

2012

TARİH A.B.D

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADİR GÜNEY

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN
ÖZETLİ TRANSKRİPSİYONU ve
DEĞERLENDİRİLMESİ
(H. 1203-1204, M. 1789-1790; SAYFA 1-97)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADİR GÜNEY

GAZİANTEP
HAZİRAN 2012

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN
ÖZETLİ TRANSKRİPSİYONU ve
DEĞERLENDİRİLMESİ
(H. 1203-1204, M. 1789-1790; SAYFA 1-97)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KADİR GÜNEY

Tez Yöneticisi:
Prof. Dr. Bilgehan PAMUK

GAZİANTEP
HAZİRAN-2012

T.C.
GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

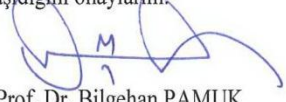
**190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN ÖZETLİ
TRANSKRİPSİYONU ve DEĞERLENDİRİLMESİ
(H. 1203-1204, M. 1789, 1790; SAYFA 1-97)**

KADİR GÜNEY

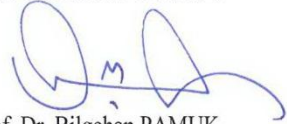
Tez Savunma Tarihi:
Sosyal Bilimler Enstitüsü onayı:

Yrd. Doç. Dr. Ahmet AĞIR
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları taşıdığını onaylım.

Prof. Dr. Bilgehan PAMUK
Tarih ABD Başkanı

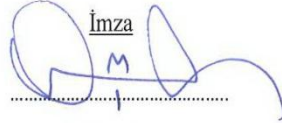
Bu tez tarafımda okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Bilgehan PAMUK
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

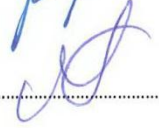
Prof. Dr. Bilgehan PAMUK

İmza

Doç. Dr. Murat AĞARI

Yrd. Doç. Dr. Mehmet TEKİNKUŞ

ÖZET

190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN ÖZETLİ TRANSKRİPSİYONU ve DEĞERLENDİRİLMESİ (H. 1203-1204, M. 1789-1790; SAYFA 1-97)

Güney, Kadir
Yüksek Lisans Tezi, Tarih Ana Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Bilgehan PAMUK
Haziran 2012, ...sayfa 1- 97

Osmanlı devletinde, merkezi teşkilatının en önemli kurumlarından birisi *Divan-ı hümayundur*. *Divan-ı hümayunda*, devletin; siyasi, askeri, mali ve sosyal içerikli konuları görüşülerek karara bağlanmaktadır. Divanda alınan kararlar, padişahın onayından sonra, suretleri *Mühimme defterine* kaydedilirdi. *Mühimme defterleri*, *Reisülküttap* başkanlığında, *Beylikçi kaleminde* ki kâtipler tarafından yazılırdı. Bundan dolayı *Mühimme defterleri* yazıldıkları dönem için oldukça zengin bilgiler içeren kıymetli belgelerdir. Bu bakımdan 1203-1204 (H) /1789-1790 (M) yılını kapsayan 190 numaralı *Mühimme defteri* de kendi dönemini aydınlatacak eşsiz bir hazine sandığı niteliğindedir. 190 numaralı *Mühimme defteri* III. Selim'in tahta çıkışı ile başlamakta ve saltanatının ilk yılları ile ilgili bilgiler içermektedir.

Anahtar kelimeler: Mühimme defteri, Divan-ı Hümayun, III. Selim

ABSTRACT**SUMMARIZED TRANSCRIPTION AND ASSESSMENT OF THE
MUHİMME REGISTER, NUMBERED 190 (H. 1203-1204, A. D. 1789-1790;
Pages 1- 97)**

Güney, Kadir

Post-graduate thesis, Department of History

Advisor: Prof. Dr. Bilgehan PAMUK

June 2012, ... pages 1- 97

In the Ottoman Empire, one of the most important foundation of central organization is *Divan*. (*concil of state*). In *Divan* (*concil of state*), political, military, economic and social subjects of the state are discussed and decided. The decisions on court are recorded on *Muhimme Register* after Emperor's approval. Headed by *Reis al- kuttab*, *Muhimme Register* is written by clerks in *Beylikçi Kalemî*. For this reason, *Muhimme Registeres* are priceless documents including precious information for its age. For this reason; *Muhimme Register*, with numbered 190, which covers between 1203-1204 (H) /1789-1790 (A.D.) is of a quality of unique treasure chest which will enlighten its age. *Muhimme Register*, with numbered 190, starts with accession of Selim III. and includes information about the first years of his sovereignty.

Key words: Muhimme Register, Divan, Selim III.

ÖN SÖZ

Mühimme defterleri, Divan-ı hümayun müzakerelerinin kaydedildiği defterler olup muhteva bakımından oldukça önemli arşiv belgeleridir. Mühimme defterleri vasıtasıyla devletin işleyişi ile ilgili birçok önemli veriye ulaşılmaktadır.

Çalışmanın konusu olan Mühimme Defteri, 190 numaralı Mühimme defteri olup, bir rikap mühimmesidir. Hicri 1203-1204, miladi 1789-1790 yıllarını kapsamaktadır. Ayrıca III. Selim'in tahta geçtiği ve Osmanlı-Rus ve Avusturya savaşlarının devam ettiği bir dönemde yazılmış olması, defterin önemini arttırmaktadır. 190 numaralı Mühimme defteri, 200 sayfadan ibaret olup, çalışmanın konusu ise defterin, 1. ve 97. sayfalar arasıyla sınırlıdır.

Çalışmamız başlıca altı kısımdan meydana gelmiştir. Giriş bölümünde, Mühimme defterleri ile ilgili genel bir bilgi verilmiştir. İkinci bölümde, devrin siyasi olaylarından kısaca bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde hüküm özetleri, metnin transkripsiyon ile birlikte verilmiştir. Dördüncü bölümde, 190 numaralı Mühimme defterinin muhteva özelliği açıklanmıştır. Beşinci kısımda, 190 numaralı Mühimme defterindeki bulgular tablo şeklinde ifade edilmiştir. Son kısımda da 190 numaralı Mühimme defterinin değerlendirilmesi yapılmıştır. Yine araştırmacılara kolaylık sağlamak için hükümlerin orijinaleri ile dizin yapılarak çalışmanın sonuna eklenmiştir.

Bu tezin hazırlanmasında bana yardımlarını esirgemeyen ve zihin dünyama yeni ufuklar açan kıymetli hocam Prof. Dr. Bilgehan PAMUK' a teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Kadir GÜNEY
Gaziantep -Haziran 2012

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖN SÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLoların LİSTESİ	vi
KISALTMALAR	vii

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ	1
1.1. GİRİŞ	1
1.2. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Tarafından Yayınlanan Mühimme Defterleri.....	6
1.3. Başbakanlık Arşivi Dışında yayımlanan Mühimme Defterleri.....	7
1.4. Yüksek Lisans Tezi Olarak Çalışılan Mühimme Defterleri.....	8

İKİNCİ BÖLÜM

2. DÖNEMİN TARİHÇESİ	13
2.1. Kırım'ın Elden Çıkışı	13
2.2. Grek Projesi	15
2.3. 1788-1792 Osmanlı -Rus ve Avusturya Savaşı	17
2.4. III. Selim'in Tahta Çıkışı	18
2.5. Osmanlı-Rus ve Avusturya Savaşının Sona Erişi	19

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. 190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYONU	22
3.1. METİNİN TRANSKRİPSİYONU	22

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. MATERYAL VE YÖNTEMLER	307
4.1. MATERYAL VE YÖNTEMLER	307

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. BULGULAR	310
5.1 HÜKÜMLERİN TASNİFİ	310
5.1.1. Hükümlerin Gönderildiği Makamlar	310
5.1.2. Hükümlerin Konulara Göre Dağılımı	312
5.2. 190 NUMARALALI MÜHİMME DEFTERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	313
5.2.1. Orduyu Hümayuna Katılma İle İlgili Hükümler	313
5.2.2. Donanma-yı Hümayunun Faaliyetleriyle Sahil ve Liman Kalelerinin Güvenliği	315
5.2.3. Yabancı Elçilerin Müracaatları ile İlgili Hükümler	319
5.2.4. Kuban ile Kafkasya	320
5.2.5. Eşkiyalık Hareketleri	321
5.2.6. Tayin	322
5.2.7. Muhtelif Konular ile İlgili Hükümler.....	322
5.2.8. Mısır Eyaletiyle İlgili Hükümler	326
5.2.9. Mühimmat ve Hazine Nakilleri	328
6.SONUÇ	330
KAYNAKLAR	331
EKLER	333
EK A. 190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ	334
DİZİN	385
ÖZGEÇMİŞ (VITAE)	389

TABLO LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 5.1.1. Hükümlerin Gönderildiği Makamlar.....	305
Tablo 5.1.2. Hükümlerin Konulara Göre Dağılımı.....	307

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e	:Adı Geçen Eser
a.g.m	:Adı Geçen Makale
bkz.	:Bakınız
BOA	:Başbakanlık Osmanlı Arşivi
c.	:Cilt
DİA	:Diyanet İslâm Ansiklopedisi
Ed	:Editör
H	:Hicri
Haz.	:Hazırlayan
İA	:İslâm Ansiklopedisi
M	:Miladi
MD	:Mühimme Defteri
h.	:Hüküm
s./ss.	:Sayfa/ Sayfalar
sh.	:Sahife
TDVY	:Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları
TTK	:Türk Tarih Kurumu

Hicrî Aylar

M.	:Muharrem
S.	:Safer
Ra.	:Rebiü'l-Evvel
R.	:Rebiü'l-Âhir
Ca.	:Cemâziye'l-Evvel
C.	:Cemâziye'l-Âhir
B.	:Receb
Ş.	:Şaban
N.	:Ramazan
L.	:Şevval
Za.	:Zilka'de
Z.	:Zilhicce

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. GİRİŞ

Divan kelimesi, Türkçe'ye Farsça vasıtasıyla geçmiştir. Kelimenin kökeni itibariyle Aramice'den geldiği ve Farsça'ya da bu dilden geçtiği kabul edilmektedir. Divan kelimesi; Arapça ve Farsça'da "kurul" veya "toplantı" manalarına gelmektedir¹.

Selçuklularda "Divan-ı Ala", İlhanlılarda "Divan-ı Kebir" ve Memlûklülerde "Divan-ı Sultan" adıyla tarihteki bütün İslam devletlerinde görülen divan teşkilatı, Osmanlı Devleti'nin merkez idaresinde "Divan-ı Hümayun" adını almış ve bugünkü Bakanlar Kurulu'nun gördüğü vazifeyi ifa eden en önemli merkez teşkilatıdır. Divanı hümayun, devletle ilgili; siyasi, askeri, idari ve mali işlerle meşgul olmuş; her nevi davalara ve şikâyetlere bakmıştır².

Divan, Osmanlı Devletinde ilk kez Orhan Bey döneminde kurulmuştur. Divan-ı Hümayunun klasik yapısına kavuşması ve Divan-ı Hümayun adıyla anılması Fatih Sultan Mehmet döneminde olmuştur. En mükemmel halini ise Kanuni Sultan Süleyman zamanında almıştır. Bu güçlü dönemi, XVII. yüzyıl ortalarına kadar sürmüştür. Zamanla sadrazamların, kendi konaklarında yaptıkları divan toplantıları önem kazanmış ve Divan-ı Hümayunun önemi yavaş yavaş azalmaya başlamıştır. 1650'den itibaren Divan-ı Hümayunun önemi daha da azalmıştır. XVIII. yüzyılda Paşakapısı, daha sonralar ise Babıali adıyla anılacak olan sadrazam konakları, kısa zamanda bütün devlet işlerinin görüşüldüğü, merkezi bürokrasinin büyük bir kısmının toplandığı yer haline gelmiştir. XIX. yüzyılda Divan-ı Hümayun önemini tamamen yitirmiş, sadece elçilerin ağırlandığı, ulufe dağıtımının yapıldığı ve yeni

¹Ahmet Mumcu. (1994). Divan-ı Hümayun. *Diyanet İslam Ansiklopedis*, c. 9, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, s.430.

²Necati Gültepe. (1999). Osmanlılarda Bürokrasi: Merkezin Yönetimi. *Osmanlı Ansiklopedis*, c.VI., Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s.243.

tayin edilen devlet ricalinin, eskiden beri süregelen bir adet olarak, padişah tarafından, arzlarda kabul merasiminden ibaret kalmıştır³.

Divan-ı hümayunda çeşitli konularla ilgili olarak birçok defter tutulmuştur. Bunlara: mühimme, ahkâm, tahvil, ruûs, name, ahidname gibi isimler verilmiştir⁴.

Mühimme defterleri, Divan-ı hümayunda kararlaştırılan hususlar üzerine padişahın onayı alındıktan sonra düzenlenen fermanların suretlerinin kaydedildiği defterlerdir. Bunun, Mühimme defteri olarak adlandırılması ise 17. yüzyılın sonlarına doğrudur. Daha önce divan kayıtlarının tutulduğu defterlere ise “Miri Ahkâm Defterleri” veya “Ahkâm-ı Miriye” defteri denilirdi⁵.

Mühimme defterlerinde, Divan-ı hümayunda müzakere edilen, siyasi, içtimaî, mahalli, örfi ve idari konularla ilgili hükümler yer almaktadır⁶. Ayrıca, Orta Avrupa’dan İran’a, Kırım’dan Kuzey Afrika’ya ve Arabistan’a kadar uzanan sınırlar içindeki Osmanlı devletinin merkez ve taşra teşkilatının idari yapısı ve çalışma şekilleri, devlet-tebaa ve devlet-esnaf ilişkileri imar, iskân, iktisat, iç siyaset, isyanlar ve isyanları bastırma şekilleri, askeri tarih, strateji, dış siyaset ve yabancı devletlerle ilgili ilişkilere ait birçok değerli bilgiler mevcuttur⁷.

Mühimme defterlerinin ne zamandan itibaren tutuldukları bilinmemektedir. Elimizdeki en eski Mühimme, 16. yüzyılın ilk yarısına aittir. Daha önceki dönemlere ait Mühimme Defterlerine de rastlanmamıştır. Osmanlı Devletinde on beşinci yüzyılın ilk yarısında, arazi tahrir defterleri tutulduğuna göre divan müzakerelerine ait defterlerin de herhalde Fatih Sultan Mehmet devrinden itibaren tutuldukları kuvvetle muhtemeldir⁸.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi’nde Divân-ı Hümayûn Defterleri kataloğundaki 1 numaralı Mühimme defteri, H. 961-962/ M. 1553-1554 tarihini taşımaktadır⁹. Bununla beraber en eski tarihli iki mühimme defteri Topkapı sarayındadır. (TÜMA, H. 951 / M. 1544 tarihli ve TSMK H. 959/ M. 1552 tarihli) Başbakanlık arşivindeki H. 961’den (M. 1554) başlayan defterler tek bir seri içinde toplanmış değildir. Hicri

³Recep Ahıskalı. (1999). Divan-ı Hümayun Teşkilatı. *Osmanlı Ansiklopedis*, c.VI., Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, ss.24-25.

⁴İsmail Hakkı Uzunçarşılı. (1988). *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, TTK Yayınları, Ankara, s.79.

⁵Mübahat S.Kütükoğlu. (1994). Mühimme Defteri. *DİA*, c.13, TDVY, İstanbul, s.520.

⁶Uzunçarşılı, a.g.e., s.19.

⁷Kütükoğlu, a.g.m., s.520.

⁸Uzunçarşılı, a.g.e., s.79.

⁹Başbakanlık Osmanlı Arşiv Rehberi. (2000). T.C. Başbakanlık Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivleri Daire Başkanlığı, İstanbul, s.2.

961 / 1323 (M. 1554-1905) yılları arasındaki 266 ciltlik (20. defter bulunmadığı gibi esas seri 263 ciltlik olup üç defter, bu seriye sonradan ilave edilmiştir.) Mühimme defteri tasnifinden başka aslında Mühimme defterleri arasında yer alması gerekirken sonradan bulunduğu için ayrı bir tasnif haline getirilen on yedi defterden ibaret Mühimme zeyli (H. 980-1559/ M. 1572-1746 yılları arasında), altmış sekiz defterden ibaret Mühimme-i askeri (H. 1196 / M. 1782'den itibaren), on defterden ibaret Mühimme-i mektum (1203/1789'dan itibaren), on beş defterden ibaret Mühimme-i mısır (H. 1119/M. 1707'den itibaren) adı verilen defterler de mevcuttur¹⁰. Ancak 1 ve 2 numaralı Mühimme defterleri, Ruûs defteridir. Buna göre Başbakanlık Osmanlı arşivindeki ilk mühimme defteri 3 numaralı mühimme defteridir¹¹.

Mühimme Defterleri, hükümlerin sadır oldukları divanlar bakımından dört ayrı grupta değerlendirilebilir:

1-Padişahın başkentte bulunduğu sırada, Veziriazam başkanlığındaki divan toplantısından çıkan emirlerin kaydolunduğu defterler.

2-Ordu Mühimmesi: Savaş zamanında Veziriazam ve serdarı ekremin, seferdeki müzakerelere ait tutulan Mühimme defteridir.

3-Kaymakamlık Mühimmesi: Padişah ve Veziriazamın her ikisinin de İstanbul'da olmadığı zamanlarda başkentte bırakılan kaymakamın başkanlığında ki divan müzakerelerine ait tutulan Mühimme defteridir.

4-Rikab Mühimmesi: Veziriazamın seferde bulunması münasebetiyle devlet merkezinde Rikab-ı hümayun kaymakamının riyaseti altında toplanan divan müzakerelerine dair tutulan defterlerdir¹². Çalışmanın konusu olan 190 numaralı Mühimme defteri de bir rikab mühimmesidir.

Mühimme defterlerindeki hükümler, divanda alınan kararların padişah tarafından tasdikinden sonra ferman haline getirilmiş haller olduğuna binaen önemli olup¹³ tasdikten sonra kronolojik olarak deftere kaydedilirdi. Deftere kaydetme olayı yani tescil işleminin hükme bağlanması önemliydi. Divanda alınan bir karar, ferman şeklinde hazırlanmadan önce tashih edilen müsveddesi ilgili deftere kaydolmamışsa alınan kararın bir değeri olmazdı¹⁴. Hükümler; Reisülküttap başkanlığında kâtipler heyeti tarafından bu defterlere kaydedilirdi. Divanda, zabıt tutma usulü olmayıp

¹⁰ Kütükoğlu, a.g.m., s.521; Başbakanlık Osmanlı Arşiv Rehberi, ss.10-18.

¹¹ Mehmet Ali Ünal, *Mühimme Defteri 44*, İzmir, 1995, s.V.

¹² Uzunçarşılı, a.g.e., s.82; Başbakanlık Osmanlı Arşiv Rehberi, ss.7-8.

¹³ Kütükoğlu, a.g.m., s.521.

¹⁴ Başbakanlık Osmanlı Arşiv Rehberi, s.8.

görüülen konuların karar suretleri, divan kâtipleri tarafından mühimme defterine kaydedilirdi. Ardından Reisülküttap, bu suretleri gözden geçirerek tashih eder ve ilgililere yazıyla bildirirdi. Son iş olarak yazılan fermanın tuğrasını nişancı çekerdi¹⁵.

Hüküm suretlerinin, defter şekline getirilişi önceleri divan kâtipleri tarafından yapılmıştır. Divana bağlı büroların gelişimi ile beraber Mühimme defterleri, Beylikçi kalemi tarafından düzenlenmeye başlanmıştır¹⁶. Divanda müzakere edilen ve karara bağlanan evraklar, Beylikçi kalemi aracılığıyla icap eden mahalle gönderilmiştir. Mühimme defteri, Name-i hümayun defteri, Mukteza defteri gibi önemli defterler, bu kalemde tutulmuş ve saklanmıştır¹⁷. Hicri 1211 de (M. 1796) bu usulde değişiklik yapılmış ve Mühimme odası kurularak mühimme hükümlerinin yazılması burada yapılmıştır¹⁸.

Divan-ı hümayunda, mühimmeleri yazan kişilere mühimme-nüvis denirdi. Yazılacak hüküm, mahrem ise bunu bizzat beylikçi yazardı; eğer o kadar mühim değilse emin ve itimada şayan bir kâtime yazdırılırdı. Mühimme yazan kâtiplerin ketum ve haysiyet sahibi olmalarına özen gösterilirdi¹⁹.

Mühimme defterlerinde, tarihin yeri ve şekli, 17. yüzyıla kadar başlık şeklinde ve Arapça olarak haftanın günü, ayı ve yılı ile birlikte kaydedilmiştir. 17. yüzyıl ortalarına doğru ise önce başlık tarih ile birlikte bazı hükümlerin altına da tarih atılmaya başlanmıştır. Daha sonra başlık tarih tamamen terk edilerek her hükmün altına ve onar günlük devreleriyle (evâil, Evâsıt-ı ve Evâhir-i) ay ve yıl yazılmıştır²⁰. 190 numaralı Mühimme defterinde de ayın onar günlük devresi belirtilmekle beraber ay ismi yerine ayın rumuzu yazılmıştır. Örneğin kırk numaralı hükümde tarih Fî Evâsıt-ı-ı B Sene 1203 (Recep 1789) olarak yazılmış ve mevcut hükümlerin altında da bu format ile tarihler belirtilmiştir. Mühimme defterlerinde tam bir kronolojik sıra takip etmesi gerekirken zaman zaman bunun bozulduğu görülmektedir; bu hususu, aynı defter içinde önceki tarihin sonraki bir sayfada yer alması yanında, aynı tarihleri ihtiva eden hükümlerin farklı defterlerde bulunması veya bir sonraki mühimmede öncekine göre daha eski tarihli hükümlerin yer alması

¹⁵ Uzunçarşılı, a.g.e., s.79; Halil İnalçık. (1994). Reisülküttâb. *DİA*, c. 9, TDVY, s.674.

¹⁶ Kütükoğlu, a.g.m., s.522.

¹⁷ Necati Gültepe. (1999). Osmanlılarda Bürokrasi: Merkezin Yönetimi. *Osmanlı Ansiklopedisi*, c.VI., Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 243.

¹⁸ Kütükoğlu, a.g.m., s.522.

¹⁹ Uzunçarşılı, a.g.e., ss.40-52.

²⁰ Kütükoğlu, a.g.m., ss.521-522; Uzunçarşılı, a.g.e., s.81.

şeklinde de olmuştur. Bu ise defterlerin cüz cüz yazılıp sonradan ciltlenmesi ve ciltlenme sırasında cüzlerin karıştırılmasından kaynaklanmıştır²¹.

Mühimme defterleri; name, emir ve hüküm ile benzerlerinin tam metnini kapsamamaktadır. Hükümlerde, elkab ve öteki formalite kısımlarını terk ederek ya da kısaltarak asıl konu kaydedilmiştir. Sadece nakil, iblâğ denilen konunun özü ve hüküm, emir denilen metinler olduğu gibi yazılmıştır. Ayrıca fermanların asıllarında bulunan davet ve tuğra rükünleri de tamamen ihmal edilmiş veya elkab gibi kısaltılarak yazılmıştır. Hükümün muhatabı olan şahsa gönderilmek üzere kime teslim edildiği de hükümlerin üst kısmında yazılmıştır. Çıkan fermanın tek bir yere değil birden fazla yere gönderilmesi durumunda hüküm tam olarak yazıldıktan sonra diğer/ diğerlerinin nereye / nerelere gönderilmiş olduğu her birinin üzerine “bir sureti...” başlığı atılarak teker teker belirtilmiştir²².

Mühimme defterleri:

1-Mühimme defterleri, Osmanlı Devleti'nin merkez ve taşra teşkilatındaki idari ve askeri organların yapısı, karşılıklı münasebetleri, çalışma tarzları, fonksiyonları hakkında önemli kaynaktır.

2- Komşu ülkeler ile Avrupa, Kuzey Afrika, Orta Doğu, Arabistan Yarımadası, Kafkaslar ve Rusya tarihleri açısından önemli bilgiler içermektedir.

3- Osmanlı Devleti'nin, gayrimüslim tebaası ile olan ilişkileri, azınlıklar hukuku, halkın sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarının temini hususlarındaki yönetim politikası, ibadet ve ayin serbestiyeti, ibadethane inşası gibi konular mühimme defterlerinde sıkça görülmektedir.

4- Hac organizasyonu, surre alayları ve mukaddes beldelere götürülen hizmetler...

5- Osmanlı kültür ve sanat faaliyetleri, imâr ve iskân siyaseti, çevre ve belediye hizmetleri, sağlık ve eğitim isleri, vakıf idarelerinin sorunları ve teftişleri bakımından da zengin malzeme ihtiva etmektedir.

6- Sayıları bir hayli çok olan ve ordu divanı tarafından tutulan mühimme defterleri, askerî tarih, harp tarihi ve lojistik hizmetler tarihi yönünden de birinci elden kaynaktır²³.

²¹ Kütükoğlu, a.g.m., s.522.

²²Tayyib Gökbilgin. (1992). *Osmanlı Paleografya ve Diplomatikas*, İstanbul, s.105; Kütükoğlu, a.g.m., s.521-522.

²³ Numaralı Mühimme Defteri (966-968/1558-1560). (1993). Devlet Arşivleri Yayınları, Ankara, s.XXIII.

Ayrıca çalışmada, araştırmacılar yardımcı olmak amacıyla daha önce yayınlanmış Mühimme defterleride katalog biçiminde aşağıda yazılmıştır.

1.2. Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Tarafından Yayınlanan Mühimme Defterleri

3 Numaralı Mühimme Defteri 966-968/1558-1560, Tıpkıbasım, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 1993.

3 Numaralı Mühimme Defteri 966-968/1558-1560, Özet ve Transkripsiyon, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 1993.

5 Numaralı Mühimme Defteri 973/1565-1566, Tıpkıbasım, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 1994.

5 Numaralı Mühimme Defteri 973/1565-1566, Özet ve İndeks, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 1994.

6 Numaralı Mühimme Defteri 972/1564-1565, Tıpkıbasım, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 1995.

6 Numaralı Mühimme Defteri 972/1564-1565, Özet ve Transkripsiyon ve İndeks, c. I, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 1995.

6 Numaralı Mühimme Defteri 972/1564-1565, Özet ve Transkripsiyon ve İndeks, c. II, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 1995.

7 Numaralı Mühimme Defteri 975-976/1567-1565, Tıpkıbasım, c. I, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 1997.

7 Numaralı Mühimme Defteri 975-976/1567-1565, Tıpkıbasım, c. II, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 1997.

7 Numaralı Mühimme Defteri 975-976/1567-1565, Özet ve Transkripsiyon ve İndeks, c. I, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 1999.

7 Numaralı Mühimme Defteri 975-976/1567-1565, Özet ve Transkripsiyon ve İndeks, c. II, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 1999.

12 Numaralı Mühimme Defteri 979-979/1570-1572, Tıpkıbasım, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 1996.

12 Numaralı Mühimme Defteri 979-979/1570-1572, Özet ve Transkripsiyon ve İndeks, c. I, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 1996.

12 Numaralı Mühimme Defteri 979-979/1570-1572, Özet ve Transkripsiyon ve İndeks, c. II, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 1996.

82 Numaralı Mühimme Defteri 1026-1027/1617-1618, Özet ve Transkripsiyon ve İndeks, Tıpkıbasım, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 2000.

83 Numaralı Mühimme Defteri 1036-1037/1626-1628, Özet ve Transkripsiyon ve İndeks, Tıpkıbasım, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 2001.

85 Numaralı Mühimme Defteri 1036-1037/1626-1628, Özet ve Transkripsiyon ve İndeks, Tıpkıbasım, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara, 2002.

1.3. Başbakanlık Arşivi Dışında Yayımlanan Mühimme Defterleri

90 Numaralı Mühimme Defteri, (Hz. İsmet Miroğlu), Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul, 1993.

44 Numaralı Mühimme Defteri, Hz. M. Ali Ünal, İzmir, 1995.

H.951-952 Tarihli ve E-12321 Numaralı Mühimme Defteri, Topkapı Sarayı Arşivi, Hz. Halil Salıhoğlu, İstanbul, 2002.

51 Numaralı Mühimme Defteri, (Hz. Hikmet Ülker), İstanbul, 2003.

1.4. Yüksek Lisans Tezi Olarak Çalışılan Mühimme Defterleri

Yusuf İhsan Genç, *113 Numaralı Mühimme Defteri*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Uzmanlık Tezi, İstanbul, 1987.

Abdi Yaşaroğlu, *888 Numaralı Mühimme Defteri*, Tahlil ve Transkripsiyonu, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Koğuşlar, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1995.

Durmuş Kandıra, *84 Numaralı Mühimme Defteri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1995.

Bekir Gökbunar, *105 Numaralı Mühimme Defteri*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 1996.

Mustafa Kılıç, *107 Numaralı Mühimme Defteri*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 1996.

Musa Günay, *55 Numaralı Mühimme Defteri*, On dokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1996.

Hikmet Ülker, *51 Numaralı Mühimme Defteri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1996.

Hasan Yıldız, *49 Numaralı Mühimme Defteri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1996.

Kazım Kürşat, *18 Numaralı Mühimme Defteri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1996.

Sıtkı Çelik, *21 Numaralı Mühimme Defteri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1997.

Hasan Karaman, *38 Numaralı Mühimme Defteri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1997.

Mustafa Özata, *38 Numaralı Mühimme Defteri*, (101-322 sayfaları arası), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1997.

- Recep Burhan Ertaş, 60 *Numaralı Mühimme Defteri*, (105-208 sayfaları arası), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1997.
- M. Ali Atıcı, 61 *Numaralı Mühimme Defteri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1997.
- Cevat Yıldız, 60 *Numaralı Mühimme Defteri*, (209-314 sayfaları arası), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1998.
- Gülay Kahveci, 29 *Numaralı Mühimme Defteri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1998.
- Mustafa Karacan, 68 *Numaralı Mühimme Defteri*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2000.
- Neşat Süt, 83 *Numaralı Mühimme Defteri*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2000.
- Muhammet Demirsoy, 109 *Numaralı Mühimme Defteri*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2001.
- Ömer Bıyık, 124 *Numaralı Mühimme Defteri*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2001.
- İlker Külbilge, 141 *Numaralı Mühimme Defteri*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2002.
- Harun Bingül, 5 *Numaralı Mühimme Defteri*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2002.
- Serdar Kar, 63 *Numaralı Mühimme Defteri*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2002.
- Muharrem Bostancı, 19 *Numaralı Mühimme Defteri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2002.
- Eren Bahri Gök, 89 *Numaralı Mühimme Defteri*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2003.

- Ayşegül Özer, 113 *Numaralı Mühimme Defteri*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir, 2003.
- Selçuk Osmanoğlu, 92 *Numaralı Mühimme Defteri*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2004.
- Meltem Karababa, 50 *Numaralı Mühimme Defteri*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2004.
- Özlem Taş, 3 *Numaralı Mühimme Defteri*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2004.
- Alime Çukuryurt, 50 *Numaralı Mühimme Defteri*, (84-166 sayfaları arası), Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2005.
- Leyla Toraman, 128 *Numaralı Mühimme Defteri*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2005.
- Zeynep Kurt, 13 *Numaralı Mühimme Defteri*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2005.
- Murat Yıldız, 92 *Numaralı Mühimme Defteri*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2005.
- Zülfiye Kaygusuz, 10 *Numaralı Mühimme Defteri*, (1-178 sayfaları arası), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2006.
- İ. Etem Çakır, 10 *Numaralı Mühimme Defteri*, (178-356 sayfaları arası), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2006.
- Fatma Kaytaç, 88 *Numaralı Mühimme Defteri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2006.
- Fatih Akarsu, 213 *Numaralı Mühimme Defteri*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2006.
- Vedat Turgut, 208 *Numaralı Mühimme Defteri*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2006

- Orhan Paşazade, 9 *Numaralı Mühimme Defteri*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2006.
- Şuayib İzgi, 32 *Numaralı Mühimme Defteri*, (201-400 sayfaları arası), Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2006.
- Muzaffer Fehmi Şakar, 100 *Numaralı Mühimme Defteri*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2007.
- Ersin Kırca, 168 *Numaralı Mühimme Defteri*, (1-200 sayfaları arası), Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2007.
- Oğuzhan Yüce, 59 *Numaralı Mühimme Defteri*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2007.
- Tuba Kara, 170 *Numaralı Mühimme Defteri*, On dokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 2007.
- Selçuk Demir, 75 *Numaralı Mühimme Defteri*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2008.
- Murat Ateş, 88 *Numaralı Mühimme Defteri*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van, 2008.
- Müjge Karaca, 94 *Numaralı Mühimme Defteri*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2008.
- İlhan Gök, 168 *Numaralı Mühimme Defteri*, (200-376 sayfaları arası), Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2008.
- Kadir Özbay, 177 *Numaralı Mühimme Defteri*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van, 2008.
- Ercan Alan, 95 *Numaralı Mühimme Defteri*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2008.
- Azize Gelir Çelebi, 93 *Numaralı Mühimme Defteri*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2008.

Ulviyenur Pakize Eskin, 97 Numaralı *Mühimme Defteri*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2009.

Hatice Çetin Durgun, 197 Numaralı *Mühimme Defteri*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya, 2009.

Abdulahit Çelik, 97 Numaralı *Mühimme Defteri*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van, 2009

Fatime Yazıcı, 54 Numaralı *Mühimme Defteri*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2010.

Hülya Yüksel, 86 Numaralı *Mühimme Defteri*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2010.

Murat Alanoğlu, 86 Numaralı *Mühimme Defteri*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2010.

Yahya Koç, 149 Numaralı *Mühimme Defteri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2011.

Adem Keleş, 75 Numaralı *Mühimme Defteri*, (172-331 sayfaları arası), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2011.

Fatih Çiçek, 69 Numaralı *Mühimme Defteri*, (169-336 sayfaları arası), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2011.

Yunus Emre, 34 Numaralı *Mühimme Defteri*, (1-164 sayfaları arası), Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2011

Süleyman Nacak, 34 Numaralı *Mühimme Defteri*, (164-326 sayfaları arası), Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2011.

İKİNCİ BÖLÜM

DÖNEMİN TARİHÇESİ

2.1. DÖNEMİN TARİHÇESİ

2.1.1. Kırım'ın Elden Çıkışı

1774 yılında imzalanan Küçük Kaynarca Antlaşması'nın üçüncü maddesine göre, Kırım Hanlığı bağımsız bir devlet haline gelmişti. Ancak bu yeni durum hem Osmanlı devletinde hem de Kırım'da derin bir rahatsızlığın meydana gelmesine neden olmuştu²⁴.

Küçük Kaynarca Antlaşması ile Kırım'ın müstakil bir hale getiren II. Katerina, bu ülkenin kendi sınırları içine katılması yönünde faaliyetlerde bulunmaktaydı. Aynı zamanda Osmanlı devleti de burasını tekrar eskisi gibi imparatorluğun ayrılmaz bir parçası kabul ederek, kendi hâkimiyeti altında kalmasının çaresini aramaktaydı²⁵.

Mevcut siyasi ve askeri gelişmeleri iyi değerlendiren Rusya, Kırım'da iç karışıklıklar çıkarmaya, Kırım halkını, ayaklanması için kışkırtmaya ve nihayet Kırım'a asker sevk ederek, kendi yandaşlarını han seçtirmeye başladı²⁶. II. Katerina, yandaşı Şahin Giray'ı 1777'de bir olup bittiye getirerek han seçti. Rusya'nın müdahalesi, Osmanlı devletinde heyecan uyandırdı. Çünkü Kırım'ın Rusya tarafından işgali, İstanbul'un doğrudan bir tehdit altında tutulması demekti²⁷. Rusya'nın desteğini alan Şahin Giray Kırım'da kendi otoritesini sağlamak için Rus örneği bir merkezi hükümet kurdu. Kendi yandaşlarını önemli mevkilere getirdi. Ulema ve ileri gelen Kırım ailelerinin etkinliklerini ortadan kaldırmak için birçok tedbirler aldı²⁸.

Kırım'ı Ruslaştırma siyasetinin bir parçası olarak gören Kırım halkı, tepkilerini giderek arttırdı ve Şahin Giray iktidarına karşı, bir isyan hareketi başlattı.

²⁴ İsmail Hakkı Uzunçarşılı. (1983). *Osmanlı Tarihi*, c. V., TTK, Ankara, s.443.

²⁵ Mehmet Alaaddin Yalçınkaya. (2002). XVIII. Yüzyıl: Islahat, Değişim ve Diplomasi Dönemi (1703 -1789). *Türkler Ansiklopedisi*, c.12, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s.504.

²⁶ Fahri Armaoğlu. (2006). *19 Yüzyıl Siyasi Tarihi (1789/1914)*, Alkım Yayınevi, İstanbul, s.16.

²⁷ Yalçınkaya, a.g.m., ss.504-505.

²⁸ Uzunçarşılı, a.g.e., s.446.

Bunu kendi lehine çevirmek isteyen Osmanlı devleti, Selim Giray'la yandaşlarını 1778 yılının ocak ayı başlarında Kırım'a gönderdi. Osmanlı devletinin bu hamlesine karşılık Rusya, derhal harekete geçerek, Şubat 1778'de bir Rus ordusunu Kırım'a gönderdi. Selim Giray kaçmak zorunda kaldı. Rus ordusu, isyancıları öldürüp Kırım'ı işgal etti. Yeniden tahta oturan Şahin Giray, bu kez halk desteğine sahip olmadığından yalnızca Rus ordusuna güvenerek iktidarda kaldı²⁹.

Rusya, türlü hilelerle Devleti Aliye ileri gelenlerini işgal ve korkutmağa devam ederek, Osmanlı devletinin savaş ilanını engelledi ve nihayet Fransa elçisinin arabuluculuğu ile Aynalıkavak antlaşmasının imzalanmasını da başardı³⁰. 10 Mart 1779'da imzalanan Aynalıkavak Tenkihnamesi, Küçük Kaynarca antlaşmasında, her iki kesimce ihtilafli olarak kabul edilen maddelerin tadil ve izahı ile ilgili olup, dokuz madde üzerine tespit olundu. Aynalıkavak Tenkihnamesi, özellikle Kırım Hanlığı ile ilgili konulara açıklık getirildi³¹.

Bu antlaşma ile Kırım'ın müstakil kalması, Rus askerlerinin Kırım'dan geri çekilmesi ve Babıâli de Şahin Giray'ı hayat boyunca han olarak tanıması koşulu ile padişahın halifelik sıfatının geçerlilik kazanması, hem Osmanlı devleti hem de Rusya tarafından kabul edildi. Böylece Rusya bir anlamda Şahin Giray'ın han olarak atanmasını, Osmanlı devletine onaylatmakla Kırım'ın ilhakı önündeki resmi formalitelerin yolunu açtı³².

Aynalıkavak Tenkihnamesine rağmen Kırım hanlığına bir türlü huzur gelmedi. Özellikle Şahin Giray'ın davranışları halk nezdinde nefretle edilen bir kişi haline geldi. Birçok Kırımlının nazarında, Şahin Giray, gayet safdil ve Rusların hile ve desiselerinden gafildi. Şahin Giray'ın halkı rahatsız eden davranışları arasında Kırımlıları en çok rencide eden davranışı da II. Katerina'dan askeri bir rütbe istemesiydi. Bunun üzerine II. Katerina, St. Petersburg'daki muteber bir alayın kumandanı payesini verdi ve bu rütbeye mahsus üniforma ile bir adet kavalерlik nişanı yolladı³³. 1781'de tahammülü kalmayan Kırım halkı isyan ederek Şahin Giray'ı hanlıktan uzaklaştırdı. Ancak bu isyan, II. Katerina'ya beklediği fırsatı verdi

²⁹ Yalçinkaya, a.g.m., s.505; Uzunçarşılı, a.g.e., s.448.

³⁰ Ahmet Cevdet Paşa. (1994). *Cevdet Paşa Tarihinden Seçmeler*, (Düzenleyen Sadi Irmak, Behçet Kemal Çağlar), MEB. Yayınları, İstanbul, s.168-169.

³¹ Uzunçarşılı, a.g.e., s.452.

³² Yalçinkaya, a.g.m., s.505.

³³ Akdes Nimet Kurat. (1992). *Türk Kavimleri ve Devletleri*, Murat Kitabevi, Ankara, ss.269-270.

ve isyanı bahane ederek Kırım'a, General Potemkin komutasında büyük bir kuvvet sevk etti ve Rusya tarafından 1783'te Kırım'ın işgal edildiği resmen ilan edildi³⁴.

Osmanlı devleti, savaş hazırlığının yetersiz olması nedeniyle Rusya'ya savaş açamadı. Bu ilhak nedeniyle Osmanlı –Rus ilişkileri birkaç yıl daha gergin, fakat ihtiyatlı bir şekilde geçti. Bu sırada Fransa'nın Rusya ile Avusturya tarafına yanaşması, buna karşılık Prusya ile İngiltere'nin de Osmanlı devletini tutması, Avrupa devletleri arasında bir dengenin kurulmasını da sağladı³⁵.

2.1.2. Grek Projesi

Kırım'ın ele geçirilmesi II. Katerina için daha büyük tasarıların ilk adımıydı. Kırım'ın işgal ve ilhakından sonra, Katerina, Karadeniz kıyılarında kaleler, tersaneler ve donanma inşa ettirmeğe başladı. Bütün bu hazırlıklar Grek Projesi denen planın hazırlıklarıydı³⁶.

1781 yılının Nisan ve Mayıs aylarında II. Jozef ile II. Katerina arasındaki yazışmalarda, iki devlet arasında ittifak tesis edildi. Buna göre, Osmanlı devletine karşı açılacak bir savaşta, iki taraf birbirlerine yardım edecekti. Fakat bu ittifak bu kadarla kalmadı. Yine iki hükümdar arasında 1782 yılında yapılan yazışmalarla, Osmanlı devletinin yenilgisi ve Avrupa'daki topraklarının ele geçirilmesi halinde, bu "miras"ın nasıl taksim edileceği hususunda anlaşma meydana getirildi³⁷.

Bu antlaşma genel olarak Osmanlı devletinin, Avrupa'dan atılması ve toprakların kendi aralarındaki dengeler gözetilerek paylaşılması esasına dayanacaktı. Ancak, Eflak ve Boğdan voyvodalıklarını, Datça adında bağımsız Ortodoks bir devlet olarak birleştirecek ve daha önemlisi de İstanbul, Trakya, Makedonya, Bulgaristan ve Kuzey Yunanistan'ı birleştirerek yeni bir Bizans İmparatorluğu kurulacaktı. Bu yeni imparatorluğun başkenti İstanbul olacak ve İmparator da II. Katerina tarafından yetiştirilen torunu Konstantin'e verilecekti. Buna mukabil Avusturya'ya ise Batı Balkanları, Sırbistan, Bosna-Hersek ve Venedik'in elindeki Dalmaçya kıyıları düşecekti. Venedik'e Mora, Girit ve Kıbrıs verilecekti. Ayrıca Fransa'ya da Mısır verilecekti³⁸.

³⁴ Uzunçarşılı, a.g.e., ss.487-490.

³⁵ Münir Aktepe. (1994). Abdülhamit I, *DİA*, c. I, TDVY, İstanbul, s. 215.

³⁶ Armaoğlu, a.g.e., s.17

³⁷Hasan Şahin. (2002). Kaynarca'dan (1774) Paris Barışı'na (1856) Kadar Şark Meselesi Perspektifinde Osmanlı-Rus Münasebetlerine Genel Bir Bakış. *Türkler Ansiklopedisi*, c.12, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s.532.

³⁸ Yalçınkaya, a.g.m., s.506.

Bu proje planlandığı zaman, İngiltere, Amerika'daki bağımsızlık hareketi ile uğraşıyordu ve Fransa ile İspanya'da Amerikalılara yardım ediyordu. Geriye sadece Prusya kalıyordu ki, bu iki devletin ittifakı karşısında, Prusya'dan korkmaya gerek yoktu³⁹.

II. Katerina, Sivastopol ve Kerson'u yeni oluşturduğu Karadeniz filosunun üsleri haline getiriyordu. Küçük Kaynarca Antlaşması hükümlerince Balkanlarda açılan konsoloslukların himayesinde çalışan Rus ajanları ile Cizvit tarikatının mensupları Balkanlarda, huzursuzluk yaratacak kışkırtmalarda bulunuyor ve Ege'deki Rum korsanlarını Osmanlı ticaret gemilerine saldırımları için de teşvik ediyorlardı. Rusların kışkırtıcı faaliyetleri, Osmanlı devleti tarafından tepkiyle karşılandı ve Osmanlı devleti, intikam almak ve gerekirse kuvvet kullanarak Kırım'ı kurtarmağa niyetlendi. I. Abdülhamid üzerinde derin etkisi olan Gazi Hasan Paşa, İngiltere ve Prusya'nın maddi ve askerî destek yerine yalnız tavsiye vermekle yetindiklerini söyleyerek savaşı frenlemeye çalıştı⁴⁰.

1787 yılı ocak ayında II. Katerina, Güney Rusya'da büyük bir seyahate çıktı. Bu seyahatte kendisine Avusturya, İngiliz ve Fransız elçileri de eşlik etti. Katerina'nın kendi maiyeti de çok kalabalıktı. Bu büyük kabile, Kiev'den Kerson'a kadar, Dinyeper nehri üzerinde gemilerle seyahat etti. Avusturya İmparatoru "Taçlı Filozof II. Jozef de Kerson'da kabileye katıldı. Katerina, Kerson'da, üzerinde "Bizans Yolu" yazılı zafer takları altından geçti. II. Jozef buradan Başbakanına yazdığı mektuplarda, "İmparatoriçenin Türklerle savaş yapmak için yanıp tutuştuğunu" bildirdi. Bundan sonra kabile, Sivastopol ve Bahçesaray'a geldi. Sivastopol'de Katerina, Jozefe büyük ve şaşıaalı gösteriler düzenledi⁴¹.

İki hükümdarın buluşması politik tansiyonu patlama noktasına getirdi. Özellikle Sadrazam Koca Yusuf Paşa ve savaş yanlılarının başını çeken grup, son gelişmeler karşısında üstünlük kurmaya başladı. Ancak Osmanlı İmparatorluğu iç sorunlar ve tamamlanamayan askerî ıslahatlar yüzünden savaşa hazır değildi. Üstelik barış taraftarı olan Gazi Hasan Paşa'da 1786'da Mısır'daki Memlûk beylerinin isyanlarını bastırmak için gönderildi. Artık Babiâli'de savaş taraftarlarının önündeki engel de kalmadı⁴².

³⁹ Armaoğlu, a.g.e., s.17.

⁴⁰ Yalçinkaya, a.g.m., s.507.

⁴¹ Armaoğlu, a.g.e., s.18.

⁴² Yalçinkaya, a.g.m., s.507.

II. Katerina'nın faaliyetleri ve özellikle Sivastopol ve Bahçesaray'a kadar gelip adeta Osmanlı Devleti'ne meydan okuması, Babıali'nin sabrını tüketti. 26 Temmuz 1787'de Babıali, Rus elçisinden şu isteklerde bulundu: Rusya'nın, Yaş, Yegersen ve İskenderiye konsolosluklarının kapatılması; Karadeniz'deki Rus gemilerinin Osmanlılar tarafından araştırılmasına müsaade edilmesi ve Rusya'nın Gürcistan üzerinde himaye tesis etmekten vazgeçmesi⁴³. Yapılan teklifler, Rusya tarafından kabul edilmeyince 17 Ağustos 1787'de Rusya'ya savaş ilan edildi.

2.1.3. 1788-1792 Osmanlı -Rus ve Avusturya Savaşı

Ruslara karşı savaş ilan edildiğinde, sonbahar geldiğinden ilkbahar başlangıcına kadar geçen zaman savaş hazırlıklarıyla geçti. Osmanlı devleti, bu sene zarfında ordunun ve donanmanın noksanlarını ikmale çalıştı⁴⁴.

Serdarı Ekrem Yusuf Paşa ordunun eksikliklerini, Gazi Hasan Paşa da donanmanın eksikliklerinin gidermeye çalıştı. Osmanlı devleti, Anadolu ve Rumeli hudut boyu istihkâmlarının tamamlanmasına gayret etti. Böylece Tuna kıyılarına külliyetli asker sevk edildi. Ayrıca, Dağıstan ve Çerkezistan halkı Ruslar üzerine yürütüldü ve bunların beylerine bol hediyeler yolladı.⁴⁵

Veziriazamın, Rusya veya Avusturya cephelerinden hangisine gideceğine Edirne'de karar verilmesi münasip görülmüştü. Edirne'de yapılan görüşmeler neticesinde Serdarı ekremin Avusturya cephesine ve Rus cephesine ise tam salahiyyetli ve muktedir bir serasker tayinine karar verildi.⁴⁶

Osmanlı Devleti, savaşın başlarında özellikle Avusturya'ya karşı 30 Ağustos 1788'de Muhadiye ve arkasından da 20 Eylül'de Şebeş muharebelerini kazanmış, fakat düşmanın takip edilmemesi ve ordunun geri dönmesi üzerine ele geçirdiği yerleri geri kaybetmişti⁴⁷. Savaşın gelişimi içinde Avusturya ve Rusya kuvvetlerinin baskısı artmış ve başta Hotin ve Yaş gibi önemli kaleler elden çıkmıştı⁴⁸.

Savaşın bir diğer cephesi de Karadeniz'di ve burada Gazi Hasan Paşa'nın donanma harekâtı Rusların kuşatmak istedikleri Özi önlerinde Rus ince donanmasına karşı beklenen başarıyı sağlayamamıştı, dahası Rusların, Özi'yi kuşatmalarına engel de olamamıştı. 17 Aralık 1788'de Özi'nin Potemkin tarafından işgal edilip 25000

⁴³ Armaoğlu, a.g.e., s.18.

⁴⁴ Uzunçarşılı, a.g.e., s.519.

⁴⁵ Ahmet Cevdet Paşa, a.g.e., s.174.

⁴⁶ Uzunçarşılı, a.g.e., s.52.

⁴⁷ Yalçinkaya, a.g.m., s. 507; Uzunçarşılı, a.g.e., ss.5531-532.

⁴⁸ Uzunçarşılı, a.g.e., s.537.

masum ve müdafaasız sivilin öldürülmesi, 18. yüzyıl Avrupa tarihinin en büyük katliamlarındı. Bu olay hem Avrupa'da derin etkiler yaratmış, hem de Osmanlıları büyük bir acı ve üzüntüye boğmuştu⁴⁹.

2.1.4. III. Selim'in Tahta Çıkışı

1788 savaşın ilk yılı olmasına rağmen cephelerdeki yıpratıcı savaşlar ve kayıplar sebebiyle Avusturya ve Osmanlı İmparatorluğu bir sonraki yılın baharında başlayacak savaştaki gelişmelerden endişe etmekle beraber her iki tarafta birbirine karşı üstünlük kuramamıştı. Bu yüzden Rusya'nın dışında bu iki devlette barış taraftarları artmaya başlamıştı. Osmanlılar için Özi'nin kaybedilmesi ve katliam hadiseleri büsbütün ümitsizlik ve bezginlik yarattığı gibi savaşa gerektiği kadar hazırlıklı olunmadığından savaş eldeki imkânların önemli bir kısmını da tüketmişti. Avusturya'da ise Osmanlılara karşı cephede sürekli yenilmeleri sebebiyle şanslarının olmadığı kanaati hâkim olmuştu. İşte böyle bir ortamda tekrar savaş hazırlıklarının sürdürüldüğü sırada Özi'nin kaybedilmesine üzülen hastalanıp bir tarafına felç inen I. Abdülhamid, 6 Nisan 1789'da vefat etmişti. Yerine kardeşi III. Mustafa'nın oğlu III. Selim 7 Nisan 1789'da tahta çıkmıştı⁵⁰.

Osmanlılar için genç ve dinamik şehzade III. Selim'in tahta çıkması, imparatorluğun sıkıntılılar çektiği günlerden kurtulacağı yönünde büyük ümit ve heyecan meydana getirmişti. Şehzadeliğindeki tutum ve davranışları onun büyük bir kurtarıcı gibi algılanmaya başlanmıştı⁵¹. Yeni padişah, cihangirlik hülyalarıyla terbiye edilmek istenmiş, fakat imparatorluğun içinde yüzdüğü olaylar onu daha gerçekçi davranmaya sevk etmişti. Aile eğitiminden kazancı, babasının enerjisi ile annesinin ince duyguları olmuştu. Babasının ölümünden sonra, I. Abdülhamid'in padişahlığı sırasında geçirmek zorunda kaldığı kafes hayatında; edebiyat, müzik ve tarih, merakını çeken başlıca konulardı. Edebiyat merakı onu divan yazmaya, müzik heyecanı, beğenilen besteler bağlamaya, tarih incelemeleri de dünyanın gidişini ve Osmanlı İmparatorluğu'nun yuvarlanmakta olduğu uçurumu hissetmeye başlamıştı⁵².

⁴⁹ Yalçinkaya, a.g.m., s.507; Uzunçarşılı, a.g.e., ss.538-543.

⁵⁰ Yalçinkaya, a.g.m., s.508.

⁵¹ M. Alaaddin Yalçinkaya. (2002). III. Selim ve II. Mahmud Dönemleri Osmanlı Dış Politikası. *Türkler Ansiklopedisi*, c.12, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s.630.

⁵² Enver Ziya Karal. (1983). *Büyük Osmanlı Tarihi*, c. I, TTK, Ankara, s.13.

Ancak III. Selim, büyük problem ve sıkıntılarla karşı karşıya kalmıştı. Özellikle de savaşın kötü gidişatı hâlâ devam etmekteydi ve Ruslar Boğdan'ı işgal etmişti⁵³.

2.1.5. Osmanlı-Rus ve Avusturya Savaşının Sona Erişi

III. Selim, Rusya ve Avusturya'ya karşı kesin zafer elde etmek için cesaret ve ümitle işe koyuldu: Yusuf Paşa'yı, sadrazamlıkta bıraktı. Kaptan-ı deryan Gazi Hasan Paşa'yı, Özi kalesini Ruslar'dan almaya memur etti. Giritli Küçük Hüseyin Paşayı da Kaptan-ı deryalığa getirtti. Ordu ve donanmayı kuvvetlendirmek için 16 ile 60 yaş arası kişilerden yeteri kadar asker yazılmasını emretti. Padişah, askerlerin cesaretini arttırmak için her fırsattan faydalanarak orduya hattı hümayunlar gönderdi. Bizzat ordunun başına geçmek istedi ancak, devlet adamlarının ayak diremeleri üzerine vazgeçti. III. Selim savaş alanına gidemeyince ulemayı göndermeyi düşündü. Fakat ulemada savaş meydanlarına gitmemek için türlü bahaneler buldu. Padişah, harbin gerektirdiği giderlere karşı koymak için olağanüstü tedbirlere başvurdu. Ziyet eşyasını topladı ve para döktürttü. Hollanda, İspanya ve Fas'tan borç para almak istedi. Terkedilen müsadere usulüne bile başvurdu. Bu çalışmalar yapılırken Osmanlı orduları yeni yenilgilere uğradı⁵⁴.

27 Nisan 1789'da Sadrazam Koca Yusuf Paşa komutasındaki ordu, Rusçuk'tan, Tuna'yı aşmak için hazırlıklarını tamamladığı sırada Rusların, Tuna'yı geçip Kalas'ı işgal etmesi, Osmanlıların bütün planlarını altüst ettiği gibi İstanbul'u telaşa düşürdü. 7 Haziran 1789'da Sadrazam Yusuf Paşa azledilip yerine Cenaze Hasan Paşa getirildiyse de sonuçta pek değişiklik olmadı⁵⁵. 1 Ağustos 1789'da Fokşani'de Rus ve Avusturya orduları karşısında Osmanlılar ağır bir yenilgiye uğradı. Rusya bu galibiyetin ardından Eflak'ı ele geçirmek için harekete geçti. Osmanlı ordusu tekrar karşılık vermek istediye de bu kez de 22 Eylül'de Boze suyu kenarında Rus ve Avusturya kuvvetlerine yenildi⁵⁶.

Ruslar, Tuna deltasında İbrail, Akkerman, Bender, Bükreş ve Baserabya'yı işgal etmelerine karşın sadece İsmail Kalesi seraskerliğine tayin edilen Gazi Hasan

⁵³M.Alaaddin Yalçınkaya. (2002). III. Selim ve II. Mahmud Dönemleri Osmanlı Dış Politikası. *Türkler Ansiklopedisi*, c.12, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s.630.

⁵⁴Karal, a.g.e., ss.14-15.

⁵⁵M.Alaaddin Yalçınkaya. (2002). III. Selim ve II. Mahmud Dönemleri Osmanlı Dış Politikası. *Türkler Ansiklopedisi*, c.12, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, ss.630.

⁵⁶Uzunçarşılı, a.g.e., ss.549- 554.

Paşa, 23 Eylül 1789'da Rusları geri püskürterek yenmeyi başardı. Fokşani ve Boze suyu yenilgileri, Sırbistan ve Bosna'da ki Osmanlı ordusunun maneviyatını çökerttiği gibi buradaki birliklerin dağılmasına da sebebiyet verdi. Bunun üzerine Avusturya, 8 Ekim 1789'da Belgrad'ı ve arkasından Semendire'yi işgal edip Niş'e kadar uzandı⁵⁷.

III. Selim, Osmanlı devletinin tek başına Rusya ve Avusturya'nın hakkında gelemeyeceğini anlamakda gecikmedi. Rusya'nın düşmanı İsveç ve Avusturya'nın düşmanı Prusya ile dostluk antlaşmaları imzalamak için çalıştı. I. Abdülhamid zamanında İsveç ve Prusya ile başlatılan ittifak görüşmeleri sonucunda 12 Temmuz 1789'da Osmanlı İsveç ittifakı ile 31 Ocak 1790 Osmanlı-Prusya ittifak antlaşmaları imzalandı⁵⁸.

İsveç, Prusya'nın tahrik ve teşviklerini müsait karşıladı. Çünkü Osmanlı-Rus savaşını fırsat bilerek, daha önce kaybettiği toprakları Rusya'dan geri almak istedi. Bu sebeple, 1788 Temmuzunda, Rusya'ya kesin bir uyarı vererek, Güney Finlandiya ile Kareli'nin kendisine iadesini istedi. Rusya bunu kabul etmeyince, İsveç de Osmanlı devleti'nin yanında savaşa katıldı. Diğer taraftan Prusya, 31 Ocak 1790'da Osmanlı devletiyle bir ittifak yaptı. Bu ittifaka göre, Prusya 1790 ilkbaharında savaşa katılacak ve İstanbul'un hem karadan ve hem de Karadeniz tarafından güvenliği sağlanmadıkça, barış yapmayacaktı. Buna karşılık Osmanlı Devleti, Avusturya'nın, Lehistan'dan aldığı Galiçya'yı Prusya'ya vermesi için Prusya'yı destekleyecekti. Ayrıca, Prusya, Osmanlı Devleti Kırım'ı almadıkça savaşı durdurmuyacak fakat Osmanlı Devleti de, Prusya ve İsveç ile barış yapmadıkları sürece, Rusya ve Avusturya ile barış yapmayacaktı. Nihayet, savaştan sonra Osmanlı Devleti'nin elinde kalan toprakları Prusya garanti edeceği gibi, aynı garantinin İngiltere, Hollanda ve İsveç tarafından da verilmesini sağlayacaktı⁵⁹.

Bu sırada Avusturya İmparatoru Jozef öldü ve yerine Leopold geçti. Avusturya da yer yer isyanlar vardı. Fransız ihtilali Avusturya'nın politikasını değiştirdi. Böylece Avusturya barışa taraftar oldu. Osmanlılar da barış taraftarıydı. Fakat Prusya ittifakı yüzünden Osmanlı devleti tek başına barış yapamadı⁶⁰.

Avusturyalılar kat'i bir zafer elde etmek için Yergöğü kalesine yaptıkları hücum Türkler tarafından başarı ile püskürtüldü. Leopold, Osmanlılarla Reichenbach

⁵⁷M.Alaaddin Yalçınkaya .(2002). III. Selim ve II. Mahmud Dönemleri Osmanlı Dış Politikası. *TürklerAnsiklopedisi*, c.12, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, ss.630-631.

⁵⁸Yalçınkaya, a.g.m., s.508.

⁵⁹Armaoğlu, a.g.e., s.19; Uzunçarşılı, a.g.e., ss.559-562.

⁶⁰Ahmet Cevdet Paşa, a.g.e., s. 221.

mütarekesini imzalamak zorunda kaldı. Reichenbach mütarekesinden sonra Osmanlı İmparatorluğu ile Avusturya, arasında başlayan barış görüşmeleri Zıştovi muahedesiyile neticelendi. Avusturya Orsova'nın dışında kalan bütün toprak kazançlarından vazgeçti⁶¹. Avusturya'nın savaştan çekilmesi üzerine II. Katerina da Osmanlı İmparatorluğu'nun müttefiki olan İsveç'i kendi tarafına çekerek 14 Ağustos 1790'da bir antlaşma yaptı.⁶².

Osmanlılar ile Ruslar baş başa kaldı. Bu durumdan faydalanarak Rusları barışa zorlayacak yerde, Osmanlı orduları yeni yenilgilere uğradı. Zayıf bir dayanmadan sonra Kuban, Ruslara geçti. Tuna dolaylarında Kilia'yı, Dolça'yı ve İsakçı'yı alan Rus birlikleri, çok kuvvetli bir yer olarak tanınmış olan İsmail kalesini alarak yirmi altı bin Türkü kılıçtan geçirdi. İngiltere ve Prusya hükümetleri, Rusya aleyhine savaşa girmek için yaptıkları çalışmalarda, memleketlerinin kamuoyu tarafından kabul edilmedi. Anapa'nın Ruslar eline geçmesi ve Maçın'de Osmanlı ordusunun yenilgiye uğratılması Babıali de son zafer hakkında hiçbir ümit bırakmadı. Sonuçta, Rusya ile mütarekeye yanaşıldı. Mütarekeyi takip eden günlerde başlayan barış görüşmeleri, 9 Ocak 1792'de Yaş antlaşmasıyla son buldu⁶³. Böylece 1787'de I. Abdülhamid zamanında başlayan savaş 1792'de III. Selim devrinde noktalandı.

⁶¹Karal, a.g.e., s.19; Uzunçarşılı, a.g.e., ss.569-572.

⁶²M.Alaaddin Yalçınkaya. (2002). III. Selim ve II. Mahmud Dönemleri Osmanlı Dış Politikası. *Türkler Ansiklopedisi*, c.12, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s.631.

⁶³Karal, a.g.e., ss.19-20; Uzunçarşılı, a.g.e., ss.580-595.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYONU

3.1. METİNİN TRANSKRİPSİYONU

Cülusu hümayun nedeni ile berat ve ahkâmlarıdan, ziyade harç almadan yenilenmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 1)

(sh. 1) İzzetlü Re'îsülküttâb Efendi:

İş bu bin iki yüz üç senesi Recebinin on birinci günü taht-ı 'âlî-baht-ı Osmânî üzerine cülûs-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûn vâki' olub umûmen tecdîd-i berevât ve ahkâm kanûn-ı kadîm olmakdan nâşî tecdîdi iktizâ eyledüğüne binâen ol bâbda hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn-ı şeref-efzâ sudûr olub lâkin sefer-i hümayûn takrîbiyle ba'zı kabudân ordû-yu hümayûnda ve ba'zısı rikâb-ı müstetâbda olmakla fakat kayıdları rikâb-ı hümayûnda olan berevât ve ahkâmın sâbıkda olageldiği üzere mu'tâd olan harcla tecdîdine mübâderet ve kaydı bulunan berevât ve ahkâm tecdîd olunub ve mu'tâddan ziyâde harc talebiyle erbâb-ı mesâlihe cevri ve ezâdan mücânebet olunmak ve hilâf-ı fermân âlî ve mugâyir-i rızâ tamah-ı hâma teba'iyet ile ol makûle harekete cesâret idenlerin te'dîbleri icrâ olunacağı tefhîm ve te'kîd birle iş bu fermân-ı âlî mücebince amel ve hareket ve hilâfindan tehâşî ve mücânebet olunmak için mahallerine kayd ve mazmûn-ı münife iktizâ idenlere tefhîm eylesüz deyü. Fî 17 B Sene 1203

Günlerin uzaması nedeniyle kâtiplerin çalışma saatlerinin düzenlenmesini bildiren hükümdür

(Hüküm 2)

İzzetlü Re'îsülküttâb Efendi:

El hâletü hâzihi günlere vüs'at gelmek hasebiyle te'hîr-i umûr-ı ibâd ve ta'tîl-i mesâlih-i bârî olmak zımnına mecmû' ketebe-i aklâmın kalemlerine erken gelüb ve kimi 'avdet itmeleri lâzime-i hâlden olmakla imdi cem'î-i aklâmın hâcegânı ve

ketebesini ale's-seher sâ'at yarımında iken kalemlerine gelüb ve ahşamlarda saat on birden evvel avdet itmeleri cümlesine tenbîhe ihtimâm eylesüz deyü.

Fî 22 B Sene 1203

Çerkez Hasan Paşa'nın vefatı nedeniyle zemametinin miri için zapt edildiği, ancak Anamur Beyi Abdül Muin'in, Çerkez Hasan Paşaya borçlu olduğunun tespit edildiği ve bu nedenle Abdül Muin'in bir an evvel borcunu ödemesi ve kudreti oranında asker tahrir ederek orduyu hümayuna dahi olmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 3)

Me'mûriyetle Anamur tarafına gidib avdet iden Çûkadâr Mahmûd'un getirdiği evrâkın hülâsa-i mefhûmunda müteveffâ Çerkes Hasan Paşa'nın cânib-i mîrîden zabt olunan zimemâtından Anamurbeli Abdülmu'în Beğ zimmetinde bi't-temessük alacağı olan sekiz bin gûruşun tahsîli bâbında içil sancağı mütesellimi Abdurrahman Beğ'e hitâben sâdır olan fermân-ı âlî mücebince lede'l-mutâla'a cevâbinine meblağ-ı mezbûrî mukaddemâ ceste ceste nakden deve ve eşyâ olarak edâ ve teslîmini müş'ir-i müşârün-ileyhin vârid olan kâimeleri mahfûz olub lâkin Vezîr-i müşârün-ileyhin mukaddemâ İçil sancağından azli hengâmına tesâdüf eylemek mülâbesesiyle oldukda temessükü redd itmeyüb alâ hâle hazînesinden kalmış olduğu Anamur kâdîsı i'lâmından ve mütesellim-i mûmâ-ileyh kâimesinde tahrîr ve inhâ ve çûkadâr-ı merkûm dahî tasdîk ve anbâr iderler. Kapudân tetebbu' itdürdükde müteveffâ-yı müşârün-ileyhin muhallefâtı derûnunda doksan dokuz senesi târîhiyle bir kıt'a memhûr temessük mücebince Anamur beli Seyyid Abdülmu'în Beğ'in müteveffâ-yı müşârün-ileyhe sekiz bin gûrş deyni olub mîrî mûmâ-ileyhin kudreti mürtebe asker ile ordu-yı hümayûna me'mûriyet için dîvân-ı hümayûndan emr-i şerîf ısdâr olunmuş olunmakla me'mûriyetine hâle gelmemek ve ordu-yı hümayûna irsâl olmak üzere meblağ-ı mezbûrun tahsîliçün mütesellim-i mûmâ-ileyhe hitâben emr-i şerîf virilmiş olduğu bâş muhâsebeden der-kenâr olunmağın mûcibince mefhûm-ı tahrîrât mukaddem virilen emrin kaydı mahalline şerh virilüb i'lâm-ı hâl ve ordu-yı hümayûna olan me'mûriyeti isti'câl için dîvân-ı hümayûndan emr-i şerîf ısdâr olunmak üzere ilm ve haber i'tâ olunmak bâbında bâ-tahrîr fermân-ı âlî sâdır olmağın mefhûm-ı tahrîrinde virilen emrin kaydı bâlâsına şerh virilüb i'lâm-ı hâl ve ordu-yı hümayûna olan me'mûriyetinin isti'câliçün emr-i şerîf tahrîr olunmak için dîvân-ı hümayûn kalemine ilm ve habere virildi.

Fî 19 N Sene 1203

Divânı hümayunda umur-ı mühimme vazifesindeki kâtiplerin, orduyu hümayundaki görevlerine derhal katılmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 4)

(sh. 2)Rikâb-ı Hümâyûnum Kâim-makâm Sadâret-i ‘Azam Olan Vezîrim El Hâc Sâlih Paşaya ve Re’s’ül-Küttâb Vekili Muhammed Râşid Dâme Mecdühûya Hüküm Ki:

Divân-ı hümâyûn kaleminde gedüklüleri ve mülâzım şürlularından ve sâ’ir meşrûh ve meşrûtlarından rikâb-ı hümâyûnda umûr-ı mühimmede istihdâm için tevfiik olunanlaradan ve ‘alil ve ‘amel minnet olub cebelü ile kayıdlarına şerh virilenlerden mâ‘adâ muktezâ-yı me’mûretleri üzre sayfen ve şitâ ordû-yu hümâyûnda hidamât-ı lâzımelerinde kıyâm eylemeleri vazife-i zimmet ve şurût berâtlarından idiği hâlât-ı ma‘lûmundur. El hâletü hâzihi müştâ-yı ordû-yu hümâyûnumdan ketebenin killetî ve tahrîrat-ı mühimmenin kesreti derkâr ve ‘ale’l-husûs ordû-yu hümâyûnun sahrâya hurûcu vaktî tekârüb olub küttâbın teksirî ehemmi-i umûrdan olduğu bedîdâr olmağdan başka timâr ve ze‘âmet mutasarrıfları mâlâ kelâm kayıdları meşrûh olmak me’mûr olduğu mahallerde isbât-ı vücûd eylemelerinden lâbüdd ve terk-i hidmet edenlerin nâkâyâtlarıahra virilmek muktezâ-yı şurût ve kânûn olmağdan nâşî bundan akdemce Edirmede müştâ olur mülâhazasıyla bu taraftan ‘azîmet idenler vüsûlünden ve kâtîr ile ‘aved idüb ol cânibe gidenler ve ba‘zı husûsa bâ fermân ‘âli me’mûrâ der ‘aliyeye tevârüd edenler ve bilâ izn bâ fermân ‘âzim olanlar serî’an ve ‘âcilen olm taraftan ihrâç ve iş bu gelecek mâyıs Evâil-inde ordû-yu hümâyûnumda vâki’ olacak yoklamada mevcûd bulunmak için cümlesinin ordû-yu hümâyûnuma irsâl ve îsâlleri husûsuna irâd-ı ‘aliyeme ta‘alluk eylediğine ibtinâ-i bâlâddan olduğu vecihle ‘avdet idenleri ve ba‘zı husûsa me’mûrân gidüb gelmiş olmaları nisân ahrîmedek gelüb erişmeleri üzre irsâllerine ikdâm olunmak fermânım olmağın mahsûsan iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi ber minvâl muharrer evâil-i mâyısda tasmîm olan yoklamada mevcûd bulunan ketebeden nân pâreleri fî-mâb‘ad îfâ kabul etmemek ve ifâçün refî‘ refa‘ ider ise der hâl hakkında gelinmek vechiyle erbâb-ı istihkâk virileceği mütesammım olmağla ber minvâl muharrer rikâb-ı hümâyûnumda istihdâmı için elyak-ı sezân ve ‘alil ve ‘amel mânî olub cebelü kaydî meşrûh ketenbeden mâ‘adâ divân-ı hümâyûnum kâleme kâtiblerinden me’mûrân ve mâzereten ve bilâ izn ‘avdet edenlere ve hasıl tahakkuk olur ise divân kâtibî timâr ve

ze‘amete mutasarrıf olduğda mahsûs adamlar irsâliyle muhallât imâmları ma‘rifetiyle tenbîh ve te’kîd mutazamûn emr-i şerîfim ma‘rifetine ve zâbitler ma‘rifetiyle ihâle olunarak Asitâne-i sa‘âdetime ve havâlisinde hâne ve meskenlerinde cümle ketebeyi ihrâç ve ordû-yu hümâyûnumdan mâzereten ‘avdet iden ihtiyâran ve pîrâne bezl-i kaydî meşrûh mustahdem istikzâr kâtiblerden yerlerine irsâl ile kayıdları râbıta olunmak için tanzîmî husûsuna hâla re’s’ül-küttâb Muhammed Hayrî dâme mecdühû tarafından sen ki re’s’ül- küttâb vekîli mûmâ-ileyhsin sana yazılan kâime mûcibince ol mukavele kaydî meşrûh müstahdem ketebenin ve ihtiyârlarına birle bu cânibe irsâllerine ikdâm ve dikkat iderek cümle matlûb olan ketebenin ol tarafda bulunan ve adamlarına ruhsat ve cevâz göstermeyerek mecmû‘anın nisân ahrına dek ordû-yu hümâyûnumda isbât-ı vücûd eylemelerine ziyâdesiyle gayret ve bundan sonra mu‘âmele-i ‘afv ber taraf olub hatır ve gönle ri’ayet ve himâyet fikrinde olmayub ol makûle terk-i hizmet olanların nân pâreleri derhâl ahra virildiğden sonra hakkî kendülerü nefî ve takrîb ve icrâ ve te’dîbelerine ibtirâ ideceği tefhîm ile (silik) emr-i şerîfime müsâra‘at ve hilâfından mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı C Sene 203

Bergos, Ahyol, Fericik, Manastır gibi kalelerin muhafazası için yeterli miktarda topun olmadığı belirtilerek bu yerlere derhal top ve topçuların tedarik edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 5)

Dergâh-ı ‘âli kabucu başlarından Bergos mübâyâ‘acısı Mustafa dâme mecdühûnun der ‘aliyeye vârid olan tahrîrâtında Menâstır adasında ve Bergos pişkâhında olan on kıt’a topun beş nefer topcusu olub topçuların neferine nazaran toplar atik-i vâhiye olmak takrîbiyle tamamı on ile endâhatı olunmayub Fericik olduğu ve Ahyol ve Mes‘adî ve Amanede hiç top olmadığı tahrîr vârid olan tâtârî Süleymâna istid‘â olduğu Mes‘adî muhâfazasına yüz elli adam olub kâni ma’iyyetlerinde bir top olmadığı ve Ahyol muhâfazasında seksen dokuz adam olub gecesine limân ağzına tâbya inşâ olunub güzârâ top ve topcu ve cebehane olmadığı ve azâmî kadar topcu ile çend kıt’a top ve mikdâr-ı kifâye cebehâne tesyîri ve iktizâ iden tayînât tedârik ve i’ta olmak lâzımdan idiği takrîr edüb top ve neferât mâddeleri hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda topcu başı olan Cafer zîde mecdühûdan isti‘lâm olduğu Mes‘adî tarafına inşâ olunacak tâbyalar için mevcûd tunçdan olan on dört çâpında on dört garış kebîr toplardan beş kıt’a ve Ahyol cânibine binâ olunacak tâbyalar için on dört

ve on bir çâplarında kebîr altı kıt'a ve iktizâ eden mahallere vaz' için dokuz çâplarında altı kıt'a top tertîb ve irsâl irâd olunacağı sûrette zikr olunan topların iktizâ eden kûndâk ve tekerlekleri mahaline kabucu başı mûmâ-ileyhe muvaffakatiyle ve matlûb olan topcu neferâtın der 'aliyeden ve cümesi atik neferâtdan tanzîmi mumkun olmayub beher tâbyaya birer ve yahud ikişer nefer mu'allim topcu ordû-yu hümâyûna ocakdan vâ'idâ iktizâ eden neferâtı mahalleri ahâlîsinden tahrîr ve tashîhe muhtâç ittiğinden tapcu başı mûmâ-ileyhe i'lam ve bâlâd-ı muharrer mevâd için ikdâm olan evâmîr-i şerîfe fermânım olduğu üzre tahrîr ve tanzîm olub fakat tobcu başı mûmâ-ileyhin i'lâmına munderiç neferât mâddesinin nizâmıçün divân-ı hümâyûnum tarafından ordû-yu hümâyûna 'ilim ve haber i'tâ ve irsâline hâlâ rikâb-ı hümâyûnum baş defderdârı olan sa'âdetlü İsmâil efendi dâme ulüvvûhu i'lâm etmekle i'lâmı ve sâdır olan fermân-ı 'âli mûcibince zikr olunan topcu neferâtı mâddesinin nizâmı için divân-ı hümâyûn tarafından ordû-yu hümâyûna iş bu 'ilim ve haber gitmesi i'tâ ve irsâl olunmuştur.

Fî B Sene 203

Derkenar: Taraf-ı hazret-i cihân bânîden cülûs-ı hümâyûnum mutazammın Fâs hâkimine yazılan 'arab'ül-'ibâre-i nâme-i hümâyûna kaydı fî evâsatı n sene 203 târihiyle iş bu deftrin işâ'atîsine mukayyedir

Derkenar: Name ve tercümesi yazulub reis'ül-küttab tarafında

Rikab-ı müstetabı hazreti şehnişahıma bu defa Venedik Doju tarafından elçiyi ceditleri vasıtasıyla gönderilen nâmenin tercümesidir.

(Hüküm 6)

(sh. 3) Rikâb-ı Müstetâbı Hazreti Şehnişâhımâ Bu Def'a Venedik Doju Tarafından Elçiyi Cedîdleri Vâsıtasıyla Gönderilen Nâmenin Tercümesidir.

Saltanat-ı seniyeleri ile Venedik cumhuru yanında müstekarr olan merâsaim mesâlîme ve müsâfât muktezâsınca bu def'a derbâr utufet karâralarından büyükelçilik rütbesiyle ikâmete tarafımdan müceddeden ta'yîn ve irsâl olunan ra'betlü asâletlü Nikolo fuskâdin nâm beğzâdenin bundan evvel idâre ettiği mehâm-ı umûrda rüşd ve sedâdı hasebiyle hakkında olan hüsn-ı zannımıza muvâfika ve mutâbık evzâ' ve etvârı nemâyâne olduğu müsüllü bu me'mûriyetine dahi kemâl-i dikkat ve gayret ile uhdesinde geleceği yakinen meczûmuz olub meyânede cârî olan mu'âmele-i dostânenin etemm sufût ve mütânet üzre merî' tutulamsına sa'y ve ihtimâmımıza derkâr ve saltanat-ı seniyelerinin kıvâm-ı 'azimet ve übhetleri

ed'ibesinde kerîmet üzre müvâtanımız bir karâr idiği elçimiz mûmâ-ileyhin lisânen takrîrine dahi muhât 'ilm-i 'âlim arâ-yı hüsrevâneleri buyruldukda müddet-i me'mûriyetinden tarafımızdan arz ve beyân edeceği bi'l-cümle husûsat-ı i'timâtı tam kendisi teveccühât-ı hüdâvendânelerine mazhariyet ile bekâm buyrulması niyaz olunur bâkî sa'âdet ve şevket sermeri ile ber devam olmaları hazreti hakdan mütemennadır.

Derkenar: Ordû-yu hümâyûndan gelen nâme-i hümâyûndur ihtiyâten kayd olunmuştur.

Derkenar: Battâla şevvâl-ı mâh torbasında mahfuzdur.

Tebşiri cülûs-ı hümayuna muntazamın emir-i Mekke-i Mükerrerme şerifi

Galip yazılan nâme-i hümayunun suretidir.

(Hüküm 7)

Tebşir-i Cülûs-ı Hümâyûna Mutazammın Emir-i Mekke-i Mükerrerme Şerifi Galib Bin Müsâ'id Dâme Şi'rehûya Yazılan Nâme-i Hümâyûnun Sûretidir.

İş bu bin iki yüz üç senesî receb-i şerîfinin on birinci günü 'amme-i emcedimiz hüdâvendiğâr sâbık sultân Abdulhamid hân nûrullâh sariha bel-vâm'ül-gufrân nidâ'-i irci'ye icâbet ve 'âzim riyâzî-i cennet olduğuna binaen cenâb-ı tavâf-ı femâ-yı beyt-i mükerrerme ve mevsuk-ı kavâ'id kible-i ümem-i 'azze şânâ bâ- vesâf'ül-ulûhiye ve'l-kademin tâdîdât-ı behiyye ve tevfikât-ı 'aliyesiyle cîhan-ı ferhunde fâl-ı mülûkâne ve nâsiyye-i sa'âdet iştîmâl-i şâhânemizde lâmi' ve tâbdâr olan pertev-i istihkâk-ı gül şâhî ve envâr verâset ve istihâl hilâfetpenâhî muktezâsınca emr-i lâzım'ül- ta'azîm-i saltanat ve iclâlimize "innâ ce'allnâke halifeten fi'l-ard"zînetî ile müzeyyin ve menşûr mu'addelet nişver-i devlet ikbâlimize "fahküm beyne'n-nâs bi'l-'adl" 'unvânıyla mu'anven olub yevm-i mezkûrda ittifâk erâ-i verâyı sürâ-yı vüzerâ-yı izâm ve 'ulemâ-yı i'lâm ve icmâ' ve itrâd-ı havâs ve 'avâm ile serîri mu'add-ı mesîr-i saltanat-ı mevrûsemize bi'l-irs vel isti'dâd ve'l-yümn ve'r-reşâd iclâs ve'l-libâs-ı kerâmet tarâz "ve ce'alnâküm hâlâ'ife fi'l-ard" kâmet ve'l-ırsiyet şâhânemizde dest-i feyz ve 'inâyet-i Rabbânî ile iksâ ve ilbâs olunub rûs-ı menâbir-i vücûh dirâhım denânbir nâm-ı nâmımız mücellî ve sūdûr emsale ve ahkâma menâşîr tuğrâ-yı 'arâş ve tevkî' refi'âlem edâmız ile mevesşeh ve mücellî olduğu Cenâb-ı şerâfatmâbenze ve sâ'ir mücâvirin beled'ül-emin ve sukkan-ı mehbit vehiy'ül-mübîn vaktân kıblet'ül-muvahhîdine i'lan olunmak emr-i lâzım olmağla hâlâ Cenâb-ı siyâdet ilkâbınız hakkında mezid-i i'nâyet tâcdârâne ve mezid'ül-iltifât-işehriyaranemiz

cilve-ger mücella zuhûr ve teşrîfât hâssa melûkâane in‘âmâta mahsûsa-i pâdşâhânemizden semûr-ı fâyiz’ül-sürûra dûhate bir sevb-i hil‘at müstevcib’ül-mefâharat ihsân-ı hümâyûn nevâziş-i mahsûrumuz olub nâme-i hümâyûn sa‘âdet-i makrûnumuz ile ve (boşluk) irsâl olunmuştur. Bi mennihi te‘âlâ vüsûlünde size ‘atiyye-i şâhânemiz olan hil‘at-ı zâhire ve kisve-i fâhiremizi iclâl ve ta‘zîm ile zîver-i devşî meffharet ve arayîş-ı kesf-i sadâkat ve izhâr-ı hubûr ve meserret eylediğden sonra ecdâd-ı hâşimî nesb ve abâ-ı zehra neşinin zerrelere iktizâ birle Asitâne-i devlet aşiyânemiz sebk eden ve fevr-i musâfânıza mûcibince hayr-ı cülûs-ı meyâmin-i mânûs-ı hümâyûnumuzı i‘lân ve işâ‘at ve hutbe-i cum‘a ve i‘yâd-ı bâlâ-yı menâbirde nâm-ı şerîf ve isim-i münîfimiz kırât ettürüb şerîf-i hizmet müstelzem’ül-meymenetî selâtin-i cihân ve havâkin-i devrân beyninde terâz-ı câmâ-i imtiyâz hilâfet ve ser-i satır cerîde-i iftihâr ve saltanatımız olan haremeyn-i şerîfeyn ve beka‘ateyn-i mûkerremeyn zâde hemâ-Allâh şerefâ ve ta‘zîmâ ahâlîsine ve sâ‘ir iftâriye hicâziye sekenesine ifâde ve teveccüh-ı kalb ve hayâtımızı i‘lâm ve aslât-ı kirâmımız kâ‘idesi üzre şî‘âr haremeyn-i muhteriminî ta‘zîm ve ibcâl ve tahsîl asâyiş ve rahât-ı ahâlî ve mücâvirin ve terfiye-i ahvâl haccâc ve zevâr ve müsâfereyn ve tüccâr ve mütevâridine ikdâm tâm iderek nusret’ül-veye-i islâm tenkîse i‘lâm küffâr-ı lisâm için emâkin-i mütirkede cümleden isticlâb da‘avât-ı hayriye ile istishâl-i rızâyı feyz ihtivâmıza sa‘y-i bîhmâl eyleyesiz.

Fî Evâsıt-ı Ş 1203

Derkenar: Sûret-i hatt-ı hümâyûn.

Sadaret mührü gönderilen Yusuf Paşa’dan seferin denizde ve karada tüm hazırlıkların eksiksiz yapılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 8)

(sh. 4) Kâim-makâm Paşa:

Bâ emrullâhu te‘âlâ ‘amme-i sultan Abdulhamid hân ecel-i müsemmasıyla ‘âzîm-i dâr-ı cenân olub nöbet-i hilâfet-i saltanat bi’l-ırs ve’l-istihkâk zât-ı mekkârım pâdşâhâneme intikâl etmekden nâşî taht-ı ‘âli baht-ı Osmânî üzre cülûs-ı hümâyûnum vâki‘ olmağla hâlâ sadr-ı a‘zam Yusuf Paşa sadâret-i ‘uzmâda kemâkân ibkâ olunub istiklâl için hatt-ı hümâyûnumla mühr-ı hümâyûnum gönderilmek üzere düşman-i dîn olan Moskov ve Nemce keferlerine i‘la-yı kelimetullâh için ve ahz-ı intikâm olunmadığca seyf-i cihâd şehir-i yârânıma dâhil-i niyâm olunmamak cüzzi mekkerede dâverânımdır cenâbı hayr’ül-nâsirin her halde fevz ve nusrat ihsân

ve kariben fütûhât-ı celile ile kâfe-i mevâkiyeti nâil-i server-ı ferâvân eyleye bi'l-cümle vüzerâ ve 'ülemâ ve ricâl-ı devletim ve ocaklum zâbitân ve ağavâtım ve mecmû' hizmet-i saltanat-ı seniyyem umûrlarımda ve umûrlarında hayr-ı dîn ve devletime nâfi' hidemâta muvaffak eyleye benim du'âm sizin ile dîne ve devlete sadakat edenler iledir sadâkat idenleri Allâh zû'l-celâl dâreynde sa'îd itsün hıyâneti zâhir olanları kahr eylesün yerde ve bahırda tertibât-ı seferiyenin te'hîre kalmaması vakt ve zamânıyla yerlerine erişdirilmesi ve sadr-ı a'zam tarafından gelen tahrîrât üzere mevâdd-ı matlûbenin temşîtine ocaklarım nizâmî ve serhatlerin takviyesini ve emvâl-i mîrîyenin tahsîlleri ve İslambol sükkânının zahâyir ve levâzımları celbinden kusûr olunmaması dîn ve devletime nâfi' müsâlahın geriye kalmaması hâsılı kelâm kâfe-i umûr-ı devletimin rızâ-ı şâhâneme muvaffik vecihle idâresi kat'a matlûb-ı şerîfimidir tamâm-ı hizmet vakitlerimizdir Cenâb-ı Hak her halde cümleyi mazhar tevfiik eyleye amin.

Fî 12 B Sene 1203

Derkenar: Ordû-yu hümâyûndan gelen nâme-i hümâyûndur ihtiyâten kayd olunmuştur.

Derkenar: Şevval-i mühimme torbasında mahfuzdur.

Rikâb-ı Hümâyûn Hazret-i Cihândârîden Fransa kralına ve Sâ'ir Cülûs-ı Hümâyûn-ı Muhber Yazılan Nâme-i Hümâyûnun suretidir.

(Hüküm 9)

Rikâb-ı Hümâyûn Hazret-i Cihândârîden Firance Pâdişâhına ve Sâ'ir Cülûs-ı Hümâyûn-ı Muhber Yazılan Nâme-i Hümâyûnun Müsveddesi Sûretidir:

İftihâr'ül-ümerâ'il-'izâm'ül-'îseviyye muhtâr'ül -küberâ'il-fihâm'ül-mesîhiyye muslih-i mesâlih-i cemâhir-i 't-tâifeti'n-nasrâriyye sâhib-i ezyâli'l-haşmet ve'l-vekar sâhib-i delâil-i mecd ve'l-i'tibâr hâlâ vilâyet-i France ve ana tâbi' nice memâlikin vesiat'ül-mesâlikin pâdişâhı haşmetlü ûlû rağbetlü kadîm-i sâdik dostumuz on altıncı Luiz hitamallâhu 'avâkıbuhû bi'l-hayr ve'r-reşâd ve ilehüm ileyh sebîl'üs-sevab ve'l-misdâd tevkî'-i refi' hümâyûnumuz vâsıl olıcak ma'lûm ola ki emcedim hüdâvendigar-ı sâbık sultân Abdülhamid hân 'aleyh'ül-rahmet ve'l-gufrân bu hilâlde gülşendâ-yı bekâyâ rihlet ve dâr'ul-halden 'ukbâyâ intikâl ve 'azîmet eylediğine binâen cenâb-ı mâlik'ül-mülke ve'l-melâkût tekaddesat-ı zât-ı 'avn ve samet'ül-hüdûs ve'n-nâsûtün mevâbih-i kâmile-i bî gâyeti ve iki cihan güneşi sultân-ı ser'ir-i

risâlet ve pâdişâhî kişver-i nübüvvet-i mefâhir'ül-enbiyâ ve sened'ül-asfiyâ habîb-i hüdâ şeffî'-i yevm-i ceza Muhammed'ül-Mustafa'aleyh-i mine's-selavat es'samiyât-i ezkihâ ve mine't-tahiyet'üs-sâmiyât'ül-innemâhâ hazretlerinin dest yâr-ı mucizât-ı şâmilet'ül-berekâtıyla câhî 'azimetpenâh hilâfet ve cihânbanî ve emr-i celâlet destgâh-ı saltanat vekili senân-ı zât-ı nısfet semâimize bi'l-ırs ve'l-istihkâk müyesser ve iş bu bin iki yüz üç senesi receb-i şerifin on birinci gününde taht-ı 'ali baht-ı osmânî dâverenin 'adâlet-i rahta şevket-i nişânî üzre cülûs-ı meyâmi me'nûs-i hümâyûnumuz mukadder olup cümle memalik-i mahrusemizde mecemma' mü'mînin ve ma'bed-i müslimîn olan cevâmi'-kudsî levâmi' menâbir-i şerif mü'essirinde nâm-ı sâmi ve ismî-i kirâmımıza hutbeler okunub dar'ül-darb nukûdu nâ ma'dûd olan mahallerde vücûh-ı ... derâhime ism-i sa'âdet-i resmimiz ile sikkeler vurulub ahkâm-ı münife mu'addelet iltizamımız kâfe-i memalik-i vesî'at'ül-mesâlikimizde cârî ve işa'î hurşid-ı adl dadımız lem'ânıyla zulmet-i zulm semm-i zâ'il ve mütevâri olmağla bi 'avnillâh'ül-vehâb vukû' bulan cülûs-ı hümâyûn feyz-i iktisâbımız devlet-i 'aliyemizle râbita bende-i sulh ve musâfât ve mu'essuk kavâid-i selm ve mevâlat olan melûk-ı sutûda sülûke i'lân ve iş'ar ve yedinen kadîmen islâf şerefdesârımız olmağın bu 'âdatı cümle mürâ'âyetle cülûs-ı bi hüccet me'fusemizin peyâm-ı mesû'met irtisâmına i'lân ve ihbâriçün iş bu nâme-i hümâyûn mülâtüfat-ı makrunumuz ısdâr ve (boşluk) ile ırsâl olunmuşdur. (sh. 5) İnşâ-Allâhu te'âlâ lede'l-vüsûl hândân-ı şâmih'ül-erkân devdemân ve esah'ül-beniyânımız ile müstahkem ve pâyıdar ve müşeyyinde ve istivâr olan 'uhuvved-i sadâkatına ve şurût ve iskâ muktezasınca vâki' olan cülûs-ı hümâyûnumuzdan dostluğa lâyük müserret beynihâya izhâr ve taht hükümetinizde olan hükkâm memleket ve a'yân vilâyetinize iş'âr edüb mâbeyninizde münakkad ve müstahkem ve tarafından mürettebat mürettesim olan şarâyiti 'ahde ve peymân ve vüsâyık senû ebet sevkinde ve imân-ı zamân sa'âdet iftirâtımızda dahi yerasulûb sâbık-ı mukarrar ve mu'teber tutulub mâ dem ki tarafınızdan sulh ve selâh müstelzim'ül-felâh ri'âyetinde kusûr zuhur eylemeye cânibi hümâyûnumuzdan dahi vech-i min'el-vücûh hilâfına cevâz gösterilmeyüb mâbeyninde mevsuk ve müstahkem olan müsâfât ve mevâlatın merâsimi kâhî hakkihâ mürâ'ât olunması bâ'is asâyış re'âyâyı tarafeyn ve sebebâ erâmiş ahâl-i cânibeyn idiğü bâ iştibâhdır ve's-selâm 'ala min't-tebi'-ül- hüdâ.

Fi Evâsıt-ı Ş Sene 203

Bir sûreti: Hâlâ İsveç ve Got ve Vandal ve ona tâbi' nice yerlerin kralı ve Nurukya ve İslayuç ve Hersâhâr ve Normânya ve Danimârsipânın usla dukası ve oldır

mebûdağ ve dalmenhûrun fûtenesi ve hükümdarıyâ i'tibârî olan rağbetlü hürmetlü dostumuz Avustâvus hatem-Allah avâkıbuhû bi'l hayr ve'r-reşâda ber vech-i muharrer.

Bir sûreti: Hâlâ İngiltere ve İskoçya ve İrlanda ve ona tâbi' vilâyetlerin kralı Korcius sâni hutimet avâkıbuhû bi'l hayrın ber vech-i muharrer

Bir sûreti: Neleranda istânî cezâlleri hutimet avâkıbuhû bi'l hayrın ber vech-i muharrer.

Bir sûreti: Hâlâ Büyük İspanya Kralı ve sâ'ir eyâlet tevâbi'âtının hükümdârı olan haşmetlü miknetlü dostumuz Karlos hutimet avâkıbuhû bi'l hayrın ve'r-reşâda ber vech-i muharrer.

Bir sûreti: Venedik dojû ve cumhûru hutimet avâkıbuhû bi'l hayrın ber vech-i muharrer.

Bir sûreti: Danimarka ve Turukyâ ve Vandal ve Got tâifelerinin kralı ve nice memleketlerin dükasive ana tâbi' yerlerin kontesi ve hükümdârı haşmetlü miknetlü dostumuz Kristiyanuz sâba' hutimet avâkıbuhû bi'l hayrın ber vech-i muharrer.

Bir sûreti: Hâlâ Prusya krâli ve mâvferûs Brândebûrk ve Roma imparâtorluğunun baş kamerâryûsî ve Hersek ve Yeriç ve Selezyanın baş dukası ve sâ'ir vilâyetlerin hükümdârı haşmetlü miknetlü Ferîderik Giyomî sâni hutimet avâkıbuhû bi'l hayrın ber vech-i muharrer.

Bir sûreti: Zîr bâlâsı Sicilyâteyn ona tâbi' yerlerin kralı ve İspanyaların krâl-zâdesi miknetlü faziletlü Ferdinâdo hutimet avâkıbuhû bi'l hayrın ve'l-reşâd ve ileyhim ileyh sebîl'üs-sedâda ber vech-i muharrer

Bir sûreti: Leh dekûbasî Kırâli rağbetlü İstânilâvos Oğüstûs ile kadîm-i sadâkatkâr ve hemcivârımızla cumhûrû hutimet avâkıbuhû bi'l hayrın ve'l-reşâda ber vech-i muharrer.

Rusya ve Avusturya üzerlerine sefer-i hümayunun devam etmesine binaen Karadeniz'deki, Anadolu ve Rumeli sahillerinin Rus donanmasının saldırılarına karşı korumak için gerekli önlemlerin alınmasını ve saldırılara karşı anında cevap verilmesini bildiren hükümdür.

Bi-ismihû subhanehû ve te‘alâ

(Hüküm 8)

(sh. 6) Hazâ kuyûd-ı ahkâm-ı evâmir-i mühimme der-rikâb-ı müstetâb-ı devr-i zamân-ı kâ'im-makâm-ı âlî-makâm-ı hazret-i El-hâc Sâlih Paşa yessirallâhû mâ berîd ve mâ yeşâ ve fî'l-âyân-ı re'îsü'l-küttâb Muhammed Râşid Efendi kâle mâ bi-temennâhû

El-vâki‘ fî evâ'il-i şehri Recebü'l-mücerreb sene selâse ve mi'eteyn ve elf

Donanma-yı Hümâyûnum Kalyonları Kabudanlarından Olub Bu Def‘a Karadeniz'in Rumili Sevâhili Muhâfazasına Müretteb Sefâin Üzerlerine Başbuğ Nasb ve Ta'yîn Olunan Halîl Kabudan Zîde Mecdühûya ve Sevâhil-i Mezkûre Muhâfazasıçün Mûmâ-ileyh Ma'iyetine Ta'yîn Olunan Fırkateyn Kabudanlarından Nasûh ve Cezayirli Ahmed ve Şehitiye Kabudanlarından Giridî İbrâhîm ve Giridî Ali Kabudan ve Sefâin-i Sâ'ire Rü'esâsı Zîde Kadrühüme:

Müsta'înen bi-llâhi te‘âlâ bu sene-i mübâreke de dahî Moskovlu ve Nemçelü kefereleri üzerlerine sefer-i hümâyûnum muhakkak ve mukarrer olub in-şâ-Allâhu te‘âlâ kefer-i Moskovludan gereği gibi ahz-ı sâr ve intikâm olunmak ve farîza-yı gazâyı icrâ ve sünnet-i seniyye-i resûl-i kibriyâ aleyh ve alâ eli ve ashâba efdâl'ül-tahiyyâtı ihyâ itmek yine hâlisasıyla berren ve bahren iktizâ iden tedâriklerinin tehiyyesine ikdâm ve muhâfaza-i sevâhil-enhâ ve def‘-i sürûr-ı a‘dâ husûsuna sa‘y-ı mâ-lâ-keîâm olunmak husûsu ne mertebelerde ehem ve ikdâm-ı umûrdan olduğu muhtâc-ı beyân değildir. El-hâletü hâzihi hâin-i dîn-i mübîn ve adû-yı şerîat-ı seyyid'ül-mürselîn olan Moskov keferesinin mevsim-i deryâ hulûlünde bahr-ı siyah cânibinde sefâin-i menhûsesi geşte ve güzâr ve ba‘zı sevâhile ve mürûr ve ubûr iden ehl-i İslâm sefâinine isâl-i hasâra ibtidâr olunması ihtimâlden ba‘îd olmadığı cihetden Bahr-i siyâhın Rumili sevâhilini ta Sünne'den yukarulara varıncaya dek muhâreseye ve amed-şüd iden ehl-i İslâm sefinelerini mazarrat-ı a‘dâdan muhâfazaya kıyâm ve geşte ve güzâr iden sefâini düşman-i dînin ihrâk ve iğrâkına ve kahr ve istisâl gürûh-ı müşrikîne ikdâm-ı tâm zımnında tersâne-i âmirenden iktizâsına göre sagîr ve kebîr donanma-yı hümâyûnum sefâini tertîb ve üzerlerine donanma-yı hümâyûnum kalyonları kabudanlarından kâr-güzâr ve gayret ve hamiyeti bir yarar birinin başbuğ ta'yîni ber-muktezâ-yı vefîr ve hâl-i ehemmi mühimden olduğu âşikâr ve sen ki mûmâ-ileyh Ali kabudan zîde mecdühûsun. Senin bu misüllü hidemât-ı mühimme-i dîn ve devlet-i aliyyeme sâdikane ve gayyûrâne hareket ve

ibrâz-ı hüsn-i hizmete sarf-ı mukdderet ideceğin ma'lûm ve meczûm olmakdan nâşî bu def'a kabudan-ı deryâ düstûr-ı Vezîr Gâzî Hasan Paşa iclâlehû tarafından takdîm olunan defter-i mantûka üzere sevâhil-i mezkûre muhâfazasına kapudânân-ı mûmâ-ileyhimin süvâr oldukları iki kıt'a firkateyn ve iki kıt'a şehtiye ve Ülgünlü Hüseyin Re'îs'in süvâr olduğu topçu ve sefine ile Ali Can Re'îs ve Rodoslu Ahmed Re'îs ve Ülgünlü Ömer Re'îs'in birlik oldukları üç kıt'a kırlangıç ve beş kıt'a şalope sefineleri tahsîs olunub bunların cümlesinin üzerlerine senin başbuğ nasb ve ta'yîn olunman husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk itmeğin me'mûriyetini hâvî hattına iş bu emr-i celîl'üş-şânım ısdâr ve yedine i'tâ olunmuşdur. İmdi süvâr olduğun kalyon-ı mukarrer ile ma'iyetine me'mûr olan sâlif'üz-zıkr firkateyn ve şehtiye ve kırlangıç ve şalope sefinelerini istishâb ve bi-mennihi sübhânehû ve te'âlâ bu taraftan kararınız karar ve avn-i inâyet-i cenâb-ı merrü'r-riyâh ile Bahr-i siyâhın Rumili sevâhili taraflarına vüsûle ibtidâr deryâ kabudanı Vezîr-i müşârün-ileyhin sana tenbîh ve tavsiyesine ve muktezâsı üzere Sünne'den yukarulara varınca sevâhil-i mezkûrenin mastana vürûd ve sefâin-i a'dâ olan kâffe-i sevâhili ve iskelelerin gice ve gündüz gereği gibi muhâfaza ve muhâfazasına ve muhâsesine mürûr ve ubûr iden devlet-i 'aliyyem tüccâr sefinelerinin mekr-i a'dâdan te'mînleri esbâbının istihsâline kemâl-i ikdâm ve gayret eylemek ahası metâlib-i dilâverânem idüğü Anadolu sevâhili muhâfazasına me'mûr sefâin üzerine dahi donanma-yı hümâyûnum kalyonları kabudanlarından Mustafa Kabudan zîde mecdühû bağbuğ nasb ve ta'yîn olduğu ve bundan böyle kabudan-ı deryâ Vezîr-i müşârün-ileyh mecmû'a sefâin-i donanma-yı hümâyûnumu ma'iyetine istishâb ile Karadeniz'e 'azîmet itmek üzere oldukda bu bâbda senden ve maiyyetine me'mûr olan kabudanân ve rü'esâ-yı mûmâ-ileyhimden merdâne ve sâdikâne hizmet ve kahr ve istîsâl-i düşman-i dînde gayret ve metanete sen dahî me'mûl ve muntazır-ı şâhânem olub in-şâ-Allâhû te'âlâ kahr ve tenkîl-i a'dâda yüz aklığına mazhar olduğunuz hâlden hizmet ve emeğiniz zâyî' olmayub iz'âfiyla mükâfâtına mazhar olacağınızda şübhe olmadığı ve yer ve bahrda olan asâkir-i muvahhidînin karîben mansûr ve muzaffer olmaları ve a'dâyı gice ve gündüz tazarru' ve duâ olunarak cenâb-ı vâhib'ül-âmal dergâhına rak' ve takdîm olmakda olmakla avn ve inâyet-i bârî ve imdâd-ı rûhânîde hazret-i risâlet-penâhî sallallâhû te'âlâ aleyhi ve sellem ile düşman-i dînin karîn-i inhizâm olması eltâf-ı hafîye-i ilâhiyeden me'mûl ve mes'ûl olduğu ma'lûmun oldukda göreyim seni bu husûsda (sh. 7) dâmen gayret-i miyâna hamiyete sebt ile sevâhil-i mezkûrenin leyl ve nehâr istihsâl esbâb-ı muhâfazasına ve mürûr ve ubûr iden sefâin ehl-i İslâm'ın

mazarrat-ı a'dâ-yı dînden te'mînleri hâlâtına ve sevâhilden birine düşman seffinesi tevârüd eyledüğü haber alındığı sâat üzerine varılıb kara câniblerinden hizmet-i muhâfazaya me'mûr olan sergerde ve zâbitân ile muhâbere ve ittifâk olunarak sefâin-i düşmanın avn-i bârîyle iğrâk ve ihrâk ve kahr ve istîsâline ve ale'l-ikdâm müteyakkız ve muntazır bulunub bir an merâsim-i hazm ve ihtiyâta menâfi-i tekâsül ve rehâvet vukû'a gelmemesine sarf-ı mâ-hasal sa'y ve dikkat ve hâsılı Bahr-i siyâhın Rumili sevâhilinin ve mürûr ve ubûr iden ehl-i İslâm seffinelerinin muhâfaza ve muhâreseleri emrinde ber-muktezâ-yı dikkat ve hâlde lâzım gelen tedâbirin icrâsına bezl-i makdûr ve rast geldüğün ve haber alduğun düşman seffinesi üzerine mütevekkilen alâ emr-i mu'în varub iğrâk ve ihrâklarına ve ahz ve kerden olunan düşman seffinesinin teknesinin ve derûnunda olan her ne ise cümlesi ve sırasını beyne'l-kuzât ağnâm ve aksâm iderek ve o makûle ahz olunan düşman seffinesinin bir nesnesi sizden talep olunacağını muhakkak bilesiz. Senden me'mûl olan yararlık ve şecâat-ı levâzımını îfâ emrinde dâmen der-meyân-ı gayret eyleyesin ve siz ki mûmâ-ileyh ma'iyetine me'mûr firkateyn ve şehtiye kabudanları ve sâir mûmâ-ileyhimsiz mazmûn-ı emr-i şerîfim sizin dahi ma'lûmunuz olarak ana göre mûmâ-ileyh maiyyetinde lâzım gelen hidemâtın te'diyesine bi'l-ittifâk kemâl-i sa'y ve ikdâm ve mikdâr-ı zerre kusûr ve rehâvet vukû'ndan tehâşî ve ittika-i tâm eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 1203

Bir sûreti: Donanma-yı hümâyûnum kalyonları kabudanlarından olub bu def'a Karadeniz'in Anadolu sevâhili muhâfazasıçün Sinob cânibine müretteb sefâin üzerine başbuğ ta'yîn olunan Mustafâ Kabudan zîde mecdühûya ve mûmâ-ileyh ma'iyetine müretteb olan firkateyn kabudanları Seyyid Hüseyin ve Ülgünkî Ahmed Kabudan ve kırlangıç rü'esâsından Cezayirli Ömer ve Ülgünkî Ömer ve Abdülvehhâb Re'îs zîde kadrühûma başbuğ-ı mûmâ-ileyh süvâr olduğu kalyondan mûmâ-ileyhim Seyyid Hüseyin ve Ülgünlü Ahmed Kabudan'ın birlik oldukları iki kıt'a firkateyn rü'esâ-yı mûmâ-ileyhimin üç kıt'a kırlangıç seffinelerini istishâb ile Sinob'a varub muhâfaza-i sevâhil ve etrâfa kıyâm eylemeler için me'mûriyetini hâvî ber-vech-i meşrûh.

Ak Bıyık Mustafa'nın taahhüt ettiği iki yüz elli nefer sipah serdengeçtinin tahrir ve tekmil etmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 9)**Ak Bıyık Mustafa zîde kadrühûya hüküm Ki:**

Konya sancâğı kazâlarından meştâ için iki yüz elli nefer sipâh serdengeçdi neferâtı tahrîri fermânım olub lâkin neferât-ı mezbûrenin livâ-yı mezkûr kazâlarından tahrîri adîm'ül-imbân olduğunu müş'ir tevârüd iden i'lâm ve mazhar ordû-yu hümâyûnuma lede'l-inhâ asâkir-i mürettibe hâlel gelmemek ve cehd-i tanzîmi rikâb-ı hümâyûnum tarafına ihâle ve ocaklılarıyla Asitâne'de olduğu âvânda sen ki mûmâ-ileyhsin. Asitâne-i 'aliyyemde bulunub neferât-ı mezbûreyi tedârik iderüm deyü ta'ahhüd eyledüğüne binâen neferât-ı mezbûrenin tedâriki mümkün olan mahallerden tahrîr ve tertîb ve mahall-i me'mûrlarına tesyîr ve îsâlleri esbâbını istihsâle dikkat eylemen bâbında me'mûriyetini hâvî emr-i şerîfim sudûrunu ocak tarafından bâ-takrîr istid'â olunmakla vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın me'mûriyetini şâmil rikâb-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i âlî-şânım ısdâr ve i'tâ olmuşdur. İmdi sen ki mûmâ-ileyhsin. Keyfiyet-i me'mûriyetin ma'lûmun oldukda vech-i meşrûh ve muktezâ-yı ta'ahhüdün üzere sâlûf'ül-beyân iki yüz elli nefer sipâh serdengeçdi neferâtını tedâriki mümkün olan mahallerden cenk ve harbe kâdir tuvâna yiğitlerden olmak üzere tahrîr ve tekmîl ve me'mûr oldukları mahallelerden ve îsâl-i esbâbını istihsâle dâmen der-meyân mücerred ve neferât-ı mezkûrenin birisi noksân ve nâ-tuvân olmakdan ve rehavet ve kusûr vukû'ndan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 1203

Şaban-zade Abdurrahman'ın Halep eyaletine mütesellim olarak atanmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 10)**Haleb Monlâsına ve Halep Eyâletinde Vâki' Sâir Kazâların Kuzât ve Nüvvâbına Hüküm Ki:**

Haleb eyâletini bu def'a avâtıf-ı 'aliye-i şâhâne ve avârif-i behiyye-i tâcdârânem hâlâ rikâb-ı hümâyûnum kâim-makâmı olan El-hâc Sâlih Paşa iclâlehû iş bu bin iki yüz üç senesi cemâziye'l-âhiresinin yiğirmi beşinci günü tevcîh ve ihsân-ı hümâyûnum olub eyâlet-i mezkûreye kâim-makâm-ı müşârün-ileyh tarafından bir mütesellim ta'yîni muktezâ olmakdan nâşî Haleb muhassılı ve mütesellimi olan Şa'bân-zâde Abdurrahman zîde mecdühû kemâ-kân mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Vezîr-i müşârün-ileyhin kapu kethüdâsı (boş) zîde mecdühû bâ-arz-ı hâl iştirâ itmekle vech-i meşrûh üzere mütesellim nasb olunmak fermânım olmağın

imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin. Ber-vech-i meşrûh mütesellim-i mezkûru kemâ-kân mûmâ-ileyh zabt ve Vezîr-i müşârtün-ileyh tarafına râci' olan tayyârât ve 'âidâtı kadîmden olageldüğü vechiyle ahz ve kabz itdirüb mütesellimin umûruna âheri dahl ve ta'arruz itdirmemek bâbında.

Fî Evâil-i Ca Sene 1203

(sh. 8) Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vusûl ber-mantûk-ı emr-i 'âlî sergerde olacak me'mûrîn-i sâ'ireyi istishâb ve mahall-i me'mûra azîmet itmek üzere olduğunu nâtık Mihaliç kâdîsının vârid olan i'lâmının mefhûmu bâ-fermân-ı âlî şerh virildi.

Fî 17 B Sene 203

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vürûd ber-mantûk emr-i 'âlî serkerde olan me'mûrîn-i sâ'ireye istishâb ve mahal-i me'mûre 'azîmet etmek üzere olduğunu nâtık Mihaliç kâdîsından vârid olan i'lâmın mefhûmuna bâ-fermân-ı âlî şerh verilmiştir.

Fî B Sene 203

Bandırma voyvodası Salih'in sehven Aydıncık voyvodası diye kayıt edildiği belirtilerek, bu durumun kayıtlarda düzeltildiği ifade edilmiştir. Ayrıca Bandırma voyvodası Salih'ten talep edilen askeri bir an evvel tahrir ederek, asker ile birlikte yola çıkılmasını ve orduya acilen dâhil olmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 11)

Dergâh-ı Mu'allâm Kabucu-başlarından Mihaliç Voyvodası Pangadoz(?) -zâde El-hâc Lütfullah dâme mecdühû ve Husûs-ı Âtiy-ül-Beyâna Mukaddemâ Mübâşir Ta'yîn Olunan Sâbıkâ Kâim-makâm-ı Âlî-makâm Baş-şilahşörü Abdullah ve Hâlâ Bandırma Voyvodası Sâlih-zâde Çelebi zîde mecdühûya Hüküm ki:

Müsta'înen bi-llâhi te'âlâ iş bu sene-i mübâreke evvel baharında dahi Nemçelü ve Moskovlu kefereleri üzerlerine sefer-i hümayûnum derkâr ve bu iki düşman-i kavînin ehl-i İslâm'a sû-i kasdleri zâhir ve âşikâr olmak hasebiyle hâlâ sadr-ı a'zamım ve serdâr-ı erkemim Yûsuf Paşa iclâlehû ve ikbâluhû livâ-i şerîf hazret-i seyyid'ül-enbiyâ aleyh ve 'alâ eli a'lâ'l-ilticâya sâyesiyle düşman-i dîn üzerine 'azîmet için esbâb-ı hareket âmâde olmakla bu sûretde cümle me'mûrîn ve 'asâkir-i muvahhidînin kesret ve vefret üzere vaktinden evvel gelüb irişmeleri irâdesiyle cümle me'mûrların üzerlerine vech-i münâsib ve sıhhatlü sıhhatince ashâb-ı hamiyet birer sergerde nasb ve ta'yînle yerlerinden tahrîk itdirilmeleri lâzımeden olduğuna binâen Bandırma voyvodası mûmâ-ileyh beş yüz nefer süvârî ve sâ'ir

me'mûrîn ma'lûm'ül-mikdâr 'asâkir techîz ve bi'n-nefs ma'iyyetlerine istishâb ve mahall-i me'mûrlarına vürûda sür'at ve şitâb eylemek üzere bundan akdem her birine hitâben başka başka sâdır olan evâmîr-i 'aliyyemle me'mûr ve ta'yîn kılınmalarıyla voyvoda-yı mûmâ-ileyh ve me'mûrîn-i sâire sen ki kabucu-baş-yı mûmâ-ileyhsin. Sana semt ve civâr olmak mülâsebesiyle üzerlerine sergerde olarak yerlerinden tahrîk ve cümlesini 'askeriyle istishâb ve evvelce sefer-i hümâyûna azîmet eylemek husûsuna irâde-i 'aliyyeme ta'alluk eylediği beyânıyla evvel emirde cânib-i mîrîden techîz ve istishâbına me'mûr olduğun beş yüz nefer süvârî 'askerini bi-gâyet güzîde ve müntehib olarak tedârik ve istishâb ve mûmâ-ileyh ve sâ'ir me'mûrîni dahi muktezâ-yı me'mûriyetleri üzere mezkûr'ül-mikdâr 'asâkir ile yerlerinden tahrîk ve cümlesini istishâb birle hareket ve yollarda ayak sürümekden ve fukarâya ta'addîden mübâ'adet olunarak bir gün evvel ordu-yu hümâyûnum vürûda müsâra'at eylemek bâbında bundan akdem ordu-yu hümâyûnumdan sâdır olan emr-i şerîfim mübâşîr-i mûmâ-ileyh ile lede'l-vürûd mûmâ-ileyh Sâlih hâlâ Bandırma voyvodası diyû tahrîr olunacak iken sehve mebnî Aydıncık kazâsından Bandırmalı Sâlih-zâde Çelebi ve sâbıkâ Aydıncık voyvodası Şerîf Bandırma voyvodası diyû tahrîr olunmuş olduğundan azîmetden imtinâ olunduğu der-aliyyeme vârid olan tahrîrâtdan inhâ ve müceddeden emr-i şerîfim sudûru istid'â olunmakla muahheran ordû-yu hümâyûnumdan sâdır olan emr-i şerîfim mücebince hâlâ Bandırma voyvodası mûmâ-ileyh Sâlih-zâde Çelebi'yi muktezâ-yı me'mûriyeti üzere serîan beş yüz nefer süvârî senden ve sâ'ir me'mûrların ma'lûm'ül-mikdâr askerleri ile yerlerinden tahrîk ve bir gün evvel me'mûr oldukları mahalle îsâle mübâderet eylemek fermânım olmağın te'kidten ve isti'câben rikâb-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh amel ve hareket ve Bandırma voyvodası mûmâ-ileyhin beş yüz nefer süvârî senden ve sâir me'mûrların dahi ma'lûm'ül-mikdâr süvârî ve piyâde 'askerini pây-ı hâl 'acâleten yerlerinden ve yurdlarından ihrâc ve kendülerinden birisi girüye kalmayub ve 'askerlerinden bir neferi noksân olmamak vechiyle cümlesini istishâb ve hemân hareket ve 'acâleten ve müsâra'aten gelerek bir an evvel mahall-i me'mûrlarına îsâle müsâra'at ve te'hîr ve betâetden ittikâ ve mücânebet eylesin ve sen ki hâlâ Bandırma voyvodası mûmâ-ileyh Sâlih-zâde Çelebi zîde mecdühûsun. Muahheran sâdır olan emr-i 'âlî şâna techîz ve istishâbına me'mûr olduğun beş yüz nefer süvârî 'asâkirin bir neferi noksân olmamak vechiyle bi'n-nefs istishâb ve 'acâleten bir gün hareket ve bir kadem akdem savb-ı maksûda irişmeğe dâmen-der-meyân-ı gayret

eyleyesin. Şöyle ki tenbîhât-ı şâhâneme mugâyir hareket ile ‘acâleten gelmekte tereddüd betâet eylemek ihtimâlin olur ise mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî şânımda derc ve iş‘âr olunduğu vechde ba‘d-ezîn mukâta‘a ve ze‘âmet ve timâr ve sâ‘ir nesne ikdâm olunacağından başka bir te‘dîbân-ı lâyıkan icrâsına musahhah olmakla ana göre bu emr-i dîne sarf-ı makdur ve bezl-i mechûd iderek tahsîl-i rızâ-yı bârî ve rızâ-yı şâhâneme ikdâm ve gayret eyleyesüz ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin. Sen dahi muktezâ-yı me‘mûriyetin üzere Bandırma voyvodası mûmâ-ileyhi ve sâir me‘mûrları sergerdeleri ma‘iyyetleri ve tamâmen askerleriyle bir gün evvel yola ikdâm ve me‘mûr oldukları mahalle îsâlleri emrine sarf ve sa‘y ve kudret ve sermû tekâsü ve tesâmuh vukû‘undan bie-gâyet tehâşî ve mübâ‘aderet eylemek bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 203

Bir sûreti: Kabucu-başı ve mübâşir-i mûmâ-ileyhümâyâ ve sâbıkâ Aydıncık voyvodası Şerîf’e İki yüz elli nefer piyâde ile mukaddemâ me‘mûr olduğu ve sâbıkâ Aydıncık voyvodası diyû tahrîr olunacak iken sehven mebnî Bandırma voyvodası Şerîf ve hâlâ Bandırma voyvodası Aydıncık kazâsına Bandırmalı Sâlih-zâde Çelebi deyu tahrîr olunmuş idüğü beyân olunarak iki yüz elli nefer piyâde ile savb-ı me‘mûre ve vüsûle isti‘câlçün vech-i meşrûh üzere.

Bir sûreti: Yine kabucu-başı ve mübâşir-i mûmâ-ileyhümâyâ ve sâbıkâ Kirmasti voyvodası Ya‘kûb oğlu Halîl’e İki yüz nefer piyâde ile mukaddemâ me‘mûr olduğu ve sâbıkâ Kirmasti voyvodası Ya‘kûb oğlu Halîl diyû tahrîr olunacak iken sehven Kirmasti voyvodası Halîl diyu tahrîr olunmuş idüğü beyânıyla iki yüz nefer piyâde ile kezâlik savb-ı me‘mûre vüsûlçün ber-vech-i muharrer.

Seyit Bekir Mehmet’ten, Asitane-i aliye bulunan ağalar ve alemdarları ile bir an evvel orduya beraber dâhil olmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 12)

Hâlâ Rikâb-ı hümâyûnumda Sekbân-başı Olan Es-seyyid Bekir Mehmed dâme mecdühûya hüküm ki:

Bi-mennihi te‘âlâ iş bu sene-i mübâreke de dahi Moskovlu ve Nemçelü keferelerinden gereği gibi ahz-ı sâr ve intikâm niyet-i hâlisesiyle cem‘-i ‘asâkir-i muvahhidînin ordû-yu hümâyûnumda mevcûd eylemeleri ehemmi mühimmâtından olduğundan mâ‘adâ Asitâne-i aliyemde kâin atîk serdengeçdi ağavât ve alemdârlarının dahî sefer-i hümâyûn vukû‘unda ordû-yu hümâyûnuma ‘azîmet ve vusûl ve hidemât-ı gazâyâ kıyâm-ı vusûle mübâderetleri kâ‘ide-i kadîmeden

olduğuna binâen Âsitâne-i aliyemde kâin atık ağavât ve alemdârlarının yerlerinden hareket ve ordû-yu hümâyûnuma vusûle müsâra‘at eylemeleri bâbında me‘mûriyetlerini hâvî emr-i şerîfim sudûru sen ki sekbân-başı mûmâ-ileyhsin bâ-takrîr-i inhâ ve istidâ‘ eyledüğüne binâen vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak fermânım olmağın imdi sen ki sekbân-başı mûmâ-ileyhsin. Ber-vech-i meşrûh mazmûn-ı emr-i şerîfim iktizâsına göre ifâde ve tefhîm ve ordû-yu hümâyûnuma vusûl ve lühûka mübâderet itmelerini tenbîh ve te‘kîd birle cümlesini yerlerinden ihrâc ve ordu-yu hümâyûnuma irsâline ikdâm ve dikkat ve hilâfından ittikâ ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 203

Donanma-yı Hümâyûnum Kabudanlarının, Akdeniz sahillerini ve Bahr-i sefid adalarını, Cezayir, Tunus, Trablusgarp gemileri ile ittifak yaparak Rus donanmasından ve korsan gemilerinden korumalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 13)

(sh. 9) Donanma-yı Hümâyûnum Kabudanlarından Akdeniz Muhâfazasına Müretteb Sefâin Üzerine Bu Def‘a Başbuğ Nasb Olunan İbiş Kabudan-Zâde Mehmed Ârif Kabudan Zîde Mecdühûya ve Mûmâ-İleyh Ma‘iyyetine Me‘mûr Bektaş Kabudan ve Sâir Sefâin Kabudanları Zîde Kadrühuma Hüküm Ki:

Müsta‘inen bi-İllâhi te‘âlâ bu sene-i mübâreke de dahi Moskovlu ve Nemçelü kefereleri üzerlerine sefer-i hümâyûnum tahakkuk ve takarrür idüb kefer-i Moskova’dan gereği gibi ahz-ı sâr ve intikâm alınmak ve farîza-yı gazâyı icrâ ve sünnet-i seniyye-i resûl-i kibriyâ aleyh ve alâ âli ve ashâba ezkâ’ül-ilticâyi ihyâ itmek niyet-i hâlisesiyle berren ve bahren iktizâ iden tedârikâtın tehiyyesine ikdâm ve muhâfaza-i sevâhil ve enhâ ve def‘-i mazarrat-ı a’dâ husûsuna sa‘y mâ-lâ-kelem olunmak husûsunu ne mertebe inhâ ehemm ve akdem-i umûr-ı devlet-i aliyemden olduğu giden yine Moskov keferesinin Nemçelü ile ittifak Tirsebne ve Alikorna iskelelerinde derme çatma Akdeniz’de beş on kıt‘a korsan sefîneleri çıkub mürûr ve ubûr iden ehl-i İslâm sefînelerine ta‘arruz ve ba‘zı mahalle hasârete taaddî eyledikleri muhtâc-ı ta‘rîf ve beyân değildir. El-hâletü hâzihi kefer-i Moskova’nın bu sene dahi Bahr-i Sefid câniblerinde korsan sefîneleri geşte ve güzâr ve ba‘zı sevâhil ve adalarda ve mürûr ve ubûr iden ehl-i İslâm sefâinine îsâl-i hasâret-i ibtidâr itmesi mülâhazadan ba‘îd olduğu cihetden Akdeniz adalarını ve kâffe-i cezâir ve sevâhilini ve amed-şüd iden ehl-i İslâm sefînelerini mazarrat-ı korsan ve düşmanden

muhâfazaya kıyâm ve sefâin-i düşmanın iğrâk ve ihrâkına ve kahr ve istîsâl gerde-i müşrikine ikdâm-ı tâm zımnında tersâne-i âmirenden iktizâsına göre sagîr ve kebîr donanma-yı hümâyûnum sefâini tertîb ve üzerlerine donanma-yı hümâyûnum kabudanlarından kâr-güzâr gayret ve hamiyeti bir yarar birinin başbuğ ta'yîni bermuktezâ-yı vakt ve hâl ehemmi-i mühimm vâcib'ül-ihimâmından olduğu bedîdâr ve sen ki mûmâ-ileyh Mehmed Arif kabudan zîde mecdühûsun. Senin bu misüllü hidemât-ı mühimme-i dîn ve devlet-i aliyyemde sâdikâne ve gayyûrâne hareket ve ibrâz-ı hüsn-i hizmete sarf-ı mukadderat ideceğin nezd-i şâhânemde ma'lûm ve âşikâr olmakdan nâşî hâlâ kabudan-ı deryâ düstûr-ı Vezîrim Gâzî Hasan Paşa iclâlehû tarafından Bahr-i Sefîd muhâfazasına müceddeden tertîb olunan ve el hâletü hâzihi Bahr-i Sefîd'de mevcûd olan donanma-y hümâyûnum sefineleri üzerine senin başbuğ nasb ve ta'yîn olman husûsuna irâde-i 'aliyyem ta'alluk itmeğin me'mûriyetini hâvî rikâb-ı hümâyûnumdan hizmete iş bu emr-i âlî-şânım ısdâr virmeğe i'tâ olunmuşdur. İmdi gerek senin gerek tersâne-i âmirende ma'iyetine terfîk olunan mûmâ-ileyh Bektaş Kabudan'ın süvâr olduğunuz kalyonlar ile bu taraftan Karadeniz'e kadar ve ma'iyetine tersâne-i âmirenden müceddeden tertîb olunub bi-mennihi te'alâ bundan böyle karîben gönderdiğin üzere olan ve el-yevm Akdeniz câniblerinde bulunan sefâin-i donanma-yı hümâyûnumu istihdâm ve Cezâyir ocâkları tarafından Cezâyir dilâverleriyle Akdeniz muhâfazasına gelmek üzere me'mûr olan Cezâyir-i Garb ve Tunus ve Trablus gemilerine iltihâk ve bi'l-ittifak hareket-i dikkat iderek Akdeniz adalarına ve sâir menziline vürûd-ı sefâin-i a'dâ olan mahallere vusûle ibtidâr ve kabudan-ı deryâ Vezîrim müşârün-ileyhin sana olan tenbîh ve tavsiyesi muktezâsı üzre mecmûa-ı adalar ve Cezâyir ve sevâhilinin gereği gibi muhâfaza ve muhâresesine ve mürûr ve ubûr iden devlet-i aliyyem ticâret ve sâir ehl-i İslâm sefinelerinin mekr-i düşmanden te'mînleri esbâbının istihsâline sa'y-i bî-şümâr eylemek ehass-ı metâlib-i dâverânem idüğü ve bu bâbda senden ve ma'iyetine me'mûr olan kabudanân ve rü'esâ ve sâir efrâd-ı askeriye kullarımdan merdâne ve sâdikâne hizmet ve kahr ve istîsâl a'dâda... gayrete ve metânet sûtûde me'mûl ve muntazır-ı şâhânem olub in-şâ'Allâhu te'alâ kahr ve istîsâl-i a'dâda yüz aklığın mazhar olduğunuz hâlde hizmet ve emeğiniz zâyî' olmayub ez'âf ile mükâfâtına mazhar olacağınıza şübhe olmadığı ber ve bahrde olan asâkir-i hüsrevân karîben mansûr ve muzaffer olmaları a'dâyı leyl ve nehâr dergâh-ı çâre-sâza ref' itmeleri tazarru' olunarak rızâ ve niyâz olunmakda olmakla avn ve iânet-i cenâb-ı bârî ve imrâr-ı rûhâniyet-i hazret-i risâlet-penâhî sallalâhû te'alâ aleyhi ve selem ile

düşman-i dîn ve devlet olan küffâr-ı hîle-kârın münhezim ve makhûr olması eltâf-ı safiyye'ül-ilâhiyyeden me'mûl ve mes'ûl olduğu ma'lûmun oldukda göreyim seni bu husûsa dâmen gayreti meyân-ı hamîyyete bend ile Akdeniz adaları ve cezîrelerinin ve mecmûa-ı sevâhil muhâfazası muktezâsı olan mahallerin leyl ve nehâr istihsâl esbâb-ı muhâfazalarına ve mürûr ve ubûr iden sefâin-i ehl-i İslâm'ın mazarrat-ı a'dâyı dînden te'mînleri hilâfına ve sevâhil ve adalardan birine düşman seffinesi tevârüd idüğünü haber alındığı sâat kat'â tevakkuf itmeyerek üzerlerine varılıb avn-i bâriyle ihrâk ve iğrâk ve kahr ve istisâline ve ale'l-ikdâm müteykkız ve mütebassır olunub bir an tersîm-i ihtiyata menâfî ve tekâsül ve gaflet vukû'a gelmemesine sarf ve sâhib ve sa'y ve liyâkat ve hâsılı Akdeniz adaları ve cezîrelerinin ve sâir muhâfazası muktezî olan sevâhilin ve mürûr ve ubûr iden ehl-i İslâm seffinelerinin muhâfaza ve muhâreseleri emrine ber-muktezâ-yı dikkat ve hâl-i tabi'at-ı maslahata nazarân lâzım gelen tedâbirin bala tevakkuf icrâsına bezl-i makderet ve erâsına geldükde ve haber aldığın düşman seffinesi üzerine mütevekkilen alâ-Allâhu mu'în varub iğrâk ve ihrâk ve istisâllerine ve ahz ve girift olan düşman seffinesinin teknesini ve ağzında her ne var ise cümlesini ve isrâsını beyn-i fukarâda i'şâ ve aksâm iderek ve bu makûle ahz olunan düşman ve korsan seffinesinin bir nesnesini bizden talep olunmayacağını muhakkak bilerek senden me'mûl olan yararlık ve şecâ'at levâzımını îfâ emrine dâmen der-meyân-ı gayret eyleyesin ve siz ki mûmâ-ileyh ma'îyyetine me'mûr kabudanân ve rû'esâ-yı mûmâ-ileyhimsiz. Mazmûn-ı emr-i şerîfim sizin dahi ma'lûmunuz olarak ana göre mûmâ-ileyh ma'îyyetine lâzım gelen hidemâtın te'diyesine merdâne ve dîlirâne bi'l-ittifak kemâl-i sa'y ve ikdâm ve mikdâr-ı zerre kusûr ve rehâvet vukû'ndan tehâşî ve ittikâ-yı tâm eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 203

Donanmayı hümâyun gemilerinde istihdam edilmek için kalyoncu neferatını bir an evvel tersane-i amire gönderilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 14)

Ağriboz Kâdîsına ve Zâbitân ve İş Erleri Zîde Kadruhûma Hüküm Ki

Bi-mennihi te'âlâ iş bu sene-i mübâreke evvel baharında Bahr-ı Sefîd ve Siyâh'a ihrâcî istenilecek donanma-yı hümâyûnum seffinelerinde istihdâm için kalyoncu neferâtının teksîri husûsuna ikdâm ehemmi mühimden olduğuna binâen Ağriboz kazâsından bâ-emr-i âlî müretteb ve matlûb olan kalyoncu neferâtının serîan tedârik ve ihrâcî ve bir gün evvel tersâne-i âmireme sevk ve irsâlleri emrine dikkat cem'-i lâzime-i zimmet iken kazâ-yı mezbûr vücûhları adîm-i itâ'at birle matlûb olan

kalyoncu neferâtını ihrâca ve irsâline izhâr-ı sûret-i muhâlefet ve imrâr-ı dikkat ve te'hîr-i maslahat-ı mühimmeyi mûcib-i harekete ictisâr üzre oldukları ve hala kabudan-ı deryâ Vezîrim Gâzî Hasan Paşa iclâlehû tarafına ihbâr olunduğuna ve Ağrıboz kazâsından mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince müretteb ve matlûb olan kalyoncu neferâtı dâhil-i defter tertîb olunub gelmedikleri sûretde tertîbâta noksân tertîb ideceğın inhâ ve neferât-ı mezkûre alâ-eyyi-hâl acâleten tedârik ve ihrâcı ve mübâşiri ma'iyyetiyle bir an akdem tersâne-i âmireme sevk ve irsâlleri esbâbının istihsâline ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu iltiâs etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım oldunmağın te'kîden ve isti'câlen hâssaten iş bu emr-i 'âlîyi ısdâr ve (boşluk) ile tisyâr olunmuşdur. İmdi sen ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhümsüz bu husûs-ı mevâd uhrâya kıyâs olunmayub a'zâr ve ilel irâdıyla izhâr-ı sûret-i muhâlefet idenler haklarında beher hâl mü'eddâ-yı peşimânî ve nedâmet olacağı ve kazâ-yı mezbûrdan matlûb olan kalyoncu neferâtının serîan tahrîr ve bir gün evvel tersâne-i âmireme tesyîrleri emrine ikdâm olunmak murâd-ı hüsrevânem idüğü ma'lûmunuz oldukda mazmûn-ı emr-i şerîfimi iktizâ idenlerin gûş-ı hûşlarına bir hoşca ifâde ve ilkâ ve siz dahi vech-i meşrûh üzre 'amel ve harekete sa'y evfâ iderek Ağrıboz kazâsından mukaddemâ sudûr iden emr-i münifim mantûkunca müretteb ve matlûb olan kalyoncu neferâtını darb ve harbe kâdir olmak ve bir neferi noksân ve nâ-tuvân olmamak vechiyle serî'an ve 'âcilen tedârik ve vaktiyle yerlerinden ihrâc ve bir an akdem ve bir dakîka mukaddem mübâşiri ma'iyyetiyle tersâne-i âmireme sevk ve irsâl esbâbını istihsâle kemâl-i ihtimâm ve dikkat ve ednâ-yı kusûr ve betâ'et ve hilâf-ı emr-i 'âlî ve münâfî-i rızâ-yı şâhânemi avk ve te'hîr-i maslahat-ı mühimmeyi mûceb-i vaz' ve hareket vukû'na mazhar-ı ikâb olmakdan ittikâ ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 203

Bir sûreti: Kızılhisar kâdîsına ve sâire vech-i meşrûh üzere.

Bir sûreti: İstife kâdîsına ve sâire ber-vech-i muharrer.

Derkenar: Cülûs-ı hümâyûnum vuku'na müceddeden emr-i âlî tahrîr ve deftere kayd olunmuşdur.

Fî Evâhir-i B Sene 203

Kanun ve gelenek üzere Mısırdan Mekke-i mükerreremeye gönderilen yirmi beş bin kuruşun geciktirilmeden gönderilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 15)

(sh. 10) Mısır Vâlisi ve Kâdîsına ve Şeyh'ül-Belde İsmâil Beğ Ve Ümerâ-i Sâ'ire Dâme İzzühûma Hüküm Ki

Ötedenberu kâide-i mer'iyet-i Mısıriye üzre kaftân ağâlarına i'tâsı müta'âd olan bin altun bir iki seneden beri şerîf-i Mekkei Mükerrerem olanlara ba-fermân-ı âlî Mısır cânibinden başkaca verile gelen yigirmi beş bin gûruşdan efrâz ile verildiğine binâen şerîf-i müşarûn-ileyh mahalinde kaftân ağâlarından ol mikdâr zer mahbûb ahz ve istirdâd ve sâlif'üz-zikir yigirmi beş bin gûruş tekmîl eylediği ve bu vecihle kaftân ağâları behere kaldıkları bilâ-ihbâr vâsılı sâmi'-i şehriyârânım olmaktan nâşî sen ki Mısır vâlisi vazîrim müşarûn-ileyh müşâr va mevlâna ve şeyh'ül-belde ve ümerâ-i sâ'ire mûmâ-ileyhimsiz fi-mâba'd haftân ağâlarına verilegelen sâlif'üz-zikr bin altun şerîf-i müşarûn-ileyhe sâlif'üz-zikr yigirmi beş bin gûruş idhâl olmayıb başkaca i'tâsı mübâderet ve ötedenberu kâide-i Mısıriye üzre taraf-ı devlet-i 'aliyemden nasb olunan kaftân ağâlarını bu vechile mu'âmele olunagelmiş ise ol vechile zikr olunan fermânım olmağın hassaten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma'lumun oldukda ber-minvâl meşrûh amel ve hareket ikdâm ve dikkat ve hilâfında tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 1203

Derkenar: Defîne mâddesi alâ hâle terk ve mübâşir mûmâ-ileyhin der aliyeme avdet eylemeyüb emr-i şerife yazıldı.

Fî Evâhir-i B Sene 1203

Yıldırım Bayezî Hanın sekenesi çevresinde bulunan hazinenin ne mahalde ve kim tarafından bulunduğu ve ne miktarda olduğunun tespit edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 16)

Dergâh-ı Mu'allâm Kabucu Başlarından Zikr-i Âtî Husûsu Bundan Akdem Der aliyemden Mübâşir Ta'yîn Olan Seyyid Ahmed Dâme Mecdühûya ve Bilecik Kâdîsına ve Kütahya Mütessellim ve Eskişehir ve Bilecik Kazâlarına ve Köylü ve Lâçin Karyelerine Vücûh-ı Âhâli ve İş Erlerine Hüküm Ki

Eskişehir kazâsına tâbi ‘ sâlf’üz-zikr Lâçin karyesi civarında vâki‘ sahrâda ecdâd-ı ızâmımdan merhûm ve mağfîret-i nişân Yıldırım Bâyezid hân ‘aleyh’il-rahmet ve’l-gufrân sekenesiyle meskûn bu esnâda küllüyetlû defîne zuhûr eylediği mesmû‘ olub bu makûle zuhûr iden defâin min kibel’ir-rahmân âhâl-i müslimîne i‘ânet kabilinden olmaka cânib-i mîrîden zabtı lâzım geldiğine binâen zikr olan defîne ne mahalde zuhûr etmişdir ve kimin berine geçmişdir ve ne mikdâr ve ne cins akçadır evvel emirde tahkîk husûsuna irâd-i ‘aliyeme ta‘alluk edüb ist‘lâm hakkında hâl zimmeti bundan akdem emr-i ‘âlî şânım ısdâr ve sen ki mübâşir mûmâ-ileyhsin yerine i‘tâ olmuşdur. El hâletü hâzihi mazmûn emr-i şerîfime ve muktezâ-yı me’mûretine nazarân mâdde-i mezkûreye dâir bir haber tevârüde me’mûl-i muntazar iken henüz tarafından bir eser zuhûr olmayub bu keyfiyeti icrâ-yı muktezâ mübâşeretinde betâet ve rehâvetine iş‘âr etmekde ba‘dî iş bu emr-i şerîfim tarafına (boşluk) ile vusûlüne ba‘d-ezîn bu bâbda terâhi ve tekâsül vukû‘na tecvîz etmeyerek mukadde sâdır olan emr-i ‘âlî şânımdan beyân olduğu üzre husûsu mezbûrî huzur-ı şer‘îde cümle muvâcehesinde ‘illete ve ba‘de sâ’ir ve fevtî olan kimesnelere dahi serrâ gereği gibi taharrî ve birle tahsîl ‘ittilâ eyedikten sonra keyfiyeti serî‘an vuku’a üzre der ‘aliyeme i‘lâm ve tahrîre mübâderet ve ba‘de teveccühle emr-i şerîfim sudûr eder ise ‘amel ve hareketi dikkat eylemek âhiss-ı metâlib-i daverânım idiği ma‘lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ‘amel ve hareket dâmen-der-meyân-ı gayret ve muğâyir rızâ vaz‘ ve harekete tehâşî ve mübâderet eyleyesin ve siz ki mevlâna ve mütesellim ve Eskişehir ve Bilecik kazâları ve köylü ve Lâçin karyelerine vucûh-ı âhâli ve iş erleri mûmâ-ileyhimsiz siz dahi mukaddem sâdır olan emr-i ‘âlî şânımdan mûcibince zikr olan defîne ne mahalde zuhûr etmişdir ve kimin berine geçmişdir ve ne mikdâr ve ne cins akçadır kat‘a ketm ve ihfâ etmeyüb mübâşir mûmâ-ileyhe hakîkatı üzre gimesiyle ifâde ve inhâya bezl-i muhassıl mukadderet ve bu bâbda mikdâr-ı zerre tekâsül vukû‘ndan ve hilâf-ı inhâdan ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 1203

Derkenar: Cülûs-ı hümâyûnum meymenet-i makrûnum vâki‘ olmakla tuğrâsıçün tebdîl olunmuşdur.

Fî Evâsıt-ı B Sene 203

Donanma hizmetleri için gemi yapımına kadir ve fenni harpte mahir birer miktar Rum raiyesinin derhal tersanei amireye gönderilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 17)

Zikr-i Âtî Kazâ ve Nâhiye ve Karyenin Tâbi' Olduğu Kazânın Kuzâta ve Nüvvâba Zîde Fazlühûma ve Şehir Kethüdâları ve Sa'îr Zâbitân Zîde Kadrühûma Hüküm Ki:

Müst'ânen bi-llahi te'âlâ iş bu mübâreke evvel baharında dahi moskovlu ve nemçelü kefereler üzerlerine sefer-i hümâyûnum nusret-i makrunum tahakkuk ve takarrur eylediğine binâen donanmâ-yı hümâyûnum sefâininne iktizâ iden hidemâti icrâtlarıyla i'mâl ve istihdâm zimmetine memâlik-i mahrûsem sevâhilinde kânî kazâ ve nâhiye ve karyelerde mütemekkin i'mâlî sefâine kâdir ve fenn-i harbde mâhir birer mikdâr Rum ra'yyesi tertîb ve tahrîr ve beher neferine beş gûruş şehriyeleri ve piriç ve peksimet ve üçer aylıkları ber-vech-i peşin ve mâ'adâ hizmetde oldukça güzârâ beş gûruş mâhiyeleri cânib-i mîriden i'tâ olub kendülere cefâ ve ezâ olmayarak istihdâm olmaları husûsuna irâd-ı aliyeme ta'alluk eylediğinden bu husûsu İstanbul ve tevâbi' Rum patriğine lede'l-muhavvele cemâ'at mütimme bildân ma'rifetleriyle tahrîr ideceği kâğıtların sûretiyle Merye ve kurrâsından yigirmi beş ve Ahyola ve kurrâsından ve Suze-yol ve Ahte-yol ve İşlekozdan iki yüz ve Bergosdan kırk Mora ve kurrâsından altmış ve Varna ve kurrâsından kırk ve Kavarine ve kurrâsından yigirmi nefer tertib olduğunu müş'ir defterine takdîm ile hâlâ kabudan-ı deryâ Vezîrim Gâzî Hasan Paşa iclâlehünun ihtimâm re'y ve ma'rifetiyle neferât-ı mezkûrenin vakt ve zamânıyla cem'i ve istihzârı için emr-i şerîfim sudûrunu patrik-i mersûm memhûr takrîriyle inhâ ve istid'â eylediğin vech-i meşrûh üzre amel olmak bâbında mukademâ emr-i şerîfim sâdır olmuş idi. El hâletü hâzihi kabudan-ı deryâ müşarûn-ileyhin takdîm eylediği takrîr kâğıdı mefhûmunda Ahyol ve Ahta-yol Salfûz ve Suze-yol ve Bergosdan müretib olan merâd tâ'ifesinden ihrâcına me'mûr Ali çavuş zîde kadrühû patrik mersûmun âdemiyle lede'l vüsûl neferât-ı mezbûrenin ihrâcına mübâderet eylediklerinde zikir olunan mahallerde şehir kethüdâlık dâyesiyle ihtilâl mahalinde ve ta'tîl maslahat-ı mühimmeye bâ'dî olan kimesnelerbu mahallerin âhâlileri hidemâta olmalarıyla virecek merâd yokdur deyu cevâb merâd halk istiyenleri dahi men' ve tahzîr eylemediklerini inhâ ve bu makûle emr-i ehemden ta'tîl ve te'hîrini tecvîz edilerek bilâ imhâl menfî ve tedîb ve tertîb cezâ bulacağı iktizâsına göre ifhâm olunarak neferât-ı mezbûrenin bir neferi gerüye kalmamak vecihle tamâmen tahrîr ve mübâşir ma'iyetine serî'an tesyîr olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu iltimâs etmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın te'kideneve ihtimâmen iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl

olunmuştur. İmdi siz ki mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhumasız keyfiyet ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ve hareket ve bi'l-ittifâk husûsu ehemmiyette iğnâ ve nezâret iderek kazâ ve nâhiye ve karyenizden mürettib ve matlûb olan tâife-i merkûmeye evsâf-ı mezkûre ile muttasif ve cümle indinde evzâ' mucâb olmak patrik-i mersûm tarafından kendülerini ayetleri üzere tahrîr olunarak kâğıdları mantûkunca yerlerinden bi't-tamâm serî'an ihrâç ve bir gün evvel mübâşir mûmâ-ileyh ma'iyetine terfîk ve ternâne-i âmireme sevk ve tesyîr husûsuna mezid-i ikdâm ve gayret ve ba'd-ezîn kusûr ve rehâvet ve imrâr-ı vakt müsüllû vaz' ve hâlet vukû'yla giriftâr muâheze ve ikâb olmakdan bi-gâyet tehâşî ve mucânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 1203

Zağra ve Aydos civarında ortaya çıkan eşkıyanın dağıtılması bildiren hükümdür.

(Hüküm 18)

(sh. 11) Hâlâ Edirne Bostancı Başı Mehmed Mecdühûya Hüküm Ki

Sen ki bostancı başı mûmâ-ileyhsin bu def'a tarafından der-alıyeme tevârüd eden tahrîrâtında Aydos ve Zağra havâlilerinde geşt ve güzâr üzere olan eşkiyâ sergerdelerinden Öküzcü oğlu Kara Mehmed ve Eski Cumalı Uzun Abdullah ve Deli Ahmed ile sâ'ir yigirmi dokuz nefer şekâvet pîşeler tarafından âdemler ta'yîn ve vücûh-ı sâ'ire ile ikdâm olarak basturulub esnâ-yi muhârebede mezkûr Deli Ahmed hayyâ ahz olub üç neferi esnâ-yi muhârebede maktûl oldukları ve iki nefer dahi suya gark oldukları halde sekiz nefer mecrûhlar ile bâkiyesi firâr eyledikleri ve hayyâ ahr olan mezkuûr Deli Ahmed habeset ibkâ ve üç nefer maktûllerine ruûs maktûatları der-bâr-i şevket- kararim ba'îs ve îsrâ olunmağın derç ve tastîr olunmuş. Bundan böyle dahi dahîl-i hükûmetinin serzede-i zuhûr bulub sekene-i memleket ve enhâ ve ebnâ-yı sebîl ve sa'ire fukâra ve zu'afâyâ ta'addî ve evzâ'-ı bâgi-yâne ta'addileri sâbit ve enhâ' ve istihsâl-i asâyîş fukâra husûslarını bezl-i mukadderat ve taraf-i pâdişâhânem için fukâra-yi ra'iyetten isticlâb-ı da'vât-ı hayriyeye dâmen-dermeyân-ı gayret eylemek fermânım olmağın hassaten iş bu emri âlî şânım ısdâr ve (boşuk) ile irsâl olunmuştur. İmdi keyfiyet ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh amel ve harekete kemâl-i dikkat ve ikdâm ve mikdâr-ı zerre kusûr ve rehâvet vuku'nda ve kazıyye-i şekâvetde müdahil olmayana bi-cürm matlûbete hilâf-ı rızâ ve

muğâyri şerâat-i gurrâ sermu ta'addiye idâre-i ruhsatında bi-gâyet-i tehâşî ve ittikâ-i tamm eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 1203

İstanbul'dan gönderilen mühimmatın güven içinde orduya ulaştırılması için gerekli önlemlerin alınmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 19)

Asitâne-i Aliyemden Ordu-yu Hümâyûnuma Varınca Yol Üzerinde Vâki' Kazâların Kuzât ve Nüvvâbina ve Mütessellimlere ve Voyvoda ve Şehir Kethüdâlarına ve Yeniçeri Serdârlarına ve Sâ'ir Zâbitân ve İş Erlerine Hüküm Ki:

Bu def'a der aliyemden ordû-yu hümâyûnuma irsâl olan mühimmât-i hiyâmda esnâ-yi râhda muhâfaza ve muhârasesi esbâbına istihsâline sâlimen ordû-yu hümâyûnuma îsâl husûsuna ikdâm-ı mehammı muktezî olmaktan nâşî siz ki mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhsiz mühimmat-ı mezkûre bâbında olan mübâşir adamlarıyla her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına dahîl olur ise gece ve gündüz muhâfazasına dikkat ve gider olarakta dahi esnâ-yi râhda muhâfazaya vâki' müsellaah ve mutemed cebelû nefarâtın ta'yîn ve terfikiyle kazâ bi kazâ bir birinize irsâl ve esnâ-yı râhda ordu-yu hümâyûnuma îsâli ihtimâm eylemek fermânim olmağın hassaten iş bu emr-i âlî şânim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuştur. İmdi sizki mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhsiz ber-vech-i muharrer mühümmât-ı mezkûre yanında olan mübâşir adamlarıyla her kanginizin taht kazasına dahîl olur ise ve leyl ve nehâr muhâfazasına dikkat ve gider oldukda dahi esnâ-yı râhda muhâfazaya vâfi müsellaah ve mutemed cebelû nefarâtının ta'yîniyle âmînen ve sâlimen birbirinden irsâl ve ordu-yu hümâyûnuma îsâl husûsuna ihtimâm ve dikkat eyleyesiz şöyle ki mühümmât-ı mezkûrenin muhâresesinde kusûr ve rehâvet vukû'yla bir güne zarar ve gezend isâbet eylemek ihtimâli olur ise ol kazanın zâbitân ve iş erlerini tazmîn ittireleceğinden başka muhâfazada tekâsül zâhir olanların dahi hal ve müşâneleri ne güne mazhar muâhazeden gadab-ı şâhânem olacaklarından şübhe olmadığı bedîhî ve bâhir olmakla âna göre 'amel ve hareket ve hilâfında gâyet'ül- gâye hazer ve mucânebet ve ve ittikâ-i tamm eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 1203

Rus donanmasının her hangi bir saldırısına karşı gafil olunmayıp, Sinop limanı ve Kastamonu sahili ile o civarların muhafazasına dikkat edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 20)

Dergâh-ı Mu'allâm Kabucu Başlarından Hâlâ Kastamonu Mütesellimi ve Sinob Muhafızı Olan Altı Kulaç El Hâc Hüseyin Dâme Mecdühûya Hüküm Ki:

Mevsim deryâ hulûlde Moskovlunun kara denizde sefâine geşt ve güzâr ve ba'zı sevâhile îshâl hasâr dâiyesine ibrâz etmesi mülâhazadan ba'îd olmayıb iktizâ eden mahallerin istishâl-ı esbâb-ı muhâfaza ve takviyelerine ikdâm ehemmi mehâm vâcib-ül-ihimâm olmak mülâsebesiyle bundan akdem senki kabucu başı mûmâ-ileyhsin sana hitâben ısdâr ve irsâl olunan emr-i şerîfimde tafsîl ve beyân olduğu vecihle muhâfazası ber muktezâ-yı dikkat ve hâl vâcib ve ehemmi olan Sinob limânı ve Kastamonu sevâhili ve ol havâlilerin muhâfaza ve muhâreseye kıyâm ve bir an gafil olmayıb leyl ve nehâr müteyakkızâne ve mütebassirane hareket-i sa'y mâ-lâ kelâm eylemek husûsunda etrafiyla sana tevcîh ve te'kîd olunmuş idi. El hâletü hâzihi hidemât-ı muhâfazaya te'dîye ve tanzîm ve Varna tarafından bir haber vârid olmayub bu husûs umûr-ı sâ'ire kıyâs olunur şeylerden olmadığı zâhir ve mart duhûl ve mevsimi deryâ hulûl edilir tamam-ı merâsim hirâm-ı ihtiyâta ri'ayyet ve muhâfaza-i sevâhil etrafı bezl-i mukadderat edecek vakitler idüğü bedîhî ve bahîr olmaktan nâşî eğer şimdîyedek bu emr-i ihmal tasvîyesine şurû' ve mübâşeret itmiş isen ba'd-ezîn zerre kadar kusûr ve rehâvet mevadd-ı peşîman ve nedâmet ittiğine şübhe olmamağla bu bâbda geceyi gündüze katarak râhat ve ârâmı nefesine harâm bilerek Kastamonu sevâhilini ve ale'l-husûsu muhâfazası fariza mesâbesinde olan Sinob limânı ve sâir ol havâlileri min küll'il-vucûh mekr-i düşman-i dînden masûn olacak sûretle muhâfaza ve muhâreseye ziyâde ikdâm ve dikkat ve bir an gafil olunmayub gece ve gündüz tüvanım teyakkuz ve tebsîre ri'ayyet ve ol tarafların askeri ve mühimmât ve mâlzeme-i sâ'ire ile istihsâl esbâb-ı takviyelerine ma'âz-Alâhu te'âlâ mikdaâr-ı zerre kusûr ve gaflet vukû' gelmemesine dâmen-der-meyân-ı gayret eylemek fermânım olmağın istia'câlen ve ikâzen hassaten iş bu emr-i âlî şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuştur. İmdi keyfiyet ma'lûmun oldukça göreyim seni bu vakitler tamâm-ı hizmet ve gayret günleri olmakla uhdene muhavvel olan husûsat-ı muhâfaza ve hâlât-ı mühimme-i sâirede zinhâr ve zinhâr kusûr ve betâet vuku'na tecvîz ittirerek senden me'mûl olan kâr-güzârdan evvel zamâna icrâyı

kemâl-i sa'y ve ikdâm ve ol tarafların muhâfızı ve takviyesine şurû' ve mübâşeretini der 'aliyeme tahrîr ve i'lâm eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i M Sene 203

Kabucu Oğlu İbrâhim'in, tahriri istenen askeri bir an evvel tahrir ederek, Vidin ser-askeri maiyetine doğru yola çıkmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 21)

(sh. 12) Domaniç Kazâsına Tâbi' Burtin Karyesi Sükkânından Kabucu Oğlu İbrâhim Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin kendi bedeninden olmak üzere iki yüz nefer asker tahrir ve bi'n-nefs istishâb ile ordu-yu hümâyûnuma 'azîmet ve vüsûle şitâb ve müsâra'at eylemek bâbında bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim kâim-makâm-ı âli makâmım Çukadârlarından Osman zîde kadrühû mübâşeretiyle lede'l vüsûl ol mikdâr askeri şerî'an tahrîr ve istishâb ile bir gün evvel yerinden hareket ve ordû-yu hümâyûnuma vüsûle sa'y-ı gayret eylemek sana farâz-i zimmet iken avân asker-i mezkûreye istishâb ve mahal me'mûre azîmet eylemediğinden mâ'adâ ihtiyâr olub rükûb ve nüzûle iktidârın olmadığından bahisle hilâf-ı emr ve rızâ ve münâfi me'mûrine ba'zı güne 'özü ve illet îrâdına ibtidâren der-aliyeme vârid olan i'lâmın iş'âr olunmuş. El hâletü hâzihi evvel bahar duhûl edub bi-mennihi te'âlâ sadr-ı a'zam ve serdâr-ı ekrem karibân düşman-ı dîn üzerine harekete hazır ve âmâde olduğu ve bundan sonra vakt de hiç müsâ'id kalmadığı ve a'dâ-yı dînden avn-ı hakla gereği gibi ahz-ı sâr ve intikâm niyet-i hâlisesiyle cem'-i asâkir mürettibini şerî'an yerlerinden hurûç ve bir gün evvel mahal-i me'mûrelerine isbât-ı vücûd ve hidemât-ı gazâda kıyâm ve bezl-i mechûd eylemeleri ne mertebelerde ehemm ve akdem-i umûrdan idiği ve mukaddemâ ordu-yu hümâyûnuma olan me'mûriyetde bu def'a ordudan sûdur eden emr-i 'âlî mûcibince ve Vidin ser'askeri ma'iyetine sarf ve tahvîl olunmuş olub ve bu bâbada mikdâr-ı zerre irtikâb-ı kusûr ve rehâvet idenler dâreynde mübtelâ-yı esna'-i ikâb olacakları muhtâc-ı ta'rif ve beyân olmamakdan nâşî me'mûr olduğun 'askerî tahrîr ve techîz ve serî'an ser'asker müşarûn-ileyh ma'iyetine vüsûl ve lühûk mübâderet eylemek fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen hassaten rikâb-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i 'âlî şânım ısdâr ve (boşluk) irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mûmâ-ileyhsin bu husûsu mevâd-ı uhrâyâ kıyâs olunmayıb bi-gâyet ehemm ve akdem umûrdan olmak mülâsebesiyle bu bâbda a'zâr ve ille beyhûde irâdıyla emr-i vakt ve te'hîr maslahat-ı mühümmeye mûcib harekete cesâret bir vecihle câiz

olmadığı bu mekûle hidemât-ı dñiyede mikdâr-ı zerre irtikâb kusûr ve betâet vukû'yla izhâr sudûra muhâlefet ve imtinâ' idenler haklarında iktizâ iden muâmele ve cezâ bilâ-izhâra tertîb ve cezâ olacağından başka o misüllüler ahrette dahî girifdâr azâb olacaklarını iştibâh idiği ve 'asker-i mezkûrenin afvûna müşâ'id-i mülûkânem olmayıb bâ-yı hâl tahrîr ve Vidin ser'askeri ma'iyetine îsâlleri matlûb-ı şâhânem olduğu ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh amel ve hareket dâmen-der-meyân-ı gayret birle me'mûr tahrîrî oldukda 'askeri bi't-tamâm şerî'an tahrîr ve techîz ve bi'n-nefs istishâb ile bir gün evvel ser'asker müşarûn-ileyh ma'iyetine isâl husûsuna kemâl-i sa'y-i ikdâm ve ba'd-ezîn dahî ednâ kusûr ve rehâvet ve avk ve te'hîr maslahat-ı mühimmeye mûcib vaz' ve hâlet vuku'yla mazhar-ı ikâb olmakdan ve asker-i mezkûreyi noksân ve na tuvân îsâlinden tehâşî ve ittikâ-i tamm ve şerî'an yerinden hareketin der 'aliyeme tahrîr ve ikdam eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 203

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vüsûlu merkûm adîm'ül-iktidârolmadığından başka Nusûh zâde Ali ağanın hademesi olmakla bayrakla sefere azîmet edeceğini nâtik Dağ ordu kâdîsından vârid olan bir kıt'a i'lâmın mezmûn bâ-fermân ali şerh verilmiştir.

Fî 8 N Sene 203

Bir Sûreti: Dağ ordu sükkânından Abdal oğlu Mustafa zîde kadrühû (boşluk) yüz elli nefer süvâri ve yüz elli nefer piyâda ile orduya me'mûretine hâvî sâdir olan emr-i 'âlf Çukadâr merkûm ile lede'l-vüsûl kuvvet-i mâliyesi olmadığından ve Nusûh zâde Ali zîde mecdühûnun etbâ'ndan olduğundan yüz neferin mîrîlerini ahz ve mûmâ-ileyh ile azîmet ideceğe vârid olan i'lâmda tahrîr olmuş idiği beyânıyla mukaddemâ me'mûr olduğu vechile ordu-yu hümâyûna vüsûle isti'câli için (boşluk) vech-i meşrûh üzre.

Vidin ser-askeri Vezir Hasan Paşaya gönderilen hazinenin, Asitane-i aliyeden Vidine varıncaya kadar sağ salim Hasan Paşa'ya ulaşması konusunda güvenlik önlemlerinin alınmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 22)

Asitâne-i Aliyemden Vidine Varınca Yol Üzerinde Vâki' Kazâların Kuzât ve Nüvvâbına ve Mütessellimlere ve Voyvodalar ve Şehir Kethüdâları ve Yeniçeri Serdârları ve Sâ'ir Zâbitân ve İş Erlerine Hüküm Ki:

Bu def'a der-aliyemde hâlâ Vidin ser-askeri Vezîrim Hasan Paşa iclâlehûnun nisb-ı seferesi olarak tarafı müşarûn-ileyhe irsâl olan üç yük hazînenin esnâ-yı râhda muhâfaza ve muhâresesi esbâbına istihsâli sâlimen Vidine îsâl husûsuna ikdâm-ı mühimme ve muktezi olmaktan nâşî sen ki mevlâna ve sâir mûmâ-ileyhimsiz hazîne-i mezbûre bâbında olan Çukadârları ile her kangınızın taht-ı hükümet ve kazâsına dâhil olur ise gece ve gündüz muhâfazasına dikkat ve gider oldukda dahî esnâ-yı râhda muhâfazaya vâfi müsellağ ve mu'temed cebelû neferâtın ta'yîni ve terfikiyle kazâ be-kazâ bir birinize irsâl ve âminen Vidine îsâline ihtimâm eylemeniz fermânım olmağın hassaten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i meşrûh hazîne-i mezkûrun yanında olan Çukadâr ile her kangınızın taht kazâsına vâsıl olur ise leyl ve nehâr muhâfazasına ve gider oldukda dahî esnâ-yı tarîkde muhâfazaya vâfi müsellağ ve mu'temed cebelû neferâtı ta'yîn ile emîn ve sâlim birbirinize irsâl ve Vidine îsâli husûsuna ihtimâm ve dikkat eylesiniz sihâmın hazîne-i mezbûrenin muhâresesinde kusûr ve rehâvet vukû'yla bir güne zararlığda (silik) eylemek ihtimali olur ise evvel kazânın zâbitân ve iş erlerine tazmîn ittirileceğinden başka muhâfazada tekâsülü zâhir olanların dahî hâl ve şânlarına göre mazhar muâheze ve ikâb pâdşâhânem olacaklarına şübhe olmadığı bedîdâr olmakla âna göre 'amel ve hareket ve hilâfında hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında

Fî Evâil-i B Sene 203

İspanya elçisi yasakçılarının İstanbul'a dönerken iken boş yere tutuklandıklarından derhal serbest bırakılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 23)

Asitâne-i Sa'âdetimden Re's-i Hudûda Varub Gelince Yol Üzeride Vâki' Kazâ ve Nüvvâba ve Zâbitâna Hüküm Ki:

Der-sa'âdetimde mukîm büyük İspanya kralının merhusû orta elçisi Deboline* hutimet avâkıbuhû bi'l hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği takrîr kâğıdı mefhûmuda elçi-yi mûmâ-ileyh devleti tarafına ba'zı umûr-ı mühimme ve tahrîrât müteaccil ile âmed ve şüd iden yasakçıların Asitâne-i aliyemden re's hudûda varub gelince yerlerine i'tâ olunan menzile ahkâm-ı müciblerince ücret iktizâ eden bargîrler tedârik ve irkâb olunarak savb-ı maksûda sür'at vüsûlleri mücib hâlâtın istishâline mu'âvenet olunmak lâzım iken o makûle İspanya yasakçıların esnâ-yı râhda menzil-hânelerde ba'zı mevânî' îrâdıyla tevkîf olundukları İspanya devletinin gönderdiği

tahrîrâtın vusûle te'hîre dūçar oldukda inhâ ve ol bâbda emr-i şerîfim sūdûruna istid'â itmeğin devlet-i aliye dâim'ül-karârımın İspanya devletine dost-ı ebedî olub der aliyemden İspanyaya ve ol tarîkden der aliyeme umûr-ı mühimme ile âmed ve şüd iden yasakcıların esnâ-yı tarîkde bir mahalde beyhûde tevkîflerini hâl oldukları tahrîrâtı müteaccilen vüsûl'ü-garibe te'hîr olmasını mûcib hâlât vukû'na rızâ-yı pâdşâhânem olmamakdan nâşî zikr olunan yasakcıların yerlerine olan menzile ahkâm-ı mûciblerince rukûblarıçün iktizâ eden menzil bârgîrleri ücretleriyle tedârik ve irkâb olunb ziyâde ücret talebî ve sâ'ir mevâni' îrâdıyla tevkîflerini tecvîzden mücânebet eylemeniz fermânım olmgın iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlâna ve sâir mûmâ-ileyhimsiz devlet-i aliyemle İspanya devleti beyninde müte'akkid olan muvâlât ve musâfâtın tezâyüd ve istikrârı tarafından mültezim idiği ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer elçi mûmâ-ileyh tarafından tahrîrât-ı mühimme ile âmed ve şüd iden yasakcıların yerlerinde olan menzile ahkâm münîfim mûciblerince iktizâ eden menzil bârgîrleri ücretiyle tedârik olunarak âminen ve sâlimen imrârları hâlâtde istshâline mu'âvenet böylece tevkîflerine irâet-i ruhsatdan mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 1203

(sh. 13) Derkenar: Cülûs-i hümâyûnum meymenet-i makrûnum vâki' olub tuğrâ içün tebdîl olmuşdur.

Fî Evâil-i B Sene 203

Mîr Numân'ın, özür ileri sürmeksizin derhal istenilen miktarda askeri tahrir ederek Vidin seraskeri maiyetine doğru hareket etmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 24)

İnegöl Sükkânından Mîr Numân Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Sen ki mîr mûmâ-ileyhsin yüz nefer süvâri ve iki yüz nefer piyâde asker tahrîr ve bi'n-nefs istshâb ile ordu-yu hümâyûnuma 'azîmet ve vüsûle şitâb ve müsâra'at eylemek bâbında bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfime lede'l-vürûd ol mikdâr süvâri ve piyâdeyi serî'an tahrîr ve istishâb ile bir gün evvel ve bir güne hareket ve ordu-yu hümâyûnuma vüsûle sa'y ve gayret eylemek sana farîza-i zimmet iken mukaddemâ iki yüz elli nefer süvâri ile sefere 'azîmet ve bir müddet ikâmet eylediğini irâd iderek avân 'asâkir-i mezkûreyi istishâb ve mahal-i me'mûre 'azîmet eylemediğinden mâ'adâ me'mûrine rûz-i kâsıma tahvîl olunması husûsu der- 'aliyeme vârid olan i'lâm ve muhzır ve tahrîrâtdan derç ve tastîr olunmuş. El hâletü

hâzihi evvel bahar duhûl edüb bi-mennihi te'âlâ sadr-ı a'zam ve serdâr-ı ekrem düşman-i dîn üzerine harekete hâzır ve âmâde olduğu ve bundan sonra vakti hiç müsâ'id kılmadığı ve a'dâ-yı dînde 'avn-ı hak ile gereği gibi ahz-ı sâr ve intikam niyet-i hâlisesiyle cem'î 'asâkir-i mürettibinin serî'an yerlerinden hurûç ve bir gün evvel mahal-i me'mûrelerine isbât-ı vücûd ve hidemât-ı gazâda kıyâm ve bezl-i mechûd eylemeleri ne mertebelerde ehem ve akdem umûrdan idiği ve bu vakitler farîza-i cihâda mâlen ve bedenen te'dîyeye liyâkat ve iktidârları olanlara durub oturacak zamânlar olmadığı ve bu bâbda mukadderattan irtikâb-ı kusûr ve rehâvet idenler dâreyde misüllü eşna' ikâb olacakları zâhir ve aşîkar ve matlûb olan asâkirin gerek bâyî hâle tahrîr ve mahal-i me'mûra îsâl-i lâzımeden idiği bedîdâr ve mukaddemâ ordu-yu hümâyûnuma olan me'mûretini bu def'a ordu-yu hümâyûnuma sûdur olan emr-i 'âlî ile Vidin ser'askerî ma'iyetine sarf ve tahrîr olunmuş olmaktan nâşî bi'n-nefs me'mûr tahrîr olduğuna askerî îsâle mübâderet eylemek fermânım olamğın te'kîden ve isti'câlen hassaten rikâb-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i 'âlî şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuştur. İmdi sen ki mûmâ-ileysin bu husûsu mevâd-ı uhrâya kıyâs olunmayıb bu bâbda ehemm ve ikdâm-ı umûrdan olmak mülâsebesiyle bu bâbda a'zar ve ille beyhûde irâdıyla emrâr-ı vakt ve te'hîr maslahat-ı mühümmeye mûcib hareket cesârete ber-vechile câiz olmayıb bu makûle hidemât-i dînde mikdâr-ı zerre kusûr ve betâet vuku'yla izhâr-ı sûdura muhâlefet ve imtinâ' idenler haklarında iktizâ iden mu'âmele câza birle imhal tertîb-i cezâ olacağından başka o misülûler ahiretde dahî giriftâr azâb olacaklarına iştibâh idiği ve asâkir-i mezkûrenin bâyî hâl tahrîr ve serasker müşarûn-ileyh ma'iyetine îsâlleri matlûb-ı şâhânem olduğu ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ve hareket dâmn der-meyân-ı gayret birle me'mûr tahrîr olduğun asâkir-i bi't-tamâm tahrîr ve techîz ve bi'n-nefs isthâb ile bir gün evvel ve bir dakika mukaddem ser'asker müşarûn-iley ma'iyetine îsâl husûsuna kemâl-i sa'y-i ikdâm ve ba'd-ezîn dahî ednâ kusûr ve rehâvet va avk ve te'hîr maslahata mûcib vaz' ve hâlet vuku'na mazhar eşna' ukubet olmakdan tehâşî ve ittikâ-i tâmm ve mahalinden hareketi der-aliyeme tahrîr ve i'lâm eylemek bâbında.

Derkenar: İş bu emr-i 'âlî lede'l-vüsûl ber mantûk emr-i şerîfe 'amel ve harekete bil-cümle müte'ahhid olduklarını Zağra-i Atike ve Çura ve Bergos ve Huyu Mustafa Paşa ve Kızıtlı ve Edirne ve Terkoy ve Baba-yı Atik kâdîlarının vârid olan i'lâmlarının mefhûmları bâ-fermân-ı al şerh verilmiştir.

İstanbul'dan gönderilen hazine güvenliğinin sağlanması ve herhangi bir yerde durdurulmaması ve orduya zamanında ulaştırılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 25)

Asitâne-i Sa'âdetimden Ordu-yu Hümâyûnuma Varınca Yol Üzerinde Vâki' Kuzât ve Nüvvâba ve Zâbitân ve Şehir Kethüdâlarına ve İş Erleri Zîde Kadrühûma Hüküm Ki:

Der'aliyemden ordû-yu hümâyûnuma mîrî olarak yerleri irsâl olunan hazînelerin serî'an mahaline irsâl ve îsâlleri esbâbına istihsâliyle hezâin-i merkûmenin bir gün evvel vüsûlleri husûsuna ikdâm olunmak ehemmiyetli idîği ve 'avk ve te'hîrlerine idânet-i ruhsat ve cevâz vukû'na ber-vechile câiz olmadığı zâhir iken o mekûle der aliyemden gönderilen mîrî hazîneler kazâlara vüsûllerine beyhûde meks ve tevkîf oldukda seyid-i sâmia şehr-i yârânım olmaktan nâşî siz ki mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhsiz fî-mâba'd ol makûle Asitâne-i sa'âdetimen tesyîr olunan mîrî hazîneler kazâlarda kat'a meks ve te'hîr olmayıb derhâl iktizâ ile menzil bârgîrlerine tedârik ve i'tâsıyla âminen ve sâlimen ordû-yu hümâyûnuma sür'at vüsûllerine mûcib olur esbâbına istihsâline bi'l-ittifâk kemâl-i ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın te'kîden ve ihtimâmen hasseten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuştur. İmdi sizki mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhsiz bu husûsta mevâd-ı uhrâya kıyâs olunmayıb ehem ve ikdâm umûrunda olmakla bu bâbda tekâsül ve betâet vukuû'nda ber-vechile câiz olmayıb ve bir taraftan der aliyeme gönderilen mîrî hazîneleri serî'an ordû-yu hümâyûnuma irsâl ve îsâlleri emrine dikkat olunmak matlûbu şâhânem idîği ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh ol makûle der aliyemden tesyîr olunan mîrî hazînelerin ba'd-ezîn kazâlarda kat'a tevkîf olunmayıb der hâl iktizâ eden menzil bârgîrlerini tedârik ve i'tâlarından kazâ be kazâ birbirinize irsâl ve âminen ve sâlimen ordû-yu hümâyûnuma serî'an vüsûlleri esbâbında istihsâline mezid-i ikdâm ve gayret ve ba'd-ezîn kusûr ve rehâvet ve münâfi emr ve rızâ ve vaz' ve hareket ve imrâr-ı vakt vukû'na idânet-i ruhsat ve cevâz ile giriftâr muâheze ve itâb olmakdan bi-gâyet tehâşî eylemeniz bâbınba.

Fî Evâil-i B Sene 203

Donanma hizmetleri için gemi yapımına kadir ve fenni harpte mahir birer miktar Ermeni raiyesinin derhal tersanei amireye gönderilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 26)

Üsküdar ve Galata Mollâlarına ve Gemlik Kâdîsına ve Zâbitân Zîde Kadrühûma Hüküm Ki:

Müsta'înen bi-llâhi te'âlâ iş bu sene-i mübâreke evvel baharında dahî Moskavlu ve Nemçelü kefereleri üzerlerine sefer-i hümâyûn nusret-i makrûnum tahakkuk ve takarrur eylediğine binâen donanmâ-yı hümâyûnum sefâine iktizâ hidemâtda i'mâl ve isthdâm zimmetine memâliki mahrûsem sevâhiline kânî kazâ ve karyelerde mütemekkin i'mâl-ı sefâine kâdir ve fenn-i harbde mâhir birer mikdâr Ermenî ra'yyesi tertîb ve tahrîr ve beher neferîni beş gûruş şehriyeleri ve pirinç ve peksimet ve üçer aylıkları ber-vech-i peşîn ve mâ'adâ hizmetde oldukca güzârâ beş gûruş mâliyyetleri cânib-i mîrîden i'tâ olunub kendülere cefâ ve ezâ olunmayarak istihdâm olunmaları husûsuna irâd-ı aliyem ta'alluk eylediği beyânıyla ba'zı kazâlara ve nâhiyeden ma'lûm ol aded nefarât tertîbi olduğunu müş'ir defterine takdîm eylemeğe neferât-ı mezkûrenin vakt ve zamânıyla cem' ve irsâlleri için emr-i şerîfim sûduruna ve İstanbul ve tevâbi' Ermeni patrîğînî mukaddemâ memhûr takrîriyle inhâ ve istid'â eylediği vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında başka başka evâmir-i şerîfe ısdâr ve irsâl olunmuşdur. El hâletü hâzihi pâtrîlik-i merkûmun takdîm eylediği memhûr takrîr kâğidında ber-vech-i muharrer sâdır olan evâmir-i şerîfim mahallerine lede'l-vüsûl ba'zı kazâ ve kurra âhâlileri tersâne-i amireme kerâsete kat'a ve hakla hizmetinde olduklarından neferâtın tedârîki ve ihrâcı mümkün olmadığı mübâşirine ifâde etmiş olduklarını beyânı ile tertîb-i mezkûre halal gelmemek için bu def'a Gemlik kazâsına tâbi' Beyli kariyesinden altı ve Bandırma kazâsından yigirmi ve Kırnalı nâhiyesi ve Gâzi köyü ve Beşiktaşdan yüz nefer tertîb olduğuna inhâ ve ta'yîn olan mübâşir tarafından tesyîr eylediği adamı mufâzlarıyla nefarât-ı mezkûre tedârîki ve ihrâcı ve tersâne-i amireme sevk ve irsâl olunmak bâbından siz ki mevlâna ve zâbitân mûmâ-ileyhsiz sana hitâben emr-i şerîfim sûduruna istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın hassaten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur. İmdi senki mevlâna ve zâbitân mûmâ-ileyhsiz keyfiyet ma'lûmun oldukca ber-vech-i meşrûh ta'yîn olunan mübâşirin infihâm rey ve nazâri ve patrîlik-i merkûm cânibinden tesyîr olunan ademesi mufâzıyla sâlif'üz-zikr kazâ ve nâhiye ve karyelerde mürettib olan tâife-i mezkûrenin fenn-i harbe ve i'mâl-i sefâinde mâhir ve hidemât-ı lâzımede ber-vech-i sadâkat ibrâz hizmete dâmen-der-meyân-ı gayret idecekleri cümle indinde bi'l-tecrûbe bedîhî ve te'hîr olanlardan tamâmen ve kâmilen tahrîr ve ihrâç bir an ve bir

sâ'at mukaddem mevcûd olunmak üzere tersâne-i amireme sevk ve tesyîr mezid-i ikdam ve gayret ve kusûr ve rehâvet ve imrâr-ı vakt müsellû vaz' ve hâlet vukû'nda tehâşî ve mucânebet olunmak bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 1203

Derkenar: Cülûs-i hümâyûn meymenet-i makrûnum vâki' olub tuğrâsıçün tebdil olunmuştur.

Fî Evâil-i B Sene 1203

Bir miktar kalyoncununtahrir edilerek tersaneye sevk edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 27)

(sh. 14) Sâkine Kâdîsına ve Zâbitân ve İş Erlerine Hüküm Ki:

Bi-mennihi te'âlâ iş bu sene-i mübâreke evvel baharında bahr-i sefid ve siyaha ihrâç itdirilerek donanmâ-yı hümâyûnum sefinelerine istihdâm için kalyoncu neferâtına teksîri husûsuna ikdâm ehemmi mühimmeden olduğuna binâen Sakine kazâsından bâ-emr-i 'âlî müretteb ve matlûb olan kalyoncu neferâtını serî'an tedârik ve ihraç ve bir gün evvel tersâne-i 'âmirime sevk ve irsâlleri emrine dahi cümleye lâzım-ı zimmet iken kazâ-i mezbûr îsâlleri iki taraf olub birbirlerine muvâfakatleri olmadığı hasabıyla matlûb olan kalyoncu neferâtını ihraç ve irsâlede izhâr sûret-i muhâlefet ve imrârı vakt ve te'hîr maslahatı mühimmeye mûcib harekete içtisâr üzere oldukları neferât-ı mezbûreyi ihrâç me'mûr Mehmed Çâvûş zîde kadrühü tarafından bâ-takrîrat inhâ olduğu Sakine kazâsında teferruk-ı sadvetinede şehir kethüdâlık dâ'iyisiyle icrâ-yı firâk-ı fikr-i kâsdında olan kesâlete ibzâ' eyledikleri ihtilâlden kazâ-i mezbûrdan mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince müretteb ve matlûb olan kalyoncu neferâtı dâhil deftere tertîb olub gelmedikleri sûrette tertîbâtı noksân tertîl ideceğine hâlâ kabudan-ı deryâ Vezîrim Gâzî Hasan Paşa iclâlehu bâ-takrîr inhâ ve neferât-ı mezkûre 'alâ eyyi hâl acâleten tedârik ve ihrâç bir an akkdem tesâne-i 'âmirime sevk ve irsâlleri esbâbının istishâline ikdâm ve ihtilâl-i kazâya ve neferât-ı mezkûrenin te'hîrine bâ'is olanların cezâ-yı mâylıkari birle amân icrâ olunacağını iktizâsına göre ifâdeye ihtimâm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu iltimâs etmekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen hassaten iş bu emr-i âlî şânım ısdâr ve (boşluk) ile tisyâr olunmuştur. İmdi siz ki mevlâna ve sâir mûmâ-ileyhimsiz bu husûsu mevâd-ı uhrâya kıyâs olmayıb a'zâr ve illet irâdıyla izhâr-ı sudûra muhâlefet ve muhâlefet idenler haklarında beher hâl müeddî peşimân ve nedâmet olacağından başka şehir kethüdâlığı dâ'iyisiyle ihtilâl-i

kazâyı ve neferât-ı matlûbenin te'hîrine bâ'is-i bâdî olanların cezâ-yı mâylıkını birle amân icrâ olunacağını iktizâsına göre ifâde ve iş'âr olunarak kazâ-i mezbûrdan matlûb olan kalyoncu neferâtını serî'an tahrîr ve bir gün evvel tersâne-i âmirime tesyîrleri emrine ikdâm olunmak merâm-ı hüsrevânem idiği ma'lûmuz oldukda mazmûn emmr-i şerîfim merkûmlarına ve sâir iktizâ edenlerin gûş-i hûşlarınabir hoşca ifâde ve ilkâ siz dahi hise-i meşrûh üzere amel ve harekete sa'y evkâ iden Sakine kazâsından mukaddemâ sudûr eden emr-i şerîfim mantûkunca mürettib ve matlûb olan kalyoncu neferâtı darb ve harbe kâdir olmak ve bir neferi noksân ve natuvâna olmamak vecihle serî'an ve 'âcilen tedârik ve vaktiyle yerlerinden ihrâç ve bir an akdem ve bir dakika mukaddem tersâne-i 'âmirime sevk ve irsâli esbâbına istishâle kemâl-i ihtimâm ve dikkat ve ednâ kusûr ve betâet ve hilâf-ı emr-i âlî ve münâfî rızâ-yı şâhânem avk ve te'hîr maslahat-ı mühimmeye mûcib vaz' ve hareket vukû'na mazhar ikâb olmakdan ilkâ ve mücânebete eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 1203

Bir Sûret: Levadiye kâdîsına ve zâbitâna ve iş erlerine Levadiye kazâzının hastalık vukû'yla ahâli perişân mübâşir mûmâ-ileyhin tahrîrâtında müstebân olduğu ve kazâ-i mezbûr âhâlisi hastalığı özr ve illet etmeyerek ve evâmiri cümle umûra takdîm eylediği matlûb olan kalyoncu neferâtı tahrîr ve serî'an tersâne-i 'âmirime tesyîr eylemeleri beyân ve tertîb-i cezâ nokta-yı tayy olarak iktizâsına göre.

Zâreli zâde Hâcı Mehmed'in kendi malından, tahririne memur olduğu askeri bir an evvel tahrir ederek, Belgrad tarafında bulunan orduya dâhil olmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 28)

Zâreli zâde Hâcı Mehmed Zîde Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki mîr mûmâ-ileyhsin kabûlden akdem rikâb-ı hümâyûnumdan sâdır olan emr-i 'âlî şânım tafsîl ve te'kîd olduğu ve vecihle karındâşı sâbık Sivas mütesellimi mîr Receb zîde mecdühûnun tahrîr ve bi'n-nefs îsâline me'mûr olduğun nefer-i sipâh serdengeçdi neferâtı üzerlerine seni başbuğu nasb ve ta'yîn olunmağın karındâşın mûmâ-ileyhin bi'n-nefs 'azîmete çıkub husûsuna ruhsat verilmesi 'asker-i mezbûrenin tamâmen ve kâmilen bir an akdem ve bir dakika mukaddem savb-ı me'mûrlarına isbât-ı vücûd eylemeleri irâdesine mebnî olub bu bâbda mukaddem ve muahhar evâmîr-i şerîfim isdârıyla isti'câl ve te'kîd olunmuş idi. Bi-mennihi te'âlâ

sadr-ı a‘zam ve serdâr-ı ekrem livâ-i şerif nusret-i tardif sâye-i zafer dâyesiyle ilticâ ile düşman-ı dîn üzerine hareket üze olduğu ve bu bâbda te’hîr ve betâete cesârete ne dercleride bâ’is peşimân ve nedâmet olacağı düşmanlearimiz kendülerine nizâm vermeksizün ve hudûdlarımızda baş göstermeksizin tîzce davranmak ve ‘avn ve inâyet cezb-i müteekim demhâr ile dîn düşmanlarından intikâm alınacak hâlâta tahsîl eylemenin ne mertebelere vâcib ve müsâmaha idiği beyândan müstağni olub senin Belgrad tarafına sarf ve tahvîl olmuş olmakdan nâşî ordû-yu hümâyûnuma îsâline me’mûr olduğun bin kadar sipâh nefarâtını şimdiyedek istishâb etmemiş isen ba‘de’l-yevm bir dakika tevakkuf câiz olmağla iş bu emr-i şerîfim tarafına vüsûlüne teveccüh ve ne tarikle olur ise serî‘an ve ‘âcilen muahhar ordûdan sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince tuvâna ve bahâdır yiğitlerden olmak üzere istishâb birle Belgrad ser ‘askeri ma’iyyetine îsâlleri husûsuna ikdâm ve dikkat tam eylemek fermânım olmağın isti‘câlen ve te’kâdi hâvî rikâb-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mîr mûmâ-ileyhsin keyfiyet mukaddem ve muahhar sâdır olan evâmir-i şerîfem müfîdimden gereği gibi ma‘lûmun olan hilâfından olmağla tekrar tafsîl hâsılı’bi-hâsıl mahall-i kabûlünden idiği ve bu bâbda ba‘d-ezîn dahi tekâsül ve betâet sebebi ile neferât-ı mezkûrenin vaktiyle mahalinden hareketi ser asker müşarûn-iley ma’iyyetine îsâlleri te’hîre kalmak lazım gelir ise bu tarîkde zehâmeti sende râci‘ olacağına kat‘a iştibâh olmadığı ma‘lâmun oldukda me’mûr îsâli oldukda ‘askeri bu ana dek istishâb etmemiş isen zinhâr ve zinhâr tevakkuf ve te’hîr vukû‘na tecvîz etmeyerek muahharan ordû-yu hümâyûnuma sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince bir an akdem ve bir dakika mukaddem güzîde ve bahâdır olarak serî‘an ve ‘âcilen ol mikdar ‘asker ile mahalinden hareket ve savb-ı maksûda vüsûle mezid-i ikdâm ve dikkat ve fî-mâba‘d dahi hilâfî fermâna vaz‘ ve hareket vukû‘yla mübtelâ-yı eşedd-i ikâb olmakdan be-gâyet tehâşî ve mucânebet ve ‘asker-i mezkûre ile ‘acâleten yola hurûç eyledikini der aliyeme tahrîr iş‘âra müsâraat eylemek bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 203

Yeniçeri zabıtlığına atanan Hüseyin’in, serdar ve serdengeçdi bayraklarıyla ve mükemmel neferatıyla bir an evvel görev yerine sevk olmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 29)

(sh. 15) Ertekmirde Dergâhı Mu‘allâm Yeniçerileri Zâbitî Olan Turnacıbaşı Hüseyin Zîde Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki zâbitân mûmâ-ileyhsin seni ocakdan emekdâr ve kâr-güzâr ve zabt ve rabtı iktidârlarından olan senden her vecihle hidmete ve sadâkate me'mûl olduğu ecilden kazâ-i mezbûrun yeniçeri zâbitliği kemâ-kan sana ihâle ve tefviz olmakla kemâ-fi-s-sâbika me'mûreti (silik) zabt ve rabt hüsrân ve tanzîm-i bilad ve teref-i hâl ve ibâda bezl-i mukadderet kazâ-i mezkûreden mürettib ve matlûb olan serdâr ve serdengeçdi bayraklarında mükemmel neferâtıyla bir an akdem ve bir sâ'at mukaddem ihrâç ve mahal-i me'mûre sevk (silik) ve bir ferdin geriye kalmamak ve tersâne-i 'âmirem umûruna ve der aliyeme iktizâ eden kerâseti (silik) (silik) (silik) eylemek fermânım olmağın iş bu emr-i şerîf isdâ ve (boşluk) ile irsâl olmuştur. İmdi vech-i meşrûh üzere kazâ-i mezkûre zâbitânlığı kemâ-kân (silik) (silik) ve zabt ve rabtı hüsrân ile ibâd-ullahın emin ve rahâtlarını tersane-i 'âmireme nakl-i iktizâ iden kerâsat nakli ve sâ'ire (silik) (silik) temşiyetini bezl-imukadder ve sa'y mahsûr eyleyesiz deyü hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda sekbân başı olan esseyid Mehmed beğ dâme mecdühû tarafına mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 203

Eski İzmir muhassılı Şaban Ağa'nın, Fransa elçisine olan borcunun bir an evvel tahsil edilerek, hak sahibine verilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 30)

Ortageçe Kazâsı Nâibine ve Erbaa Muhsaalı Zîde Mecdühûya Hüküm Ki:

Frânçe pâdşâhının der 'aliyemde mukim elçisi Fevtenede şüzel gavziye hutimet avâkıbuhû bi'l hayr rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâlinde sâbika İzmir voyvadası olup hâlâ kazây-ı mezbûrda güzel dere nâm mahalde çiftinde sâkin olan Şaban ağa dimekle ma'rûf kimesne zimmetinde bin iki yüz senesinden berü havâliden memhûr temessük ve hamiyet-i şer'iyye mûciblerince alacağı olan on bin gûruşdan mâ'adâsı mürûr eden beş buçuk mah olmuşken merkum illet beyhûde irâdıyla edâda muhâlefet ve emrâr-ı vakt ve ibtâl-i hak ve gadr sevdasında olduğu inhâ ber-mûcib hamiyet-i şer'iyye ve temessük mahalinde şer'iyet rû'yet ve mezbûrun zimmetin şer'an te'yîf ve mütehakkik olan sâlûf'ül-beyân on bin gûruş tamâmen ve kâmilen tahsîl ve kabzına me'mûra edâ ve teslîm olunmak bâbında emr-i şerîf sudûrunu istid'â eylediğine binâen mahalinde rû'yet meblağ-ı

mezbûr ba'd'el- sübût tahsîl ve kabzına me'mûra teslim ve ihkâk-ı hakka ihtimâm dikkat olmakla fermânım olmağın imdi siz ki mevlâna ve muhassıl mûmâ-ileyhimsiz ber minvâl muharrer merkûm mahalinde meclisi şer'e ihzâr ve elçi mûmâ-ileyhe bermûcib hamiyet-i şer'iyye ve temessük matlûb olan sâlif'ül- beyânı meblağa ba'd'el- sübût emr-i şer'e bi't-tamâm tahsîl kabzına birle ihkâk-ı haka intikâl emr-i münîfime mezid-i ihtimâm ve dikkat ibtâle mûcibince hakkı hâlet vukû'nda hazer ve mûcânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 1203

Dekenar: Kabucu başı mûmâ-ileyhin me'mûr tahrîrî olduğu 'askeri başbuğu ile irsâl eylemek şartıyla me'mûretinden afvuçün emr-i şerîf yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 203

Mübaşirlerin, bir an evvel tahririne memur oldukları askeri tahrir ederek, orduya katılmak üzere yola çıkılmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 31)

Dergâhı Mu'allâm Kabucu Başlarından Katranlı Mehmed Dâme Mecdühûya Hassa Silahşörlerimden Zikr Âtî 'Asâkirî Mahal-i Me'mûrine Îsâle Bundan Akdem Mübâşir Ta'yîn Olan Mîr Âlim Zâde Ebu Bekr Zîde Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki kabucu başı mûmâ-ileyhsin mukaddemâ ve muahhar ordû-yu hümâyûna ve rikâb-ı kâm-yâbımdan ısdâr ve irsâl olan evâmir-i şerîfime ifâde ve iş'âr olduğu vecihle senden ve karındâşın dergâhı mu'allâm kabucu başlarından Halîl dâme mecdühûnun Bezirkızdan tahrîrine irâd-ı 'aliyeme ta'alluk iden beş yüz nefer süvârinin mâ'adâ mâliye emr-i şerîfim mûcibince beş yüz nefer mîrî piyâdeyi tahrîr ve cümlesi bin nefer olarak sana bi'n-nefs istishâb ve muâhharen ordû-yu hümâyûnumdan sûdur eden emr-i münîfim natûk için Belgrad cânibi ser askeri ma'iyetine azîmet ve vüsûle şitâb ve sür'at eylemek sana farîza-i zimmet ve vâcibe uhde-i ubûdiyet iken avân 'asâkir-i mezkûrenin ser 'asker müşarûn-iley ma'iyetine îsâl eylemediğinden mâ'adâ henüz yerinden hareket ve mahali me'mûre 'azîmet etmediğın zâhir ve bu keyfiyet sana bu bâbda emr-i şerîfe sür'at imâle ve betâete izhâr sûdur muhâlefet ve hâlâte emr ve rızâ kusûr ve rehâvet güne hareket içtisâr üzre olduğundan nişân etmiş irdüğüne kat'a şübhe olmadığı bedîhî ve zâhir olamkdan nâşî eğer sana ve karındâşın mûmâ-ileyhin bedeninden ve mîrîden tahrîrine me'mûr olduğun bin nefer süvâri ve piyâde askeri şimdiye dek tahrîr ve tekmîl ile sen bi'n-

nefs istishâb ve ser ‘asker müşarûn-ileyh ma’iyyetine ‘azîmet etmemiş isen ba’d’el-vevm bir dakika tevakkuf ve te’hîr vukû’na tecvîz etmeyerek ne vecihle ve ne târikle olur ise serî’na ve ‘âcilen muâhharan ordû-yu hümâyûnumdan sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince tuvâna ve bahâdır yiğitlerden olmak üzere tahrîr ve tekmîl ile sen bi’n-nefs istishâb ve ser ‘asker müşarûn-ileyh ma’iyyetine mevcûd olmak üzere yola hurûç ve mahal-i me’mûrine îsâl husûsuna ikdâm ve dikkat ve hilâfında bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemek fermânım olmağın isti‘câlene ve te’kîde hâvî rikâb-ı hümâyûnumda hassaten iş bu emr-i ‘âlî şânım dahi ısdârve (boşluk) ile irsâl olunmuşıdı. İmdi sen ki kabucu başı mûmâ-ileyhsin bu husûsu mevâd-ı uhrâyâ kıyâs olunmayıb bi-gâyet ehemm ve ikdâm umûrdan olduğı ve bundan böyle vakti hiç müsâ’id kalamdığı ve ‘asker-i mezkûrenin bir an akdem ve bir dakika mukadem Belgrad ser’askeri ma’iyyetine isbât-ı vücûd eylemeleri matlûb-i kat’a mülûkânem idiğı ve bundan sonra terddüd etmek ihtimâli olur ise senin için selâmet-i hâl ba’îd’ül-ihîâm olmağla âna göre hareket lâzım geldiğı ma’lûmun oldukda be-vech-i meşrûh me’mûr tahrîr olduğunuz ‘askeri bu âna dek tekmîl ile seni istishâb ve savb-ı maksûda ‘azîmet etmemiş isen fî-mâba’d bir dakika tevakkuf ve te’hîr vukû’na tecvîz etmeyerk geceyi gündüze katarak ne vecihle olur ise olsun tuvâna ve bahâdır ve darbe va harbe kâdir yiğitlerden olmak üzere tamâmen ve serî’an tahrîr ve tecvîz idüb sen bi’n-nefs istishâb ile hemen ol tarafda hurûç ve muahheran ordû-yu hümâyûnumdan sâdır olan emr-i şerîfim muktezâsı üzere ‘acâleten ser ‘asker müşarûn-ileyh ma’iyyetine erişmeğe ziyâde ihtimâm ve dikkat ve bu emr-i dîne ve devlet-i ‘aliyeme müvâfık rızâ ibrâz lâzım kâr-güzâr ve dirâyete bezl-i muhassal ve sa’y ve liyâkat ve ba’d-ezîn dahi mikdâr-ı zerre imrâr-ı vakt mûcib olur vaz’ vukû’na cesâretten gâyet’ül-gâye tehâşî ve mücânebet idüb şöyle ki ‘asâkir-i mezkûrenin serî’an yerlerinden ihtâcları ve savb-ı maksûda bir gün evvel vüsûlleri te’hîre kalmak ihtimâli olur ise nedâmet ve peşîmân fâida virmeyüb hakkında iktizâ iden muâmele ve cezâ bilâ-imhâl tertîb ve icrâ olacağı muhakkak olmakla âna göre amel ve hareket ve tekmîl emr-i me’mûrine mezid-i sa’y ve gayret eylesün ve sen ki mübâşir mûmâ-ileyhsin sen dahi muktezâ-yı me’mûretin üzere kat’a özr ve illet ihâlesine i’tibâr etmeyerk matlûb olan sâlif’üzl-zikr bin nefer askerin bir neferini noksân olmamaka ve cümlesi tuvâna ve bahâdır dilâverlerden olmak üzere ‘acâleten ve müsâra’atan yerlerinden ihrâç ve ser asker müşarûn-ileyh ma’iyyetine îsâl ve vüsûllerine müş’ir tahrîrât ahzıyla ilâna sa’y ve ikdâm ve ba’d-ezîn dahi ednâ kusûr

ve rehâvet ve imrâr-ı vakt idâet-i ruhsat vukû'yla giriftâr-ı ikâb olmakdan tehâşî ve ittikâ-i tamm eylemek bâbında

Fî Evâil-i B Sene 1203

Derkenar: İş bu emr-i şerîfe hitâben Akhisâr-ı Geyvede olarak ordû-yu hümâyûnum tarafından vürûd olduğu bu vecihle tebdîl ve 'atikî battâla zabt olunmuşdur.

Asker tahrir etmekle görevlendirilen mübaşirin, bir an evvel memur olduğu askeri tahrir ederek, orduyu hümayuna katılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 32)

(sh. 16) Geyve Kazâsında Sâkin Hâc Mehmed Ağâ Zâde Ebubekir Oğlu(Boşluk) Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

'Adüvv-i dîn ve devlete ve müheyyâ-i saltanat-ı ebedlerin olan Moskovlû ve müttfeikî olan Nemçelû nakza 'uhde-yi irtikâb etmelerinden nâşî cânib-i şerî'at-ı garrâdan virilen fetvâ-yı şerîfe mûcibince ikisinde dahi üzerlerine sefer-i hümâyûnum vukû' hasebiyle cümle ehl-i islâm üzerine mâlen ve bedenen gazâyâ 'azîmet farz-ı 'ayn idiği ke'ş-şems fî vasat'in-nehâr zâhir ve aşikâr ve sâye-i gâyetvâye-i şâhânem kesb-i temettu' ve yesâr ve gayret-i dîniye ve hamiyet-i islâmiyeden beher dâr olanlar kudretleri mürettib 'asker ile bu sefer mûcib'ül-zaferde hıdamât-ı dîni meyilliyet bu emr-i gazâ ve cihâdda bulunmak vâcib ve mütehattim olduğuna binâen sen ki mûmâ-ileyhsin her hâlde eshâb-ı miknet ve iktidârda olmak hasebiyle i'ânet'ül-cihâd kudretine mürettib 'asker ile evvel baharda ordû-yu hümâyûnuma gelemek üzere emr-i münifim me'mûr isti'câlin zimmetinde dahi ve kesret-i çûd-ı ahrâ evâmir-i 'aliyem sūdûrundan sonra 'adm-i vürûdun ve vakt-i şenârın dahi neferî takrîbiyle kâsımdan yiğirmi gün mukaddem müştâ-yı ordû-yu hümâyûnuma vürûd-ı şitâb ve sur'at eylemek hâvî bi'l-def'ât evâmir-i 'aliyem sâdır olmuken evâmir-i 'aliyem imtişâl mut'avin birle şimdiye kadar ordû-yu hümâyûnuma vüsûlüne lâzım-ı zimmet ve hamiyet farziyye-i uhde-i ubûdiyed iken 'adm-ı kudretin beyânıyla tahrîr ve techîz 'askerden imtişâl evâmir-i 'aliyede rehâvet ve betâet ve emrâr-ı vakt eyledik. El-hâletü hâzihi rûz-i kâsımda cem'-i güzâran etmekden nâşî sana eshâb-ı şürût ve yesârdan olduğda ve küllüyetlü 'asker ile sefere 'azîmete kudret ve miknete gereği gibi tahkîk ve tashîh olduğuna binâen sana bu bâbda betâet ve rehâveden emr olan adamda 'adm-i itâ'at ve dîn ve devlet-i 'aliyem zimmete ihânet bir hâlete rızâ olduğundan beher hâl icrâ-yı mücâzâtın mübâşeret

lâzım gelmişken bundan sonra emrâr-ı vakt etmeksizin kendü mâlından alâ eyyi hâl iki yüz nefer süvârî asker tahrîr ve techîz ve bu baharda ordû-yu hümâyûnuma vürûda müsâraat eylemek şartıyla bu def'a sana dahi iğmâz olmağla nevbeten ve tahrîrân ve te'kîden ve ihtimâmem iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi düşman-i dîn hizlân-ı ferid olan Moskovlû ve Nemçelûnun memâlik-i mahrûseme serhaddât-ı mezbûreme ve dîn ve devlet-i 'aliyeme sû-i kâsdları derkâr iken idd'â-yı diyânet iden ehl-i islâmdan böyle vakitte hâne ve meskenlerine firârî dîn-i mübîne ihânete ve belki düşman zimmeti i'ânet kabilinden olub gayret-i dîne ve hamiyet-i islâmiyede olanların durub ve oturacak ve râhar idecek vakitleri olmadığı ve bu bâbda dîne iânet evkât zımmı gibi cümleye farîz-i zimmet ve etmeyenlerin dünyâ ve ahreti hizzî ve hüsrân ve mûcib-i nedâmet olacağı zâhir ve ayn ve sana küllüyetlû 'asker ile sefer-i hümâyûnuma 'azîmet iktidârın vucûhla nümâyân olmak hasebiyle rahmâ-emâle ve teshîle muhassılca sana iki yüz nefer 'asker tahrîrine kudretin münhal olduğu mikdârın mâyi' mürettibde idiği ve sana ve sâ'ir ol havâliden sefere me'mûrlardan bir ferdin 'afvûna ber vechile imkânı olmadığı ve her kim tarafıma müte'allıktır deyu 'afv kelâmı inhâ ederlerâna dahi hakkından gelineceği ve bundan sonra özr ve illet ve kizb ve dürûg cesâret eylemek ihtimâl olur ise ta'yîn olan sürucuye vürûd etmeyenlerin hânelerinde bulunur ise bilâ amân cezâlarını tertîb ve firâr etmiş olanların akrabâ ve ta'allukatlarının haklarından gelinmek ve emvâl ve eşyalarını derhâl cânib-i mîrçün zabt ve ahz eylemek üzere emr-i şerîfimle tenbih kılınmakla ve mahal-i me'mûresine gitmeyüb tertîb-i cezâ olanların ve yahud firâr edenlerin mâlları mîriden zabt olanların ve akrabâ ve taallukata ve evladlarına iltizâmat virilmemesi husûsundahi musammem olduğu kazâ be kazâ geşt ve güzâr eylemek üzere rikâb-ı hümâyûnum cânibinden eshâblarından beri emr-i şerîfim ta'yîn olduğu ma'lûmun oldukda bu dakikaları bir hoşca tefekkür ve mülâhaza ve bu bâbda sana dünyâ ve ahrette selâmet ve akrabâ ve ta'allukat ve evlâd ve nisâbın râci' ve mâl ve cân lâzimesi vüsûl emr-i münifim dakika-i vâhide tevâkkuf eyleyüb matlûb-ı şâhânem olan 'askeri güzîde olarak kendü mâlından tahrîr ve techîz ve ma'iyetine istishâb ve evvel baharda ordû-yu hümâyûnuma vüsûle ve lühûk müsâra'at ile rehâvet sâbıkan imhâ ve emr-i me'mûretin ifâ ve selâmet-i hâlin tahsîli sa'y-i edâ eyleyüb bu bâbda münâfi emr-i me'mûriyete mikdâr-ı zerr rehâvet ve emrârı vakt ve yahud 'asker-i mezkûreyi noksân göndermekle mazhar ve ibrât-ı şâhânem olmakdan bi-gâyet ittika ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Derkenar: Te'kîd ve ikdâmda manzum yeniden emr-i şerîfe yazıldı.

Fî Evâhir-i B Sene 3

Derkenar: Tasmîm olduğu vecihle tertîb olunmuştur.

Valiler için verile gelen imdad-ı seferiyenin tam olarak tahsil edilmesi ve gecikmeden Salih Paşaya teslim edilmesini bildiren hükümdür.

(Numarasız)*

Haleb Mollâsına ve Eyâlet-i Halebde Vâki' Sâ'ir Kazâların Kuzât ve Nüvvâbına ve Mütesellim ve Şehir Kethüdâsı ve Zâbitân Memleketi Zîde Kadrühûma Hüküm Ki:

Sâbıka rikâb-ı hümâyûnum kâim-makâm-ı Vezîr esseyid el-hâc Mustafa Paşa iclâlühû te'dib-ı umûr me'mûretde mu'ârifî kesîreye düçar ve seferber hükümet idiği bedîdâr olduğu beyânıyla mesârife mürâr olan zimmetine nâsbî olan eyâlet-i halebde seferler vukû'nda vâli için verile gelen imdâd-ı seferiye iş bu bin ikiyüz üç senesine mahsûben re's sene-i gurre-i muharram ihbâr olarak eyâlet-i mezkûrede vâki' kazâların cümle ma'rifetî ve ma'rifet şer'iyle def'aten takrîm ve yerlü yerinde cem' ve tahsîl ve cânib-i müşarûn-ileyh kabz-ı me'mûra edâ ve teslîm olunub menâf-i şurût seferi vaz' vukû'nda tehâşî ve mücânebet olunmasını mütezammın-ı mukaddem ve mu'âhher mu'ahher evâmîr-i şerîfe sâdır olmuşıdi. El-hâletü hâzihi müşarûn-ileyhin kâim-makâmılıkda infisâl neferiyle eyâlet-i Halebde hâlâ rikâb-ı hümâyûnuma kâim-makâm sadâret-i a'zam olan Vezîrim el hac Sâlih Paşa iclâlehuya iş bu sene-i mübârekece cemâzi'yel-evvelinde sana yigirmi beşinci günü tevcîh ve ihsân olunub müşarûn ileyh dahi tanzîm dâ'ire ve te'diye umûr-ı me'mûresinde mesârif-i kesîresi dücâr ve seferber hükümetde idiği aşikâr olmakdan nâşî sene-i mezkûre seferiyesi tahsîliçün kâim-makâm sâbık müşarûn-ileyh tarafındav virilen emr-i şerîfin kayd-ı terkîne ile seferiye-yi merkûmun hâlâ rikâb-ı hümâyûnu kâim-makâm müşarûn-ileyh tarafından tahsîl olunmakçün fermanım olmağın imdi siz ki mevlâna ve mütesellim ve sâ'ir mûmâ-ileyhumâsız sene-i mezkûre muhavvel seferiye tahsîline kâim-makâm olan müşarûn-ileyh tarafından kabz-ı me'mûre edâ ve teslîm ile tenfir emr-i 'âlî şânım bi'l-ittifâk ihtimâm dikkat 'avk ve te'hîr ve imrâr-ı vakt tecvîzden ve bu bahâne ile bu senede mükerrer ve mikdâr ma'liyeden ziyâde akça-yı seferiye tahsîlinden ve kazâlarda kesret üzre mübâşirler irsâl ile fukarâ-yı

ra'iyete hilâf-ı şer'e muğâyir rızâ ta'addî vukû'ndave hizmet-i mübâşire mütâlebesinden tehâşî ve mücânebet eylemeniz babında.

Fî Evâil-i B Sene 203

Saray-ı vize havalisinde meydana gelen eşkiyalığın engellenerek suçluların cezalandırılmasını ve masumların korunmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 33)

(sh. 17) Hâlâ Bâğcer Ustası Osmân Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Bir kaç seneden berü Serezde zuhûr olan haydûd eşkiyâsına serkerde olan Ustiyân nâm gâfil Cândî nâm karyede yakalatdurulub katl ve bir neferi hayyân ve ahz ve der 'aliyeme irsâl olunub bu tarafa sakin iken bir takrîr firâr edüb lakin mesfûr sarâ-yı vize kasabasında mütemekkin olduğuna binâen mahaline haber gönderub ahâliden taleb olduğda mesfûrun kasaba-i mezbûreye geldiği mesmû' olub irsâl olan bir kaç gün tarafına bir tarikle ele götürüb mahbûsan ve mukayyeden tesyîr olunduğu cevâb virildiğinden mâ'adâ elli nefer refikleri dahi ihbâr olduğuna göre ba'zısı Selâtine yâtırında olmağla bu bâbda bir kıt'a muâhhar emr-i 'âlî ısdâr olduğu sûretde ol tarafda olan Haran-zâde (boşluk) Sultân zîde uluvvühûdan mesfûrların akîbetlerine sa'y edeceğini sen ki usta mûmâ-ileyhsin admlarına haber idüb bu vecihle Sarâ-yı Vize civârında olan haydût eşkiyâsının ahz olunmaları bâbında emr-i şerîfim südürünü bâ-takrîr istid'â etmekle husûs-ı mezbûr hâlâ kasaba bostancı başı olan Ferhad dâme mecdühûdan isti'lâm olduğda bilâd-ı mezkûr mahallerde zuhûr iden haydûd eşkiyâsı ahz ve tedmîrleriçün te'kîde havî senki usta mûmâ-ileyhsin sana hitâben emr-i 'âlî şânım südürüne i'lâm eylediğine binâen vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak fermânım olmağın imdi sen ki usta mûmâ-ileyhsin kays-ı serseri geşt ve güzâr ve 'ibâd-ullaha îsâl-i zarar ve hasârlarda kuttâ'-i tarâk ve haydûd makûlelerine ahz ve gerîzârıyla vâki' olan mezâlim ve ta'addiyâtlarına fukarâ-yı ahâlî ve ra'iyet üzerlerinden men'î ve def'î dikkat olmak matlûb-ı şâhânem idiği ve bu vesile ile tama'-ı garâzına mebnî hilâf-ı şer'îat-ı garrâ ehl-i ırza ve ba-cürm-ı 'acz makûlesine ta'arruz ve ta'addî vukû'na kat'a rızâ-yı mülûkânem olmadığı ma'lûmun olduğda ber-vech-i meşrûh 'amel ve hareket dâmen der-meyân-ı gayret birle Sarâ-yı Vize civârında ve sâ'ir ol havâlde serezde zuhûr olub kuttâ'-i tarikle ve katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl 'ibâd-ullaha müsüllû hâlât-ı cesâret iden harâmzâdeye ve haydûd eşkiyâsına ehl-i memleket ve fukarâ-yı ra'iyete mikdâr-ı zerre... ve... vukû'a gelmeyerek ber vecih şuhûyle eli götürmeyüb ahz giriftleriyle zâhir olan zarar ve

hasârlarından ibâd-ullaha tahsîse ihtimâm ve dikkat ve bu bahâne ile şekâvete ‘alâkası ve mudahil olmayıb kendü ‘arz ve iddâsıyla takayyüd olan kimesneler celb-i madde ve ‘arzve hâlât-ı inhâya mebnî ‘izz ve töhmet ve istâr şekâvet ile bir dürlü ta’arruz vukû’nda bi-gâyet tehâşî ve mübâ‘adet eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 203

Derkenar: Cülûs-ı Hümâyûnum meymenet-i makrûnum vâki‘ olduğu tuğrâçün tedbîr olunmuştur.

Asker tahrir etmekle görevlendirilen mübaşirin, bir an evvel memur olduğu askeri tahrir ederek, orduya katılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 34)

Seyyidi Gâzî Mütevellisi yoluna ve Seyid Gâzî Kazâsı Şehir Kethüdâsı Bahr-ı Zâde Mehmed ve Bundan Akdem Mübâşir Ta’yîn Olunan Sadr-ı a’zam Çukadârlarından İbrâhim Zîde Kadrühûya Hüküm Ki

Siz ki Seyid gâzî mütevellisi ve şehir kethüdâsı mûmâ-ileyhumâsız mallarınızdan tahrîrine me’mûr olduğunuz yüz nefer süvârîyi istishâb ve bedeninden ve mîrîden bin nefer süvârî tahrîrine me’mûr Eskilide sâkin Abdi zâde seyyid Süleymân zîde mecdühû sana ve Eskişânın evlâdının oğlu Ali beğ serkerde olarak cem‘iyetiyle evvel baharda ordû-yu hümâyûnuma vüsûle müsâra‘at eylemeniz için bundan akdem başka ve ba‘dehu sizin ve mûmâ-ileyhumânın ordû-yu hümâyûnuma olan me’mûretiniz hâlâ Rumili vâlisi ve Belgrad cânibi ser ‘asker Vezîrim Abdi Paşa iclâlehu ma‘iyyetine sarf ve tahvîl olunduğuna ve te’kîd ve isti‘câle muhtevi muahharan dahi başka ordû-yu hümâyûnumdan evâmir-i şerîfim istâr olduğuna nazarân şimdiye dek ol mikdâr süvârî ile ser ‘asker müşarûn-ileyh ma‘iyyetine vüsûlünüze me’mûl iken henüz yerinizden hareket ve mahal-i me’mûra ‘azîmet eylemediğinizden mâ‘adâ ‘asâkir-i mezkûreyi tedârîke adîm’ül-iktidâr olmadığınızdan bahisle kudretinize mürettib ‘asker ile ‘azîmet edeceğiniz mübâşir mûmâ-ileyh ile der ‘aliyeme vârid olan i’lâmında tahrîr ve iş‘âr olunmuş. El-hâletü hâzihi evvel bahar duhûl etmekle bi-mennihi te‘âlâ hâlâ serdâr-ı ekrem ve sadr-ı a’zam mansur’ül-mu‘allâm Yusuf Paşa iclâlehu sancâğ-ı şerîf sâyesiyle moskavlu üzerine ve ‘asâkir-i muvahhidine ser ‘asker ma‘iyyetleriyle Nemçelü üzereine hareket ve ‘azîmet eylemek üzre âmâde idiği ve dîn düşmanlarının bu esnada taraf taraf memâlik-i islâmiyeye hücum dâ‘iyesinde oldukları tashîh olduğuna binâen ber kadim ikdâm ‘asâkir-i müslîminin me’mûr oldukları mahallerde isbât-ı vücûd

eylemeleri emr-i ehemmi olduğu cihetden eğer bu âna dek ol mikdâr süvârî ile yola hurûç etmemiş iseniz muahharan ordû-yu hümâyûnumdan sūdûr eden emr-i şerîfim mûcibince fî-mâba‘d dakika-i vâhide uzak itmeyüb der hal harekete kudûm ile ve vâlisi ve Belgrad cânibi ser ‘askeri ve Vezîr müşarûn-ileyh ma‘iyyetine ‘âcilen vüsûle sarf-ı kudret eylemeniz fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen rikâb-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim dahi ısdâr ve îade olunan mübâşir mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşıdi. İmdi bu vakti evkât-ı sâ‘ireye kıyâs olunmayub bir an evvel harekete ber kadim akdem vüsûle müsâra‘at me’mûrlara farîza-i zimmet idiği ve te’hîr ve betâet eylemek ve ‘asâkir-i mezkûrenin noksân ve na-tuvâna olarak ihrâç ve irsâl olunmak lâzım gelir ise tertîbi cezâ zarra gayri muâmele olmayacağı ma‘lûmunuz oldukda muahharan sâdır olan emr-i şerîfim mazmûn üzre me’mûr tahrîr olduğunuz ‘askerleriniz ile der hal hareket ve savb-ı maksûda vüsûle dâmen der-meyân-ı gayret vâdine tereddüd ve betâet ile mazharı mücezâtın olmakdan mübâadet eylesesiz ve sen ki mübâşir mûmâ-ileyhsin keyfiyet sana dahi ma‘lûmun olarak ‘acâleten bu taraftan hareket ve ol cânibe varub ordû-yu hümâyûnuma îsâle me’mûr olduğun mûmâ-ileyhim muktezâ-yı me’mûrin üzre tamâmen ‘askerler ile hemen yerinden ihrâç ve tekmîlen ve serî‘an ma‘iyyeti müşarûn-ileyhe îsâle ve vüsûllerine müş‘ir ser ‘asker müşarûn-ileyhden tahrîratı üzere ordû-yu hümâyûnuma avdet ve mûmâ-ileyhumun tahvîl ve me’mûretleri tağrîbiyle serî‘an hareket etmesine ve müsâra‘at ma‘iyyeti müşarûn-ileyhe vâsil olmamak ve ‘asâkir-i mezkûrenin noksan olmak ihtimâli olur ise yalnız mûmâ-ileyhumanın hakkından gelinmek ile iktifâ olunmayub siz dahi bila-âmâde cezânın tertîb olacağına muhkûk bilüb âna göre müteyakkızâna hareket eylemek bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 1203

Kala-i Sultaniye’de gönüllü tarikiyle gazaya katılmak isteyenlere yardımcı olunmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 35)

Kal‘a-i Sultâniye Nâibine ve Zâbitâna Hüküm Ki:

Ordû-yu hümâyûna nusret-i makrûnuma mürettib ve matlûb olan asâkir-i müslîminin irsâl ve îsâlleri bâbında sâdır olan emr-i ‘âlî sûretiyle mübâşir ta’yîn olan Tûrnacı başı tarafından Mürsel kol çavûşu kal‘a-i Sultâniyeye varub serdâr bayrâğı ve atik ağavât ve alemdâranın ihrâcına mürûr eylediğine ve ahâlîden kal‘a hidemâdına ve donanmâ-yı hümâyûnuma mürettib ve me’mûr neferâtdan gayri asker-i zümresi ve serdâr bayrâğı ve atik ağavât ve alamdâranın ihrâcı sevk olduğına mebnî bu def‘a

vârid olan i'lâm ve muhzırî takdîm ile kal'a-i mezbûre hidemâtına me'mûr olanlar keme kân kıyâm-ı mübâderet eylemeleri ve gönüllü tarîkiyle berren cihâda niyet ve 'azîmet iden olursa mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûruna hâlâ kabudan-ı derya Vezîrim Gâzî Hasan Paşa iclâlehu bi'l-takrîr iltimâs etmekle vech-i meşrûh üzre 'amel olunmağ fermânım olmağın imdi siz ki mevlâna ve zâbitân mûmâ-ileyhsiz keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh kal'a-i mezbûre hidamâtine me'mûr olanların kıyâmlarına ve gönüllü tarîkiyle berren gazâyâ niyet ve 'azîmet edenlerden mûmâna'atdan ittikâ-i tamm eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Derkenar: Cülûs-ı hümâyûn vâki' olmakla tafraşiçün tebdîl olunmuşdur. İsti'câli hâvî tekrâr emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S Sene 203

Asker tahrir etmekle görevlendirilen mübaşirin, bir an evvel memur olduğu askeri tahrir ederek, orduyu hümayuna katılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 36)

(sh. 18) Kütahya Mütessellimi Olub Hüdâvendigâr Seferiyesi Akçasından Üç Yüz Nefer Suvârî Askeri Tahrîrine ve Ma'lûm'ül-İsim Me'mûrlar Üzerlerine Serkerde Ta'yîn Olunan Mehmed ve Bu Husûsa Mukaddemâ Mübâşir Ta'yîn Kılınan (Boşluk) Zîde Mecdühûya:

Müsta'înen bi'l-İlâhi te'alâ iş bu sene-i mübâreke evvel baharında dahi Nemçelü ve Moskovlu üzerlerine sefer-i hümâyûnum derkâr ve bu iki düşman-i kavînin ehl-i İslâm'a sû-i kasdleri zâhir ve âşikâr olmak hasebiyle hâlâ sadr-ı a'zamım ve serdâr-ı erkemim Yûsuf Paşa iclâlehû vazâif'ül-müdebbir ve iktidâruhu ve ikbâluhû fi-mâ-ba'd Rusçuk meştâsında ikâmet itümyüb livâ-i şerîf-i hazret-i seyyid'ül-enbiyâ aleyh ve alâ aleyh-i a'lâ ilticâ sâyesiyle düşman-i dîn üzerine azîmet içün esbâb-ı harekete âmâde olmağla bu sûretde cümle me'mûrîn ve 'asâkir-i muvahhidînin kesret ve vefret üzere vaktinden evvel gelüb irişmeleri irâdesiyle cümle me'mûrların üzerlerine vech-i münâsib ve resümlü semtünce ashâb-ı hamîyyet birer sergerde nasb ve ta'yîniyle yerlerinden tahrîk itdirilmeleri lâzımeden olduğuna binâen ma'lûm'ül-İsim kimesneler me'mûr tahrîri oldukları piyâde ve suvârî askeri techîz ve bi'n-nefs ma'îyyetlerine istishâb ve ordû-yu hümâyûnuma vürûda sür'at ve şitâb eylemek üzere bundan akdem her birine başka başka sâdir olan evâmir-i 'aliyyemle me'mûr

ve ta'yîn kılınub ve merkumdan sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin sana semt ve civâr olmak mülâsebesiyle üzerlerine sen sergerde olarak yerlerinden tahrîk ve cümlesini askerleriyle istishâb ve evvelce sefer-i hümâyûnuma 'azîmetine irâde-i aliyyem ta'alluk eylediği beyânıyla evvel emirde cânib-i mîrîden techîz ve istishâbına me'mûr olduğun üç yüz nefer süvârî askeri güzide ve müntahib olarak sen tedârik ve istishâb ve mezkûrları dahi muktezâsınca me'mûriyetleri üzerine mezkûr'ül-mikdâr asker ile yerlerinden tahrîk ve cümlesini istishâb birle hareket ve yollarda ayak sürümekden ve fukarâya ta'addîden mübâ'deret olunarak bir an evvel ordû-yu hümâyûnuma vürûda sür'at eylemek ve sergerdeliğini hâvî bundan akdem ordû-yu hümâyûnumdam sâdır olan emr-i şerîfim mazmûnuna ve muktezâ-yı me'mûriyetine nazaran şimdiye dek senin me'mûrîn-i mezkûrînin ma'lûm'ül-mikdâr asâkir ile ordû-yu hümâyûnuma vusûlun duhûl iken üzerine savb-ı me'mûre ve nasb olduğunuzdan mâ'adâ henüz mahallinden hareket ve 'azîmetinize dâir bir haber ve eser zuhûr eylemediği ve bu keyfiyet senin bu bâbda kusûr ve rehâvet ve me'mûrîn hizmete edâsında ruhsat-ı keyfe harekete cesâretten neş'et itmiş olduğuna şübhe olmadığı bedîhî ve bâhir olmakdan nâşî eğer şimdiye dek böyle harâc itmemiş isen ba'd-ezîn bir dakîka tevakkuf ve te'hîr vukû'nu tecvîz itmeyerek muahharen ordû-yu hümâyûnumdan sâdır olan emr-i şerîfim mücebince serîan ve âcilen gerek senin me'mûr-ı techîzi olduğun üç yüz nefer süvârîyi ve gerek me'mûrîn-i merkûmeden tahrîr idecekleri ma'lûmü-l-mikdâr askerleriyle istishâb ve bir an akdem ve bir dakîka mukaddem mahall-i me'mûra îsâle mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve hilâfından be-gâyet tehâşî ve mübâ'adet eylemen fermânım olmağın te'kiden ve isti'câlen kazıyye-i rikâb-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdârı (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi cümle me'mûrlar ve bu vechile bir sergerde ve hamıyyet-i kesire ile vürûdlarında başka bir ordû olarak ta'yîn oldukları mahallerde ve sefâin-i düşmanden birbirlerine yardım ve mu'âvenet iderek işe yarayub nice fedâire-yi müstelzim ve merkûmden sana semt olub ihrâcları emrine suhûlet derkâr ve seni me'mûrîn-i merkûmeye sergerde ta'yîninden arz düşmanlerimiz her tarafda ayakda olmak mülâsebesiyle gerek me'mûr-ı istihdâmı olduğun asker-i merkûmeyi ve gerek merkûmundan istishâline bir dakîka mukaddem gelüb erişmeğe maslahatına mebnî idüğü ve maâz-Allahu te'âlâ evkât-ı sâireye kıyâs ile acâleten erişmediği sûretde ve zârarı cümle ümmet-i Muhammed'e sârî olacağı ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh muahharan ordû-yu hümâyûnumdan sudûr iden emr-i şerîfim mantûkunca zikr olunan me'mûrları ma'lûm'ül-mikdâr süvârî ve piyâde askerleriyle be-her-hâl

yerlerinden ve yurdlarından ihrâc ve kendülerinden birisi girüye kalmayub askerlerinden bir ferdi noksân olmamak vechiyle cümlesini istishâb muktezâ-yı me'mûrîn lâzime-yi gayret ve hamîyyet üzere mîrî olarak tahrîr ideceğin üç yüz nefer süvârî ile hemân hareket ve acâleten müsâra'aten gelerek bir an akdem cümle kesireleri ile savb-ı maksûde vusûl muhavvele ve müsâra'at ve eğer azîmetde tereddüd veyâhûd imrâr-ı vakt ider isen gazab-ı şâhâneme mazhar olub dünya ve âhiretde nedâmete müşâhede ideceğin muhakkaktır. Ana göre amel ve hareket ve hilâfından ittikâ ve mücânebet eylesin ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin. Sen dahi muktezâ-yı me'mûriyetin üzere zikr olunan me'mûrları sergerdeleri ma'iyetleri ve tamâm askerleriyle bir gün evvel yola ihrâc ve bilâ-istishâb ordû-yu hümâyûnuma vusûlleri emrine nihâyet vaz' ve kudretini sarfen bu vecihle umûr-ı me'mûreni îfâ ve rızâ-yı şâhânemi isithsâle i'tibâr-ı dikkat ve sermû kusûr ve tekâsül ve tesâmüh vukû'yla mazhar-ı muâheze ve azâb olmakdan nefsinı sıyânet eylemen bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 203

Derkenar: Cülûs-ı hümâyûn vâki' olmakla tafraşiçün tebdîl olunmuşdur. Koca-başı Kızılıcak Mustafâ Ağa'ya ve sâireye mesâlih-i isti'câli hâvî emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i S Sene 203

Asker tahrir etmekle görevlendirilen mübaşirin, bir an evvel memur olduğu askeri tahrir ederek, orduyu hümâyuna katılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 37)

Anadolu'nun Orta Kolu Yemîn ve Yesârıyla Nihâyetine Varınca Vâki' Mevâlî-yi Fihâm zide fazâlihüma ve Kuzât ve Nüvvâb ve Yeniçeri Serdârları ve İş Erleri ve Söz Sâhibleri ve Vücûh-ı Belde Zide Kadrühuma:

Bi-mennihi-te'alâ iş bu sene-i mübâreke de dahi Moskovlu ve Nemçelü keferelerinden gereği gibi ahz ve intikâm niyet-i hâlisesiyle cem'-i asâkir-i mürettebenin bir an akdem mahall-i me'mûrelerine isbât-ı vücûd itmeleri ehemmi mühimmeden olduğuna binâen bi'l-cümle atik ağâvat ve alemdârlarının bir ferdi girüye kalmayarak serî'an tevâbi' ve levâhikleriyle yerlerinden hareket ve bir gün evvel ordû-yu hümâyûna vusûl ve hidemât-ı gazâda kıyâm ve müsûle mübâderet eylemelerini hâvî mukaddemâ Anadolu'nun üç koluna evâmir-i şerîfim irsâl olunmuşdu. El-hâletü hâzihi nevrûz-ı firûz mürûr ideli vâfir-i mert olub atik ağâvat ve alemdârları merkûmunun şimdiye dek mahall-i me'mûre mürûrları me'mûl iken

henüz vâsıl olmadıkları ve bu keyfiyet siz ki mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz. Sizin bu bâbda tekâsül tesâmühlerinden neş'et etmiş olduğuna şübhe olmadığı bedîhî ve bâhir olmakdan nâşî fi-mâba'd imrâr-ı vakti tecvîz itmeyerek taht-ı kazânızda kâ'in atik ağavât ve alemdârlarını ocakdan ta'yîn olunan turnacı-başıya (boşluk) zîde mecduhû mübâşeretiyile dâr ve diyârlarından ale-eyyi-hâl ihrâc ve bir dakika akdem ve ordû-yu hümâyûnuma vusûle mezîd ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın te'kiden ve isti'câlen hassaten iş bu emr-i şerîfim dahi ısdâr ve (boşluk) ile tesyâr olunmuştur. İmdi siz ki mevlânâ ve sâir mûmâ-ileyhimsiz. Bu vakti evkât-ı sâ'ireye ve bu husûsu mevâd-ı uhrâya kıyâs olunmayub bi-gâyet ehemm ve akdem-i umûrdan olduğu ve kefere-i Moskova'nın maâz-Allahu e'âlâ hudûd-ı İslâmiyeye sû-i kasd-i fikr-i fâsidesiyle hücûmları âşikâr iken ba'd-ezîn imrâr-ı vakt vukû' bir vechile câiz olmadığı ve bu bâbda beyhûde ömr ve illet ibrâziyla azîmetden ittibâ' işbu hâlâtdan ibtidâr itmeleri lâzım gelür ise isimlerini darbına ve her birleri bilâd-ı ba'ideye nafi ve icrâ ve iktizâ iden neşriyyat-ı şurû'ları icrâ olunacağı muhakkak idiği ma'lûmunuz oldukda mazmûn-ı emr-i şerîfim iktizâsına göre guş-i nefislerine bir hoşca ifâde ve tefhîm ve bilâ tevakkuf ve te'hîr vukû'ı tecvîz itmeyerek serî'an ordû-yu hümâyûna vusûl ve luhûk mübâderet itmelerini tenbîh ve te'kîd-birle cümlesini yerlerinden ihrâc ve bir gün evvel mahall-i me'mûrelerine irsâle ikdâm ve dikkat ve sermû hilâfından ittikâ ve mücânebet eylesesiz diyü hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda sekbân-başı olan Esseyyid Yenuk Mehmed dâme mecduhû tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 203

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vusûl her bir kazânın asâkir-i mürettebesine ve dahi ve serden-geçdi bayrakları ihrâc ve savb-ı maksûda âzim olduklarını nâtik Erzurum vâlisinin mektûbu ve Erzurum ve Taraklıborlu ve Tosya ve Niksar ve Göynük ve Mudurnu ve Gerede ve Trabzon ve Kastamonu kâdîlarının i'lâmları.

Bir sûreti: Anadolu'nun sağ kolu yemîn ve yesârıyla nihâyetine varınca vâki' mevâlî-yi fihâm ve kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri serdârları ve söz sâhibleri ve vücûh-ı belde zîde kadruhuma ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Erzurum mollâsına ve Anadolu'nun sol kolu yemîn ve yesârıyla nihâyetine varınca vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri serdârları ve söz sâhibleri vücûh-ı belde ber-vech-i meşrûh.

Asker tahrir etmekle görevlendirilen mübaşirin, bir an evvel memur olduğuaskeri tahrir ederek, orduya katilmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 38)

ve Adabâzârı ve Tokad ve Sorgun ve Torbalı Göynük ve Mudurnu ve Bolu ve Gerece ve Yenice-i Taraklı ve Niksar ve İznikmid ve Boyabad ve Geyve ve Çorum ve Kastamonu ve Ovacık ve Taşköprü ve Amasya ve Tosya ve Çerkeş kazâlarına lede'l-vürûd ber-mûcib-i emr-i âlî asâkirlerini ihrâc ve savb-ı maksûd irsâllerini ta'ahhüd olduklarını nâtık-ı kazâhâ-yı merkûm kâdîlarının i'lâmlarının mefhûmu dahi bâ-fermân-ı âlî şerh virildi.

Fî 4 Za Sene 203

Seyyid Ebubekir'in kendi malından asker tahrir ederek bir an evvel orduyu hümayuna göndermesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 39)

(sh. 19) Akhisâr-ı Geyve Kazâsına Şehr Kethüdâsı Seyyid Ebûbekr zîde kadruhûya:

Moskovlu ve Nemçelü kefereleri üzerlerine virilen fetâvâ-yı şerîfe mücebberince ittifak-ı ümerâ ile sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnum tahakkuk olmuş olduğu küffâr-ı hîle-kâr ile berren ve bahren mukâtele ve mukâbele olmakdan idüğü ma'lûm ve âşikâr ve sâye-i himâyeye mülûkânemin ekserisi servet ve yesâr idenler kendü yurdlarından tahrîr asker ile dîn ve devlet-i aliyyeme hizmet eylemeleri farîza-yı zimmetleri olduğu zâhir bedîdâr olmakdan nâşî sen ki mûmâ-ileyhsin. Kendü yerinden darb ve harbe kâdir tüvân ve bahâdır kudretin mertebe asker tahrîr ve techîz bi'n-nefs istishâb ile ordû-yu hümâyûnuma vusûl ve hidemât-ı gazâda kıyâm ve müsûl mübâderet eylemek husûsuna irâde-i aliyyem ta'alluk itmeğin me'mûriyetini şâmil rikâb-ı hümâyûnumdan hâssına iş bu emr-i 'âlî-şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olmuşdur. İmdi sen ki mûmâ-ileyhsin. Keyfiyet-i me'mûriyetin ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh yerinden cenk eder bahâdır ve eli kılıca kâdir kudretin mertebe asker techîz ve tekmîl bi'n-nefs istishâb ile olduğun mahalden hareket ve ordû-yu hümâyûnua 'acâleten vusûl lühûk müsâra'at ve sermû kusûr ve rehâvet vukû'ndan ve asker-i mezkûr kudretin mertebesinden noksân ve nâ-tüvân istishâb itmekden ve ordû-yu hümâyûnuma vusûlün te'hîre kalmakdan be-gâyet hazer ve mücânebet ve mahallinden hareketine der-aliyyeme iş'âra mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 203

Karadeniz boğazından Sinop limanına varıncaya kadar olan mahallerin, düşman gemilerinden muhafazası için gerekli yerlere tabya ve palanga inşa edilmesi ve buralara mühimmat, top ve asker yerleştirilmesi ve bu çalışmaların Bendere-i Kili bölgesinde de icra edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 40)

Mi'mâr Halîfelerinden Olub Zikr Âtî Husûsla Hem Bundan Akdem Der Aliyyemden Ta'yîn Olunan (Boş) ve Top-hâne-i Âmirem Ocağından Me'mûr Olan (Boşluk) ve Kabudan-ı Deryâ Tarafından Ma'iyyetlerine Terfîk Olunan (Boşluk) Zîde Kadruhuma:

Ber-muktezâ-yı vakt ve hâl Bahr-i Siyâh Boğazi'ndan Anadolu sâhiliyle Sinob'a varınca muhâfazası ehemm muktezâ olan mecmû' limân ve mevâzi' ve iskelelerin 'asâkir ve mühimmât ve top ve levâzım-ı sâ'ire ile takviyetine ve iktizâ iden mahallerde müceddeden tabyalar inşâsı ve derunlarına mustahfız ve neferât ta'biyesi ve lâzım gelenlerin hidemât-ı muhâfazaya ta'yînleriyle ol havâlî-yi sevâhilin mekr-i a'dâdan muhâfazasına ikdâm bi-gâyet ehemm-i umûr-ı devlet-i aliyyemden olduğundan siz ki mûmâ-ileyhimsiz. Bu husûs ehemm-i hâssına der-aliyyemden siz ta'yînle ve tesyîr ile Boğaz'dan Anadolu sevâhiliyle Sinob'a varıncaya dek ne vacihle ve ne mahalde ve ne mikdâr tabya inşâsı iktizâ iden ve inşâ olunacak tabyalara kâçar kıt'a top ta'biye olunmaludur ve muhâfazası muktezâsı olan mahallerde tiz elden yatak yatak mu'âyene ve keşf ve tersîm ve defter olunub bu taraftan iktizâ eden top ve mühimmât-ı sâ'ire tanzîm ve tesyîr olunmak için ve bir cânibden resm ve defterleri der-aliyyeme irsâl olunmak husûsu bundan akdem sâdır olan emr-i 'âlî-şânımdan gereği gibi tenbih ve te'kid olunduğu ve ba'dehû bir taraftan Boğaz'dan berren şirâ' ile keşf ve muâyene olunan mahallerin resimleriyle inşâ olunacak tabyalara lâzım olan top ve mühimmâtın defterlerini aralık aralık keşf ve muâyene oldukça Der-sa'âdetime irsâl ve bir cânibden Sinob'a varıncaya dek mahall-i sâirenin dahi keşf ve muâyenesine sa'y-i behe-mâl eylemeniz bâbında isti'câli hâvî emr-i şerîf sâdır olmuşdu. El-hâletü hâzihi Bender ve Kili kâdfsının der-aliyyeme vârid olan i'lâmında ve ahâlîsinin mazharlarından Bender-i Kili'de Çubukçu-zâde Halîl zîde kadruhû mikdâr-ı kifâye asâkir ile Bender-i Kili limanını muhâfazaya ta'yîn olduğuna hâvî bundan akdem sâdır olan emr-i âlî Tatar ile lede'l-vârid ber-mantûk-ı emr-i münîf emr-i muhâfazaya ihtimâm üzere oldukları inhâ

olunmuş olub ancak bu ana kadar gerek top ve mühimmât ve gerek tabyalar inşâsı için bir kimesne zuhûr itmediği ve liman-ı mezkûr vâsi' ve Hayama cânibinde birkaç yüz sefine hıfzı mümkün olacak bir mahall olduğu beyânıyla mi'mâr halifesi ta'yîniyle münâsib mahallerine tabya ve şarânpoler inşâ ve top ve cebe-hâne ve mühimmât-ı sâire ile istihkâmı niyâzında oldukları tahrîr ve inhâ olunmuş mukaddem olan me'mûriyetiniz Kefken limanından Sinob'a varınca iktizâ iden mahallerde olmakla avdetinden Bender-i Kili limanını dahi keşf ve muâyene ve resmini takdîm eylemeniz fermânım olmakla tenbihen ve te'kîden ve isti'câlen hâssına iş bu emr-i âlî-şânımda ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi bu husûsu mevâd-ı uhrâya kıyâs olunmayub gâyet-i ehemm ve akdem-i umûrdan olub ziyâde ihtimâm ve dikkat idecek zevâtlar idüğü Bender-i Kili limanının dahi keşf ve resminin der-aliyyeme takdîmi matlûb-ı şâhânem olduğu ma'lûmunuz olduğda ber-vech-i meşrûh muktezâ-yı me'mûriyetinizi sadâkat ve istikâmet üzere acâleten rü'yete kıyâm ve bundan böyle vakit geçirmeyüb mukaddemâ sâdır olan emr-i münîfde tafsîl ve beyân olduğu vechiyle gerek bir taraftan keşf ve muâyene olunan mahallerin ve inşâsı iktizâ iden tabyaların resimlerini ve vaz' ve ta'yîn olunacak top ve mühimmâtın defterlerini peyder-pey bu tarafa tesyîr ve gerek avdetten Bender-i Kili limanını dahi keşf ve muâyene resimlerini takdîme ikdâm bir an akdem muktezâ-yı me'mûriyetinizi icrâya sa'y mâlâ-keîâm ve ednâ kusûr ve rehâvet ve imrâr-ı vakt vukû'yla girif-târ-ı gadab-ı şâhânem olmakdan be-gâyet tehâşî ve ittikâ-yı tam eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Cezzâr Ahmed Paşa'dan, Avusturya ve Rusya ile savaşım devam etmesine binaen artan savaş masrafları için gerekli olan para konusunda yardım yapılmasını ve İstanbul'a zahire göndermesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 41)

Hâla Saydâ Vâlisi Cezzâr Ahmed Paşa'ya:

Moskov ve Nemçe kefereleri üzerlerine iki senedir vâki' olan sefer-i hümâyûnum takrîbiyle masârîfin kesreti ne derecelerde olduğu ve tanzîm-i levâzım-ı cihâd zimmetini şimdiye dek sarf olunanın birkaç katı akçanın tedâriki ne mertebelerde akdem-i umûrdan idiği muhtâc-ı ta'rîf ve beyân olmayub böyle iki hasm-ı kavî üzerine seferin esbâb ve levâzımını istikmâli be-her hâl emvâl-i mîrîyenin vakt ve

zamânıyla mahallerinden cem‘ ve tahsiline tevakkuf eylediği bedîdâr olmak mülâsebesiyle deyn-i mîrîsi olanların şeri‘at-ı te‘diyeye deynleri ve vâcibatdan olduğu şöyle dursun deyn-i mîrîsi olmayub sâye-i devlet-i aliyemden müşrif olanların beytü’l-mâl müslimine i‘ânetleri vakti olduğuna nazarân deyn-i mîrîsi olanların edâda kemâl deynleri farz mesâbesinde olmak evleviyetden idüğü âşikâr olmakdan nâşî sen ki Vezîr-i müşârün-ileyhsin. Vüzerâ-yı sâ‘ireye kıyâs olunmayub hidemât-ı dîn ve devlet ider hepsini iltizâm itmiş sadâkarandan olmakla zâtında mezkûr olan cevher-i kiyâsede ve gayret ve çaba rüşd ve rü‘yet muktezâsınca bu vakitleri evkât-ı sâireye kıyâs itmeyerek bu vechle olur ise zimmetinde olan envâl-i mîrîye bakâyâsının sermû ihmâl ve ta‘vîk ve tahsilât ve esbâb-ı sâ‘ireye ta‘alluk itmeyerek bir an ve bir dakika mukaddem der-aliiyeme irsâline ve şu aralıkda küllî akça irişdirmeğe ikdâm-ı tam ile böyle vakt-i muzâyakada dîn ve devlete hizmet vücûda getürmeğe sarf-ı mukadderet ve göndereceğin meblağ cihâdda sarf olunmak için olmakla sür‘at-i îsâline muvakkıf olduğun hâlde hem tahsîl ve rızâ-yı şâhâneme ve hem mensûrat-ı cihâddan hisse-yâb olarak istihsâl-i rızâ-yı bârîye mazhar olacağı muhakkak olmakdan nâşî vakitte bu misüllü emr ehemmi-i dîn ü devletde sermû tekâsül ve taksîrin vukû‘a gelmemesine nisâr-ı cehd ve tâkat ve bundan mâ-adâ mukaddemce mâliyeden sâdır olan emr-i âlî-şânımda beyân olduğu üzere dersa‘âdetimde zahâirin kemâl kılınan ve sefer hasebiyle Karadeniz’in hâl ve keyfiyetine binâen sekene-i İstanbul’un def‘-i zarûret muzâyakaları zimmetinde bulunan mahallerden zahâir istihlâbına hâcet-i messe eyledikten zimmetinde olan envâl-i mîrîyeyi mahsûb olunmak üzere matlûb olan yüz bin keyl zahîrenin hesâbına mecmû‘na (sh. 20) Mîr-i kabâil üzere olmayıb bu tarafda râci olduğu üzere mahsûb kılınacağı muhakkak olmakla zimmetde matlûbe-i mezkûre şimdiedek tahmîl olunmamış ise zinhâr ve zinhâr tevakkuf ve te‘hîr eylemeyüb bu dahi devlet-i aliyeme büyle vakitte bir hizmet iddüğüne bi-nefs edüb hemân sefînelere tahmîl ve bir nefis ikdam der-aliiyeme sevk ve tesyîle sarf-ı mâhasıl ve sa’y ve liyâkat ve bu husûslarda senden me‘mûl ve muntazar-ı pâdşâhânem olan asâr-ı hamiiyetde dirâyet-i icrâya dâmen-der-meyân-ı gayret eylemek fermân-ı hümâyûnum rikâb-ı kâm-yâbımdan hassaten iş bu emr-i âlî-şânım irsâl olmuş. Ta‘alluk olan ali beğ birâder zâdesi Mîr İdris zîde mwcdühu ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen ve birâderin izâmımda alarak ve dirâyetkarı mehâmımda a’zaf ve sadâkat-şi‘ârı olub senden cem‘i zamânında ve ale-l-husûs böyle vakitlerde sâirelerden ziyâde devlet-i aliyeme hizmet ve gayret me‘mûl ve muntazar dâverânım olduğu ve bu husûslarda tıbbı

fermân cihândârânım üzere âmil oldukda hâlde du'â-yı hayr-ı şâhânem ve hiss-i teveccüh dâverânım mazhar olacağı ve hilâfa me'mûl ednâ te'hîr ve tekâsül ve îrrâd-ı i'zâr müsüllû hâlâtına tecâsür eylediğin sûretde hakkında i'tibrâr tab'i pâdşâhânem bâlî olacağı ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh zimmetinde olan emvâl-ı mîriye bakâyâ sende min gayr-i te'hîr te'dîb ve teslîm husûsu ikdâm ve matlûb olan zahireye dahi acâleten sefâine tahmîl ve peyder pey der-aliyeme tesyîr ile sekene-i İstâbulda def'i zarûretleri esbâbına istishâline sa'y-i mâ-lâ kelâm ve bu husûslarda devlet-i aliyeme ve i'bâd-ullahı küll-i hizmet ibrâzına ve hakkında derkâr olan hüsn-i zan ve tevcîh dâverânımda tezâberini mûcib olur etvâr memdûh-ı vücûd getürmek sarf-ı nakdine ve sa'y-i ihtimâm me'mûlden hilâfî tavr ve hareketden ittikâ-i tam eylesin ve sen ki mübâşir mûmâ-ileyhsin beyt-ül-mâl müslimine tekşîri ve müsâlihi mühimmetde ber-muktezâ-yı vakt ve hâl tesvîyesi esbâbında istishâli ne mertebelerde akdem-i umûrdan olduğuna müşarûn-ileyh sen dahi şifâhen ifâde ve iş'âra mübâderet ve tekmîl ve emr-i mübâşeretine ihtimâm dikat eylemen bâbında.

Fî Evâil-i B Sena 203

(Hüküm 42)

Emir-i Mekke-i Mükerrime Şerîf-i Gâlib Bin Müsâ'id'e 'Arapça Yazulan Nâme-i Hümâyûndur.

Hamden limen ceale uhtuden linnâsi tehvî ilelbeyt'il-'atîk ve cealehâ mesâbetn linnâsi ve emnen ve eşhedühüm ül menefi'ü min nemîr ihsânuh'ul mevfûr ve min cemîli efdâlehul meşkûr ve emrûn celle ismuhu in yü'ezzinü ff'n-nâsi bi'l-hacci ye'tûne ricâlen ve 'ale külli zâmirin ye'tûne min külli feccin 'amîk ve salaten ve selâmen 'ale-l-murseli min eşrefi samîmi hâşimin ve hayr'ül-' arabi kabîlen el munzele 'aleyhi fil- kitâb'ül-'azîzi ve lillahi 'ale'n- nâsi hacc'ül- beyti min istetâun ileyhi sebilen el ba'ûsü rahmeten lil'alemîn seyidinâ ve mevlânâ seyyid'ül- evvelîne ve'l -ahirîne ve' ale alihi ethâri ve ashâb'il- berrarat'ül-ahayâr mâ ta'rifetü bi 'arafâti revâyih'ül-gufrâni ve zikri 'inde meş'air'il-l haram el melik'ül -hâdîyüd-deyyan

Mahalli tuğrâ

Ve ba'de fehezâ mersumna-i mübeccel'ül- şerîf ve hitâbenâ-l mu'azzimü-lmunîf lâzâle nâfizan bi 'avnillâhi te'âlâ fi sâ'ir il-ercâi ve'l- aktâr mâdâme'l- felek'üd-devâr asdernâh 'ale nazîm ferâid'ül- tahiyyeti ve'l- teslîm mentûban ve 'ale kalâid'ül-tebcîl ve'l-tekrîm muhtiviyyen mütebben 'an ahkâm-ı kavâid esâs'ül- muhabbet ve'l- istinâs ve müekkiden el-me'âkid'ül-meveddet'ül-mesûneti 'anil indirâsi ile 'âli cenâb'ül-

emir'ül- emced'il-mübeccel' ül-ecel'ül-evhedü el-mustafa âsâra islâf'ül-eşrâf min ebbâid'ül-gurra sanâdidil ali 'abdimenâf ve ecdâdadih's-sa'idî 's-seyr'ül cemîl'il evsâf ferî ' ül - şeceret ' üz - zekkiyet ' ül- nebevviye tarâz'ül-'asâbeti'ül-'aleviyyete'ül mustafaviyeti el-müntemî ile eşraf-i cürsumatin 'alâ 'unserihâ ve'l-müntesila ile enfesi erûmetin gâlâ cevherihâ zübdeten sülâlet'üz-zehrâ'ül-betül 'umdetün ala beyt'ir-rasûl el-mahfûfî bizavfî 'avâtıf'ül-mülk'ül-mâcid emîr-i Mekke -i Mükerreme'üş-şerîf gâlib bin mesâ'id lâzâlet'ül-'inâyet'ül-rabbâniyye lehu mülâhaza ve' l- kelât'üs-samedaniyetü 'aleyhi hâfıza tenh ila cenâbih'üş-şerîf innallahe celle şânuhu ve 'azeme sultânehu kad esdî ikyane min münteh'ül-'azîme ve en'am 'aleynâ min alaihi-i cesime ve etâh lenâ düne cemî'il-enâm min mezîdi feyzih'il-'amîmi ve fazlihi-i hasîm mâ meyyeznâ beyne müluku-ı islâm mine't-teşerifi ve'l-istis'âd li sedâtine beytullâh'il-harâmi verrukni ve'l-mekâmi veravzat'ül-mutahhara ravzat'ül-nebiyyinâ nebiyyü'r-rahmeti ve'ş-şeffi'ül-ümmeti 'aleyhi ekmelü't-tahiyyati ve ecmele's-selâmi felâ cürmü 'atıfnâ ezimmeten garîmtunâ ile sebîli hamdin min vehbin nas'il min'el-mevâhib'il-cezîlete ve illâ lâ'il- cemîlete ve tahfeznâ-i kadem-il ikdâm bi'l- cedd'it-tam ve sa'i ve'l-ihtimam fî tenfiz'ül-ahkâm'ül-müte'allikatı bi-mesâlih'il-enâm li i'lâni şe'âir şerâyi'il -islâm husûsen li'âmmet'ül-evkâf'il-meşrûtat'ül-fukarâ min ehâlî'ül- harameyn'ül-şerifeyn ve'l-erzâk'ül-muayyenete li şerâfâ'il makameynil münafî ve's-sadakât'ül-mu'iddet'ül-lizzehâd'ül-'âkifeyn havl'ül-mekâm vellâ izeyn bicivâr-ı ravzat-i Resûlihillezi istefâhu ve ictebâhu 'aleyh'üs-selâvatü vesselâm fersilm min şâmil-i 'inâyâtinâ 'ale rusm'ül-kadîm fî haze'l-âm ve hüve 'âmmus sulusü ve mi'eteyn ve elf min'el-hicret'ün-nebevviyeti 'ala sâhibihâ efdâl'üs-salat ve ekmel'ül-tahiyyeti kâfet'ül-emvâl 'ül-muhassalat min rey'ül-evkâf'ül mevkufat'ül-ma'rûfe ve' -levezâyif'ül-mazbûtetün lil-fukarâ'ül harameyn el-muhteremeyn ve'l-makâmeyn ül şerifeyn il-mükerreemeyn ve cümletehâ müsbeteh ve a'dâdihâ müfassalaten muayyeneten kemâ huve'l-merkûm fî'l-defter'ül-mahtûm cemîhâ'd-denâfir'ül-nezzâd min'en-nukud 'ür-râyice fî -'âmmet'ül -bilâd ve'l-emsâr (sh. 21) vessellimnâ tilke-s-sard ba'demâ vüza'ate fî'l-ekyâs'ül-mahtûmeti bi-hatamnâ'ş-şerîf def'ân lil- iltibâs ila yed-i hâmil heze'l-menşûr'üs-sultâni ve müvessal heze'l-misâl'ül hâkânî min e'âzamu ricâlin 'atebtenâ 'ül-'aliyyetül-lleti tenâl fih el-metâlibe'üs-seniyyet'ül- müşerref bi-şark-il-hizmet-it-tevhî' fî's-sâbık iftihâr'ül- emâcidi ve'l-ekârim Çelebi Mehmed dâme mecdûhu 'amdetu eshâb'ül- takrîr kâtib-üt-defter (boşluk) zîde kadrühu ba'demâ kallidnâhümâ tilke'l-hıdmet'ül-celîletü ve sellimnâ hümâ defteren mahtûmen bi

hatemnâ-ı mübâreke'üs-süleymânî lâzâle matbû'an 'ala vucûhu münâşîr'ül-emânî münebbien 'anil maarif-ül mu'ayyenetî ve mu'allenen bi'l-mevâhib'ül mukannene felime mevla min hüsn-i secâyeküm'ül-kerîmen gabb'ül -vüsül inşâ-Allâhu te'âlâ mashûben bi-selamül kıyâm 'ala sâku'l-ceddi ve'l-teşhîr 'an sâ'id'ül-ihtimâm ceriyân 'ale cemîl 'âdetukum'ül-marziyyetü fi's-sevâlif'ül-eyyâm bi'n-nezâreti fîsarf'ül-sirrâ'ül mahsûsatil mukarraretî fî mesârifih-l muayyenet'ül-muharreretü 'alâ mâ-beyn ven-nass-ı 'aleyhi fi'l-ceridet'ül-merkûmeti imtisâlen liumum kavlehu te'âlâ innellâhu te'âlâ yemurukum enni te'uddu'ül-emânâte ila ehlihâ vebeğîn li merzâtillâh'il mülk'ül-celîl vesiletên neylel ecrâ- cezîle (boşluk) ve tevzî'ahâ ilâ mustahîkkhû min'essâdâte ve'l-ülemâi veddu'afâi sâkine-i Mekket'ül-mükerreme ve kâtânî'ül-medinet'ül-münevveret'ül -müstemeskîn bâzeyâli serâdifât beytullâh'ül-haram ve'l-matesimine bişeref'il-civâr nebiyyinâ hayr'ül-enâm 'aleyhi afdal'üs-salat vesselâm ve resimnâ en lâ yekuzzu hitâmi ekyâs hezih'l-müberreti velâ tevezzu' 'alâ eshâbihâ illâ bi ma'rifeti şeyh'ül-haramayni ve bi mahzuri min-el kâdiyini'l-fâzileyni kâdî-i mekkes'ül- mükerremeti ve kâdî'ül- Medinet'ül- münevvere ve'l-mübâşeret'üt-tâmmeti fî îsâilil hakki ilâ müstehakkiyi mu'avvel bihâ ileykum ve mercû' fihâ ileykum ve lâ yestensehu defter-i müstekıllün gayri zelik-ed-defteri bel ye'alemu 'alâ ismi külli men vasli ileyhi nasîbuhu bâ hattî'l ahmer fein gâbe ehade-minkum ev kazâ nahıbbuhu velem yûcid müsemmiyâta ba'd'ül-esmâi ya'lemu 'ala ismihe bi'd-defteri husbemâ yuzher ve tuhfeza hassasibim ve nasîbihim müferretetun ve muharrereten keylâ yehtâl ehad'ül-ehaz-üs-sard-ül mükerreretü bi en yû'tî nasîbun men tuveffiye evgâbe li-eşhâsi tevâfik-i esmâ'ihim ve'l-kâbihim ve nesabihim ve ensâbihim alâ ismâ'i ve'l-elkâbe ve'n-nesebe vel-ensâbe hezâ ve kad ehdeynâ ilâ cenâbikum'ül-'âlî mağrisi semerât'ül-mefâhiri ve'l-me'âlî sohbetu kitâbenâ hezâ hıl'ateyne min el- teşrîfâtin el-behiyyeti ve eksetinâ'üs-seniyyetü tecdîdi merâsm'ül-muvâlâtî ve te'kîden mu'âkîd'ül-mesâfât lâ budde min istikbâle himâ bi takdim-i merâsim'ül-ikrâmi ve'l-ta'zîm ve'l-iktisâ bihimâ bi mezîd'ül-ihtirâm ve'l-tekrîmi ve bezl-i kudret'ül-ikâmiletî fî ri'âyet'ül-ra'iyeti ve siyânet'ül-hicâc ve'l- mücâvirîn ve'l-musâfirîn ve'l-muki mîn min-el 'aysi ve'ş-şekâfet li efâzat'ül-emmi ve'r-rahâti ve hirâseten tike't-turuki ve'l-mesâlike 'alâ mâ yucibu umerâ'ül- iktâr ve'l-memâlik ve isticlâb ül-ediyet'üs-salihâtü min el-'ulemâ'ül-'âmilîn vessadat'ül- mühtedîn ve'l-fukarâ'üs-sâlihîn ve'l-muvâzifetü 'ale'd-da'vâti bi mezîdi'ül-tazarru' ve'l-ibtihâl-üla-la-i i'lam devlet'ül-'aliyyeti ve sebâti erkânî saltanatna-s-seniyyetü innehu sübhânehu licedi bi's-su'âl ve kadîr 'ala teblîğ'ül-amâli te'âlâ 'izzuhu 'an-il mezâhî

ve celle cuduhü ‘ani’t-tenâhî ve fazâlihi hasebâ min bicenâbihi limen ve tûlihi kîfâyet men bih-i isti‘âz ve sallahu ‘ala seyyidinâ Muhammed ellezî lâ yes‘ahu fî vaktihi ma‘a Allâh’ül- meliket’ül-mukarrabine ve’l-enbiyâ-i ve’l-murselûne ve ‘ala elihî ve ashâbihi ve izzet’ühül-lezîne dehalul-mescid’ül-harâme aminine muhalliğîn rûusehum ve mukarrerine lâ yehafune ve limen teb‘ihim bi ihsân-ı ila yevmiddîni ridvânullâhi te‘âlâ ‘aleyhim ecm‘aîn.

Fî Evâsıt-ı B 1203

Ali Paşa'nın Limni adası yerine Çanakkale'de ki sebdül bahir de ikamet etmesine izin verildiğini bildiren hükümdür.

(Hüküm 43)

Limni Cezîresinde İkâmete Me'mûr Olan Merfû'a'ül-Vezâre Sadr-ı Sâbık Ali Paşa Dâme Ma'âliyhuya Hüküm Ki:

Sen ki Paşa-yı mûmâ-ileyhsin iltimâsına ve şevk-i ifzâ-yı sudûr olan hatt-ı hümâyûna binâen geliboluda ikâmet eylemek bâbında emr-i ‘âli ısdârı tahrîr olunmuş. El hâletü hâzihi Akdeniz boğazının muhâfazasına ikdâm olunmak lâzımeden ve zikr olan boğazın Rumeli tarafında muhâfızlar olub lakin Anadolu yakası muhâfızları hasâlî olmakdan nâşî sen ki geliboluda ikâmetinde boğazın Anadolu cânibinde vâki' sebd'ül-bahr tarafında ikâmet eylemek muktezâ-yı vakt ve hâle göre esbâb-ı mülâhaza olub ve sebd'ül-bahr ikâmetinçün rikâb-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunması sadr-ı a'zam tarafından tahrîr olunmağla sen ki Paşa-yı mûmâ-ileyhsin sebd'ül-bahrda ikâmet eylemek fermânım olmağın iş bu emr-i ‘âli şânım ısdâr ve (boşluk) ile tisyâr olmuşdur imdi keyfiyet ma'lûmun olduğda ber vech-i meşrûh sebd'ül-bahra gelüb ikâmet ve devâm-ı ‘ömr ve devletim da'vâtına müvâzebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Levadiyeli tüccarın bulunduğu yerde gemideki hazine, emtia ve adamları ile birlikte yakalanarak mübaşire teslim edilmesi ve İstanbul'a gelinceye kadar mübaşirin ve mahiyetinin güvenliğinin sağlamasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 44)

(sh. 22) Zikr-i Âtî Zemînide Bulunduğu Mahallerden Asitâne-i Aliyeme Gelince Yol Üzerinde vâki' Olan Kazâların Kuzât ve Nüvvâbına ve Der-Aliyemden Mübâşir Ta'yîn Olan ve Zikri Olunan Kazâların Şehir Kethüdâları ve Zâbitân ve İş Erlerine Hüküm Ki:

Hâla der-aliymde bostancılarda mahbûs olan Levadiyeli İspiral Kize Levadiyede mukîm karındâşından ahz ve habs husûsu bundan akdemce emr-i şerîfim ile hâla Ağrıboz muhâfızı mîr mîrân-ı kirâmımdan Ahmed dâme ikbâlühûya eğirçe tevsiye ve te'kîd olunmuşdu. Ancak vüsûl emr-i şerîfide bir iki güne mukadem mesfûr Levadiyeden dört yük hazîne ile karındâşı mesfûr Esper Daki tarafına gelmek üzere Âsitâne-i 'aliyeme 'azîmet etmiş olduğu ve emr-i şerîfe mezkûra hasıl olan tâtâr Levadiyeye vüsûlüne mukaddem mesfûra salif'üz-zikr dört yük hazîne ile Ezviye tarafında tesâduf eylediği tahkîk-i gerde-i şehir-i yâranım olub mesfûrun esnâ-yı râhda bulunduğu mahallere ahz ve yanında olan hazîne ve adamları ile mahbûsen der-sa'âdetime ihzârına irâde-i mülûkâneme ta'alluk etmeğin hassaten iş bu emr-i 'âlî şânım ısdâr ve mübâşir mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki yol üzerinde olan kazâların kuzât ve nüvvâbına ve sâ'ire mûmâ-ileyhimsiz mesfûr her kangınızın taht-ı hükûmete ve kazâsında bulunur ise ahz ve yanında olan hazîne ve adamları ile mübâşir mûmâ-ileyhe teslim ve yanlarına muhâfızları için mikdâr-ı kifâye adamlar ta'yîn ile kazâ be kazâ bir birinize irsâl ve müsâraaten der aliyeme îsâline bi'l-ittifâk mezid-i ikdâm ve dikkat ve mikdâr-ı zerre tesâmüh ve tekâsülden bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eyleyesiz ve sen ki mübâşir mûmâ-ileyhsin mesfûr her ne mahalde bulunur ise ber- minvâl meşrûh yanında olan hazîne ve adamları ile ma'iyetine istishâb ve esnâ-yı râhda firârları gâilesi çekilmeyeceği vechile muhâfazalarına ikdam iderek der aliyeme îsâle bezl-i mukadderat ve hilâfından bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Hacı Ahmed'in, bir an evvel memur olduğu askeri tahrir ederek, orduyu hümayuna katılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 45)

Amasya Sâkinlerinden El-Hac Ahmed Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin kendü bedeninden olarak i'ânet'ül-cihâd üç yüz nefer darb ve harbe kâdir asker tahrîr ve bi'n-nefs istishâb ile bi-mennihi te'âlâ bir an akdem ordû-yu hümâyûnumda mevcûd omak üzere serî'an mahalinden hareket ve ordû-yu hümâyûnum 'azîmet eylemek için me'mûretine hâvî rikâb-ı hümâyûnumda bundan akdem emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşidi. El hâlete hâzihi evvel bahâr duhûl idüb vâfiri mert olub sadr-ı a'zam ve serdâr-ı ekrem kariben düşman-ı dîn üzerine hareket hâzır ve âmâde olduğuna ve muktezâ-yı me'mûretine ve vakt ve hâle nazarân

şimdiyedek senin ol mikdâr ‘asker ile yerinden hareket ve mahali me’ mûre ‘azîmete me’ mûl iken hentüz mahalinden harekete ve savb-ı maksûda azîmetine dâir bir haber ve eser zuhûr eylemediğinden mâ’adâ olan Amasya ikâmet ve halen emr ve rızâ hareket hasâret üzre olduğu bu def’a der aliyeme vârid olan i’lâm muhızırdan derç ve tastîr olunması fi-mâba’d me’ mûr tahrîri olduğun neferâtı istishâb ile ordû-yu hümâyûnuma ‘azîmete izhârı sûret rehâvet ve betâet eder ise cezası tertib olunacağı zahir ve aşîkar olmakdan naşi eğer şimdiye dek memur tahrir ve isal olduğun üç yüz nefer ‘asâkiri tekmîl ve yola hurûç etmemiş isen ba’d’el-yevm bir dakika tevakkuf ve te’hîr vukû’na tahvîl olunmayarak mukaddemâ sâdir olan emr-i şerîfim mûcibince serîan ve ‘âcilen tedârik ve techîz ve bi’n-nefs istishâb ile bir an akdem ve bir sâ’at mukaddem yerinden hareket ve ordû-yu hümâyûnuma vüsûl ve lühûk kemâl-i şitâb ve sur’at eylemk fermânım olmağın te’kîden ve isti’câlen tevbîhan ve ikâzen hassaten iş bu emr-i ‘âlî şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuş. İmdi sen ki mûmâ-ileyhsin bu husûsu mevâd-ı uhrâyâ kıyâs olunmayıp bi-gâyet ehemm ve ikdam umûrdan olmak mülâsebesiyle bu bâbda ednâ kusûr ve rehâvet bir vechile câiz olmayıp mürtekib olanlar haklarında mûris-i dağ ve nedâmet ezîre ve dakika-i vâhide tevakkuf ve te’hîr vukû’na tecvîz etmeyerk mukaddemâ sudûr eden emr-i âlî mantûkunca acâleten ve müsâraat darb ve harbe kâdir olmak ve bir neferi noksân ve na-tuvâna olmak üzre tahrîr ve techîz ve bi’n-nefs istishâb ile bir an evvel ve bir sâ’at mukaddem mahalinden hareket ve ordû-yu hümâyûnuma ‘azîmet ve vusul mürettib vakt ve ihtimam eyleyesin şöyle ki fi-mâba’d me’ mûr tahrîr olduğun neferâtı tamâmen istishâb ile serî’an ordû-yu hümâyûnuma ‘azîmete izhâr sûret-i muhâlefet ve betâet etmek ihtimâli olunur ise a’zâr ve illet ber-vecihle fâide vermeyip bilâ imhâl cezân tertîb olanacağı muhakkak ve mukarrer olmakla ana göre mevcûdî iştibâh üzre amel ve hareket akdem ve sa’y-i mâ-lâ- kelâm ve mikdâr-ı zerre hilâfi vaz’ ve hâlet vukû’yla giriftâr ve îd-i şâhânem olmakdan nâşî ve ittikâ-ı tam eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Çavuş marifetiyle Sinop’a hareket eden kişilerin bir an evvel ulaşmaları hususunda gerekli önlemlerin alınmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 46)

Varna Kâdîsiyla Varnadan Berren ve Bahren Sinoba Varınca Yol Üzerinde vâki’ Kuzât ve Nüvvâba ve Mütessellimler ve Voyvodalar ve Şehir Kethüdâları ve Yeniçeri Serdârları ve İskele Eminleri ve Sâ’ire Zâbitâna Hüküm Ki:

Bu def'a Varnadan çâvûş mübâşeretiyle Sinoba naklî ve iclâs husûsuna irâde-i 'aliyem ta'alluk eden bir nefer kimesnenin esnâ-yı râhda muhâfazası esbâbına istihsâliyle Sinoba îsâline ikdâm ehem ve muktezî olmakdan nâşî siz ki mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz müntefî-i mezbûr çâvûş-ı merkûm ile kangınızın taht kazâsına dâhil olur ise muhâfazasına dikkat ve gider oldukda dahî esnâ-yı râhda yanına mikdârı kifâye mu'temed adamlar terfikiyle kazâ be kazâ irsâl ve Sinoba îsâline ihtimâm eylemeniz fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve çâvûş-ı merkûm ile irâsl olunmuştur. İmdi siz ki mevlânan ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i meşrûh müntefî-i mezbûr çâvûş-ı merkûm ile kangınızın taht kazâsına dâhil olur ise muhâfazasına dikkat ve gider oldukda dahî esnâ-yı râhda yanına kifaye mikdârı mu'temed adamlar ta'alluk ile birbirinize irsâl ve Sinaob îsâli husûsuna ihtimâm ve dikkat eyleyesiz şöyle ki Sinoba îsâli husûsunda kusûr ve rehâvet vukû'yla firâr eylemek ihtimâli olur ise mesûl ve muâtib olacağınız iştibâhdır ana göre amel ve hareket ve hilâfindan hazer mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Sinop kalesine humbaracı olarak görevlendirilenlerin görevde oldukları sürece timarlarına ve esamilerine zarar gelmemesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 47)

(sh. 23) Dergâh-ı Mu'allâm Kabucu Başlılarından Sinob Muhâfızı (boşluk) Dame Mecdühûya ve Sinob Kâdîsına Hüküm Ki

Bu def'a hubbaracı ocağından Vize sancağına Bâbâ-yı atîk nâhyesinde Arbarlı nam karye ve gayriden yedi bin yedi yüz kırk dört akçe timâra mutasarrıf İbrâhim Halîfe ve Çirmen sancağında İncik nâhyesinde Mûmaşkıcı? nan karye ve gayriden altı bin akça timâr mutasarrıf Hüseyin dâme mecdühû ve yevmî on sekizer akçayla ulûfeli Mehmed Ahmed Zıştovî ve Ali Mehmed olub tam dört nefer humbaracı neferâtı Sinob kal'asine me'mûr kılınmalarıyla neferât-ı merkûmenin mahal-i mezbûrda hıdmedde oldukca na-mevcûd deyû timâr ve esâmilerine zarar gelmeme üzre kayıdları mahallerine şerh virilüb me'mûrlarıçün yararına emr-i 'âlî şânım i'tâsına humbaracı başı vekîli olan Receb zîde kadrühû memhûr arz-ı hâliyle istid'â etmekle neferât-ı merkûmenin timâr ve esâmilerine zarar gelmemek üzre me'mûretleriçün iktizâ eden emri dîvân-ı hümâyûnmdan tahrîr olub ordû-yu hümâyûnuma ve baş muhâsibi başka başka ilm ve haberleri i'tâ olunmasına hala rikâb-ı hümâyûnumda

baş defderdârım olan İsmail dâme ulüvvûh i'lâm etmekle i'lâmı mûcibince 'amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki muhâfiz ve mevlâna-yı mûmâ-ileyhimsiz bu def'a humbaracı ocağından timâr ve ulûfelü cem'an dört nefer humbaracı neferâtını Sinob kal'asına me'mûr kılındıkları ve neferât-ı mezkûrenin mahal-i mezbûrda hıdmette olduklarıncâ na-mevcûd deyu timâr ve esâmilerine zarar gelmemek üzere kayıdları mahallerine şerh verilmek için ordû-yu hümâyûnum ve baş muhâsebeye başka başka ilm ve haberleri i'tâ olduğu ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh neferât-ı merkûmeyi kal'a-i mezbûrede hidemât-ı lâzımede istihdâm ve kıyâm ikdâm ve hilâfına irâet-i ruhsattan ittikâ-i tamm eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vüsûl devam-ı ömür ve devlet-i pâdşâhânem muvâzabet olduklarına nâtik Kütahya nâibinden varid olan i'lâmının mefhûmuna bâ-fermân-ı 'âlî şerh verilmişdir.

Fî 21 L Sene 203

Cülus münasebetiyle camilerde hutbelerin Sultan Selim han adına okunması ve kalelerden toplar atılmak suretiyle cülusun ilan edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 48)

Kütahya Nâibiyle Eyâlet-i Anadolu'da Vâki' Kazâların Kuzât Ve Nüvvâbına Ve Kütahya Mütesellimi Ve Sâ'ir Zâbitâna Hüküm Ki:

İş bu bin ikiyüz üç senesi receb-i müreccenin on birinci Salı günü 'amme-i hüdâvendigâr sâbık cennet mekân firdevs-âşiyân Abdulhamid hân aleyh'il-rahmet ve'l-gufrân "İrci' ile rabbike" nidâsına lebbeyk-zene icâbet olunarak gülşendâ-yi bekâya rahlet ve dîr'ül-halden ukbâya intikâl ve azîmet edüb nasiye-i hâl sa'âdet iştimâlimde lâmia dirahşân olan envâr kabiliyet ve isti'dâd muktazâsınca nöbet-i tasarruf ve saltanat ve cihân-dârî bi'l-irs ve'l-istihâl cenâb-ı hılâfetmâyeme intikâl etmekden nâşî ittifâk-ı ârâ-yi vüzerâ-i i'zâm ve icmâ'-i ülemâ-yı i'lâm ve inkiyâd cümle havâs ve avâm ile cenâb-ı nasr'ül- müslimînin eltâf-ı mâ-lâ nihâyesinden istidâ'-ı fevz ve nusret ve recâ-yı feyz ve bereket olunarak yevm-i mezkûrda âvernin hilâfetpenâhi varikle şefkat-i istikâhâyı cülûs-u hümâyûn meymenet-i makrûnum vâki' olub kâmet ve vâlâ-nehmet-i dâverânım "innâ cealnâke halîfeten fi-l-ard "libâsı meyâmin iltibâsıyla mutarraz ve mu'anvene ve hutbe ve sikke nâm-ı sâmi ve isim-i kirâmı şehriyâranımla müveşşeh müzeyyen olmağın bu mevhibe-i azmî ve atıyye-i

kibriyâ-yı rabbâniye cemî‘ memâlik-i mahrûsemde i‘lâm ve işâ‘at ve ibkâ-yı levâzım-ı teşkirîne mübâderet birle her bir kasaba ve karyede vâki‘ cevâmi‘ mesâcidine rûûs menâbirinde hutbeyi ismi hümâyûn pâdşâhâneme kırât etmelerini hutbe ve sâ‘ir lâzım gelenler ifâde ve tenbîhi müsâraat etmeniz için tebşîr cülûs-u hümâyûnma ve taklîdi kazâ hükûmet-i müş‘ir hassaten iş bu emr-i şerîfim müsvedde-i redîfim ısdâr ve (boşuk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi in-şâ‘Allahu teâlâ cülûs-u hümâyûnum meyâmin-i makrûnum kaffe-i ‘iyâd-ı müslimîn haklarında müteyemmine mes‘ûd olması eltâfa hafıyye’ül-hayadan me‘mûl ve mes‘ûl idiği ma‘lûmunuz oldukda siz ki mevlâna ve mütesellim ve sâ‘ir mûmâileyhimsiz mazmûn emr-i ‘âlî şânım sicillât-ı muhâkeme kayd ve sebt ve birer sûretiyle her bir kazâyâ ve karyeye i‘lâm ve işâ‘at ve eyâlet-i Kütahyada vâki‘ kazaların cevâmi‘ ve mesâcidinde cum‘a ve i‘ayâdede hutbe-i şerîfe nâm-ı tâmî ve ikâb sâmihâ tâcidâraneme kırât olunmasını taraf taraf tenbîh ve te’kîde mübâderet ve kılâ‘ ve kılletlerden toplar atturub izhâr-ı şâd-mânî mestûre ve devâm-ı ömr ve devlet ve kıvâm ferâ şevketim ve makhûrına adüvv-i ber tînet mensûrine asâkir-i hamiyet-i mezâhirim ev‘iye-i hayriyesi iştigâl mevâzibet ve rızâlar ve rızâ-yı dâverânım müğâyir olan mezâlim ta‘addiyâdan fukarâyâ sıyânet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 1203

Bir sûreti: Bursa mollâsına ve Hüdâvendigâr sancağında vâki‘ sâ‘ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Hüdâvendigâr mütesellimi ve zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Kara hisâr sahibi kadîsı ve nâibine Kara hisârsahibi sancağında vâki‘ sâ‘ir kazâların kuzât ve nüvvâbına Kara hisâr sahibi mütesellimi sâ‘ir zâbitâna ber-vech-i muharrer.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede’l-vüsûl devam-ı ömür ve devlet-i pâdşâhânem muvâzabet eyledikleri nâtik Eskişehir nâibinden varid olan i‘lâmının mefhûmuna bâ-fermân-ı âlî şerh verilmişdir.

Fî 20 Evâsıt-ı Sene 203

Bir sûreti: Eskişehir nâibiyle Sultan önü sancağında vâki‘ sâ‘ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Sultan önü mütesellimi ve sâ‘ir zâbitâna ber-siyâh-ı meşrûh.

Bir sûreti: Eskişehir nâibiyle Sultan önü sancağında vâki‘ sâ‘ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Sultan önü mütesellimi ve sâ‘ir zâbitâna ber-siyâh-ı meşrûh.

Bir sûreti: Ankara nâibiyle Ankara sancağında vâki‘ sâ‘ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Ankara mütesellimi ve sâ‘ir zâbitâna ber-siyâh-ı meşrûh.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vüsûl devam-ı ömür ve devlet-i pâdşâhânem muvâzabet eyledikleri nâtık livâ-i mezbûrun hâvî olduğu kazâların kâdîlarının i'lâmları mefhûmuna bâ-fermân-ı âlî şerh verilmiştir.

Fî 12 Evâsıt-ı Sene 203

Bir sûreti: Kangırı nâibiyle Kangırı sancağında vâki' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Kangırı mütesellimi ve sâ'ir zâbitâna siyâh-ı muharrer üzre.

Bir sûreti: Bolu nâibiyle Bolu sancağında vâki' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Bolu hassa voyvodası ve sâ'ir zâbitâna siyâh-ı meşrûh üzre.

(sh. 24) Bir sûreti: Dergâh-ı mu'allâm kabucu başlarından Kastomunu mütesellimi Altı Kulaç zâde Hüsyin dâme mecdühûya ve Kastomunu nâibine ve Kastomunu sancağında vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna ber minvâl meşruh.

Derkenar: İş bu emr-i 'âlî lede'l-vüsûl mer mantûk emr-i âlî amel ve hareket devam-ı ömür ve devlet-i pâdşâhânem muvâzabet olduğuna nâtık Güzel Hisâr nâibinden vârid olan i'lâmının mefhûmuna bâ-fermân-ı 'âlî şerh verilmiştir.

Fî 13 N Sene 203

Bir sûreti: Güzel Hisâr nâibiyle Aydiye sancağında vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına Aydiye mütesellimi ve sâ'ir zâbitân ber minvâl muharrer.

Bir sûreti: Müftil nâibiyle Saruhan sancağında vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve Saruhan sancağı mütesellimi ve zâbitân ber siyâkı muharrer.

Bir sûreti: Mazun nâibiyle Menteşe sancağında vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve Menteşe sancağı mütesellimi ve zâbitân ber siyâkı meşrûh.

Bir sûreti: Balıkesir nâibiyle Karasi sancağında vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına Karasi sancağı mütesellimi ve sâ'ir zâbitân ber minvâl muharrer.

Bir sûreti: Isbârta kâdîsıyla Hamid Saruhan sancağında vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve Hamid sancağı mütesellimi ve zâbitân ber siyâkı muharrer üzre .

Bir sûreti: Antalya nâibiyle Teke sancağında vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve Teke mütesellimi ve zâbitân ber minvâl meşrûh.

Bir sûret: Biga naibiyle Biga sancağında vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve biga mütesellimi ve zâbitân vech-i meşrûh üzre.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vüsûl amel ve hareket devam-ı ömür ve devlet-i pâdşâhânem muvâzabet olduğuna nâtık Biga kâdîsından vârid olan i'lâmının mefhûmuna bâ-fermân-ı 'âlî şerh verilmiştir.

Fî 15 D Sene 203

Bir sûreti: İzmir mollâsına ve Soflu sancağında vâki‘ sâ’ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve İzmir hassa voyvodasına ve zâbitân minvâl meşrûh üzre.

Bir sûreti: Ertekmir nâibiyle ve Koceli sancağında vâki‘ sâ’ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve Koceli sancağı mütesellimi ve zâbitâna minvâl muharrer üzre.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede’l-vüsûl devam-ı ömür ve devlet-i pâdşâhânem muvâzabet olunduğu nâtik Ertekmir kâdîsından dan vârid olan i‘lâmının mefhûmuna bâ-fermân-ı ‘âlî şerh verilmiştir.

Fî 21 L Sene 203

Bir sûreti: Sivas kâdîsıyla eyâlet-i Sivasda vâki‘ sâ’ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve Sivas mütesellimi ve zâbitâna ber minvâl meşrûh.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede’l-vüsûl devam-ı ömür ve devlet-i pâdşâhânem muvâzabet eylediklerine nâtik Sivas eyâletinde vâki‘ kazâların kâdîlarından vârid olan i‘lâmının mefhûmuna bâ-fermân-ı ‘âlî şerh verilmiştir.

Fî 13 D Sene 203

Bir sûreti: Amasya kâdîsıyla Amasya sancağında vâki‘ sâ’ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve Amasya mütesellimi ve zâbitâna ber minvâl muharrer

Derkenar: İş bu emr-i ‘âlî lede’l-vüsûl devam-ı ömür ve devlet-i pâdşâhânem muvâzabet olunduğuna nâtik Amâsya kâdîsından vârid olan i‘lâmının mefhûmuna bâ-fermân-ı ‘âlî şerh verilmiştir.

Fî 15 D Sene 203

Bir sûreti: Bozok nâibiyle Bozok sancağında vâki‘ sâ’ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve Bozok mütesellimi zîde mecdühûya ve zâbitâna vech-i meşrûh.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede’l-vüsûl ber-mûcib emr-i ‘âlî amel ve hareket üzre olduğun nâtik... ve... kâdîlarından vârid olan i‘lâmının mefhûmuna bâ-fermân-ı âlî şerh verilmiştir.

Fî 3 LSene 203

Bir sûreti: Çorum kâdîsıyla Çorum sancağında vâki‘ sâ’ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve Bozok mütesellimi ve zâbitâna vech-i muharrer.

Derkenar: İş bu emr-i ‘âlî devam-ı ömür ve devlet-i pâdşâhânem muvâzabet eylediğini nâtik livâ-i mezbûr kazâlarının kâdîlarının vârid olan i‘lâmının mefhûmuna bâ-fermân-ı ‘âlî şerh verilmiştir.

Fî 13 D Sene 203

Bir sûreti: Dergâh-ı mu'allâm kabucu başlarından Cânîk muhassılı hayr'ül-beriyeye beğ dâme mecdühûya ve Cânîk sancağında vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna vech-i meşrûh üzre.

Bir sûreti: Divriği ve Arabgir kâdîlarıyla Arabgir ve Divriği sancaklarında vâki' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna vech-i muharrer üzre.

Bir sûreti: Konya mollâsıyla ve eyâlet-i Karamanda vâki' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Karaman mütesellimi ve zâbitâna ber-vech-i muharrer

Bir sûreti: Yenişehir nâibiyle Yenişehir sancağında vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve Yenişehir mütesellimi ve zâbitâna vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Akşehir nâibiyle Akşehir sancağında vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve Akşehir mütesellimi ve zâbitâna ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti: Aksaray kâdîsıyla Aksaray sancağında vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve Aksaray mütesellimi ve zâbitâna ber-vech-i muharrer.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vüsûl devam-ı ömür ve devlet-i pâdşâhânem muvâzabet eylediklerini nâtık Aksaray kâdîsından vârid olan i'lâmının mefhûmuna bâ-fermân-ı 'âlî şerh verilmiştir.

Fî Sene 203

Bir sûreti: Kayseri ve Niğde kâdîlarıyla Kayseri ve Niğde sancâğlarında vâki'sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve Kayseri ve Niğde mütesellimleri ve zâbitâna ber-vech-i muharrer.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vüsûl devam-ı ömür ve devlet-i pâdşâhânem muvâzabet eylediklerini nâtık Kayseri ve Niğde kâdîlarından vârid olan i'lâmının mefhûmuna bâ-fermân-ı 'âlî şerh verilmiştir.

Fî 15 D Sene 203

Bir sûreti: Kırşehir nâibiyle Kırşehir sancağında vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve Kırşehir mütesellimi ve zâbitâna.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vüsûl devam-ı ömür ve devlet-i pâdşâhânem muvâzabet üzre olduğun nâtık Kırşehir kâdîsından vârid olan i'lâmının mefhûmuna bâ-fermân-ı 'âlî şerh verilmiştir.

Bir sûreti: Adana kâdîsıyla eyâlet-i Adanada vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve Adana mütesellimi ve zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Alanya kâdîsıyla Alanya sancağında vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve Alanya mütesellimi ve zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: İç ili nâibiyle İç ili sancağında vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve İç ili mütesellimi ve zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Şam vâlisi ve mîr el-Hâc... ve Şam-i şerîf kâdîsına ve eyâleti Şamda vâki' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ber-vech-i meşrûh.

(sh. 25) Bir sûreti: Trablus Şam Beğler Beğisi ve eyâlet-i Trablus Şamda vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Saydâ vâlisi Vezîr Cezzar Ahmed Paşaya ve Saydâ kâdîsıyla eyâlet-i Saydâda vâki' kazânın kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Haleb kâdîsıyla eyâlet-i Halebde vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına Haleb mütesellimi ve zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vüsûl devam-ı ömür ve devlet-i pâdşâhânem muvâzabet olduğunu nâtik Ayntab ve Haleb kâdîlarından vârid olan i'lâmının mefhûmuna bâ-fermân-ı 'âlî şerh verilmiştir.

Fî 21 M Sena 203

Bir sûreti: Maraş mutasarrıfı zül-kadir zâdeye ve Maraş kâdîsıyla eyâlet-i Maraşda vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına zâbitâna ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti: Malatya mutasarrıfı ve Malatya kâdîsıyla Malatya sancağında vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına zâbitâna ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti: Amid mollasıyla ve eyâlet-i Diyar-ı Bekirde vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve Diyar-ı Bekir mütesellimi ve zâbitâna ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti: Musul vâlisiyle ve Musul kâdîsına ve zâbitâna ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti: Rakka kâdîsıyla Rakka Eyâletinde vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Rakka mütesellimi ve zâbitâna ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti: Van muhâfızı ve Van kâdîsıyla Vân Eyâletinde vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti: Erzûrum vâlisine ve Erzûrum kâdîsıyla ve Eyâlet-i Erzurumda vâki' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vüsûl devam-ı ömür ve devlet-i pâdşâhânem muvâzabet eylediği nâtik Erzûrum kâdîsından vârid olan i'lâmının mefhûmuna bâ-fermân-ı 'âlî şerh verilmiştir.

Fî 23 D Sene 203

Bir sûreti: Karahisâr-ı Şarkî kâdîsıyla ve Karahisâr-ı Şarkî sancağında vâki' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Karahisâr-ı Şarkî voyvodasına zâbitâna.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vüsûl devam-ı ömür ve devlet-i pâdşâhânem muvâzabet eylediği nâtik Karahisâr-ı Şarkî kâdîsından vârid olan i'lâmının mefhûmuna bâ-fermân-ı 'âlî şerh verilmiştir.

Fî 24 D Sene 203

Bir sûreti: Kars muhâfızı ve Kars kâdîsıyla ve Kars eyâletinde vâki' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Trabzon vâlisi Vezîr Abdullah Paşaya ve Trabzon kâdîsıyla ve Trabzon eyâletinde vâki' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Güne sancağında vâki' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Çıldır vâlisi Vezîr Süleymân Paşaya ve Ahıska kâdîsıyla ve Çıldır eyâletinde vâki' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vüsûl devam-ı ömür ve devlet-i pâdşâhânem muvâzabet olduğunu nâtik... kâdîsından vârid olan i'lâmının mazmûn bâ-fermân-ı 'âlî şerh verilmiştir.

Fî 24 D Sene 203

Bir sûreti: Birecik nâibiyle Birecik sancağında vâki' sâ'ir kazânın kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Mısır vâlisine kâdîsına ve şeyh'ül-belde İsmâil beğ ve Ümerâ-i sâ'ireye dâme izzühûya ve beri... zâbitân vücûh-ı belde ve mütekellim-i Mısıra ber-vech-i meşrûh.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vüsûl devam-ı ömür ve devlet-i pâdşâhânem muvâzabet olduğunu Mısır vâlisine iki kıt'a ve mîr Hâcî sâlih bir kıt'a mükâtibleri nâtik müfâhîmi bâ-fermân-ı 'âlî şerh verilmiştir.

Fî 15 D Sene 203

Bir sûreti: Medine-i Münevvere kâdîsıyla şeyh-ül harem Nebi ağaya ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Şerîf-i Mekke-i Mükerreme Şerîf Halil... dâme maalihû ve Cidde vâlisi ve mekke-i mükerreme mollâsına ve Cidde kâdîsına.

Bir sûreti: Bağdad ve Basra ve Şehr-i Zor vâlisi Vezîr Süleymân Paşaya Bağdad mollâsınave Kerkük kâdîsına ve zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Gazye muhâfızı Vezîre ve Gazye kâdîsına ve zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Hanya muhâfızı Vezîre ve Hanya kâdîsına ve zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Resmo muhâfızı... ve Resmo kâdîsına ve zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vüsûl... Amel ve hareket... vârid olan i'lâmının mazmûn bâ-fermân-ı 'âli şerh verilmiştir.

Fî 13 L Sene 203

Bir sûreti: ... Ceziresinde vâki' kazâ ve nüvvâba... Nazırı zîde mecdühûya ve sâ'ir zâbitâna.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vüsûl ber-mûcib emr-i 'âli hareket olduğunu nâtık...
... .. kâdîlarından vârid olan i'lâmının mazmûn bâ-fermân-ı 'âli şerh verilmiştir.

Fî 13 L Sene 203

Bir sûreti: ... mollâsına ve Kıbrıs ceziresinde vâki' sâ'ir kazâ ve nüvvâba ve Kıbrıs mütesellimi zîde mecdühûya ve sâ'ir zâbitân ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Rodos nâibine ve zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

(sh. 26) Bir sûreti: İstanköy nâibine ve zâbitânına ber-vech-i meşrûh.

Derkenar: İş bu emr-i 'âli lede'l-vüsûl ber-mûceb-i emr-i 'âli harekete müfehhim olduklarını nâtık Sakız nâibinin vârid olan i'lâmının mefhûmu bâ-fermân-ı âli şerh virildi.

Fî 13 L Sene 203

Bir sûreti: Sakız nâibine ve zâbitânına ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Bozcaada nâibine ve zâbitânına ber-vech-i meşrûh.

Derkenar: İş bu emr-i 'âli lede'l-vüsûl ber-mûceb-i emr-i 'âli harekete müfehhim olduklarını nâtık Bozcaada nâibinin vârid olan i'lâmının mefhûmu bâ-fermân-ı 'âli şerh virildi.

Fî 13 L Sene 203

Bir sûreti: Bozcaada nâibine ve zâbitânına ber-vech-i meşrûh.

Derkenar: İş bu emr-i 'âli lede'l-vüsûl ber-mûceb-i emr-i 'âli harekete müfehhim olduklarını nâtık Limni nâibinin vârid olan i'lâmının mefhûmu bâ-fermân-ı 'âli şerh virildi.

Fî 13 L Sene 203

Bir sûreti: Limni nâibine ve zâbitânına ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Cezâyir-i garb beylerbeğisi (boşluk) dâme ikbâluhûya ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti: Tunus beğlerbeyisi (boşluk) dâme ikbâluhûya ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Trablus-ı garb beylerbeyisine ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: İskenderyiye-i Mısır ve Reşîd ve Dimyat mutasarrıfı (boşluk) dâme ikbâluhûya ve kâdîlarına ve zâbitânına ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Soğucak ve Anapa ser-askeri Vezîr Battâl Hüseyin Paşa'ya ve Soğucak ve Anapa kâdîlarına ve zâbitânına ber-vech-i meşrûh.

Derkenar: Mûcebince 'amel oluna diyu emr-i şerîfi ünvanına mübârek hatt-ı hümâyûn-ı i'nâyet-makrûn keşîde kılınmıştır.

Mekke-i mükerremeye gönderilen, atıye-i hümayunun herhangi bir gecikmeye meydan vermeden Mısırdan gönderilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 49)

Mısır Vâlisi Vezîre ve Mısır Kâdîsına ve Şeyh'ül-Belde (Boşluk) Beğ ve Ümerâ-yı Sâ'ire Dâme İzzühuma Hüküm Ki:

Hâlâ emîr-i Mekke-i Mükerreme Şerîf Gâlib dâme şî'rehû tarafından der-bâr-ı 'atûfet-karârım vârid olan tahrîrâtın hülâsa-i mefhûmunda beher sene hazîne-i Mısriyye'den 'atiyye-i hümâyûnum olmak üzere ta'yîn ve irsâli mu'tâd olan yigirmi beş bin gûruşdan iki yüz iki senesi 'atiyyesi Mısır mîr-hâcı tarafından ihrâca tamâmen vâsıl olub lâkin seney-i sâbıkadan beru ümerâ-yı Mısriyye zimmetlerinde bâkî kalan dört senlik yüz bin gûruş 'atiyye-i şâhânem henüz vâsıl olmamakla bakâyâ-yı mezkûre dahi îcâb ve iktizâ idenlerden tamâmen tahsîl ve şerîf-i müşârün-ileyhe irsâl olunmasını tahrîr ve istîdâ' itmekle şerîf-i müşârün-ileyhin inhâ ve iltimâsı mûcebince bakâyâ-yı mezkûrenin yerlü yerinden îcâb ve iktizâ idenlerden tamâmen tahsîl ve şerîf-i müşârün-ileyhe irsâliçün siz ki Vezîr-i müşâr ve mevlâna ve ümerâ-yı Mısriyye-i mûmâ-ileyhimsiz. Size hitâben dîvân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim tahrîr olunmasını hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda baş defter-dârım olan İsmâil dâme ulüvvuhû i'lâm itmekle i'lâmı mûcebince amel olunmak fermânım olmağın dîvân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olmuştur. İmdi siz ki Vezîr-i müşâr ve mevlâna ve ümerâ-yı Mısriyye-i mûmâ-ileyhimsiz. Keyfiyyet ma'lûmunuz ve sâlif'üz-zikr iki yüz iki senesi 'atiyyesi olan yigirmi beş bin gûruşun fuzûlî mahalline kayd olunmak için baş muhâsebeye ilm ve haberi i'tâ olduğu meczûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh şerîf-i müşârün-ileyhin inhâ ve iltimâsı mûcebince bakâyâ-yı mezkûrenin yerlü yerinden ve îcâb ve iktizâ idenlerden tamâmen tahsîl ve şerîf-i müşârün-ileyhe tesbîti husûsuna ihtimâm ve dikkat ve hilâfından hazer ve mücânebet eylmeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 203

İsmail bey'e, İskenderiye gümrüğü malından tayin olunan beş yüz kuruşluk harcın kendisine ödenmesini bildiren emirdir.

(Hüküm 50)

Mısır Vâlisine ve Kâdîsına ve Şeyh'ül-beledeye Hüküm ki:

Mîr-i mîrân-ı kirâmdan İskenderiye-yi Mısır muhâfazasına me'mûr İsmâîl dâme ikbâluhûnun der-aliyeme vârid olan tahrîrâtta mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin istishâbı olan asker-i mîrîyeden başka kâpusu halkına bâ-emr-i 'âlî İskenderiye gümrüğü mâlından ta'yîn olunan beş yüz harcı dîvâna kayd idgelmişken bu avânedeki yüz elli harcını kat' eylediklerinden ve Mısır tarafından kaht ve galâ olub üç yüz elli harc ile idâre-i dâire mümkün olmadığından bahisle yine kemâ-fi's-sâbık beş yüz harcın virilmesi bâbında emr-i şerîfim sudûru tahrîr ve istidâ' olunmuş mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin u'sât-ı Mısriyyenin tard ve ta'addîleri husûsunda gayret ve ihtimâmı der-kâr olduğuna binâen def'-i muzâyaka ve ıztırâblarını mûcib olur hâlâtın istihsâli lâzîmeden olmakla sen ki Vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve şeyh'ül-beled mûmâ-ileyhimsiz. Ta'yînâtı i'tâsıyla def'-i muzâyaka ve ıztırâbı emrine i'tinâ-ı dikkat olunmak fermânım olmağın dîvân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuştur. İmdi siz ki Vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve şeyh'ül-beled mûmâ-ileyhimsiz. Mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin u'sâtı Mısriyye'nin tard ve te'addîleri husûsunda gayret ve ihtimâmı der-kâr olduğundan def'-i muzâyaka ve ıztırâbı mûcib olur hâlâtın istihsâli lâzîmeden idüğü ve ta'yînâtının i'tâsıyla def'-i muzâyaka ve ıztırâbı emrine i'tinâ ve def' olunmak matlûb-ı şâhânem olduğu ma'lûmunuz olduğda ber-vech-i meşrûh kemâ-fi's-sâbık virilegelen ta'yînâtının i'tâsıyla zarûret ve muzâyakadan vâreste olması husûsuna ihtimâm ve dikkat ve hilâf-ı emr-i 'âlî ve mugâyir-i rızâ-yı mülûkânem vaz' ve hareket vukû'na irâde-i ruhsat ve cevâzdan hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Verdeviz iskelesinde bulunan Battal çapaların zahire gemilerinin derunlarına yerleştirilerek Asitane-i saadete gönderilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 51)

Dergâh-ı Mu'Allâm Kabucu-Başlılarından Ahyolu Memlaha Emîni Mustafâ Dâme Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki kabucu-başı mûmâ-ileyhsin bundan akdem ma'rifetinle kat' ve Verdeviz iskelesine nakl olunan elli iki aded yigirmi ikişer arşûn tülende ve on beş parmak cesîminde olan battal çapalar el-yevm iskele-i merkûmede mevcûd olub ancak bir sefîneye tahmîl der-aliyeme nakli imkândan olmamakla bu taraftan Âsitâne-i sa'âdetüme tevârüd iden zahâir sefîneleri derûnlarına mütehammil oldukları mertebe

birer ikişer vaz‘ ve tahmîl ile irsâl ve iktizâ iden bahâ ve yol seffinesi cânib-i mîrîden i‘tâ olunmak üzere zikr olunan battal çapaların ma‘rifetinle der-sa‘âdetüme nakl ve tesyîri bâbında emr-i şerîfim sudûru bâ-takrîr-i istidâ‘ olduğuna binaen zikr olunan çapalar kundaklığa cesbân olmakla vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın dîvân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuştur. İmdi sen ki kabucu-başı mûmâ-ileyhsin. Ber-vech-i muharrer iskele-i mezbûrede mevcûd olan sâlif‘üz-zikr battal çapaları Âsitâne-i sa‘âdetüme gelecek zahâir seffineleri derûnlarına mütehammil oldukları mertebe birer ikişer vaz‘ ve tahmîl ile iktizâ iden bahâ ve yol seffineleri cânib-i mîrîden i‘tâ olunmak üzere ma‘rifetinle der-sa‘âdetüme nakl ve tesyîri esbâbının istihsâline mezîd sa‘y u dikkat ve avk ve te’hîr misüllü vaz‘ ve hareket vukû‘ idâet-i ruhsatdan be-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

(sh.27) **Derkenar:** İş bu emr-i ‘âlî fî Evâhir-i-i B sene 203 târîhinde ordû-yu hümâyûndan Rusçuk meştâsında sâdır olub ve mahalle irsâl olmak üzere bu tarafa vürûdunda cülûs-ı hümâyûn vâki‘ olduğuna binâen rikâb-ı hümâyûn tarafından tafraşiçün aynıyla tebdîl olduğunu hâvî işâret olundu.

Rusya ve Avusturya ile savaşın devam etmesi nedeniyle, zafer için topluca Kâbe’de dualar yapılması, Buhâr-i şerîfin ve salavatların okunmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 52)

Hâlâ Emîr-i Mekke-i Mükerrime Şerîf Gâlib Dâme Şi‘rehû ve Cidde Vâlîsi Vezîr Mehmed Paşa İclâlehûya ve Mekke-i Mükerrime Kâdîsına Eşrâf ve Sâlâr ve Mezâhîrelerine Müftüler ve Ulemâ ve Zühhâd ve Huddâm-I Harem-i Muhterem Zîde İlmuhuma Hüküm Ki:

Zümre-i muvahhidîn ve e’imme-i merhûme fahrimiz selîme aleyh ve alâ eli ve sahibihî imkan’ül-tahiyât ve’l-teslimât fî külli vakt ve hâl cem‘-i umûr ve mesâlihlerinden ve sâil ve esbâb-ı zâhireden başka sürûr-ı ma‘neviyye-i şer‘iyye ve me’sere mücidde-yi rûhâniyeden olan hâlâtın istihsâline sarf-ı mukaddere eylemelerinde dünyevî ve uhrevî husûle maksad-ı müfrez ve hutûtâ rûkun-ı rasîni muhâfaza-i şerîfe ve dîni olan gazâ ve cihâd emrinde tertîb-i leşker ve avn ve inâdeden fazl-ı cünûd-ı gaybiye ümerâ-ileyhimden istimdâd ve rûh-ı mukaddes-i sâhib-i livâ’ül-hamddan istişfâ‘ ve isti‘âne ile zerâyimi zâhire ve bâtına feth ve zaferî a’dâd-ı mâdesinden fevz ve ta’dâd-ı bi-avn-i te‘âlâ temyân ve izhâr olduğuna binâen

sene-i mâzîyede a'dâ-yı dîn-i mübîn olan Moskov ve Nemçe küffârı üzerlerine sefer-i hümayûnum esnâlarında Haremeyn-i şerîfeyn ve Mescid-i aksâ ve sâ'ir bilâda ve emsâr emâkin meşhûrede elviye-i İslâm'ın mansûriyeti ve hazele-i müşrikînin makhûriyetini beyân-ı hâlisesiyle vücûd-ı ulemâ akd-i meclis-i cem'iyet hatemât-ı Buhâri şerîfe muvâzebet eylemelerini hâvî evâmir-i müteferrik ısdâr ve bilâd-ı mezkûrenin her yerinde tilâvet-i buhârî şerîfe ibtidâr olunmakdan nâşî lillâhu'l-hamd ve'l-minne âsârı meşhûd ve Nemçe kâfirlerinin her cânibe tâbûr menhûsları münhezim ve mahzûl ve nice memâlikleri harâb ve ıyâl ve evlâdları seby ve istirkâk olunarak guzât-ı şecâ'at-i'tiyâd-ı ganâim kârâvan-i tesrîre vüsûl oldular mütevekkilen ale-l-lâhu-l-vehhâb evvel bahâr hulûlunde... zafer mu'tâdım baht-ı ol muhterem serdâr-ı enbiyâda kişver-i a'dâ üzerine tahrîk i'nâ-i azîmet ve tehzîz râyât-ı rehber ve savâbet idecekleri muh-akkak olmağla siz ki Mekke-i Mükerrreme şerîfi ve Cidde kâdîsı ve Mekke-i Mükerrreme kâdîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz. Dâhil-i Harem-i muhteremde müderrisîn ve ulemâyı cümle ve buhârî-yi şerîf hatmine şürû' ve mevâmi' ve hilâfında leyle-i isneyn ve cum'ada meşâyih-ı taraf-ı aliye yetmişer bin kelime-i tevhîdi terk eylememelerini ve külli leyl-i münâsib olan bir mahalde selâmet-i hâl-i iyâd-ı müslimîn niyyet-i hâlisesiyle ber-vech-i münâvebe bin bir salavât-ı münciyye ve yine leyle-i cum'ada... yigirmi iki bin âyete'l-kürsî kırâati tanzîm ve tesviye ve ale'd-devâm nezârete ikdâm ve dikkat eylemeniz bâbında iş bu emr-i âlî-şânım ısdâr ve (boş) ile irsâl olunmuşdur. Te'diye-i farîza-i gazâda herkes alâ kadr muâvenet-i diniyyede bulmaları lâzım ve ulemâ ve meşâyih'in dahi ber-vech-i muharrer tilâvet-i hatmesi ve tevhîd ve salavât ve âyet-i kürsî ile iştigâl ve dergâh-ı hayr-ül-nâslarına nusret-i elviye-i İslâm'ın ve kahr-ı a'dâ-yı kıyâm taht ve ricâsıyla teveccühleri süyûf-ı meslûl-ı cihâd ile müdâfa'a-i küffâr menzilesinden olacağı ma'lûmunuz oldukda cümlesine bu dakikayı tefhîm ve ber-vech-i muharrer ashab-ı ulemâ... olduğu hatmesine neccârî-i şerîf ve tilâvet-i cân-virâne ve meşâyih-i taraf-ı aliye sûfiye-i asâr eser-i kulûb-hem dahi leyâl-i müteberrikede dervîşân ve sâlikîn ile yetmişer bin kelime-i tevhîde şerâiti ile müdâvemet ve münâvebe vechiyle her gice bir mahalde bin bir salavât-ı münciyye ve leyle-i isneyn ve cum'ada yigirmi iki bin âyete'l-kürsî tilâvet ve dünyâ ve ahrette selâmet-i hâl-i kâffe-i müslimîn ve asâkir-i muvahhidînin a'dâ-yı beyzet-ül- İslâm üzerlerine galebe ve feth-i bilâd ve husûn-i mazhariyetlerini niyyet ve istidâ' itmelerini taraf-ı hüsrevânemden ifâde ve te'kîd ve hayır duâsıyla seferin hitâmına dek terk eylememelerini tenbih ve siz dahi nezâret eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Mısır'dan her yıl Mekke ve Medinede bulunan fakirler için gönderilen sadakaların gecikmeden gönderilmesini bildiren hükümdü

(53)

Bu Dahi

Hâlâ Mısır Vâlisi Vezîre ve Mısır Kâdısına ve Şeyh'ül-Beled ve Defterdâr ve Sâir Ümerâ-yı Mısır Dâme İzzihûma Hüküm Ki:

Hâlâ emîr-i Mekke-i Mükerrreme Şerîf Gâlib dâme şî'rehûnun meştâ-yı ordû-yu hümâyûna vârid olan tahrîrâtının hülasâ-i mefhûmunda Elvân-ı Haremeyn cânib-i Mısır'dan irsâli mu'tâd olan... bu sene-i mübâreke meblağı Mısır mîr-hâcı yediyle irsâl olundu diyü Mısır vâlisi sâbık Vezîrim Abdî Paşa edâm-Allâhû te'alâ iclâlehû tarafından şerîf-i müşârün-ileyhe tahrîr olunduğuna Mısır mîr-hâcı ol taraf vürûdunda mutâlebe olundukda gerçi meblağ-ı mezbûrun teslîm olunmak üzere idi. Lâkin tedârik ve tahsîl olunmayub bundan böyle bahren tamamen gelür diyü mîr'ül-hâc mûmâ-ileyhe ta'ahhüd ve ta'zîr eylediğinden bahisle Elvân-ı Haremeyn-i muhteremeynin hâllerine merhameten meblağ-ı mezbûrun bir an evvel irsâliçün emri-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve iltimâs ve dîvân-ı hümâyûnumdan mahfûz-ı kuyûd-ı ahkâma tebellüğ ider hareketi hâvî hâlâ kabudan Vezîrim Gâzî Hasan Paşa edâm-Allâhû te'alâ iclâlehû bundan akdem cânib-i Mısır'dan der-aliyyeme vürûdunda nizâm-ı Mısır'a dâir tevzî' olunan senedât-ı mer'îde muharrer mevâdd mündericden bir maddesinin mefhûmunda kabudan-ı müşârün-ileyh ve Mısır vâlisi Abdî Paşa huzûrlarında... meclis-i şer' ... belde-i Mısır'ın ma'lûm'ül-esâmî ulemâ ve meşâyih ve ümerâ ve ocaklunun mütemekkin ve ihtiyarları hazır oldukları halde a'zam-ı umûr-ı lâzımeden olan Haremeyn fukarâ ve sekenesine be-her sene cânib-i Mısır'dan ve evkâf-ı selâtînden mu'tâd'ül-esâmî ma'lûm'ül-mikdâr cerâba kararlarına adem-i itâ'at ve iğmâzlarından nâşî bir müddetden beru irsâl olunmayub ancak bundan sonra bir habbe ve bir akçesine kesîr ve noksân getirülmeyerek be-her sene evkâf-ı ma'lûmesinde ber-vech-i tekmîl irsâl ve tevzî' birle mahallerinden arz ve mahzar ahz ve irsâliye hazînesiyle ma'an cânib-i devlet-i aliyyeme irsâl ve tesyîre ta'ahhüd ve birbirlerine tekeffül ve ittifâk eyledüklerini mübîn Mısır kâdısının viridiği bir kıt'a hüccet-i şer'iyede münderic ve mastûr olmakla fî-mâ-ba'd ümerâ ve ulemâ ve sâir vücûh-ı Mısriyye'nin cümlesi bu bâbda muktezâ-yı ta'ahhüd mevâkîfı üzere mu'tâd-ül-irsâl olan cerâba ve gılâl ve... bir habbesi noksân olmayarak be-her senesine

evkâf-ı ma'lûmesinde tekmîlen irsâl ve tevzî' birle mahallerinden arz ve mahzar ahz ve irsâliye hazînesiyle ma'an devlet-i aliyyeme irsâl ve tisyâr eylemeğe bundan böyle vatken mine'l-evkât kendülerden hilâf-ı ta'ahhüd hareket zuhûra gelmeyüb cümlesi ele mâ-şâ-Allahu te'âlâ mûcibe münâfî ve muâhedeler üzere amel ve harekete bilâ-ittifâk sa'y-ı mevîr eylemeleri için iki yüz iki senesi rebî-ül-evvelinde emr-i şerîfim sâdır olduğu kayd olmuşdur ve bundan böyle cerâb ve gılâl Haremeyn-i muhteremeynin ber-muktezâ-yı ta'ahhüd îsâline bezl-i makdûr eyleminizi hâvî emr-i şerîfim tahrîri bâbında baş-defterdârım Süleymân Râşid dâme uluvvuhû i'lâm itmekle i'lâmı mücebince amel ve hareket eylemeniz fermânım olmağın te'kîden ve ihtimâmen iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi Elvân-ı Haremeyn-i muhteremeynin cânib-i Mısır'dan müretteb cerâb ve gılâlin sâl sâl vakt ve zamânıyla tekmîlen irsâline ikdâm eylemeniz nasr-ı ayna ihtimâm-ı dâverânem olduğu ma'lûmunuz ve bu bâbda vâki' olan ta'ahhüdün icrâsına dâimâ ve müstemiden ihtimâm cümleye vâcib-i dikkat-i dirâyetine uhde-i ubûdiyyet idüğü siz ki Vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve şeyh-ül-beled ve ümerâ-yı Mısır mûmâ-ileyhimsiz. ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer Haremeyn-i muhteremeyn sekenesi fukarâsına be-her sene cânib-i Mısır'dan evkâf-ı selâtından mu'tâd'ül-irsâl olan cerâb ve gılâlin bundan sonra bir akçe ve bir habbesi noksân olmayarak ve te'hîre kalmayarak bu bâbda vâki' olan ta'ahhüd muktezâsı üzere tekmîlen alâ-eyyi-hâl irsâl ve mahalinde tevzî'yle hâlleri ve zarûretten vakâyeleri emr-i ehemmine şart-ı ta'ahhüdün îfâsına bezl-i mâhasıl ve sa'y ve meknet münâfî-i rızâ ve ta'ahhüd belde-i tayyibe ahâlîsinin ibtidâ-yı zarûretlerini mûcib olur hâlden vukû'yla mazhar-ı inâye ve muvâheze-i şâhânem olmakdan be-gâyet ittikâ ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 1203

Mekke-i Mükерeme şerifi Galip'e verilen atıye-i hümayunun gecikmeden ve tam olarak gönderilmesini bildiren hükümdür.

(54)

Bu Dahi

(sh. 28) Hâlâ Mısır Valisine ve Mısır Kâdîsına ve Şeyh'ül-Belde ve Ümerâ-i Sâ'ireye Dâme İzzühûya Hüküm Ki

Hâlâ emir-i Mekke-i Mükерeme şerifi Galib dâme şî'rehû bu def'a müştâ-yı ordu-yu hümayûnuma vârid olan tahrîrâtın hülâsa meşheresinde hazîne-i Mısıriyyeden Şerîf müşârûn-ileyhe irsâl mikdâr olan yigirmi beş bin gûruş 'atıyye-i hümayûnuma bu sene-i mübâreke Mısır-ı mîr el-hâcî tarafından müşârûn-ileyhe tamamen teslim

olunmuş olmakla beyân birle müteveffaî Şerîfî şî'rehû Mısır ümerâsı zimmelerine kalan dört senelik yüz bin gûruşluk atıyye-i hümâyûnda icârâ ve ifrazâ idenlerden tahsîlî ve Şerîf-i müşarûn-ileyh cânibesiyile husûsuna tahrîr ve iltimâs itmeleriyle 'atıyye-i merkûmenin tahsîl olunacağı mahal ve tahsilatının imkânı varmıdır yoğmudur isti'lâmına hâvî emr-i şerîfim tahrîrî bâbında bi'n-nefs baş defderdârım olan Süleymân Râşid dâme ulüvvûhu i'lam itmekle mûcibince 'amel olunmak fermânım olmağın isti'lâmına ve ihtimâmen iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi 'atıyye-i mezbûrenin tahsil olacağı mahalde tahsilatına imkan varmıdır yoğmudur bilmesi matlûb-ı şâhânem olmakla sen ki Vezîr müşâr ve mevlâna ve sâ'ir müşarûn-ileyhsiz ma'lûmunuz olduğda olduğda ber-minvâl muharrer müteveffa-yı mûmâ-ileyh Şerîfî şî'rehû dört senelik bakâya kalan 'atıyyeyeri ne mahalde kalmışdır ve tahsîline imkân varmıdır yoğmudur gereği gibi tashîh ve tahkîk ve alâ vechi's-sihha tahrîr ve iş'âra mubâderet ve temrire kusûrdan ittikâ ve mübâderet olunmak bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 1203

Derkenar: İsti'câle mutazammın eğerçe mukaddemce ordu-yu hümâyûndan vârid olub lakin rikâb tarafından tuğrasıçün tebdîl ve mahaline irsâl olunub fî-mâb'ad Kızılcı oğlu Mustafa beğe isti'câli için gerek ordû ve gerek rikâb tarafından emr-i tahrîr olunmak üzere mukaddemâ ordu-yu hümâyûndan gelüb me'mûrine kaydı bâlâsına işâret olunan kâ'ime mutazamına nazar olunmak için işâret oludu.

Fî Evâil-i B Sene 1203

Tahrir edilen askerlerin, Kütahya mütesellim Mehmet'in mübaşeretiyle gecikmeden orduya dâhil olmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 55) Bu Dahi

Karahisâr Sâhibi Sükkânından Üç Yüz Nefer Süvârî İle Me'mûr Hacı Osmân Zâde Abdi ve Yine Karahisâr Sükkânından Yüz Nefer Süvârî İle Me'mûr Kandilci Zâde Mustafa ve Şühûd Kasabası Sükkânından İki Yüz Elli Nefer Süvârî İle Me'mûr Unyaganlı Hasan ve Satırgalı Sükkânından Beş Yüz Nefer Süvârî İle Me'mûr Hacı Halil Zâde El Hac Ali ve Yine Satırgalı Sükkânından Yüz Elli Nefer Süvârî İle Me'mûr Seyid El Hac Rahmetullah ve Yine Satırgalı Sükkânından Üç Yüz Nefer Süvârî İle Me'mûr Kara Gazi Zâde İbrahim Karaman Kazâsından Sâkin Yüz Nefer Süvârî İle Me'mûr Ömer Paşa Zade Mîr Ömer ve Kara Hisârda İki Yüz Elli Piyâde İle Me'mûr Güzelce İmam Ahmed ve Kütahyada Sekiz İki Yüz Elli Nefer Piyâde İle Me'mûr Dürri Hacı

Hasan ve Dağ Ordu Kazâsından Sâkin Yüz Elli Nefer Sûvârî ve Yüz Elli Nefer Piyâde İle Me'mûr Cidal Oğlu Mustafa ve Kütahyada Sâkin Yüz Nefer 'Asker İle Me'mûr Kîr-Mîran Zâde El Hac Mustafa ve Denizli Mukatt'ası Mülhakâtından Çahârşenbe Lâzkiyede Yüz Elli Nefer 'Askerleriyle Me'mûr Subaşı Emîni ve Hunaz Kazasında Sekizyüz Nefer Sûvârî İle Me'mûr Hacı Oğlu Mustafa ve İki Yüz Nefer 'Askeri İle Me'mûr Çâh Voyvodası Dede Ağa Zâde ve Şeyhlû Kazâsında Sakin İki Yüz Nefer 'Asker İle Me'mûr İsmâil Zîde Kadruhuma Hüküm Ki:

Dîn düşmanlarının ümmet-i Muhammede sû-i kâsîdleri aşîkâr ve devlet-i 'aliyemde iki cânibi seferi derkar olmak mülâsebesiyle siz ki mûmâ-ileyhumasız bâlâd-ı muharrer olduğı vecihle 'askeri tahrîr ve techîz ve nevrûz-ı firûzda ordu-yu hümâyûnuma vârid müsâra'at eylemek için mukaddema me'mûretinize hâvî başka başka ba'dehu 'asâkirî matlûbe ile sefer-i hümâyûnuma me'mûr Kütahya mütesellim Mehmed zîde mecdühû size semt ve kıyâs olunmağ hasabıyla üzerinize serkerde nasb ve ta'yîn kılındığına ve mûmâ-ileyhe ma'iyyetiyle serî'an hareket ve nevrûz-ı firûzda cemiyeti kesîre ile gelib erişmeğe müsâra'at eylemeniz için muahheran te'kîden ve isti'câle hâvî başka evâmîr-i şerîfim ısdâr olunmuşîdi el hâletü hâzihe mevsim-i bahar takarrub ve ordu-yu hümâyûnumun sahraya hurûça ve livâ-i şerîf sâyesiyle düşmani-ı dîn üzerine tevcih ve 'azimet vakti gelmekle bi'l-cümle me'mûrların vaktiyle gelüb yetişmeleri iktâm olmak mülâsebesiyle me'mûr techîz olduğunuz 'askerlerinizi serî'an istishâb ve serkerde-i mûmâ-ileyh vaktiyle hareket etti ne 'ala cümleleriniz beraber gelüb ibrâz-ı asâr-ı gayret ve hamiyet ve eğer serkerde-i mûmâ-ileyhuma imrâr-ı vakt dâ'iyesi ihsâs olunur ise siz âna bakmayub me'mûr olduğunuz 'askeri istshâbıyla gelmeğe mubâderet eylemeniz fermânım olmuğın te'kîden ve isti'câlen iş bu emr-i şerîfim dahi ısdâr ve 'ale'l-hitâm'ül ta'cîl (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi serkede-i mûmâ-ileyh mukaddemâ sâdır olan emr-i münifim mugâyir leyte la'alle ile imrâr-ı vakt dâ'iyesi olduğu ihsâs olunur ise beher hâl ândan cezâsı tertîb olunacağı muhakkak olmakla münâff-i me'mûrete ve dirâyet-i te'hîr eylediğı sûretde siz âna bakmayub her birinizden matlûb-ı 'askerî bâyî hâl bi'n-nefs istishâb ve ordu-yu hümâyûnuma gelüb isbât-ı vücûd eylemek müsâra'at eyleyesiz şöyleki siz dahi hilâfi emr-i 'âlî serî'an gelüb erişmekden kusûr ve rehâvet itmek ihtimâliniz olur ise sizin hakkınızda dahi eşeddi ukûbete ve cezâ muhakkaktır âna göre encâm kararınızı fikir ve mülâhaza eylemeniz bâbında.

Giresun'dan istenilen miktarda asker tahrir ederek, Trabzon valisi maiyetiyle orduyu hümayuna doğru yola çıkmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 56) Bu Dahi

(sh. 29) Giresun Kâdısına Kazâ-i Mezbûrun Zâbitân ve Ocak İhtiyârlarına Hüküm Ki

Senki mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsin evvel baharda kazâ-i mezbûrdan bin nefer 'asker serkerde ma'iyyetle ihrâç ve ordû-yu hümayûnuma sevk ve irsâle mübâderet ve îfâyı farîzâ-i gazâ ve cihâda ikdâm ve gayret eylemenizi şâmil-i bâ mektûb ocak me'mûrîni ve ba'dehu isti'câle hâvî evâmir-ı münîfim ısdâr ve ocak Turnacı başı Ömer zîde mecdühû mahsûsen mübâşir tâ'yîn ve tesyîr olunmuşdur. El hâletü hâzihi mevâsim-i bahar hulûl ettiğinizde mâ'adâ dîn düşmanları memalik-i islâmiyeye hucûm ve îsâl hasârdan hisse olmadıkları hasebiyle hâlâ Trabzon vâlisî Vezirim Abdullah Pâşa edâm-Allahü te'âlâ iclâlehu kazâ-i mezbûrda marr'üz-zıkr ve matlûb olan bin neferi ve sâ'ire Trabzon eyâletî kazâlarında me'mûr kılınanları ihrâç ve savb-ı me'mûrlarına i'âşe ve sevk ve tisyâr etmek üzere müşârün-ileyhe hitâben bu def'a dahi te'kîdi hâvî emr-i münîfim ısdâr kılınmakla müşârün-ileyhe emr ve re'y üzere harekât ederek mukaddemâ sâdır olan evâmir-i 'âliyeme ve matlûbu 'askere bâşbûğu tâ'yîn ordû-yu hümayûnuma sevk ve tisyâre müsâra'at eylemeniz fermânım olmağın te'kiden ve isti'câlen iş bu emr-i şerîfim dahî ısdâr ve 'alâ hitâm'ül-ta'cîl (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi bu bâbda Vezir müşârün-ileyhe re'y ve irâdesine işbâ' ve muvâfakat ederek mukaddemâ sâdır olan evâmir-i 'âliyemle matlûb 'asker-i mezkûre bâşbûğu ma'iyyetine serî'an ihrâç ve ordû-yu hümayûnuma sevk ve irsâle nifâr ve sa'y ve miknet ve hilâfî vaz' ve hareket ibkâ ve mücânebet eylesesiz deyu bi'n-nefs dergâhı mu'allâm yeniçeri ağâsı olan hâfız Sâlih ağâ dâme ulüvvûh tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzer 'amel ve hareket eylemeniz bâbında ordû-yu hümayûnuma emr-i şerîfim sâdır olmağın cülûs-i hümayûn meymenet-i makrûnum vukû'na binâen tecdîden rikâb-ı hümayûnumdan iş bu emr-i 'âli şânım sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı B Sene 203

Bu Dahi, Bir Sûreti: Birinci bölükden üsküflü saka oğlu ve altmış bölükden Zizeli masracı oğlu İbrâhim zîde mecdühûya mûmâ-ileyhe abâ husnu ceddî dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ocaklu ve ocaklu-zâdegân zümresinde her birileri 'âla kadri iktidâr-ı ehemm 'asâkiri tertîb ve istishâb ve ordû-yu hümayûnuma vusûle bâ mektûb ocak ağâsının me'mûrları iken mevsim bahâr-ı hulûlde hareketlerinden bir eser

zuhûr etmemekle Turnâcı başı mûmâ-ileyhe mübâşir ve Trabzon vâlisî müşârün-ileyhe emir ve re'y üzerine hareker eylemeleriçün te'kîd-i hâvî ber-vech-i meşrûh.

Bu Dahi, Bir Sûreti: Beşinci bölük yoldâşlarından ufada sâkin Saralı oğlu ve Fetih oğlu Mehmet ve Kâlumit oğlu Lord ağâ zîde mecdühûya te'kîd-i hâvî ber-vech-i meşrûh.

Bu Dahi, Bir Sûreti: Yüzüncü cemâ'tın yoldâşlarından Trabzonda sâkin kâlcî zâde Ömer ve Sürmenede makûl oğlu Hasan zîde mecdühûya te'kîden ve isti'câle hâvî ber-vech-i meşrûh.

Maraş civarında meydana gelen eşkiyalık hareketlerinin önlemesini ve halkın güvenliğinin sağlanmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 57) Bu Dahi

Hâlâ Maraş Beğlerbeği Dulkadir Zâde Ömer Dâme İkbâlühûya Hüküm Ki

Sen ki mîr mîrân-ı mûmâ-ileysin Maraşa dört sâ'at karib Bertenz nâm mahalde meks ve karâr ve başına arâzâ ve eşkiyâ cem'iyile izrâr-ı ahâli ve katl-i nüfûs içtisâr üzre olduğundan mâ'adâ senin ruhsatına mebnî Ricânlu 'aşiretinin boy beği Müsrîl oğlu Osmân Tallo kethüdâ oymaklarından ma'lûm'ül-sâmî oymâkları meştâlarına 'azîmetlerinde Maraş etrafında darb-ı hiyâm ile çeltik ve penbe merzû'âtlarını itlâf ve şa'îr ve dârı harmanlarını ihrâk-ı bi'n-nâr ve kat'a tarîk ve gasb ve envâl ve katl-i nüfûs müsüllü envâ' hiyânet içtisâr etmeleriyle eşkiyâ-i merkûmenin ihrâk ve itlâf eyledikleri çeltik ve penbe ve harman üç yüz bin gûruşluk mahsûlata bâliğ olduğundan gayrî binden mütecâviz sığır ve üç binden ziyâde ağnâm gasb ve yetmiş seksen nefer fukarâyı katl ve nice garâbet harâb eyledikleri ol tarflardan gelenlerin ihbârlarıyla sâmi'a güzâr-ı şâhânem olub ancak senden dağlarına ibkâ olmak hasebiyle fî-mâb'ad hilâf-ı rızâ hareketde bulunmayub himâyet ve siyânet fukarâ-yı ra'iyete sa'y ve gayret ve Ricânlu eşkiyâsından dahi umûr etmeyerek ve fukarâya bir güne hasâra mûcib olmayarak def'-i şekâvetleriyle te'mîn kılub ahâlî ve ra'iyet husûsuna ihtimâm ve dikkat eylemek fermânım olmağın tenbîhen ve tahrîren mahsûsen iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi bundan akdem vâki' olan isâtekden iğmâz ile mîr mîrânlığının ifâsı ve Maraşı müceddeden sana tevcîh hilâf-ı rızâ hareketin mücânebet ve her halde tahsil-i rızâ-yı şâhânem ve hidamât-ı me'mûrinî ifâ-yı müsâra'at eylemek şartına mebnî olmak fî-mâb'ad hilâf-ı rızâya hareket ibtidârına ihbâr ve istid'â olunmak lâzım gelir ise ebvâb-ı 'afv ve defm-i mesrûd olundığını bilub âna göre 'âkılâne ve mütebassırâne hareket birle himâyet ve siyânet fukarâ-yı ra'iyet bezl-i sa'y ve kudret ve Ricânlu eşkiyâsından

dahi bâyi hâl suhûlet ile def'-i şekâvetleriyle te'mîn kılub ahâlîye müsâra'at ve me'mûr olduğun bin beş yüz nefer 'askeri dahi bir güne evvel irsâle sa'y ve gayret ve hilâfında rızâ-yı şâhânem hareket ile mazhâr gadâb-ı şâhânem olmağdan bi-gâyet ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı B 203

Giresun kalesinin muhafazası için mahallinden miktarı kifaye topçu neferatının tahrir edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 58) Bu Dahi

(sh. 30) Trabzon Vâlisi Vezirim (Boşluk) Pâşa Edâm-Allâhu Te'âlâ İclâluya Hükim Ki:

Senki Vezîr müşarûn-ileyhsin bu def'a tarafından meştâ-yı ordû-yu hümâyûnuma vârid olan tahrîrâtın mefhûmunda Giresun kal'ası Kara denizin kilidi menzelesinde olub düşmandan muhâfaza ve muhârese için mikdârı kifâye topçu neferâtı tertîb ve ta'yîn olunması tahrîr ve istid'â olunması kal'a-i merkûme için mahalinden kırk nefer topçu tashîh ve deftere irsâl olunub talîm-i fen için dergâhı sa'âdetimden bir nefer topcu ustası yollanması husûsunda mukaddemâ alınması olunmuş olduğun ve isti'lâma hâvî emr-i şerîfe tasdîr kılındığı kapudândan ve hâlâ topçu başı olan Abdülmü'min zîde mecdühûnun i'lâmı mefhûmundan müstebân olmakla kal'a-i merkûm için otuz nefer topçu tashîh ve deftere irsâl olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûruna hâvî bi-l fi'îl bâştdefterdârım olan Süleymân dâma ilmühûma i'lâm etmekle i'lâm mûcibinca ordu-yu hümâyûnuma tarafından emr-i şerîf sâdır olub cülûsu hümâyûnum meymenet-i makrûnum vukû'na binâen tahrîrî lâzım geldiğine binâen vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak fermânım olmağın tahrîrî rikâb-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîf ısdar (boşluk) ve irsal olunmuşdur. İmdi sen ki Vezîr müşarûn-ileyhsin ma'rifete ve ma'rifet-i şer'e... ma'rifetinle ber minvâl muharrer Giresun kal'ası için ol tarafda yarar ve tuvâna ve dâ'ima hidmet-i lâzimesinde kıyâm ider tekmîlden kırk nefer topçu nefarâtı kâlemde mer'îye üzere tahrîr ve tashîh olub mahaline kayd için isim ve resimleri mübeyyin defteri ordû-yu hümâyûnuma irsâle mübâderet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 203

Trabzon ve Sinop kalelerinin düşmandan muhafazası için mahalinden miktarı kifaye topçu neferatının tahrir edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 59) Bu Dahi

Trabzon Vâlisi Vezîrim Paşa Edâm-Allâhu Te‘âlâ İclâlehuya ve Dergâh-ı Mu‘allâm Kabucu Başlarından Sinob Muhâfazasına Me‘mûr Dâme Mecdühuya Hüküm Ki:

Bundan akdem Trabzon kal‘asında fakat on nefer topcu neferâtı mevcûd olub hadd-ı kifâyede olmadığı inhâ olmağdan nâşî mahalinde ma‘rifeti şer‘ ve topcu zâbitî ma‘rifetiyle mücerredâ seksen bir nefer tobçu tedârik ve tashîh dahi evasılı mevcûd olan on nefer ile ma‘ân doksan bir nefer ibrâğ olunub kılına kayd için isim ve resimleri mûmzî defterî irsâl olunmak bâbında mukaddeme emr-i ‘âlî sâdır olunmuşken tekrâr sür‘atçı neferâta irsâli istid‘â olunduğuna binâen eyâlet-i mezkûre sana tevcîh olunmuş olduğuna ibtinâen gerek mevcûd olan ve gerek muahhirân tashîh olunan tobçu neferâtı mevcûdmudur değildir ve mevcûdû kaç neferdir gereği gibi tahrîr ve tahkîk birle ale‘l-esâmî defterini ordû-yu hümâyûnuma irsâl eylemek için sana hitâben iş bu sene-i mübâreke Evâsıt-ı-ı rebî‘ül-ahirde ordû-yu hümâyûnum tarafına emri şerîfim ısdar olunmuş idi bu defa tarafından vârid olan tahrîrat mefhûmunad Sinob ve giresun kal‘aları bahr-ı siyahın kilidi olub düşmanden muhâfaza ve muhârese için giresun kal‘asına mikdâr-ı kifâyeye tobçu neferâtı tertîb ve ta‘yîn olunması tahrîr ve istid‘â olunması emr-i şerîf-i merkûm mazmûnuna ve hâlâ tobçu başı olan abdulmu‘min zîde mecdühûnun i‘lâmı mefhûmuna nazarân tahrîrât-ı mezkûr emr-i şerîf-i merkûmun cevâbı olmamağla Sinob kal‘ası muhâfazasıçün mahalde elli nefer tobçu mücerreden tashîh sene-i sâbıkda piyâde kalmasından ibzâları verilüb ve zâbitân olarak ve bir çorbacı ve ta‘lîm-i fen için iki nefer tobçu olarak mukaddemâ asitâne-i sa‘âdetimden gönderilmiş olmağla istihdâma hâvî emr-i şerîfim sūdûruna bi‘l- fi‘il baş defderdârım olan süleymân râşid dâme ulüvvûhu i‘lâm itmekle i‘lâmı mûcibince ‘amel olunmak için ordû-yu hümâyûnumdan emr-i şerîf sâdır olub cülûs-ı hümâyûn meymenet-i makrûnum vukû‘na binâen tahrîri lâzım gelmegin vech-i meşrûh üzre ‘amel ve hareket olunmak için tahrîratı rikâb-ı hümâyûnumda n iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi sen ki Vezîr müşâr ve kabucu başı mûmâ-ileyhimsiz mukaddemâ sinob kal‘ası muhâfazasıçün mücerreden tahrîr olan elli nefer tobçu neferâtı el-hâletü hâzihe tamâmem mevcûd mudur değildir ma‘rifete ve ma‘rifeti şer‘ bi‘l-taharrî tashîh ve tahkîk birle ale‘l-esâmî defteriyle hakikat-ı hak ordû-yu hümâyûnuma i‘lâm ve inhâ ve müsâra‘at olunması bâbında.

Görevlilerce tahrir edilen askerlerin zaman kaybetmeden orduya katılmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 60) Bu Dahi

Yigirmi Beş Bölüğün Yoldaşlarından Trabzonda Sakin Foğûz Süleymân ve Büyük Limânlı Keldek Oğlu (boşluk) ve Trazonlu ‘Abuş Ağâ ve Yolda Gümrükcü Oğlu Serdengeçdi Mehmed ve Küçük İbrahim Oğlu Ahmed Sürmnede Küçük Hacı Hasan Oğlu (boşluk) ve Ofrâ Karaca Oğlu ve Şabân Oğlu (boşluk) ve Rizede Tuzcu Oğlu Memiş ve Ekşî Oğlu (boşluk) ve Bubam Oğlu (boşluk) ve Oflu Keleş Hasan ve Sarih Oğlu Ahmed ve Yine Rizeli Kâkûdan Oğlu Hasan ve Kânyûr Oğlu Memiş ve Kanmer Oğlu Ömer ve Hemşinli Cem‘atlı Hacı Osman Ağanın Oğlu Mustafa Zide Mecduhuma Hüküh Ki:

Siz ki mûmâ-ileyhumasız âba hüsn-ı ceddi dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ocaklu ve ocaklû-zâdegan zümresinden olduğınıza binâen evvel bahar hamiyet-i asârda her biriniz ‘ala kadr’ül-iktidârı hem ‘asâkir tertîb ve ekseriniz ordû-yu hümâyûnuma ve ba‘zınız Soğucak cânibine vüsûle lühûk mübâderet birle icrâ-yı hidamât-ı mebrûre ve ifâ-yı farîza-i cihâd ve gazâyâ ihdâm eylemeniz şâmil her birinize ocak mekâtibî mûciblerince başka başka me‘mûrine evâmîr-i ‘aliyem ve tastîr ve bade isticale havi emri münifim istarina ile ocakdan turnacı başı öner zide mecduhu mahsus mübaşir tayin ve tesyîr olunmuş idi el hâletü hâzihe mevsimi bahar hülûl eylediğinde mâ‘adâ dîn düşmanları memalik-i islâmiyeye hücûm ve îsâle hasârdan hali olmadıkları hasebiyle bi‘l-cümle ‘asâkir-i muvahhidine me‘mûr oldukları mahallere vüsûlleri lâzîmeden idiği henüz sizlerden bir haber ve eser zuhûr etmemekle hâlâ Trabzon vâlisi Vezîrim Abdullah Paşa iclâlehu sizi ve sâ‘ir Trabzon eyâleti kazâlarında me‘mûr kılınanların ihrâcî ve savb-ı me‘mûrlarına î‘âşe ve sevk ve tisyâr eylemek üzere müşarûn-ileyhe hitâben bu def‘a dahi te‘kîdei hâvî emr-i şerîfim ısdâr kılınmakla müşarûn-ileyhin emir ve re‘yi üzere hareket ederek mukaddemâ sâdır olan evâmîr-i ‘aliyeme mürettib ve matlûb ‘asâkirî her biriniz ‘acâleten techîz ve istishâb ve heman hareket ve ber kadim akdem savb-ı me‘mûrunuza vüsûl sür‘at ve şitâb eylemeniz fermânım olmağın te‘kîden ve isti‘câlen emr-i şerîfim dahi ısdâr ve ‘alâ hitâm’ül-ta‘cîlve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi sizden dîn yolunda ve uğûr-ı hümâyûnumda hidamât-ı mebrûre zuhur-ı me‘mûl ve melhûz idiği ve tamamen dîn ve devlet-i ‘aliyeme hidamât vakitleri idiği ma‘lûmunuz oldukda Vezîr müşarûn-ileyhsin re‘y ve irâdesine işbâ ve muvafakat ederek mukaddemâ sâdır olan emr-i

‘aliyemden mikdârlar müsarraḥ ve matlûb neferâtı ‘acâleten tedârik ve te’chîz ile yerlerinizden hareket ve bir an ve bir sâ‘at mukaddem mahal-i me’mûrunuza vüsûl ve lühûk mübâderet birle sizden me’mûl ve melhûz dâverânım olan harekata gubûrâna ve sadıkane icrâ-yı sarf ve sa’y ve miknet ve hilâf-ı vaz‘ ve hareketle mazhar-ı muâheze olmağdan ittikâ ve mücânebet eylesesiz deyû bi’l-fi‘il dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağâsı olan Hafız Sâlih ağâ dâme ulüvvûhu tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre ‘amel ve hareket olumak bâbında ordû-yu hümâyûnumda emr-i şerîf sâdır olmağın cülûs-ı hümâyûnum meymenet-i makrûnum vukû‘na binâen tecdîden rikâb-ı hümâyûnumda iş bu emr-i ‘âli şânın sâdır olunmuşdur.

Fî Evâsıt-ı B Sene 203

Elviye alay beylerinin hiç vakit kaybetmeden neferleri ile orduya katılmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 61) Bu Dahi

Eyâlet-i Rakkanın Elviye Âlây Beğlerine Hüküm Ki:

İbtidâi vukû’ sefer-i hümâyûnumda siz ki elviye âlây beğleri mûmâ-ileyumasız bi’l-cümle eşkinci zu’amâ ve erbâb-ı tımârınız ile hareket ve ordû-yu hümâyûnum vüsûle müsâra‘at eylemeğ üzre me’mûriyetinize ve ba‘dehu bi’d-def‘at isti‘câli hâvî evâmîr-i münifime ısdâr ve tisyâr olunmuşken bu âna dek gelmemeniz hasebiyle hakkınızda te’dîbân icrâsı lazım gelmişken bu def‘alık iğmâz olmakla tenbîhen ve isti‘câlen ve te’kîden iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi bundan sonra dahi emr-i şerîfim adm-i itâ‘at ile sefere gelmez iseniz mecmû‘a ze‘âmet ve tımârınız hassa çalınacağı ma‘lûmunuz oldukça âna göre keyfiyet bi’l-cümle zu’amâ ve erbâb-ı tımâr neferâtınıza ifâde ve işâ‘r ve birlikleriniz emrine celb ve cem‘ ile ‘acâleten yerlerinizden hareket ve serî‘an ve ‘acâleten ordû-yu hümâyûnum vüsûle müsâra‘at ve tereddüt ve tevakkuf misüllü harekâta cesâret ile mazhar ve ‘ayad-ı şâhânem olmaktan ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Belgrad yakınlarında ham pamuk nakli yaparken tutuklanan tüccarın derhal serbest bırakılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 62)

(sh. 31) Belgrad Muhafızı ve Belgrad Mollasına Hüküm Ki

Taht-ı ‘âli ve baht-ı osmânı üzre cülûs-ı hümâyûnum meymenet-i makrûnum vâki‘ olub umûmen tecdîd ahkâm ve bervât-ı fermânım olmağın Asitâne-i ‘aliyenden

mukim İngiltere elçisi Kavalir Robert densil hutimet avâkıbuhû bi'l hayrın rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a takrîr kağıtında elçi-yi mûmâ-ileyhin yanında berâtlı tercûman olan Dimitri Vaker nâm tüccârın bâ fermân-ı 'âlî hizmetkârı olan Corci Verâdin Eskenâ sene-i sâbıkda sirozda şeriki Yoska Ece Mihâl Kurv'alı biriyle kendü kâr ve kesbî için sekiz bin altmış bir gûruşluk yüz yigirmi iki denk penbe-i hâm iştirâ ve Belgrada irsâl ittirüb emti'a-i mezkûrenin serhad-ı merkûma vüsûle sefer-i hümâyûnum zuhûrî isbâtına tesâdüf etmekden nâşî mâl olmak mülâhazasıyla sâbık Belgrad muhâfızı olub hâlâ Belgrad cânibi ser 'askeri ve Rumile vâlisi Abdi Paşa iclâlehu ma'rifetiyle sâlif'ül-zıkr penbe-ı hâm ol tarıkde zabt ve tevkîf olduğına binâen bazirgân-ı mesfûr tarafından zıkr olunan penbenin kabz-ı me'mûr konsolos ma'rifetiyle ahz ve istirdâdına sa'y ve dikkat olduğda ber vechile red ve teslîmî mümkün olmadığından inhâ ve emti'a-i merkûmede Nemçelunun bir dürlü 'alemeti olmayıb bezirgân-ı mesfûr corcinin mâl sahibi olduğu inhâ ve vech-i meşrûh üzre olan yüz yigirmi iki denk penbe-i hâmın der 'aliyeme tesyîrî için bezirgân mesfûrun adamını red ve teslîm olunmak bâbında sen ki Vezîr müşarûn-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sūdûrunu tahrîr ve istid'â eylediğine binâen inha olduğın üzre ol mikdâr penbe-i hâmî mersûm Corci sirozda olan şerîki mesfûr ma'rifetiyle iştirâ ve Belgrada nakil etmiş olduğunu ve Nemcelünün ve Nemcelüye ta'alluk oldukları mâl olmadığı mütehakkik olmadığı sûrette ol tarafta tevakkufu gadr-ı mûcib olmağla zıkr olunan penbe-i hâm der 'aliyeme irsâl olunmak zimmetinde mersûm Corcinin tarafında kabz-ı me'mûre ma'rifet-i şer'e tamamem red ve teslîm olunmak bâbında hüdâvendiğârı sâbık merhûm ve mağfûr-leh cennet-mekân firdevsi aşiyân Abdulhamid aleyh'ül-rahmet ve'l-gufrân zamanında iş bu sene-i mübâreke evâil-i cemâzi-yel-âhirinde emr-i şerife virdiği inhâ ve tahrîrî istid'â olunmağla hilâfına emr yoğsa mukaddema sâdır olan emr-i 'âlî mûcibince 'amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki Vezîr ve mevlâna mûmâ-ileyhsin inhâ olduğu üzre ol mikdâr penbe-i hâmî mersûm Corci sirozda olan mesfûr ma'rifetiyle iştirâ ve Belgrada nakil olunmuş olduğu ve Nemcelünün ve Nemcelüye müte'allik olanların mâl olmadığı mütahakkik olunur sûrette ol tarafta tevkîfi gadr-ı mûcib olduğu ma'lûmunuz olduğda ber vech-i meşrûh zıkr olunan penbe-i hâmî der 'aliyeme îsâl olunmak zimmetinde mersûm corcinin tarafında kabz-ı me'mûre ma'rifet-i şer' ile tamamen red ve teslîme ikdâm ve dikkat ve hilâf-ı emr ve rızâ vaz' ve hareket vukû'na idâet-i ruhsatına hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Asker tahrir etmekle görevlendirilen mübaşirlerin, bir an evvel memur oldukları askeri tahrir ederek, orduyu hümâyuna katılmalarını bildiren hükümdür.

(63) Bu Dahi

Sâbıka Rikâb-ı Hümâyûn Kâim-Makâmı Kapusunda Muhazırları Hidmetinde Mustahdem Olub Trabzon Eyâletinde Sefer-i Hümâyûnuma Me'mûr ve Ta'yîn Kılınan Serkerde-Kânî Neferâtları ile İhrâcı Mukaddemâ Ocakdan Mübâşir Ta'yîn Olunan Altmış Dört Cem'aten Ser Tûrnacı Ömer Zîde Mecdühûya Hüküm Ki:

Senki mûmâ-ileyhimsin ocaktan tûrnacı başıcılığı rütbesine ihrâz ve rikâb-ı hümâyûnum kâim-makâmı kapusunda muhazırları hidmetinde mustahdem olub ve vücûhla liyakat ve ahâlden bedîdâr olduğına binâen Trabzon eyâletinde ordû-yu hümâyûnum ve soğurcağa mürettib ve matlâb 'asâkirî me'mûretlerine hâvî ocak mekâtibî ve sâdır olan evâmir-i 'aliyem mûciblerince ihrâc ve savb-ı me'mûrelerine îsâl mübâşir ta'yîn olmuşken bu ânadek mahaline vâsıl olmadığından bu def'â Trabzon vâlisi Vezîrim abdullah Paşa iclâlehu tarafından müştâ-yı ordû-yu hümâyûnuma vârid olan tahrîrâtından tefehhüm olmağla te'kîden ve isti'câlen mahsûsan iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi iş bu emr-i şerîfim sana ne zaman vâsıl olur ise derhâl hareket ve Trabzon vâlisi müşârûn-ileyhein yanına varub emir ve re'iyile hareket ederek eyâlet-i mezkûre kazâları sekenesinden olub mukaddeme sâdır olan evâmir-i 'aliyemle sefer-i hühayunuma me'mûr kılınan ocaklı bâkî mürettib ve matlûb olan 'askerleri ihrâc ve müşârûn-ileyhe tertîb eylediği vechile ordû-yu hümâyûnuma ve soğucaka irsâllerini ikdâm eylesin şöyle ki bundan sonra isti'câle vakt kalmamağla ba'd-ezîn me'mûr ihrâcı olduğda me'mûrlar 'askerleri serî'an mahal-i me'mûrlarına lâzım gelir ise bir türlü cevâbı kâdir olmayub mazhar-ı te'dîb ve muahheran olacağına iştibâdır âna göre encamkârın mülâhaza iderek icrâ-yı mübâşeret ve ifâ-yı muktezâ-yı me'mûriyet ve sadâkate ihtimâm ve dikkat ve hilâfında ittikâ ve mücânebet eylesün deyü bi'l-fi'il dergâh-ı mu'allâm yeniçeriler ağâsı hâfiz sâlih ağâ dâme ulüvvûhu tarafından mühürlü mektûb virilmeğle vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak bâbında ordû-yu hümâyûnumda emr-i şerîf sâdır olmağın cülûsu-ı hümâyûn meymene-ı makrûnum vukû'na binâen tecdîden rikâb-ı hümâyûnumda iş bu emr-i 'âlî şânım sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Cülusu hümayun nedeni ile gönderilecek olan paranın gecikmeden ve bir an evvel gönderilmesini bildiren hükümdür.

(64) Bu Dahi

(sh. 32) Mısır Vâlisi Vezîre ve Mısır Kâdîsına ve Şeyh'ül-Belde ve Defderdâr ve Ümerâ-i Sâ'ireye Hüküm Ki

Cülûs-ı hümayûnuma mahsûs olmak üzere cânib-i Mısırdan matlûb olunan yüz elli bin gûruşdan bundan akdem ber-vech-i police yigirmi dokuz bin ve ber-vech-i nakid dahi bin gûruşunu cem'ânaltı yüz bin gûruş tahsîl olunub İskenderiyede kürd mustafa kabudan ile irsâl olunmak üzere iken heryanda ihtilâl havfundan nâşî meblağ-i mezbûr ber-vech-i police ve nakid olarak şerbetçi başı zîde mecdühû ile der-aliyemde kapûdan Paşa kapı kethüdâsı emin zîde mecdühû tarafına irsâl olunduğu ve meblağ-i mezkûrenin şimdîye dek te'hîri ve gürciden havfıyla sefâine... ve kemerlik ta'tilîne mebnî olub bundan böyle dahi kusûruda tahsîlen ikdâm olunacağı Mısır vâlisi sabık Vezîr esseyid Abdî Paşa iclâlühû tarafından olundukda inhâ cülûs-ı hümayûnuma mahsûsen olunmak üzere Mısır-Kâhirede gümrüğe ve masdariyye ve sâ'ire malına müceddeden zam ile tanzîm olunmak üzere üç yüz kırk râmî kise olmak üzere tecdîd-i cedîd defterinden mukayyed olmakla irâd-ı cedîd mezkûre beher sene ber mut'âd İskenderiyeye vürûd eden riyâl-i hümayûn kalyonuyla der aliyeme gönderilmek ve kalyon-ı mezkûr kabudanı me'mûrin emr-i şerîfine ibrâz eyledikde der-hâl kapûdan merkûm İskenderiyede tamâmen teslim olmak şart kılınmış olduğu kabudandan mütefehim olmakla bu sûrette nizâm-ı mezkûrenin re's-i senesi iki yüz senesi zil-kâdesinde vâki nevvat ibtidâsında i'tibâr olmakdan nâşî yevm-i senelik cülûs-ı hümayûn mâli müctemi' ve tedârik olmak iktizâ etmekle alâ eyyi hâl tahsîl ve irsâl ve fî-mâb'ad sene bâ sene vakt ve zamânıyla gönderülüb vechen min'el-vücûh te'hîr olmak vechiyle nizâm ve râbitasına ihtimâm olunmak bâbında iş bu sene-i mübârekede Evâhir-i-i rebî'ül-evvelinde dîvân-ı hümayûnumda emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuş idi. El hâletü hâzihi kabudanı derya Vezîr Hasan Paşa iclâlühû tarafından ordû-yu hümayûnuma vârid olan kâimenin mefhumunda cülûs-ı hümayûnuma mahsûs olmak üzere cânib-i Mısırdan matlûb yüz elli bin gûruşluk poliçe ve nakid olarak şerbetçi başı yediyle kapu kethüdâsı mûmâ-ileyh Emin zîde mecdühûya üç yüz bin gûruş gönderülüb kusûrunda dahi tahsîl ve irsâliye ikdâm-ı tamm edeceğine vâli sâbık müşarûn-iley bundan akdem ber-vech-i muharrer ordû-yu hümayûnuma tahrîr ve inhâ olunmuş olub ancak şerbetçi başı mûmâ-ileyhin götürdüğü marr'uz-zikr yiğiri dokuz bin gûruşluk poliçenden hiç biri kabul

olunmadığı bülünmediğinden ol hâvalide yine kabûdanı müşarûn-ileyh tarafından tahrîrat ile geriye ihâle olunmaktan nâşî gerek poliçe akçesinden ve gerek kusûrundan irsal husûsuna te'kîd ve isti'câlen olduğuna ve sâlûf'üz-zikr bin gûruş nakidden başka şimdiyedeğin gelmediğine tahrîr ve inhâ eylediğine binaen ber-vech-i muharrer te'kîd ve isti'câle hâvî emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-tafsîl baş defderdâr Süleymân Râşid dâme ulüvvûhu i'lâm etmekle i'lâm mûcibince amel olunak fermânım olunmakla te'kîden ve ihtimâmem iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vâli-i sâbık müşarûn-ileyhe gerek mukaddemâ irsâl edüb kabul olunmayıb geriye i'âde olunan yiğirimi dokuz bin gûruş poliçe akçesinden ve gerek kusûr irsâle iktizâ eden mâlda alâ eyyi hâl cem' ve tahsîl ve irsâl ve bundan böyle dahi sene bâ sene vakt ve zamânıyla gönderilmesine ikdâm ve ihtimâm tamm eylemen ahz-ı mütâlib-i şâhânem olduğu ve bu bâbda tekâsül ve tesâmüh vukû'yla akde-i te'hîre giriftâr olması muhâlife rızâ-yı dilâverânem idiği sen ki Vezîr müşâr ve mevlâna ve şeyh'ül-belde ve ümerâ-i sâ'ireye mûmâ-ileyhimsiz ma'lûmunuz oldukda ber-minval- muharrer gerek geriye gönderilen marr'uz zikr yiğirmi dokuz bin gûruş poliçe akçesinden ve gerek bâkî ve müctemi' kalan akçeyle alâ eyyi hâl cem' ve tahsîle tevcihle ve ne taraf ile tavsîl ve irsâli mümkün ise bundan sonra mûceb te'hîr tevkifi olur hâlâttan ittikâ ve mücânebet eyleyerek bâ'yî hâl evvel bâevvel tahsîl ve irsâline bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve fi-mâba'd sene bâ sene vakt ve zamânıyla tahsîl tisyârına ve vechen min-el-vücûh akde te'hîre kalmamak vechile nizâm ve râbitasıyla virmeğe dahi şedd-i nitâk-ı gayret ile istishâl rızâ-ı dilâverânem ve ifâ-yı sadâkat istimkâmet-i hâlâf gelmekden ve hilâfi ve tenbihât-ı şâhânem bundan sonra hareketle mazhar muâheze ve itâb-ı şedid-i şâhânem olmakdan ittikâ ve mücânebet eylemen bâbında.

Fi Evâsıt-ı B 1203

Asker tahrir etmekle görevlendirilen mübaşirlerin, bir an evvel memur oldukları askeri tahrir ederek, Turnacı başı Ömer mübaşeretiyle orduyu hümayuna gecikmeden yola çıkmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 65) Bu Dahi

Altmış Dört Cem'atın Yoldaşlarından Trabzonda Tonyalı El Hac Salih Oğlu Büyük Limânda Bahâdır Oğlu Osmân ve Yalatmanlı Hacı Musa Oğlu Sinan ve Hemşinli El Hac Hüseyin ve Mackalı Olub Eyub Oğulları (boşluk) ve (boşluk) ve Zizeden Bakayık Oğlu ve Molla Mehmed ve Ufat Abaz Oğlu Hacı Ali ve Hul Oğlu Mehmed ve Hasan Ağa Oğlu Salih ve Duran Oğlu İbrâhim ve Esnede

**Balta El-Hac İsmâil ve Gerede Seyyid Oğlu Mustafa ve Bacerid Mustafa Paşa
Biraderi Mîr Mahmud ve Hunada Mamuy Mustafa ve Esnece Balatar Oğlu ve
Baca İbrâhim Ağanın Oğlu Mustafa ve Feyserde Hâcî Kara Ağanın Yekişi
Küçük Ali Feyserde Haburdan Oğlu Abdurrahman ve Ercevede Hacı Mustafa
Ağanın Oğlu Hasan Huyada Kôr Hasan Ağanın Oğlu Ahmed Zîde
Mecdühuma Hüküm Ki:**

Siz ki mûmâ-ileyhumasız abâ hüsn-ı cedde dergâh-ı mu'allâm yeniçeri ocaklu ve ocaklu zâdegân zümresineden olduğunuda bâyi ol baharda hamiyet-i âsârda her biriniz alâ kadr'ül-iktidâr hem 'asâkir tertîb ve âsârınız ordû-yu hümâyûnuma ve ba'zınız Soğucak cânibine vüsûl ve luhûk mübâderet birle icrâ-yı hidemât mebrûre ve ifâ-yı farîza-i gâzâ ve cihâda ikdâm ve gayrat eylemeniz şâmil her birine ocak mekâtibi mûciblerince başka başka me'mûrine evâmîr-i 'aliyem ve tastîr ve ba'de isti'câle hâvî emr-i münîfim ısdârına ocakdan Turnacı başı Ömer zîde mecdühû mahsûs mübâşîr ta'yîn ve tesyîr olunmuş idi. El-hâletü hâzihi mevsimi bahar hulûl eylediginde mâ'adâ dîn düşmanları memâlik-i İslamiyeye hücum ve îsâle hasârdan hâli olmadıkları sebeble bil-cümle 'asâkir-i muvahhidine me'mûr oldukları mahallere vüsûlleri lâzımeden idiği henüz sizlerden bir haber ve eser zuhûr etmemekle hâlâ Trabzon vâlisi Vezîrim Abdullah Paşa edâm-Allahu te'âlâ sizi ve sâ'ir Trabzon kazâlarında me'mûr kılınanların ihrâcî ve savb-ı me'mûrlarına i'âşe ve sevk ve tisyâr eylemek üzere müşarûn-ileyhe hitâben bu def'a dahi te'kîdi hâvî emr-i münîfim ısdâr kılınmakla müşarûn-ileyhin emir ve re'yi üzre hareket ederek mukaddemâ sâdır olan evâmîr-i 'aliyeme mürettib ve matlûb 'asâkiri her biriniz 'acâleten techîz ve istishâb ve heman hareket ve bir kadim akdem savb-ı me'mûrunuza vüsûl ve luhûk sür'at ve şitâb eylemeniz fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen emr-i şerifim dahi ısdâr ve ale'l- hitâm'ül-ta'cîl ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi sizden dîn yolunda ve uğur-ı hümâyûnumda hidemât-ı mebrûre zuhûrî me'mûl ve melhûz olduğü ve tamâmen dîn ve devlet-i 'aliyeme hidemât vakitleri idiği ma'lûmunuz oldukda Vezîr müşarûn-ileyhsin re'y ve irâdesine etbâ' ve muvâfakat ederek mukaddemâ sâdır olan emr-i 'aliyemden mikdârları müsarrah ve matlûub neferâtı 'acâleten tedâarük ve techîz ile yerlerinizden hareket ve bir ân ve bir sâ'at mukaddem mahal-i me'mûrunuza vüsûl ve luhûk mübâderet birle sizden melhûz ve me'mûl dâverânım olan hareketi gubûrâna ve sâdikane icrâ-yı nisâr ve sa'y ve miknet ve hilâf-ı vaz' ve harekete tethîr muâheze olmakdan ittikâ ve mücânebet eyleyesiz deyü dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan hâfiz Sâlih ağa dâme ulüvvûhu tarafından mühürlü

mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel ve hareket olumak bâbında ordû-yu hümâyûnumda emr-i şerîf sâdır olmağın cülûs-ı hümâyânım meymenet-i makrûnum vukû'na binâen tecdîden rikâb-ı hümâyûnumda iş bu emr-i 'âlf-şânın ısdârı bâbında.
Fî Evâsıt-ı B 1203

Dulkadir-zâde Ömer Bey'in, bir an evvel memur olduğu askeri tahrir ederek, orduya katilmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 66) BuDahi

(sh. 33) Hâlâ Maraş Beğlerbeğisi Dulkadir-Zâde Ömer Dâme İkbâlühüya Hüküm Ki:

Sen ki mî-mîrân-ı mûmâ-ileyhsin bedeninden bin beşyüz nefer piyâde ve güzide ve müntahib olarak süvârî 'asker tahrîr ve techîz ve üzerlerine kâr güzâr başbuğu ta'yîni ile nevrûz-ı firûzda ordû-yu hümâyûnuma irsâl ta'ahhüd olduğına mebnî sahîfe-i taksîrât ve cerâime zulm-ı afv ve safih-i şâhânem keşide ve dağ ve sancâktan ilkâ ve Maraş eyâletine dahi 'azîmet ve ihsân-ı mülûkânem olub muktezâ-yı ta'ahhudü şart afvuna üzre asâkir-i mezkûrenin şimdiye dek başbuğu ta'yîniyle ordû-yu hümâyûnuma irsâl ve vüsûlleriyle şart-i afv ve ta'ahhdine binâen getürmek ve hareket-i sâbikanın imhâ eylemek ve hakkında olan 'azîmet-i şâhânem idârî teşkîline kadîmin vâcib-i zimmet idiğinden uhde-i ubûdiyet etmeği henüz asker-i mezkûrenin techîz ve yola ihrâcına dâir bir haber ve eser zuhûr etmeyûb ve el hâletü hâzihi nevrûz-ı firûza duhûl etmekten nâşî senden yine bu güne mübteyâne ve mütebassırâne harekete tekrar gadâb-ı işbâr-ı şâhânemin zuhûruna icâb eden kazâyâdan olmakla takrîbî ve tahrîran ve isti'câle ve istisrâ' iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve 'alâ-hitâm'ül-ta'cîl ve (boşluk) ile irsâ olunmuşdur. İmdi cürmünü afv ve tûğlarını ibkâsı ve eyâlet-i mezkûrun tevcihi matlûba tahrîr ve techîz ve nevrûz-ı firûzde irsâline müte'ahhid olduğun bin beş yüz nefer süvârî 'askeri serî'an vüsûl emrine ikdam eylemek şartıyla ve irâdesine mebnî idiği ma'lûmun olan hâlâtden iken şimdiye dek irsâller husûsuna rehâvetine gadab-ı şahanem mazhar olmaklığı icâb etmişken bu def'alık iğmâz olduğu ve bundan sonra 'asker-i matlûbeyi serî'an erişmekve yahud noksân irsâl etmek ihtimâli olur ise senin için necat ve selâmet hal bi-gayr-i hakk'ul-ihtimâl idiği mahalinde oldukda şartı afv ve ta'ahhudün üzre ol mikdâr 'askere başbuğu ta'yîniyle serî'an ordû-yu hümâyûnuma erişdirmek şart-ı afv ve ta'ahhudüne ibkâ ve hareket-i sâbıkı imhâya ve telâfî-i zamânı ve selâmet hâline istishâl sa'y-i gayret ve ba'de-ezîn ednâ mertebe betâet ve rehâvet vukû'na

sûhte-i sâre gadab-ı şâhânem olmağın bi-gâyet ittikâ ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 203

Derkenar: İş bu emr-i ‘âlî şânım lede’l-vürûd ber-mantûk emr-i münîfim kudretin mertebe ‘asâkir ile ‘azîmete müte‘ahhid olduğuna nâtık Güğercinlik kâdîsından vârid olan i‘lâmın mefhûmuna bâ fermânı ‘âlî şerh yazılmışdır.

Fî 4 N Sene 203

Dimetokalı Hâcı Hasan’ın istenilen miktarda asker tahrir ederek, nevrüz-ı firuzda orduya dâhil olmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 67) Bu Dahi

Dimetokalı Hâcı Hasan Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Sene-i cedîde evvel baharda dahi ‘avn ve i’nâyet Cenâb-ı Hüdâ ve Rûhâniyet-i hazret-i Resûl-i kibriyâ ‘aliye ezk’ül-ilticâ ile Moskovlu ve Nemcelü üzerlerine yedi sekiz koldan ‘asâkir sevk ve tesyîr ile farîza-i cihâd ve gazâ icrâ olunmak ve düşman-ı dînden gereği gibi intikâm alınmak müsemmin olduğuna binâen â‘dâ-yı dîne evvel baharda memalik-i islâmiyeye hücum edecekleri hareket-i fâsidelerinde aşikâr olub bu sûrette kâfe-i ehl-i îmân ve husûsu sâye-i gayetvâye-i şâhânem iktisâb-ı servet edenlerin mâlan ve bedenen gazâyâ i‘ânet farz-ı ‘ayın olduğuna binâen ve sen ki mûmâ-ileyhsin beyn’ül-âhâli hamiyet ve diyânete mümtâz ve servet ve yesâr ile serferâz olduğuna eşnâ “ve câhidû fi-sebîl-İllâh bi mevâlikum ve enfüsekkum” nâs-ı şerîf üzere i‘ânet’ül-cihâd kendü bedeninden yüz elli nefer süvârî ve yüz elli nefer piyâde ceng-âver ‘asker tahrîh ve techîz ve ma‘iyyetine istishâb ve evvel bahar hamiyet-i âsârda ordû-yu hümâyûnuma mülhak olunmak husûsuna irâd-ı ‘aliyeme ta‘alluk etmekle me’mûretine hâvî iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi bu sefer sefer-i sâbıka bu sene sene-i mâziyeye kıyâs olunmayıb ma‘âz-Allahı te‘âlâ ehl-i İslâmı aralıktan kaldırmak niyet-i bâ-telesiyle iki düşman birbirleriyle arka verüb evvel baharda bi’l-ittifâk memâlik-i islâmiyeye hücum edecekleri aşikâr olamak hasebeyle bi’l-cümle ümmet-i Muhammede gazâyâ ve ashâb-ı liyâketde olanlara mâlen ve bedenen i‘ânet-i lâzıme-i vakti ve halden idiği ve bu emr-i dînde iğmâz ve rehâvet ve irâd-ı öZR ve illet edenler isti’fâ kaydına düşenler haklarında ebvâb-ı afv mesrûd ve rehâvet ve şefâ’ate mefkûd olub dünyada eşeddi azâb ile mücâzât olacaklarından başka ahirette dahi huzûru ma‘nevî-i hakda cevâb veremeyecekleri ve ifây-ı muktezâ-yı me’mûriyet edenlerin mübtelâ oldukları meşekkatleri ber-vechile zâyî‘ olmayıb ahirette derecât-ı ref’iye mes’ud olacakları delâ’il-i adîde ile zâhir olduğundan gayri dünyada dahi mazhar-ı mükâfat

olacakları iştibâh olacağı ma'lûmun oldukda i'ânet'ül-gazâ kendu malından ol mikdâr süvârî ve piyâde 'askerî güzîde ve müntahib olmak üzere tahrîr ve techîz ve evel baharda ordû-yu hümâyûnumda isbât-ı vücûd eylemek üzere vakitle ve hareket ve ol tarafta hâlâf-ı râhde fukarâya zulüm ve ta'addî vukû'una tecvîzden mübâ'adet ederek tamâmen ol mikdâr 'askerinle ordû-yu hümâyûnuma gelüb"fazl'ül-İlah'il-mücâhidîne ale'l- kâ'idine ecrân 'azîmen" faziletini ihrâz-ı nisâr ve sa'y-ve kudret ve iğmâz ve rehâvet ve imrâr-ıvakta cesâretle fi'l-dünya ve âhre mübtelâ-yı hizâlâne ve hüsrâne olmakdan mübâderet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Derkenar: İş bu emr-i 'âlî şânım lede'l-vürûd mühimmât-ı seferiye husûsu ber mûcib emr-i 'âlîye dikkat olunacağı ifâdesiyle kazaâlarından sefer-i hümâyûna me'mûr 'askeri dahi levâzım-ı muhtelif ile bundan akdem ihrâc ve irsâl iddürüb kazâlarından sefer-i hümâyûna me'mûr kimesne kalmadığına nâtik ve Mihâlîç ve Yenişehir Bursa ve Geyve ve Kirmastı ve Samsun kâdîlarından vârid olan i'lâmâtın mefhûmuna bâ fermân-ı 'âlî şerh verilmiştir.

Fi Evâhir-i D Sene 203

Sadrazam Yusuf Paşa'nın emrine girmek için derhal istenilen miktarda asker tahrir ederek orduya doğru yola çıkılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 68) Bu Dahi

Bosna Kâdîsına ve Hüdavendiğâr Sancağında Vâki' Sâ'ir Kazâların Kuzât ve Nüvvâbına ve Hüdâvendigâr Sancağı Mütesellimi ve Bu Def'a Mahsûsen Mübâşir Ta'yîn Olan Mehmed Paşaya ve Sâ'ir Zâbitâna ve İş Erlerine Hüküm Ki:

Bahar mevsim-i takarrub ve dîn düşmanleri her taraftan hudûd-ı islâmiyeye tecâvüz ve tasallut üzere olduklarından bu sene-i mübârekede hâlâ sadr-ı a'zam ve serdâr-ı ekrem mansr'ül-ilm Yusuf Paşa edâm-Allahü te'âlâ iclâlühû ve zı'f-ül-... iktidârehu ve ifâd-ı sancâğ-ı şerîf sâyesiyle ordû-yu hümâyûnumda düşman-i dîn üzereine sene-i sâbıkdan evvel hareket eylemesi lâzım geldiğine binâen serdâr-ı ekrem müşarûn-ileyhe ve sâ'ir ocakların ağalarının tuğları mah-ı cemâzi'yel-evvelinin beşinci günü ihrâc olub esbâb-ı hareket âmâde kılındığı beyânıyla cümle me'mûrine seri'ân hareket ve 'azîmet eylemeleri isti'câle hâvî başka başka evâmir-i 'aliyem dahi eğirçe ısdâr olub ancak 'asâkir-i me'mûrine ve sâ'ir mühimmât-ı seferiyenin bir sâ'at akdem ve bir kadim mukaddem yerlerinden ihrâc ve ordû-yu hümâyûnuma ısdâr ve irsâlleri emrine iğnâ ve ikdâm lâzım-ı hâl muktezî ol havâliden olduğuna binâen

tayin-i Rûse ve livâ-i mezkûre dâhilde vâki' kazâların sefer-i hümâyûnuma 'asâkir-i mürettib ile me'mûrlarına ve levâzımât-ı seferine ve mühimmât-ı sâ'irenin bir gün evvel ihrâc ve seri'ân irsâlleri emrine ihtimâm ve dikkat olunmak için mübâşiri mûmâ-ileyh dahi hassaten ta'yîn ve irtisâl olunmak mülâsebesiyle mahsûsen iş bu emr-i şerîfim tasdîr ve tesyîr olunmuştur. İmdi sen ki mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhsiz iş bu emr-i şerîfim tarafından lede'l-vüsûl mevsim-i baharın takarrubı hasebiyle ordû-yu hümâyûnuma ve serdâr-ı ekreminde sancâğ-ı şerîf sâyesine ilticâ ile mütevekkilen ale'llâhu te'âlâ azîmet... bi-gâyet takarrub eylediği ve ma'âz-Allahü te'âlâ 'asâkir-i müretteb ile mübteğânın şeri'ân ve 'âcelen gelûb erişmekte te'hîr ve betâetleri rûnümün olmak lâzım gelir ise hükkâm ve zâbitânın kusûrlarına cümle ile her biri hâl ve şanlarına göre güne dünyâda taraf-ı şâhânemden muâheze ve te'dîbleri icrâsından iğmâz olmayacağından mâ'adâ ahirette dahi böyle dîn-i mübine i'ânet kusûr edenlerin huzûr-ı ma'nevî bârîde cevâba kâdir olamayacakları zâhir idiği ma'lûmunuz oldukda bu umûr-ı dîniyede cümle mehâm takdîm birle hükümetiniz dâhilinde olunan me'mûrları ma'rifetinize ve mübâşir mûmâ-ileyh ma'rifetiyle asâkir-i mürettib ile âcelen yerlerinden tahrîkle ve kezâlik sâ'ire mühimmât-ı seferiyeyi daha bir sâ'at ikdâm bir kadim mukaddem ihrâc ve ordû-yu hümâyûnuma sevk ve tisyâr ve icrâyı rusûm-ı diyânet ve hamiyet bezl-i mukadderat ve hilâf-ı emr ve rızâ hareketle mazhar-ı muâheze olmakdan ittikâ ve mücânebet ve senki mübâşir mûmâ-ileyhsiz size bu husûs ta'yînlerine garaz livâ-yı mezbûr dâhiline kânî me'mûrların ve bi'l-cümle levâzımı ve mürettibâtı seferiyenin serî'an ve 'âcelen ihrâc ve bir kadim akdem ordû-yu hümâyûnuma erişmeleri hâlâtı istihsâline bezl-i mukadderat eylemek me'mûrana mebnî olmakla bu bâbda lâzım-ı sadâkat ve hamiyet icrâsına dikkat ile gerek 'asâkir ve gerek mühimmât ve levâzımât-ı seferiyenin bir an akdem yerlerinden ihrâcıyla ordû-yu hümâyûnuma vüsûle ocaklar emrine teşmîr-i sâka gayret ve sermu kusûr ve rehâvet irtikâbıyla bir ferdin geriye kalamlarına mûcibi hâlâta tecvîz ile mazhar te'dîb olmakdan ittikâ ve mücânebet eylemek bâbında

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Gecikmeye meydan vermeden istenilen miktarda asker tahrir ederek mübâşirler vasıtasıyla Vidin canibi ser askeri maiyetine dahil olunmasını bildiren hükümdür

(Hüküm 69) Bu Dahi

(sh. 34) Çorum Sükkânından Silahdâr Beş Yüz Başısının Baş-Zâde Ali ve Silahdâr Ocağı Tarafından Mukaddemâ Ta'yîn Olan Mübâşirlere Hüküm Ki:

Hâlâ Bozok sancağı mutasarrıfı dergâh-ı mu'allâm kapûcu başlarından Cabbar zâde mîr Süleymân dâme mecdühû ma'rifetiyle muahharan rikâb-ı hümâyûnum tarafından sâdır olan fermân-ı 'âlî mûcibince meştâ için İznik ve Eymür ve Kırşehir ve Çorum ve Kangırı havalilerinde tahrîrine irâd-ı 'aliyeme ta'alluk eden iki bin neferi sipah ve silahdâr serden geçdilerden beş yüz nefer silahdâr serden geçdilerinden sen ki beş yüz başı mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle tahrîr ve tertîb ve ma'rifetine ordû-yu hümâyûnuma îsâl olunmaları için beş yüz başı nasb ve ta'yîn olunan mert-i vâfire olduğu ve neferât-ı merkûmenin bir an akdem irsâlleri ne derçlerde ehemmi idiği mukaddemâ bilâd-ı me'âd sâdır olan evâmir-i münîfim müzâmininde ma'lûm iken neferât-ı merkûm henüz vârid olmadıkları ve bi-mennihi te'âlâ hulûl baharda hâlâ sadr-ı a'zam ve serdâr-ı ekrem mersûr'ül-ilim Yusuf Paşa edâm-Allahu te'âlâ iclalehû ve zâ'if... iktidârhu ve ikbâle sancâğ-ı şerîfi sâyesiyle Moskavlu üzerine ve 'asâkir-i muvahhidini sâ'ire ile ser askerler Nemçelü üzerine hareket ve 'azîmet eylemek üzere karar verilmekle marr'ür-zikr sipâh ve silahdâr serdengeçdilerin hâlâ Vidin cânibi ser 'askeri Vezîr Hasan Paşa edâm-Allâhu te'âlâ iclalehu ma'iyetine me'mûrlarını irâde-yi 'aliyeme ta'alluk eylediği ve dîn düşmanlarının bu esnada taraf taraf memâlik-i islâmiyeye hücum dâ'iyesinde oldukları tashîh olduğuna beyân-ı ber kadim akdem 'asâkir-i müslimînin me'mûr oldukları mahallerde isbât-ı vücûd eylemeleri emri ehem olduğu hasebiyle fî-mâb'ad tehîr vukû'na tecvîz etmeyüb me'mûr tahrîr olduğun beş yüz silahdâr serdengeçdileri der-hâl istishâb ve bir güne hareket ve yollarda ayak sürmekden mücânebet ederek müşarûn-ileyh ma'iyetine 'acâleten vüsûl ve luhûk ihtimâm ve dikkat eylemek fermânım olmağın i'lâmen ve te'kîden ve ista'câlen iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve Osman çavuş mübâşir ta'yînve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi bu vakti evkât-ı sâ'ireye kıyâs olunmayıb ve me'mûrların bir an evvel hareket ber kadim akdem savb-ı me'mûrlarına vüsûle müsâra'at eylemeleri farîz-i zimmetleri idiği ve neferâtı merkûmenin ordû-yu hümâyûnuma olan me'mûriyetleri cânib-i mezbûr ser 'asker ma'iyetine tahvîl olduğu ve ba'd-ezin tehîr ve betâet ve neferâtı noksân ve natuvâna olmak lâzım gelir ise hakkında sâ'ire-i gayret olacak vechile mu'âmele olacağı ma'lûmunuz oldukda mukaddemâ rikâb-ı hümâyûnum tarafından ve bu def'a ordû-yu hümâyûnum cânibinden sûdur eden evâmir-i 'aliyem mûcibinde beşyüz nefer serdengeçdi neferâtı serî'an ihrâc ve evvel baharda ser asker müşarûn-iley

ma'iyetine erüşüb icrâ-yı lâzım-ı sadâkat ve diyânete dâmen der-meyân ve mazhar hüsnü mükâfat olmakdan bezl ve sa'y ve kudret ve ednâ tehîr ve betâet ile mazhar mücâzat olmakdan mübâ'adet ve siz ki mukaddemâ ocak tarafından ta'yîn olunan mübâşirlersiz ihrâcına me'mûr olduğunuz neferâtın me'mûrları Vidin ser askeri müşarûn- ileyh ma'iyetine tahvîl kılınmakla neferât-ı merkûmenin serdengeçdi ağâsı mûmâ-ileyhin ma'iyetiyle ma'iyeti müşarûn- ilehe îsâl ve vüsûllerini müş'ir ser asker müşarûn- ileyhsin tahrîratı ahz ve ordû-yu hümâyûnuma avdet eyleyesiz şöyle ki neferât-ı merkûme meştâ için tertîb olunmuşken adm-i ihtimâmınız sebebiyle bu âna kadar tevârüd etmemeleri ile ba'dezîn dahi irtikâb kusûr ve rehâvet tahvîli me'mûretleri bahâne-i ittihâz ile serî'an hareket eylemek ve 'âcilen baharda mukaddemce müşarûn- ileyh ma'iyetine vâsıl olmamak ve askerin bir neferi noksân olmamak ihtimâli olur ise sizin dahi te'dîbâta layığınız icrâ olunacağı muhakkak bilüb âna göre müteyakkızâne hareket eyleyesiz deyü dergâh-ı mu'allâm kapûcu başlarından hâlâ silahdâr ağâsı olan Mehmed dâme mecdühû tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında ordû-yu hümâyûnumda emr-i şerîf sâdır olamğın cülûs-ı hümâyûnum meymenet-i makrûnum vukû'na binâen tecdîden rikâb-ı hümâyûnum emr-i 'alışanım sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı B Sene 203

Vize iskelesinde bulunan çapa ve battalların derhal İstanbul'a zahire gemileri ile nakil edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 70)

Dergâh-ı Mu'allâm Kapûcu Başlarından Ahyol Mahkemesi Emîni Mustafa Dâme Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki kapûcu başı mûmâ-ileyhsin bundan akdem ma'rifetinizle kat'a Vüzüden Vize iskelesine nakil olunan elli iki adet yigirmi ikişer arşun tûlnet on beş mirfek cisminde olan battâlar câbalar el-yevm iskele-i merkûmede mevcûd olub ancak sefineye tahmîl ve der aliyeme nakil imkânda olmamakla ol taraftan âsitâne-i sa'âdetime tevârüd eden zehâir sefineleri derûnlarına mütehammil oldukları mürettibi birer ikişer vaz' ve tekâmîl ile irsâl ile iktizâ eden bahâ' ve nevâl sefinesi cânib-i mîriden i'tâ olunmak üzere zikr olunan battâl ve câbaların ma'rifetinizle der sa'âdetime nakil ve tesyîri bâbında emr-i şerîfim sudûru bâ-takrîr istid'â olduğına binâen zikr olunan câbalar kundâklığa çeşbân olmakla vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın

dîvân-ı hümâyûnumda iş bu emr-i şerîfim sûdur ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki kapûcu başı mûmâ-ileyhsin ber-vech-i muharrer iskele-i mezbûrede mevcûd olan sâlif'üz-zikr battâl ve câbaları Âsitâne-i 'aliyeme geleceği zehâyir sefineleri derunlarına mütehammil oldukları mürettib birere ikişer vaz' ve tahmîl ile iktizâ iden bahâ' ve nevâl sefineleri mîriden i'tâ olunmak üzere ma'rifetinizle der sa'âdetime nakil ve tesyîri esbâbına istishâline mürettib sa'y ve dikkat vukû'na ve tehîri müsüllü vaz' ve hareket vukû'na idânet-i ruhsattan bi-gâyet hazer ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 203

İskeçe köprüsü için gerekli kereste ve malzemenin temin edilerek bir an evvel köprüünün inşasına başlanması ve kısa sürede bitirilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 71)

Havâcegân Dîvân-ı Hümâyûnumda Olub Bu Def'a İskece Köprüsü Binâ Emîni Nasb ve Ta'yîn Olunan Yusuf Ağâ Zîde Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin İskece köprüsü binâ emini hizmetinde bu def'a rikâb-ı hümâyûnum tarafından senin 'uhdene ihâle ve ta'vîz olmakdan nâşî bu taraftan bir kaç gün zarfında harekete müsâra'ata İskece taraflarına varub mâliyeden sâdır olan emr-i 'âlî şânım tafsîl ve beyân olduğu üzre İskece köprüsü kerâset ve mâlzeme-i sâ'ire senden kusûr kalan her ne ise bir an akdem ve bir sâ'at mukaddem geceyi gündüze katarak tekâmiline ve haber-i mezkûrenin inşaasının emrine mikdâr-ı zerre kusûr ve rehâvet vukû'na gelmemesine bezl-i mukadderet ve ol taraflara vüsûl ve hidemât-ı me'mûreine kıyâm ve ... ordû-yu hümâyûnum tahrîr ve iş'âr ve müsâra'at eylemek fermânım olmağın me'mûretine hâvî dîvân-ı hümâyûnumdan hassaten iş bu iş bu emr-i 'âlî şânım ısdâr ve yerine i'tâ olunmuşdur. İmdi bu husûsu mevâd-ı uhrâya kıyâs olmayıb ehemmi mühimme vacibi'ül-ihimâm olduğu ve bu bâbda sermu rehâvet ve diyânet hakkında mûdî-i peşimân ve nedâmet olacağı ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh bu taraftan kaç gün zarfında 'acâleten hareket ve İskece taraflarına vürûda müsâra'at ve ba'd-el-vürûd diğer mâliye emrine emr-i şerîfim mûcibince me'mûr nâşî olduğuna İskece köprüsü kereste ve mâlzeme-i sâ'ire senden her ne mikdâr kusûru var ise cümlesine 'alâ eyyi hâl tedârik ve tekâmil emrine haber mezkûrenin ber-vech rasânet-i beyân ve inşasına dâman-der-meyân-ı gayret ve bu husûsda mikdâr-ı zerre rehâvet ve kusûr ve tekâsül ve te'hîr vukû'na cesâretle

mazhar-ı mulâhaza şehri-yârânım olmakdan gâyet'ül-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 203

İsmaili tarafı seraskeri Hasan Paşa'nın, on beş bin kuruşluk hasılatının kendisine güven içinde ulaştırılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 72)

Âsitânedden İsmâiliye Varınca Vâki' Kuzât ve Nüvvâba ve Zâbitâna Hüküm Ki:

Hâlâ Anadolu vâlisi İsmâili cânibi ser asker Vezîrim el-hâc Hasan Paşanın mütebâkî hasılâtından bu def'a hutâ-bârî Ahmed zîde kadruhû yediyle irsâl olunan on beş bin gûruş hazînenin esnâ-yı râhda muhâfaza olunarak müşarûn-ileyhe İrsâli bâbında emri celîl'ül- müfridim sudûruna müşarûn-ileyh kapı kethüdâsı vekîli bâ- takrîr istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere amel olunması için mu'tâd olunan bezl-i emri tahrîr olunmuştur.

Fî Evâhir-i B Sene 203

Timurtaş Paşa'nın hiç vakit geçirmeden asker sürücüsü olduğu mahalden istenilen miktarda asker ile hareket ederek orduya katılmasına bildiren hükümdür.

(Hüküm 73)

(sh. 35) Sâbıka Vân Muhâfızı ve Hâlâ Rakka Vâlisi Olub Anadolu Cânibinden Zikr Olunan Mahallerde Sefer-i Hümâyûnuma Me'mûr Asakirin Sürücüsü Olan Vezîr Timürtaş Paşaya Hüküm Ki:

Senki Vezîr müşarûn-ileyh 'amme-i hüdvendiğâr sâbık cennet mekân firdevsi âşiyân Sultân Abdülhamid hân aleyh'ül- rahmet ve'l-gufrân zamânında bundan iki üç mah mukaddemâ bâlâsı hatt-ı hümâyûn ile mu'anven sâdır olan emri şerîfim tafsîl ve beyân olduğu üzre düşman-i dîn ve devlet ve 'adüvv-yi mülk ve millet olan Nemçe ve Moskov kefereleri üzerelerine kol kol ta'yîn olan ser 'askeran ve başbuğlar ma'iyetlerinde ve bâ-husuûs ordû-yu hümâyûn nusret-i makrûnum cüyûş müzekkâ-i zinde vakt ve zamânıyla mevcûd bulunmaları ehem-i istiğal devleti 'aliyemden olmak mülâsebesiyle Anadolu cânibi me'mûru 'asâkir-i mansûranın yerlü yerinde 'acâleten ihrâcları beher hâl vüzerâ-yı i'zâmım ikdâmlarına menût olduğundan sâbık Mısır ve hâlâ Diyarbakır vâlisi olan Vezîrim seyyid Abdi Paşa iclalühû 'acâlaten Mısırdan hareket ve Şama gelüb andan ibtidâ ile sağ koluna yemin ve yesârıyla Boyvâdin ve Seyyid Gâzî üzerinden gelibolu cânibine gelince vâk'i

yerlerin ‘askerini ihrâc ve ordû-yu hümâyûnuma sevk ve tisyâr eylemek üzere müşarûn-ileyh güzelce sürücü ta’yîn olub ancak müşarûn-ileyhin her ne kadar ifâ-yı me’mûriyeti ikdâm edeceği bedîdâr ise dahi Mısırdan hareket ve hurûca vakt-i muhtâc olduğu cihetten sen ki Vezîr müşarûn-ileyhsin sürücülük hizmetindene ifâ eylemek şartıyla Rakka eyâleti sana tevcîh ve ihsân olduğuna beyân birle ‘acâleten Vandan hareket dâ’ire ve kapun halkını sürücülerin idâresine dahi vecihle tertîb ve tanzîm mübâderet Vandan eyâlet-i Erzurum etrâfı ve Sivas ve Zile ve Maraşa varınca yemin ve yesârile Anadolu eyâletinde dahi Kangırı ve Bozok ve Kastomonu ve Boluya gelince mahallerine sefer-i hümâyûnum me’mûr ‘askerini sürerek ve bir ferdini geriye kalmasına tecvîz eyleyerek cümlesine ihrâc ve nevrûz-ı firûzda ordû-yu hümâyûnda mevcûd bulunmak üzere sevk ve tisyârlarına ihtimâm ve dikkat eylemek için me’mûretine hâvî bundan ikdâm hatt-ı hümâyûn ile mu’anven emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. El hâletü hâzihi nevrûz-ı firûzda mürûr ideli vâfir-i merd olub sadr-ı a’zam ve serdâr-ı ekrem kariben düşman-i dîn üzerine harekete hazır idiği ve dîn düşmanlarının hudûdu islâmiyeye tasallut ve hücûm edecekleri hareket fâsidelerinden zâhir olduğu nazarân senden şimdiye dek olduğun mahale hareket ve emr-i me’mûrine şürû‘ ve mübâşeret birle ber-kadim-akdem me’mûr sevk olduğu ‘askeri sürerek ordû-yu hümâyûnuma vürûda müsâra‘at eylemek me’mûl ve muntazar iken elân bir haber ve eser zuhûr etmediği ve budan böyle vâkitlerde hiç müsâ’id kalmadığı bedîdâr ve ‘adüvv-yi dînden ‘avn-ı hakla gereği gibi ahz-ı sâr ve intikâm niyet-i hâlsesiyle cemi‘ asker-i müretibine serî’an yerlerinden ihrâc ve bir gün evvel mahal-i me’mûrelerinde isbât-ı vücûd ve hıdemâtı gazâda kıyâm ve bezli-mechûd eylemeleri husûsusna ikdâm farz mesâbesinde olduğu ma’lûm ve aşikâr olmakdan nâşî mukaddemâ sâdır olan emr-i ‘âlî mûcibince amel ve hareket dâmen der-meyân-ı gayret birle muktezâ-yı me’mûretine ifâ esbâbına istishâle mezid-i ihtimâm ve dikkat ve hilâfında bi-gâyet ittikâ ve mücânebet eylemek fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen hassaten rikâb-ı hümâyûnumda iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi sürücülük hizmet-i umûr uhrâya kıyâs olunmayı devlet-i ‘aliyeme i’zam-ı umûrundan idiği ve zikr olunan mahallerin sürücülüğü sana ihâle olunması senden uğûr-ı dîn ve devleti ‘aliyemde vücûhla gayret ve sadâkat ibrâzı umuruna ikdâmı edeceğine me’mûru mübin olub ve bâ-husûsu vâkitlerinde olmakla vüsûlü emr-i şerîfde dakika te’hîr etmeyüb hemen geceyi gündüze katarak ve hab ve râhatı terk ederek zikr olunan mahallerin ‘askerini ‘acâleten sevk ve tisyâr ihtimâm eylemeğe ahz-ı mutâlebe-i şâhânem idiği ve ma‘âz-

Allahu te‘âlâ bu umûru mevâda uhrâya kıyâs ile betâet üzere hareket ve dikkat ve zamânıyla sevk askere ikdâmdan rehâvet eylediğin sûretde hakkında tenfir-i tabi‘safvet-i tebi‘-i şâhânem mevcûd olacağı sadâkâta hareket ile me‘mûr sevk olduğun askeri evvel ba evvel gelüb bi-mennihi te‘âlâ eriştiği halde hizmet ve sadâkate mânî olmayıb mazhar-ı mükâfat olacağından iştibâh olmadığı ma‘lûmun oldukda iş bu emr-i şerîfim sana her ne mahalde vâsıl olur ise mukaddemâ südür eden emr-i ‘âlî mantûkunca ‘amel ve hareket dâmen der-meyân-ı gayret birle bilâd-ı beyân olan mahallerde ‘asâkirine gönderilen defter mûcibince gerek mîri gerek kendü bedenlerinden tahrîr ve îsâle me‘mûr rü’esa ve serkardegân ve zâbitân birinden geri kalmasına ruhsat ve cevâz göstermeyerek cümlesine tamâmen ve kâmilen yerlerinden ihrâc peyder pey sevk ve tisyârlarına ikdâm ve bin başı ve sâ’ire rü’esâ ve serkerdegân taraflarından izhâr âdem-i ita‘ât ve serî’an hareket ve ‘azîmete tereddüd ve muhâlefet edenlerin te’dîb ve tahrîrleri icrâ ve ba-husûsu ocaklarını ‘askerinden ocaklarının kavâ‘idine muhâlif hareket ve betâet edenler dahi zâbitleri ve mübâşir ta’yîn olunan Turnacı başı ma‘rifetleriyle güzâra te’dîb olunarak ve levâzım-ı kârgüzârı ve hamiyet icrâ ve ifâ kılınarak iş bu me‘mûret cisminde te’dîbesine kemâl-i i‘tinâ ve dikkat birle senden me‘mûl ve muntazar dâverânım olan sadâkat ve gayret icrâyı müşâr ve sa’y ve gayret eyleyüb ednâ mertebe kusûr ve bu me‘mûretine akçe celbîne vesile ve alet’ül-ittihâzıyla tarafından ve ittbâ’t câniblerinden fukarâ ve zu’afâyâ zülm ve ta’addî vukû’na tecvîzdan ittikâ ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 203

Hazinedar-ı nebevî hizmetine Mısır’da bulunan Keçek Gayybar Ağa’nın atandığının ve bu hususu da gerekli çalışmaların yapılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 74)

Mısır Vâlisine ve Mısır Kâdîsına Hüküm Ki:

Taht-ı ‘âlî baht-ı osmânî üzre cülûs-ı hümâyûnum meymenet-i makrûnum vâki‘ olub umûmen tecdîd-i ahkâm ve bervâtı fermânım olmağın Medîne-i Münevverede ba-vazife-i ma‘iyet-i hazînedâr harem-i nebevî hizmetiyle şerîfi-yâb olan Osman Ağa zîde ulüvvûhu te’yîd Harem-i nebevî nasb ve yerine Mısır-Kâhirede mukim Keçek Gayyar Ağa zîde ulüvvûhu hazînedâr-ı nebevî ta’yîn olunması husûsuna irâde-i ‘aliyeme ta’alluk eylediğine binâen vech-i meşrûh üzre hazînadâr-ı nebevî hizmeti

seniyesine mûmâ-ileyh Osman Ağa zîde ulüvvûhunun üzerlerine refî‘ ve mûmâ-ileyhe Keçek Gayybar Ağa zîde ulüvvûhuya tevcîh ve berât ve virilmekle mûmâ-ileyh Keçek Gayybar Ağa zîde ulüvvûh hizmet-i lâzimesine kıyâm eylemek üzere Kâhire-i Mısırdan Medîne-i Münevvereye vürûdüçün emr-i şerîf sūdûrunu bi’l-fi’l dâr’ül-sa’âdet’ül-şerîfim ağası olan İdris Ağa dâme ulüvvûhu arz etmekle vech-i meşrûh üzere amel olunamk bâbında hüdâvendiğârı sâbık merhûm ve mağfûr-leh cennet mekân firdevsi âşiyân ‘amme-i Abdulhamid hân aleyh’ül- rahmet ve’l-gufrân zamânında iş bu sene-i mûmâreke evâil-i cemâzi-yel-âhirinde emr-i şerîf verildiği enhâ ve tahrîr istid‘â olmağla hilâfına emr yoğsa mukaddemâ sâdır olan emr-i ‘âlî mûcibince ‘amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki Vezîr müşâr ve mevlâna-yı mûmâ-ileyhsiz keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda mûmâ-ileyh Keçek Gayybar Ağa zîde ulüvvûhu hizmet-i lâzimesinde kıyâm için Medîne-i Münevvereye irsâli ikdâm dikkat ve hilâfi rızâ ve harekete tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 203

Varna'nın muhafazası için istenilen miktarda askerin tahrir ve tertip edilerek derhal mübaşirler emrinden yola çıkılmasının ve Varna'ya gecikmeden ulaştırılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 75) Bu Dahi

(sh. 36) Sabânca ve Adapâzârı ve Hendek ve Düzce ve Kimâstı ve Gencelü ve Ağaçlı ve Akyazı ve İbsâkı ve Sarı Çâyır ve Fezri ve Taşkapu İskülüb ve Karasu ve Adanâbâd ve Akçaşar ve Âlâya ve Erikli ve Şeylu ve Bartın ve Amâsra ve (boşluk) ve Kazâlarının Kuzât ve Nüvvâbına ve Ocakdan Hassaten Mübâşir Ta’yîn Olan (boşluk) Zîde Mecdühûya ve Vücûh-ı Belde ve Söz Sahipleri ve Serderân ve Ocak İhtiyârları Zîde Kadrühûma Hümüm Ki:

Düşen-i dîne hazlân-ı karinden Varna ve havâlisine sû-i kâsd ve bahren hücûm-ı etvâr beder katârına meczûm olmakdan nâşî Varnaya eğerce orta ve ‘asâkir ta’yîn ve takvîyesine ikdâm olmakda olub sâlif’üz-zikr kazâların ‘asâkirî bahren Varnaya gelmeleri ehven ve hem tizce gelecekleri vâzi‘ olmakla gerek serdâr ve gerek serden geçdi bayârkı tekâmîl neferâtlarıyla Varnaya me’mûr ve hemân iskelelere tezevvül ve sefâine irtkâb ve doğru Varnaya irsâl olunmaları emrine irâd-ı kat‘a-cihandârâneme ta‘alluk etmekle mukaddemâ tertîb ve beher kazânın serdârları ve serdengeçdi bayraklarıyla ber-mûcib deftere matlûb olan üç bin beş yüz yetmiş nefer piyâde bâyi vech-i kâne derhâl yerlerinden tahrîk ve semt ve civâr olan iskelelerden sefâine irtkâb ve ber-vech-i şıtab Varna iskelesine irsâline ikdâm eylemeleri bâbında

fermân-ı ‘âlî şânım sâdır olmağın mahsûsen iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir mûmâ-ileyhy ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlâna ve vücûh-ı belde ve söz sahibleri ve serderân ve ihtiyâran ve sâ’ir mûmâ-ileyhumasız mukaddemâ ve bu def‘a gönderilen bârem mühürlü defter nâtık olduğu üzre kazâlarınızdan serden geçdi bayraklarıyla matlûbu neferâtı bir gün evvel ve bir sâ‘at mukaddem kazâlarınızdan ihrâc ve bir ferdi tertîb ve matlûbdan noksân olmamak üzre hemen mübâşir ma‘rifetiyle civâr ve mübâşir olan iskalelerden sefâine irkâb ve me‘mûr oldukları Varna muhâfazasına irsâl mezid-i dikkad bu husûsu iğmâz mühimmeden olmamak kat‘a öZR ve bahâne ve tehîr ve tereddüd olunmayarak neferât-ı merkûmenin bir sâ‘at ikdâm ve ihrâc ve irsâl gayret ve ihtimâm eyleyesiz ve sen ki mübâşir mûmâ-ileyhsin Anadolu cânibinden Varnaya nebz’ül-rıkka ‘asâkiri tesyîre ikdâm ve vâcib idiği ma‘lûmun oldukda sen dahi bu bâbda ziyâde gayret ve heman ocakdan gönderilen defter mûcibince beher kazâların mukaddemâ ve bu def‘a tertîb olunan neferâtın bir ferdi noksân olmayarak ve serdâr ve serdengeçdi bayraklarıyla der hâl vilâyetlerinden ihrâc ve semt ve civâr olan iskelelerden sefâine irkâb ve doğru Varnaya göndermeğe ihtimâm ve teraddüd ve betâet güne hareketen ittikâ ve ber-vech-i merâm emri me‘mûrune ikdâm eyleyesiz deyü bi’l-f‘il dergâh-ı mu‘allâm yeniçeriler ağâsı olan Hasan Paşa iclâlehu tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 120

Gecikmeye meydan vermeden istenilen miktarda asker tahrir ederek mübaşirler vasıtasıyla derhal orduyu hümayuna katılmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 76) Bu Dahi

Kırşehir Sükkânından Sipâh Serden Geçdisi Beş Yüz Başı Osman Ağa Zâde Mustafa ve Sipâh Ocağı Tarafından Mukaddemâ Ta‘yîn Olunan Mübaşirleri Zîde Kadrühûma Hüküm Ki:

Hâlâ Bozok sancağı mutasarrıfı dergâh-ı mu‘allâm kapûcu başlarından Cabbar zâde mîr Süleymân dâme mecdühû ma‘rifetiyle muahheran rikâb-ı hümayûnum tarafımdan sâdır olan fermân-ı ‘âlî mûcibince meştâ için Kırşehir ve Çorum ve Artuk-abâd ve Kangırı havâlisinde tahrîrine irâde-i ‘aliyeme ta‘alluk eden iki bin nefer sipâh ve silâhdâr serden geçdilerinden beş yüz nefer sipâh seden geçdileri sen ki beşyüz başı mûmâ-ileyhsin ma‘rifetinle tahrîr ve tertîb ve ma‘iyyetinle ordû-yu hümayûnuma îsâl olunmaları için beş yüz başı nasb ve ta‘yîn olunan mert ve vâfire olduğu neferât-ı mezkûrenin bir an akdem îsâlleri ne derçlerde ehem idiği

mukaddemâ bi'l-defe'ât sâdır olan evâmir-i münîfim müzâmininden ma'lûm iken neferâtı merkûme henüz vârid olmadıkları ve bi-mennihi te'âlâ hülûl evvel baharda hâlâ sadr-ı a'zam ve ve sedâr-ı ekrem mensûr'ül-ilim Yusuf Paşa iclâlehu... ..iktidâruhu ve ikbâle sancâğ-ı şerîf sayesiyle Moskovlu üzerine ve 'asâkir-i mevcûdundan sâ'ire ile ser-'askerler Nemcelü üzerine hareket ve 'azîmet eylemek üzere karar vermekle marr'üz-zikr sipâh ve silahdâr serdengeçdilerden hâlâ Vidin cânibi ser-askeri Vezîrim Hasan Paşa iclâlehu ma'iyetine me'mûretlerine irâde-i 'aliyeme ta'alluk eylediği ve dîn düşmanlarının bu esnâde taraf taraf memâlik-i islâmiyeye hücum dâiyesinde oldukları tashîhe olduğuna binâen ber-kıyâm akdem 'asâkir-i müslîmine me'mûr oldukları mahallerde isbât-ı vücûd eylemeleri emr-i ehem olduğu hesâbıyla fi-mâb'ad bir dakika tevakkuf ve te'hîr tecvîz etmeyub me'mûr tahrîri olduğuna nefer-i sipâh serdengeçdilerine der hâl istishâb ve yerinden hareket ve yollarda ayak sürmekten mücânebet ederek müşarûn-ileyh ma'iyetine acâlaten vüsûle luhûk ihtimâm ve dikkat eylemek fermânım olmağın i'lâmen ve te'kîden ve isti'câlen iş bu emr-i şerîfim ısdâr ile irsâl olunmuştur. İmdi bu vakt evkât-ı sâireye kıyâs olunmayıp me'mûrların bir an evvel hareket ve ber kadim akdem savb-ı me'mûrlarına vüsûle musâra'at eylemeleri farîza-i zimmetler idiği ve nefarât-ı merkûmenin ordu-yu hümâyûnuma olan me'mûretleri cânibi mezbûr ser askeri ma'iyetine tahvîl olduğu ve b'ad-ezîn te'hîr ve betâet ve na-tuvâna lâzım gelir ise hakkında sâ'ire-i gayret olacağı vechile mu'âmele olacağı ma'lûmun oldukda mukaddemâ rikâb-ı hümâyûnum tarafından ve bu def'a ordû-yu hümâyûnum cânibinden sūdûr eden evâmir-i 'aliyem mûciblerince beş yüz nefer serdengeçdi neferâtını serî'an ihrâc evvel baharda ma'iyeti ser 'askeri müşarûn-ileyh erişüb icrâ-i levâzım sadâkat ve diyânet dâmen-der-meyân-ı gayret ve mazhâr-ı hüsnü mukâfat olmağa bazl-i ve sa'y ve kudret ve ednâ te'hîr ve betâet ile mücâzat olmakdan mübâ'adet ve siz ki mukaddemâ ocak tarafından ta'yîn olunan mübâşirlersiz tahrîr ve ihrâcına me'mûr olduğunuz neferât-ı merkûmenin me'mûretleri Vidin ser-askeri müşarûn-ileyh ma'iyetine tahvîl kılınmakla neferât-ı merkûmenin serdengeçti ağası mûmâ-ileyh ma'iyetine heman ihrâc ve serî'an ma'iyeti müşarûn-ileyhe îsâle vüsûllerine müşâr ser asker müşarûn-ileyhin tahrîrat ahz ve ordû-yu hümâyûnuma avdet eyleyesiz şöyleki neferât-ı merkûme meştâ için tertîb olunmuş iken 'adem-i ihtimâmınız sebebiyle bu âna dek tevârüd etmemeleri b'ad-ezîn dahi irtikâb-ı kusûr ve tahvîl me'mûretlerine bahane etmeleriyle serî'an harekete etmemek ve 'âcilen baharda mukaddemce müşarûn-ileyh ma'iyetine vâsıl

olmakla ve ‘askerine bir neferine noksân olmak ihtimâli olur ise sizin dahi tedibâna lâyığınız icrâ olunacağına muhakkak bilüb âna göre muktezâ-yı hareket eyleyesiz deyü dergâh-ı mu‘allâm kabucu başlarından hâlâ sipâhiler ağası dâme mecdühû tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında ordu-yu hümâyûnumda emr-i şerîf sâdir olmağın cülûs-ı hümâyûnun meymenet-i makrûnum vukû‘na binâen tecdîden rikâb-ı hümâyûnumda iş bu emr-i ‘âlî şânım sâdir olmuştur buyrulduz.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Asker tahriri ile görevli kişilerin, gecikmeye meydan vermeden istenilen miktarda asker tahrir ederek, mübaşirler vasıtasıyla derhal orduyu hümâyuna katılmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 77) Bu Dahi

Artuk-Abâd Sükkânından Sipâh Serdengeçtisi Beş Yüz Baş İlyâs Zâde Ahmed ve Sipâh Ocağı Tarafından Mukaddemâ Ta‘yîn Olan Leşkerlere Hüküm Ki

Hâlâ Bozok sancâğı murasarrıfı dergâh-ı mu‘allâm kapûcu başlarından Cabbar zâde mîr süleymân dâme mecdühû ma‘rifetiyle muahharen rikâb-ı hümâyûnum sâdir olan fermân-ı ‘âlî mûcibince meştâ için Artuk abâd ve Çorum ve Kırşehir ve Kangırı civârında tahrîrine irâde-ı ‘aliyeme ta‘alluk iden bin nefer sipâh ve silahdâr serdengeçtiçtinin beş yüz nefer sipâh serdengeçti ile sen ki beş yüz başı mûmâ-ileyhsin ma‘rifetinle tahrîr ve tertîb ma‘iyyetinle ordû-yu hümâyûnuma irsâl olunmalarıçün beş yüz başı nasb ve ta‘yîn olan merd-i vâfire olduğu neferât-ı merkûmenin bir an akdem îsâlleri ne derçlerde idiği ma‘lûmun bi’l-def‘ât sâdir olan evâmir-i münîfime müzamininden ma‘lûm iken nefarât-ı merkûme henüz vârid oldukları ve bi-mennihi te‘âlâ hülûl baharda hâlâ sadr-ı a‘zam ve serdâr-ı ekrem ve mensûr’ül-İlim Yusuf Paşa iclâlehuya ve ikbâlehu livâ-i şerîf sâyesiyle Moskavlu üzerine ve ‘asâkir-i muvahhidin sâ‘ire ile ser-‘askerler Nemçelü üzerine hareket ve ‘azîmet eylemek üzere karar verilemkle marr’üz-zikr sipâh ve silahdâr serdengeçtilerinden Vidin cânib-i ser askeri Vezîrim Hüseyin iclâlehu ma‘iyyetine me‘mûretlerine irâde-ı ‘aliyeme ta‘alluk eden dîn düşmanlarından bu esnâda taraf taraf memâlik-i islâmiyeye hücum dâiyesinde oldukları tasmîm olduğuna binâen ber-kadim akdem ‘asker-i müslîminin me‘mûr oldukları mahallerde isbât-ı vücûd eylemeleri emr-i ehemmi oldukları hasabiyle fî-mâb‘ad bir daika tevakkuf ve te’hîre tecvîz etmeyib me‘mûr tahrîri olduğun beşyüz nefer sipâh serdengeçdilerinden derhâl istishâb ve yerinden hareket ve yollarda ayak sürmekden mücânebet ederek müşarûn ileyh

ma'iyetine acâleten vüsûle ve luhûk ihtimâm ve dikkat etmeniz fermânım olmağın i'lâmen ve te'kîden ve isti'câlen iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olmuştur. İmdi bu vakti evkât-ı sâireye kıyâs olunmayıp me'mûrlarını bir an evvel hareket ve ber- kadim akdem savb-ı me'mûrlarını vüsûle müsâra'at etmeleri farîza-i zimmetleri idiği neferât-ı merkûmenin ordû-yu hümâyûnuma olan me'mûrları cânibi mezbûr ser 'askeri ma'iyetine tahvîl olduğu ba'd-ezîn te'hîr ve betâet neferattan noksân ve na-tuvâna olmak lâzım gelir ise hakknda sâ'ire-i muhayyere olacağı vecihle mu'âmele olunacağı ma'lûmunuz oldukda erân ihrâc ve evvel baharda ser 'asker müşarûn- ileyh ma'iyetine erüşüb icrâ-yı levâzım sadâkat ve diyânete dâmen-der-meyân-ı gayeret mazhar hüsnü mükâfat olmağa bezl-i ve sa'y ve kudet ve ednâ te'hîr ve betâet ile mazhar-ı mücâza'at olmakdan mübâ'adet ve siz ki mukaddemâ ocak tarafından ta'yîn olan mübâşir mûmâ- ileyhsiz tahrîr ve ihrâcına me'mûr olduğunuz neferât-ı merkûmenin Vidin seraskeri müşarûn-ileyh ma'iyetine tahvîl kılınmakla neferât-ı merkûmeyi serdengeçti ağası mûmâ- ileyh ma'iyetinle hemen ihrâcı ve serî'an ma'iyeti müşarûn-ileyh îsâle vüsûllerini müşâr ser'askeri müşarûn-ileyh tahrîratı ahzı ordû-yu hümâyûnuma avdet eyleyesiz şöyle ki neferât-ı merkûme meştâ için tertîb kılınmasında 'adm-i ihtimâm sebebiyle bu âna dek tevârüd etmemeleri ba'd-ezîn dahi irtikâb-ı kusûr ve rehâvat tahvîl ve me'mûretlerine bahâne ittihâzı ile serî'an hareket etmmen ve 'acâlaten bahara dek mukaddemce müşarûn-ileyh ma'iyetine vâsıl olmak ve 'askerin bir neferini noksân olmak ihtimâli olur ise sizin dahi te'dîbana lâyıknız icrâ olunacağı muhakkak bilüb âna göre mutayakkızane hareket edesiz deyü dergâh-ı mu'allâm kabucu başlarından hâlâ sipâhiler ağası el-Hâc Hasan dâme mecdühû tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında ordû-yu hümâyûnumda emr-i şerîfim sâdır olmağın cülûs-ı hümâyûnum meymenet-i makrûnum vukû'na binâen tecdîden rikâb-ı hümâyûnumda iş bu emr-i 'âlî şânım sâdır olmuştur buyrulmakla.

Fî Evâsıt-ı B Sene 203

Saltanat değişikliği nedeniyle hutbelerin Sultan Selim han adına okunması ve bu durumun kalelerden toplar atılmak suretiyle ahaliye ilan edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 78)

(sh 37) Rumeli Vâlsine ve Sofya ve Filibe Mollâlarına ve Eyâlet-i Rumilinde Vâki' Sâ'ir Kazâların Kuzât ve Nüvvâbına ve Rumile Kâimakâmı (boşluk) Zide Mecdühûya ve Sâ'ir Zâbitân Zide Kadrühûma Hüküm Ki:

İş bu bin iki yüz üç senesi receb'ül-müreccebin on birinci Salı günü 'amme-i hüdâvendigâr sâbık cennet mekan firdevs-i âşiyân Abdulhamid hân 'aleyh'ül-rahmet ve'l-gufrân “ İrci-i ile rabbiki” nidâsına lebbeyk-i zen-i icâbet olarak gülşensarâ-yı bekâya rihlet ve dâr'ül-huld-ı ukbâya intikâl ve azîmet edüb nâmiye-i hâl sa'âdet iştîmâlimde lâmi' ve dirhaşân olan envâr kâbiliyet ve isti'dâd muktazâsınca nöbet-i tasarruf ve saltanat ve cihandâre-i bilâ-irs velâ-istihâl cenâb-ı hilâfetmâyime intikâl etmekden nâşî ittifâk-i ârâ-yı vüzerâ-i a'zam ve icmâ'-i ülemâ-yı i'lâm ve inkiyâd cümle-i havâs ile 'avâm cenâb-ı nâsr'ül-müslimînin iltâfi mâ-lâ nehâyesimden istid'â-yı fevz ve nusret ve recâ-yı feyz ve bereket olunarak yevm-i mezkûrda âvernin hilâfetpenâhî var ki şefkat-i istikâhâyı cülûs-ı hümâyûn meymenet-i makrûnum vâki' olub kâmet ve elâ-ittihâmet daveranım “inne cealnâke halifeten fi'l-ard”libâsı meyâmin işbâsyla mutarraz ve ma'nûn ve hutbe-i nâm-ı sâmi ve isim-i kirâmı şehriyârânımla müveşşih ve müzeyyin olmağın bu mevhibe-i uzmâ ve 'atiyye-i kibrâ-yı rabbâniye cemi' memâlik-i mahrûsemde i'lâm ve işâ'at ve ifâ-yı levâzım-ı teşkirine mübâderet birle her bir kasaba ve karyede vâki' cevâmi ve mesâcidine ruûs menâbirinde hutbe-yi ismi hümâyûn pâdşâhâneme kırât etmeleri hutbe ve sâ'ir lâzım gelenlere ifâde ve tenbîhi müsâra'at etmeniz içim tebşîri cülûs-ı hümâyûnma taklîdi kazâ ve hükûmeti müşîr hassaten iş bu emr-i şerîfim nusret-i terdifime ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi in-şâ'-Allahu te'âlâ cülûs-ı hümâyûnum meyâmin-i makrûnum kâfe-i iyâdı müslimîn haklarında müteyammin mesûd olması iltâf hafîyye'ül-ileyhden me'mûl ve mesnûl idiği ma'lûmunuz oldukda siz ki mevlâna ve mütesellim ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz mazmûnu emr-i 'âlî şânım sicilâd-ı mahkeme-i kayd ve sebt ve birer sûretiyle her bir kazâyâ ve karyeye i'lâm ve işâ'at ve eyâlet-i Rumilinde vâki' kazâların cevâmi' mesâcidinde cuma' ve i'yâdad hutbe-i şerîfe tâm-ı nâmî ve ilkây-ı sâmihâ tâcidâraneme kiraât olunmasını taraf taraf tenbîh ve te'kîde mübâderet ve kılâ' ve kaddelerden toplar atturub izhâr şâdmân-i müserretle devâm-ı ömr ve devlet ve kıvâm-ı ferd-i şevketim ve makhûriyet urvî-i ber-tıynet mensûriyet 'asâkiri hamiyeti mezâhirim ev'îye-i hayriyesine iştigâl mevâzibet ve rızâen'li-llâh ve rızâ-yı dâverânım olan mezâlim ve ta'addiyâtan fukâra-ya siyânet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı N Sene 203

Derkenar: İş bu emr-i 'âlî lede'l-vüsûl ber mûcib emr-i 'âlî izhâr şâdmân ve mesrûre icrâ ve devâm-ı ömr ve devlet pâdşâhaneye mevâzibet eylediğimizi nâtık livâ-i

mezbûrede vâki‘ kuzâtın kâdîlarından vârid olan i‘lâmları mefhûmları bâ fermân-ı ‘âlî şerh verildi.

Derkenar: İş bu emr-i ‘âlî lede’l-vüsûl devâm-ı ömr ve devlet hazret-i cihândâriye mevâzibet üzre olduğu nâtık Üsküb vârid olan i‘lâmın mefhûmuna bâ fermân-ı ‘âlî şerh verildi.

Fî 21 L Sene 203

Bir Sûreti: Selânik mollâsına ve Selânik sancağında vâki‘ sâ’ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Selânik sancâğının mütesellimi (boşluk) zîde mecdühûya ve sâ’ir zâbitâna vech-i meşrûh üzre.

Bir Sûreti: Üsküb nâibiyle Üsküb sancağında vâki‘ sâ’ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Üsküb nâzırı zîde mecdühûya ve sâ’ir zâbitâna vech-i muharrer üzre.

Derkenar: İş bu emr-i ‘âlî lede-l-vüsûl... Hazret-i şehni-şâhmâya mevâzibet eylediği nâtık Paşa-yı mûmâ-ileyhinmektûbu ve livâ-i mezbûrda hâvî olduğu kazâların kâdîlarından vârid olan i‘lâmlarının mefâhimine bâ-fermân-ı ‘âlî şerh verilmiştir.

Fî 17 L Sene 203

Bir Sûreti: Mîr mîrandan Ohri sancağı mutasarrıfı Toplân zâde Mustafa dâme ikbâlehuya ve Ohri nâibiyle Ohri sancağında vâki‘ sâ’ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna ber- vech-i meşrûh.

Derkenar: İş bu emr-i ‘âlî lede’l-vüsûl b‘ad-el-karâr devâm-ı ömr ve devlet şehni-şâhmâya mevâzibet olduğu livâ-i mezbûrda vâki‘ kazâların kâdîlarından vârid olan i‘lâmlarının mefâhimine bâ-fermân-ı ‘âlî şerh verilmiştir.

Fî 8 L Sene 203

Bir Sûreti: Kösendil kâdîsıyla sancağında vâki‘ sâ’ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Kösendil sancağının mütesellimi ve zâbitânı ber- vech-i muharrer.

Bir Sûreti: Tırhâl nâibiyle Tırhâl sancağında vâki‘ sâ’ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Tırhâl mütesellimi ve zâbitan ber-vech-i muharrer.

Derkenar: İş bu emr-i ‘âlî lede’l-vüsûl devâm-ı ömr ve devlet pâdşâhmâya mevâzibet eylediklerini nâtık livâ-i mezbûrede vâki‘ kazâların kâdîlarından vârid olan i‘lâmları mefâhimine bâ fermân-ı ‘âlî şerh verildi

Fî 4 D Sene 203

Bir Sûreti: Delvine sancağında vâki‘ sâ’ir kazâların kuzât ve nüvvâbına mütesellimi ve zâbitan siyâk-ı meşrûh üzre.

Bir Sûreti: Avlonya nâibiyle Avlonya sancağında vâki‘ sâ’ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Avlonya mütesellimi ve zâbitan siyâk-ı muharrer üzre.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vüsûl devâm-ı ömr ve devlet pâdşâhmâyâ mevâzibet eylediklerini nâlık livâ-i mezbûrede vâki' kazâların kâdîlarından vârid olan i'lâmları mefâhimine bâ fermân-ı 'âlî şerh verildi.

Fî 4 D Sene 203

Bir Sûreti: İbsâla nâibiyle İbsâla sancağında vâki' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve İbsâla sancağı mütesellimi ve zâbitan siyâk-ı meşrûh üzre.

Bir Sûreti: Pirezren nâibiyle Pirezren sancağında vâki' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Pirezren sancağı mütesellimi ve zâbitan.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vüsûl devâm-ı ömr ve devlet pâdşâhmâyâ mevâzibet eylediklerini livâ-i mezbûr mutasarrıfının mektûbu ve kazâların kâdîlarından vârid olan i'lâmları mefâhimine bâ fermân-ı 'âlî şerh verildi.

Fî 17 L Sene 203

Bir Sûreti: Dukagin nâibiyle Dukagin sancağında vâki' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Dukagin mütesellimi ve zâbitan.

Bir Sûreti: Uçhisâr nâibiyle Uçhisâr sancağında vâki'sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Uçhisâr mütesellimi ve zâbitan.

Derkenar: İş bu emr-i âlî lede'l-vüsûl devâm-ı ömr ve devlet pâdşâhmâyâ kıyâm eylediklerini nâlık livâ-i mezbûrde hâvî olduğu kazâların kâdîlarından vârid olan i'lâmları mefâhimine bâ fermân-ı 'âlî şerh verildi.

Fî 5 L Sene 203

Bir Sûreti: El cezire nâibiyle elcezire sancağında vâki' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve elcezire mütesellimi ve zâbitan.

Bir Sûreti: Yânya nâibiyle Yânya sancağında vâki' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Yânya mütesellimi ve zâbitan.

Bir Sûreti: Belgrad muhâfızı Vezîr Osmân Paşaya ve Belgrad kâdîsıyla Semendire sancağında vâki' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitan.

Derkenar: İş bu emr-i 'âlî lede'l-vüsûl devâm-ı ömr ve devlet pâdşâhmâyâ mevâzibet olduklarını nâlık muhâfız-ı mûmâ-ileyhin mektûbu ve Ağriboz ve İskeçe ve Erdek ve Levâdiye ve Atina ve... Kızılhisâr ve... kasrı kâdîlarından vârid olan i'lâmların mefhûmları bâ-fermân-ı 'âlî şerh verildi.

Fî 27 N Sene 203

(sh. 38) Bir sûreti: Mîr-i Mîrândan Ağriboz muhâfızı Ahmed dâme ikbâluhuya ve Ağriboz sancağı mütesellimi ve kâdîsıyla Ağriboz ve Kârlı ile sancaklarında vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Ağriboz ve zâbitâna.

Bir sûreti: Mîr Mîrândan İnebahtı mütesellimine ve İnebahtı nâibiyle İnebahtı sancağında vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna.

Bir sûreti: Bosna vâlisi Vezîr Ebubekir Paşaya ve Sâray kâdîsına ve eyâlet-i Bosnada vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Kapudâtâna ve zâbitâna.

Bir sûreti: Mîr Mîrândan İzvornik mutasarrıfı ve İzvornik kâdîsıyla İzvornik sancağında vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna.

Bir sûreti: Rumili Beğlerbeğisi pâyesiyle eyâlet-i Bosnada vâki‘ Kilis sancağı mutasarrıfı Mîr Alim Mehmed Paşa dâme sa‘âdehuya ve Kilis nâibiyle Kilis sancağında vâki‘ kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna.

Bir sûreti: Niğbolu ve Vidin sancakları mutasarrıfı Vezîr seyyid Hasan Paşaya vâki‘ kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna

Bir sûreti: Çirmen nâibiyle Çirmen sancağında vâki‘ kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve Çirmen mütesellimi zâbitâna.

Bir sûreti: Vize ve Kırk Kilise nâibileriyle Vize ve Kırk Kilise sancaklarında vâki‘ kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve Vize ve Kırk Kilise mütesellimleri ve zâbitâna.

Bir sûreti: Gelibolu nâibiyle Gelibolu sancağında vâki‘ kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve şehir kethüdâlarına ve zâbitâna ber-minvâl-meşrûh.

Bir sûreti: Edirne mollâsına ve edirne bostancı başısı (boşluk) dâme mecdühûya ve zâbitâna zîde kadruhûma ber-vech-i muharrer.

Derkenar: İş bu emr-i ‘âlî lede’l-vüsûl devâm-ı ömr ve devlet pâdşâhmâyâ mevâzibet eylediklerini Mora vâlisinin mektûb ve Mora kâdîsından vârid olan i‘lâmın mefâhimine bâ-fermân-ı ‘âlî şerh verildi.

Fî 19 L Sene 203

Bir sûreti: Mora vâlisi Vezîre ve mora ceziresinde vâki‘ kuzât ve nüvvâba ve zâbitâna zîde kadruhû ber-vech-i meşrûh

Derkenar: olunmuşdur.

Bir sûreti: Silistire kâdîsıyla Özi eyâletinde vâki‘ sâir kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna ber-minvâl-muharrer ve Silistire mütesellimi zîde mecdühûya ve zâbitâna ber-minvâl-muharrer

Derkenar: Tekrar isti‘câle muhtevî emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S Sene 203

Balıkesir sakinlerinden Halil'in derhal kendi malından istenilen miktarda asker tahrir ederek ve hiçbir gecikmeye meydan vermeden orduyu hümayuna katılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 79)

Karasi Mütesellimi ve Zikr-i Âtî Askerî Ordû-yu Hümâyûnuma İsâli Ocakdan (Boşluk) Zîde Kadrühûma Hüküm Ki:

Moskovlû ve Nemcelû kefereleri üzerlerine bi-mennihi te'âlâ bu sene-i mübâreke evvel baharında dahi sefer-i hümâyûna nusret-i makrûnum tahakkuk ve takarrur etmiş olduğu ve kefer-i Moskov ile berren ve bahren mukâbele ve mukâtele olunmak üzere idiği aşikâr olduğuna binâen hidamât-ı gazâda te'dîbeye kıyam kâfe-i ehl-i islâm üzerlerine ve husûsa sâye-i gâyetvâye-i mülûkânede ekseriye temettu' ve yesâr ile farîza-i cihâdı icrâya liyâkat ve iktidârları olanlara farz-ı 'ayın olub ve Balıkesir sükkânlarından Kanlı oğlu Halil zîde kadrühûnun mâlen ve bedenen sefer-i hümâyûnuma 'azîmete kudreti zâhir iken gitmeyüb ve balıkesirde ikâmet ve hilâf-ı şerî'at-ı garra ve mugâyir-i rızâ ikvâm güne harekete cesâret eylediği bi'l-ihbâr bedîhî ve bâhir olmakdan nâşî kendü bedeninden darbe ve harbe kâdir tuvâna ve bahâdır yüz elli nefer askerî tahrîr ve techîz ve bi'n-nefs istishâb ile serî'an ordû-yu hümâyûnuma vüsûle ve hidamât-ı gazâda kıyâm ve müsûl mübâderet eylemesi husûsunda irâde-i 'aliyeme ta'alluk etmekle sen ki mütesellim mûmâ-ileyhsin merkûm Halilin kendü bedeninden yüz elli nefer tahrîr ve 'alâ eyyi hâl bir sâ'at akdem tekmîlen yanına istishâb ettürüb ordû-yu hümâyûnuma irsâline mübâderet eylemek fermânım olmağın me'mûretine şâmil rikâb-ı hümâyûnumdan hassaten iş bu emr-i 'âlî şânım ısdâr ve mübâşir mûmâ-ileyhe irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mütesellim mûmâ-ileyhsin keyfiyet ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh merkûm Halilin bedeninden cengâver ve bahâdır ve eli kılıcı kâdir ol mikdâr 'askeri bir ân akdem tahrîr ve tekmîl ve bi'n-nefs istishâb ettürüb mahalinden ihrâc ve ordû-yu hümâyûnuma 'acâleten irsâl ve isâller esbâbına istishâle müsâra'at ve sermû kusûr ve rehâvet vukû'nda ve 'asker-i mezkûre noksân ve na-tuvâna istishâb ettirmekden ve ordû-yu hümâyûnuma vüsûle te'hîre kalmaktan hazer ve mücânebet eyleyesin ve sen ki mübâşir mûmâ-ileyhsin sen dahi merkûma tekmîl neferâtıyla tahrîk etmedikce avdet etmeyüb muktezâ-yı me'mûret üzre sâlif'üz-zikr yüz elli nefer 'askerin bir neferini noksân olmamak ve cümlesi tuvâna ve bahâdır olmak üzre 'acâlete ve müsâra'aten yerlerinden ihrâc ve bir an akdem ve bir sâ'at mukaddem savb-ı

maksûda îsâl eylediğine müş'ir tahrîrat ahz ile avdet ve hilâfında bi-gayet tehâşî ve mübâderet eylemek bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 1203

Hazine nakli sırasında bir denk hazinenin Sakarya nehrine düşmesine neden olan sorumluların tespit edilmesi ve zararın adil bir biçimde Akhisar ve Sapanca ve Geyve ahalilerinden alınmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 80)

Akhisâr ve Sapanca ve Geyve Kazâlarına ve Bu Husûsa Me'mûr Ol Tarafta Olan Kâim-Makâm 'Âli Makâmım Çûkadârlarından İbrahim Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Kırşehri sancağında vâki' Ser-kulu aşîretinin beyi Abdullah zîde mecdühûnun tehrîrine me'mûr olduğun bin nefer mîrî süvârî 'asâkirin mîrîleri olarak dergâh-ı mu'allâm gediklilerinden esseyid el-hâc Mahmud zîde mecdühûnun mübâşeretiyile irsâl olan on denk yükü hazîne Barânlı karyesi altında Sakarya nehri keneranda mürûr üzre iken hazîne-i mezkûrenin mütehammil oldukları menzil bârgirlerinden birinin üzerine bırakulub bârgir-i merkûrdan mütahammil olduğu iki bir denk mehr-i mezbûra düştüğü mukaddemâ lede'l-indâ nehr-i mezbûra düşen sâlif'üz-zikr bir denk hazinenin ne vecihle ve ne tarîkle olur ise olsun 'alâ eyyi hâl ihrâca bi'l-ittifâk kemâl-i ikdâm ve sa'y-i mâ lâ kelâm olmak için bundan akdem bir kıt'a ve ba'de tarîk-i hâlede olan arabayolu ba'zı senelerde keste-i bârân hasebeyile kebîr taşları ile mesrûd olub tethîrine me'mûr kurra ahâlileri ve Akhisar kazâsı zâbitânı ihtimâm etmediklerine binâen zikr olunan denkten itlâfına sebep oldukları ve şer'an tahsîl Akhisar kazâsından lâzım geldiğine inhâ olduğundan vech-i meşrûh üzere Akhisâr kazâsından tahsîli bâbında diğeri bir kıt'a evâmir-i şerîfe sâdir olmuşdur. El hâletü hâzihi Akhisâr ve Geyve kazâsından der 'aliyeme vârid olan i'lâmında muâhheran sâdir olan emr-i 'âlî lede'l-vüsûl Sapanca menzil-çarî ile Geyve ahâlileri hazîne-i mezkûrenin nehre ilgâsıan sebep olduklarından ve Akhisar kazâsında yalnız edâya (sh. 39) iktidârları olmadığından bahisle zâyî' olan hazîne Akhisâr ve Sapanca ve Geyve kazâlarından mübâşir ma'rifetiyle tahsâl için mücededen emr-i şerîfim sūduru tahrîr ve istid'â olunmuş hazîne-i merkûme Akhisâr ahâlisine yolların tethîrine ve Sapanca ve Geyve ahâlilerinin dahi yarâr cebelû terfikiyle muhâfaza ve muhâresede adm-i ihtimâmları binâen zâyî' olduğu aşikâr olmakla vech-i meşrûh üzere Akhisâr ve Geyve ve Sapanca kazâları ahâlilerinden tahsîli fermânım olmağın iş bu emr-i

şerîfim ısdâr ve (Boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mevlâna ve mübâşir mûmâ-ileyhimsiz keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh zâyi' olan sâlifî'üz-zikir bir denk hazîne tamâmen Akhisâr ve Geyve ve Sapanca kazâları ahâlilerinden tahsîl ve ba-kusûr der 'aliye ve tesyîr ve îsâle ihtimâm ve dikkat ve mikdâr-ı zerre kusûr ve rehâvat ve bu bahane ile meblağ-ı mezbûreden ziyâde ahâlden bir akça ahzına cesâret vukû'yla mazhzar ve muâheze ve itâb olmakdan hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 1203

Ankara'dan orduya doğru yola çıkan askerin yolda gereken ihtiyaçlarının giderilmesi konusunda yardım edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 81)

Ankaradan Ordû-yu Hümâyûnuma Varınca Yol Üzerinde Vâki' Kuzât ve Nüvvâba ve Şehir Kethüdâları ve Zâbitân ve İş Erlerine Hüküm Ki

Ankara sükkânında Sarı gâzî oğlu Seyyid Abdullah zîde mecdühû bedeninden tahrîrine me'mûr olduğu beş yüz nefer süvârîden mâ'adâ mâliye emr-i şerîf mücibince diğer beş yüz nefer mîrî süvârî 'askeri tahrîr ve techîz ve istishâb ile yerlerinden tahrîk ve me'mûr olduğu ordû-yu hümâyûnuma isâl üzere iken bi'l-ihbâr aşikâr olub 'asâkir-i mezbûrenin esnâ-yı râhda iktizâ eden mekûlâtlarından akçeleri ile si'r râici üzre satanlardan iştirâ ve i'tâsına mu'âvenet olunarak bir gün evvel mahal-i me'mûrlarına serî'an vüsûllerine mücib olur hâlâtden istishâline dikkat olunmak ehem ve ikdâm umûrdan olmakla neferât-ı merkûmenin esnâ-yı râhda iktizâ eden mekûlâtları rızâlarıyla satanlardan akçeleri si'r râicileri iştirâsına mu'âvenet ve beyhûda esnâ-yı râhda meks tevkîflerine mücib vaz'dan mücânebet olunmak fermânım olmağın imdi sen ki mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhumasız ber-vech-i meşrûh 'asker-i merkûme Ankarada ordu-yu hümâyûnum varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht kazâsına vâsıl olur ise iktizâ eden mekûlâtlarının si'r râici üzre satanlardan akçaları iştirâsına mûmâna'at olunmayub tedârik ve i'tâsına mu'âvenet ve muzâharet olunrak bir sâ'at evvel savb-ı me'mûrlarına irsâl ve îsâleri esbâbına istishâbına bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve mugâyir emir ve rızâ mûmâna'at ve muhâlefet vukû'na meks ve te'hîrlerine müstelzim olur hâlâte tecvîzden bi-gâyet ittikâ ve mübâderet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 1203

Hamlule ağalarının kadimden beri vergeldikleri mahlulelerini geciktirilmeden ödemelerini bildiren hükümdür.

(Hüküm 82)

Şam Vâlisi ve Mîr Hâc Vezîre Hüküm Ki:

Hasihâ-i Gazze mukatta'sı mutasarrıfı tarafına rikâb-ı hümayûnuma takdîm olunan bir kıt'a takrîr kâğıdının hülâsasına mukataa'-i merkûmdan mürttbin mahlûle-i sa'îre için kadîmden birle sen ki Vezîr müşarûun-ileyhsin seleflerin tarafından hamlûle ağası tayîn olanlar dahi öteden berü Gazzeye vüsûllerine cümle ma'rifete ve ma'rifet-i şer'le şa'îre mertebe-i mezbûreye her kise ve kendüye teslîm ve ahz ve kabzı ve hamlûle-i merkûmeye olduğu bi'l-cümle urbâna sancaklarına teslîm ve teslîmine müş'ir hamiyet-i şer'îyye ahzı ile sancağ-ı merkûmun ile mesâ-i nâm merhaleye götürüb teslîm eylediklerini sancağ-ı merkûmları dahi teslîmlerini mübeyyin cümle şer'îyye ahz edegelüb bu nizâm bundan bilâ-çâre iken bir iki seneden beri vürûd eden hamlûle ağâsı mut'âd kaydınca mugâyer şa'îre-i merkûme ve merhale-i mezbûre vusûle ve teslîm olmadıkca hamiyet vermem deyü ta'alluk birle cüz vâde ve teklîfe mâle yatân zamlarıyla öteden berü olduklarından üzre hamlule-i şa'îre Gazzede hamlûle ağâsına her kise ve teslîm olduğu muktezayı müş'ir asulub sâbıka üzre hamiyet-i şer'îyye i'tâ eylemeleri için sen ki Vezîr müşarûun-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sūdûr tahrîr ve istid'â vech-i meşrûh üzre rikâb-ı hümayûnum baş muhâsebi tarafından emr-i şerîf verildiğinden kayd olmamakla kadîmden tevcîhle olagelmiş ise yine ol vecihle 'amel ve hareket ve hilâfında hazer ve mücânebet olunmak için sana hitâben dîvân-ı hümayûnumdan emr-i şerîfim tahrîri bâbında hâlâ rikâb-ı müstetâbımda baş defderdârım olan İsmâli dâme ulüvvûhu i'lâm etmekle i'lâmı mûcibince olunmak fermânım olmağın imdi sen ki Vezîr müşarûun-ileyhsin ber-vech-i muharrer Hasihâ-i Gazze mukataa'sından mürettib olan sa'îre hamlûlesi kadîmden tevcîhle olagelmiş ise yine kadîmi üzere 'amel ve hareket ve hilâfında rızâ ve cevâz göstermekden hazer ve mücânet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Ravza-i mutahharada yapılan çalışmalar sonucunda özellikle Hazreti Ömer tarafında olan mermerlerinin zarar gördüğünü ve bu nedenle ravzayı mutahharaya izni hümayun olmadan bir çalışma yapılmamasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 83)

Şam Valisi Mîr Hâc Vezîrim İbrâhim Paşaya ve Medine-i Münevvere Kâdîsına ve Hâlâ Şeyh'ül-Haram Nebevî El Hâc Mehmed Cevher Ağa Dâme Ulüvvûhuya Hüküm Ki:

Mekke-i Mükerrime şerîfi sâbık-ı müteveffa şerîf sudûr bundan akdem Medine-i Münevvereye vürûdandan merhûm ve mağfûr-leh Sultân Ahmed Hân Gâzî tâbe-i serâhede müceddeden binâ ve ihyâsına muvaffak olduğu ravz-ı mutahhara kapusunun üzereine bir kıt'a sîm kayd vaz' ve ihdâs ve üstüne ismini tahrîr etdirdiğinden mâ'adâ hücre-i mutahhara taraflarına gusl-ı niyetle iki yüz kaydeden mebnî fer su dökdürüb merkad-ı şerîf hazret-i seyyid'ül-kevneynin divârında ve hazret-i Ömer radiyallahü anha tarafında olan mermerlere külli zarar târî olub muhtac-ı ta'mîr olduğu sen ki ağâ mûmâ-ileyhsin rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan iki kıta memhûr kâğıdında tastîr ve inhâ ve mahâl-i mübâreke o mukûle muhdes kapu beher hâl ihrâc ve vaz' ettürülüb fî-mâb'ad hücre-i mutahhara ya izn-i hümâyûnum olmadıkca bir şey îcâd ve ihdâs olunmaması istid'â olmakla müteveffâ-i müşarûn-ileyhe vaz' ettiği kapu ihrâc olub harem-ı nebevî hazînesinde hafz ve fî-mâb'ad taraf-ı hümâyûnumdan bi'l-istizân bir şey yapılmamak husûsu irâde-i aliyeme ta'alluk etmeğîn bu bâbda şerîfi katî sûdür olan hatt-ı hümâyûnum şevket-i makrûnum mûcibince iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. Senki Vezîr müşâr ve mavlâna ve ağâ-yı mûmâ-ileyhumasız şerîf katî sûdur olan hatt-ı hümâyûnum şevket-i makrûna mûcibince ber-vech-i meşrûh müteveffâ-i müşarûn-ileyhe vaz' ve hâlet vukû'na irâd-ı ruhsat ve cevâzdan tehâşî ve mübâderet ve keyfiyeti der-sa'âdetime tahrîr ve îlâm müsâra'at etmeniz bâbında rikâb-ı hümâyûnum emr-i şerîf sâdır olmağîn cülûs-ı hümâyûnum meymenet-i makrûnum vukû'n binâen tecdîden iş bu emr-i 'âlî şânım sâdır olmuşdur.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Boğaz hisarı mütesellimliğinin Şatır oğlu Aliye verilmesini bildiren hükümdür

(Hüküm 84)

Karasi Sancağında Vâki' Kazâların Kuzât ve Nüvvâbına Hüküm Ki:

Karasi sancağı Boğaz hisârları muhâfızı Osmân dâme ikbâlühunun üzerinde olan livâ-i mezbûr mîr-mîrân mûmâ-ileyhe tevcîh oldukda mütesellimliğe kemâkan mütesellim olan Halil nâm kimesneye ilkâ olunub lâkin mütesellimlik râhiyesinden

doksan bin gûruş meblağı olduğundan bahisle merkûm Halil mütesellimlikden azl ve yerine Şatır zâde Ali zîde kadrühû mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîf sudûruna bu def`a mîr-mîrân mûmâ-ileyhden der ‘aliyeme vârid olan tahrîrâtına istid`â olunmak vech-i meşrûh üzere mütesellimliği mezbûr merkûm Şatır zâde Ali zabt ettirilmesine fermânım olmağın imdi siz ki mevlâna mûmâ-ileyhumasız keyfiyet ma`lûmunuz oldukda vech-i meşrûh üzere mütesellimliği mezbûr merkûm Şatır zâde Aliye zabt ve mîr-mîrân mûmâ-ileyhe tarafına râci olan tayyârât ve ‘âidâtı kadîmden olageldiği vecihle ahz ve kabz etdirülen mütesellimlik umûruna âheri merkûmun ettirilmek bâbında.

Fî Evâhir-i B sena 203

İngiliz tüccarı Reluzen Ricâr Devilis ile yanında bulunan kişilerin güven içinden Asitane-i aliyeye ulaştırılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 85)

Asitâne-i ‘Aliyeden Mayrus ve Kala-i Sultâniyeye Berren ve Bahren Varub Gelince Yol Üzrinde Vâki‘ Olan Kuzât ve Nüvvâba ve Küthüdâyarları ve Yeniçeri Serdârları ve Sâ’ir Zâbitâna Hüküm Ki

Asitâne-i ‘aliyemde mukim İngiltere elçisi Kavâlid Revidet Ensil hutimet avâkıbuhû bi`l hayrın rikâb-ı hümâyûnuna mühürlü arz-ı hâl gönderib ingiltereli Reluzen Ricâr Devilis nâm İngilterelü umûru ticâretini rü`yet zimmetinde Mayrus ve Çanakkale ve sâ`ire ol havâlide vâki‘ mahalde ‘azîmete murûr eylediğini bildirub tâcir-i mesfûr Asitâne-i ‘aliyemeden zikr olunan mahallere berren ve bahren varub gelince esnâ-yı râhda ve bir mahalde hîn-i meks ve ikâmetinde kendüsüne ve yanında olan iki nefer mu`temed hizmetkârlarına sadâkat-i ahid-i nâme-i hümâyûn cizyedârlara harâç mütâlebesi sâ`irelere dahi ahr-ı bahâne ve meyûsâne müdâhale ile ta`addî ve rencide ettirilmeyub amînen ve sâlimen murûr ve ubûruna mûmânat olunmayıb ahid-i nâme-i hümâyûn mûcibince himâyet ve siyânet olunmak bâbında ber-mut`âd emr-i şerîfim sudûruna istid`â etmeğın mut`âd üzere ‘amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i B sena 203

Donanma hizmetleri için gemi yapımına kadir ve fenni harpte mahir birer miktar Ermeni raiyesinin derhal tersanei amireye gönderilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 86)

(sh. 40) Adapazarı Nâibine ve Şehir Kethüdâsı ve Sâ’ir Zâbitân Zîde Kadrühûma Hüküm Ki:

Müsta'inen bi'llâhi te'âlâ iş bu sene-i mûmârekede evvel baharda dahi Moskovlû ve Nemcelû kefereleri üzerlerine sefer-i hümâyûnum tahakkuk tekarrur eylediğine binâen donanmâ-yı hümâyûnum sefâininde iktizâ eden hidemâtda i'mâl ve istihdâm zimmetinde memâlik-i mahrûsem sevâhilinde kâni kazâ ve karyelerde mütemekkin i'mâl sefâine kâdir ve fenn-i deryâda mâhir birer mikdâr Ermeni re'ayâsı tertîb ve tahrîr ve beher neferine beşer gûruş şehriyeleri ve pirinç ve peksimed ve üçer aylıkları ber vech-i peşine ve mâ'adâ hidmatda oldukca güzâra beş gûruş mâhiyyeleri cânib-i mîrîde i'tâ olunub kendülere cefâ ve ezâ olunmayarak istihdâm olunmaları husûsuna irâde-i 'aliyeme ta'alluk eylediği beyânıyla Adapazarında altmış dörd Fezreği karyesinden on beş ve Tâmlîn karyesinden on ve Beği köyünden iki ve Kadırgalı karyesinden üç ve Eztekmir kurrasından ve Geyve kazâsına tâbi' karyelerinden ma'lûm'ül-mikdâr nefârat tertîb olduğunu müş'ir zahârine takdîm ile nefârat-ı merkûmenin vakt ve zamânıyla cemi' ve îsâlleri için emr-i şerîfim sūdûrunu İstanbul ve tevâbi' Ermeni Patriği memhûr takrîriyle mukaddemâ inhâ ve istid'â eyledikde vech-i meşrûh üzre 'amel olmak bâbında hüdâvendiğâr-ı sâbık 'amme-i merhûm ve mağfûr-leh Sultân Abdulhamid hân aleyh'ül-rahmet ve'l-gufrân zamânında emr-i şerîf sâdır olmuş idi. El hâletü hâzihi sen ki mûmâ-ileyhsin der 'aliyeme vârid olan i'lâmında ve Ada serdârına arz-ı hâli veahâlinin muhızrlarına ber-vech-i muharrer sâdır olan emr-i 'âlîde hâlâ deryâ kapûdanı Vezîr Gâzî Hasan Paşa iclâlehunun gavâs pâyesi Ali zîde kadrühû ile lede'l-vürûd kazâ-yı mezbûrda ber-mentûka emr-i matlûba olan Ermeni re'ayasına fenn-i deryâda maharetleri olmadığından bahisle afvlarını tahrîr ve istid'â olunması husûsu mezbûr kapûdan-ı deryâ müşarûn-ileyhden istid'â oldukda dîvân-ı hümâyûnumda bi-mennihi te'âlâ vakt-i 'azîmeti takarrub eylediğinden ve nefarât-ı mezbûranın ahr mahalden tertîbine vakt kalmadığından afvuna müsâ'id olmadığı sûrette tertîbi noksân tertîb edeceğine i'lâm etmekle mukaddemâ sâdır olan emr-i 'âlî mûcibince amel olunmak fermânım olmağın te'kîd ve isti'câlen hassaten iş bu emr-i şerîfim sâdır ve(boşluk)ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mevâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhsiz keyfiyet ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh ta'yîn olan mübâşirin ihtimâm re'y ve nazâran ve Patrikane-i merkûm cânibinden tesyîr olan adamı ma'rifetiyle mukaddemâ sâdır olan emr-i 'âlî mûcibince taht-ı hükümet ve kazânıza mürettib olan tâ'ife-i mezkûrun fenn-i deryâ ve i'mâl-ı sefâinde mâhir ve hidamât-ı lâzımede ber vech-i sadâkat-ı ibrâz hizmete dâmen der-meyân-ı gayret edecekleri cümle i'ndinde bi'l-temerrî bedîhî ve te'hîr olanlardan tamâmen ve kemâlen 'âcelen tahrîr ve ihrâc ve bir gün evvel tersâne-i

‘âmirime sevk ve tisyârları husûsuna bi’l-ittifâk mezid-i ikdâm ve gayret ve fî-mâb‘ad kusûr ve rehâvet ve tahrîrât kemâl-i îrsâline ısdâr vakt müsüllû vaz‘ ve hâlet vukû‘yla girifdâr-ı ikâb olmakdan bi-gâyet tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Tesaneye sevk olacak kalyoncu neferatının bir an evvel tahrir edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 87)

İngoz Nâibine ve Zâbitâna ve İş Erlerine Hüküm Ki:

Bi-mennihi te‘âlâ iş bu şene-i mübâreke evvel baharde bahr-i sefide ve siyaha ihrâç ettirilecek donanmâ-yı hümâyûnum şefinelerinde istihdâm için kalyoncu neferâtını tenkîrî husûsuna ikdâm ehemmi mühimmeden olduğuna tecâz İngoz kazâsından mürettib ve matlûb olan elli nefer kalyoncunun şerî‘an tedârik ve ihrâç ve bir gün evvel tersâne-i ‘âmirime sevk ve irsâlleri bâbında bundan akdem emr-i şerîfe sâdir olmuş idi. El hâletü hâzihi İngoz kal‘ası dizdârı seyyid Hasan zîde hıfzühûnın der ‘aliyeme vârid olan arz-ı hâlinde İngoz kazâsından matlûb olan elli neferî ehl-i kazâ kal‘a-i mezkûrde olub mustahfız ve topçu neferâtından irsâl idtiri deyü cevâb verdiklerinden neferât-ı merkûme gayr lede’l- mustahfız kazâ-i mezbûrede tahrîr ve irsâl oluna geldiğinden bahisle kal‘a-i merkûme neferâtına müdâhale olmaması derç ve tastîr olunması husûsu mezbûr hâlâ kapûdanı deryâ kabudanı Gâzî Hasan Paşa iclâlehûdan isti‘lâm olduğuna zikr olunan elli nefer kalyoncu... İngoz kal‘asından olmayıb kazâsından tertîb ve taleb olduğuna ve kazâ-i mezbûre ahâlilerine mugâyir emr-i ‘âlî a’zârlarına bakılmayarak ve neferât-ı mürettebeye keser ve noksân gelmeyerek ber-vech-i tekmîl İngoz* kazâsından serî‘an ihrâç ve tersâne-i ‘âmirime irsâl olunması muktezâ-yı vakt ve hâlden idiği beyânıyla kemâl-i rızâ ihtimâma hâvî emr-i şerîfim sudûruna i‘lâm etmekle i‘lâmı mücibince ‘amel olunmak fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen hassaten iş bu emr-i ‘âlî şânım ısdâr ve tisyâr olunmuşdur. İmdi sen ki mevlâna ve sâ’ir mûmâ-ileysin bu husûsu mevâd-ı uhrâya kıyâs olunmayıb a‘zâr ve ille irâdiyle izhâr sûreti muhâlefet ve muhâlefet edenler haklarında beher hâl müfâd-i peşimân ve nedâmet olacağı ve kazâ-yı mezbûrdan matlûb olan kalyoncu neferâtını şerî‘an tahrîr ve bir gün evvel tersâne-i ‘âmirime tisyârları emrine ihrâç olduğunda merâm-ı hüsrevânem idiği ma‘lûmun oldukda vech-i meşrûh üzre ‘amel ve hareket sa’y-i ednâ eden İngoz kazâsında mukaddemâ sudûr iden emr-i şerîfim mantûkunca mürettib ve matlûb olan kalyoncu neferâtını darb ve harbe kâdir olmak ve bir neferi noksân ve na-tuvâna olmamak vechiyle serî‘an ve

‘âcelen tedârik ve vaktinde yerlerinden ihrâç ve bir an akdem ve bir dakika mukaddem tersân-i ‘âmireme sevk ve irsâl esbâb-ı istishâline kemâl-i ihtimâm ve dikkat ve ednâ kusûr ve betâet ve hilâfî emr-i ‘âlfî ve münâfî rızâ-yı şâhânem avk ve te’hîr maslahat-ı mühimmeye mûcieb vaz’ ve hareket vukû‘yla mazhar-ı ikâb olmakdan cümleliz ittikâ ve mûcânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Bilecik’ten orduya doğru yola çıkan askerın yolda gereken ihtiyaçlarının giderilmesi konusunda yardım edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 88)

Bilecikden Ordû-yu Hümâyûnuma Varınca Yol Üzerinde Vâki’ Kuzâd ve Nüvvâba ve Şehir Kethüdâları ve Zâbitân ve İş Erlerine Hüküm Ki:

Bilecik kazâsında sâkin hâcî Hamid zâde Ahmed zîde mecdühû bedeninden tahrîrine me’mûr olduğu bin nefer ‘askeri tahrîr ve techîz ile yerinden ordû-yu hümâyûnuma îsâl üzere olduğu bâ-arz-ı hâl inhâ ‘asker-i mezkûrenin esnâ-yı râhda iktizâ eden mekûlâtlarından akçasıyla si’r râici üzere satanlardan iştirâ ve i’tâsına mu’âvenet olunarak bir gün evvel mahal-i me’mûrine sûrat vüsûlüne mûcib olduğu halden istishâline dahi olunmağ bâbında emr-i şerîfim sūdûru istid’â olunmakla merkûmenin esnâ-yı râhda iktizâ eden mekûlâtlarını rızâsıyla satanlardan akçaları ile râici üzere iştirâsına mu’âvenet olunduğu fermânım olmağın imdi sen ki mevlâna ve sâ’ir mûmâ-ileyhumasın ber vech-i muharrer ‘asâkir-i merkûmanın Bilecikden ordû-yu hümâyûnuma varınca esnâ-yı râhda kangınızın taht kazâsına vâsıl olur ise iktizâ eden mekûlâtlarını si’r râici üzere satanlardan akçasıyla iştirâsına muhâlefet olunmayıp tedârik ve i’tâsını mu’âvenet ve müzâheret olunarak bir sâat evvel savb-ı maksûda îsâl ve irsâlleri esbâb-ı istishâline bi-l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve muğâyir emr-i rızâ mûmâna‘at ve muhâlefet vukû‘nda meks ve te’hîrlere müstelzim olduğu halden tecvîzden ittikâ ve mûcânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 1203

Zağferancı oğlu Ahmed adlı şakinin Şam-ı Şerife dâhil olunmamasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 89)

Şam Vâlisi ve Mîr Hâc Vezîre ve Şam-ı Şerife Kâdisına Hüküm Ki:

Sen ki Vezîr müşarûn-ileyhsin tarafından der ‘aliyeme vârid olan tahrîrâtının hülâsasında Zağferancı oğlu Ahmed nam şâki el hâletü hâzihi Daltaban Battal zâde Mehmeb Paşa cânib-i râhda olub ancak hayatta oldukdukça bir takrîb şam-ı şerife

gelib ve icrâ-yı noksâniyet kaydına düşürmeyi bil-cümle ahâl-i endişeden hâli olmadıklarına binâen şâki-i mezbûr bir daha şam-ı şerife dâhil olmamasıçün bir kıt'a emr-i şerîfe sūdûruna tahrîr ve ihtimâm eylediğine binâen vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki Vezîr-i müşâr ve mevlâna-yı mûmâ-ileyhumasız ber-vech-i meşrûh şâki-i mezbûrun fî-mâb'ad şam-ı şerîfe duhûl ettürmeyub bu emr-i şerîfe bir takrîb duhûl ira'eti ruhsata bi-gâyet hazer ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 203

(sh. 41) Derkenar: İş bu emr-i 'âlî lede'l-vüsûl mîr mûmâ-ileyh 'askeriyle şa'bânın altıncı günü hareket ve savb-ı me'mûre 'azîmet eylediğini nâtık Sarâyın kâdîsından vârid olan i'lâma şerh verilmiştir.

Fî 18 N Sene 203

Asker tahriri ile görevli kişilerin, gecikmeye meydan vermeden istenilen miktarda asker tahrir ederek, mübaşirler vasıtasıyla derhal orduyu hümayuna katılmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 90)

Dergâh-ı Mu'allâm Kapûcu Başlıklarından Sarâyın Mütessellimi Mîr Mustafa Dâme Mecdühûya ve Zikr-i Âtî 'Asâkir-i Mahalinden İhrâç ve Mûmâ-ileyhe İle Ordû-yu Hümâyûnuma İrsâl Eylemek Üzere Rikâb-ı Hümâyûnum Tarafından Bundan Akdem Mübâşir Ta'yîn Olan Zîde Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki kapûcu başı mûmâ-ileyhsin kendü bedeninden olarak i'ânet'ül-cihâda bin nefer güzîde ve bahâdır ve harb ve darbe kâdir süvârî 'asker tahrîr ve bi'n-nefs istishâb ile evvel baharda ordû-yu hümâyûnumda mevcûd olunmak üzre vaktiyle mahalinden hurûc ve ordû-yu hümâyûnuma vüsûle mübâderet eylemek me'mûretine hâvî bundan akdem emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir mûmâ-ileyh ile irsâl olunan vâfir-i merd olub şimdiye dek sen muktezâ-yı me'mûretin üzre ol mikdâr süvârî 'asker ile ordû-yu hümâyûnuma vüsûle me'mûl ne muntazar iken bu def'a tarafından der 'aliyeme tevârüd eden tahrîratın mefhûmunda me'mûr tahsîl oldukda mübâya'a zahîresi ve ma'lûm'ül- mikdâr hinta ve şaîre ve peksimetin fiyât-ı mîrîye üzre icâb eden bahasından bundan akdem havâline i'tâ olunan akça fer ve nehâr olunduktan sonra bâkî kırk bir bin iki yüz elli dört gûruş alacağı kaldığından meblağ-ı mezbûr nakden i'tâ olunur ise sür'at 'azîmetini mücib olmak sûretleri ihrâc ve tasfîr olunmuş senin me'mûr tahrîr olduğun bin nefer 'askeri şî'rî ferd tamâmen tahrîr ve savb-ı me'mûrine varub isbât-ı vücûd eylemek lâzımeden akça mütâlebesine tahrîrat irsâl

imrâr-ı vakt kılınandan idiği aşikâr ve fî-mâb'ad a'zâr-ı vâhiye irâdıyla olduğu mahale şerî'an 'azîmete ihzâr tereddüd ve tagallub eylerisen mazhar-ı itâb olacağından muhakkak olmakla âna göre mukaddemâ sâdır olan emr-i 'âlî mûcibince 'asker-i mezkûreyi bi't-tamâm istishâb ve bir gün evvel savb-ı me'mûrine îsâle ihtimâm ve dikkat eylemek fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen hassaten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuştur. İmdi a'dâ-yı dîne cümleye ma'lûmun olan gurûr ve istikbârları beyze-i islâmiyeye hassaten i'yâr-ı müslimîne derkâr olan sû-i kasd ve hıyanetleri takrîbiyle kâfe-i mevcûdi üzerlerine hidamât-ı gazâda te'dîbeye kıyâm farz olduğundan başka sâ'ire devlet-i aliyemden iktisâb kudret ve yesâr ile tetammum eden iğtibâ-i memalik emsârına tekâmül nâmus-ı dîn-i mubin vikâye-işerî'at hazret-i seyyid'ül- müresline sallallahü te'âlâ aliye ve sellem için mâlen ve beden en gazâyâ i'ânet eylemeleri lâzıme-i zimmetlerinde ve bi'l-cümle me'mûrine muhafâz-ı hudûd ve bilâd ve müdâfa'a-i a'dâ-yı hiyânet ihtiyâd olunmasına beher hâl me'mûr oldukları mahallerde mevcûd olmaları farz-ı müekkelede olduğu ciheden bu emr-i dînde irtikâb kusûr ve rehâvet edenler haklarından ber-vech-i afv ve iğmâz mu'âmeleri mensûr olmadığı ve ifâ-yı muktezâ-yı me'mûrin edenler iz'âf musâ'afa-i mazhar mükâfat olacakları eşyâ idiği ve bu kadar vakiden berü şayân-ı gâyetvây-ı saltanatı seniyemde kesr-i münâfî' edüb ve... liyâkati zâhir olan sen gibilerin dîn-i mubin ve devlet-i 'aliyem 'uğrunda mâlen ve beden en hıdmed ve gubûrane hareket ve icrâr mesûbât dünyâ ve ahrette edecekleri böyle vakitden ednâ mertebe kusûr ve rehâvet câiz olmayıb irkâb edenler haklarında dünya ve ukbâdab bâ'is-i hazzî ve nedâmet olacağı ma'lûmun oldukda ber-minvâl muharrer kendü bedeninden tahrîr edeceğin bin nefer süvârî askeri güzîde ve müntahab olarak ve bir neferini noksân ve na-tuvâna ve işe yaramaz çiftci ve ırgad makulesinden olmamak üzere tahrîr ve techîz ve bi'n-nefs istishâb birle şerî'an ve 'âcilen mahalinden ihrâc ve bir ân ikdâm ve bir dakika mukaddem ordû-yu hümâyûnumda mevcûd bulunmak üzere îsaâle kemâl-i ikdâm ve dahi ve ba'd-ezîn ve mikdâr-ı zerre irtikâb-ı kusûr ve rehâvet ve imrâr-ı vakt mevcûd sermu kıyâs ve betâet vukû'nda bilâd-ı munderiç ve i'dâne-i mazharetden gayet'ül-gâye tehâşi ve mücânebet eylemeyesin ve sen ki mübâşir mûmâ-ileyhin keyfiyet sana daha müceddemden olarak mîrî mûmâ-ileyhe muktezâ-yı me'mûretin üzere 'acâleten ol mikdâr süvârî 'askerleri yerlerinden kaldurub bir gün evvel savb-ı me'mûrine îsâl edüb îsâl eylediğinden müş'ir tahrîrat ahz ve tekâmül emr-i mübâşirine dâmen- der-

meyân-ı gayret ve ednâ kusûr ve rehâvet vukû'na tecvîz ile giriftâr-ı azab olmakdan hazer ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Derkenar: Te'kîden ve isti'câlen tekrar emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâil-i N Sene 203

Şehir köyünde sakin vefat eden Meylane zade hemşiresi Akife hanımın bıraktığı eşyaların mire zabıt için gerekenlerin yapılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 91)

Edirne Bostancı Başı Mehmed Tâhir Dâme Mecdühûya ve Şehir Köyünde Muhallefât Kabzına Me'mûr Zîde Mecdühûya Hüküm Ki:

Şehir köyünde sâkin Meylâne zâde hemşiresi müteveffât-i Akîfe hanımın muhallefâtı cânib-i mîrîden zabt için tahrîr ve muhâsebe defteri der 'aliyeme tesyîr olunmak bâbında emr-i şerîfim sūdûr ve mübâşir mûmâ-ileyh ile irsâl olub lâkin müteveffât-i mezbûre Meylâne zâde cizyedârı Şehir-köy şehir kethüdâsı Mustafa kendüye akd etmiş olduğundan muhallefât-ı mezkûrenin cânib-i mîrîden tahrîr ve defter olunmasına mûmâna'at eylediği ve müteveffât-ı mezbûrenin senevî zimmetinden kırk kîse akçe nemâ ve altı yedi kîse akçe irâdât-ı sâiresinden hâsıl olduğundan ve mecmû' mücâdehât ve müddehidine merkûm cizyedâr zâde Mustafa ihfâ eylediğinden mâ'adâ müteveffâtı Meylâne zâde hemşiresi mezkûrenin kâfe-i emvâli ve demmânı şehir köy civârında Arıl çiftliğinde sâkin müteveffâ Meylâne zâde Kanca Ömerin paket paket ma'lûmu ve defteri yerinde olduğu mu'allakdı sâkin Kavaklı İsmâil dahi bu mâddeye vâki' idigü bu def'a bi'-ihbâr vâsıl-ı sâmi-i şehriyâranım olub bu sûrette ve merkûmdan Mustafa ve Ömer ve İsmâil der aliyeme ihzârları matlûb-ı şâhânem olmakdan nâşî sen ki bostancı başı ve mübâşir mûmâ-ileyhumasız vâcib'ül-istintâk mezkûrleri ahz ve der 'aliyeme irsâl ve ihzârı mübâderet eylemeniz fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve ile tisyâr olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh merkûmlar bâyî hâl ahz ve devlet-i 'aliyeme irsâl ve ihzâr husûsuna mezid-i ihtimâm ve dikkat ve hilâf-ı emr-i 'âlî ve rızâ adm-i ihzârlarına mûcib vaz' ve hareket vukû'na irâde-i ruhsât ve cevâzdan bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Daltaban zade ve Battal zade beylerin muhallefatlarını kabz edip, bu kişilere ait zahirenin de derhal gemiler yolu ile asitane-i saadet gönderilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 92)

Dergah-ı Mu'allâm Kabucu Başlarından Olub Daltabân Zâde Muhallefâtı Kabzına Me'mûren Ağrâz ve Kilis Taraflarından Olan Abdullah Beğ Dâme Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki kabucu başı mûmâ-ileysin mukaddemâ dîvân-ı hümâyûnumdan sâdır evâmir-i şerîfe mantûku üzre muhallefâtı kabzına me'mûr olduğun Daltabân zâde ve Battâl zâdenin mevcûd olan zahîrelerin bir dânesi itâf ve izâ'at olunmayarak cümlesine zâhire ihrâcına ve der 'aliyemde zahîresi kıllat olmak takrîbiyle i'bâd-ullahdan def'i müzâyakaları zimmetine bu tarafa irsâl ve tesyîrine ikdâm ve dahi tâmm eylemek fermânım olmağın mahsûsen iş bu emr-i 'âlî şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi bu husûsu sana tefrîk ve tafsîl hasebiyle tahsîl kabilinden olmakla göreyim seni me'mûr olduğun vechile gerek ihrâc ve zabt-ı emvâli husûsunda ve gerek 'acâleten zahîre-i mezkûrenin münâsib iskelelerden sefineler ile bu cânibe sevk ve tesyîr emrinde senden me'mûl olan kârgüzûr ve sadâkat ve ismeti icrâ-yı mezid-i sa'y ve gayret ve mikdâr-ı zerre kusûr ve rehâvet vukû'nda ve münafî tavr-ı istikâmet ve sa'âdete gâyet'ül-gâye tehâşî ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

(sh. 42) **Derkenar:** İsti'câle muhtevî emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı N Sene 203

Asker tahriri ile görevli kişilerin, gecikmeye meydan vermeden istenilen miktarda asker tahrir ederek, mübaşirler vasıtasıyla derhal orduyu hümâyuna katılmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 93)

Lârende Voyvodası Kamış Oğlu El-Hâc İsmâil ve Mukademâ Mübâşir Ta'yîn Olan Hassa Hasekilerimden Mehmed Arif Haseki Zîde Mecdühûya Hüküm Ki

Sen ki mûmâ-ileyhsin İç il sancağı mütesellimi sâbık Taraclı seyyid Ali cânib-i mîrîden üç yüz ve bedeninden iki yüz cem'an beş yüz süvârî 'asker tahrîr ve bi'n-nefs istishâb ve evvel baharda ordû-yu hümâyûnuma vüsûle müsâra'at ve şitâb eylemek üzre me'mûretine hâvî emr-i şerîfe ısdâr ve üç yüz neferin iktizaâ eden mîrîleri mübâşir mûmâ-ileyh ile mahaline irsâl olunmuşken mezbûr Ali fevt olduğu beyânıyla yerine sen bedeninden iki yüz mukaddemâ mutevakkî tarafına gönderilen akça ile mîrîde ol mikdâr nefer süvârî tahrîr ve bir ân akdem ordû-yu hümâyûnumda isbât-ı vücûd eylemek için bundan akdem mâliyeden başka ve ba'de ordû-yu hümâyûnuma olan me'mûrine Vidin cânibi ser 'askeri ma'iyetine tahvîl olunduğu

ve ser ‘asker müşarûn-ileyh ma‘iyyetine ‘âcilen vüsûle sarf-ı mukaderet eylemek hâvî dîvân-ı hümâyûnumdan başka evâmir-i şerîfim ısdâr olunduğu ve muktezâ-yı me’mûretine nazâran şimdiye dek sana bedeninden ve mîrîden ol mikdâr ‘asker ile mahal-i me’mûre vüsûle me’mûl iken elan yerinden hareket ve savb-ı maksûda ‘azîmet eylediğinden mâ‘adâ üç yüz nefer mîrîlû neferât tahrîr ve mahal-i me’mûrine ‘azîmet edeceğinden bahisle bedeninden tahrîri irâd olan iki yüz neferin tahrîrine ‘adm-i iktidâr oldukda vârid olan i‘lâmda tastîr ve iş‘âr olunmuş. El hâletü hâzihi evvel bahar duhûl etmekle bi-mennihi te‘âlâ kariben sadr-ı a‘zam ve serdâr-ı ekrem sancağ-ı şerîf sâyesinde Moskov üzerine ve ‘asker-i mevcûd ser ‘askerleri ma‘iyyetleriyle Nemçelû üzerine hareket ve ‘azîmet üzre oldukları Vidin şaklarına bu esnâda taraf taraf İslâmiyeye hücum dâ‘iyesinde edenleri tasmîm olduğundan binâen ber-kadim akdem ‘asâkir-i müslimîne me’mûr oldukları mahallerden isbât-ı vücûd eylemeleri emr-i ehemmi olduğu hasebiyle eğer şimdiye dek bedeninden ve mîrîden tahrîr edeceğin beş yüz nefer süvârî ‘asker ile yola hurûc etmemiş isen fi-mâb‘ad dakika-i vâhîde tevakkuf etmeyüb derhâl ol mikdâr süvârî ‘askeri serî‘an ve ‘âcilen mukaddemâ mübâderet olunub evâmir-i ‘aliye mücebince tamâmen ve kemâlen tahrîr ve tekâmîl ve bi’n-nefs istishâb ile mahalinden hareket ve bir ân akdem ve bir dakika mukaddem ser ‘asker müşarûn-ileyh ma‘iyyetine vüsûle kemâl-i şitâb ve şürât eylemek fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi bu vakti evkât-ı sâ‘ireye kıyâs olmayıb bir ân evvel hareket ve ber kadim akdem mahal-i me’mûrine vüsûle müsâra‘at me’mûrlara ferâz-i zimmet idiği ve bu bâbda ba‘d-ezin dahi dakika-i vâhîde te’hîr ve betâet eylemek ve ‘asker-i mezkûrenin noksân ve na tuvâna getirmeyerek akdem gelir ise cezân tertîb olunacağı ma‘lûmun ber-vech-i meşrûh eger şimdiye dek ‘asker-i mezkûrenin istishâb ve yola hurûc etmemiş isen kat‘a tevakkuf ve te’hîr vukû‘na olunmayarak mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfe mücibince bi’t-tamâm serî‘an tahrîr ve techîz ve bi’n-nefs istishâb ile bir gün evvel mahal-i me’mûre vüsûle ve hidamet gazâda kıyâm ve mesûle sa’y-i mâ-lâ kelâm ve bundan sonra ednâ kusûr ve betâet vukû‘yla giriftâr ‘iyad-ı şâhânem olmakdan tehâşî ve ittikâ tâmm eylesesin ve sen ki mübâşir mûmâ-ileyhsin muâhher muktezâ-yı me’mûretin üzre ol mikdâr ‘asker ile serî‘an mahalinden ihrâc ve ân akdem ser ‘asker müşarûn-ileyh ma‘iyyetine îsâl edüb vüsûlüne müş‘ir mûmâ-ileyhden tahrîrat ahzıyla avdet ve fi-mâb‘ad kusûr ve rehâvet vukû‘yla serî‘an ve ‘âcilen müşarûn-ileyh ma‘iyyetine vâsıl olmaması ve ‘askeri noksân olması üzre gelirse sana bile âmân cezânı tertîb

olunacağı muhakkak ve mukadderdir âna göre mütebassırâne hareket ve ednâ kusûr ve rehâvet vukû'nda bi-gayet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Vakit kaybetmeden Daltaban zade ve Battal zadelerin muhallefatlarını kabzedip derhal zahirelerini İstanbul'a gönderilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 94)

Dergâh-ı Mu'allâm Kabucu Başlarından Olub Mukaddemce Kabucular Kethüdâlığı Pâyesiyle Maktûl Daltaban Oğlunun Emvâl-i Kabzına Der Aliyemden Hassaten Mubâşir Olan Ta'yîn Olan İzzet Paşa Zâde Derviş Abdullah Beğ Dâme Mecdühûya Hüküm Ki:

Merd-i vâfirenden birle kendine ta'ayyun ve tagallub ile şehir-i şî'âr olan Azaz ve Kilis voyvodası Daltaban oğlu Mehmed Ali Paşa Battal zâde Sadık Ağa maktûlen ve esnâda fevt olub merkûm Mehmed Ali Paşa'nın Azaz ve Kilis ve Haleb tarafalarında ve sâ'ir ol havâlilerde olan kâfe-i emvâli ve eşyasını ve mezkûr Battal zâdenin mecmû' muhallekâtının zâhir icrâsı ve cânibi mîrîden zabtı husûsuna hassaten devlet-i 'aliyemden muktedir ve kâr-güzâr ahvâlıyla müstakîm ve sadâkatkar birini mübâşir ta'yîni lâzımeden idiği zahir ve ve senki kabucu başı mâmâ-ileyhsin senin bu husûsus mevâfık-ı rızâ te'dîyeye liyâkade ve meyâne-i emsâlinde reşid ve rû'yet ile iştihâren bedîhî ve te'hîr olmak mülâsebesiyle ikrâr beyinlerinden bi'l-ittihâb bu husûsu ehemmi bundan akdemce hassaten der 'aliyenden sana mübâşir ta'yîn ve me'mûretine hâvî hüdâvendiğârı sâbık zamanında sâdır olan emr-i şerîfden iktizâ eden ve serbâ sana ifâde ve beyyine ile mahaline tesyîr olunmuşıdı. El hâletü hâzihi husûsun-ı mezkûran mukaddemce sâdır olan emr-i şerîfe mantûk ve muktezâ-yı me'mûrine te'dîye ve temşîline kıyâm ve mezkûrelerinin kâfe-i muhallefâtlarının zâhire ihrâc ve cânibi mîrîde zabtına ikdâm eylemek matlâbu şâhânem olmaktan nâşî mezkûr Mehmed Paşa'nın Azaz ve Kilis ve Haleb ve sâ'ire ol taraflarda mevcûd olan emvâl ve eşya ve nukûd ve zimmet ve emvâlin ve 'akâr ve çiftlik ve hayvâna ve zahâyir ve sâ'ire isim-i mâl etraf olunur hasîs ve şerâyike telebbüs ve tarif her nesi var ise cümlesini zâhire ihrâcı ve bu mahallerden müfte-i emvâl ve zahîre olan mevâzi' techîr ve derunlarında zuhûr iden eşyâyı paket paket tahrîr edüb mezkûr sadâkate dahi kafe-i muhallekâtının güzâr zâhire ihrâc ve cânibi mîrîye için zabt ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve deftere semt emrine derbâr-ı şevket-karârıma tesyîre mübâderet ve ba'de tevcîhle emr-i şerîfe itâ'atde ve münifim sâdır olursa müvecceb

ve muktezâsı üzerine harekete kıyâm ve dahi mevcûd olan mecmu‘a zehâyirî hemân bir taraftan münâsib iskeleye tenzîl ve sefinelere tahmîl müte‘âkiben der aliyeme sevk ve teslîme dâmen der-meyân-ı gayret eylesin sana bu husûsu der aliyemden mukaddemce intihâb olunmakla maksûd bu bâbda sadâkata ve rızâ cûyâna hareket ederek bunların bir akçe ve bir havâlat-ı mektûm ve mensî bir kimesnenin birine mestûr ve mahfî kalmaksızın cümlesine kâmilen zâhire ihrâcıyla cânib-i mîrîye beyt’ül-mâl-ı müslimine kemâl-i hidmed ve civâra göndermeğe bezl-i mechûd kazıyyesi olduğu zâhir olmakla bu bâbda dâmen-der-meyân-ı gayret miyânettir ve şevvâl ve cevâb zimmetine habs ve kal‘a-bendî iktizâ edenlerei kimesne müdâhale etmeyerek ma‘rifetinle ahz ve habs takyîd birle emvâl-i mektûmeye bil-cümle zâhire çıkarub beyt’ül-mâl müslimîne siyânet eylemk matlûb olduğu ma‘lûmun olarak âna göre sanden me‘mûl olan kâr-güzâr-ı darâbını icrâ-yı kemâl-i ihtimâm ve mikdâr-ı zerre ve tekâsül vukû‘ndan tehâşî ve ittikâ-i tamm eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Eski ilden orduya doğru yola çıkan askerin yolda gereken ihtiyaçlarının giderilmesi konusunda yardım edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 95)

Eski İlden Ordû-yu Hümâyûnuma Varınca Yol Üzerinde Vâki‘ Kuzât Ve Nüvvâba ve Şehir Keddüâları ve Zâbitân ve İş Erlerine Hüküm Ki:

Eskişân voyvodası mîr Süleymân zîde mecdühû tahrîrine me‘mûr olduğu bin nefer süvârî ‘askeri tahrîr ve techîz ve istishâb ile yerlerinden tahrîk ve me‘mûr olduğun ordû-yu hühâyûnuma îsâl üzre idiği bi’l- ihbâr ve âşikâr olub neferât-ı merkûmenin esnâ-yı râhda iktizâ eden mekûlâtları akçeleriyle s’ir râici üzere satanlardan iştirâ ve i’tâsına mu‘âvenet olunarak bir gün evvel mahal-i me‘mûrların sür‘at vüsûllerine müceb olur hâletten istishâline dahi olmak ehemmi-ikdâm umûrdan olmakla neferât-ı merkûmenin esnâ-yı râhda iktizâ eden mekûlâtlarını rızâsıyla satanlardan akçeleriyle râici üzere iştirâsına mu‘âvenet olunmak fermânım olmağın ba‘îdî sen ki mevlâna ve sâ’ir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer ‘asker-i merkûme Eski ilden ordû-yu hümâyûnuma varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht kazâsına vâsıl olur ise iktizâ eden mekûlâtlarının s’ir râici üzere satanlardan akçeleriyle iştirâasına mûmâne‘at olmayıb tedârik ve i’tâsına mu‘âvenet ve müzâharet olmayarak bir sâ‘at evvel savb-ı maksûuda irsâl ve îsâlleri esbâbına istishâline bi’l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve mugâyir emr-i rızâ mûmâne‘at ve muhâlefet vukû‘na meks ve te’hîrlerine müstelzim olur hâletten tecvîzden bi-gâyet ittikâ ve mûmâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 1203

Seyyid Süleymân'nın, gecikmeye meydan vermeden istenilen miktarda asker tahrîr ederek, orduyu hümâyûna katılmak üzere yola çıkmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 96)

(sh. 43) Eskişân Voyvodası Seyyid Süleymân Zîde Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki mûmâ-ileysin bedeninden tahrîr edeceğin beş yüz neferden mâ'adâ mâleye emr-i şerîfi mûcibince diğerk beş yüz nefer mîrî askerın tahrîr ve bi'l-tafsîl istshâb ile evvel baharda ordû-yu hümâyûnuma isbât-ı vücûd ve hidamâd gazâda kıyâm ve bezli mechûd eylemek bâbında emr-i 'âli ısdâr ve hassa hasekilerimden olan Ahmed haseki zîde kadrühû ile irsâl olunduğundan mâ'adâ ba'd-ezîn imrâr-ı vakt tecvîzden mûcânebet eden mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfide beyân olduğu vecihle bedeninden tahrîr edeceğin beş yüz neferden mâ'adâ mâliye emr-i şerîfim mûcibince diğerk yüz nefer mîrî askeri tamâmen tahrîr ve bi'n-nefs istishâb ve vaktiyle mahalinden hareket ve evvel baharda ordû-yu hümâyûnuma vüsûle lühûk mezid-i ihtimâm ve dikkat eylemeniz için mu'âheza dahi emr-i şerîfim sâdır olmuşıdi. El hâletü hâzihi me'mûr olduğu bin nefer süvâriyi Eskişân mukatta'sından muhtevî olduğu kazâlardan tahrîre mübâşeret eylediği kazâlar ahâlileri neferât-ı mezkûreye hilâf-ı emri ve rızâ tahrîre mûmâna'at üzre olduklarından bahisle mukatta'-i mezbûre kazâlarının tahrîr ettirilmek husûsu bâ-takrîr istid'â olunmakla sen me'mûr tahrîr olduğu ol mikdâr neferâtı alâ eyyi hâl serî'an tahrîr ve bi'n-nefs istishâb ve bir gün evvel ordû-yu hümâyûnuma vüsûle lühûk şitâb eylemek fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen hasseten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdi senki mûmâ-ileyhsin bu husûsusta mevâd-ı uhrâyâ kıyâs olmayıb umûru din ve devlet aliyemden olmak mülâsebesiyle bu bâbda izhâr sûreti rehâvet muhâlefet edenlere haklarında beher hâl iktizâ eden mu'âmele birle imhâl-i icrâ olunacağı ve bundan böyle vakti hiç müsâ'id olmadığı ve sen gerek bedeninden ve gerek mîrîden tahrîr edeceğin bin nefer asker ile bir kadim akdem ordû-yu hümâyûnuma isbât-ı vücûd eylemek matlûbu dilâverânem olmakla ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mazmûn ve muktezâ-yı me'mûrin üzre ol mikdâr askeri bi-t'tamâm serî'an tahrîr ve bi'n-nefs istishâb ile bir gün evvel hareket ve ordûyu hümâyûnuma vüsûle ve hidamât-ı gazâ kıyam ve müsûle mezid-i ikdîm ve gayret ve ba'd-ezîn ifât-ı vakten ve te'hîr maslahat-ı muhummeye mûcib vaz' ve

hâlet vukû'na mazhar-ı ikâb olmakdan bi-gâyet tehâşî ve mubâ'adet ve mahalinden hareketini der aliyeme tahrîr ve iş'âr musâra'at eylemek bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 1203

Asker tahrir etmekle görevli kişilerin, gecikmeye meydan vermeden, istenilen miktarda asker tahrir ederek, orduyu hümayuna katılmak üzere yola çıkmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 97)

Mîr-Mîran-ı Kirâmdam Malatya Mutasarrıfı Rışvan-Zâde Ömer Dâme İkbâlühûya ve Dergâh-ı Mu'allâm Kabucu Başlarından Olub Mîr-Mîran-ı Mûmâ-İleyhin Me'mûr Tahrîr Olduğu Mîrî Asker ile İhrâc ve Tisyâra Bu Def'a Der Aliyemden Mübâşir Ta'yîn Olan (boşluk) Dâme Mecdühû Silahşörlerimden Bundan Akdem Rikâb-ı Hümâyûnumdan Ta'yîn Olann Muhsin-Zâde Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin ordû-yu hümâyûnumdan mâliyeden sâdır olan emr-i şerîfimde beyân olduğu vecihle bin nefer mîrî süvârî 'asakir-i uhdende olan mukatta'ndan havâle olunan akça ile tamâmem tahrîr ve bi'n-nefs istishâb ile bir gün evvel meştâ-yı ordû-yu hümâyûnuma vüsûle şitâb eylemek husûsu mukaddemâ hüdâvendigârı sâbık amme-i merhûm ve mağfûr nişâne Abdulhamid hân aleyh'il-rahmet ve'l-gufrân zamânında bi'd-defât istîmâm hâvî isdâr olan evâmir-i 'aliye müzâmînden ma'lûmun olur hâlâtiden olduğundan mâ'adâ şiddet-i şenâ mukteziye olduğundan neşvâya olub me'mûrine bahara tahvîl olduğundan kemâl-i te'kîd ve ta'cîl muhtevî muâhharân dahi mahsûs evâmir-i şerîfe tasdîr ve tisyâr olmuşidi. El hâletü hâzihi kemâl'ül-evvel irâd a'zâr-ı vâhiyesi ile 'asâkir-i mezkûrenin tahrîr ve îsâlden rehâvet üzre olduğuna tahkîk gerde-i şehriyârânım olmakdan nâşî sana ol mikdâr mîrî süvârî askerinin ihrâc ve savb-ı maksûda îrsâli kabucu başı mûmâ-ileyh bu def'a der 'aliyemden hassten mübâşir ta'yîn ve tastîr olunmuşdur. İmdi mukaddemâ ve muâhhera sâdır olan evâmir-i aliyemde bu husûs sana ve etrafıyla tenbîh ve te'kîd olunmuş olub tafsîl-i hasıl-ı tahsîl kabilinden olmakla eğer sana selâmet-i hâl lâzım ise muktezâ-yı me'mûrin üzre sâlif'üz-zikr bin nefer süvârî 'askeri serî'an ve 'âcelen tahrîr ve techîz ve hayr-ı rûz tarafına tekmîl ve ma'iyetine istishâb ile yola hurûç ve savb-ı maksûda vüsûle ikdâm eylesesin şöyle ki bundan böyle dahi özr ve illet irâd-ı ile imrâr-ı vakt tesaddî eylemek ihtimâli olur ise ve bâm-ı yevin ki ol vakte nedâmet ve peşimân mugayyri olacağı muhakkak ve mukadderdir âna göre hareket eylesesin ve sen ki kabucu başı mûmâ-ileyhsin sen dahi muktezâ-yı me'mûrin üzere mîr mîrân-ı mûmâ-

ileyh ol mikdâr süvârî ‘asker ile bir kaç gün zarfında yerinden kaldurub mübâşir mûmâ-ileyh ve râkafetîyle yol ihrâc ile tekmîl ahr me’mûrini sa’y-i mâlâ-kelâm ve hilâfında tehâşî ve ittikâ-i tâmm eylesin ve sana mukaddemâ mübâşir ta’yîn olan silahtar mûmâ-ileyhsin mazmûn emr-i şerîfim daha meczûmun olarak âna göre bir sâ’at evvel tekmîl emr-i mübâşireine ikdâm ve mîr-mîrân-ı mûmâ-ileyhsin sâlif’üz-zikr bin nefer süvârî ile ordû-yu hümâyûnuma götürüb vüsûlune müş’ir tahrîrât ahzıyla avdete ihtimâm ve inhâ imrâr-ı vakt mûcib vaz’ tecvîz ile sen dahi mazhar-ı ‘ukûbet ve cezâ olmakdan nefsinin tahlîse sa’y-ı mâlâ kelâm eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1203

Derkenar: Merkûm Mutule oğlu Mustafanın nefyiçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L Sene 203

Varna kalesinin muhafazası için derhal asker tahrir olunarak ve hiç vakit kaybetmeden Varna kalesine doğru hareket edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 98)

Kocaeli Sancağında Vâki’ Olan Geyve Kazâsına Ve Husuûsu Âtî Olan Mübâşir Ta’yîn Olan (boşluk) Zîde Mecdühûya ve Kazây-ı Mezkûrda Yeniçeri Serdârları ve İş Erleri ve Söz Sahipleri ve Ocak İhtiyârları Zîde Kadrühûma Hüküm Ki:

A’dâ-yı dîn olan Moskavlu keferesinden sevâhili bahr-i siyahda sefâin menhûseleri geşt ve güzârdan hali olmayub Varana kal’asına îsâl hasâret ve sû-i kast fikr-i fesâdesi mülâhazadan ba’id olmadığına binâen evvel bi evvel kal’a-i merkûmenin takviye ve istihkâmı mertebe-i vücûbden idiği vâzih ve aşikâr olduğu atik serden geçdi ağâlarından elli dokuz bölükden Mutule oğlu Hâcî Mustafa ve yine kazâ-i mezbûrda vâki’ Bayâd karyesi sâkinlerinden Hâcî Ahmed ve sâ’ir ağavât ve alamdarâne sahib-i servet ve asker ikmâline mukadderat olduklarına binâen tevâbi’ ve ocakları külliyetlü neferâtlarıyla Varna muhâfazasına me’mûretleri lâbudd ve meham ve müteyakkızâne olmakla bir an akdem ve bir sâ’at mukaddem umûr-ı lâzımelerine rü’yet ve külliyetlü neferât ve tevâbi’ ve ocaklarıyla azîmete müsâra’at ve Kefke iskelesine müheyâyâ olan sefîneye irkâb ve muhâfaza-i merkûmeye vüsûle ve lüahûk ihtimâm ve dikkat olunmak fermân olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir mûmâ-ileyh ile (boşluk) irsal olunmuşdur. Sen ki mevlâne ve mübâşir ve sâ’ir mûmâ-ileyhsiz bu vakte evkât-ı sâ’ireye kıyas etmeyüb mezkûr olan ağavât ve alamdarâne külliyetlü neferâtları ve tevâbi’ ve ocaklarıyla bir güne akdem alâ eyyi hâl icrâ-i hallerine ve ağavât ve alamdarâne merkûmenin bu bâbda a’zâr-ı bîmâal ile

te'hîr ve tevkifleri ihsâs olunur ise bir dürlü emte'â etmeyüb nânpârelerine devr ve ahr vecihle te'dîb lâyıkalari icrâsına mübâderet olunacak gûş-i hûşlarına ilgâ ederek 'âkılâne ve mütebassırâne hareket ve iki konağı bir ederek mahal-i me'mûrlarına azîmetleri esbâbına istishâline bezl-i mâ-hâsil ve sa'y-ı mukadderat eyleyesiz deyü hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda sekbân başı olan esseyid Mehmed beğ dâme mecdühü tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i B 1203

Derkenar: Sekbân başı i'lâmıyla tekrar emr-i şerîf sâdır olub kal'abend defterine ta'ayyundur.

Fî Evâhir-i Se Sene 203

Derkenar: Yine ağa mektûbu mûcibince tekrar emr-i 'âli yazıldı.

Fî Evâil-i Se Sene 203

Bir sûreti: Kocaeli sancağında vâki' Akhisâr kâdîsına ve ocakdan men'âbire mübâşire ve yeniçeri serdârı ve iş erleri ve söz sahibleri ve ocak ihtiyârları ba'id'ül-mükadese atik serdengeçdi ağâlarından kırk altı bölükde bâlâban Mehmed ve hâcı Hüseyin ve sâ'ir ağavât ve alamderâne sâhib-i servet ve asker i'mâline mukadder olduklarına binâen bir an akdem umûrlarını rû'yet küllüyetlü neferât ve tevâbi' levâhikleriyle Kefke iskelesine müheyyâ olan sefneye irkâb ve Varna muhâfazasına vüsûle şitâb eylemeleriçün bâ-mektûb ocağa ber-vech-i meşrûh

(sh. 44) **Derkenar:** Emr-i şerîfin ünvanına mûcibince 'amel oluna deyü mübârek hatt-ı hümâyûna şevket-makrûne keşide kılınmıştır.

Mısırdan mutat olduğu üzere gönderilen hediyenin gecikmeden Mekke-Mükerreme Şerifi Galip Bey'e gönderilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 99)

Mısır Vâlisi (boşluk) Paşaya ve Mısır Kâdîsına ve Şeyh'ül-Belde ve Ümerâ-i Sâ'ireye Hüküm Ki:

Beheresine hazîne-i Mısıriyeden 'atiyye-i hümâyûn olmak üzre emir-i Mekke-i mükerreme olanlara irsâle mut'âd olan yigirmi beş bin gûruş iş bu bin iki yüz üç senesine mahsûben dahi i'tâ ve hâla emir-i Mekke-i mükerreme ba'de'l-ilkâyı şerîf Galib dâme sa'adehû tarafına irsâl için emr-i şerîfim sudûruna şerîf-i müşarûn-ileyhin sekbân başısı el hâc Hasan zîde kadrühûya bâ-arz-ı hâle inhâ ve istid'â ettürüb ve şerîf-i mekke-i mükerreme ber mut'âd beheresine hazîne-i Mısıriyeden yigirmi beş gûruş 'atiyye-i hümâyûn i'tâ oluna geldiki mesbûk olmakla vech-i

meşrûh üzre sene-i mezbûrda mehsûben meblağ-ı mezbûrun ber mut'âd i'tâ ve irsâliçün siz ki Vezîr-i müşâr ve mevlâna ve şeyh'ül-belde ve ümerâ-i sâ'ire mûmâ-ileyhsiz sizden hassaten dîvân-ı hümâyûnumda emr-i şerîfim tahrîrine hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda baş defderdârım olan İsmâil dâme ulüvvûhu i'lâm etmekle i'lâmı mûcibince 'amel olunmak fermânım olmağın rikâb-ı müstetâbımda dîvân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki Vezîr-i müşâr ve mevlâna ve şeyh'ül-belde ve ümerâ-i sâ'ire mûmâ-ileyhsiz ber-vech-i muharrer şerîf-i mekke-i mûkerreme olanlara beheresi ber-mu'tâd Mısır hazînesinden 'atiyye-i hümâyûn olmak üzere i'tâ oluna gelen yigirmi beş bin gûruş iki yüz üç senesine mahsûben dahi i'tâ ve şerîf-i müşârûn-ileyh tarafından irsâl husûsuna ihtimâm ve dikkat eylemeniz babında.

Fî Evâhir-i B Sene 1203

Terkos ve Çatalcada meydana gelen eşkiyalık faaliyetlerine karşı önlemler alınarak, eşkiyalık olaylarının bastırılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 100)

Haslar Müzâfatından Terkos ve Çatalca Nâiblerine ve Husûsu Âtîye Mübâşir Ta'yîn Olunan Hassa Hasekilerimden (boşluk) Haseki ve Topcular Ustası Mehmed Usta Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Terkos ve Çatalca ahâlilerinin rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eyledikleri arz-ı hâllerine bu esnada Yarım burgaza ta'yîn olunan gerek baş çiftlikde ve Terkos nâhiyesine tâbi' Çakar ve Çâda Mâşlı ve Mernur Döküle Yatılarında Temûzdana nâm mahalere kırk bir nefer haydûd eşkiyası zuhûr edüb kâh çiftliğe ve kâh karbinde vâki' Mekeremâ Terice ve Yapacık Taleb ve Çepne ahz eylediklerinden mâ'adâ otuz neferi dahi Kalzı karyesine ve Gökçe çiftliğini basub mezkûr Kalzı karyesinden Ta'biz oğlu ve Ömer oğullarının üzerlerine hucûm ve bir çoğunu katl ve çiftliği mezbûrda mevcûd olan emvâl ve eşyaları ahz ve çiftliği mezbûrdan bir nefer Kürdî dahi katl ve gadr eylediklerinden ve eşkiyâ-yı merkûmun tasallut ve mazeretlerinden dışı çıkamayüb haydûd eşkiyası Kırca baba olub zulm ve ta'addîleri merkûd ve 'alanen bayrak küşâdıyla geşt ve güzâr üzerine olduklarına inhâ ve bu bâbda emr-i şerîfim sūdûruna istid'â etmeleriyle husûssu mezbûr hassa bostancı başı Ferhad dâme mecdühûdan isti'lam olunduğuna Terkos Çatalca nâhiyelerinde ber-vech-i muharrer zuhûr eden haydûd eşkiyasından ahz ve defa'âtleri bâbında haseki ve ma'iyyetiyle topcular ustası neferâtıyla ta'yîn eşkiyâ-i merkûmun buldukları mahalden alâ eyyi hâl ahz ve cem'iyetlerini tefrîk eylemek üzere emr-i şerîfim sūdûruna bostancı başı mûmâ-

ileyh i'lâm etmekle i'lâmı mûcibince amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlâna ve ta'yîn olan haseki ve topcular ustası mûmâ-ileyhsiz seyr-i seri neşt ve güzâr ve i'bâd'ul-İlahî îsâle zarâr ve hasâr eden kuttâ'-i tarîk haydûd makûlelerine ahz ve giriftârıyla vâki'olan mezâlim ve ta'addiyâtları fukarâ-yı ahâli ve ra'iyet üzerlerinden men' ve def'-i dikkat olunmak matlûbu şâhânem idiği ve bu vesîle ile tam've garaza mebnî hilâf-ı şeri'at-ı garrâ ehl-ırza ve tecrîm-i acze makulesine ta'arruz ve ta'addiye cesâret ve eşkiyâ-yı mezkûrenin tefrîk-i cem'iyetlerine cem'iyetlerine kusûr ve rehâvet vukû'na rızâ-yı mülûkânem olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh amel ve hareket dâmen-der-meyân-ı gayret birle Terkos ve Çatalca nâhiyeleri ve sâ'ire ol havâlide Serezde zuhûr olub kat'-ı tarîk ve katl-i nüfûs ve kasb-ı emvâl 'ibâda misüllü harekete cesâret eden harâm-zâde ve haydûd eşkiyâsına ahâli-i memleket ve fukarâ-yı ra'iyete mikdâr-ı zerre cevr ve sitem vukû'a gelmeyerek ber-vech-i suhûletlerine götürülüb ahz ve giriftârlarıyla zâhir olan zarar ve hasârlardan 'ibâd'ul-İlaha tahlîse ihtimâm ve dikkat ve bu bahâne ile şekâvete 'alâka ve müdâhale olunmayub kendü arzı ve adıyla mukayyed olan kimesneler celb-i mâl ve ırza ve hilâfa ve inhâya mebnî izz ve töhmet ve iş'âr-ı şekâvet ile birdürlü ta'arruz vukû'na bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 203

Şam bölgesinde meydana gelen eşkıyalık olayında kaybolan cephane ve sair malzemenin tekrar kaleye teslim olunması için gerekli önlemlerin alınmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 101)

Şam Vâlisi Mîr Hâc Vezîre ve Şam Kâdîsına Hüküm Ki:

Sen ki Vezîr müşarûn-ileyhsin trafından der 'aliyeme vârid olan tahrîrâtta Zaferancı oğlu Ahmed nâm şakî Şam vâlisi sâbık Battal Hüseyin Paşa iclâlehudan sana devr ve teslîm olunan cebehâne ve âlât-ı cezileden gayri Cerde başbuğu cebehânesini yağmâ ve gâret eylediğinden başka Şam kal'ası cebehânesini dahi dört varil bârut dört pârça gûrşun ahz ve hizâne-i taksîme cür'et etmekle Şâm-ı şerîfin olduğu mahallerden tazammün olunarak zâhire ihrâc ve mahaline istirdâd olunak bâbında emr-i şerîfim südürunca tahrîr ve iltimâs eylediğine binâen vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın dîvân-ı hümâyûnumda iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki Vezîr müşâr ve mevlâna mûmâ-ileysin ber-vech-i muharrer yağma ve gâret olunan cebehâne âlât-ı cezile merkumun Şâm-ı şerîfte olduğu mahallerden ma'rifiniz ve ma'rifet-i şeri'le tazammün ve zâhire ihrâcı ve mahalinden

vaz' ve teslîmi esbâbına istishâline ihtimâm ve dikkat ve bu bahâne ile cebehânedan zimmetine nesne olmayan bi-cürm kimesnelere izz ve töhmet ile ednâ ve vaz' ve ta'addî vukû'a gelmeden ve bi-gayr-i haka celb-i mâldan bi-gâyet tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 1203

Mısırdan mutat olduğu üzere gönderilen bin altının gecikmeden Mekke-i Mükerreremeye gönderilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 102)

(sh. 45) Mısır Vâlisi ve Kâdîsına ve Şeyh'ül-Belde İsmâil Beğ ve Ümerâ-i Sâ'ire Dâme İzzühûma Hüküm Ki:

Öteden berü kâ'ide-i mer'î-yi Mısıriye üzere kaftân ağâlarına i'tâsı mut'âd olan bin altın bir iki seneden berü şerîf-i mekke-i mükerrerem olanlara bâ-fermân-ı âli Mısır cânibinden başkaca verilmekten yigirmi beş bin gûruşdan ifrâz ile verildiğine binâen şerîf-i müşarûn-ileyh mahalinde kaftân ağâlarına ol mikdâr zir-i mahbûb ahz ve istirdâd ve sâlif'üz-zikr yigirmibeş bin gûruş tekmi'l eylediği ve bu vecihle haftân ağâlarına behere kaldıkları bi'l-ihyâ vâsıl-ı sâmi'a-yı şehriyârânım olmakdan nâşî siz ki Mısır vâlisi Vezîr müşâr ve mevlâna ve şeyh'ül-belde ve umerâ-i sâ'ire mûmâ-ileyhumasız fi-mâb'ad haftân ağâlarına verile gelen sâlif'üz-zikr bin altın şerîf-i müşarûn-ileyh sâbık yigirmi beş bin gûruş idhâl olmayıb başkaca i'tâsına mübâderet ve ötedenberü kâ'ide-i Mısıriye üzere taraf-ı devleti aliyemden nasb olunan kaftân ağâlarına tevcîh mu'âmele oluna gelmiş ise ol vecih hareket olunmak fermânım olmağın hassaten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve îsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma'lûmun oldukda ber-minvâl meşrûh amel ve harekete ihtimâm ve dikkat ve hilâfında tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 1203

Darc'a açıklarında demirleyen Venedik gemisine yapılan saldırı neticesinde meydana gelen zararın tanzim edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 103)

Rum-ili Vâlisi Vezîre ve Rum-ili Kâdîsına Hüküm Ki:

Venedik cumhûrinin der 'aliyemde mukim balyosu Nikola Fuskarni Kavâlid hutimet avâkıbuhû bi'l hayrın rikâb-ı hümayûnuma takdîm eylediği memhûr takrîr kağıdı mefhûmunda Venedik kabudanlarından Corci Marvin nâm kabudan ehl-i islâm

tüccârı emti'asıyla mahmûl râkib olduğu bir kıt'a sefinesine Darâça sâhiline götürüb lenger-endâz karar olduktan sonra kabudan mersum ba'zı umûruna ru'yetçün sefineden hurûç ve ol tarafda mukim Venedik konsolos hânesine 'azîmet ve sefîne-i mezkûrda olan Venedüklü merâm ve tâifeleri dahi iktizâ eden suyun tedârikine iştiğâl üzereken Darâça voyvodası Mahmud beğ zikr olunan müdâheleden bir kaç neferin üzerlerine ale'l-ta'azzile hucûm ve alen kendüsü darb edüb ba'dehu mesfûrları katil ve i'dâm için ma'iyetinde olan nefarâtını tenbîh işâret ve 'alanen beş neferi katil ettiğinden başka kabudan-ı mersumun dahi envâ'i tahkîk ile ihâfa eyleyerek konsolosun hânesinden ihrâc ve der-'akab habse ve der-zî-haber ile tazâyık ve bin altunu vermediği takdîrde ânın dahi i'dâmı kaskında olacağına imâ ve havâhe ve havâhe bin altunun hilâf-ı şer' ve mugâyir dosta ve mevâdâta gasben ahz ve özre ictirâ' eylediği ale'l-tafsîl tahrîr ve inhâ ve kabudan-ı mersûmun hilâf-ı şer'î şerife ve mugâyir-i rızâ-i pâdşâhânem me'hûzî olan meblağı sâlif'ül-beyân bi't-tamâm istirdâdı bâbında emr-i şerîfim sūduru istid'â olunması devlet-i 'aliye dâ'im'ül-karâr ve saltanat-ı seniye idi ale's-semzâdına Venedik dozi ve cumhuru dost ve hem civârı olub munâfî-i mersûm dostu ve cumhuru mikdâr-ı zerre vaz' vukû'na rızâ-yı pâdşâhânem olmayub tüccâr ve adamlarının ber muktezâ-yı ahid-nâme-i hümâyûn himâyetleri ve siyânetleri ile beyân olduğu tezâyüd-ı hubbe muktezâ-yı mûcib olur hâletten istishâli tarafından virilen ve mukaddemâ olmakdan nâşî sen ki Rumili vâlisi Vezîr müşâr ve mevlâna mûmâ-ileyhumasız ve burdan mûmâ-ileyhin hilâf-ı şer'-i şerife ve mugâyir rızâ bi-gayr-i hak cebren ve gasben ahz eylediğim sâlif'ül-beyân ahvâlî ma'rifetiniz ve ma'rifet-i şer'le alâ eyyi hâl ve balyos mûmâ-ileyhin tahsîl ve kabudan mersûm tamâmen red ve teslîme ikdâm ve dikkat ve fi-mâb'ad hilâf-ı rızâ ve mugâyir mersûm dostâne bu misüllü hâlet vukû'na tecvîzden ictiyâbâ ve mubâderet ve münâf-i uhde ve şart-ı sâlim vukû'a gelmemesi husûsuna ihtimâm eyleyesiz ve balyos mûmâ-ileyhin tenbîh ve te'kîdi mübâderete hilâfında bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 203

Donanma hizmetleri için gemi yapımına kadir ve fenni harpte mahir birer miktar Rum raiyesinin derhal tersanei amireye gönderilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 104)

Zikr-i Âtî Kazâ ve Nâhiyeleriyle Karyenin Tâbi' Olduğu Kazânın Kuzût ve Nüvvâbına ve Şehir Kethüdâsı Mustafa Zîde Mecdühûya ve Sâ'ir Zâbitân Zîde Kadrühûma Hüküm Ki:

Donanmâ-yı hümâyûnum sefâinlerinden iktizâ eden hidamâtın icrâtlarıyla i'mâl ve istihdâm zimmetinde memâlik-i mahrûsem sevâhilinde kânî kazâ ve nâhiye ve karyelerde mütemekkin i'mal-ı sefâine kâdir fenn-i deryâda mâhir yarar mikdâr Rum re'âya tertîb ve tahrîr beher neferine beşer gûruş şehriyeleri ve pirinç ve peksimet ve üçer aylıkları ber-vech-i peşîn ve mâ'adâ hidmete oldukca kezâlik beşer gûruş mâhiyeleri cânibi mîrîden i'tâ olunan kendülere cefâ ve ezâ olunmayarak istihdâm olunmaları husûsu irâde-i 'aliyeme ta'alluk eylediğinden bu husûs İstanbul ve tevâbi' Rum patriğine lede'l-muhavâle cema'tından Pelrâyan ma'rifetleriyle tahrîr edeceği... sûretiyle Merriye ve kurrasında yigirmi beş ve Ahyol ve kurrasından ve Suzeyol ve Ahtayol ve Vasilgözden iki yüz ve Yergosdan kırk ve Mes'arı ve kurrasından altmış ve Varta ve kurrasından kırk ve Karte ve kurrasından yigirmi nefer tertîb olduğuna müş'ir defterine tasrîh ile kabudan-ı deryânın inzimâm re'y ve ma'rifetiyle nefarât-ı merkûmenin vakt ve zamânıyla cem' ve istihzârıçün emr-i şerîf sūdûruna patrik-i mersûm memhûr takrîriyle mukaddemâ inhâ ve istid'â eyledikte vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında hüdâvendigâr-ı sâbık amme-i sultân Abdulhamid hân aley'ül-rahmet ve'l-gufran zamânında emr-i şerîf sâdir olmuşdur. El hâletü hâzihi kabudan-ı deryâ tarafından takdîm olunan takrîr mefhûmunda Ahyol ve Vasil gözden ve Suzeyol ve Mes'arı ve Bergosdan murettib olan Merâm tâ'ifesinden başkasından ihrâcına me'mûr Ali çavuş zîde kadrühû emr-i âli mezkûre ile lede'l-vüsûl nefarât-ı merkûmenin üçer aylık icrâtlarına i'tâ murâd idiği sen ki şehir kethüdâsı mûmâ-ileyhsin a'zâr-ı vâhiyesi irâd ile def'at mübâderet ve nefarât-ı mezbûrenin afvları bir suretinde i'lâmda ahz ve i'tâ eylediğinden ve bundan sonra mahale icrâda tertîb ve ihrâçlarına müsâ'at vaktleri olmadığından ve senden cerr-i nef'den içün bu mâliyyede katıyla mübâderetinden tertûbine ve ahr mahallere dahi sirâyeti mûcib bir keyfiyet iddiğünden bahisle nefarât-ı mezbûrenin bir neferi geri kalmamak vechiyle tamâmen tahrîr ve serî'an ve tasyîr olmaları bâbında emr-i şerîfe sūdûru ikmâsı olmakla vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın te'kîden ve ihtimâmen iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlâna ve şehir kethüdâsı ve sâ'ir mûmâ-ileyhsiniz keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vechi meşrûh amel ve hareket ve bi'l-ittifâk bu husûsu ehemm i'tinâ ve nezâret ederek kazâ ve nâhiye ve karyenizden murettib ve matlûb olan tâ'ife-i merkûmye cümle 'indinde ustaca mücerred olmak üzere patrik-i mersûm tarafından kendülerine ayınları üzere tahrîr olunan kağıdları mentûkunca yerlüyerinde bi't-tamâm serî'an tahrîr ve ihrâcı ve bir gün evvel tersâne-i 'âmirime

sevk ve tisyâr husûsuna mezid-i ikdâm ve gayret ve ba'd-ezin kusûr ve rehâvet ve imrâr-ı vakt müsüllû vaz' ve hareket vukû'yla giriftâr 'ikâb ve 'itâb olmakdan bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fi Evâhir-i B Sene 203

Bir Sûreti: Varna nâibine ve şehir kethudâsına ve sâ'ir zâbitâna zîde kadrühûma Varna kazâsında bâ-fermân-ı âli mürettib olan kırk nefer re'ayây-ı kal'a hidmâtinde istihdâm için avf istid'âsını Varna muhâfızı Vezîr Ahmed Paşa iclâlehu ve sâni mevlâna-yı mûmâ-ileyhsin arz ve i'lâm eyledikleri neferât-ı mezbûrenin acâleten tahrîr ve tesyîrleri husûsuna ikdâm olunmasına mutezammım vech-i meşrûh üzre.

(sh. 46) Derkenar: İş bu emr-i âli lede'l-vüsûl başbuğ nasb olunan Tekmezân Abbâs ağâzâde Abdullah ve Karliden Mustafa ve Cumundan Mehmed ağâlar mukâbele ile ordû-yu hümâyûna irsâl olunduğuna nâtik mûmâ-ileyhumdan vârid olan bir kıt'a arz-ı hâlinin mefhûmuna bâ fermân-ı 'âli şerh verildi.

Fî 4 N Sene 203

Derkenar: İş bu emr-i âli lede'l-vüsûl ber-mûcib emr-i 'âli mûmâ-ileyh Zenecî zâde adam irsâli tenbîh olunur savb-ı me'mûra 'azîmet... vâsıl olursa ve mûmâ-ileyhumadan vârid olan kâimesinin mefhûmuna şerh verildi.

(Tarih Silik)

Asker tahrir etmekle görevli kişilerin, gecikmeye meydan vermeden, istenilen miktarda asker tahrir ederek, orduyu hümâyuna katılmak üzere yola çıkmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 105)

Dergâh-ı Mu'allâm Kabucu Başlıklarından Bozok Sancağı Mutasarrıfı Mîr Süleymân Dâme Mecdühûya Bu Husûsus Bundan Akdem Mubâşir Ta'yîn Olan Sadr-ı A'zam Baş Çûkadârı Mustafa Zîde Mecdühûya ve Karlerya Sükkânından Zenecî- Zâde Ahmed Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Sen ki Bozok mutasarrıfı kabucu başı mûmâ-ileyhsin bundan akdem ordû-yu hümâyûnumdan sâdir olan emr-i şerîfde tafsîl ve beyân olduğu üzre Karlerya sükkânından olub malından beş yüz nefer süvârî 'askeri tahrîr ve bi'n-nefs îsâle me'mûr Zenecî zâde sana semt olmak mülâsebesiyle mûmâ-ileyhe 'askeriyle istishâb ve sefer-i hümâyûnuma 'azîmetine irade-i 'aliyem ta'alluk edüb evvel emirde techîz ve istishâbına me'mûr oldukda iki bin nefer mîrî süvârî ve bin yüz nefer kapun halkını bi-gâyet güzîde ve müntahib olarak sen tedârik ve techîz ve mûmâ-ileyhe Zenecî zâdeye dahi muktezâ-yı me'mûrin üzre ol mikdâr 'askeriyle tahrîk ve istishâb

birle harket ve yollarda ayak sürmekden ve fukarâya ta'addiden mübâ'adet olunarak nevrûz-ı firuzdan evvel ordû-yu hümâyûnuuma ber vech müsâra'at eylemek bâbında muahharen hüdâvendigâr-ı sâbık merhûm ve magfûr-ı nişân amme-i sultan Abdulhamîd hân aleyh'il-rahmet ve'l- gufrân zamanında ordû-yu hümâyûnum tarafından sâdir olan emr-i şerîf bilâsı hatt-ı hümâyûnu ile tevşîh ve trafına tisyâr olunmuşdur. El hâletü hâzihi nevrûz-ı güzâr edüb mevsim muhârebeye hülûl etmekle seni ve mûmâ-ileyh Zeneci zâdenin şimdiye dek ordû-yu hümâyûnuma varub isbât-ı vücûd eylemeniz vâcib-i zîmmetleriniz iken henüz mahalinden hareket etmediğinizden ma'adâ sen ki mîr mûmâ-ileyhsin bi'n-nefs azîmetten afvun kaydına düşüb beyhûde tevakkuf ve a'zâr-ı vâhiye irâdına teşebbüs eylediğine tahkîk-gerde-i şâhânem olmakla bu bâbda özr ve 'illetden bir türlü makbûlü hümâyûnu olmayıb alâ eyyi vech-i kâne asker-i mezbûrenin ve merkûmu Zeneci zâde istishâb ve serî'an ve acâlen ordû-yu hümâyûnum tarafına azîmete şitâb eylemek husûsuna irâd-ı kat'a dâverânım ta'alluk etmede te'kîd me'mûrin isti'câlen mutazammın rikâb-ı hümâyûnumda hassaten iş bu emr-i 'âli şanın ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olumuşdur. İmdi düşmanlarımız her taraftan ayakda olmak mülâsesiyle gerek me'mûr musteshâb oldukda 'asker-i merkûmaya ve gerek mûmâ-ileyh Zeneci zâde 'asâkir-i mezkûresiyle istishâb ve cemiyet-i kesire ile gelüb erişmeğe lâzımeden idiği ma'âz-Allâhu te'âlâ bu vakte evkât-ı sâ'ireye kıyâs ile 'acâleten erişmeğe sûrette vehâmeti cümle ümmett-i Muhammede sâri olacağı ma'lâmun oldukda âna göre amel ve hareket ve mûmâ-ileyh Zeneci oğluna tamâmen 'askeriyle istishâb ve sen dahi muktezâ-yı me'mûrine ve lâzım-ı gayret ve hamiyet üzere me'mûr tahrîri olduğun iki bin mîrî ve bin yüz nefer kapun halkıyla 'acâleten hareket ve seyr-i serî' ile gelerek yollarda ayak sürtmekten ve sekene-i memlekete fukarâ-yı ra'iyete münâf-i rızâ-yı şehriyârânım ednâ ta'addi vukû'a gelmekden mücânebet ederek cemiyeti kesire ile ordû-yu hümâyûnum ve sancağ-ı şerîf sâyesine erişmeğe mübâderet te'hîr ve betâeten ittikâ ve mücânebet eylesin şöyle ki bundan sonra dahi bi'n-nefs azîmete tereddüd ve ve a'zâr irâdıyla imdâd-ı vakte kusûr etmek ihtimâli olur ise" gâle min'el-tezel mü'eddâsı" üzere ol vakit özr ve 'illet ber vecihle karîm-ne-i sem' kabul olmayub nedâmet ve peşimân mugayyer olmayacağı mukadderdir âna göre hareket eylesin ve sen ki Zeneci zâde mûmâ-ileyhsin sen dahi muktezâ-yı me'mûrine üzere asker-i mezkûrenin bir neferi noksân olmamak ve cümlesi tam ale'l-silah olmak üzere istishâb ve 'acâleten bir güne hareket ve mûmâ-ileyhin ma'iyetine sevab-ı maksûda azîmet ve ber kadim mukaddem ordû-yu hümâyûnum erişmeğe dâmen der-meyân-ı

gayret eylesin şöyle ki fî-mâb'ad dahi tenbihât-ı şâhaâneme mugâyir hareket ile 'acâleten gelmekte tereddüd ve betâet etmek ihtimâlde olur ise mukaddemâ sâdır olan evâmîr-i şerîfim münderîç ve gayrâtın icrâsı ve te'dîban lâyıkmının îfâsı müsemmem olmakla âna göre bu emr-i dinde sarf-ı mukadder ve sa'y nâ mahsûr iderek tahsîl rızâ-yı Bârî rızâ-yı şâhânem ikdâm ve gayret eylesin ve sen ki mûmâ-ileyhsin seni bu husûsa fasıldan maksûd kabucu başı mûmâ-ileyhe tadrîr ve îsîline me'mûr olduğun asâkirin tamâmen ihrâc ve ber kadim akdem bilâ-müstashâb ordû-yu hümâyûnuma îsîline ikdâm eylemek irâdesine mebnî olmakla ba'd-ezîn beyhûde tevakkuf etmeyerek sen dahi muktezâ-yı me'mûrin üzere bir gün evvel ordû-yu hümâyûnuma îsâlleri emrine ihtimâm ve hitâm mübâşeretine sa'y-i mâ-lâ kelâm ve hilâf-ı fermân vaz'ine tehâşî ve ittikâ-i tâm eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 203

Derkenar: Tashîh... .. tebdîl olunmuşdur.

Derkenar: Tahrîrâtını... .. tarafındandır.

Battal zade Mehmet Nuri Paşa'nın bir müddetten beri eşkıyalık hareketlerine giriştiği ve halka zulüm ettiğinden dolayı bu eşkıyalık hareketinin bastırılması ve suçluların cezalandırılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 106)

Mîr-Mîran-ı Kirâmdan Maraş Beylerbeği Zû'l-Kadir Zâde Ömer Zîde İkbâlühuya Dergâh-ı Mu'allâm Kabucu Başlarından Olub Ahr-ı Husûsi Me'mûriyetle 'Ayıntâb Tarafında Olan İzzed Paşa Zâde Mîr Abdullah Dâme Mecdühûya ve 'Ayıntâb Nâibi Mevlâna (boşluk) Zîde Üluvûhuya Hüküm Ki:

'Ayntâb kazâsında mukim Battal zâde Mehmed Nuri Paşa bir müddetden berü mahal-i mezkûreden kesb-i ta'ayyun ve tagallub edüb ve def'aten üzerine fukarâ-yı ra'iyete dâ'imâ tekdîr ve izrâr ve katl-i nufûs ve gasb-ı emvâl hekte-i a'râz misüllü iz'âc ehl-i zü'afâyâ ictisâr ettiğinden mâ'adâ bu esnâda 'Ayntâbın karib bir kaç mahalin kılâ'larına ve içine duhûl birle tahkîk edüb yanında olan erazil ve eşhâsı fukara üzerine tasallut ve ahz eylemeğe nice kimesneleri habs tecr'im ve kulluk emsâlesi nice nice mezâlîm ta'addiyât mübâderet eylediği sen ki nâib mûmâ-ileyhsin bu def'a derbâr 'adâ-ineferâtan vârid olan i'lâmında ehl-i kesir muhzırlarından bir kaç tasfîl tahrî olunmuş olmakla Paşa-yı merkûm her ne mahalde ise marifet-i şer' ve mübâşir mûmâ-ileyhin ma'rifetiyle alâ eyyi hâl kusûr-ı şer'î bi'n-nefs ictisâr ve husamâsıyla ferdan ferdâ terafu' şer'î zimmetnde beyân olan huhûk-ı 'ibâd her ne ise

ba'de'l-sübût tehasîl ve eshâbına istirdâd ihkâk-ı hakkı ihtimâm ve sa'y-ı mâ-lâ kemâl olmak fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunuşdur imdi. Zâman 'ibâretine iktidâr-ı pâdişâhânemde bir ferde hilaf-ı şer'î şerîfe zulüm ve ta'addî olduğuna kat'a rızâ-yı mülükânem olmadığı ihkâk-ı hukûk-ı fukâraya ikdâm nasb-ı 'ayn ihtimâm pâdişâhânem idiği ma'lûmunuzu oldukda sen ki kabucu başı mübâşir ve nâib mûmâ-ileyhumasız ber-vech-i meşrûh Paşa-yı mûmâ-ileyh her ne mahalde olur isen ma'rifeti şer'e ve ma'rifetiniz ile alâ eyyi hâl bi'n-nefs mestûr şer'î ihzâr vukû'a-yı hukûka ve ta'yîn-i mâla ittiren hüsâmâsiyla ferden ferdâ terafu' şer'e ve zimmetinde zuhûr iden emval fukarâ ba'de'l-sübût eshâbına tamâmen red birle ihkâk-ı hakka ihtimâm ve dikkat ve hilâf-ı şer'î şerîfe ibtâl-i hakkı mûcib vaz' vukû'na mezmûn emr-i 'âli şanîma hilâfî hâletten ittikâ ve mûcânebet eylemeniz bâbında.

Fi Evâhir-i B Sene 203

Derkenar: Tekrâr emri 'âli şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı 2 Le 203

Timurtaş Paşa'nın hiç vakit geçirmeden asker sürücüsü olduğun mahalden istenilen miktarda asker ile hareket ederek orduyu hümayuna katılmasına bildiren hükümdür.

(Hüküm 107)

Sabıkâ Van Muhâfızı ve Hâlâ Rakka Vâlisi Olub Anadolu Cânibinde Zikr-i Âti Mahallerde Sefer-i Hümâyûnuma Me'mûr 'Asâkirin Sûrücüsü Olan Vezîrim Timur Paşaya Hüküm Ki:

Sen ki Vezîr müşarûn-ileyhsin 'amme-i hüdâvendîğâr-ı sâbık cennet mekân firdevsi âşiyân sultân Abdulhamid hân aleyh'ül-rahmet ve'l-gufrân zamânında bundan iki üç mah mukaddem bâlâs-ı hatt-ı hümâyûn ile sâdır olan emr-i şerîfde tafsîl ve beyân olduğu üzere düşman-ı dîn ve devlet ve 'aduvvî-i mülk ve millet üzerine Nemçe ve Moskov kefereleri üzerlerine kol kol ta'yîn olunan ser 'askerlerin ve başbûğlar ma'iyetleri husûsu ordû-yu hümâyûnuma nusret-i makrûnumun cüyûş-ı mütেকâsirane vakt ve zamânıyla mevcûd bulunmaları ehemmi-i iştigâl devlei 'aliyemden olmak mülâsebesiyle Anadolu cânibinden me'mûr 'asâkir-i mezbûrenin yerlü yerinde 'acâleten ihrâcları beher hâl vûzarâ-yı 'izâmım ikdâmlarına menût olduğundan sâbıkâ Mısır ve hâlâ Diyarbakır vâlisi olan Vezîr Abdi Paşa iclâlehu 'acâleten Mısırdan hareket ve Şama gelüb andan ibtirâ ile merâca-i kolun yemîn ve yesârıyla Bolvadin ve Seyyid Gâzî üzerinden Gelibolu cânibine gelünce vâki'

yerlerin ‘askerini ihrâc ve ordû-yu hümâyûnuma sevk ve tisyâr eylemek üzere müşarûn-ileyh egerçe sûrücü ta’yîn olub ancak müşarân-ileyhe takarrur îfâ-yı me’mûrine ikdâm edeceği bedîdâr ise dahi Mısırdan hareket ve hürûca kat’a muhtâç olduğu ciheden sen ki Vezîr müşarûn-ileyhin sûrücülüğü hizmetini îfâ eylemek şartıyla Rakka eyâleti sana tevcîh ve ihsân olunduğuna bâyi birle acâleten ve Vandan hareket ve dâire ve kapûn halkını sürücülük idâresine... ve... tertîb ve tanzîme mübâderet Vandan eyâlet-i Erzurum etrâfi ve Sivas ve Zile ve Maraş varınca yemîn ve yesârıyla Anadolu eyâletine dahi Kangırı ve Bozok ve Kastamonu yoluna gelince mahallerin sefer-i hümâyûnuma me’mûr ‘asâkirini sûrerek ve bir ferdini geriye kalamasını tecvîz cümlesinin ihrâc ve nevrûz-ı firûzda mevcûd olunmak üzere sevk ve tisyârlarına ihtimâm ve dikkat etmek için me’mûretine hâvî bundan ikdâm tafsîl ve meşrûh edâsından ısdâr ve irsâl olunmuşdur. El hâletü hâzihi nevrûz-ı firûzde mürûr ile vâfir-i mert olub sadr-ı a’zam ve serdâr-ı ekrem kariben düşman-ı dîn üzerine harekete hazır idiği ve dîn düşmanlarından hudûd-ı islâmiyeye tasallut ve hücûm edecekleri hareket-i fâsîdelerinden zâhir olduğu etbâsından şimdiye dek olduğun mahalden hareket emr-i me’mûretine şürû‘ ve mübâşeret birle bir kadim akdem me’mûr sevkî olduğu ‘asâkiri sûrerek ordû-yu hümâyûnuma vürûd müsâra’at eylemek me’mûl ve muntazar iken avân yerinden hareket etmediğine bu def’a ba’zı a’zâr hâvî rikâb-ı hümâyûnum tarafına (sh. 47) vârid olan tahrîratın mefhûmundan müstebân ve bu keyfiyet senden me’mûl ve melhûz olan etvâr ‘âkilâne ve sadâkat müstefhâneye münâfi bir hâlet idiği müstağnî ta’rîf ve beyân olmakdan nâşi bundan sonra a’zâr ve ille irâdıyla ukât-ı vakte tecvîz etmeyüb hidamâti dîn-i mubîn ve ugûr-ı saltanat-ı seniye ider zimmete senin gibilerin bezl-i miknet edecekleri vakitler tamâmı bu mevsimler olmakla mukaddemâ sâdır olan emr-i ‘âli mûcibince amel ve harekete dâmen-der-meyân-ı gayret eylemek için te’kîden me’mûretine isti’câle mutazammın hassaten rikâb-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi sürücülük hidamet-i umûr uhrâya kıyâs olmayıb devlet-i ‘aliyemin i’zam-ı umûrundan idiği ve zikr olunan mahallerin sürücülüğü sana ihâle olunması sizden ugûr-ı dîn ve devlet-i ‘aliyemden vücûhla gayret ve sadâkat ibrâzı emrine ikdâm etmek me’mûlune mebnî olub ve bi’l-husûsu vakitlerinde olmakla bundan sonra dakika-i vâhide te’hîr etmeyüb i’zâr iradın teşmîl etmeyerek ve geceyi gündüze katarak ve hâb ve rahatı terk ederek zikr olunan mahallerin ‘asâkirine acâleten sevk ve tisyâra ihtimâm eylemek ahz-ı mütâlib-i şâhânem idiği ve ma’âz-Allûhu te’âlâ ve bu umûru mevâd-ı icrâya kıyâs ile bundan

sonra dahi betâet üzere hareket ve vakt ve zamânıyla sevk-i ‘asâkire ikdâmdan rehâvet eylediğin sûrette hakkından tagayyür-ı tama‘ su‘ûd-ı tîğ-i şâhâneme mûcib olacağı sâdıkâne hareket ile me‘mûl sevkî olduğuna asâkir evvel bâ evvel gelüb bi mennihi te‘âlâ eriştiği hâlete hizmeti ve sadâkatine mensî olmayub mazhâr-ı mükâfat olacağınıza iştibâh olduğu ma‘lûmun oldukda iş bu emr-i şerîfim sana her ne mahalde vâsıl olur ise mukaddemâ sūdûr iden emr-i âli mantûkunca amel ve harekete dâmen- der-meyân-ı gayret birle bilâd-ı beyân olan mahalerin asâkirine gönderilen dikkat mûcibince gerek mîrî ve gerek kendi bedenlerinden tahrîr ve îsâle me‘mûr rû‘esâ ve serkerde kânî ve zâbitânıyla birinin geriye kalmasına ruhsat ve cevâz göstermeyerek cümlesine tamâmen ve kâmilen yerlerine ihrâç ve sevk ve tisyâarlarına ikdâm ve bin başı ve sâ‘ire rû‘esâ ve serkerde-gân taraflarından izhâr adem-i itâ‘at ve serî‘an hareket ve ‘azîmete tereddüd ve muhâlefet edenlerin te‘dîb ve tehrîrleri icrâ ve bâ-husûsu ocaklarım ‘asâkirden ocaklarının kavâ‘idine muhâlîf hareket ve betâet edenler dahi zâbitleri ve mübâşir ta‘yîn olan turnacı başıları m‘arifetleriyle kezâlik te‘dîb olunarak levâzım-ı kâr-güzâra ve hamiyet icrâ ve ifâ kılınarak iş bu emr-i me‘mûretin cismine te‘dîbesine kemâl-i îgnâ ve dikkat birle senden me‘mûl ve muntazar dâverânım olan sadâkat ve gayret icrâyâ nifâr ve sa‘y ve kudret ve ednâ mertebe kusûr ve futûrdan ve bu me‘mûretine akçe çileyin ve vesîle ve âlet ittihâzıyla tarafından enbâ‘an câniblerinden fukarâve zu‘afâyâ zulum ve ta‘addî vukû‘na tecvîzden ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 203

Derkenar: Ser-‘askeri Özi Gâzî Hasan Paşa haber’ül-bâsirin olan Allâhü zû‘l-celâl hazretlerinin ‘avn ve ‘inâyetle Özi kal‘ası Allâh -Kerimle tahliyesini senden isterim dîn ve devlete hidmet edüb mazhar-ı sa‘âdet dârine olasın göreyim seni ümmet-i Muhammede dîn ve devlete nice hidmet idersen tamâm ve Allah nasîrin ola benim du‘âm seninle bilesün deyû emr-i şerîfim ‘unvânına mübârek hatt-ı hümâyûn şevketi-makrunum kılınmıştır.

Özi canibi ser askerliğine atanan Gazi Hasan Paşa’nın, Özi kalesinin muhafazası için her türlü tedbiri alması ve Baht Giray ile ittifak içinde olarak Özi kalesinin muhafazasına dikkat edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 108)

Sâbıkâ Deryâ Kabudanı Olub Bu Def’a Bi’l-istiklâl Özi Cânibi Ser ‘Askerî Nasb ve Ta‘yîn Olunan Vezîrim Gâzî Hasan Paşa İclâlehuya Hüküm Ki:

Kıvâm-i İslâmiye ve ser-haddât-ı hakâniyenin hass-ı hâsılı ve ale'l-husûs kara denizin kilidi mesâbesinde olan Özi serhadinden içerisine levâzım-ı hafz ve hirâsete istihsâline gereği gibi ihtimâm olunmadığından muktezâ-yı takdîr mümteni'ül-takyîr ile kal'a-i merkûme abâd-i a'da-yı dîne girifdâr olmakla 'avn ve i'nâyeti Bârî imdâd-ı ruhânine hazreti Risâlet-penâhî sallallâhu te'âlâ aleyhi ve sellem ile berren ve bahren esbâb tedârikât-ı kaviyy ve 'asâkir ve levâzım küllî ile kal'a-i mezkûrenin ebâdî düşmanden nez' istihrası ve derun ve birûnun üzrin girde-i müşrîkine kahr tedmîri emrine ikdâm nasb 'ayn-ı ihtimâm pâdşâhânem olub kal'a-i mezkûrenin fetih ve teshîri zimmetine cânibi bahrden gelen bu donanmâ-yı hümâyûnum sefâine her ne kadar ihrâç ve irsâl olunmak üzere ise dahi birle vüzerâ-yı i'zâmdan kaviyy'ül-iktidâr şecî'i ve nâmdâr bir Vezîrin bi'l-istiklâr Özi ser 'askerî nasb ve ta'yîn olunması ber muktezâ-yı vakt ve hâle ehemm ve ikdâm umûrdan olduğu zâhir ve sen ki Vezîr müşarûn-ileyhsin sen ötedenberü me'mûr ve mustahdem olduğun ve ale'l-husûs yiğirmi seneye karîb vakitten berü deryâ kabûdanı tekfere mahûle-i dûş istihâline kılınan husâsat-ı mühimmenin te'dîye ve temşîdinde gâfilane ve rızâ-yı cûyâne hareket ve ibrâz mesâ'yi-i meşkûreye sarf-ı mukadderat ederek kesb-i nüfûz ve ihtiyarlamış olduğundan bedihi ve bahir olmakdan nâşî karîhe sabîh-i şehri-yarânımdan Özi ser 'askeri Hâfız Hasan bi'l-istiklal sana dûş hamiyetini ihâle ve tefvîz olunmak husûsuna irâde-i kat'a pâdşâhânem ta'alluk etmeğe vüzerâ-yı i'zâm beyinlerinde bi'l-intihâb bu emr-i ehemme hassaten sena ta'yîn ve tahsîs olmakla özi kal'asına bu sene-i mübâreke avn ve i'nâyet Cenâb-ı hayr'ül-nasrîn ile bir düşmanden istihlâsı husûsu hasran ve kasden senden matlûbu şâhânemdir kaldığı beriki Rumeli beğlerbeğliği pâyesiyle kapûdan-ı deryâ nasb olan Hüseyin Paşa dâment me'âliye dahi mecmû'a sefer-i hümâyûnumla kariben bu taraftan hareket ve Özi üzereine tevcîh ve 'azîmete edeceği muhakkak bi mennihi te'âlâ bu taraftan mert-i kalîl zarfında mükemmel ve muntazam kapûn halkıyla harket ve İsmâliye varıncayadek yol üzerinde ve yemîn ve yesâra vâki' kazâlarda sefere me'mûr olan mecmû'a tevâ'if-i 'askeriye ve sunûf-ı müteferikayı ma'iyetine ocakdan ta'yîn olan Turnacı başılar ve çâvûşlar ve mübâşirler ma'rifetleriyle ikdâm ve ihtimâm ile sürerek külliyetli 'asâkir ile İsmâliye varub iktizâ eden top ve hubbara ve sâ'ir levâzım İsmâili ordûsu mevcûdundan ahz ve mâ'adâ ne mikdar top ve hubbara ve edavât-ı muhasara ve levâzım-ı seferiye iktizâ eder ise ordû-yu hümâyûnumdan i'tâ olunmak için keyfiyeti bi'l-fi'il sadr-ı a'zam ve serdâr-ı ekrem tarafına tahrîr ve iş'âr mübâderet ve hâlâ Kabun halkı üzereine Baht Girây hân dâmen ma'âliyehu dahi Özi

istihdâmına me'mûr olmağla hân müşarûn-ileyh ile yanınızda tevcîhle mu'âmele olunmak ve maslahat-ı matlûbenin husûlune ne güne şerû'a ve mübâşeret kılınmak lâzım gelür bunları daha tarafına ifâde ve iş'âr olunmak için sadr-ı a'zam müşarûn-ileyhe tahrire müsâra'at ve sadr-ı a'zam müşarûn-ileyh vesâyet ve tenbihâtı muktezâsı üzere amel ve hareket ihtimâm ve dikkat iderek İsmâiliden mükemmel ve muntazam asâkir-i mühimmat ve levâzım ile mütevekkilen ale'l-lahu'l-mu'ine savb-ı maksûda tevcîh ve azîmete ve her halde Cenâb-ı Hak ve nâsır-ı mutlakdan 'avn ve 'inâyeti tevekkül mefhâr-ı mevcûdat-ı peygamberimiz Muhammed'ül-Mustafa sallâhu te'âlâ aleyhi ve sellem hazretlerinin mu'cizâtın kesiret'ül-berekâtına istinâd ve tevassül olunarak kal'a-i merkûmenin eyâdî a'dâdan nez' istihlâsı emrine şürû' mübâşeret ve Kuban hânı müş'âr ve deryâ kapûdanı Paşa-yı mûmâ-ileyhe ve sâ'ir me'mûrları ile muharebe ve merâsim ittifâk ve ittihâd ve gayret birle karadan ve denizden her taraftan merdâne ve gubûrane burakmayarak kal'a-i mezkûre ve havâli ve etrafında olan küffardan gereği gibi kahr ve tedmîr ve ol tarafları vücûd çargâh alûd-i müşrîkinden tasfiye ve tathîr ve serhad-i Öziye kemâ-kân envâr-ı islâmiye ile tertîb ve tenvîr esbâbının istishâlîne "ve faz'lü-llâh'il-mücâhidine ale'l- kâ'idine ecrân azîmen " âyet-i kerîmesi medlûl-i şerîf üzerine nâ'il-i fezâ'il-i cihâd olmağa sarf-ı mahasıl ve sa'y ve mukadderat ve ma'âz-Allâhu te'âlâ sermu kusur ve rehavetden ve mikdarı zerre imrar-ı vakt ve ta'tîl maslahatına mucib olur vaz' ve tevcîz ile neticede nedâmet çekileceğine... hâlet vukû'ndan gayreti ilkâya tehâşî ve mücâneçet eylemek fermân-ı hümâyûnum olmağın me'mûrine mütezammın rikâb-ı hümâyûnumdan hassaten iş bu emr-i âli şânım ısdâr ve i'tâ olunmuşdur. İmdi bu vakitleri evkât-ı sâ'ireye kıyâs olunmayıb dîn-i mübîne hizmet ve sadâkatten ve düşman-i dînden ahz-ı sâr ve intikâm dâmen-der-meyâan-ı gayret edeceği günler tamâmen bu mevsimler idiği ve in-şâ-Allâh te'âlâ düşman-ı dîne matlûb üzre kahr ve istîsâllerine ve eyâd-i menhûselerine giriftâr olan kal'a-i mezkûrenin nez'i istihrasına muvaffak olduğun hâlde bu hidmedin i'nd'ul-Allâh vareste makbûl ve meşkûr olacağına şübhe olmamakla kıyametedek nâmdâr'ül-sûy-ı nâsdan haber ile yad ve tezkâr (sh. 48) olacağı ve kal'a-i mezkûrenin fethi ve teshîri emrine takviye-i bâzûyi me'mûrine mûcib olur hâlâten istishâlîne taraf-ı pâdşâhânemden mikdâr-ı zerer tevcîz kusûr olunmayacağı ve bu bâbda vâki' olan mültemesânın karîne müsâ'afe-i şehriyârânım olacağı ve hemen senden matlûb-ı kat'a şâhânem olan ancak kal'a-i mezkûrenin kemâ-kân memâlik-i islâmiyeye zamm ve ilhâk-ı gaziyyesi olduğu muhtâcî ta'rîf ve beyân olub ve deryâ kabudanlığından 'uhde-i gerdesarf ve tahvîli

dahi bu merâmın husûlu irâdesine mebnî idiği ma'luûmun oldukda göreyim seni dâmen gayret meyân-ı hamiiyete tîr iderek geceyi gündüze katub hâb ve rahâtı terk eyleyerek ber-vech-i meşruûh mükemmel ve muntazam kapun halkıyla ol tarafdân hareket ve İsmâiliye varıncaya dek yollarda uğûr-gere ve yemîn ve yesârında olunan tevâ'if-i 'askeriyeyi ma'iyetine ocakdan ta'yîn olunan Turnacı başılar ve Çâvûşlar mübâşeretleri ve vücûhu-ı sâ'ire ile ikdâm ve ihtimâm iderek yerlerinden ihrâc ve önüne katub sürerek doğru İsmâiliye varub sadr-ı a'zam müşarûn-ileyh ile bi'l-muhârebe mürettebat ma'iyetine celb ve 'asâkir ma'iyetine istishaâb ve tob ve levâzım sâ'ire İsmâili ordûsu mevcûdundan ahz ve bâkisi ordû-yu hümâyûnumdan taleb ve celb ve doğru Özi üzerine varub gerek senin müşaruûn-ileyh ile tevcîhle mu'âmele ve hareket olunmak lâzım geldiğine ve gerek maslahat matlûbeye ne güne kıyam ve mübâşeret olunmak iktizâ eylediğine sadr-ı a'zam müşarûn-ileyhin istihbâr ve tarafına vâki' olan... ve tenbihât muktezâsınca hareketi sa'y-i bişmâr iderek irâde-i kat'a pâdişâhânem icrâsına ve mikdâr-ı zerre kusûr ve fûtûr vukû'na gelmemesine zinhâr beyhude imrâr-ı vakt ile müşkil te'hîre kalmaması bezl-i bâzûya liyâkate düşman-ı dînin azlığına ve çokluğuna bakmayub kem min fietin kaliletin galebet fietin kesiratin bi- iznillâhi mefhûmu şerîf üzere nice kere asfâr-ı musâbakada az asker ile düşman-ı dînden lâyü'adde ve lâyuhsâ 'asâkir hizlan mâzî münhezim ve perişân olarak asâkir-i İslâm nâil fevz ve nusret olduklarını bilüb rebbenâ efrîğ 'aleyne sabran ve sebbit akdamenâ ven surnâ 'ale-l kavm'il kâfirin tazarru'yla cenâb-ı haberlerne zarîzene sabır ve sebât fevz ve nusret istid'â edüb esbâb-ı zâhirede dahi sermu kusûr ve rehâvet vukû'na tecvîz etmeyerek külliyetlü 'asâker ve mükemmel top ve mühimmât ve edavât-ı sâ'ire ile şec'âne ve dilrânea'dâ-yı dîn üzerine berren ve bahren hücum ile kal'â-i mezkûreye bir düşmandan tahlîs ve derûn ve bîrûnuna olan fitne-i müşrikîne kahr ve ve termîr ol havâlini vücûd kefer-i alûd a'dâdan abyârî sebke Ahmedî sallallahu te'âlâ aleyhi ve sellem ile tasfîye ve tazhîre dâmen dermeyân-ı gayret ve hidamâtı sâbıkâ ki mâzî lâhike 'adâvesiyle mazhar-ı sa'âdet dârî olmak sarf-ı nakdîne kudret eylesin şöyle ki Özi ser askeriliği emr-i ehemmiyeti bi'l-istiklâl vüzerâ-yı a'zâmım beyinlerinde senin intihâb ve ta'yîn olunmak kal'a-i mezkûrenin bu sene-i mübârekede 'avn-ı bâriyle eyâd-ı düşman-ı dînden nez' tahlîsi küffâr-ı hazz-ı le'yn-i şi'ârdan gereği gibi ahz-ı sâr ve intikâm olunarak icrâ-i farîza-i gazâ ve İ'lâ-yi kelimet-ullah'ul-'alyâya sa'y-i mâ-lâ kelâm olunması irâdesine mebnî olub bu bâbda sana istiklâl verilmiş olduğundan mâ'adâ mütâlebe mültemesâtına dahi müsâ'id-i şehriyârânım masrûfa ve bir refi' kılınacağı muhakkak iken bu bâbda

betâet ve tekâsül ve gaflet tesâhül vukû'yla maâz-allahu te'âlâ kal'a-i mezkûrenin fethi ve teshîri te'hîre kalmak ve maslahat-ı merâm üzerine husûle gelmemek lâzım gelir ise sonra tarafından ahra 'izze ve kusûr ile 'asâkir-i mühimmât-ı levâzında şu noxsân idi ve şöyle böyle olmak iktizâ eder idi diyecek bir nesne olmamakla ol vakt a'zâr ve 'ilel sana ber-vechile mukayyed olmayacağı ve nedâmet ve peşîmân fâ'ide vermeyeceği iştibâhdır âna göre senden me'mûl ve muntazar-ı pâdşâhanem üzre asâr-ı gayret ve diyânet ibrâz ve mazhar ile tahsîl-i Rızâ-Âllâh ve rızâ-yı şâhâneme mezid-i ikdâm ve sa'y-i mâ-lâ kelâm ve zinhâr ve zinhâr hilâfı me'mûl vaz' nâ müveddiç zuhûrundan tehâşî ittikâ-i tâmm eylemek bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 203

Zikr olunan mahallerden derhal istenilen miktarda asker tahrir edilerek ve gönüllüleri ile birlikte Sürücüler sürücülüğüne tayin olan Mübaşir Süleyman'ın emrinde sol kolların Belgrad'a ve sağ ve orta kolların ise Vidin ser askeri mahiyetlerine doğru yola çıkmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 109)

Rum-ilinde Sol ve Orta ve Ba'zen Sağ Kollarında Vâki' Mevâlih-i Fihâm Zir Kazâhime ve Zikr Olunan Kollaran Yemîn ve Yesâr İle Nihâyetine Vâki' Kuzât ve Nüvvâbına ve Sâbıka Ocakdan Kul Kethüdâsı Olub Bu Def'a Bâ-Emr-i 'Âlî Sol ve Orta ve Ba'Zen Sağ Kollarda Sürücüler Sürücüsü Ta'yîn Olan Lazdan Süleymân Dâme-Mecdühû ve Mukaddemâ Zikr Olunan Kollarında Serdâr Serdengeçdi Bayrakları Küşâdına İhrâc-ı 'Askere Me'mûr Turnacı Başları Zîde-Mecdühûm Bi'l-Cümle Vücûh-ı Belde ve Söz Sahibleri ve Yeniçeri Zâbitâna ve Serdârları ve Ağavât ve Alamderâne ve Ocak İhtiyârları ve Ehl-i İslâm Gayret Keşleri Zîde-Kadrühûma Hüküm Ki:

Moskovlû ve Nemcelû birbirleriyle ittihâd ve her taraftan hudûd-ı İslâmiye-i hâkâniyeye hücum ve istilâ fikr-i fâsidesiyle leşker-i menhûseleri nehî ve heman duhûl baharda hudûdlara îsâle hasâr üzre olduğundan gönderilen câsusların takrîrleri düşmanın etvâr fâsidederinden ma'lûm ve müstebân olmakla bundan sonra dîn gayreti çeken kâfe-i hükkam ve zâbitân ve vücûh-ı belde ve söz sahibleri gayret-i dîniyeyi ele alub kazalarından mürettib ve matlûb olan serdâr ve serdengeçdi bayraklarına tekmîl neferatlarıyla ve eli ve ayağı tutar ehl-i islâm ve atik ağavât ve alamderâne dahi tevâbi've ocaklarıyla levâhikleriyle kıyâm ve arâmı ruhsat vermeyüb derhal dâr ve derbârlarından ihrâc ve me'mûr oldukları mahalden sevk ve

yerinden ikdâm eylemek farîza-i zimmetleri olup te'hîr ve terâhi ve öZR ve 'illet vukû'na edânet-i ruhsat ve cevâz olunmak münâfi diyânet olmakla dünyâda ve ahrette azâb çekecekleri ve 'iyâzen bi'-llâhi te'âlâ 'asâkir-i mürettib vakt ve zamânıyla gelüb hudûdlarda mevcûd olunmaları sûrette düşman-ı dîn ferc olup bilâd-ı İslâmiyeyi istilâ etmek ve dîn karındâşlarını abâd-ı küffâra giriftâr olmalarına sebep olur hâlât vukû'a bulmak lâzım gelir ise huzûr-ı rabb'ül-âleminde cevâb verilmeyeceğinden mâ'adaâ düşman ile taraf olup 'avn-ı Bârî ile mugâyir için külliyyetlü asâkir kasr-ı temâşerke celb ve ihzâarları lâbüd ve evvelce gönderilmelerine ikdâm lâzım olmakdan nâşî sen ki mevlâna vücûh-ı belde ve söz sahibleri ve yeniçeri serdârları mûmâ-ileyhumasız bu umûr-ı dîniyeyi cemi' mehâmı tekdîm ile mukaddemâ ve bu def'a gönderildiğine deftere mantûkunca kazâ ve nâhiyeve kasabalarında ihrâç ve isâlleri mürettib ve matlûb olan neferât serdengeçdi bayrâkları ve eli ve ayağı tutar kâfe-i asâkir-i islâmiye ve atik ağavât ve alamdârâne tevâbi' ve livâhiklerinden bir neferi geriye kalmayarak ihrâç ve vüsûl kol bayrâklarını Belgrad cânibi ser 'askerine ve orta ve sol ve sağ kollarında ve bu def'a tertîb olunan defterde mezkûre kazâlarında serdâr ve serdengeçdi bayraklarıyla Vidin ser 'askeri ma'iyetine ve sâ'ire askeri livâ-i şerîf sâyesine irsâle mübâderet ve öZR ve 'illet ve münâfi diyânet ve gazâyâ gitmekde tereddüd ve muhâlefet ve kâr ve kesbî fikrince vilâyetlerinde ikâmet iden gayretleri sûrücüler sûrücüsü mûmâ-ileyhe ma'rifetiyle ahz ve civâr kal'alara nefy ve kal'a-bend te'dîbat lâyikaları icrâsına dahi olunarak tertîbi ber-vech-i ve kadri ziyâde asker ihrâcına ve evvel be evvel erişmelerine bezl-i miknet etmeniz bâbında te'kîd ve isti'câle hâvî hüdevendiğâr-ı sâbık amme-i merhuûm ve magfûr-leh sultân Abdulhamid hân aleyh'il-rahmet ve'l gufrân zamaânında ordû-yu hümâyûnumda dergâh-ı mu'allâm yeniçeriler ağâsı mektûbu mûcibince emr-i şerîf isdâr ve sûrücüler sûrücüdü ta'yîn olan mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur. (sh. 49) El hâletü hâzihi mevasimi bahar mürûr ve küffâr ile muzirr-ı muhârebe dahîl olunmakdan nâşî bir dakika te'hîr vukû'na tecvîz olunmayarak mukaddemâ sūdûr eden emr-i âli mûcibince 'amel ve hareket bi'l-ittifâk kemâl-i ikdâm ve sa'y-i mâ-lâ kelâm ve hilaf-ı ednâ vaz' ve hâlet vukû'nda tehâşî ve ittikâ-i tamm olunmak fermânım olmağın te'kîden ve ihtimâmem ve isti'câlen hasaten rikâb-ı hümâyûnumda dahi iş bu emr-i şerîfim isdâr (boşluk) ile olunmuşdur. İmdi bundan sonra mukaddemâ sūdûr eden evâmîr-i aliyyeme infâzına ve ihrâc-ı askerden tereddüd ve betâet üzere hareket edenler haklarında ber-vech-i necât ve selâmet mensûr olduğu ma'lûmunuz olduğda âna göre kazâlarınızdan mürettib ve matlûb olan serdar

ve serdengeçdi bayraklarıyla ve atik ağavât ve alamdârâne tevâbi‘ livâhiklerinden ve el ve ayağı tutarların dahi birr ferdi geriye kalmayerek matlûbdan ber-vech-i kadri ziyâde ‘asâkir irsâline bezl-i sa‘y ve miknet birle tahsîl-i rızâ-Allâh ve rızâ-yı şâhâneme müsâra‘at ihmâl ve tesâmühden bi-gâyet hazer ve mücânebet eyleyesiz ve sen ki kul kethüdâsı sâbık mûmâ-ileyhsin vücûhla sadâkatkâr ve ihrâcî ve irsâli asâkire kaviy’ül-iktidâr olduğun ecelden meyân-ı ahzânkardan intihâb ve umûru dîn ve devlet-i aliyeme sûrücüler sûrücüsü ta‘yîn olunmuş olduğuna binâen zâtından merkûz olan gayret ve sadâkati ibrâz ile sol kol bayraklarına ‘askeri mezbûre ile Belgrad cânibine ve orta kol ve ba‘zen sağ kol serdengeçdi bayraklarını Vidin cânibi ser ‘askeri ma‘iyyetine ve mâ‘adâsına dahi mukaddemâ ve bu husûsta gönderilen defâtir mantûkunca eli ve ayağı tutar darb ve harbe kâdir yeniçeri ve cebeci ve tobcu ve tobcu arabacı ve gılmanı acemiyân ve kûl oğullarından bir ferdi geriye kalmayarak cümlesi yerlerinden ve yurtlarından ihrâc ve fevc fevc savb-ı me‘mûrlarına irsâl ve îsâl esbâbına istihsâl ve müsâra‘at varub herkes me‘mûr oldukları mahalde ısbâat-ı vücûd eylemelerine dikkat ve sûreti emr-i şerîfime ihrâc ve orta ve sağ ve sol kollarından ‘asâkiri ihrâcına me‘mûr Turnacı başlıkların mektûb tahrîriyle tesyîr ve kusûr ve rehâvet vukû‘na te‘dîb ve küşmâl kılınacaklarına tenbîh ve te‘kîd ve nakî kazânın serdengeçdi bayrağı kim ve tertîb olunan defterden noksân neferât ile gelür ise neferâtı noksân getürdüklerü için kazalar hükkâm ve zâbitân ve söz sahibleri te‘dîb ve nefy ve ba‘îd olacaklarını tefhîm ve sen dahi ednâ ve kusûr ve rehâvet ve tama’-ı hâm tebe’iyyet ve betâet müsüllû hâlete cesâret ve te‘hir ‘asâkiri mü‘eddî hareket etmek ihtimâli olursa te‘dîbanın te‘dîbi olunacağını mülâhaza ederek âna göre hareket hilâfında tehâşî ve mücânebet eyleyesiz ve sen ki sol ve orta ve sağ kollarında serdâr ve serden geçdi bayrakları küşâdına me‘mûr Turnacı başlıklar mûmâ-ileyhumasız siz dahi sûrücüler sûrücüsü mûmâ-ileyh tarafına sûdur emr-i âli melâbında ‘askir-i mürettibini der-hâl savb-ı me‘mûrlarına göndermeğe bezl-i kudret ve kusûr ve rehâvet ve hilaâf-ı rızâ etvârından bi-gâyet hazer ve mücânebet eyleyesiz deyû hâlâ rikâb-ı hümâyûnumdan sekbân başı olan esseyid Küçük Mehmed dâme mecdühû tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 203

Derkenar: İsti‘câle muzammın tekrar emr-i ‘âli yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı L Sene 203

Valiler için verilen imdadı seferiyenin tam olarak tahsil edilmesi ve gecikmeden Salih Paşaya teslim edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 110)

Haleb Mollâsı ve Eyâlet-i Halebde Vâki‘ Sâ‘ir Kazâların Kuzât ve Nüvvâbına ve Haleb Mütesellimine (boşluk) Zîde Mecdühûya ve Şehir Kethüdâleri ve Zâbitân-ı Memleket Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Sâbıkâ rikâb-ı hümâyûnum kâim-makâmı Vezîrim es-seyyit Mustafa Paşa iclâlehu tedbîren umûr-ı me‘mûretde mesârifeye kesîreye dūçâr ve seferber hükümetde idiği bedîdâr olduğu beyânıyla mesârifine murâd olmak zımmında mansıbî üzere eyâlet-i halebde seferler vukû‘nda vâli için verilegelen imdâd-ı seferiye iş bu bin iki yüz üç senesinin mahsûben re’s sene-i gurre-i muharrem ihbâr olunarak eyâlet-i mezbuûrede vâki‘ kazâlara cümle ma‘refeti ve ma‘refet-i şer‘ ile def’aten takrîm ve yerlü yerinde cem‘ ve tahsîl ve Vezîr müşarûn-ileyh tarafından kabz-ı me‘mûret edâ ve teslîm olunub menâf-i şurût seferi vaz‘ vukû‘nda tehâşî ve mücânebet olunmasını mütezammın-ı mukaddem ve mu‘âhher evâmîr-i şerîfe ısdâr olunduktan sonra müşarûn-ileyh kâim-makâmlıktan infisâl neferiyle eyâlet-i haleb hâlâ rikâb-ı hümâyûnum kâim-makâmı sadr-ı a‘zam olan Vezîrim el hac Sâlih Paşa iclâlehuya iş bu sene-i mübâreke cemâzi‘yel-ahiresinin yigirmi beşinci günü tevcîh ve ihsân olunub müşarûn-ileyh dahi tanzîm dâ‘ire ve te’dîye umûr-ı me‘mûre senin mesârif-i kesîresi dūçâr ve seferber hükümetten idiği aşikâr olmakdan nâşî sene-i mezkûre seferiyesi tahsîliçün kâim-makâmı sâbık müşarûn-ı ileyh tarafından verilen emr-i şerîfte kayd-ı terkîne ile sefer-i merkûmenin hâlâ rikâb-ı hümâyûnum kâim-makâmı müşarûn-ileyh tarafından tahsîl olunmak bâbında muahharan dahi emr-i şerîfim ısdâr olunmuşidi. El hâletü hâzihi sene-i mezbûrde seferiyesinde tevniden kâim-makâmı sâbık müşarûn-ileyh tarafından tahsîl ve ahz olunandan mâ‘adâ bâkî kalan seferiyenin hâlâ rikâb-ı hümâyûnum kâim-makâm-ı müşarûn-ileyh tarafından tahsîline irâd-ı aliyeme ta‘alluk etmekle i‘lâmen ve ikdâden hassaten iş bu emr-i şerîfe ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuştur imdi sen ki mevlâna ve sâ‘ir mûmâ-ileyhsin keyfiyet ma‘lûmun oldukta ber-vech-i meşrûh sene-i mezkûr seferiyesinde tevniden kâim-makâm-ı sâbık müşarûn-ileyh tarafından tahsîl ve ahz olunandan bâkî kalan seferiyeyi ma‘rifetinizle ve cümle ma‘refetiyle yerli yerinde tamamen tahsîli ve kâim-makâm olan müşarûn-ileyh tarafından kabzına me‘mûr edâ ve teslîm bi‘l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve avk ve te’hîr ve imrâr-ı vakte tecvîzden ve bu bahâne ile bir senede mükerrer ve mikdâr-ı ma‘liyenden ziyâde akça-yı seferiye

tahsîlinden ve kazâlarda kesret üzere mübâşirler irsâli ile fukarâ-yı ra'ıyyete hilâf-ı şer'e mugâyir rızâ ta'addî vukû'nda ve hizmet-i mübâşire mütâlibesinden tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 203

Yıldırım Bayezid Han'ın seknesinde bulunan hazinenin canibi miri için zaptı babında görevlendirilen Seyit Ahmet'in bir an evvel hazineyi canibi miri için zaptı etmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 111)

(sh. 50) Defîne Mâddesine Me'mûriyetle Eskişehir Tarafında Olan Dergâh-ı

Mu'allaâm Kabucu Başlarından Seyyid Ahmed Dâme Mecdühûya Hüküm Ki:

Eskişehir kazâsına tâbi' laçin nam karye civârında merhûm Yıldırım Bâyezîd hân aleyh'ül-rahmet ve'l-gufrân seknesiyle meskûl defîne zuhûr eylediği bundan akdem ihbâr olunduğuna binâen bu makûle zuhûr eden defâini beyt'ül-mâl müslîmine 'âid olduğundan zikr olunan defînenin cânib-i mîr için zabt bâbında hüdâvendîgâr-ı sâbikâ 'amme-i sultân Abdulhamid hân cennet-i 'aliye sicâl'ir-rahmet ve'l-gufrân zamânında şerefiyâfına sūdûr olan fermân-ı celîl-i 'âli şân ile sen ki kabucu başı mûmâ-ileyhsin bu husûsa mübâşir ta'yîn ve ol tarafa tasyîr olunmuş idi. El hâletü hâzihi mahal-i mezkûre varub hâl olduğda emr-i şerîfte ibrâz birle defînenin taharrine ve tefahhüse mubâderet ve haber verilen mahale hafren musâra'at eylediğinde defîne ve binâda eser ve asâr zühûr etmeyüb mukaddemâ ol mahallere akça bulan kimlerdir deyû sû'al eyledikde bir çok koyun ra'i eder iken toprak arasında yedi gûruşluk mikdâr-ı para bulan ba'de ağnâm sahibleri kol oğulları demekle ma'arûf mehmed ve mustafa nam kimesneler haber verdikte onlar dahi altı buçuk gûruşluk para bulmuş oldukları ve bundan mâ'adâ nesne-i meşhûdları olmadığı ihbâr eyledikleri ve buldukları on üç buçuk gûruşluk para memhûrâ der aliyeme irsâl olduğdu ve bu def'a derbâr-ı 'utûfet-karârım vârid üzre tahrîr ettikten müstebân olmakla bu sûrette fî-mâba'd defîne talebiyle fukarâ-yı ra'ıyyete ta'addî ve ednâ olmak iktizâ etmeyüb husûs-ı mezbûri alâ hâl-i terk ve mahbûs olanların sebillerine tahlîye birle diğêr sâdir olan evâmir-i şerîfe mûciblerince yerlerinden tahrîken ve sefere irsâllerine me'mûr olduğun kesâni dakika-i vâhide tevakkuf ettirmeyerek cümlesini yerlerinden ihrâç ve sefer-i hümâyûnuma sevk ve tesyîre ikdâm ve dikkat ve itmâm emr-i me'mûretinle der aliyeme 'avd ve kufûle musâra'at eylemek fermânım olmagın iş bu emr-i âli şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi keyfiyet ma'lûmun oldukta ber-

vech-i meşrûh defîne talebiyle fukarâ-yı ra'yyeti renciîde ve tazyîk etmeyüb sâ'ir me'muûr olmakda husûsunda tanzîm tesviyesine ve hitâm-ı umûr-ı me'muûrun ile bu tarafa 'avd ve kufûle musâra'at ve hilâf-ı merzî hareket vukû'nda ve fukarâ ve zu'afâyı tekdîr ve tazyîkden mübâ'adet eylemen bâbında

Fî Evâhir-ii B Sene 1203

Derkenar: Derûn emr-i 'âliye mestûr me'mûretineve Vidine olan me'mûretini Özi ser 'askeri ma'yyetine tahvîl olduğun tenbîh ve isti'câline mutazammın emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S Sene203

Eskişehir ve Bilecik bölgelerinden istenilen miktarda asker tahrir edilmesi ve mübaşirler maiyetiyle orduyu hümayuna doğru yola çıkılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 112)

Dergâh-ı Mu'allâm Kabucu Başlarından Olub Eskişehir ve Bilecik Taraflarında Seyyid Ahmed Dâme Mecdühûya Hüküm Ki:

İnegölde çûkadâr zâde Mehmed yüz ve Devriş Paşa zâde Hacı Ahmed Bey iki yüz elli Akhisâr Geyvede Ebu bekir ve... Hacı Rıdvan ve Taskadan kara ağaç karyesi cebecî oğlu ve Yenişehir Burusadan ve Budah oğlu Mustafa ikişer yüz nefer süvârî ve Eskişehirde Torûn zâde beş yüz nefer piyâde ve Ttiryâki oğlu Ömer iki yüz elli nefer mîrî süvârî ve iki yüz nefer bedeninden ve İnegölde Nu'mân bey iki yüz nefer piyaâde ve yüz nefer süvârî Sebk aldeye zâde yüz nefer piyâde ve Gül pâzârında kethüdâyerî zâde Keski Hacı beş yüz nefer piyâde ve Bilecikde köylü karyesi Süleymân iki yüz nefer süvârî 'asker techîz ve bi'n-nefs ma'iyetlerine istishâb ve ordû-yu hümâyûnuma vürûda sür'at ve şitâb eylemek üzer bundan akdem her birine hitâben başk başka sâdır olan evâmir-i 'aliye ile me'mûr ve ta'yîn kılınmaları mûmâ-ileyhin Bilecik sükkânından Hacı Himmet zâde Ahmet zîde mecdühûya semt ve civâr olmak mülâsebesiyle üzerlerine serkerde olarak yerlerinde tahrîke ve cümlesini 'askerleri ile istishâb ve evvelce sefer-i hümâyûnum 'azîmetine irâde-i 'aliyem ta'alluk eyleyerek beyânıyla evvel-i emirde bedeninden techîz ve istishâbına ve me'mûr olduğun bin nefer süvârî 'askeri bi-gâyet güzîde müntehib olarak tedârik ve mûmâ-ileyh dahi muktezâ-yı me'mûriyetleri üzre mezkûr ol mikdâr 'asâkirleri ile yerlerinden tahrîke ve cümlesi istishâb birle hareket ve yollarda ayak sürmemek fukarâya ta'addîden mübâ'aded olunarak ordû-yu hümâyûnuma vürûda müsâra'at eylemesi bâbında me'mûriyetine ve mûmâ-ileyhin üzerlerine serkerderliğine hâvî

mukaddemâ ordû-yu hümâyûnumdan emr-i şerîf ısdâar olmadığından mâ'adâ muahheran dahi me'mûriyet-i mezkûreleri Vidin ser 'askeri ma'iyetine tahvîl olduğuna muhtevî emr-i 'âli sâdır olmuş idi. El hâletü hâzihi nevrûz mürûr ideli ve ikdâmdan olub bi mennihi te'âlâ düşman-i dînden ahz-ı sâr ve intikam niyet hâlisesiyle cümle 'asâkir-i mürettibine ber kadem-i ikdam mahal-i me'mûrelerine isbât-ı vücûd eylemek husûsuna ikdâm vâcib-i terk idiği aşikâr olmaktan nâşî sen ki kabucu başı mûmâ- ileyhsin mûmâ-ileyh Hacı himmet zâde ahmedî muktezâ-yı me'mûreti üzre mahallerde ihrâç ve muahheran ordu-yu hümâyûnumdan sâdır olan emr-i şerîffede tafsîl ve beyân olduğu vecihle me'mûrine mûmâ-ileyhimi sizlerde olarak savb-ı me'mûre irsâline ihtimâm ve dikkat ve mahalinden ihrâç ve savb-ı maksûda irsâl olduğunu der 'aliyeme tahrîr ve iş'âre müsâra'at eylmek fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan hassaten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuştur imdi sen ki kabucu başı mûmâ-ileyhsin keyfiyet ma'luûmun oldukta ber- vech-i meşrûh 'amel ve hareket dâmen der-meyân-ı gayret birle mûmâ-ileyhime muktezâ-yı me'mûriyetin üzere mahallerde ihrâç ve me'mûrini mûmâ-ileyhime serkerde olarak savb-ı me'mûre irsâline ikdâm sa'y mâ-lâ kelâm ve mahalinden ihrâç ve mahal-i maksûda irsâl olduğunu der sa'âdetime tahrîr ve ifhâmi ve hilâlî emr ve rızâ vaz' ve hâlet vukû'na irâd-ı ruhsat ve cevâzdan tehâşî ve ittikâ-i tamm eylemek bâbında.

Fî Evâhir-i B sene 1203

(sh. 51) Derkenar: İş Bu emr-i âli lede'l-vüsûl ber mantûk emr-i 'âli Candarûz tarafına 'azîmete kıyam üzere olduğunu nâtik silahşör mûmâ-ileyhden vârid olan kâimesinin mefhûmuna bâ-fermân-ı 'âli şerh verilmiştir.

Fî 17 N Sene 203

Derkenar: Kabucu başı mûmâ-ileyh idâre-i 'askere kâdir bir başbûğu nasb ile kendüsü der 'aliyeye gelmek üzere emr-i şerîr yazılmışdır.

Fî Evâhir-i N Sene 203

Herhangi bir bahane öne sürmeden derhal zikir olunan mahallerden istenilen miktarda asker tahrir edilmesi ve mübaşirler maiyetiyle orduyu hümâyuna dâhil olunmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 113)

Dergâh-ı Mu'allâm Kabucu Başlarından Sâbık İdine Muhasılı Olub Zikr-i Âtî Me'mûrları Üzerlerine Serkerde Ta'yîn Olan Cihân Zâde Mîr Hüseyin Dâme

Mecdühûya ve Bu Husûs Bundan Akdem Hassaten Mübâşir Ta'yîn Olan Hassa Silahşörlere İsmâil Zîde Mecdühûya Kestir Voyvodası Mustafa ve İdine Kazâsında Dûmânlı Oğlu ve Ordeş Sükkânından Sâbika Petre Voyvodası El Hac Yeker Ağânın Kethudâsı Hasan Zîde Kadrühûma Hüküm Ki:

Mûmâ-ileyhuma Kestir voyvodası iki yüz elli nefer piyâde ve İdine kazâsından Dûmânlı oğlu iki yüz nefer süvârî Ordu mütesellimi sâbika Petre voyvodası Yeker ağânın kethudâsı Hasan kendünden iki yüz elli nefer asker techîz ve bi'n-nefs ma'ıyyetlerine istishâb ve ordû-yu hümâyûnuma vürûda sür'at ve şitâb etmek üzere bundan akdem her birine hassaten başka başka saâdır olan evâmîr-i 'aliyem ile me'mûr ve ta'yîn kılınmalarıyla mûmâ-ileyhuma sen ki kabucu başı mûmâ-ileyhsin sana semt ve civâr olmak mülâsebesiyle üzerlerine seni serkerde olarak yerlerinden tahrîk ve cümlesine 'asker ile istishâb ve evvelce defer-i hümâyûnuma 'azîmetine irâd-ı 'aliyeme ta'alluk eylediği beyânıyla evvel emirde bedeninden techîz ve istishâba me'mûr olduğda bin nefer süvârî 'askeri bi-gâyet güzîde ve müntahib olarak sana tedârik ve istishâb ve mûmâ-ileyhuma dahi muktezâ-yı me'mûretleri üzere mezkûrlar ol mikdâr süvârî 'askerleriyle yerlerinden tahrîk ve cümlesini istishâb birle hareket ve yollarada ayak sürmekden ve fukarâya ku'ûden mübâ'adet olunarak ordû-yu hümâyûnuma vürûda müsâra'at eylemek baâbında me'mûretini ve mûmâ-ilyhuma üzerlerine serkerdegâna hâvî bunadn akdem emr-i şerîf ısdâr olduğundan mâ'adâ muahheran dahi sana ve mûmâ-ileyhuma me'mûriyeti mezkûrenin Vidin ser 'askeri ma'ıyyetine sarf ve tahvîl olduğuna müş'ir emr-i 'âlî sâdır olduğuna me'mûreniz muktezâsına nazarân şimdiye dek mahal-i me'mûra vüsûlunuze me'mûl iken evvela vârid olduğunuzdan mâ'adâ Kestir voyvodası mezbûr Mustafa kudretim bu kadar gidemem deyû cevâb ve merkûm Hasan dahi adem-i itâ'at ile azîmetten tekevvül ve Dûmânlı oğlu İsmâil dahi hasta olub tashîme mizâc eyledikde ve sa'y mikdârı asker ile 'azîmete ta'ahhüd eyledikleri ve sen dahi Cendârûz tarafından hareket üzre olduğu vârid olan tahrîrâtında derç ve tastîr olunmuş bu husûsu mevâd-ı uhrâya kıyâs olunmayıb ehemm ve ikdâm-ı umûrdan olmakla ba'd-ezin a'zâr-ı vâhiye iadıyla imrâr-ı vakt vukû'na tecvîz olmayarak muahhera sâdır olan emr-i 'âlî mezmun ve muktezâ-yı me'mûretiniz üzre serî'an hareket ve bir gün evvel mahal-i me'mûre vüsûle mübâderet olunmak fermânım olmağın te'kidten ve isti'câlen hassaten rikâb-ı hümâyûnuma iş bu emr-i 'âlî şânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi sen ki me'mûrin mûmâ-ileyhime serkerde ta'yîninde arz-ı düşmanlarımız her tarafda ayakda olmak mülâsebesiyle gerek me'mûr istishâb

olduğun ‘asakir-i merkûme ve gerek me’mûrine mûmâ-ileyhuma istishâb cemiyet-i kesîre ile gelüb erişmede maslahatına mebnî idiği ve ma‘âz-Allâhu te‘âlâ bu vakt evkât-ı sâ’ireye kıyâs ile ‘acâlaten erişilmediği sûrette ve hassaten cümle ümmet-i Muhammede sârî olacağı ma‘lûmun olduğda âna göre amel ve hareket ve zikr olunan me’mûrlerin bilâd-ı mastûr ol mikdâr ‘asâkir ile bâyi hâle ‘acâleten yerlerinden ve yurtlarından ihrâc ve kendülerinden birisi geriye kalmayarak ve askerlerinden bir nefer noksân olmamak vechiyle cümelesini istishâb ve sen dahi mukaddemâ-yı me’mûrine lâzım-ı gayret ve hamiyet üzere bedeninden techîz ederek edecek bin nefer süvâriyi tek mil ve heman hareket ve seyr-ü seriyle ile gelerek bir sâ‘at akdem cemiyet-i kesîre ile ser ‘asker müşarûn-ileyh ma‘iyyetine vüsûle ve lühûk müsâra‘at ve fî-mâba‘d te’hîre ve betâet ve imrâr-ı vakt vukû‘yla mazhâr-ı ikâb şâhânem olmakdan bi-gâyet ittikâ ve mücânebet eyleyesiz ve siz ki sâ’ire mûmâ-ileyhumasız techîz ve istishâbına me’mûr olduğunuz ‘asâkirin bir neferi noksân olmamak vechiyle her biriniz istishâb ‘acâleten yerlerinizden hareket ve mûmâ-ileyh ma‘iyyetine cevâb-ı maksûda azîmet ve bir kadim akdem ve bir dakika mukaddem erişmeye dâmen der-meyân gayret eyleyesiz şöyle ki tenbîhatı şâhâneme mugâyir hareket acâlaten gelmemekte tereddüd ve betâet ve özr ve ‘illet irâdına cesâret ile mukaddemâ sâdır emr-i âli şanımdan münderiç ‘iydâta girifdâr olmakdan tehâşî ve mübâadet eyleyesiz ve sen ki mübâşir mûmâ-ileyhsin sen dahi muktezâ-yı me’mûretin üzere zikr olunan me’mûrleri serkerde ma‘iyyetleri ve tamâmen askerleriyle bir gün evvel yola ihrâc ve bilâd-ı istishâb mahal-i me’mûre îsâlleri emrine mezid-i ikdâm ve ba‘d-ezîn sermu kusûr ve teksûl vukû‘yla mazhar muâheze olmakdan tehâşî ittikâ-yı tam eylemeniz bâbindan.

Fî Evâhir-ii B Sene 203

Derkenar: İş bu emr-i âli lede’l-vüsûl me’mûr tahrîri olduğun beş yüz nefer mîrî ‘asâkire mübâşire hitâb ile ma‘ân istishâb ve Çârdâk iskelesine dâhil ve Geliboluya mürâr ve Kardâsyol savb-ı me’mûre ‘azîmet eylediğini nâtik Lâbseki ve Gelibolu nâiblerinden vârid olan i‘lâmlarının mefhûmuna bâ fermân ‘âlî şerh verilmiştir.

Fî 4 Le Sene 203

Bir sûreti: Türkmenli sâğir zâde Osmân beğ zîde mecdühûya ve hassa hasakilerimden olub mûmâ-ileyhin me’murû tahrîri olduğu ‘asker ile ihrâc ve savb-ı maksûda îsâle bundan akdem mübâşir ta‘yîn olan Mustafa haseki zîde kadrühûya beş yüz nefer mîrî süvârî ‘asker tahrîr ve ordû-yu hümâyûnda isbât-ı vücûd eylemesi için ikdâma emr-i şerîfe ısdâr olduğundan mâ‘adâ muahheran dahi me’mûriyeti

mezkûrenin Belgrad cânibi ser ‘askeri ma’iyyetine sarf ve tahvîl olunmuş idiği beyânıyla isti‘câliçün iktizâsına göre.

Seyyid Mustafa’nın, derhal kendi malından asker tahrir ve tahrikle orduya dâhil olunmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 114)

Kuyûd Voyvadası Seyyid Mustafa Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Cihâd ve gazâda kâfe-i ehl-i İslâma ve ale’l-husûs serhad-i rikkad olanlara kudrete mikneti mürettib ‘asker istishâbıyla sefer-i hümâyûnuma ‘azîmete umûr makrûnumdan sene olduğuna binâen sen ki mûmâ-ileyhsin sana eshâbı zevat ve yesârdan olmak mülâsebesiyle beş yüz nefer süvârî ‘askeri malından tahrîr ve techîz bi’l-istishâb iş bu sene-i mübâreke evvel baharında ordû-yu hümâyûnuma vüsûle müsâra‘at eylemeğe hâvî bundan akdemce... üzerine emr-i münifim me’mûr ve ta’yîn kılınmış idin ancak ‘illet-i nikrîse mübtelâ ve rukûb ve nüzûle ‘adîm’ül-itâ‘at ve ol mikdâr ‘askeri dahi tecvîzden kudretten olmadığı bâbında ‘azîmetten ‘afvun husûsu tevâkufa ve tahrârât istid’â olunmak me’mûr tahrîrî olduğun beş yüz nefer ‘askerin iki yüz elli neferine mübâşir başbûğu ile göndermekle sermu kusûr iki yüz elli nefer ‘asker göndermekden ve bi’n-nefs ‘azîmeteden ‘afvun husûsuna irâde-i ‘aliyem ta’alluk etmekle şart-ı afvun üzre iki yüz elli nefer serî’an tedârik ve techîz ve başbûğu ma’iyyetine nevrûzdan evvel ordû-yu hümâyûnuma sevk ve tisyârına mübâderet olmağa fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi me’mûr techîzî olduğun beş yüz neferden nakızdan tezîle ve bi’n-nefs ‘azîmetten ‘afvun husûsu muharrer-i kusûr iki yüz elli neferi serî’an tahrîr ve techîz ve mübâşire başbûğu ile nevrûzdan evvel ordû-yu hümâyûnuma erişdirmek sarf ve irâdesine mebnî idiği sendâta ‘afvuna ve tenbîhi şâhânem münâfi iki yüz elli nefer ‘askeri göndermekde irâd-ı öZR ve ‘illet ve imrâr-ı vakt cesârete lâzım-ı mukadderse hakkında lâ-mahâle te’dîbe mukadder olduğun ma’lûmun oldukda hilâf-ı emr-i münifime derhal iki yüz elli nefer askeri pâk ve güzîde olarak tahrîr ve techîz ve idârelerine muktedir mübâşir bir kimesneyi başbûğu nasb ve yola ihrâc ve serî’an yerlerinden (silik) fukarâyâ ta’dîden mücânebet ederek nevrûzdan evvel ordû-yu hümâyûnuma erişmek husûsus başbûğu mûmâ-ileyhe tenbîh ve te’kîd ile senden afvunun yerine getirmeğe nesâr ve ve sa’y-i kudret ve münifime emr-i me’mûrete te’hîr ve betâte tecvîzden bi-gâyet ittikâ ve mücânebet eylemek bâbında ordû-yu hümâyûnumdan emr-i sâbıkda sâdır olmağın cülûs- hümâyûnum meymenet-i

makrûnum vukû'na binâen tahrîrâtı rikaâb-ı hümâyûnumda iş bnu emr-i 'âlî şânım sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i B Sena 203

(sh. 52) Derkenar: İş bu emr-i 'âlî lede-l-vusûl ber-mantûk emr-i 'âlî ve sa'y mikdârı 'asker tahrîr ve oğlu Halîl ile Candâroz tarafına me'mûr olduğu Vidîn ser'askerî ma'iyetine irsâl edeceğini nâtik Domanîç kâdisından vârid olan i'lâmın mefhûmunda bâ-fermân 'âlî şerh verilmiştir.

Fî 21 S Sene 203

Derkenar: İş bu emr-i 'âlî lede-l-vusûl merkûm ihtiyâr ve 'alîl olmakla kudreti mertebe 'asker ile olmağla Candâroz tarafına savb-ı me'mûra irsâl müsâra'at üzere olduğunu nâtik Domanîç kâdisından vârid olan i'lâmın mefhûmunda bâ-fermân 'âlî şerh verilmiştir.

Fî 7 N Sene 203

Yüz Bayâtlı Kapûcû Oğlu İbrâhim'in, bir bahane ileri sürmeden derhal zikir olunan mahalden istenilen miktarda asker tahrir ve tahrikiyle, bin nefis, orduyu hümâyuna dâhil olunmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 115)

Domaniçde Yüz Bayâtlı Kapûcû Oğlu İbrâhim Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Sen ki mûmâ- ileyhsin i'ânet'ül cihâda kendü bedeninden iki yüz nefer ceng-âver piyâde 'asker tahrîr ve techîz ve ma'iyetini istishâb birle evvel-i bahâr hamiyet-i asârda ordû-yu hümâyûnuma mülhak olmak bâbında me'mûretîne hâvî bundan akdem emr-i şerîfim ısdâr olduğundan mâ'adâ muahherân dâhî me'mûrinin Vidîn cânibî ser'askerî ma'iyetine sarf ve tahvîl olduğuna ve isti'câle muhtevî ordû-yu hümâyûnda diğeri sâdır olan emr-i 'âlî kaim-makam 'âlî makamım tâtârlarından Abdülvehhâb zîde kadrühû ile lede'l-vürûd matlûb olan 'askerî tahrîr ve oğlun Halîl ma'iyetine savb-ı me'mûre irsâl edeceğinden Domaniç kâdisından der'âliyeme vârid olan i'lâmâtda tahrîr ve 'asikâr olunmuş idi. El-hâletü hâzihi evvel-i bahâr duhûl edeli vâfir-i mert olub bi-mennihi te'âlâ düşman-i dînden gereği gibi ahz-ı sâr ve intikam niyet-i hâlisesiyle cümle 'asâkirî mürettibin bir an evvel mahâl-i me'mûrlarına isbât-ı vücûd eylemeleri ehemmiyetli mühimmeden idiği zâhir olduğundan nâşî sen ki mûma-ileyhsin me'mûr tahrîrî olduğun neferâtı bi'n-nefs istishâb ve mahâl-i me'mûruna 'azîmet eylemek fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen rikâb-ı hümâyûnumda iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuştur. İmdi bu

husûsu mevâd-ı uhrâya kıyâs olunmayıb ehemmi-ı ikdâm umûrdan idiği ve ma'âz-Allâhu te'âlâ ehl-i İslâma sû-i kasdını bâ-alesîyle iki düşman birbirlerine arka verib bi'l-ittifâk memâlik-i İslâmiyyeye hücum edecekleri aşikâr olmak hasebiyle bi'l-cümle ümmet-i Muhammede gazâyâ 'azîmet ve esbâb-ı liyâkatde olanların mâlen ve bedenen i'ânet-i lâzime vakt ve hâlde olduğu ve bu emr-i dîne iğmâz ve rahâvet ve îrâdı öZR ve illet edenler hakklarında ebvâb-ı 'afv mesrûd olub dünyâ ve ukbâda eşedd-i ikâb ile mücâzât olacakları ve ifâ-yı muktezâ-yı me'mûrîn edenlerin hizmetlerî ber- vechile zâyi' olmayıb iz'âfıyla mükâfatına mazhar kılınacaklarına şübhe olmadığı ma'lûmun oldukda ber- vech-i meşrûh i'ânet'ül gazâda kendü mâlından ol mikdâr piyâde 'askerî tahrîr ve müntehib olarak serî'an ve 'âcelen tahrîr ve techîz ve bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem yerinden hareket ve hilâf-ı rahta fukarâyâ zulüm ve ta'addî vukû'na tecvîzden mücânebet ederek mahâl-i me'mûre vusûle ve hidmât-ı gazâda kıyâm ve müsûle mübâderet ve fî-mâba'd iğmâz ve rehâvet ve imrâr-ı vakte cesâretle mübtelâyı hizlân ve hüsrân olmakdan bi-gâyet tehâşî ve mübâderet eylemen bâbında.

Fi Evâhir-i B Sene 1203

Kâsr Oğlu Hacı Memiş'den, belirtilen miktarda asker tahrir ve tahrikiyle ve bin nefis, orduyu hümayuna hareket edmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 116)

Fecr 'Aşîreti Bey Kâsr Oğlu El Hac Memiş Beğe Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin i'ânet'ül cihâd kendü ve 'aşîretinden olmak üzre malından yüz elli nefer ceng-âver süvârî 'asker tahrîr ve techîz ve ma'iyetine istishâb ile evvel-i bahâr hamiyet-i asârda ordû-yu hümayûnuma mülhak olmak bâbında me'mûretine hâvî bundan akdam emr-i şerîfim ısdâr olduğundan mâ'adâ muahherân dâhî m'mûrinin Vidin ser 'askerî maiyyetine tahvîl olduğuna muhtevî ordû-yu hümayûnda emr-i 'âlî sâdır olmuşdur. El-hâletü hâzihi Kilîs nâibinden der'âliyeme vârid olan i'lâmında me'mûriyetîne hâvî sâdır olan emr-i 'âlî kaim-makam 'âlî makamım Çûkadârlarından hassâ Osmân zîde kadrühû ile lede'l-vürûd ber-mûcib emr-i farîza 'azîmetine müte'ahhid olduğun tahrîr ve inhâ olunmuş olduğuna binâen eğer şimdiye dek ol mikdâr 'askerî istishâb ve yola hurûç etmemiş isen bundan sonra vaktin müsâ'id kalmamakla dakîka-i vâhide tevakkuf vukû'na tecvîz etmeyerek 'asakir-i merkûme ile bir güne hareket ve mahal-i me'mûre vusûle şitâb ve sür'at eylemek fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen rikâb-ı hümayûnumda hassaten iş

bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi bu husûsu mevâd-ı uhrâya kıyâs olunmayıb akdem-i umûrdan idiği ma'âz-Allâhu te'âlâ ehl-i İslâma sû-i kasdını bâ-alesîyle iki düşman bir birlerine arka verib bi'l-ittifâk memâlik-i İslâmiyyeye hücûm edecekleri aşikâr olmak hasebiyle bi'l-cümle ümmet-i Muhammede gazâya 'azîmet ve esbâb-ı liyâkatde olanlara mâlen ve bedenî i'ânet-i lâzime vakt ve hâlden olduğu ve bu emr-i dînde iğmâz ve rehâvet edenler haklarında ebvâb-ı 'afv mesrûd olub dünyâ ve ukbâda eşedd-i ikâb ile mücâzât olacakları ve îfâyı muktezâ-yı me'mûrin edenlerin hizmetlerî ber-vechile zâyi' olmayıb iz'âfıyla mükâfatına mahzar kılınacaklarından şübhe olmadığı ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh i'ânet'ül gazâda kendü ve malından ol mikdâr süvârî 'askerî güzîde müntahib olarak serî'an ve 'âcelen tekmîl ve techîz birle bir güne harekete hilâf-ı rahdâ fukarâyâ zulüm ve ta'addi vukû'na tecvîzden mücânebet ederek bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem savb-ı me'mûre vusûle ve hidamât-i gazâda kıyâm müsûle ikdâm ve gayret ve iğmâz ve rehâvet ve imrâr-ı vakte cesârete mübtelâyı hizlân hüsrân olmakdan mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fi Evâhir-i Be Sene 1203

Helvahane-i hassa için Mısırdan istenilen malzemelerin derhal gönderilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 117)

Mısır Vâlisi Vezîrim İsmâil Paşaya ve Mısır Kâdısına Hüküm Ki:

Hassa helvâcı başı Abdullah zîde kadrühûnun rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arz-ı hâline nefis bi'n-nefis hümâyûn için helvâhâne-i hassada tabah olan ma'âcîn-i lâzım için beheresî Kâhire-i Mısırdan ma'lûm'ül-mikdâr kurs-ı ef'î ve 'akreb-i mahrûk ve icrâ-i hindî tedârik ve helvâhâne-i hassaya ta'yin olunan mübâşire teslîmî irsâl oluna geldiği mesbûk olmakla iş bu bin ikiyüz üç senesine mahsûben dahi mühimmâtı mezkûrenin tedârik ve irsâli için emr-i şerîfim sudûruna istîd'â ve vech-i meşrûh üzere sâbıkâ-ı mûcib mühimmât-ı mezkûrenin tedârikî ve serî'an mübâşirine teslîmî der'âliyeme irsâl olunması bâbında siz ki Vezîr müşâr ve mevlâna mûmâ-ileyhumâsız size hitâben divân-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim tahrîrine hâlâ rikâb-ı hümâyûnum baş defterdârım olan İsmâli dâme ulüvvuhû i'lâm etmekle i'lâmı mûcibince 'amel olunmak fermânım olmağın rikâb-ı müstetâbımdan divân-ı hümâyûnuma iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve(boşluk)ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki Vezîr müşâr ve mevlâna mûmâ-ileyhumâsız ber-vech-i

meşrûh nefis- bi'n-nefis-i hümâyûnm için helvâhâne-i hassada tabah olan ma'âcîn-i lâzım için beheresî Kâhire-i Mısırdan irsâl olunmaktan ma'lûm'ül-mikdâr kurs-ı ef'î ve 'akreb-i mahrûk ve icrâ-i hindî iş bu sene-i mübârekêye mahsûben dâhî tedârik ve helvâhâne-i hassaya ta'yin olunan mübâşir mûmâ-ileyhe teslimen der 'âliyeme irsâle mübâderet ve hilâf-ı emr ve rızâ vaz' ve hâlet vukû'na irade-i ruhsât ve cevâzdan tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Be Sene 1203

Edirne menzîl hanesinin kuralara uygun bir şekilde çalışması konusunda gerekenin yapılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 118)

(sh. 53) Edirne Mollâsına ve Edirne Bostancı Başısına ve Hâvecegân Divân-ı Hümâyûnumda Edirne Mübâyâcı Hüseyîn Mehmed ve Şehir Kethüdâsı Mîr İbrâhim Zîde Mecdühûmaya Hüküm Ki:

Der 'âliyemden irsâl olunan hazîne ve mübâşirler Edirneye vusûllerine iktizâ eden menzîl bârgîrleri bilâ-tevakkuf tedârik savb-ı maksûda irsâl olunamak ve bu taraftan gönderilen mekkâre bârgîrleri derhâl der 'âliyeme i'âde itdirmeğe iktizâ ederlerken bu husûsu hüdâvendiğâr-ı sâbık zamânında mukaddema ve muahhar sâdır olan evâmîr-i şerîfe ile tenbîh ve tenkîd olunmuş iken yine der- 'âliyemden mekkârî bârgîrleri ile vâride-i hazîne ve mübâşirlere lâzım gelen bârgîrleri tedârik ve i'tâsında iğmâz ve rehâvet olduğu bu vecihle der 'âliyemden gönderilen mekkâriler Edirnedir bu tarafa i'âde olunmayı Edirnedir ileri gönderildiğinden hayvânâtın cümlêsî telef olarak bu tarafa bir re'si avdet etmediği ve bu keyfiyet Edirne menzilhânêsinden ihtilâl nizâmında iktizâ eylediği bedîdar olmakdan nâşî bâd-ezin mugâyir evâmîr-i 'âliyê ve münâfi-i rızây-ı şâhânem bu misüllü hareketi tecvîzden mübâ'adet ve bu tarafta vârid-i hazîne ve mübâşirler iktizâ eden bârgîrleri derhâl tedârik mekkâreleri bu cânibe 'acâleten i'âde emrine menzilhânenin nizâm ve râbitâsı esbâbına istihsâ ve umûr-ı muhîmmenin bâ'is-i ta'tîl ve tehîr olur hâlâtten envâ'i husûslarına bezl-i mukadderat eylemeniz fermânım olamğın hassaten emr-i 'âlf şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlâna ve bostancı başı ve mübâyacı mûmâ-ileyhumâsız keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ve hareket mezîd ikdâm sa'y-i mâ-lâ kelâm ve mikdâr-ı zerrê kusûr ve rehâvet vukû' ile mazhar ikâb olmakdan tehâşî ve ittikâ-i tâmm eyleyesiz ve sen ki şehir kethüdâsı mîr mûmâ- ileyhsin Edirne menzilhânesinde ihtilâl nizâmêmesinde tam-ı

hâm tabîyet ile tekâsül ve rehâvetinden neş'et eylediği bi'l-ihbâr ma'lûm olmakla bundan sonra dahi Edirne menzilhânesine nizâma verilmemek ve gönderilen mekkârî bârgîrleri yine bu tarafa i'âde etdirilmemek lâzım gelir ise mücerred senin hakkından gelineceğine iştibâh olmakla bu bâbda mütebassırâna hareket dikkat eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Be Sene 1203

Herhangi bir bahane öne sürmeden derhal zikir olunan mahallerden istenilen miktarda asker tahrir edilerek ve mübaşirler maiyetiyle orduyu hümayuna doğru yola çıkılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 119)

Sâruhânda Sâkin Gûnzar Beğ Zîde Mecdühû ve Hassa Hasekilerimden Olub Mûmâ-ileyhî Me'mûr Tahrîrî Olduğu 'Asker İle Mahalinden İhrâçve Geliboluya İmrâra Bundan Akdem Mübâşir Ta'yîn Olunan ve Yûsuf Hasekî Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin mâliye emr-i şerîfim mûcibince beş yüz nefer mîrî süvârî askerî ordû-yu hümayûnuma îsâl eylemek bâbında me'mûretine ve ba'de tekîd ve isti'câle hâvî bundan akdem evâmîr-i şerîf sâdır olmuş idi. El hâletü hâzihi seninle haskî mûmâ-ileyhin der'âliyême vârid olan tahrîrâtınızda ol mikdâr süvârinin mîrîleri ve me'mûretine emr-i şerîfine vusûlden bahisle Beriki Hacı Muhammedin ordû-yu hümayûnuma 'azîmet eylemesi husûsû derç ve tastîr olunmuş sen ki mûmâ-ileyhinsin 'asâkir-i mezkûrenin mîrîsi gönderilmiş olduğuna binâen me'mûr tahrîrî olunduğu asâkirî serî'an tedârik ve techîz ve bi'n-nefs savb-ı me'mûretine 'azîmet eylemek murâd-ı kat'-i şâhânem olduğu bi-mennihi te'âlâ sadr-ı a'zam ve serdâr-r ekremim karîben sâye-i livâ-i şerîf nasr-ı terdîfe ilticâ ile düşman-i dîn üzerine hareket eden ve 'asâkir-i me'mûrenin ma'âz-Allâhu te'âlâ geriye kalmalar a'dâ -ı dînde ferici-yâb olmaları ve netîcede zararî cümle ümmet-i Muhammede sârî olmasına mûcib olduğundan bu bâbda tehîr ve batâete cesârete ne derecelerde ba'si peşîmân ve nedâmet olacağı bedihî ve 'avn ve 'inâyeti cenâb-ı müntekim-i kakhâr ile dîn düşmanlarından intikam alınacak hâlâtî tahsîl eylemek husûsu farz-ı 'ayn olmakdan nâşî mîrî olarak tahrîrine me'mûr olduğun beş yüz nefer süvârî askerî şimdiye dek tahrîr ve tekmîl ve yola hurûç etmemiş isen ba'de'l-yevm bir dakika tevakkuf câiz olmamakla 'acâlet ve müsâra'ata tekmîl ma'iyetine istishâb ile mukaddema ve muahharan sâdır olan evâmîr-i şerîfe mûciblerince bir an akdem ve

bir sâ'at mukaddem ordû-yu hümâyûnuma vusûle sarf-ı mukadderat eylemek fermânım olmagın hassaten rikâb-ı hümâyûnumdan isti'câlen ve te'kîden ve muhtevî iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh me'mûr tahrîr ve istishâb olduğun 'askerî bu ana dek tekâmîl etmemiş isen ba'd-ezîn tevakkuf ve tehîr vukû'na tecvîz etmeyerek tuvânâ ve bahâdır ve cenge ve harbe kâdir yiğitlerden olmak üzere tamâmen ve serî'an tahrîr ve tecvîz idüb ma'iyetine istishâb birle ol taraftan hareket ve mukaddema ve muahharan sâdır olan evâmîr-i şerîfe muktezâları üzre 'acâlen ordû-yu hümâyûnuma erişmeğe sa'y ve gayret ve ba'd-ezîn dâh'i ma'âz-Allâhu te'âlâ mikdârı zerrê imrâr-ı vaktê mûcib olur vaz' vukû'na cesârete mazhar eşedd-i ukûbete olmakdan gâyet ilgâya tehâşî ve mücânebet eyleyesin ve sen ki hasekî mûmâ-ileyhsin sen dâhî mûmâ-ileyh muktezâ-yı me'mûret üzre me'mûr tahrîr ve istishâbı olduğun 'askerler ile 'acelen ve müsâra'ata yerinden kaldurub Çardakdan Gelibolu cânibine imrâr ve iktizâ eden sendâtına geliboludan ahz ve ma'ber-i mezkûrdan imrâr ettirildiği haberiyle serî'an bu tarafa avdet ve bundan sonra vakitte müsâid kalmamakla bu bâbda mikdârı zerre münâfî tavr-ı istikâmet vaz' cesâret ve 'asker-i mezkûrenin te'hîre kalmalarına irâd-ı ruhsata vukû'yla giriftâr ukûbete cezâ olamkdan bigâyet tehâşî ve mübâderet eylemek bâbında.

Fi Evâhir-i Be Sene 1203

Derkenar: Me'murine müşâr tahvîl olunmuş olduğundan müşârûn-ileyh iki yüz nefere ber-vechile kudreti olmadığından bahisle yüz nefer güzîde 'asker tahrîr ve şa'bânın yirmi birinci günü Yenişehirden hurûç ve mahal-i me'mûresine 'azîmet eylediğini nâtik Beyşehir kâdisından vârid olan i'lâmın mefhûmunda bâ-fermân 'âlî şerh verilmiştir.

Fî 17 N Sene 203

Derkenar: İş bu emr-i 'âlî lede'l-vürûd merkûmun me'mûretine mebnî etrafında haşarât zuhûr ve ebnâ-yı sebîlin rahtları... gelmekle cem'i ehli ehli ittifâkıyla mezbûr tevfiik ve hâcî Ali nam kimesne yüz nefer ile başıbuğu nasb ve irsâl olduğun nâtik Beyşehir kâdisının i'lâm ve ehl-i esberân muhzırlarının mefhûmunda bâ-fermân 'âlî şerh verilmiştir.

Fî 17 N Sene 203

Seyyid Hâcî İbrâhîm'in, bir bahane öne sürmeden derhal zikir olunan mahalden istenilen miktarda asker tahrir ve tahrikle, orduyu hümâyuna dâhil olunmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 120)

Beyşehir Şehir Kethüdâsı Seyyid Hâcî İbrâhîm Zîde Kadrühüya Hüküm Ki

Sen ki mûmâ-ileyhsin kendü bedeninden olmak üzere iki yüz nefer süvârî asker tahrîr ve bi'n-nefs istishâb ile ordû-yu hümâyûnuma 'azîmete vusûle şitâb ve müsâra'at eylemek bâbında bundan akdem emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olduğundan mâ'adâ muahharan dâhî me'mûretine Vidîn ser'askerî ma'iyetine tahvîl olduğuna ve tekîd ve isti'câle hâvî emr-i 'âlî tasdîr olunmuşdur. El-hâletü hâzihi Beyşehirî kâdisından der 'aliyeme vârid olan i'lâmâtta ser'asker mûmâ-ileyh ma'iyetine vusûlüne isti'câle hâvî sâdir olan emr-i 'âlî kaim-makam 'âlî makamım tâtarlarından İbrâhîm zîde kadrühü ile lede'l-vürûd ber-mantûk emr-i atîka Çanderûz tarafından mahal-i me'murda isbât-ı vücûd edeceğin derç ve iş'âr olunmuş olduğuna binâen me'mûr tahrîrî olduğun iki yüz nefer süvârî asker ile 'acâleten yola hurûç ve bir gün evvel savb-ı maksûda vusûle ve luhûk mübâderet eylemeniz fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen hassaten rikâb-ı hümâyûnuma iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mûmâ-ileyhsin bu husûsu mevâd-ı uhrâyâ kıyâs olunmayıb bi-gâyet ehemm ve ikdam-i umûrdan olmak mülâsebêsiyle bu bâbda imrâr-ı vakt ve te'hîri maslahat-ı mühimmêye mûcib harekete cesâret ber-vechile câiz olmadığı ve bu mukavele hidâmet-i dîniyêde mikdâr-ı zerre irtikâb-ı kusûr ve betâet edenler dâreynde giriftârı 'azb olacakları iştibâh idiği ve 'asker-i mezkûrenin bâyi-hâl ve mahal-i me'mûre îsâllerî ve matlûb-ı şâhânem olduğu ma'lûmu oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ve hareket dâmen-der-miyân gayret birle me'mûr tahrîr olduğun 'asâkirî bi't-tamam serî'an tahrîr ve techîz ve bi'n-nefs istishâb ile bir gün evvel ser'asker müşârü-ileyh ma'iyetine îsâli husûsuna kemâl-i sa'y ve ikdâm ve ba'd-ezîn ednâ kusûr ve rehâvet ve avk ve te'hîr maslahat-ı mühimmeye mûcib vaz' ve hâlet vukûyla mazhar ikâb olmakdan ve 'asâker-i mezkûrenin noksân ve na-tuvâna îsâllerine tehâşî ve ittikâ-i tamm ve serî'an yerinden hareketini der'aliyeme tahrîr ve ifhâm eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Be Sene 1203

Derkenar: Tekrâr emir yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş Sene 203

Sûbâşısı Emîn'in, bir bahane ileri sürmeden derhal zikir olunan mahalden istenilen miktarda asker tahrir ve tahrikiyle ve mübaşirler vasıtasıyla orduyu hümâyuna dâhil olunmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 121)

(sh. 54) Denizli Mukataa'sı Mülhâkatından Çahârşanba Lâzkiye Sûbâşısı Emîn Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

İ'ânet'ül-nefera kendü bedeninden yüz elli nefer süvârî 'asker tahrîr ve techîz ve bi'n-nefs istishâb ve evvel baharda ordû-yu hümâyûnuma isbât-ı vücûd eylemek bâbında sâdır olan emr-i 'âlî divân-ı hümâyûnum küttâbından Sâlih kalâmî zîde kadrühû ile lede'l-vürûd yigirmi beş gün sonra ber -mantûk emr-i 'âlî mahal-i me'mûrine 'azîmete müte'ahhid olduğu Çahârşenbe Lazkiye kâdisından der'âliyeme vârid olan i'lamâtın tahrîr ve inhâ olunmuştur. El-hâletü hâzihi evvel bahâr ideli vâfir-i mert olub sadr-ı a'zam ve serdâr-ı ekremim bi-mennihi te'âlâ karîbên düşman-ı dîn üzerine harekete hazır ve âmâde olduğu ve 'avn-ı hakla a'dâ-yı dînden gereği gibi ahz-ı sâr ve intikâma kıyâm-ı niyet hâlisêsiyle cem'-i 'asâkir-i mürettibine 'acâlen yerlerinden hurûç ve bir gün evvel mahal-i me'mûrlarına hurûç ve bir gün evvel mahal-i me'mûrlarına isbât eylemeleri husûsuna ikdâm ehemmi muhimme vâcib'ül-ihimâmından idiği cihetten gerek şimdidek bedeninden tahrîrine me'mûr olduğun 'asâkirî tekâmül yola hurûç etmemiş isen ba'd-ezîn bir dakika tevakkuf vukû'nu tecvîz etmeyerek mukaddemâ sâdır olan emr-i 'âlî mücibince serî'an tahrîr ve istishâb ve bir gün evvel mahal-i me'mûre vusûle şitâb eylemek fermânım olmağın te'kîd ve isti'câle hassetan iş bu emr-i şerîfim isdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuştur. İmdi düşman var kuvvet-i bâzûya götürüb memâlik-i İslâmiyeye hucûm edecekleri bedîdâr olmak hasebîyle kâffe-i muvahhidîn üzerlerine gazâyâ 'azîmet farz olduğundan başka sâye-i gayetvâye-i mülûkânemde iktisâb-ı servet ve yesâr ile tena'um eden â'yan-i memaliki ve emsârın mâlen ve bedenen gazâyâ i'ânet eylemeler lâzım-ı zimmetleri olub ve evvel bahârda bil-cümle me'mûrinin muhâfazâ-i hudûd ve bilâd ve müdâfa'a-ı habâsete i'tibâr zimmetine beher hâl mahâl-i me'mûrlarının mevcûd olunmaları farz-ı 'ayn olduğu cihetten bu emr-i dîne irtikâb kusûr ve rehâvet edenler sâire ibret kılınacakları ve îfâ-i muktezâ-ı me'mûrine edenler iz'âf-ı muzâ'af mazhar mükâfat olacakları ve tamam-ı dîn ve devlet-i 'âliyeme mâlen ve bedenên hizmet ve gayyûrâne hareket vakitlerî idiği sen ki mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukda ber-minvâl muharrar kendü mâlından iânet'ül-cihâd yüz elle nefer güzide müntehib süvârî serî'an tahrîr ve techîz ve bi'n-nefs istishâb ve bir an akdem ordû-yu hümâyûnuma vusûle sür'at ve şitâb ve ednâ mertebe betâet ve tehîr vukû'yla mazharı ikâb olmakdan bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Be 1203

Tiryâki Oğlu Ömer'in, bir bahane ileri sürmeden derhal zikir olunan mahalden istenilen miktarda asker tahrir ve tahrikiyle ve mübaşirler vasıtasıyla orduyu hümayuna dâhil olunmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 122)

Eskişehir Kethüdâsı Tiryâki Oğlu Ömer Zîde Mecdühû ve Hassa Hasekîlerimden Olub Mûmâ-ileyh Me'mûr Tahrîrî Olduğu 'Asker İle Mahalinden İhrâc ve Savb-ı Maksûda Bundan Akdem Mübâşir Ta'yîn Olan Tâhir Haseki Zîde Kadruhûya Hüküm Ki:

Sen ki şehir kethüdâsı mûmâ-ileyhsin bedeninden tahrîr edeceğin iki yüz neferden mâ'adâ mâliye emr-i şerîfim mûcibince iki yüz elli nefer mîrî süvârî asker tahrîr ve istishâb ve ordû-yu hümayûnuma vusûle şitâb eylemen bâbında bundan akdem emr-i şerîfim ısdâr olduğundan mâ'adâ muahharan dâhi me'mûret-i mezkûrenin Vîdin ser'askeri ma'iyetine tahvîl olduğunu ta'cile hâvî sadîr olan emr-i 'âlî kaim-makam 'âlî makamım tâtârlarından İbrâhim zîde kadruhû ile lede'l-vürûd ber-mantûk emr-i şerîf Canderoz tarafına ser 'asker müşarûn-ileyh ma'iyetine 'azîmet edeceği Eskişehir kâdısından der'aliyeme varîd olan i'lâmatın tahrîr ve ednâ olmuştur. El-hâletü hâzihi sadr-ı a'zam ve serdâr-ı ekremim sâyê-i livâ-i şerîf nasr-ı terdîfe ilticâ ile düşman-ı dîn üzerine hareket üzere olduğu ve 'asker-i me'mûrenin düşman-ı dînden in-şâ'-Allâhu te'âlâ gereği gibi ahz-ı sâr ve intikâm niyet hâlisêsiyle bir an akdem ve bir dakika mukaddem mahâl-i me'murlarına isbât-ı vücûd eylemeleri ehemmi mühimmeden idiği ve ma'âz-Allâhu te'âlâ geriye kalmamaları a'dâ-yı dînden ferceyâb olmalarına mûcib olacağı zâhir ve aşikâr olamkdan nâşî sen ki mûmâ-ileyhsin bedeninden tahrîr ideceğin iki yüz neferden başka mîrî olarak tahrîrine me'mûr olduğun iki yüz elli nefer süvârî 'asker ile şimdiye dek yol hurûç etmemiş isen ba'de'l -yevm bir dakika tevakkuf câiz olmamakla serî'an ve 'âcelen 'asker-i mezbûreyi istishâb ve yola hurûca ile muahharan sâdir olan emr-i şerîfim mûcibince bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem ser'asker müşarûn-ileyh ma'iyetine vusûle sarf-ı mukadderat eylemek fermânım olmağın hassaten rikâbı hümayûnumdan isti'câl ve te'kîdî muhtevî iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuştur. İmdi keyfiyet ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh me'mûr tahrîr olduğunu 'asker ile bu âna dek yola hurûç etmemiş isen tevakkuf ve te'hîr vukû'na tecvîz etmeyerek ve geceyi gündüze katarak tuvâna ve bahâdır ve cengê ve harbe kâdir yiğitlerden

olmak üzere tamâmen ve serî'an tahrîr ve tekmîl ve ma'iyyeti istishâb birle bir an akdem ve bir dakika mukaddem ol taraftan hareket ve muahharan sâdır olan emr-i şerîfim muktezâsı üzere 'acâleten ser'asker müşarûn-ileyh ma'iyyetine erişmeğe sa'y ve gayret ve ba'd- ezîn mikdârı zerre imrâr-ı vakt mûcib olur vaz' vukû'na cesâretle mazhar-ı ukubet olmakdan gâye ilkâya tehâşî ve mûcânebet eylesesin ve sen mübâşir mûmâ-ileyhsin sen dâhî müşarûn-ileyh muktezâ-ı me'mûreti üzere me'mûr tahrîr olduğu 'asker ile 'acâleten ve müsâra'at yerinden kâldurub Çârdakdan Gelibolu cânibine ısdâr ve ser'asker müşarûn-ileyh ma'iyyetine îsâle ve iktizâ eden sendâtını ahz ve te'kid emr-i mübâşeretine sa'y-ı bîhmâl eyleyib sermû kusûr ve rehâvet vukû'na ve 'asker-i mezkûrenin ser'asker müşarûn-ileyh ma'iyyetine vusûle te'hîr kalmakdan mugâyir bi-gâyet muahharan ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fi Evâhir-i B Sene 1203

Karadeniz sahillerinde ki önemli liman ve iskelelerin, asakir ve mühimmat ve top ve levâzım ile takviye ve gerekli yerlere tabyalar inşası ve içlerine muhafız konulması hususuna dikkat edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 123)

Altı Yolu Zâbitî Kûrd Oğlu Ahmed Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Mevsim-i deryâ hulûlunda kara denizde moskovlû sefineleri geşt ve güzâr ve ba'zı savâhille îsâle hasâret ibtirâr edecekleri mülâhazâdan olmadığına binâen Anadolu ve Rumili sâhillerine iktizâ eden yerlerin istihsâl esbâb-ı muhâfazalarına ale'l-husûs bahr-i siyah boğazında Rumili sâhiliyle Ermene burnuna varınca vâki' mahallerin ve Anadolu sâhiliyle dahi Sînoba varınca muhâfazası mühim-i muktezî olan mecmû' lîman ve mevâzı' ve iskellerin 'asâkîr ve mühimmât ve top ve levâzım sâ'ire ile takvîye ve iktizâ eden mahallere müceddeden tâbyalar inşası ve derunlarına mustahfizân temran ta'biyesiyle iki taraf sevâhiline min küll'il-vücûh istikmâl levâzımı hıfz hirâsetlerine dâ'ir lâzım gelen tedâbirin icrâsına ikdâm temrînelerde ehemmiy-i mühem vâcib'ül-ihtimâmın olduğu şimdiden muhâfazası muktezî mahallere 'asâkîri vâfire ile lâzım gelenlerin me'mûr ve ta'yîn kılınmaları ber-muktezâ-ı vakte ve hâl ehemmiy ve akdem-i umûrdan idiği beyânıyla sen ki zâbit mûmâ-ileyhsin bedeninden beş yüz nefer 'asker tahrîr altı yolunda ikâme ve sâ'ire me'mûrlar ile bi'l-ittifâk ve altı yolu ve ol havâlin muhâfazasına sarf-ı mükadderat eylemek bâbında me'mûrtine hâvî bundan akdem rikâb-ı hümâyûnumdan sâdır olan emr-i 'âlî hassa bostâncı başı çûkadârlarından el hac Süleymân zîde kadrühû ile lede'l -vusûl

senin ol mikdâr ‘asker ile mahal-i mezkûrenin mühâfazayı zimmeti lâzim-ı zimmet iken idâreye iktidârın olmadığından bahisle ‘afvün husûsu bir gûşa mübâyaa hasebiyle Ahtayol kâdisinden vârid olan tahrîrat ve i‘lâmlarına tahrîr ve iş‘âr olunması senin me’mûr olduğun mahale vârub isbât-ı vücûd eylemen matlûb-ı kat‘-i şâhânem olmakla mükaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcibince ‘amel ve hareket mürettib-i ihtimâm ve dikkat ve hilâfında bi-gâyet tehâşî ve mübâ‘adet eylemek fermânım olmağın te’kîden vc isti‘câlen hassaten iş bû emr-i ‘âlî şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi bu vakitler evkât-ı sâ’ireye kıyâs olunmayıb Kara deniz sevâhilinin mekr-i düşmandan mühâfazası ne derece ikdâm (sh. 55) umûrdan olmakla ve ma’âz-Allâhu te’âlâ bu bâbda edân kusûr ve rehâvet neticede vehâmet ve nedâmet müeddî‘ olduğu ve bundan sonra imrâr-ı vakte tecvîz etmeyerek bedeninden beş yüz nefer tuvâna ve bahâdır ve cenge ve harbe kâdir tam gürûh müsallah ‘asâkir tahrîr ve techîz ve bi’n-nefs Ahtayolda ikâmete ve Ahtayol ve havâlilerine leyl ve nehâr mühâfazaya sâ’ire me’mûrlar ile bi’l-ittifâk kemâl-i ikdâm ve gayret ve bir an gâfil olunmayıb ale’l-devam mütebassırâne ve müteyakkızâne harekete sarf-ı mukadderet eylemeğe ikdâm-i mütalib-i şâhânem idiği ve bundan sonra dâhî tahrîratı sermu tevakkuf ve terddüd etmek ihtimâli olursa nedâmetine müşâhade edeceğine kat‘â şübhe olmadığı ma‘lûmun oldukda vech-i meşrûh ve mukaddemâ sudûr eden emr-i ‘âlî mezmûn üzere ‘amel ve hareket mezid-i ikdâm ve sa’y-ı mâ-lâ kelâm ve ba‘d-ezîn mikdâr-ı zerre tekâsül ve rehâvet vukû‘yla nedâmeti mükayyed olmayacağı eşedd-i ikâb giriftâr olmakdan tehâşî ve ittikâ-i tamm eylemek bâbında.

Fi Evâhir-i Be Sene1203

Bir sûreti: Sûzeyol sâkinlerinden Arnavûd sâlih zîde kadruhûya ba‘de’l-azim mûmâ-ileyh bedeninden beş yüz nefer ‘asker tahrîr ve sâ’ire me’mûrlarıyla bi’l-ittifâk Sûzeyol iskelesi ve ol havâlin mühâfazasına sarf-ı mükadderat eylemesi bâbında me’mûretine hâvî bundan akdem rikâb-ı hümâyûnumdan sâdır olan emr-i ‘âlî hassa bostancı bşısı Çukadarlarından el hâc Süleymân zide zîde kadruhû ile lede’l -vüsûl mûmâ-ileyhin ol mikdâr ‘asker ile mahâl-i mezbûrenin mühâfazaya zimmetî lâzim-ı zimmet iken idâreye iktidârî olmadığından bahisle ‘afvu husûsu bir gûşa mübâyaa hasebiyle Ahyol kâdisinden vârid olan tahrîrâtın i’lâmına tahrîr vc iş‘âr olunmuş idiği beyânıyla isti‘câli için ber-vech-i meşrûh üzere.

Derkenar: Senin sadâkatin ma‘lûm-ı şâhânem oldu berhûdâr olasin göreyim seni bundan sonra dâhî ziyâde gayret idesin mükâfatını görürsün deyû ve bu emr-i şerîfi bâlâsınâ mübârek hatt-ı mûmâyûn şevket-i makrûnum keşide kılınmıştır.

Derkenar: Tekrâr emr-i ‘âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B Sene 203

Eflak Voyvodası Mârûyânî Nîkola'nın, Rusya ve Avusturya ile savaşta gösterdiği yararlılıktan dolayı takdir edildiği ve yine devam eden savaşta Voyvodanın sadıkane hizmetinin beklendiğini bildiren hükümdür.

(Hüküm 124)

Hâlâ Eflak Voyvodası Mârûyânî Nîkola Voyvoda hutimet avâkıbuhû bi'l hayrın Hüküm Ki:

Sen ki voyvoda mûmâ-ileyhsin memleket-i Eflâka voyvoda olalıdan berû zabt ve rabt-ı memlekete tesvîye müsâlah-ı mühimmede rızâ cûyânê ve sâdıkâne ibrâz-ı hüsn-ı hidmete sarf-ı mukadderât ide geldikten sonra mâ'adâ sefer-i hümâyûn vukû'nda bu âna gelince dâhî memleket-i Eflâkın muhâfaz-i meâbir ve mesâlikinde ve a'dânın hudûdlarda bi'l-mukâbele kahr ve tenkîle ve sınıf-ı 'askeriyenin idâre-i a'mâlleri emrine ber-muktezâ-ı vakt ve hâl lâzım gelen tedâbîri ve harekâtın icrâsına dikkat ve lâzım teyakkuz ve tebessüre ri'âyet ve resm-i sadâkat ve dirâyeti îfâda dâme-der-meyân-ı gayret ve islâfına min küll'il-vucûh tahsîli rüchâniyet eyledikde mevmiyu ma'lûm ve ba'd- ezîn dâhi senin rızâ-ı meyâmi irtizâ-i pâdişâhanem muvâfık ve muktezâ-ı vakt ve hâle mütâbık olarak mühimm-i saltanat-ı seniye ve uğuru devlet-i 'aliyemin a'dânın kahr ve tenkîllerine ve memleket-i Eflâkın muhâfazâsına evvelkinden bir kaç kât ziyâde etvâr-ı sadâkâte ve gayyûrane ibrâzına bezl-i muhassal ve sa'y ve kudret erecekin nezdimizde daverânımın emr-i gayr mevhum olmağın şimdiye dek muhâfazâ-i hudûd ve enhâ vâki' müzâr a'dâ husûslarına sünûh eden hizmet ve sadâkatin min küll'il-vucûh karînen tahsîne ve ve rehînen ve müsâbâşı ve akraba olmakla hem başı berhûdâr ve havâna 'amîm-ı ahvâl şehriyârânımdan beherdâr olasın tamamı şart-ı sadâkat ubûdiyyete icra eyledik bundan böyle dâhî geceyi gündüze katarak ve hâb ve rahâtı terk ederk ve kat' himmetine fütûr götürmeyerek ve ordû-yu hümâyûnumdan südür eden evâmir-i şerîfe ve sadr-ı a'zam cânibinden tevârüd eden tahrîrâtın muktezâlarıyla 'amel ve hareket eyleyerek dilhâh-ı pâdşâhanem üzre düşmandan ahz-ı sâr ve intikâm olmak esbâbına istihsâline sarf-ı nakdîne liyâkat ve hidamât sâbıkâ ki me'selâ hakkı ilâvesiyle meşkûr-ül- mesâ'i olmağı bezl ve sa'y ve mukadderat ve sadr-ı a'zam müşarûn-ileyhin hakkında olan hüsn ve şehâdetini tasdîki ve te'yîde sarf-ı liyâkat ve

bir mâddede ma‘âz-Allâhu te‘âlâ evâmirîne kusûr vukû‘na bi-gâyet tevakki ve mubâ‘adet eylemek için rikâb-ı hümâyûnumdan hassaten iş bu emr-i ‘âlişanım ısdâr ve (boşluk) ile ırsâl olunmuşdur. İmdi bu vakitler evkât-ı sâireye kıyâs olunmayıp tamam-ı hidmed ve gayret günleri idiği ve devlet-i ‘âliyemin düşmanları olan Moskovlû ve Nemçeden ‘avn ve i’nâyet bâri ile gereği gibi ahz-ı sâr ve intikam olunmadıkca seyf-i cihâd şehriyârânım dâhilnîm olmamak cezm-i gerde-i şâhânem olub bi-mennihi te‘âlâ bu sene-i mübârekeke memâlik-i a’dâya her taraftan hucûm ve iktimâm ve il ve memleketleri tahrîb ve nisâ ve sıbyânları sabî ve istirkâk ve emvâl ve eşyâve hayvânatları beyne ‘asâkir iğtinâm olmak husûslarına sizin sene-i sâbıkda bir kaç kât ziyâde ikdâm gayret senûha-i ahassî metâlib-i cihândârênim olduğu ve hakkında husn ve tecih-i şehriyârânım tevsîk-i tezâyüd olmakda idiği ve takviye-i bâzûya me’mûrete ve liyâkatine mûcib olur ve sâlimen istihsâline tarafi devlet-i ‘âliyemden tecvîz kusûr olmadığı ma‘lûmun oldukda göreyim seni dâmen gayreti meyân-ı ikdâmında idüb leyl ve nehâr terk-i hevâyı (sh. 56) ve râhat birle a’dâdan gereği gibi ahz-ı intikam alınmak ne makûle tedâbir ve harekâta manût ve mevkûd ise kat‘ vakit geçirmeyüb ve fırsatı fevt etmeyerek bilâ-tevakkuf i‘mâl ve icrâsına ve hâsılı sizden me’mûl ve müntazar hidîvânım olan asâr-ı dirâyet ve mâye-i sadâkat ve gayret muktezasınca muhavvel uhde-i ubûdiyetde kılınan kâfê-i husûsata mütehhemine merâm-ı şehriyârânım muvâfik rû‘yet ve temşitlerine dâme-dermeyân-ı gayret ve suhuf-ı tevârîhe kayd ve sebt olmaga şâyan hidmâd pesnde ibrâzına nisâr-ı cehd ve tâkat ve bir mâddede sermû tehâvün ve na kasîr vukû‘a gelmemesine mezîd-i ikdâm ve dikkat ve lâzımı’ül-inhâ ve ahvâlını peyder pey rikâb-ı muallâ ikâb-ı tâcidârım ve ordû-yû hümâyûnuma tahrîr ve işâret eylemen bâbında.

Fi Evâil-i Ş Sene 1203

Tarsûs Voyvodasının, bir bahane ileri sürmeden derhal zikir olunan mahalden istenilen miktarda asker tahrir ve tahrikiyle ve bin nefis orduyu hümâyuna dâhil olmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 125)

Tarsûs Voyvodası Tûr Oğlu (boşluk) Zide Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin bin nefer süvârî ile sefer-i hümâyûnuma me’mûr kılınmasına vaktiyle vürûd etmediginden ve müştâ-yı ‘askerî tertîle muktezî olduğundan

me'mûrine müsennâya tahvîl ile ol mikdâr 'askerî ordû-yû hümâyûnuma müştâsına îsâle sürât ve şitâb eylemek ve te'kîd me'mûriyet ve isti'câline muhtevî evâmir-i şerîfe ısdâr ve irsâl olunduğundan mâ'adâ muahharan dahi alâ eyyî hâle muktezâ-ı me'mûrine üzere ol mikdâr 'askerî istishâb ve hemân hareket ve ordû-yû hümâyûnuma vusûle müsâra'at eylemek bâbında te'kîd ve ta'cîl hâvî emr-i şerîfim ısdâr ve rikâb-ı hümâyânum kâim-makâm Çûkadârlarından Osmân zîde kadrûhû ile tesyîr olunmuş idi. El-hâletü hâzihi Tarsûs kâzasından der-'aliyeme vârid olan i'lâmının isti'câle hâvî sâdır olan emr-i 'âlî kâim-makâm 'âlî makâmım Çûkadârlarından İsmâil zîde kadrûhû ile lede'l-vürûd hilâf-ı emr ve rızâ güne güne â'zâr-ı vâhiyeyi ibtidâr ile 'afvun husûsu inhâ iş'âr olmuş kâfe-i me'mûrine serî'an oldukları mahalden hareket ve me'mûr oldukları mahallere vârub isbât-ı vücûd eylemleri matlûbu kat'a şâhânem olması ve fî-mâba'd îrâd-ı özr edenlerine â'zâr-ı vâhiyelerine iğnâ olunmayıb te'dîb olunacakları muhakkak idigi cihetden me'mûr tahrîr olduğu 'asâkirî serî'an tekmîl ve istishâb ve bir gün evvel ordû-yû hümâyûnuma vusûle lühûk kemâl-i ihtimâm ve dikkat eylemek fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen rikâb-ı hümâyûnumda hassaten iş bu emr-i 'âlî şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuştur. İmdi iki düşman baş kaldurub yaz ve kış demeyüb memâlik-i İslâmiyeye tecâvüz ve sû-i kasdları aşikâr olub hal böyle iken müslümânlık iddâsı edenlerin dînî gayret çekenlerin durub oturacak vakitleri olmadığı mukaddem ve muahher sâdır olan evâmir-i şerîfde iş'ar olmuşiken senden hamiyet ve diyânet me'mûliyle îzâ' ol cihede ba'de müştâ-yı me'mûr kılınıb bu emr-i dînde hâb ve râhatı terk eylemen gayri özr ve illet müsennay-ı ordû-yu hümâyûnuma vürûdun melhûz ile bu anadeğın adem-i vürûdun hakkında mu'âmel-i ahar zuhûruna icâb etmiş isen bu def'a dahi iğmâz ile mu'âmele olunmağa ve bundan sonra tereddüd ve te'hîr eylemek lâzım gelir ise hakkında mu'âmele-i ahar zuhûr edecek ma'lûmun oldukda muktezâ-yı me'mûrin üzerine bin nefer süvârîyi bir an ve bir dakika evvel ordû-yu hümâyûnuma irsâl ve isâl ile rehâvet-i sâbıka ki imhâya dahi ve hilâfî hareketle mazharı cezâ olmakdan nefsinı siyânet eylemen bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 1203

Derkenar: Mûmâ-ileyhin me'mûriyetini Adana vâlisi ma'iyetine tahvîl olunmuşdur

Kentü Zâde Ahmed'in, bir bahane ileri sürmeden derhal istenilen miktarda asker tahrir ve tahrikiyle ve bin nefis orduyu hümayuna dâhil olmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 126)

Kentü Zâde Ahmed Zîde Kadruhûya Hüküm Ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin bedeninden iki yüz elli nefer süvârî ‘asker techîz ve istishâb ile ordû-yû hümâyûnuma ve ‘azîmet ve vusûle şitâb ve sürât eylemek bâbında bundan akdem emr i şerîfim ısdâr olunduğundan mâ‘adâ muahharân dahi ol mikdâr süvârîyi istishâb ve mahal-i me‘mûre vusûle şitâb eylemek için emr-i ‘âlî sâdır olub şimdiye dek ordû-yû hümâyûnuma vusûle me‘mûl iken henüz yerinden hareket etmediğinden mâ‘adâ el-hâletü hâzihi Dâmişmendi kebîr kâdisından der‘aliyeme vârid olan i‘lâmî mübâşir hassa hasekîlerimden Yakûb haseki zîde kadruhûunun arzın hülâsası müğâyir emr ve rızâ a‘zâr-ı vahiyeyâ ibtidâr ile nısf-ı mîrî niyâzında oldukda îmâ ve iş‘âr olmuş vakitlerde hiç müsâ‘id olmadığı ve senin bedeninden me‘mûr tahrîr olduğun ‘asâkir ve si‘râ mertebesinden noksân iken bu vechle mîrî talebî sende me‘mûl olan kârgüzâr ve mahal-i levâzımına münâfi idiği vakit hidmât-ı cihâdı icâb-ı iktidârdân olanların mâlen ve bedenên te‘dîyeye kıyâm edecekleri mevsimler olduğu bedîdâr ve in-şâ’-Allâhu te‘âlâ karîben sadr-ı a‘zam ve serdâr-ı ekermim düşman-ı dîn üzerine hareket üzere olub ma‘âz-Allâhu te‘âlâ ‘asker-i me‘mûrenin gerûye kalmaları a‘dâ-yı dîne ferciyâb ve neticede zararı cümle ümmet-i Muhammede sârî olunan mûcib olunacağı aşikâr olmakdan nâşî fi-mâba‘de tevakkuf vukû‘na tecvîz etmeyerek bedeninden tahrîrine me‘mûr olduğun sâlif‘üz-zikr iki yüz elli nefer süvârî ‘askerî tuvâna ve bahâdır ve darb ve harbe kâdir olarak ve bir neferî noksan ve na-tuvâna olarak serî‘an ve ‘âcelen tekmîl ve bi‘n-nefs istishâb ve bir an akdem ve bir dakika mukaddem mahalinden hareket ve ordû-yû hümâyûnuma vusûle ve hidmâtı gazâda kıyâm ve müsûle şitâb ve mübâderet eylemek fermânım olmağın te‘kîden ve isti‘câlen hassaten rikâb-ı hümâyûnumda iş bu emr-i ‘alîşânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mûmâ-ileyhsin bu husûsu mevâd-ı uhrâya kıyas olunmayıb bu bâbda umûru dîn ve devlet ‘aliyemden olmak hasebiyle bu bâbda mikdâr-ı zerre a‘zâr ve illet ber-vechle ferîd-i sâmi ısga‘ ve ahbâr olunacağı ve irâd-ı özr edenler haklarında beher hâl dünyâ ve ukbâda bâ‘is-i pişmân ve nedâmet olacağından şübhe olmadığı ve sende ol mikdâr süvârî ile bir gün evvel ordû-yû hümâyûnuma isbât-ı vücûd eylemek matlûb-ı şâhânem idiği ma‘lûmun oldukda vech-i meşrûh ve mukaddemâ sâdır olan em-i şerîfim mezmûn ve muktezâ-yı me‘mûrin üzere bedeninden i‘ânet‘ül- cihâd iki yüz elli nefer darbe vr harbe kâdir müsellah ve mücehhiz süvârî ‘askerî ‘serîan ve ‘âcilen tahrîr ve tekmîl ve bi-mennihi te‘âlâ bir gün evvel ve bir sâ‘at mukaddem ordû-yu hümâyûnuma vusûle ve hidmâtı

gazâ ve cihâda kıyâm ve müsüle mezid-i ihtimâm ve dikkad ve ba'd-ezîn dâhî ednâ kusûr ve rehâvet ve öZR ve illet irâdına ve tahrîrâtı peymânîl irsâliyle ifâte-i vakt ve te'hîr maslahatı mühimmeye tecvîzden ve 'asker-i mezkûrenin birisini noksan ve natuvâna olmak misullû vaz' ve hâlet vukû'yla mazharı muâheze ve ikâb olmakdan bi-gâyet tehâşî ve mücânebet ve şerî'an mahalından hareketini der'aliyeme tahrîr ve iş'âr eylemen bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 1203

(sh. 57) Derkenar: İş bu emr-i 'âliye imtinâve İçâruz iskelesinden 'asker ile Geliboluya mürûr ve bir güne meks ve ikinci güne Geliboludan hareket ve ordû-yû hümâyûna 'âzim olduğuna nâlık Gelibolu nâibinden vârid olan bir kıt'a i'lâmının mefhûmuna ba-fermân 'âlî şerh verilmiştir

Fî 24 N Sene 203

Bir sûreti: Bōrikî mîr Osmân şeyh oğlu Abdulhalîm zîde kadrühûya bedeninden üç yüz nefer süvârî ile ordû-yû hümâyûna me'mûretine hâvî mukaddemâ emr-i şerîfim sâdır olduğundan mâ'adâ muahharân dahi me'mûretini Belgrad cânibi ser'askerî ma'iyetine sarf ve tahvîl olduğunu muhtevî ordû-yû hümâyûna emr-i 'âlî sâdır olduğu ve kendüsüne bu def'a mîrîsiyle beş yüz başlık geldiğini ahbâr eylediği haseki merkûm arz-ı hâline iş'âr olunmuş idiği beyânıyla isti'câli için iktizâsına göre.

Hacı Ömer Raşit'in, bir bahane ileri sürmeden derhal zikir olunan mahalden istenilen miktarda asker tahrir ve tahrikiyle ve bin nefis orduyu hümâyuna dâhil olmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 127)

Akşehir Sâkinlerinden El Hac Ömer Râşid Zîde Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin bedeninden tahrîr edeceğin beş yüz nefer süvârîden mâ'adâ mâiye emr-i şerîfe mücibince diğER beş yüz nefer mîrî süvârî 'asker tahrîr ve bi'n-nefs istishâb ve ordû-yû hümâyûna 'âzîmet ve vusûe şitâb ve sürât eylemek bâbında me'mûrine hâvî emr-i şerîfe imrâr ve beş yüz neferin iktizâ eden mîrîleri sadr-ı a'zam cebêhâneci bâşısı Süleymân zîde kadrühû mübâşeretiyle irsâl olduğundan mâ'adâ gözlerine 'alîl-i vefk marazına mübtelâ olub rukûb ve nüzûle iktidârın

olmadığından bi'n-nefs 'afvun niyâzında olduğundan ordû-yu hümâyûna üzre me'mûriyetini ordûdan sûdur eden emr-i şerîfe mûcibince Vidîn ser'askeri ma'iyetine tahvîl olduğu beyânıyla bi'n-nefs sefer-i hümâyûnuma 'azîmete iktidârın olmadığı sûrette muahharân ordû-yû hümâyûnumdan sâdır olan emr-i şerîfe mûcibince serî'an ve 'âcilen ol mikdâr süvârî 'askerî tahrîr ve tekmîlen oğlun Akşehir mütesellimi Abdullah zîde kadrühû üzerlerine başbuğu ve karındâşı el hac Ebubekr zîde kadrühûuya dahi kethüdâ nasb ve ta'yîn birle bir an akdem ve bir dakika mukaddem yerlerinden ihrâç ve Gelibolu tarafına tesyîr ve ser'asker müşarûn-ileyh ma'iyetine îsâlleri esbâbını istihsâle ihtimâm ve dikkat ve 'asâkir-i mezkûre Geliboludan mürûr edinceye kadar sen dâhî der'âliyeme varîde mübâderet eylemek için muahharân dahî emr-i şerîfim sâdır olmuş idi el-hâletü hâzihi Akşehir kâdisından der'âliyeme varîd olan i'lâmının isti'câle me'mûretine hâvî sâdır olan emr-i 'âlî kâim-makâm 'âlî makâmım tâtârlarından İbrahim zîde kadrühû ile lede'l -vürûd ber -muntûk emr-i münife Canderoz tarafına ser'asker müşarûn-ileyh ma'iyetine vusûle müte'ahhid olduğundan tahrîr ve inhâ olmuş olduğu mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfe mûcibince 'amel ve hareket dâmen-der-meyân gayret birle 'asâker-i mezbûreye bi't-tamâm serî'an tekmîl ve ihrâç ve bir gün evvel mahal-i me'mûra irsâl ve îsâlleri esbâb-ı istishâl mezid-i ihtimâm ve dikkat eylemek fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen hassaten iş bu emr-i 'âlişanım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mûmâ-ileyhsin bu husus mâdde-i uhrâya kıyâs olunmayıb bi-gayet ehemm ve ikdam-ı umûrdan olmağın bu bâbda mikdâr-ı zerre kusûr ve rehâvet emrâr-ı vakt ve tehîr maslahat-ı mûcebi hâlet vukû'na cesaret ber vecihle câiz olmadığı vakitlerde bundan böyle hiç müsâ'id olmadığı ve 'asâkir-i me'mûrenin serî'an ve 'âcelen ser'asker müşarûn-ileyh ma'iyetine erişmeleri farz mertebesinde idiği ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh mukaddemâ sûdur eden emr-i münifime mezmûne ve muktezâ-yı me'mûretin üzerine bedeninden ve mîrîden tahrîrine me'mûr olduğun salif'üz-zikr bin nefer süvârî askeri tuvâna ve bahâdır ve harb ve darbe kâdir olmak ve bir neferi noksan ve na tuvâna olmamak vechile ve müsâra'at techîz ve tekmîl birle bir an akdem ve bir dakika mukaddem yerlerinden ihrâç ve ser'asker müşarûn-ileyh ma'iyetine irsâl ve îsâlleri esbâbına istihsâle kemâl-i ikdam ve gayret ve ba'd-ezîn iğmâz ve betâet ve hilâfi emr ve rızâ asâkir-i mezkûrenin noksan ve na tuvâna olmalarını mûcib ednâ vaz' ve hareket vukû'yla mazhar ve muâheze ve itâb olmakdan bi-gayet ittikâ ve mübâderet eylemek bâbında.

Derkenar: İş bu emr-i ‘âlî lede’l-vüsûl...me’mûren mâh-ı şa‘bânın yigirmi birinci günü ‘azîmet üzre olacağı nâtık Kütahya nâibinden vârid olan i‘lâmının mefhûmunu bâ-ferman ‘âlî şerh verilmiştir.

Fî 2 N Sene 203

Dürzi Hacı Hasan’ın, bir bahane ileri sürmeden derhal zikir olunan mahalden istenilen miktarda asker tahrir ve tahrikiyle ve bin nefis orduyu hümayuna dâhil olmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 128)

Kütâhyada Dürzî Hâcı Hasan Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin i‘ânet’ül-cihâd kendü bedeninden iki yüz ceng-âver piyâde ‘asker tahrîr ve techîz ve ma‘iyyetine istishâb birle evvel baharda hamiyet-i asârda ordû-yû hümayûna mülhak olmak bâbında me’mûretine hâvî sâdır olan emr-i ‘âlî divân-ı hümayûnum küttâbından Sâlih kelâmî zîde kadrühû mübâşeretiyile lede’l - vürûd senden ol mikdâr ‘asker ile mahal-i m’mûra vusûle me’mûl iken evvelen yerinden hareket etmediğinden mâ‘adâ halen perişân olub ol mikdâr ‘asker tahrîrne adem’ül-iktidâr olmadığından bahisle ve si’râ mürettib ‘asker tahrîr ve savb-ı maksûda ‘azîmet edeceğin Kütâhya kâdisından vârid olan i‘lâmının derç ve tastîr olunmuş. El-hâletü hâzihi evvel bahâr duhûl eden vâfir-i mert olub sadr-ı a‘zam ve serdâr-ı ekremim karîbe düşman-ı dîn üzerine hareket üzre olduğu ve ‘avn-ı hakla a’dâ-ı dînde gereği gibi ahz-ı sâr ve intikam niyet-i hâlisesiyle cem-i asâkirî mürettibine bir an akdem mahâl-i me’mûrelerine isbât-ı vücûd eylemeleri hususuna ikdâm ehemmi mühimmeden idiği vâzih ve aşikâr oldukdan nâşî eğer şimdiye dek ol mikdâr ‘asker ile yola hurûç etmemiş isen ba’d-ezîn ve bir dakika tevakkuf vukû‘na tecvîz etmeyerek bi’t-tamâm serî’an tahrîr ve istishâb ve bir gün evvel mahal-i me’mûre vusûle ziyâde ikdâm ve şitâb eylemek fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen rikâb-ı hümayûnumdan hassaten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve(boşluk) ile ırsâl olunmuşdur. İmdi bu husus mâdde-i uhrâya kıyâs olunmayıb bi-gayet ehemmi ikdâm umûrunda olduğu bedîdar ve ma‘âz-Allâhu te‘âlâ ehl-i İslâma sû-i kasd niyet-i bâtilesiyle iki düşman birbirlerine metânet vererek memâlik-i İslamîyeye hucûm edecekleri aşikâr olmak hasebiyle bi’l-cümle ümmet-i Muhammede gazâyâ ‘azamet ve eshâb-ı liyâkat olanlara mâlen ve bedenen i‘ânet’ül-lâzime diyânet olduğu ve bu emr-i diyânet iğmâz ve rehâvet ve irâd-ı özr ve illet edenler haklarında ebvâbı ‘afv mastûr olub dünyâ ve ahrette eşeddi azâb ile mücâzât edecekleri ve îfâ-ı muktezâ-yı

me'mûriyet edenlerin mübtelâ oldukları meşakkatler bu vecihle zâi' olmayıb mazhar-ı mükâfât kılınacaklarından şübhe olmadığı ma'lûmun oldukda i'ânet'ül-neferâ kendu mâlından ol mikdâr piyâde 'askerlerine ve müntehib olarak serî'an ve 'âcelen tahrîr ve techîz ve bir an akdem ve bir sâ'at mukaddem yerinden hareket halâl-ı râhda fukarâya zulüm ve ta'addî vukû'na tecvîzden mücânbet ederek mahal-i me'mûrine vusûle ve hidmât-i gazâda kıyâm ve müsûle nisâr ve sa'y ve kudret ve fî-mâba'd ednâ iğmâz ve rehâvet ve imrâr-ı vakt cesâretle dünyâ ve ukbâda mübtelâ-yı hizlân ve hüsrân olmakdan bi-gayet tehâşî ve mübâ'adet eylemek bâbında.

Fî Evâil-i B Sene 1203

(sh. 58) Bir sûreti: Kara tekeli 'aşîretinden hâcî Mahmud bey zîde kadrühûya i'ânet'ül-cihâda 'aşîretinden olmak üzer malından beş yüz nefer süvûrî ceng-âver 'asker tahrîr birle evvel bahârda ordû-yu hümâyûnuma mülhak olmak üzere me'mûretîçün emr-i 'âlî sâdır olmadığı ve me'mûrinin-i mezkûrede Belgrad ser'askeri ma'iyetine ordûdan sudûr eden emr ile tahvîl olduğu ve isti'câle hâvî sâdır olan emr-i 'âlî lede'l- vusûl ol mikdâr 'askerin tedârikine iktidârı olmayıb bu piyâdece 'azîmet edeceği Alaşehir kâdisından vârid olan i'lâmının tahrîr olunmuş idiği beyânıyla kudreti mertebe 'asâkir tahrîr ve serî'an mahal-i me'mûra 'azîmete ibtidâr eylemesi isti'câli için vech-i meşrûh üzere.

Bir sûreti: Alıcı 'aşîretinin beği Atmaca bey zîde kadrühûya i'ânet'ül-cihâda 'aşîretinden yüz elli nefer ceng-âver süvârî 'asker tahrîr birle evvel bahârda ordû-yu hümâyûnuma mülhak olmak üzere me'mûretine hâvî emr-i 'âlî sâdır olduğu ve me'mûret-i mezkûrede Vidin ser'askeri ma'iyetine tahvîl olduğu ve ordû-yu hümâyûnun bûcada bulunması bâbında sâdır olan emr-i 'âlî kâim-makâm âlî makâmım Çûkadârlarından Hüseyin zîde kadrühû ile lede'l-vusûl 'asâkir-i merkûmeyi tedârike iktidârı olmayıb kendûsu piyâdece 'azîmet edeceği Alaşehir kâdisının i'lâmında inhâ olunmuş idiği beyânıyla kudreti mertebe 'asker tahrîr ve serî'an mahal-i me'mûra 'azîmet ibtidâar eylemesi isti'câli için ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti: Çâyır 'aşîretinden Bâycâ beğ zîde kadrühûya i'ânet'ül-cihâda kendû 'aşîretinden olmak üzere iki yüz nefer süvârî ceng-âvar 'asker tahrîr birle evvel bahârda ordû-yu hümâyûna mülhak olmak üzere emr-i 'âlî sâdır olduğu ve me'mûret-i mezkûrede ba'dehu Belgrad ser'askeri ma'iyetine ordûdan sudûr eden emr ile tahvîl olduğu ve isti'câle hâvî sâdır olan emr-i münife lede'l-vusûl ol mikdâr 'askeri techîze kudreti olmayıb kendisi piyâde edeceği vârid olan i'lâmının tahrîr

olunmuş idiği beyânıyla kuderti mertebe ‘asker tahrîr ve serî’an mahal-i me’mûra ‘azîmet ibtidâr eylemesi isti’câli için ber-vech-i meşrûh.

Baltemus ve Borla ve İneada ve Sendal limanı tabir olunan mahallerin muhafazası için hükümde isimleri sayılı mahallerden asker tahrir edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 129)

Çorlu ve Vîze ve Sarây ve Pînâr Hisârı ve Medye Kâzalarına ve Otuz Üç Sekbânlarına Nısf Ortâsı Zâbitânı ve Neferâtı ve Zikr-i Âtî Kâzaların Serdârı ve İş Erleri ve Söz Sâhibleri Zîde Kadrühûmâ Hüküm Ki:

Ortay-ı merkûme zâbitân ve neferâtıyla Bâltémûs ve Borlâ ve İneadâ ve Sendâl lîmânı tâbir olunur mahallerin masûn-i a’dâdan hıfz ve hirâsetleri husûsuna me’mûretlerine hâvî bundan akdem emr-i şerîfim ‘âlî şânı ısdâr ile irsâl olunmuş idi. El-hâletü hâzihi mahall-i merkûmede ekalle mertebe dört beş yüz nefere muhtâç idiği ve zikri âtî kâzalarında vâki’ orta-i mezkûre neferâtlarına mâ’adâ sâ’ir ortaların ma’lûm’ül- mikdâr neferât dahi zâbitân mûmâ-ileyhin ma’iyyetine me’mûr ve ta’yîn olmaları ve rûz-i kâsıma değın ikâmet eylemeleri muktezî idiği inhâ ve ihbâr olduğuna binâen zikr olunan kazâlarda sâkin ortaların neferâtları ocakdan ta’yîn olunan mübâşir ve zâbitân ve cümle ma’rifetiyle alâ eyyi hâl ihrâç ve orta-i merkûme zâbitânı ma’iyyetine mûcib olmak üzere irsâl ve îsâller husûsuna ve bir neferînin geriye kâlmasına irâde-i ruhsat ve cevâzdan tehâşî ve mûcânebet eylemeniz fermânım olmağın me’mûretlerine hâvî te’kîden ve ihtimâmen iş bu emr-i ‘âlîşânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlâna ve zâbitân ve sâ’ire mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzere zikr olunan mahallerin evvel bâ evvel takvîye ve istihkâmî lâ-büdd mertebe-i vücûbda olduğu ma’lûmunuz oldukda kazâhâ-i mezkûrunda sâkin olan orta-i merkûme neferâtından mâ’adâ sâ’ir ortaların neferâtlarına dâhî me’mûr oldukları vechile buldukları mahallerden ma’rifetine ve mübâşir mûmâ-ileyh ma’rifetiyle bâyî vechi kânî ihrâç ve orta-i merkûme zâbitânı ma’iyyetine ber kadim akdem irsâl ve îsâlleri husûsuna bi’l-ittihâd ve-lâ- ittifâk bezl-i mukadderat ve sa’y bi-kusûr etmeyub hilâfında tehâşî ve mûcânebet eylesiz deyû hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda sekbân bâşı esseyid mehmed beğ dâme mecdühû tarafından mühürlû mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunması bâbında.

Fî Evâil-i B Sene1203

Kütahya'dan orduya doğru yola çıkan askerinin yolda gereken ihtiyaçlarının giderilmesi konusunda yardım edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 130)

Kütâhyadan Ordû-yu Hümâyûnuma Vârinca Yol Üzereinde Vâki' Kuzât ve Nüvvâbına ve Şehir Kethüdâları ve Zâbitân ve İş Eplerine Hüküm Ki:

Kütâhya mütesellimi Mehmed zîde kadrühû me'mûr olduğu üç yüz nefer 'askerî tahrîr ve techîz ve istishâb ile yerlerinden tahrîk ve ordû-yu hümâyûnuma îsâl olan... ba-arz-ı hâl inhâ ve 'asâkir-i mezkûrenin esnâ-yı râhda iktizâ iden mekûlatlârını akçe ile si'r râici üzre satanlardan iştirâ ve i'tâsına mu'âvenet olunarak bir gün evvel mahal-i me'mûrelerine serî'an vusûllerine mûcib olur hâletden istishâline dikkat olmak bâbında emr-i şerîfim sudûruna istid'â olunmağla neferât-ı merkûmenin esnâ-yı râhda iktizâ eden mekûlatlârı rızâlarıyla satanlardan akça ile raici üzre iştirâsına mu'âvenet olunmak fermânım olmağın imdi sen ki mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhsiz ber- vech-i meşrûh 'asâkir-i merkûm Kütâhyada ordû-yu hümâyûnuma vârinca esnâ-yı râhda her kangınızın taht kazâsına vâsil olur ise iktizâ eden mekûlatlârının si'r râici üzre satanlardan akça ile iştirâsına mûmâna'at olunmayıb tedâriki ve ve i'tâsına mu'âvenet ve müzâharat olarak bir sâ'at evvel savb-ı maksûda irsâl ve îsâlleri esbâb-ı istihsâline bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve muğâyir emr-i rızâ mûmâna'at ve muhâlefet vukû'yla meks ve te'hîrleri müstelzim olur hâlâte tecvîzden bi-gâyet ittikâ ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 1203

Mısır eyaletinden yaşayan gayrimüslimlerin cizyelerinin toplanması için gönderilen memurlara gerekli kolaylıkların gösterilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 131)

(sh. 59) Hâlâ Mısır Vâlisi Vezîrim İsmâil Paşaya ve Mısır Kâdisına ve Şeyh'ül-Belde İsmâil Beğe ve Ümarâ-i Sâ'ireye ve Berrî Ocağı Zâbitânı Zîde Kadrühûma Hüküm Ki:

İklim-i Mısırdaki mütemekkim ve mevcûd olan mürûr ve ubûr iden kefer-i Kıbtî ve Arâmeni ve Acem ve Yehûd ve sâ'ir nasârânın şer'an rikkalarına mazrûbe olan cizyeleri memâlik-i mahrûse sâ'ire re'âyaları misüllü hâl istihkâklarına göre esnâf

şettî i'tibârıyla taraf-ı devleti 'aliyeden gönderilen doksan bin aded evrâk tevzî' ve malları ber-mûcib şurût-ı tahsîl oluna geldikte mesbûk ve el-hâletü hâzihi bin iki yüz dört senesi evrâk-ı sâbika üzre sen ki Vezîr müşârûn-ileyhsin tarafına irsâl olunmak üzere fermân-ı 'alî sâdır olmakla şeref-efzâ sudûr olan fermân-ı 'alî ve sâbika mûcibince iklim-i Mısırdâ mevcûd kâfê-i ahâlî zimmet-i re'âyânın sâbıkâda olduğu vecihle ale'l-re's cizyeleri cibâyeti için tarafından ta'yîn olan cizyedâr ve kâtib ve nâzırlarını gerek şeyh'ül-belde ve ümarâ-i sâ'ireye ve gerek ocağa seb'a zâbitânı mûmâ-ilyhüma taraflarından güzâr adamlar terfîk olunarak şehir kasaba ve kurrâda tavattun ve mürûr ve ubûr eden ehl-i zimmet keferiyi tahrîr ve minvâl muharrer üzre evrâkları i'tâ ve mal cizyelerini cibâyet ve tahsîl bi'l-ittifâk bezl-i sa'y ve mukaddirîn eylemeniz için sana ve mevlâna ve şeyh'ül-belde ve ümarâ-i sâ'ireye ve berrî ocağı zâbitânı mûmâ-ilyhüma hitâben divân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim tahrîr ve cizye muhâsbesi ve ordû-yu hümâyûnuma ilim ve haberleri i'tâ olunmasına hâlâ rikâb-ı hümâyûnumun bâş defderdârı olan İsmâil dâme mecdühû i'lâm etmekle i'lâmı mûcibince fermânım olmağın rikâb-ı müstetâbımda divân-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki Vezîr müşâr ve mevlâna ve şeyh'ül-belde ve ümarâ-i sâ'ireye ve berrî ocağı zâbitânı mûmâ-ilyhümasız sâbika mûcibince iklim-i Mısırdâ mevcûd kâfê-i ahâlî zimmet-i re'âyânın sâbıkâda olduğu vecihle ale-l-re's cizyeleri cibâyeti için ta'yîn olan cizyedâr ve kâtib ve nâzırların kâr-güzâr adamlar terfîk olarak şehir ve kasaba kurrâda tavattune mürûr ve ubûr eden ehl-i zimmet keferânın tahrâr ve ber-minvâl muharrer üzre evrâklarını i'tâ ve mal cizyelerinden cibâyet ve tahsîl husûsunda bi'l ittifâk bezl-i sa'y ve mukaddert ve hilâf-ı emr-i rızâ vaz' ve hâlet vukû'na irâe-i ruhsat ve cevâzdan hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 1203

Bozcaada muhafızlığının Turnacı Başı Nuh'a verildiğini bildiren hükümdür.

(Hüküm 132)

Bozca Adâ Cezîresinde İkâmet Üzre Olan Tûrnacı Başı Nuh Zîde Mecdühûya Hüküm Ki :

Sen ki zâbiti mûmâ-ileyhsin emekdâr ve kârgüzâr ve zabt ve rabt sâhib-i ikdidârlarından olub senden her vechile hidmet ve sadâkat me'mûl olduğu ecilleden cezîre-i mezbûrun muhafızlığı zâbitliği sanâ ihâle olunmak fermânım olmağın iş bu emr-i 'âlîşanım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mûmâ-ileyhsin

muhâfiz-ı merkûmdan kânî çâvûşan ve çorbâcıyân ağavât ve alamdârâna ve ihtiyârâna ve bil-cümle yamâğân seni üzerlerine zâbit bilûb sözünden taşra ve râkiden hâriç vaz' ve hareket olunmak ve sen dahi cemi' umûrunu ahkâm şer'î şerfi vukû'nı tatbîk eylemekden sermu kusûr eylemeyüb sükkân ve lâtin-i emin ve râhatlarına bâ'is hidmâtı müstahsine mebrûra vücûd getirmeğe dikkat ve birle vâris ma'rûf fevt olan dergâh-ı 'âlî yeniçerî ve onâ tâbi' olanlarına muhalledât ve metrûkâtlarına ma'rifet-i şer'î ile sevk-i sultânın furûzat ve hazır olan nukûdunu mûmzî ve mahtûm defter müfradâtıyla cânibî ocağa irsâl ve îsâle mübâderet eylesiz deyû hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda sekbân başı seyyid beğ Muhammed dâme mecdühû tarafından mühürlû mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 1203

Fettah zade Seyit Hasan'ın, bir bahane ileri sürmeden derhal zikir olunan mahalden istenilen miktarda asker tahrir ve mübaşir vasıtasıyla orduyu hümayuna dâhil olmasını bildiren hükümdür.

(133)

Ulukışla Kazâsına Tâbi' Bursak Karyesi Sükkânından Fettâh Zâde Seyyid Hasan Zîde Kadrühûma Hüküm Ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin kendu bebeninden olmak üzre yüz elli nefer süvârî 'asker tahrîr ve bi'n-nefs istishâb ile ordû-yu hümâhûnuma 'azîmet ve vusûle şitâb ve müsâra'at eylemek bâbında bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfe sadr-ı a'zam cebehâneci Ebubekir zîde kadrühû mübâşeretiyile lede'l- vusûl ol mikdâr 'askerî serî'an tahrîr ve istishâb ile bir gün evvel yerinden hareket ve ordû-yu hümâyûnuma vusûle sa'y ve gayret eylemek sana farîza-i zimmet iken el'ân 'asâkir-i mezkûreye istishâb ve mahal-i me'mûre 'azîmet eylemediğinden mâ'adâ ol mikdâr 'asâkirî tedâriki adîm'ül- iktidâr olduğundan bahisle hilâfî emr-i rızâ ve münâfî-i me'mûriyet bazı gûne özr ve illet îrâdına ibtidâr ile 'afvûn husûsu der'aliyeme vârid olan i'lâm ve muhzırdan iş'âr olunmuşıdı. El-hâletü hâzihi evvel bahar duhul edene vâfir-i mert olub bi-mennihi te'âlâ sadr-ı a'zama ve serdâr-ı ekremim karibân düşman-ı dîn üzerine hareket hazır ve âmâde olduğu ve bundan sanra vakti hiç müsâ'id kalmadığı a'dâ-yı dînden 'avn-ı hakla gereği gibi ahz-ı sâr ve intikam niyet-i hâlisêsiyle cem'-i 'asker mürettibine serî'an yerlerinden hurûç ve bir gün evvel mahal-i me'mûrelerine isbât-ı vücûd ve hidmât-ı gazâda kıyâm ve bezl-i mechûd eylemeleri temerrünelerinde ehemmm ve ikdâm umûrunda idiği ve bu bâbda mikdâr-ı zerre irtikâb

kusûr ve rehâvet ednlr dâreynde mübtelâyı eşedd-i ikâb olacakları zâhir ve ayân olmakdan nâşî me'mûr olduğun 'asâkirî serî'an tahrîr ve techîz ve bir gün evvel mahal-i me'mûre vusûle lühûk mübâderet eylemek fermânım olmagın tekîden ve isti'câlen hassaten rikâb-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i 'âlîşânım ısdâr ve (boşluk) ile ırsâl olunmuşdur imdi senki mûmâ-ileyhsin bu husus mevâd-ı uhrâya kıyâs olunmayıb bi-gâyet ehemm ve ikdâm-ı umûrdan olmak mülâsebesiyle bu bâbda a'zâr ve alîl beyhûde irâdıyla vakt ve tehîr maslahat-ı mühimmeye mûcib harekete cesaret ber vech câiz olmadığı ve ber mukavele hidmât-ı dîniyede mikdâr-ı zerre irtikâb kusûr ve betâet vukû'yla izhâr sudûr ve muhâlefet ve iğmâz edenler haklarında iktizâ eden muâmele cezâ birle imhâle tertîb ve icrâ olacağından başka bu misüllüer ahrette dahî giriftârı azâb olacakları ba iştibâh idiği ve 'asâkir-i mezkûrenin 'afvûna musâ'id-i mülûkânem olmayıb bâ-eyyi hâl tahrîr ve savb-ı maksûda îsâlleri matlûbu şâhânem olmagın ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh 'amel ve harekete dâmen-der-meyân-ı gayret birle me'mûr tahrîr olduğun 'asâkirî bi't-tamâm serî'an tahrîr ve techîz ve bi'n- nefis istishâb ile bir gün evvel maha-i me'mûrine îsâl husûsuna kemâl-i sa'y ve ikdâm ve ba'd-ezîn dahi ednâ kusûr ve rehâvet 'avk ve te'hîr maslahat-ı mühimmeye mûcib vaz' ve hâlet vukû'yla mazhar ikâb olmakdan ve 'asâkir-i mezkûreyi noksan ve na tuvâna îsâlden tehâşî ve ittikâ -i tamm ve serî'an yerinden hareketinie der'aliyeme tahrîr ve ifhâm eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 1203

Bir sûreti: Günyazı sükkânından gâzî oğlu Ali zîde kadrühûya yüz nefer ile ordû-ya me'mûr iken kudreti olmadığından kudret-i mertebe 'asker ile 'azîmet edecek ihrâcı me'mûr silahşör hassa Ahmed zîde mecdühû tarafından tahrîratta inhâ ve me'mûreti Vidîn ser'askeri ma'iyetine tahvîl olduğu beyânıyla kudret-i mertebe 'asâkir tahrîr ve me'mûr olduğu mahale 'azîmet eyleyemeiçün isti'câle hâvî vech-i meşrûh üzre.

(sh. 60) Bir sûreti: Beybazarı sükkânından Kânicı oğlu Hasan zîde kadrühû yüz elli nefer süvârî ile ordû-yu hümâyûnuma me'mûr iken ol mikdâr nefer ile 'azîmete adim-i iktidârı olmadığından red ile cevâb virdiği ihrâca me'mûr silahşör-i hassa Ahmed zîde mecdühûdan vârid olan tahrîrâtının inhâ ve me'mûretine ve Vidin ser'askeri ma'iyetine tahvîl olduğu beyânıyla kudret-i mertebe 'asker tahrîr ve me'mûr olduğun mahale 'azîmet eyleyemeiçün isti'câle hâvî ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti: Sukûd voyvodası seyid İbrahîm ve karındâşı Ali ve Kûru bâzâr kal'a sükkânından Boşnâk Ali zîde kadrühû mûmâ-ileyhuma seyid İbrahîm ve karındâşı Ali ellîşer ve mûmâ-ileyh Boşnâk Ali dahi iki yüz yigirmi nefer süvârî ile ordû-yu

hümâyûna me'mûr olduklarına binâen ol mikdâr süvârîyi tahrîr ve istishâb ve savb-ı me'mûra 'azîmet oldukları ihrâclarına me'mûr silahşörü hassa zîde mecdühûdan vârid olan tahrîrâtına inhâ ve me'mûretleri Vidin ser'asker maiyyetine tahvîl olduğu beyânıyla 'asâkir-i merkûmeyi tahrîr ve me'mûr oldukları mahale 'azîmet eylemeleriçün isti'câle hâvî ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti: Ayâş kazâsına tâbi' Kûrâ karyesi sükkânından seyid mîr Mustafa zîde kadrühûya bedeninden iki yüz elli nefer süvârî tedârîki ve ordûya 'azîmet eylemesi bâbında sâdır olan emr-i 'âlî sadr-ı a'zam cebehâneci Ebubekir zîde kadruhû ile lede'l-vusûl ber-mûcib emr-i 'âlî ol mikdâr süvârî ile bir aya dek mahal-i me'mûra 'azîmetine müte'ahhid olduğu Ayâş kâdisının i'lâmının tahrîr olduğu beyânıyla isti'câli için ber-vech-i muharrer.

Derkenar: İş bu emr-i 'âlî lede'l-vusûl merkûm ve sa'y mikdârı 'asker ile Ramazanın on dördüncü günü mahal-i me'mûra sana 'azîmet eylediğine nâtık kaza-i mezbûr ahâlisinden vârid olan bir kıt'a arz-ı hâllerinin mefhûmu bâ-fermân-ı 'âlî şerh verilmiştir.

Fî 19 N Sene 203

Dede Ağazadelerin, bir bahane ileri sürmeden derhal zikir olunan mahalden istenilen miktarda asker tahrir ve tahrikiyle ve bin nefis orduyu hümâyuna dâhil olmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 134)

Çakı Kâzası Voyvodası Dede Ağâzâdeler Zîde Mecdühûma Hüküm Ki

Siz ki mûmâ-ileyhumâsız i'ânet'ül-cihâd kendi bedeninden iki yüz nefer süvârî 'asker tahrîr ve techîz ve bi'n- nefis istishâb ve bu bahârda ordû-yu hümâyûnumda isbât-ı vücûd eylemeniz bâbında hüdâvendigâr-ı sâbık 'amme-ı merhûm ve mağfûr-ı leh sultân Abdulhamid han aleyh'ül-rahmet ve'l-gufrân zamanında sâdır olan emr-i 'âlî şânım dîvân-ı hümâyûnum kalemî küttâbından Sâlih kelâmî zîde kadrühû ile lede'l- vusûl ordû sahrada celbi ma'iyetine me'mûr olduğunuzâ hâvî vürûd eden emr-i 'âlî mûcibince mahal-i me'mûrinine 'azîmete taahhüd eylediginiz Çakı kâdisından der'aliyeme vârid olan i'lâmının tahrîr ve inhâ olunmuş El-hâletü hâzihi ol bahâr duhûl edeli vâfir-i mert olub bi mennihi te'âlâ sadr-ı a'zam ve serdâr-ı ekremim karibân düşman-ı dîn üzerine harekete hazır ve âmâde olduğu 'avn-ı hakla a'dâ-yı dînden gereği gibi ahz-ı sâr ve intikam niyet-i hâlisêsiyle cem'-i 'asâkir-i mürettibine serî'an yerlerinden hurûç ve bir gün evvel mahal-i

me'mûrinlerine vusûl ve hidmât-ı gazâda kıyâm ve müsûl eylemeleri husûsuna ikdâm ehemmi mühimmeden idiği cihetten eğer şimdideki ol mikdâr 'asker tahrîr ve yola hurûç etmemiş iseniz ba'd-ezîn bir dakika fevte ve te'hîr vukû'na tecvîz etmeyerek mukaddema sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince serî'an ve 'âcelen tekmîlen ve techîz ve bir an akdem ve bir dakika mukaddem istishâb ve savb-ı maksûda vusûle ve lühûk kemâl-i sür'at ve şitâb eylemeniz fermânım olmaktan te'kîden ve isti'câlen rikâb-ı hümâyûnumda hassaten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuştur. İmdi iki düşman var kuvveti bâzûyî götürüb memâlik-i İslâmiyeye hücum edecekler bedîdâr olmak hasabiyle muvahhidin üzerlerine gazâyâ 'azîmet farz olunduktan başka aġniyâ-i memâlike ve emsâra mâlen ve bedenen gazâyâ i'ânet ve bi'l-cümle me'mûrinin muhâfaza-i hudûd ve belâd ve müdâfaat-ı a'dâ-yı habâset aġyâr zımmında beher hâl mahal-i me'mûrlarına mevahhidin olunmaları lâzıma-ı zimmetleri olduğı cihetten bu emr-i dînde irtikâb kusûr ve rehâvet ederler ise gayret kılınacakları ve ifâyi muktezâ-ı me'mûrine edenler ez'âfiyla mükâfâta mazhar olacaklarına şübhe olmadığı ve tamâm-ı dîn ve devlet-i 'aliyeme mâlen ve bedenen hidmât ve gubûrâne hareket edeceğı vakitler idiğı siz ki mûmâ-ileyhumâsız ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl muharrir kendü ve gezden i'ânet-ül-cihâd tahrîrine me'mûr olduğunuz iki yüz nefer güzîde ve müntahib süvârî 'askerî serî'an ve 'âcelen tekmîlen ve techîzen ve bi'n -nefs istishâb ve bir an akdem ve bir sâ'at mukaddem ordû-yu hümâyûnuma vusûl ve hidmât-ı gazâda kıyâm mesûle zîyâde sa'y-ı gayret ve ednâ mertebe betâet ve ifâte-i vakti mûcib hâlet vukû'yla giriftâr ikâb olmakdan bi-gâyet tehâşî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Ş sene 1203

Bayramiçden orduya doğru yola çıkan askerinin yolda gereken ihtiyaçlarının giderilmesi konusunda yardım edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 135)

Bayrâmiç Kazâsından Vidine Varınca Yol Üzerinde Vâki' Kuzât ve Nüvvâbına ve Şehir Kethüdâları ve Zâbitân ve İş Erlerine Hüküm Ki:

Bayrâmiç sükkânından hâlâ mezâde mîr Osmân zîde mecdühû me'mûr olduğu beş yüz nefer 'askerî tahrîr ve techîz ve istishâb ile yerlerinden tahrîre ve ordû-yu hümâyûnuma îsâl üzere idiğı bâ tahrîr inhâ ve 'asâkir-i mezkûrenin esnâ-yı râhda iktizâ eden mekûlâtlarını akçalarıyla si'r râici üzre satanlardan iştirâ ve i'tâsına

mu'âvenet olunarak bir gün evvel mahal-i me'mûrlarına sür'at ve vusûllerine müceb olur hâletten istishâline dikkat olmak bâbında emr-i şerîfim sudûruna istid'â olunmak neferât-ı merkûmenin esnâ-yı râhda iktizâ eden mekûlâtları rızâlarıyla satanlardan akçalarıyla râici üzre iştirâsına mu'âvenet olunmak fermânım olmağın ba'dî siz ki mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i meşrûh 'asâkir-i merkûm Kütahyadan ordû-yu hümâyûnuma varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht kazâsına vâsıl olursa iktizâ eden mekûlâtlarının si'r râici üzre satanlardan akçeleriyle iştirâsına mûmâna'at olunmayıb tedâarik ve i'tâsı mu'âvenet ve muzâharat olunarak bir sâ'at evvel savb-ı maksûda irsal ve îsâlleri esbâbına istihsâline bi'l- ittifâk ihtimâm ve dikkat ve mugâyir emr ve rızâ mûmâna'at ve muhâlefet vukû'yla meks ve te'hîrleri müstelzim olur hâlet-i tecvîzden ittikâ ve mubâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 1203

Görevli mübaşirlerin, bir bahane öne sürmeden derhal zikr olunan mahallerden istenilen miktarda asker tahrir ederek orduya dahil olmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 136)

(sh. 61) Anadolunun Sağ Kolunda Vâki' Mevâl-i Fihâm ve Sâ'ir Kuzât ve Nüvvâba ve Zikr Olunan Sağ Kol 'Asâkîrini İhrâcı ve Bundan Akdem Bâ Fermân-ı 'Âlî Sürücüler Sürücüsü Me'mûr Kılınan Saksoncu Başî Esbak Mehmed Refî' ve Mukaddemâ Serdâr ve Serdengeçdî Bayrâkları Küşâdına Me'mûr (boşluk) ve Ba'de İsti'câl Evâmiriyle Gönderilen Tûrnacı Başî Zîde Mecdühû ve Vücûh-ı Belde ve Söz Sahibleri ve Serdâr ve Serdengeçdî Ağavât ve Alemdârâne ve Ocak İhtiyârları Zîde Kadrühuma Hüküm Ki:

Evvel bahar ve nevrûz-ı firûz dâhil ve ordû-yu hümâyûnuma nusret-i mev'ûd sahrâya hurûç ve darb-ı hıyâm üzre olub düşman-ı dîn hizlân karînen her taraftan cem've galebesi ve leşker-i hezîmet karin-i tehiyye ve hudûd-ı islâmiyeye hucûm ve sû-i kâsd fikr-i fâsidenin oldığı ve bu hilâlde Rusyalû ve Nemçelû taraflarından ahz olunageldikde ve tevârud iden câsûsların takrîrlerinden ma'lûm olmakla 'asâkir nusret-i mev'ûdun dahi tîzce gelüb irişmelerine gayret birle memâlik-i islâmiyeye ve hudûd-ı pâdşâhâneme me'mûr oldukları mahallerde mevcûd ve kahr ve termîd a'dâyı bezl-i mechûd eylemeleri la-büdd ve ihrâç ve irsâlleri emrîne bi'l-cümle hükkâm ve zâbitân ve söz sahibleri gayret ve ikdâm eylemeleri bâbında bundan akdem bi'l-defeât evâmîr-i 'aliye-i ekîdesi ısdâr ve irsâliyle cümleye tenbih-i ekîd olmuş idi bu

esnâda livâ'-i şerîf nusret-i tardîf sâyesiyle ordû-yu hümâyûnuma düşman-ı dîn üzerine hareket ve 'azîmet menhî olub 'askeri mürettib-i matlûbenin bir gün akdem ve bir sâ'at mukaddem vürûdlarına taht-ı livâ' âdet-i ihtivâ' rasûl-i kibriyâda mevcûd olunmaları lâzım ve bundan sonra adem-i dikkat birle te'hîrlerine ruhsat-ı münâf-i diyânet ve müâheze te'dîbâta mûcib olmakla siz ki mevlâna ve söz sahibleri ve iş erleri ve ocak ihtiyârları mûmâ-ileyhimsiz düşman-ı dîn ile taraf olub 'asâkirin külliye olarak evvelce gelüb irişmeleri la-büdd ve hidamet-i dîn ve devlet-i 'aliyeme hizmetî olub ve ihrâc-ı 'askerden betâet ve rehâvet tecvîz bir vecihle câiz olmamakla kazalarınızdan kâin eli ayağı tutar darb ve harbe kâdir 'asâkirî serdâr ve serdengeçdi ba'zen gönüllü bayrâklarıyla ve atik ağavât ve alamdârâne tevâbi' ve levâhikleriyle ve dârdebârlarından mübâşerat ma'refetleriyle ihrâç ve me'mûr oldukları ismâilî cânibine ve Moskov ser 'askeri maiyyetine irsâle mezid-i dikkat ve muğâyir fermân-ı 'âlî te'hîr ve yahud noksan 'asker göndermekden bi-gayet tehâşîve mücânebet eylemeniz bâbında bu defa dahi te'kîd ve isti'câle mutazammın fermân-ı 'âlişânım sâdir olmağın iş bu emr-i ısdâr (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi ber-vech-i muharrer mukaddemâ ve bu def'a ısdâr ve irsâl olunan evâmîr-i 'aliyem müceblerince 'amel ve gönderilen memhûr defter-i mantûkunca beher kazadan serdâr ve serdengeçdi bayrâkları ile murettib ve matlûb neferât-ı merkûmeye bir gün evvel ihrâç ve bir ferdî geri kalmamak ve matlûbdan noksan olmamak üzre tamâmen ihrâç ve ber-vech-i şitâb irsâle mübâderet ve senki 'asker sürücüsü ser sakson çavûşan irsâ ve tahrîrât tesâr ile ikdâm ve sağ ve orta kolların serdâr ve serdengeçdi ve gönüllü bayrâklarıyla darb ve harbe kâdir 'asâkirî ve atik ağavât alemdârâne tevâbi' ve levâhikleriyle bir sâ'at akdem ihrâç ve savb-ı me'mûrlarına irsâl gayret ve ikdâm ve mukaddem ve muahhar ihrâç 'asâkir-i me'mûr turnâcı başı ve çavûşan-ı mahsûs ademler irsâliyle te'kîd ve bu emir-i dîne devlet-i aliyemid kusûr ve rehâvet ve ihrâc 'asâkirde tereddüd idenler her kimler olursa olsun müşarûn-ileyhuma emir ve re'y muntazam olarak te'dîb ve kalabend birle icrâya emr-i 'âlişânım bezl-i sa'y ve miknet ve siz dahî betâet güne hareket ve tereddüd ve tesâmüheden tehâşî tâm ve ber-vech-i merâm itmâm me'mûruna ikdâm eylesin ve siz ki mukaddemâ ve ba'de bu husûsa me'mûr mübâşiran mûmâ-ileyhumasız siz dahi gayret ve ihrâç 'asâkire dikkat ve adem-i itâ'at ve te'hîre 'asâkire bâli ve yahud noksan neferât ihrâcına hasâret idenleri sürücüler sürücüsü mûmâ-ileyh tarafına tahrîr ve inhâya mübâderet ve tereddüd tesâmüheden bi-gayet hazer ve ihtimâm me'mûrenize ikdâm ve hilâfında ittikâ-i tâm eylesiniz deyû degâh-ı muallâm yeniçerileri ağâsı iftihârü'l-emâcid ve'l-

ekârim ber hafız Sâlih ağâ dâme ulüvvûhu tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 1203

Varna kalesinin muhafazası için derhal Kocaeli sancağı ve kazalarından asker tahrir olunmasını ve hiç vakit kaybetmeden Varna kalesine doğru yola çıkılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 137)

Kocaeli Sancağında Vâki‘ Mevlâna Akhisâr Kazâsına ve Ocakdan Husûs-i Âti Aşiyana Mübâşir Ta‘yîn Olunan Zîde Mecdühûyua ve Kazâ-i Mezbûre Yeniçerî Serdârı ve İş Erlere ve Söz Sâhiblerine ve Ocak İhtiyârlarına Hüküm Ki:

A‘dâ-yı dîn olan Moskovlû keferesinin sevâhili bahr-i siyâhda sefâine menhûsları geşt ve güzârdan halî olmayıb Vârna muhâfazası îrsâl hasâret sû-i kasd fikr-i fâsidesi mülâhazadan ba‘îd olmadığına binâen evvel bâ evvel muhâfaza-i merkûme ‘asker takvîye ve istihkâmâ mertebe-i vücûd idigi vaz‘ ve ‘aşikâr olmağın atîk serden geçdi ağâlarından kırk altı bölükde Balâbân Mehmed ve hâcî Hasan ve sâ‘ir ağavât ve alamdârân sâhib-i servet ve ‘asker i‘mâline muktedîr olduklarına binâen tevâbi‘ ve ocakları ve külliyatlû neferâtlarıyla Vârna muhâfazasına me‘mûretleri lâ-budd ve mübhem ve muktezâyatdan olmakla bir an akdem ve bir sâ‘at mukadem umûru lâzîmeleri rü‘yet ve külliyetlû neferât ve tevâbi‘ ve ocaklarıyla ‘azîmete müsâra‘at kefkene îskelesine müheyyâ olan sefîneye irkâb ve muhâfaz-i merkûmeye vusûl lühûk mertebede dahî olmağın fermân oldukda iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir mûmâ-ileyh ile ısdâr olunmuş idi vüsûlde sen ki mevlâna ve mübâşir ve sâ‘ir mûmâ-ileyhmsiz bu vakte evkat-ı sâ‘ireye kıyâs olunmayıb mezkûr ale‘l-sâmi ağavât ve alamdârâne külüyetlû neferât ve tevâbi‘ ve ocaklarıyla bir gün akdem alâ eyyî hâl ihrâçlarına ve ağavât ve alamdârâne mekumun a‘zâr-ı bîmâr ile te‘hîr ve tevfikleri ihsâsı olur ise bir dürlü isgâ etmeyub nânparelerine evvel ve âhir vecihle te‘dîbât lâyıkları iddâsına mübâderet olunacağı gûşû-ı hûşları ibkâ birle ağavât ve mütebassırâne hareket ve iki konağı bir ederek mahal-me‘mûrelerine ‘azîmetleri esbâb-ı ististihsâline bezl-i muhassıl ve sa‘y-i mukadderat eyleyyesin deyû hâlâ rikâb-ı humâyûnumda sekbân bâşı olan beğ esseyid mehmed dâme mecdühû tarafına mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 1203

Eskişehir sakinlerinden Mahmud Ağâzâde Mîr Mehmed'in Sultan önü sancağına mütesellim olarak tayin olduğunu bildiren hükümdür.

(Hüküm 138)

Sultânönü Sancağında Vâki' Kazâların Kuzât ve Nüvvâbına Hüküm Ki

Sultânönü sancağına hâlâ Vârna muhâfızı Vezîrim Ahmet Paşa iclâlehunun üzerinde olub livâ-i mezbûrde bundan akdem müşarûn-ileyh tarafından bâ-emr-i 'âlî mütesellim nasb olunan Abdüllatîf zâde el-hac Alî nâm kimesne mütesellimliğ-i mezkûrdan keff-i yed eylediğinden yerine âhir-i mütesellim nasbî muktezî ve Eskişehir sükkânından Mahmud ağâzâde mîr Mehmed zîde kadrühû zabt ve rabt memlete muktedir olmakdan nâşî olur mezkûre mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûruna müşarûn-ileyhuma kapû kethudâsı vekîli tarafından bâ takrîr istid'â olunmakla mîr mûmâ-ileyhin sefer-i hümâyûnum me'mûreti ... mütesellim nasb olunması fermânım olmagın imdi siz ki mevlâna mûmâ-ileyhsiz vech-i meşrûh üzere sefer-i hümâyûnuma me'mûreti olduğu sûretde mütesellim-i mezkûr mîr mûmâ-ileyh zabt ve müşarûn-ileyh tarafına râci olan tayyârât ve 'âidâtı kadîmden olageldiği vechle ahz ve kabz ettürub mütesellimlik umûrunu âhrei dahî ve ta'arruz ettirilmemek bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 1203

(sh. 62) Derkenar: Tuzluca sâkini Hacı Mehmed vefât itmekle tahrîr eylediği 'askerîn üzerine Şerîf zîde kadrûhu istishâb itmeğe emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L Sene 203

Asker tahriri ile görevlendirilen kişilerin, bir bahane ileri sürmeden derhal zikir olunan mahalden istenilen miktarda asker tahrir ve tahrikiyle ve bin nefis Vidin'de orduyu hümâyuna dâhil olunmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 139)

Bayrâmiç Sükkânından Olub Zikr-i Âtî Me'mûrları Üzerlerine Serkerde Ta'yîn Olan Hâdım Zâde Osmân Beğ ve Bu Husûsa Bundan Akdem Mübâşir Ta'yîn Olan Dergâh-ı Mu'allâm Gediklilerinden Bahrî Mehmed Zîde Mecdühûmaya Biga Şehir Kethüdâsı Hâcî Emîr Zâde ve Çâka Şehir Kethüdâsı Emin ve Ünye Şehir Kethüdâsı Halîl ve Tûzla Sükkânından Hâcî Mehmed ve Çâdâh Sükkânından Çâvûşzâde Seyyid Ali ve Ünye ve Bayrâmiç Havâlisinde Elkeli Oğlu ve Bâli Şehir Kethüdâsı Hâcî Ahmed Oğlu Dimetokalı Hâcî Semî Zîde Kadrühûmu Hüküm Ki:

Mûmâ-ileyhum Hâcî Emîr zâde Hâcî Mehmed beş yüz ve Emîn yüz elli Halîl ve Hâcî Mehmed ve Çâvûşzâde Seyyid Ali ikişer yüz nefer süvârî Elkeli oğlu dört yüz nefer piyâde ve Hâcî Ahmed oğlu iki yüz nefer süvârî ve iki yüz nefer piyâde ve Hâcî Hasan yüz elli nefer piyâde ve yüz elli nefer süvârî ‘asker techîz ve bi’n-nefs istishâb Vidin ser ‘askeri ma‘iyyetine vürûda sür‘at ve şitâb eylemek üzere bundan akdem her birine hitâben başka başka sâdır olan evâmir-i ‘aliye ile me’mûr ve ta‘yîn kılınmalarıyla mûmâ-ileyhum sen ki mîr mûmâ-ileyhsin sana semt ve civâr olmak mülâsebesiyle üzerlerine seni ser-kerde olarak yerlerinden tahrîke ve cümlesini ser ‘askerleriyle istishâb ve evvelce serfer-i hümâyûnuma ‘azîmetine irâd-ı ‘aliyeme ta‘alluk eylediği beyânıyla evvel emirde bedeninden techîz ve istishâbına me’mûr olduğun beş yüz nefer süvârî ‘askeri bi-gâyet güzîde müntahib olarak sana tedârik ve istishâb ve mûmâ-ileyhuma dahî muktezâ-yı me’mûretleri üzere mezkûr ne mikdâr süvârî ve piyâda ‘askerleriyle yerlerinden tahrîk ve cümlesine istishâb birle hareket ve yollarda ayak sürmekden ve fukarâya ta’diyene mübâ‘adet olunrak Vidin ser ‘askeri ma‘iyyetine ve vürûd-ı sür‘at eylemek bâbında me’mûretine ve mûmâ-ileyhüm üzerlerine serkerdeliğine hâvî bundan akdem emr-i âlî sâdır olmuş idi el-hâletü hâzihi zikr olunan kazâlar kâdîlarına vârid olan i‘lâmlarında ber vech-i muharrer sudûr eden evâmir-i ‘âlî mübâşir mûmâ-ileyh ile lede’l-vürûd ber mantûk evâmir-i şerîfe cümleliz Cenderoz tarafına ‘azîmete müte‘ahhid olduğunuz derç ve tastîr olmuş bu husûsu mevâdı uhrâya kıyâs olunmayıb ehemm ve ikdâm-ı umûru dîniyeden olmakla ba‘d-ezîn imrâr-ı vakt vukû‘a tecvîz olunmayarak muahharan sâdır olan evâmir-i ‘aliye mezâmîni ve muktezâ-yı me’mûretiniz üzere serî‘an hareket ve bir gün evvel ser ‘asker müşârün-ileyh ma‘iyyetine vusûle mübâderet olunmak fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen hassaten rikâbı hümâyûnumda iş bu emr-i ‘âlî şânım ısdâr ve ihâle olarak gedüklü mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur imdi me’mûrin mûmâ-ileyhüm seni serkerde kılındığından garaz-ı düşmanlarımız her tarafta ayakta olmak mülâsebesiyle gerek me’mûr istishâb olduğun ‘asâkir-i merkûmeye ve gerek me’mûrime mûmâ-ileyhüm istishâb ve cemiyet-i kesîre ile irişmek maslahatına mübtelâ idiği ve ma‘âz-Allâhu te‘âlâ bu vakti evkât-ı sâ‘ireye kıyâs ile ‘acâlaten irişmediği sûretde ve hâtta cümle ümmet-i Muhammede sârî olacağı ve bu bâbda müteallik emr ve rızâ tekâsül ve betâet cesâretle idenler hakklarında ‘afv ve iğmâz mu‘âmelesi mansûb olmadığı ma‘lûmun oldukta âna göre ‘amel ve hareket ve zikr olunan me’mûrları bilâd-ı mezkûr ol mikdâr ‘asker ile bâdî hâl ‘acâlaten yerlerinden ve ba‘d-ezîn ikdâm ve kendilerinden birisi geriye

kalmamak ve ‘askerlerinden bir neferi noksan olmamak vechile cümlesine istishâb ve siz dahi muktezâ-yı me’mûrin lâzım-ı gayret ve hamiyetin üzre bedeninden techîz ideceğin beş yüz nefer süvârî tekâmîl ve hemân hareket ve seyr-i seri‘ ile gelerek bir sâ‘at akem cemiyet-i kesîre ile ser ‘asker müşârün-ileyh ma‘iyyetine vusûl ve lühûk müsâraat ve fî-mâba‘d tehîr ve betâet vukû‘yla mazhar ikâb-ı şâhânem olmakdan bi-gâyet ittikâ ve mücânebet iyleyesiz ve siz ki sâ‘ir me’mûrini mûmâ-ileyhumasız techîz istishâbına me’mûr olduğunuz ‘asâkirin bir neferi noksan olmamak vecihle her biriniz istishâb ve ‘acâleten yerlerinizden hareket ve mûmâ-ileyh ma‘iyyetine savb-ı maksûda ‘azîmet ve bir kadim akdem ve bir dakika mukaddem irişmeğe dâmen-der-meyân-ı gayret eyleyesiz şöyleki tenbihât-ı şâhâneme muğâyir hareket ve ‘acâleten gelmekde tereddüd ve betâet cesâret ile mukaddema sâdır olan emr-i ‘âlî şânımdan münderiç ve ... giriftâr olamaktan tehâşî ve mübâadet eyleyesiz ve sen ki mübâşir mûmâ-ileyhimsin sendahî bu taraftadan hareket ve ol cânibe vârub muktezâ-yı me’mûretin üzre zikr olunan me’mûrleri serkerdeleri mîr mûmâ-ileyh ma‘iyyetine ve tamâmen ‘askerleriyle bir gün evvel yol ihrâç ve bil-istishâb mahal-i me’mûra îsâlleri emrine mezid-i ikdâm ve savb-ı maksûda vusûllerine müş‘ir tahrîrât ahzına sa‘y-i mâlâ kelâm ve ba‘da-ezîn ser-mû kusûr ve tekâsül vukû‘yla mazhar muahharan olmakdan tehâşî ve ittikâ-i tamm eylemek bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 1203

Zikr olunan mahallere avcı başı olarak Mürteza Alemdâr’ın tayin olduğunu bildiren hükümdür.

(Hüküm 140)

Çekmece-i Sağîr ve Kebîr ve Silivri ve Çorlu ve Hayrabolu ve Bergos ve Pınârhisâr ve Vize ve Saray Vize ve Çatalca ve Terkos ve Midye (Boşluk) ve (Boşluk) ve (Boşluk) ve (Boşluk) Kazâ ve Nâhiyelerine Kuzât ve Nüvvâbma ve Bu Daf’a Avcı Bâşî Nasb Olan Mürteza Alemdâr ve Serderân ve Vücûh-ı Memleket ve İhtiyârân Zîde Kadrühûma Hüküm Ki:

Avcı başı olan kimsen ‘azl ve yerine mûmâ-ileyh nasb ve ta‘yîn olamkla avcı başılığı umûruna ve def‘-i mazarrat eşkiyâda kıyâm ve istihdâmına ihtimâm ve mu‘âvenet olunması fermânı olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi vech-i meşrûh üzere ‘amel ve hareket ve mûmâ-ileyhe avcı başılık umûrunun ahz ve def‘-i mazarrat eşkiyâda kıyâm ve istihdâmına ihtimâm ve mu‘âvenet eyleyesiz ve sen ki avcı başı mûmâ-ileyhsin kadîmden olageldiği vecihle zabt ve hafz hirâset-i memleket

ve Istranca ve havâlisinde dâ'imâ geşt ve güzâr ile haydûd ve kuttâ-i tarîk mukavvele senin haber aldığın mahallerde üzerlerine varûb def'-i mazzârları emine ibâd-ı emrine ve neferânını gereği gibi zabt ve rabt dahi ahâli ve ra'iyeye fukarâsına zulm ve ta'addî ettirmekten ve etmekden bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eylesesiz ve havâl-i merkûme âhâlileri seni üzerlerine avcı bâşî bilûb ve râ'iyetden hâriç vaz' ve hareket olmayb ve sen dahi cümle umûrunun şer'i şerîfe ve ahkâm-ı mesbûk ve kânûn ve kadîmi tatbîk eylemek sermu inhirâf etmeyerk yarar-ı hüsnu hizmet bezl-i mukadderat eylesesiz deyû hâlâ rikâb-ı hümâyûnum sekbân başı olan beğ esseyid Mehmed dâme mecdühû tarafına mühürlû mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 1203

(sh. 63) Derkenar: İş bu emr-i 'âlf lede'l-vusûl dört nefer ile 'azîmet üzre olub zirâ'atçı makulesinden olmakla kudretine müretteb dört nefer ile oğlunu irsâl ideceğininâtık mûmâ-ileyhden vârid olan bir kıt'a 'arz-ı hâlin mefhûmu bâ fermân 'alî şerh verilmiştir.

Fî 7 Za Sene 203

Sarı Köy şehir kethüdası Ökkeş'in, bir bahane ileri sürmeden derhal zikir olunan mahalden istenilen miktarda asker tahrir ve tahrikiyle ve oğlu mübaşeretiyile orduyu hümayuna dâhil olunmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 141)

Konâk Kazâsında Sârı Köy Şehir Kethüdâsı Ökkaşi Zide Kadrühûya Hüküm Ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin bedeninden iki yüz nefer piyâde 'asker techîz ve bi'n-nefs ma'iyetine istishâb ve ordû-yu hümâyûnuma vürûda sür'at ve şitâb eylemek bâbında bundan akdem sana ve sâ'ir ma'lûm'ül-isim me'mûrlara hitâben başka başka sâdır olan evânir-i 'aliye ile me'mûr ve ta'yîn kılunub sana ve sâ'ir me'mûrin mûmâ-ileyhum dergâh-ı mu'allâm kapûcu bâşîlarından Mihaliç voyvodası Ataullah dâme mecdühûya semt ve civâr olmak mülâsebesiyle üzerlerinize serkerde olarak yerlerinizden tahrîk cümlelerinizi 'askerleriniz ile istishâb ve lühûk sefer-i hümâyûnuma 'azîmetine irâde-i 'aliyem ta'alluk eylediği beyânıyla evvel emirde cânib-i mîriden tahrâr ve techîz ve istishâbına me'mûr olduğu beş yüz nefer süvârî 'askeri tedârik ve istishâb ve sizi dahî muktezâ-yı me'mûretiniz üzre mezkûr ol mikdâr süvârî

‘askeriniz ile yerinizden tahrîk ve cümleliz istishâb birle hareket ve yollarda ayak sürmekden ve fukarâya ta‘addiden mübâ‘adet olunarak nevrûz-ı firûzdan evvel ordû-yu hümâyûnuma vürûda müsâra‘at eyelemsi için te‘kîdi me‘mûrin ve üzerlerinize serkerdegani ve ba‘dehu me‘mûrin-i mezkûreniz Bosna vâlisi ve ser‘asker ma‘iyyetine sarf ve tahvîl olunmağa hâvî bundan akdem ordû-yu hümâyûnumda evâmir-i şerîfe sâdır olmuş idi el-hâletü hâzihi der aliyeme vârid olan arz-ı hal me‘mûretine muhtevî sudûr eden emr-i âlî lede-l vusûl ihtiyâr ve rukûb ve nuzûli adem’ül-iktidârı olmadığından bahisle yerine oğlun kudretin mertebe ‘asker ile irsâl ideceği tahrâr ve inhâ olmuş el-hâletü hâzihi nevrûz-ı mürûr ideli ve vâfir-i mert olub bi-mennihi te‘âlâ a‘dâ-yı dînden ahz-ı sâr ve intikam niyet-i hâlisisesiyle tamâmı dikat hareket ve muhârebe olduğundan cümle ‘asker-i mürettibinbir an akdem mahal-i me‘mûrlarına isbât-ı vücûd eylemeleri husûsuna ikdâm ememm-i mühimmeden idiği zâhir ve aşikâr olmakdan nâşî muahharan sâdır olan emr-i ‘âlî mûcibince muktezâ-yı me‘mûrin üzere serî‘an ol mikdâr piyâde ‘askeri tekâmîl ve istishâb ve bir gün evvel yerinden hareket ve mahal-i me‘mûra vusûle ikdâm ve gayret eylemek fermânım olmağın te‘kîden ve isti‘câlen rikâb-ı hümâyûnumda hassaten iş bu emr-i ‘âlî şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi cümle me‘mûr bu vechile bir serkerde ile cemiyet-i kesîre ile vürûdlarını başkaca yerlerde olarak ta‘yîn oldukları mahallerde ve mukâbelen düşmanın birbirlerine yardım ve mu‘âvenet ederk işe yarayub nice fevâidî müstelzim olduğu ve serkerde ta‘yîninde garaz-ı düşmanlarınız her tarafda ayakda olmak mülâsebesiyle bir an akdem cemiyet-i kesîre ile gelüb erişmek maslahatına mebnî idiği ve ma‘âz-Allâhu te‘âlâ bu vakti evkât-ı sâ‘ireye kıyâs ile ‘acâlaten irişmelerine sûretde ve vehâmetini cümle ümmet-i Muhammede sârî olacağı ma‘lûmun oldukda ber vech-i meşrûh mukaddemâ sâdır olan evâmir-i ‘aliyede techîz ve istishâbına me‘mûr olduğun ol mikdâr piyâde ‘asâkirin bir neferini noksân olmak vecihle bi’n-nefs serî‘an ve ‘âcilen istishâb ve bir gün evvel ve bir sâ‘at mukaddem yerinden hareket ve serkerde mûmâ-ileyh ma‘iyyetine ‘azîmet ve mahal-i me‘mûre irişmeğe dâmen- der-meyân-ı gayret eyleyesiz şöyle ki tenbihâtı şâhâneme muğâyir hareket ile ‘acâleten gelmekte tereddüd ve betâet eylemek ihtimâli olur ise ikdâm ve gayret ve hilâfında ziyâde tehâşî ve mücânebet eyleyesiz bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 1203

Derkenar: İş bu emr-i ‘âlî lede’l-vusûl merkûm timâr tekahudi dört beş çifte ile ta’ayyun ider makûlesinden olmakla kudretin mertebe neferât ile ‘azâmet üzere olduğunu bir kıt‘a arz-ı halinin mefhûmu bâ fermân ‘alî şerh verilmiştir.

Fî 7 N Sene 203

Bir sûret: Aydıncık kazâsında Soğular çiftliğinde Avaz oğlu Mîr Osmân zîde kadrühûya bedeninden yüz elli nefer piyâde ile ordûya me’mûr olduğu ve me’mûreti Bosnaya tahvîl olduğu me’mûretinden sâdır olan emr-i a‘li kâim makâmı ‘ali makâmım Çûkhadarı Hâfız Mehmed ile lede’l-vusûl kudretine mertebe ‘asker ile ‘azîmete taahhüd eylediği Aydıncık kâdîsının i‘lâmında tahrîr olmuş idiği beyânıyla isti‘câline hâvî vech-i meşrûh üzere.

Cabbar Zade Süleyman Bey’den, bahane ileri sürmeden tahriri istenilen miktarda askerle orduya dâhil olmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 142)

Dergâh-ı Mu‘allâm Kapûcu Bâşlarından Bozok Sancağı Mutasarrıfı Cabbâr Zâde Süleymân Beğ Dâme Mecdühûya Hüküm Ki:

Mukaddemâ sipâh oğullarından müştâ-yı ordû-yu hümâyûnum için bin nefer sipâh serdengeçdi bin beş yüz neferi sen ki mîr mûmâ-ileyhsin ma‘rifetinle Çorumdan ve beş yüz nefer Kırşehir ve havâlisinden tahrîr olunmak üzere Çorumdan beş yüz başılığı erfâk iyâd sâkinlerinden İlbaş zâde Ahmed ve Kırşehirde beşyüz başılığı dahî Kırşehirde sâkin Osmân ağa zâde Mustafa zîde kdrühumâya ihâle olduğu ve ba‘dehu isti‘câle hâvî rikâb-ı hümâyûnumda sipâh ocağı kûthüdâyeri arz-ı hâliyle başka başka ve kezâlik bin nefer silahdâr serden geçdi beş yüz neferini ma‘rifetinle Çorumdan ve beş yüz neferi Kangırından tahrîr olunmak üzere Çorumdan beşyüz başılığı Çorum sâkilerinden bin başı zâde Ali ve Kangırından beşyüz başılığa dahî Kangırı sâkilerinden voyvoda zâde Ahmed zîde kadrühumâya ihâle olduğuna muhtevî başka başka rikâb-ı müstetâbımda dîvân -ı hümâyûnumda evâmîr-i ‘aliyem ısdâr olduğuna mâ‘adâ muahharan mârr’üz-zikr sipâh ve silahdâr serdengeçdi Vidin ser ‘askeri ma‘iyyetiyle me’mûretlerine irâde-i ‘aliyeme ta‘alluk eylediği beyânıyla Çorumdan beş yüz nefer silahdâr için mûmâ-ileyh bin başı zâde Aliye isti‘câle mütezammın ordû-yu hümâyûnumda başka başka emr-i ‘âlî sâdır olmuştur el-hâletü hazîhi Çorum sükkânından Hasan ve Seyyid Süleyman ve İmâm Ali nam kimesneler rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği tahrîr kâğıdlarına bundan akdem Bozok ve havâlisinden ihrâcî fermân olan sipâh ve silahdâr neferâtından nefsi-i Çorumda

matlûb olan ma'lûm'ül-mikdâr neferi tahrîre me'mûr olan sipâh çâvûşu Ahmed ve silahdâr çâvûşu diğêr Ahmed nam çâvûşlar kazâ-i mezbûre lede'l- vürûd nefsi-i Çorumda sipâh ve silahdâr neferâtı olmadığından gayri cümlesi yeniçeri zümresinde dall kılıç esâmîleri olub bayrâklarıyla sefere 'azîmet üzere iken ve sipâh silahdâr tahrîrine muhâlefetleri... Çâvûşan-ı merkûman yüz yetmiş nefer tahrîr ve yarar ibzâ i'tâ ve on nefer dahi on başı tahrâr ve ba'de yüz yetmiş neferin her birine seksener ve yüzer kurûş ve on başıların her birine ikişer yüz ellîşer gûrûş ahzıyla ibzâ gider ve ahz ve hidmed olarak ve la-büddünün her biri çâvûş beşer yüz gûrûş olub mezâlîme ictisârımı boz okdan nefer dahî eğirçe tahrîr edüb lakin adamları anlardan bezl-i ahz etmek olduğundan ibzâlarını vermeyüb yeniçerilik dâ'iyesiyle sipâh ve silahdâr neferâtı tahrîr ettirmediler deyû azv-ı töhmet edeceklerden bahisle ol bâbda emr-i şerîf sudûru istid'â olunmakla sen ki mîr mûmâ-ileyhsin neferât-ı merkûmenin serî'an tahrîr ve me'mûr oldukları mahale sevk ve tisyârları matlûb olmakdan nâşî mukaddemâ fermânım olduğu üzere serî'an tahrîr ve savb-ı maksûda irsâllerine müsâra'at ve zikr olunan çâvâşaların akça aldığı vâki' ise ahz ve habse ve keyfiyetlerini der'aliyeme i'lâma mübâderet eylemek fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan hassaten iş bu emr-i 'âlî şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki mîr mûmâ-ileyhsin neferâtı merkûmenin serî'an tahrîr ve me'mûr oldukları mahale sevk ve tesyîrlerine matlûb-ı şâhânem idiği ma'lûmun oldukda vech-i meşrûh ve mukaddemâ fermânım olduğu üzere 'acâleten tahrîr ve bir gün evvel savb-ı maksûda irsâllerine ihtimâm ve dikkat ve çâvûşan merkûmânın inhâ olduğu vechile akça aldıkları vâki' olduğu sûrette ahz ve habse ibkâ ve keyfiyetlerini âlâ vech'üs-siha der sa'âdetime 'arz ve i'lâma mübâderet ve kusûr ve rehâvet ve hilâfi emr-i rızâ vaz' ve hareket vukû'na tehâşî ve mübâ'adet eylemek bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 1203

(sh. 64) Derkenar: Ba'zı kazâ ve tenbihâta hâvî emr-i 'âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Sene 203

Bahr-ı sefid adalarının ve Rumili ve Anadolu sevhili ve devlet-i aliyem tüccar gemilerinin güvenliğinin sağlanmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 143)

Ümerâ-i Deryâdan Hâlâ Tersâne-i 'Âmirem Kethüdâsı Kâlyona Zâde Ahmed Dâme İzzühûya Hüküm Ki:

Sen ki mûmâ- ileyhsin sen ötedenberü umûr-ı deryâda mâhir ve me'mûr olduğuda hidmâtde uhdesinden gelmeğe kâdir müstakîm ve gâyur oldukda bedîdâr bahr-ı sefid sevâhili muhâfızı Selçûkda bundan akdem eğirçe iki kıt'a mîrî fırkate ve bir kıt'a mîrî salyanelû fırkate ve on kıt'a mîrî salyanelû kırlangıç sefâine tertîb ve ta'yîn olmuş olub fikr-i düşman-ı dînde korsan sefâyini zuhûrunda muhâfızı ve müdâfa'a-i düşmana vâfi olmayacağı mülâhazadan gayri ba'îd olmağla donanmâ-yı hümâyûnum ma'ıyyetine mürettib olan tüccâr sefâinede üç kıt'a sefer-i mîrîyeden dört kıt'a ki cem'an yedi kıt'a sefîne dahî ifrâz ve muhâfaza-i mezkûreye tahsîl ve ta'yîn kılınmakla üzerlerine bir başbuğu nasbına lâ-büdd olduğuna binâen sen ki mûmâ- ileyhsin tersâne-i 'âmirem kethüdâlığı üzerinde olub birine münâsib bir kimesneye tevkîl ve ta'yîn eylemek şartıyla mukaddem ve muahhar mürettib olan sefâine-i mezkûr üzerine başbuğu nasb ve ta'yîn olunmak husûsu hâlâ kabudan-ı deryâ Vezîrim Hasan Paşa iclâlehu tarafından bâ-takrîr olunması ve istid'â olunmakla vech-i meşrûh 'amel ve hareket olunmak fermânım olmağın imdi sen ki mûmâ- ileyhsin kabudan-ı deryâ Vezîrim müşarûn-ileyhin takrîri mücebince bir iki münâsib bir kimesneyi vekîl nasb ve ta'yîn ve sen mukaddem ve muahhar mürettib olan sefâin ma'ıyyetiyle istishâb muktezâ-yı me'mûretin üzre bahr-ı sefid cezîreleri ve Rumîli ve Anadolu sevâhili ve devlet-i 'aliyem tüccâr sefîneleri muhâfızlarına mütebassırâne ve müteyakkızâne hareket ve adalar aralarında ve sâ'ir bahr-ı sefidim geşt ve güzâr iden düşman ve korsan sefîneleri üzerlerine vârub 'avn-ı bâriyle ahz ve isti'câl olunmaları husûsunda ve kapûdân-ı deryâ Vezîr müşarûn-ileyhe bu bâbda sana vâki' olan ve deryâ ve tenbihâtın icrâsında leyl ve nehâr terk-i hâb ve râhat iderek senden me'mûl olan kârgüzârı ve dirâyet ve hamiyet ve diyânet muktezâsına icrâyâ dâmen-dermeyân-ı gayret ve ma'âz-Allâhu te'âlâ sermû kusûr ve rehâvet vukû'nda ve münâfi-i me'mûl ne güne vaz' ve medâyih zuhûrundan nihâyet-i kifâye tehâşî ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1023

Bayramiçden Ankara'dan orduya doğru yola çıkan askerın yolda gereken ihtiyaçlarının giderilmesi konusunda yardım edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 144)

Bayrâmiç Kazâsından Vidine Varınca Yol Üzerinde Vâki' Kuzât ve Nüvvâba ve Şehir Kethüdâları ve Zâbitân ve İş Erlerine Hüküm Ki:

Bayrâmiç kazâsı sükkânından Hâlim zâde mîr Osmân zîde mecdühû me'mûr olduğun beş yüz nefer 'askerî ve ma'iyetine me'mûrları istishâb ile yerlerinden tahrîk savb-ı maksûda irsâl üzere idiği bâ- takrîr bir inhâ ve 'asker mezkûrenin esnâ-yı râhda iktizâ eden mekûlâtlarının akçalarıyla si'r râici üzere satanlardan iştirâ ve i'tâsına mu'âvenet olunarak bir gün evvel mahal-i me'mûrlarına sür'at ve vusûlleri müceb olur hâlâtdan istishâline dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru istid'â olunmakla neferât-ı merkûmenin esnâ-yı râhda iktizâ eden mekûlâtları rızâlarıyla satanlardan akçaları râici üzere iştirâsına mu'âvenet olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhsiz ber vech-i meşrûh 'asâkiri merkûmun Bayrâmiçden Vidine varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht kazâsına vâsıl olur ise iktizâ eden mekûlâtlarının si'r râicelerini satanlardan akçalarıyla iştirâsına mu'âvenet olunmayıb tedârik ve i'tâsına mu'âvenet ve müzâharet olunarak bir sâ'at evvel savb-ı maksûda irsâl ve îsâlleri esbâbına istishâline bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve mugâyir emr ve rızâ mûmâna'at ve muhâlefet vukû'yla meks ve te'hîrlerini müstelzim olur hâlât tecvîzden bi-gayet ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene1023

Derkenar: Tekrâr isti'câle hâvî emr-i 'âlî yazılışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene1023

Anadolu askerini, her hangi bir bahane öne sürmeden ve geciktirmeden, derhal zikrolunan mahallerden, istenilen miktarda asker tahrir ederek ve Vezîr Seyit Abdullah Paşa'nın sürücülüğünde orduyu hümayuna dâhil olunmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 145)

Hâlâ Diyârbakır Vâlisi Olan Anadolu 'Askerî Sürücüsü Olan Vezîr Seyyid Abdullah Paşaya Hüküm Ki:

Sen ki Vezîr müşarûn-ileysin bundan akdem Anadolu sürücülüğüne me'mûretine hâvî rikâb-ı kâmyâbımdan ordû-yu hümâyûnuma mukaddem ve muahhar hüdâvendiğâr-ı sâbık 'amme-i merhûm ve mağfûr nişân Abdulhamid Hân 'aleyh'illahmet ve'l-gufrân zamânında sâdir olan evâmîr-i şerîfde tafsîl ve beyân olduğu üzere muhavvel ahde dirâyette kılınan 'asker sürücülüğü hatîb-i cesîme ne mertebelerde ikdâm umûr-ı devlet-i 'aliyeme idiği muhtâc-ı ta'rîf ve beyân değildir el-hâletü hâzihi vakt muhârebe nöbeti takarrub edub düşmanlarımız hudûdlarında baş göstermezden mukaddem kâfê-i 'asâkir-i mürettibine vakt ve zamânıyla sefer-i

hümâyûnumda isbât-ı vücûd eylemelerine dahî ne vecihlerde ehemmi-i mühimmeden idiği beyândan müstagnidir el-hâletü hâzihi muktezâ-yı me'mûretine nazarân şimdiedek şâm-ı şerîfe gelib andan verâ ile sağ koluna yemîn ve yesârıyla Bolvâdîn ve Seyyid Gâzî üzerinden gelibolu ma'birine gelince vâki' yerlerine 'askerini kemâl-i ikdâm ve ihtimâm ederek ihrâç ve vaktiyle ordû-yu hümâyûnuma sevk ve îrsâl emri ehemmine dâmen-der-meyân-ı gayret eylemek me'mûl ve muntazar-ı şâhânem iken bundan akdem tarafınızdan bu husûsa dâ'ir bir haber ve eser zuhûr etmemekden nâşî isti'câlen ve te'kîden hassaten iş bu emri şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuş idi. İmdi senden her vakit bu me'mûretini ifâ-ya ikdâm ideceğine nezd-i ferd-i dâverânıma bedîdâr ise dahî vaktin müsâ'id kalmayıb vakitler bi-gâyetinden olduğundan eyâlet-i Erzurûm etrafı ve Sivas ve Zile ve Maraşa varınca yemîn ve yesâr ve Anadolu eyâletinde Kangırı ve Bozok ve Kastamonu ve Bolu yer ve mahallerin sefer-i hümâyûnuma me'mûr ve bi'l-cümle 'asâkîrini sürerek vaktiyle ordû-yu hümâyûnumda isbât-ı vücûd eylemeni sâbıkâ Van muhafızı olub bu mahallerden 'asker sürücülüğü şartıyla kendüye Rakka eyâleti tevcîh olunan Vezîrim Timur pâşâ iclâlehu mukaddema diğeri emri 'âlî şânım me'mûr kılınmış olmaktan muktezâ-yı me'mûretine üzerine Şâmdan verâ ile sağ koluna yemîn ve yesâr ile Bolvâdîn ve Seyyid Gâzî üzerinden gelibolu ma'birine gelince vâki' mahallerin kâfê-i sunûf-ı 'askeriyesini ziyâde gayret ve ihtimâm ederek bir ferdinin geriye kalmasını tevcîz etmeyerek yerlerinden ve yurtlarından ihrâç ve vakt ve zamânıyla ordû-yu hümâyûnum tesyîr husûsuna bezl ve sa'y (sh. 65) mukadderat eylemek akdem me'zîde-i husrevânem idiği ve vüzerâ-yı azâmım meyânesinde senin bundan akdem emri ehemmi ve akdem hassaten intihâb ve ta'yîn olunmanı senden ibrâz-ı asâr kâr güzârı ve hamiyet ikdâm me'mûlene mebnî olub ma'âz-Allâhu te'âlâ bu emri ehemmi umûru uhrâya kıyâs ile betâet üzre hareket ve dikkat ve zamânıyla sevk-i 'asâkirde rehâvet ve gaflet eylediğin sûrette neticede zahmet çekileceğine şübhe olmadığı ve bu bâbda sâdikane ve gubûrane harekete dikkat ve ifâ-yı me'mûretine gayret iderek zikr olunan sağ koldan me'mûr sarf ve îsâl olunduğuna 'asâkiri evvel bâ evvel irişdikleri hâlet-i hizmet ve sadâkatına mensî olmayıb izâ'fıyla mükâfattan müzahharatın muhakkak idiği ma'lûm dirâyet-i meczûmum oldukda bilâd-ı münderiç olduğu üzre sâmezan-ı ibtirâ ile sâlif'üz-zikr mahallerin 'asâkirini mukaddem tarafınza gönderilen defter mûcibince gerek mîrîve gerek kendü bedenlerinden tahrîr ve îrsâl asâkire me'mûr rü'esâ ve serkerde gân ve zâbitân birisi gerüye kalmayarak cümlesini tamâmen ve kâmilen yerlü yerinde ihrâç ve peyder pey sevk ve tisyâr

kemâl-ı ikdâm ve hareket ve ‘azîmete tereddüd muhâlefet iden bin başı ve sâ’ir ve rü’esâ ve serkerde-gân tariklerinden evâmir-i ‘aliyeme izhâr âdem-i itâ’at ve serî’an harket ve azîmete tevakkuf ve muhâlefet idenlerin te’dîb ve tehdîdleri ve bâ-husûs ocaklu ‘asâkirini ocaklarının kavâidine muhâlif hareket ve betâet idenleri dahî zâbitleri ve mübâşir ta’yîn olan tûrnacı başları ve ocak zâbitleri ma’rifetleriyle kezalik icrâ-yı muktezâ-yı te’dîb ve tehîrlere mübâderet olunarak iş bu me’mûrin cisminin te’dîyesine sarf-ı liyâkat birler senden me’mûl olan ve muntazar-ı mülûkânem olan sadâkat ve gayret levâzımına icrâ ve muktezâ-yı hamiyet ve diyânetimi ifâ-ya sa’y-ı mülûkânem ve hilâf-ı me’mûl mikdâr-ı zerre te’hîr maslahata mûcib olur vaz’ vukû’nda tehâşî ve ittikâ-i tamm ve lazımı’ül-inhâ ahvâlına ve umûr me’mûrin tevcîhle kıyâm ve mübâşiret etmiş olduğuna ve ne mahallere geldikte der‘aliyeme ve ordû-yu hümâyûnuma tahrîr ve inhâ etmek bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene1203

Derkenar: Emr-i merkûm muhikka gitmeyüb battâla hafz olunmuşdur.

Hüdavendiğar sancağına, Seyit Abdülkadir’in mütesellim olarak atanmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 146)

Bursa Molâsına ve Hüdâvendiğar Sancağında Vâki’ Kuzât ve Nüvvâba Hüküm Ki:

Hüdâvendiğar sancağına Tâhir Ömer zâde Osman dâme izzühûya muhtâr-ı ahâli olan mütesellim ile zabt etmek ve Tabâ Raşidinin karındâşı şeyh Ahmed zîde mecdühûya mâh-be-mâh yarımşar kîse akçe vermek şartıyla mukaddemâ yaracı ma’iyyetine tevcîh ve ihsân olub lakin livâ-i mezbûrda mütesellim olan seyyid Abdulkadir zîde kadrühûnun mütesellimlik umûrunda kusûruna binâen Bursa sükkânından Nûrî nâm kimesnenin mütesellim nasb olunması istid’â olunmakla merkûmun mütesellim nasb olunması bâbında bundan akdem emr-i ‘âlî sâdır olmuş idi. El-hâletü hâzihi sen ki Bursa kâdîsı mevlâna ve mûmâ-ileyhsin der ‘aliyeme vârid olan i’lâmda mezbûr Nûrî zabt ve rabt etmekte ve himâyet ve siyânete ahâli ve ra’iyyete mukadder olmadığından bahisle ‘azl ve birini yine mûmâ-ileyh seyyid Abdulkadir mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim sûduru tahrîr ve istid’â olduğundan mâ‘adâ livâ-i mezbûr mutasarrıfî mûmâ-ileyh Osmân beğden Asitâne-i ‘aliyemde karındâşı ve kapû kethüdâsı olan merkûm Ahmed beğe dahî livâ-i mezbûr mütesellimi mûmâ-ileyh seyyid Abdulkadire verilmesi istid’â etmekle Ramazân-ı şerîf ‘âlî şânından

ihbâr ile mûmâ-ileyh esseyid Abdulkadirin livâ-i mezbûra mütesellim nasb olunması fermânım olmağın imdi sen ki mevlâna mûmâ-ileyhsin keyfiyet ma'lûmun oldukça ber vech-i meşrûh mütesellim-i mezkûrdan şart-ı merkûma ve Ramazân-ı şerîfde ihbâr ile mûmâ-ileyh seyyid Abdulkadire zabt ve mîr mûmâ-ileyh tarafına râci olan tayyârat ve 'âidâtı kadîmden olageldiği vecihle ahz ve kabz ittürüb mütesellimlik umûrunu âhiri dahl ve ta'aruz itdirulmemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene1203

Mehmet Emin'in, vakit kaybetmeden dört kıta şalopa tarzı gemi yaptırtarak tersaneye teslim etmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 147)

Çaka Kazası Şehir Kethüdâsı Mehmet Emin Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin yüz elli nefer süvârî 'asker techîz ve bi'n-nefs istishâb ve Vidin ser'askeri ma'iyetine sür'at ve şitâb eylemek üzere bundan akdem sana ve sâ'ir me'mûrlara hitâben başka başka evâmîr-i 'aliyem sâdır olduğundan mâ'adâ muahherân dahî muktezâ-yı me'mûretiniz üzere serî'an hareket ve bir gün evvel ser'asker müşarûn-ileyh ma'iyetine vüsûle mübâderet olmak bâbında Bayramiç sükkânanından olub üzerlerinize serkerde ta'yîn olunan Hâdım zâde mîr Osmân zîde mecdühûya ve sana ve sâ'ir me'mûrlara hitâben emr-i 'âlî sâdır olmuş idi el-hâletü hâzihi me'mûretinden ve gecesine seferde gûrşun isâbetiyle emn-i şikeste olmuş olduğundan bahis iderek hakkında müsâ'de-i 'aliyem erzân kılınmak istid'âsıyla ordû-yu hümâyûnuma ba'is ve tisyâr eyledikde i'lâm hülâsası der'aliyeme irsâl ve iktizâsı vecihle 'amel ve hareket olunmasına istid'â tahrîr ve iş'âr olunmaktan nâşî husûsu mezbûr hâlâ der kabûdân Vezîrim Hüseyin Paşa edâm-Allâhu te'âlâ iclâlehûdan isti'lâm olunduktan tersâne-i 'âmiremde şayika seffinelerine teksîr ve tevkîr-i lâzımdan olduğundan bedeninden dört kıt'a mebnî şayika seffinesi tarh ve inşâ ve serî'an ve 'âcelen tekmîl ve tersâne-i 'âmireme isrâ ve tesyîr eylemek şartıyla sefer-i hümâyûnum olan me'mûriyetinden 'afvun husûsuna müsâ'de-i 'aliyem erzâni kılınması kapûdân-ı deryâ Vezîr müşarûn-ileyh i'lâm etmekle sen ki mûmâ-ileyhsin müşarûn-ileyhuma i'lâmı mûcibince bedeninden dört kıt'a şâlupa inşâ ve tekmîl ve tersâne-i 'âmireme isrâ ve tesyîr eylemek şartıyla sefere olan me'mûriyetinden 'afvu olduğuna ve şâlupa inşâsına me'mûretine müş'ir rikâb-ı hümâyûnumdan hassaten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) irsâl olunmuşdur imdi sen ki mûmâ-ileyhsin bedeninden dört kıt'a şâlupa seffinesi inşâ ve tekmîl ve tersâne-i 'âmireme isrâ ve

tesyîr eylemek şartıyla sefere me'mûrinden 'afvu olunduğın ma'lûmun oldukda ber vech-i muharrer bedeninden serî'an dört kıt'a şâlupa sefineleri inşâ ve tekmîl ve bir an akdem tersâne-i 'âmireme isrâ ve tesyîr husûsuna ihtimâm dikkat ve mikdâr-ı zerre hilâfî vaz' ve hâlet vukû'yla giriftâr muâheze ikâb olunmaktan tehâşî ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1203

Hacı Abdi oğlu Hasan'ın, derhal istenilen miktarda asker tahrir ederek Belgrad tarafında bulunan orduya dâhil olmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 148)

(sh. 66) Alanya Sükkânından Badeke Tâ'ifesinden Hâcı Abdi Oğlu Hasan ve Bundan Akdem Mübâşir Ta'yîn Olan (boşluk) Zîde Kadrümuma Hüküm ki

Senki mûmâ-ileyhsin malından tahrîrine me'mûr olduğın iki yüz elli nefer süvârînin ma'îyyetine istishâb ve evvel baharda ordû-yu hümâyûnuma vüsûle müsâra'at ve şitab eylemek için bundan akdem emr-i şerîfim ısdâr olduğından ma'adâ muahheran dahi sen hâlâ Rumili valîsi ve Belgrad cânibi ser'askeri Vezîrim Abdî Paşa ma'îyyetine me'mûrine irâde-i 'âlîyeme ta'alluk eylediği beyanıyla derhal hareket Rumili valîsi ve Belgrad cânibi ser'askeri olan Vezîrim müşarûn-ilehy ma'îyyetine 'âcelen vüsûle sarf-ı kudret olmak bâbında emr-i şerîfim sâdır olmuş idi. El haletü hâzihe evvel bahar hulûl ve vakt-i muharebeye duhûl eden bi mennihi te'âlâ sadr-ı a'zam ve serdâr-ı ekrem sancağ-ı şerîfin sâyesiyle Moskovlû üzrine ve 'askerî müvahhidîn ser'askerleri ma'îyyetleriyle Nemçelû üzerine hareket ve 'azîmet üzere olduklarına binâen şimdiedek senin ol mikdâr süvârî ile me'mûr olduğın mahalden isbât-ı vücûd eylemek lâzım iken elâan mahal me'mûre vâsıl olmadığınızdan mâ'adâ henüz yerinden hareket ve savb-ı maksûda 'azîmet etmediğinden bu def'a bu son güne hilâf-ı emr ve rıza a'zâr şâmil-i der 'âlîyeme vârid olan i'lâmdan zâhir ve ayan olduğdan nâşî gerek şimdiye dek yola hurûuç etmemiş isen fî-mâb'ad dakika-i vâhide tevakkuf itmeyerek serî'an ve 'âcelen hareket ve bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem serasker müşarûniley maiyetine vüsûle şitab ü sürat eylemek fermânım olmagın te'kîden ve isticalen rikab-ı hümâyûnumdan hassaten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi bu vakte evkat-ı sâ'ireye kıyâs olmayıb bir an evvel hareket ve bir kadim akdem mahâlî me'mûre vüsûle müsâra'at me'mûrlara farîza-i zimmet idiği ve ba'd- ezîn te'hîr ve betâet eylemek ve 'asker-i mezkûrenin noksan ve na tuvâne olarak ihrâç ve îsâl olmak lâzım gelir ise tertîb-i

cezâdan gayri mu'âmele olmayacağı ma'lûmun olduğda ber vech-i meşrûh tahrîr olduğu 'askeri tamamem ve serî'an istishâb ve bir gün evvel ser 'asker müşarûn-ileyhy ma'iyetine varub hidamât-i dîn-i devlet-i 'âlîyemde kıyâma mübâderet ve fî-mâb'ad mikdâr-ı zerre kusûr ve rehâvet ve imrar-ı vakt mûcibince vaz' hareket vukû'yla girifdâr-ı 'azâb hüsrevânem olmağdan bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eylesin ve sen ki mübâşir mûmâ-ileyhsin mûmâ-ileyhuma muktezâ-yı me'mûrin üzre tamamen 'askeriyle hemen ihraç ve serî'an ma'iyeti ser'asker müşarûn-ileyhe îsâl ve vüsûlüne müş'ir ser 'asker müşarûn-ileyden tahrîrat ahz ve alet ve mûmû-ileyhe serî'an hareket ve itimâmda ve müsâra'atı ma'iyeti müşarûn-ileyhy vâsıl olmamak ve 'askeri iktizâ olak ihtimâl olur ise yalnız mûmâ-ileyhin hakkından gelinmekle iktifâ olunmayub sen dahi hakkından gelineceği muhakkaktır âna göre müteyakkızane hareket ve hilâfında mübâderet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1203

Doğan zade Mehmet Emin'in, istenilen miktarda asker tahrir edereek derhal orduya dâhil olmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 149)

Sâbıka Alanya Mütesellimi Doğan Zâde Mehmed Emin Zîde Kadrühuya Hüküm Ki:

Senki mûmâ-ileyhsin kendü malundan kudretine mürettib süvârî 'asker tahrîr ve ma'iyetine istishâb ve ordû-yu hümâyûnuma vüsûle sür'at ve şıtab eylemek için me'mûriyetine ve ba'dehu mektezâ-yı me'mûretin üzre ol taraftan hareket ve ordû-yu hümâyûnauma vüsûle müsâra'at eylemek üzere te'kîd ve me'mûrine ve isti'câl muhtevî sâdır olan evâmir-i şerîf-i mefâhimine nazarân şimdiye dek vüsûle ve hidamât-i dîn ve devlet-i 'âlîyemde kıyamda lâzım-i vakt ve halden iken elân 'adm-i vürûdüna sâ'ire ibreten mücâzata layani? icrâ olunması için eylemişken ba'de'l-yevm dakika-i vâhide bir mahâlîne tevfiik eylemeyüb bir an ve bir sâ'at mukaddem ordû-yu hümâyûnuma vüsûle dâmen der meyân-ı gayret eylemk şartıyla bu def'a adm-i vürûdün mücâzatını te'hîr olmağla îsâlen ve isti'câlen rikâb-ı hümâyûnumdan hassaten iş bu emr-i şerîfim dahi ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi bu emr-i dîne irtikâb-ı kusûr ve rehâvet edenlerin sâ'ire-i ibreten haklarından gelinmek husûsu karâr-dâde olduğu ve serî'an ordû-yu hümâyûnuma vâsıl olmadığına halde beher hal sâ'iren gayret kılınacağına ma'lûmun olduğda muktezâ-yı me'mûrin üzere liyâkate mürettib-i 'asker ile şimdiyedek hareket etmemiş isen esnâ-yı râhda te'hîr

eylemeyüb ve eğer henüz hareket etmemiş isen emrim vardığı anda hareket ve iki konağı bir ederek bir an ve bir dakika mukaddem ordû-yu hümâyûnuma vüsûle müsâra‘at eylesin şöyleki isrâ‘-i evkaddan gelüb yetişemediğin sûretde emr-i şerîfim adm- itâ‘atine ‘amel eylem hakkında ahır güne emr ısdâr ve ısdâr olunacağına cezmen ve yakinen bilüb âna göre ‘amel ve hareket ve selâmet-i hâlen istihsâle mübâderet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1203

Vakit kaybetmede serdar, serdengeçti, alemderan, ocaklı neferatlarıyla birlikte ser turnacı Ali ve Ömer komutasında orduyu hümayuna katılmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 150)

Anadolunun Sağ Kolunda Vâki‘ Kazâların Kuzât Ve Nüvvâbına ve Mukaddema ve Muahher Bayrak Küşadı ve ‘Asâkiri İhrâcına ve Ta‘yin ve Tisyâr Kılman Ser Turnacı Ali Ve Ömer Zîde- Mecdühumaya ve Vusul-ı Belde ve Serderde ve İhtiyârlar ve İş Eri ve Söz Sahipleri Zîde Kadrühuma Hüküm Ki:

Mevsim-i bahar hulûl ideli merd-i vâfire olub kazâlarınızdan tertîb küşadı fermân olan serdâr ve serdengeçdi bayraklarını vakt-i sâ‘ireye kıyâs olmayarak küşad ve tekmîl neferâtlarıyla ihrâç ve irsâle ikdâm eylemeniz bâbında mukaddemâ ve muahhar evâmîr-i ‘âlfîye ısdâr ve irsâliyle cümleye tenbîh ve te‘kîd olunduğu nazarân ‘asâkir-i mezkûrenin şimdiye değin mahâlî me‘mûrlarına vüsûllerine melhûz iken bu âna değin ‘adm-i zuhûrları siz ki mevlâne ve zâbitân mûmâ-ileyhsiz tekâsul ve tesâmuhunuzden nâşî idiği vaz‘ ve aşikâr olunmak ber vech-i muharrar kazâlarınızdan mürettib ve matlûb olan serdâr ve serdengeçdi bayraklarına yarar ve bahâdır ve tekmîl neferâtlarıyla ve atik ağavât ve alemdarâne tevâbi‘ ve ocaklarıyla bir an akdem âlâ eyyi hâl ihraç ve îsâllerine mezid-i dikkat ve bu emr-i dînde ve devlet-i ‘âlfîyeme betâet ve rehâvet misüllü hâlâtdân hazer ve mücânebet olunmak fermânım olmağın te‘kîden ve isti‘câlen iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki mevlâna ve sâ‘ire mûmâ-ileyhsiz ber vech-i meşrûh matlûb olan serdâr ve serdengeçdi bayraklarına derhâl tekmîl ve neferâtlarını ve atik ağavât ve alamderâne tevâbi‘ ve ocaklarıyla ihraç ve ta‘cîl ‘ala‘el-ta‘cîl mahal-i me‘mûrelerine irsâl bilâ-ittihâd ihtimâm ve dikkat eylesiz ve siz ki mübâşiran mûmâ-ileyhsiz bu emr-ı lâzıme‘ül- ta‘cîlete tesâmuh ve tamm-ı hâm teb‘ît birle

mürettib ve matlûb olan serdâr ve serdengeçdi bayraklarının geri kalmaları ve neferâtları nokasn olmaması ve vakt ve zamânıyla erişmeleri istimâ' olunmak lâzım gelir ise mu'âtîb ve müâheze olacağını mülâhaza birle mütebassırâne hareket ve bu bâbda özr ve illet ile 'asâkir-i merkûmenin ihraç ve irsâle vaz' olanlar her kim olur ise olsun ahz ve civâr kal'alara irsâl ve ve kal'a-bend olunarak ber vech-i merâm 'asker-i matlûbundan bir kadim akdem savb-ı me'mûrlarına isbât-ı vücûd eylemeleri esbâbına istishâlîne ihtimâm ve dikkat ve kusûr ve rehâvet ittikâ ve mübâderet eyleyesiz deyü hala rikâb-ı hümâyûnum sekban başısı olan esseyid Mehmed dâme mecdühû tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1203

(sh. 67) Derkenar: Mûcibince 'amel oluna deyü mübârek hatt-ı hümâyûn şevket-i makrûnu keşide kılınmıştır.

Derkenar: İş bu emr-i 'âlî mübaşiri yediyle Alanya mahkemesine lede'l-vürûd Ramazanın iki mah mukaddem ve matlûb olan 'asâkirin ihrâç olunmuş olduğunu nâtik Alanya kâdîsından vârid olan i'lâmının mefhûmuna bâ fermân-ı 'âlî şerh verilmiştir.

Fî 10 Za Sene 203

Derkenar: İş bu emr-i 'âlî lede'l-vürûd ber mantûk emr-i şerîfe hareket ve 'azîmet ta'ahhüd oldukları kavî-i mezkûrenin hâvî olduğu mahallerin kuzâtın ve nevvabın vârid olan i'lâmlarının mefâhime bâ fermân-ı 'âlî şerh verilmiştir.

Fî 29 Za Sene 203

Her hangi bir bahane ileri sürmeden derhal zikir olunan mahallerde bulunan topçu, top, arabacı, acemi ocağı, kuloğulları, ulufeli, eli ayağı kılıç tutan kim var ise tahrir ve sürücüler komutasında orduyu hümâyuna dâhil olunmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 151)

Anadolunun Sağ Kolu Yemîn ve Yesâriyle Nihayete Varınca Vâki' Olan Vezîr-i A'zam ve Mevâlih-i Fihâm ve Kuzât ve Nüvvâb ve 'Asker Sürücüleri ve Yeniçeri Zâbitleri ve Mütesellimleri ve Şehir Kethüdâları ve Sâ'ir Zâbitân ve Vücûh-ı Belde ve Bi'l-Cümle İş ERLERİ ZİDE-KADRÜHUMA HÜKÜM Kİ:

Dîn ve milletimizin hudûdları olan Moskovlû ve Nemçelû kefereleri üzerlerine sefer-i hümâyûnum muhakkak ve mukarrer olub rabb'ül-âleminden 'avn ve i'nâyet ve iki cihan güneşi mefhâr-ı mevcûdat peygamberimiz Muhammed'ül-Mustafa 'aleyh ve 'ala elihî ve eshâbihî efzal-ül-ilticâya hazretlerinin imdâd-ı ruhâniyeti ile bu iki hasım mağrûrdan gereği gibi ahz-ı sâr ve intikâm alınmadıkca gazâ kılıncî gılâfına girmek ihtimâli olmayub bunların derç-i kemâlde olan hudûd ve istikbârları ve beyze-i islâmiyeye ve 'âmme-ı ibâd-ı müslîmine olan sû-i kasd ve hiyânetleri cümle 'indinde zâhir ve böyle vakitte hamiyet-i islâmiyeye ve mâ-len ve bedenen hidamât-i cihâdı te'dîyeye liyâkat ve hiktidârı olanların durub oturacakları vakitler olmayıb ve "cahidu fi sebilillahi "emr-i dîn-'ül-celâline imtisâlen icrâ-yı farîza-i gazâ ve ihyâ-yı sünnet-i seniye-i Rasûlü kibriya 'aleyh ve 'ala âlîhi ezkâr-i ilticâya niyet-i hâlisasıyla kâfe-i me'mûrine bir an ve bir dakika mukaddem semt-i cihâda erişmeleri vâcib ve muntehim idiği aşikâr ve bâhirdir. İmdi iş bu emr-i 'âlî şânım (boşluk) ile vüsûlüne siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz taht-ı eyâleti ve havz-ı hükümetinizde vâki' mahallerde seferi-i hümâyûnuma me'mûr ve mürettib olan gerek mîrî ve zî kudret ve sipâh ve silahdâr ve bölükât-ı erba'a ve yeniçeri ve cebeci ve tobcu ve top arabacı ve mehterân ve 'acemi oğlan ve kul oğulları ve sâ'ire dirlikde ulûfesi olanların ve gerek dirliksiz olub eli ve ayağı tutan ve cenge ve harbe kudreti olan ve müslümanım diyenler bundan böyle bir an ve bir dakika tevfiik ruhsat gösterilmeyerek mukaddemâ ve muâhhera sâdır olan evamîr-i şerîfe muktezaları üzre cümlesi yerlerinden ve yurdlarından 'ala eyyi hâl ihrâç ve bir kadim akdem ordû-yu hümâyûnuma me'mûr oldukları ser'askerleri ma'iyetlerine erişdirmeğe cümleiniz dâmen der-meyân-ı gayret eylemeniz ahz-ı metâlib-i pâdşâhânem idiği ve mecmû' sınıf-ı 'askeriyenin ve cenge ve harbeb kudreti olanların ta'yîn olundukları mahallerde isbât-ı vücûd eylemeleri farz mertebesinde olmak hasebiyle mecmû' "asâkir-i islâmiye vakitiyle erişmedikleri halde ma'âzAllâhu te'âlâ düşmanlarımız ferc-i yâb olub diledikleri melâneti icrâya ruhsat-ı yâb olmalarına tecvîz etmiş olacakları muhtâc-ı beyân olmayub böyle vakitlerde 'acâleten me'mûr oldukları mahallerde isbât-ı vücûd etmeyenler haklarında 'afv ve iğmâz mu'âmeleleri bir dürlü mezmûr olmayub beher hâl haklarından gelinecek ve onlar için dâr ve diyârlarında râhat ve ârâm mülâhazası dahi ber taraf idiği ve vakitiyle erişib bi mennihî te'âlâ düşmanlarımızdan ahz-ı intikâm ve yüz akliğina muvaffak olanların emekleri zâyî' olmayub hâl ve şânlarına göre ve yararlık ve şecâ'atlerine göre zamân se'ar iktidâr-ı şâhânemde mükâfât mazhar olacaklarına

şübhe olmadığı ve inşâ-Allahu te‘âlâ ‘asker-i islâm innemâ tevcih ve mensûr ve muzaffer a‘dâ-yı leşâm her tarafda makhûr ve müdemmir olması itâf-ı hafiyye’ül behiyeden me’mûl ve mestûl olduğu ve dirlik eshâbı olub sefere gitmesi lazım iken gayri... irtikâbıyla gayrette kusûr fî-mâb‘ad ‘askerî ve dirlik eshâbından olduklarına ihbâr olunmyacağı ma‘lûmunuz oldukda vech-i meşrûh Anadolunun sağ kolunda sefer-i hümâyûnuma me’mûr olan mecmû‘ tevâbık-ı ‘askeriye ve sınıf-ı mütefrikaya ve sâ’ire eli kılıca kâdir ve cenge ve harba muktedir ehl-i islâm dilâverlerine ba’d-ezîn bir dakika tevkîfe ruhsat vermeyerek ve iktizâsına göre mezmûmu emr-i ‘âlî şânıma her tarafta i‘lam ve inşâ‘at ve vücûh-ı sâ’ire ile kemâl-i ikdâm ve dikkat ederek bir an evvel hâne ve meskenlerinden kaldurub ‘âcelen ve müsâra‘ata me’mûr oldukları mahallere ordû-yu hümâyûnuma livâ-i sa‘âdet üzere erişdirmek ve bir neferinin geriye kalmalarına ve yolda ayak sürmemelerine ve seyr-i serî ile varub düşmanlardan intikâm alamları esbâbında istishâline cümleliz ziyâde ikdâm ve sa‘y-i mâ-le kelâm ve ma‘âz-Allâhu te‘âlâ bundan böyle zinhâr ve zinhâr tekâsül ve rehâvet vukû‘nda edânet-i ruhsat ile mazhar ve inkisâr-ı pâdişâhânem olmakdan dünya ve ukbada hacâlet ve nedâmet çekecek vaz‘-ı tecvîzden cümleliz gâyet’ül-gâye tehâşî ve ittikâ-i tamm eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 203

Derkenar: Mûcibince ‘amel oluna deyü mübârek hatt-ı hümâyûn şevket-i makrûnu keşide kılınmıştır. Ber mûcib ‘amel ve harekete mübâderet eyledikleri kavli-i mezkûrun hâvî olduğu kazâlar kâdîlarından vârid olan i‘lâmanın mefâhimi bâ-fermân şerh.

Derkenar: Mûcibince ‘amel oluna deyü mübârek hatt-ı hümâyûn şevket-i makrûnu keşide kılınmıştır. İş bu emr-i ‘âlî lede’l-vüsûl ber mantûk emr-i münîfe harekete mübâderet eylediklerini nâtık kavli-i mezkûrun hâvî olduğu kazâlar kâdîlarından vârid olan i‘lâmanın mefâhimi bâ fermân-ı ‘âlî şerh verilmiştir.

Bir sûreti: Anadolu eyaletinin orta kolu yemîn ve yesârıyla nihayetine varınca vâki‘ olan vüzerâ-yı a‘zam ve mevâlî- fihâma ve kuzât ve nüvvâba ve ‘asâkir sürücülerini ve yeniçeri zâbitleri ve şehir kethüdâları ve mütesellimler ve sâ’ir zâbitân ve vücûh-ı belde ve bi cümle iş erleri ber vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Anadolu eyaletinin sol kolu yemîn ve yesârıyla nihayetine varınca vâki‘ olan vüzerâ-yı a‘zam ve Erzurum mollâsıyla zikr olunan sol kolda vâki‘ kuzât ve nüvvâba ve ‘asâkir sürücülerini ve sâ’ire... öte ve sağ kollar misüllü.

Derkenar: Mûcibince ‘amel oluna deyü mübârek hatt-ı hümâyûn şevket-i makrûnu keşide kılınmıştır. İş bu emr-i ‘âlî lede’l-vürûd şimdiye kadar me’ mûr lede’l-ihrâç ve bundan böyle mantûk emri âlî hareket müteaahhid olduklarını natık kazâlar kâdîlarından i’lâmî ve İskece ve Tolcu ve İsmaili ve İbraili ve Yergök ve Gelibolu ve Vidîn ve Ada serhadları vürûdunda bir mahale me’ mûr kılındıkları... ..azimet edeceklerini mübâyin kâdîlardan vârid olan i’lâmlarına mefâhimine bâ fermân-ı ‘âlî şerh verilmiştir.

Fî 19 Za Sene 203

Derkenar: Mûcibince amel oluna deyü mübârek hattı hümâyûn şevketi makrûnu keşide kılınmıştır iş bu emr-i ‘âlî lede’l vürûd ber mantûk emri ‘âlî ‘amel ve hareket bi’ l-cümle ta‘ahhud eyledikleri nâtık Belgrt ser‘askeri Abdi Paşa hazretlerinin mektûbu ve kazâlar kâdîlarının i’lâmatına bâ fermân-ı ‘âlî şerh verilmiştir.

Fî 23 Za Sene 203

Bir sûreti: Rumeli eyaletinin sağ kolu yemîn ve yesârıyla nihayetine varınca vâki‘ olan vüzerâ-yı a‘zam ve kuzât ve nüvvâba ve ‘asâkir sürücülere ve sâ’ire hitab-ı tasrîfi ber vechi meşrûh.

Bir sûreti: Rumeli eyaletinin orta kolu yemîn ve yesârıyla nihayetine varınca vâki‘ olan vüzerâ-yı a‘zam ve mevâl-i fihâma ve kuzât ve nüvvâba ve ‘asâkir sürücülere ve sâ’ire mûmâ-ileyhumaya ber vechi meşrûh.

Derkenar: Mûcibince ‘amel oluna deyü mübârek hatt-ı hümâyûn şevket-i makrûnu keşide kılınmıştır. İş bu emr-i ‘âlî lede’l-vürûd mutavvel olan ‘asâkiri Canderoz mukaddem savb-ı me’ mûrlarına ‘azimet eylediklerini nâtık kavli-i mezkûrun hâvî olduğu kazâlar kâdîlarından vârid olan i’lâmların mefâhimine bâ fermân ‘âlî şerh verilmiştir.

Bir sûreti: Rumeli eyaletinin sol kolu yemîn ve yesârıyla nihayetine varınca vâki‘ olan vüzerâ-yı a‘zam ve mevâl-i fihâma ve kuzât ve nüvvâba ve ‘asâkir sürücülere ve yeniçeri zâbitleri ve sâ’ir mûmâ-ileyhuma ber minvâl muharrer.

Hükümde zikr olunan kişilerin, vakit kaybetmeden serdar, serdengeçti alemderan, ocaklı neferatlarıyla birlikte Saksoncu Başî Sabık Hasan ve Turnacı Başî Çelebi Mustafa komutasında orduyu hümâyuna katılmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 152)

Anadolunun Orta Kolunda Vâki‘ Kazâların Kuzât ve Nüvvâbına ve Mukaddem ve Muaharan Bayrak Küşâdı ve ‘Asâkir İhrâcına Ta‘yîn ve Tisyâr Kılınan Saksoncu Başî Sâbık Hasan ve Tûrnacı Başî Çelebi Mustafa Zîde Mecdühûya ve Vücûh-ı Belde Serdârlarına ve İhtiyârlarına ve İş Erlerine ve Söz Sahipleri Zîde Kadrühûma Hüküm Ki.

Mevsim-i bahar hülûl edeli mert-i vâfire olub kazâlarınızdan tertîb ve küşâdı fermân olan serdâr ve serdengeçdi bayrakları vakit-i sâ’ireye kıyâs olunmayarak küşâd ve tekâmîl neferâtları ihrâç ve irsâl ikdâm olmak bâbınd mukaddem ve muaharan evâmiri ‘âlîyeme ısdâr ve irsâliyle cümleye tenbîh ve te’kîd olduğına nazarân ‘asâkir-i mezkûrenin şimdiye dek mahal-i me’mûrelerine vüsûlleri melhuz iken bu âna dek ‘adm-i zuhûrları için hükkâm ve zâbitân tekâsul ve tesâmühlerinden nâşî idiği vaz’ ve aşîkâr olmakla ber vech-i muharrer mürettib ve matlûb olan serdâr ve serdengeçdi bayrakları yarar ve bahâdır ve tekâmîl neferât ağavât ve alamdârane tevâbi‘ ve ocaklarıyla bir an akdem âlâ eyyi hâl ihrâç ve irsâllerine mezid-i dikkat ve bu emri dîn ve devlet-i ‘âlîyem betâet ve rehâvet misüllü hilâfında bi-gâyet hazer ve mücânebet olunmak fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen iş bu emri şerîfim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlâna ve sâ’ir mûmâ-ileyhsiz ber vech-i meşrûh mukaddemâ lühûk sâdır olan evâmiri ‘âlîyem mücibince ‘amel ve hareket ederek kazâlarınızdan matlûb-ı hüsvânem olan serdâr ve serdengeçdi bayraklarına derhâl tekâmîl ve neferâtları ve atik ağavât ve alamdârane tevâbi‘ ve ocaklarıyla ihrâç ta‘cîl ale’l ta‘cîl mahal-i me’mûrlarına ve bi’l- ittihâd ve ihtimâm ve dikkat eylesiz ve siz ki saksonucu sâbık Tûrnacı başî mûmâ-ileyhsiz bu emri celîl’ül-lâzım’ül-ta‘cîl tesâmüh ve tamm-ı hâm ta‘yîn ile kazâlardan mürettib olan serdâr ve serdengeçdi bayraklarının geri kalmaları neferâtlarının noksan olmamaları ve vakt ve zamânıyla erişmeleri istid‘â olmak lâzım gelir işe mu‘âteb ve muâheze olunacağından mülâhaza birle mütebassırâne hareket ve bu bâbda özr ve illet ile ‘asâkir ihrâcına ve irsâllerine mânî olanların her kim olur ise olsun ahz ve kal‘alara irsâl ve kal‘a-bend olunarak ber vech-i matlûb olan ‘asâkir merkûmenin ber kadim akdem emri me’mûrelerinde mevcûd olmaları esbâbına istihsâline ihtimâm ve dikkat ve kusûr ve rehâvet ve ittikâ-i tamm eylesiz bi’n-nefs rikâb-ı hümâyûnumda sekban başî esseyid Mehmed bey dâme mecdühû tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere ‘amel olunamk bâbında.

(sh. 68) Dekenar: Mîr mûmâ-ileyh fî-mâb'ed Vezîr köprüsunda ikâmet itmeyüb Amasyada sâkin olmak ve ehl-i fukarâ-yı ra'iyete ta'addî itmemek üzere kendüye hitâben ekîd mazmûn emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâil-i N Sene 203

Sinop muhafızlığından alınan Canikli Ali Paşa zade Seyit Mehmet'in Vezir köprüde ikamet etmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 153)

Dergâh-ı Mu'allâm Kabucu Başlarından Canikli Ali Paşa Zâde Seyyid Mehmed Dâme Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki kabucu başı mîr mûmâ-ileyhsin Sinob muhâfazasına me'mûr iken bu esnada muhâfızlığı mezkûr 'uhdenden sarf ve tahvîl ve dergâh-ı mu'allâm kabucu başlarından Altı Kulaç zâde Hasan dâme mecdühûnun 'uhdesine ihâle tevfiz olub senin ol tarafda ikâmetin mûcib bir hâlet kalmamağla lehûk bundan hareket ve mâlikânenin derûnunda karâgahın olan Vezîr köprüsü kasabasına kemâkan ikâmet eylemek bâbında emr-i şerîfim sūdûrüne bâ takrîr istid'â olunduğına binâen ve Vezîr köprüde ikâmet eylemek fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi senki mîr mûmâ-ileyhsin keyfiyet ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh Sinobdan hareket ve Vezîr köprüye varub ikâmet ve devâm-ı ömr ve devletim davâsına mütevâzıbet eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1203

Derkenar: İş bu emr-i 'âli lede'l-vüsûl 'asâkir-i merkûmeden iki yüz elli nefer üzerlerine Yakûb ağâ başbuğu nasb ve şa'bânın Evâhir-iinde yola ihrâç ve bâkî bir yüz elli neferî dahi mukaddem 'asker ihrâcına me'mûr mübâşirle yola ihrâç ve irsâl olduğunu nâtik Palâtman kâdîsından vârid olan i'lâmın mefhûmuna bâ fermân 'âlî şerh virilmişdir.

Fî 9 L Sene 203

Kazinede meskûn Halil'in, bir bahane ileri sürmeden istenilen miktarda asker tahrir ederek orduya dâhil olmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 154)

Kazinede Sakini Dergâh-ı Mu'allâm Kabucu Başlarından Hafîl Dâme Mecdühûya Hüküm Ki:

Senki kabucu başı mûmâ-ileyhsin gerek sana ve gerek karındaşına dergâh-ı mu'allâm kabucu başlarından Mehmed dâme mecdühûnun bedenlerinden ve mîrden tahrîrine me'mûr bulunduğunuz bin nefer piyâde ve süvârî 'asâkirî karındaşın kabucu başı mûmâ-ileyhe îsâl eylemek üzere rikâb-ı hümâyûnumdan başka ve ba'dehu karındaşın mûmâ-ileyhe 'azîmetden 'afv olunub sende 'asâkirî mezkûre ile 'azîmet bâbında ordû-yu hümâyûnumda emr-i şerîf îsdâr olunmuşdur. El hâletü hâzihe sende ol tarafata hidamât-ı mühümmede istihdâm için ikâmet-i lâzımeden olmağdan nâşî gerek sana ve gerek karındaşın mûmâ-ileyhe me'mûr tahrîr olduğunuz sâlif'ül-beyândan bin nefer 'askerin üzerlerine zabt ve rabta kâdir ve idâre-i 'asâkire muktedir bir başbuğu nasb ve ta'yîniyle bir an evvel 'asâkir-i merkûmeyi mahal-i me'mûrlarına irsâl ve tisyâre ihtimâm vakt-i tam eylemek şartıyla bi'n-nefs me'mûretten 'afvına müsa'id-ı sinîneme erzân kılınmağın i'lâma efhâmen iş bu emr-i şerîfim îsdâr ve tisyâr olunmuşdur. İmdi 'asâkir-i merkûmenin üzerlerine i'mâlen 'asâkire kâdir zabt ve rabta kâdir bir başbuğu nasbıyla bir an akdem savb-ı maksûda tisyârları emrine mezid-i ihtimâm ve sa'y-ı mâ-lâ kelâm eylemek şartıyla bi'n-nefs 'azîmetinde 'afvına ve ol taraflarda ikâmete müşâ'id-i behînem erzân kılındığı ma'lûmun oldukta ber vech-i meşrûh 'amal ve hareket mezid-i ikdâm ve gayrat ve 'asâkir-i merkûmenin noksan ve na tuvâna irsâline mazhar ve mu'âheze ve itâb olmaktan hazer ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 1203

Sakarya nehrin düşerek kaybolan hazinenin tutarı Akhisar, Sapanca ve Geyve ahalarına dağıtılarak tahsil edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 155)

Akhisâr ve Sapanca ve Geyve Kazalarına ve Bu Husûsa Me'mûr Ol Tarafata Olan Kâim-Makâm 'Âlî Makâmım Çûkadârlarından (Boşluk) Zîde Kadrühûma Hüküm Ki:

Kırşehir sancağında vâki' Şeratlar 'aşiretinin beği Abdullah zîde mecdühûnun tahrîrine me'mûr olduğın bin nefer mîrî süvârî 'asâkirî mîrîleri olarak dergâh-ı mu'allâm gediklûlerinden esseyid el hâc Mehmed zîde mecdühûnun mübâşeretiyile irsâl olan on dört yük hazinenin Balanlı karyesi altında Sakarya nehrinî kenarından mürûr üzere iken hazîne-i mezbûrun mütehammil oldukları menzil bârgirlerinin birinin üzerine bâr bağlayub bârgir-i mezkûrun mütahammil olduğu iki denkden bir denk nehr-i mezbûra düşdüğü mukaddema lede'l-inhâ nehr-i mezbûra düşen sâlif'üz-

zıkr bir denk hazînenin tevcihle ve ne tarîkle olur ise olsun âlâ eyyi hâl ihrâcına bi'l-ittifâk kemâl-i ikdâm ve sa'y-i mâ-lâ kelâm olunacağı için bundan akdem bir kıt'a ve ba'de tarîki-i çâre olan araba yolu ba'zı senelerde kesret-i bârân hasebiyle kebir tâşlarıyla mesrûd olub tetîrine me'mûr kurrâ ahâlîleri ve Akhisâr kazâsı zâbitâmı ihtimâm etmediklerine binâen zıkr olunan denkin itlâfına sebep oldukları ve şerî'an tahsîli Akhisâr kazâsından lâzım sonra teki inhâ olunduğda vech-i meşrûh üzre Akhisâr kazâsından tahsîli bâbında diğere bir kıt'a ber vech-i muharrer muahherân sâdır olan emr-i 'âlî lede'l-vüsûl Sapanca menzilhânesi ile Geyve ahâlîleri hazîne-i mezbûrenin nehr-i ibkâsına sebep olduğunuzdan ve Akhisâr kazâsından yalnız edâya iktidârları olmadığından bahisle zâyî' hazîne Akhisâr ve Sapanca ve Geyve kazâlarından mübâşir ma'rifetiyle tahsîli için emr-i şerîfim südürüne Akhisâr ve Geyve kazâsından der 'aliyeme vârid olan i'lâmda tahrîr ve istid'â eylediğine binâen hazîne-i mezbûre Akhisâr ahâlîsinden bundan tethîrine ve Sapanca ve Geyve ahâlîlerinden dahi yarârha terfikiyle muhâfaza ve muhâresede 'âdem-i ihtimâmlarına mebnî zâyî' olduğu aşikâr olmağla vech-i meşrûh üzre Akhisâr ve Geyve ve Sapanca kazâları ahâlîlerinden tahsîli bâbında dahi bir kat'a evâmîr-i şerîfe sâdır olmuştur. El hâletü hâzihi husûsu mezbûr için mübâşir ta'yîn olan kâim-makâm 'âlî makâmım Çûkadârlarından Akval Mehmed zîde kadrühûnun der 'aliyeme vârid olan tahrîrâtının hülâsasında ber vech-i meşrûh sâdır olan emr-i 'âlî istishâb eden ödemesi peşin nakid kaza ahâlîleriyle bahren sefîne ile gider iken sefîne-i mezbûr kırk ve Çûkhadâr-ı mezkûmun adamlar tekrar bir kayık halâsî olub emr-i şerîfi mezkûrun bu vechile zâyî' olmuş olduğunu tahrîr ve kaydı mûcibince mücerreden emr-i şerîfim südürün istid'â olunmağla vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuştur. İmdi sen ki mevlâna ve mübâşir mûmâ-ileyhsiz keyfiyet ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh zâyî' olan sâlif'üz-zıkr bir denk hazînenin tamâmen Akhisâr ve Geyve ve Sapanca kazâları ahâlîlerinden tahsîl ve bâ-kusûr der 'aliyeme tisyâr ve îsâle ihtimâm ve dikkat ve miktâr-ı zerre kusûr ve rehâvet ve bu bahane ile meblağî mezbûrdan ziyâde ahâlîden bir akça ahzına cesâret vukû'yla mazhar mu'âhazeve 'itâb olmakdan hazer ve mucânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 203

Çavuş mübâşeretiyile Kıbrıs'a nakiller olan kişilerin güven içinde Kıbrıs'a ulaştırılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 156)

Asitâne-i ‘Aliyemden Berren ve Bahren Mender Kazâsına Varınca ve Ondan Kıbrıs Ceziyesine Varınca Yol Üzerinde Vâki‘ Kuzât ve Nüvvâb ve Mütessellimler ve Voyvodalar ve Şehir Kethüdâları ve Yeniçeri Serdârları ve İskele Eminleri ve Sâ‘îr Zâbitâna Hüküm Ki:

Bu def‘a Mender kazâsınan bâ fermân-ı ‘âlî çâvûş mübâşeretiyle Kıbrısa naklî ve icrâsı husûsuna irâd-ı ‘aliyeme ta‘alluk eden iki nefer kimesnelerin esnâ-yı râhda muhâfazası esbâbın istishâline Kıbrısa îsâline ikdâm-ı mühimme ve iktizâ olmakdan nâşî sen ki mevlâna ve sâ‘îr mûmâ-ileysiz münafî-i mezbûrdan çâvûş-ı merkûm ile her kañınızın taht kazâsına dâhil olur ise muhâfazasına dahi gider olduğda dahi esnâ-yı râhda yanlarına mikdâr-ı kifaye âdemler terfikiyle kazâ be kazâ irsâl ve Kıbrısa îsâline ihtimâm eylemeniz fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve çâvûş mukaddemâ ile irsâl olmuşidi. Siz ki mevlâna ve sâ‘îr mûmâ-ileyhsiz ber vech-i meşrûh münafî-i mezbûrdan çâvûş-ı merkûm ile her kañınızın taht kazâsına dâhil olur ise muhâfazasına dâhil ve gider oldukda dahi esnâ-yı râhda yanına kifayet mikdarda mu‘temed âdemler ta‘yîn ile birbirinize irsâl ve Kıbrısa îsâl husûsuna ihtimâm ve dikkat eyleyesiz şöyle ki Kıbrısa îsâlin husûsunda kusûr ve rehâvet vukû‘nda firâr eylemek ihtimâli olur ise me’sûl ve mugâyir olacağınıza iştibâhdır âna göre ‘amel ve hareket ve hilâfında hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 203

(sh. 69) Derkenar: İş bu emr-i ‘âlî lede’l-vüsûl mûmâ-ileyh hareketini cümleye inhâ eylediği mukademâ mübâşirlerin virdiğleri cevâb misllü yiğirmi gün muhal matlûbeyle yine cevâba eser ve bir haber zuhûr itmediğinden mûmâ-ileyh ramazanın altıncı günü hareket ve ordû-yu hümâyûnuma vüsûle şitâb eylediğini nâtik vârid olan bir kıt‘a ‘arz-ı hâlin mefhûmuna bâ fermân ‘âlî şerh virilmiştir.

Fî 17 Sene 203

Derkenar: Tashîh olduğu vecihle tebdîl olunmuştur.

Asker tahririyle görevli olanların, istenilen miktarda asker tahrir ederek orduya dâhil olmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 157)

Kütahiye Mütessellimi Olub Hüdâvendiğâr Seferiye Akçasından Üç Yüz Sefer ‘Asker Tahrîrine ve Ma‘lûm’ül-İsim Me’mûrlar Üzerine Serkerde Ta‘yîn Olan

Muhammede ve Bu Husûsa Mukaddemâ Mübâşir Ta'yîn Olan Dergâh-ı Mu'allâm Gediklilerinden Seyid İbrâhim Zîde Mecduhumâyâ ve Bu Husûsa Mübâşir Ta'yîn Olan (Boşluk) Zîde Kadrühuya Hüküm Ki:

Ma'lûm'ül-isim kimesneler me'mûr tahrîfî oldukları piyâde ve süvârî 'askerî techîz ve bi'n-nefs ma'iyetlerine istishâb ve ordû-yu hümâyûnuma vürûda sür'atve şitâb olmak üzre bundan akdem her birine başka başka sâdır olan evâmîr-i 'aliye ile me'mûr ve ta'yîn kılunub ve merkûmdan sen ki mütesellim mûmâ-ileyhsin sana semt ve civâr olan mülâsebesiyle üzerlerine serkerde olarak yerlerinden tahrîk ve cümlesi 'akerleriyle istishâb ve evvelce sefer-i hümâyûnuma 'azîmetine irâde-i 'aliyeme ta'alluk eylediği beyânıyla evvel emirde cânib-i mîrîden techîz ve istishâbına me'mûr olduğun üç yüz nefer süvârî 'askerî bi-gâyer güzîde ve müntahib olarak sevk-i tedârik ve istishâb ve mezkûrları dahi muktezâ-yı me'mûretleri üzere mezkûr ol mikdâr 'askerleriyle yerlerinden tahrîk ve cümlesi istishâb birle hareket ve yollarda ayak sürmekden ve fukarâyı ta'addîden mübâ'adet olunarak bir an ordû-yu hümâyûnuma vürûda sür'at eylemeğe ve serkerdeliğe hâvî bundan akdem ordû-yu hümâyûnumdan emr-i şerîfim isdâr olunduğundan mâ'adâ muahheran dahi rikâb-ı hümâyûnumdan te'kîd ve isti'câle muhtevî emr-i 'âlî sâdır olmuştur. El hâletü hâzihi müzâmet-i evâmîr-i şerîfeye ve muktezâ-yı me'mûretine nazarân şimdiye dek sana ve me'mûret-i mezkûrenin ma'lûm'ül-mikdâr 'asker ile ordû-yu hümâyûnuma vüsûlünüze me'mûl iken elân mahalinden dahi henüz hareket etmediğinden me'mûrlara adamlar irsâl ve ma'iyetine celb ve savb-ı me'mûra 'azîmet üzre olduğu bu def'a der'aliyeme tevârüd iden tahrîratın mefhûmundan müstebân ve sen şimdiye dek bu makûle 'özü ve illet beyânıyla tahrîrata irsâlden vâdine imrâr-ı vakt ile me'mûrları bahâne iderek etrâfdan celb-i menâfî' olan mezâlîme ve seninle intihâline mebnî idiği menafî tafsîl ve beyân olmakdan nâşî eğer şimdiyede yola hurûç etmemiş isen b'ad-ezîn bir dakika tevakkuf ve te'hîr vukû'na tecvîzden ve sâ'ir me'mûrlar ma'iyetiyle vürûdlarına bahâne ile imrâr-ı vakt vukû'ndan mücânebet... ... ordû-yu hümâyûnumdan sâdır olan emr-i şerîf mücibince bir an akdem ve bir dakika mukaddem mahal-i me'mûra... mezid-i ihtimâm ve dikkat ve hilâfindan bi-gâyet tehâşî ve mübâ'adet eylemek fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen hassaten rikâb-ı hümâyûnum dahi isdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuştur. İmdi ma'âz-Allâhu te'âlâ bu vaktî evkât-ı sâ'ireye kıyâs ile 'acâlen muktezâ-yı me'mûrine ihrâca b'ad-ezîn dahi tekâsül olunmak ve 'acâlen savb-ı maksûda erişmemek ihtimâlî olur ise bi'l-ihmâl haklarından gelineceği bu husûsun bu def'alık... ... olduğda

me'mûrların... .. 'azîmet etmiş oldukları me'mûr mûmâ-ileyhin 'acâleten geliboluya mürûr etmeleri ve gelmedikleri sûretde haklarından gelineceği... derç ve tastîr idiği vüsûlü emr-i şerîfim birle hareket ve müsâra'at ve gelibolu ma'âbirinden... ve savb-ı maksûda vüsûl ve lühûk dâmen der meyân-ı gayret ederek bundan sonra 'azîmetde tereddüd ve te'hîr-i ihrâca vakt-i mûcib olduğu harekete cesâret itmiş isen bilâ imhâl hakkından gelineceği muhakkaktır ana göre 'amel ve hareket ve hilâfından gâyet'ül-gâye ittikâ ve mûcânebet eyleyesin... ..tehâşî ve ittikâ-i tam eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1203

Me'mûr-ı tahrîr oldığın 'askeriyle yerinden hareket ve me'mûrin ve sâ'ireye ve 'acâleten kâğıda tahrîrât ve 'azîmet eylediği ve rândan gelmez iseniz sonra cevâba kâdir olamayacağı etrâfiyla ifâde ve te'kîd vüsûlü Gelibolu ma'âbirinden

Derkenar: İş bu emr-i 'âli mübâşir birle mahaline lede'l-vürûd mâl-ı mükata'adan bâ takrîr havâle olan ocağa dört yüz otuz dakuz buçuk gûruş edâ sendât-ı mîriye lede'l-iktira-yı müşareûn-iley tarafına irsâl ve yine iktira-yı müşarûn-ileyhin adamı olan mustafaya mültezim-i merkûm Yusuf beğın bir yüz gûruş teslîm ve bundan tahvîl ahz ve meblağ-ı merkûme irsâl ve tahvîli dahi muhâsebesine dâhil ve diğer sebil tahrîr ahkâmı mûcibince iki bin dokuz yüz gûruş mültezim Devriş beğ zimmetinde olan meblağdan havâle ve sâlyâneçiliğe kayd-ı merkûm bir kıt'a tahvîl ve i'lâm şer'îye i'tâetmek ve bu esnâda sâlyâneçi merkûma vürûdı melhûz olduğundan vürûdundan meblağ-ı merkûm ve teslîm ve mîrisinden ahz ve irsâl olduğu dört bin yetmiş gûruş dahi müşarûn-ileyh silahdârıyla bundan akdemce 'avn-ı nakîd irsâl ve kusûr iktizâ iden üç bin elli gûruş mültezim merkûm Yusufun zimmet-i sahîhesi zuhûr ve meblağ-ı merkûm tahsîl ve mübâşire virilmesi der 'aliyeme tesyîr eylediği nâtık Mora vâlisinden vârid olan mektûbun mefhûmunda bâ-fermân-ı 'âli şerh virilmiştir.

Fî Evâhir-i Ş Sene 203

Şeyhülislam esseyid Mevlana İbrahim'in alacağıının bir an önce tahsil olunmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 158)

Mora Vâlisi Vezîr Ahmed Paşa İclâlehuya ve Der 'Aliyemden Ta'yîn Olan Mübâşire Hüküm Ki:

Şeyh'ül-islam esseyid mevlânan İbrâhim edâm-Allâhu te'âlâ fezâ'ilenin bundan akdem üç ruba' hassası mâlikâne 'uhdesinde olan Tersende mukata'asına bin iki yüz ve iki yüz bir senelerine mahsûben zabt ve idâresi sen ki Vezîr müşarûn-ileyhsin sana ihâle ve birbirinize temessüke i'tâ olunduğundan sonra sened-i mezbûranın peşinlerini mevlâna-yı müşarûn-ileyh tarafına irsâl ve mâ'adâ mahalinde eshâb-ı ocaklığa ber mu'tâd virileceği hilâfında dahi eğerçe bir mikdârını teslîm edüb ancak ber vech-i muharrer edâ eylediğin mâl-ı mevâcib mikdârı ocaklığ-ı eshâbından havzunâ olan sendât-ı mîrîyeden gönderdiğin cezûbât-ı makûlesi olup velhâsıl mukata'a-i mezbûrun senet-i mezbûrdan birle ihtirâmına gayr-i ez-teslimât zimmetinde on beş bin yüz doksan buçuk gûruş bakâyâ matlûb kalub bundan akdem der 'aliyemde rütbe-i vâla-yı vüzâratla kadrine tertil kılndığı esnada bakâ-ya-ı mezbûrun senden talep eylediği senet-i mezbûrun bakâyâsına mürâbe vardığında tamâmen edâ eylemek üzere taraf-ı müşarûn-ileyhe bir kıt'a ta'ahhad temessük virmişken mukata'a-ı mezbûrun iki yüz senesine Ferestere ahâlîsinden Pusak beğe ikdâm itdim ve iki yüz bir senesini yine ahâlîden Devriş beğe ihâle ve doğusan bin eylediğine binâen henüz merkûmundan tahsîl idemedim deyü mukademâ mevlâna-yı müşarûn-ileyh tarafına a'zâr güne cevâb gönderdiğinden lede'l-inhâ fi'l-asıl mukata'a-i mezbûresinden şimdiye dek sana ikdâm ve der 'uhde olmakdan nâşî ta'ahhüd eylediğin bedeli ikdâm akçasından matlûb olan bakâyâ-yı mezkûrdan fi'l-hakika merkûmân zimmetlerinde müberrer hilas-ı zimmet re'ayâdan müberrer ma'rifete ve marifet-i şer' ve mübâşir ma'rifetiyle tashîm ve tahkîk olunub gerek merkûman ve yahud re'ayâ zimmetlerinden ise tahsil ve gerek senin zimmetinde ise 'ala eyyi hâl tedârik ve mübâşir-i merkûme teslîm ve mevlâna-yı müşarûn-ileyhe tesyîre sarf ve sa'y ve mukadderat eylemek bâbında bu sene-i mübâreke Evâil-i rebiyy'ül-evvelinde sana bu husûsa me'mûr mübâşire hitâben rikâb-ı hümâyûnumdan mâliyeden emr-i şerîf sâdır olmuşdur. El hâletü hâzihi emr-i şerîf-i mezkûreden ideli beş mah olub şimdiye dek husûs-ı mezbûrun tanzîme me'mûl iken 'avk ve te'hîr ile bir haberi zuhûr etmeyüb bu keyfiyeti tefkîd-i emr-i şerîfimde rehâvetine iş'âr etmekle fî-mâb'ad mikdâr-ı zerre tekâsül ve te'hîrdan mübâ'adet birle vech-i meşrûh ve mukaddemâ sâdır olan emr-i 'ali mezmûn üzere husûs-ı mezbûrun 'ala eyyi hâl mütezammina ikdâma dikkat eylemek fermânım olmağın iktizâ ve isti'câlen divân-ı hümâyûnumdan hassaten iş bu emr-i 'âlî şânım ısdâr ve mübâşir mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdu. İmdi sen ki Vezîr müşarûn-ileyhsin mevlâna-yı müşarûn-ileyhe senet-i mezbûrenin birle ikdâmından gayr-i ez-makbûzât matlûb olan on beş bin yüz doksan dokuz buçuk gûruş bi't-

tâmm şer'an tahsîl ve tesyîrî matlûb-ı şâhânem idiği 'avk ve te'hîr rızâ-yı mülûkânem oldığın ma'lûmun olduğda ber vechi meşrûh meblağ-ı matlûbe-i mezkûre mirât-ı merkûman re'ayâ zimmetlerinde kalmışdır yoğsa senin zimmetindedir hâsılı tevcîhle olur ise olsun 'ala eyyi hâl mukaddemâ sudûr iden emr-i 'âli mantûku üzere bi't-tamam ferâkın ve mübâşir mûmâ-ileyh ma'rifetiyle tahsîl ve 'acâleten cânib-i müşarûn-ileyhe bir an akdem tesyîr ve îsâl husûsuna mezid-i ikdâm ve dikkat ve fî-mâb'ad mikdâr-ı zerre kusûr ve rehâvet ve 'avk ve te'hîr misüllü vaz' ve hareket vukû'na idânet-i ruhsât ile gadâb-ı şâhânem mazharından mücânebet ve sen ki mübâşir mûmâ-ileyhsin mâdde-i mezbûreye ikdâm tâm iderek müşarûn-ileyh ma'rifetiyle tanzîm ve meblağ-ı mezbûrun tamâmen ve kemâlen bir sâ'at mukaddem mevlâna-yı müşarûn-ileyh tarafına îsâl ve teslîm birle icrâ-yı mübâşeret edesin şöyle ki edâ rehâvet zuhûrunden mazhar-ı te'bîb olacağın iştibâhdır âna göre tatbîki emr-i münifime sarf-ı tekâsüle meks eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1203

(sh. 70) **Derkenar:** Tecdîden emr-i 'âli yazılmışdır. Fî Evâsatı Za Sene 203

Kalyoncu neferatının, sılayı rahim veya hac niyeti ile veya çeşitli nedenlerden dolayı gittikleri yerlerde vefat edenlerin muhalledatlarına el konulmayarak nefti ocağına irsal olunmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 159)

Vilâyet-i Anadolu'da Vâki' Vüzerâ-yı İzâm Edâm-Allâhu İclâlehuma ve Beğler Beğlerine ve Mevâlih-i Fihâm ve Sancak Beğlerine ve Sevâhil-i Bahr-ı Sefidde Vâki' Kâdîlara ve Mütesellim ve Voyvodaları ve Amâl ve Muhassalları ve Emnâ ve Beyt'ül-Mâl ve Subaşıları ve Zü'amâ ve Erbâb-ı Timâr ve Evâzif-i Selâtîn ve Sâ'ire Havâs-ı Hümâyûn Zâbitleri ve Yeniçeri Serdârları ve A'yân-ı Vilâyet ve İş Erlerine Hüküm Ki:

Seferhât-ı memalik-i mahrûseden olan dar'ul-cihâd nevtî ocağı öteden berü devlet-i 'aliye... .. üzere olub dâ'ire-i küffâr haksâr ile ikâmet farîza-i gazâ ve cihâd... guzât-ı mücâhadîn mürâbatından olduklarından başka donanmâ-yı hümâyûnum kalyonları bir tarafta sefere me'mûr olduklarında bunlar dahi me'ân buluna gelüb bu sûretde min küll'ül-vücûh 'avâtıf-ı 'aliye-i pâdşâhâneye istihâkları olduğuna binâen merâm-ı hazret-i ecvâb mekâremesine-i mülûkânem neşir ve meftûh olub ve ocağı mezbûr ahâliyelerinden ba'zıları dâb-ı derinleri üzere ocak zâbitânından mâzereten tavâf-ı beyt'ül-Allâh'ül-merâm ve ziyâret-i ravza-i mutahhara-i hazret-i seyyid'ül-

enâm ve ba'zıları sıla-i rahm arzusuyla memâlik-i sâ'irenin imâle i'ata-i metâbâya 'azîmet eylediklerinde eyâb ve zehâblarından ba emr'ul-Allâh te'âlâ fevt olanların muhallefâtlarına acâlen ve elân muhassılına ve voyvadaları ve sâ'ireler taraflarında ta'arruz ve müdâhale olunmayub ocakları tarafında mensûb olan imti'â vekilleri ma'rifet-i şerîle zabt ve ocak tarafına irsâl itmek ve ol makûlelerin yanlarında mevcûd eşyâlarından gümrük ve rusûmât-ı sâ'ire alunmamak üzere mülûkâ-i sûtûd sülûk-ı islamiye mâzırât-ı müsâ'ade itmişler iken ocak ahâlîlerinden edâyı farîz-i hah ve sıla-ı rahm ve ticâret kasdıyla Rumili ve Anadolu tarafların müteveccih olanlar yerlerinde olan eşyâlarından eyâb ve zehâbda mürûr eyledikleri mahallerde gümrükcüleri resm-i gümrük metâlebesiyle üzere ve vefât edenlerin muhallefâtlarını acâlen ve muhassılları ve sâ'ireleri tarafından dahi ta'arruz ve müdâhale olmağla bu husûsun meni' ve defi'çün nevtî ocağından zâbitân ve neferâtı bundan akdem istihdâm vech-i meşrûh üzere istid'âları... i'lâm olduğda cezâyer-ı garb ocağı hakkında sûtûd iden 'avâtıf-ı kâmil-i mülûkânem bunların hakkında dahi erzân kalınmağla baş defderdârım i'lâm mûcibince ocak-ı mezbûr olunmasında ticâretle memûle olanların kemâ-fî'l-evvel gümrük ve rusûmât-ı sâ'ireye edâ itmek şartıyla fi-mâb'ad ocakda ticâret me'mûl olmayan... kabudan neferâtından olub ocak zâbitânın mâzereten tavâf-ı beyt'ül-Allâh'ül-merâm ve ziyâret-i ravza-i mutahhara-i hazret-i seyyid'ül-enâm 'aliye efdal'ül- salavat ve islâm için... 'azîmet olanlardan ve kezalik sıla-i rahm arzusuyla maskat râ'sleri olan memleketlerine 'avdet idenlerden yanlarında mevcûd bulunub havâyc-i zarûriyelerinden olan emvâl ve eşyâlarından olan eyâb ve zehâbları mürûr ve gubûr eyledikleri mahallerde resm-i gümrük ve bac ve rusûmât-ı sâ'ire mütâlebe olunmak ve esnâ-yı tarîkde vücûd-ı vilâyetlerinde bilâ vâris ve şer'an vefât edenlerin zuhûr eden muhallefât ve metrûkâtlarını dahi ve elân ve hükkâm ve muhassıl ve voyvoda ve serdâr ve beyt'ül-mâl cebler ve sâ'irleri... kat'an ba'zı ve müdâhale ve resm-i kısmet ve rusûmât-ı sâ'ire mütâlebe olmayub dâb-ı derin üzere ocak tarafından mensûb emân eirdiğleri ma'rifet-i şer'iyile zabt ve teslim itdirilüb hilâfında bi-gâyet ahz ve mûcânebet olmamak için hüdâvendigâr esbak merhûm ve magfûru-leh sultân Mahmûd hân tâb-ı serâh zamânında hatt-ı hümâyûn ile ma'âşları yüz kırk altı senesi Evâsıt-ı-ı rebi'ül-evvel târihiyle mukaddem i'nâyet ve ihsân olan emr-i 'âlî şânım mûcibince hüdâvendigâr-ı esbâk merhûm ve magfûr-leh Sultan Osman hân peder-i evvel'ül-... cennet mekân firdevs-i aşiyân Sultân Mustafa hân ve amme-i Sultan Abdulhamid hân aleyh'ül-rahmet ve'l-gufrân zamânında tecdîden emr-i şerîf virilüb bâlâsına mûcibince 'amel oluna deyü

hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnum keşide kılınmakla tecdîdi istid'â olunduğuna binâen mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcibince 'amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i N Sene 203

Fatih Sultan Mehmet han devrinde ok meydanının hududu belirlenmiş olup burasının okçulara vakıf edildiği ifade edilerek bu araziye kesinlikle müdahale edilmemesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 160)

Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerileri Ağâsı Vezîrim Paşaya ve Galata Kâdîsına Hüküm Ki:

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağâsından taht-ı nezâretlerinde vâki' Galata kazâsına tâbi' Kulaksız karyesinde merhûm ceddîm ebü'l-feth sultân Mehmed hân gâzî tâb-ı serâh İstanbul mahâlinde eylediği ok meydanı hudûduna dâhil ve hâlâ yekte olan mahalde hıyâm zafer penâhları vâka' olub meydân-ı mezbûrdan feth-i müyesser olmağla guzât-ı islâm ve 'âmme-i enâm ok atub du'â olunmak için vakf ve şart iderek meydân-ı mezbûrda fakat ok atulub kimesne bir kârışı yerine ve bir avuç toprağına ta'arruz etmeyüb suyolları ve mezâristan ve bâğ ve bağçe olmayub vech-i min'el-vücûh kimesne müdâhale etmeyeler deyü tîr-endâz yerlerine evâmir-i şerîf virilüb ve muhafazasıçün korucular ta'yîn ve câbecâ sûtûr taşları ve sanem ve sûtûr ve hudûd bağlatub müsalli dahi ve sanem idüb ba'de ceddîm sultân Bâyezîd hân tâb-ı serâh meydân-ı mezbûra kemâl-i rağbet ve ba'zı arâzî ilhâk ve tevsî' ve anlar dahi bâlad-ı tahrîr olduğu üzere emr-i şerîf virüb ve bundan mâ'ada ecdâd-ı 'azâmımdan her biri zamânlarında minvâl-i meşrûh üzere evâmir ve hatt-ı hümâyûn virüb ve şeyh'ül-islâm ebu's-su'ûd dahi meydân-ı mezbûrun minvâ-i meşrûh üzere... semtine ve tîr-i endâz tâ'ifesine mahsûs olub ahrî müdâhaleden meni' birle fetvâ-yı şerîf virilmesine ba'zı kimesnelere meydân-ı mezbûr hudûduna tarla ve mezârlık ve su yolları kazulub şurût-ı vakfa mugâyir ta'arruzdan hâl olmamalarıyla bundan akdem Asitâne-i sa'âdetimde sadâre-i 'azâmım kâim-makâmım Mahmûd Paşa ve sekbân başı Hasan ve sâ'ir tîr-i endâz tâ'ifesiyle işçi tâ'ifesi ihtiyâr eylediğiniz iki hudûd erba'ası tahrîr ve tecdîd olduğu üzere düstür'ül-'amel olub ve hâlâ meydân-ı mezbûrda vâki' olan işçiler tâ'ifesi tekkesine Vezîr-i sâbık (silik) Paşanın ve silâhdar Mustafa Paşa dahi tevsî' ve bâkar avâna ve ba'zı müslimîn dahi bâkar avâne ve sâ'ir lâzime-i tekkeye vakf edüb lakin zikr olan tekkeye yine ve içinde olan mevkûfata bâyacı ve okcu tâ'ifesi ba'ca muârazadan hâli olmayub ve bundan mâ'ada tîrâz-ı etrâz tâ'ifesi ere ve erkâna virmelerine mu'ârızıyla idüb bizim hükümümüz iki menzil dikilüb ve başk

çıkmadık admın ok ve yâyı iki menzil değdirmeziz deyü sa'ârasına eylediklerinde Vezîr-i a'zam sâbık müteveffa Mustafa Paşa yeniçeri ağası iken müdâfaadan meni' birle virdiği düstür'ül-'amel mûcibince emr-i şerîf virilüb yine muârazadan hâli olmayub meni' ve defi' olunmak iktizâ eylediğde cümlesinin ma'rifetiyle virilen hudûdnâme-i ok meydânına ceddîm ebü'l-feth sultân Mehmed hân tâb-ı serâh tîr-i endâz tâ'ifesine vakıf edüb hudûd ve sûtûr bağlatub ba'de sultân Bâyezîd hânda tâb-ı serâh ba'zı arâzi ilhâkıyla hudûd ve sûtûr bağlayub vaz' eylediği sûtûr taşlarından cevânib erba'asından idâresi işçi tâ'ifesinde ihtiyâr eylediğiniz hasebiyle sekiz bin yüz elli gez olub meydân-ı mezbûrda hudûd ma'iyyeti ile mahdûd olan mahalın bir garışı yerlerine ve bir avuç topraklarına ta'arruz olunmayub bâğ ve bağçe ve mer'a ve tarla ve su yolları ve mezâristan olmayub ve bâyacı ve okcu tâ'ifesine ere ve erkânlarına ve menzil dikmelerine ve başka çıkmadan adâmin okçu ile menzil dikmelerine ve yâylarına ve kimesnelere ve icâd olan bâkar avânene ve gayri lâzım-ı tekkesi kat'a müdâhale ve muârizi etmeyüb minvâl-i meşrûh üzre tîr-i endâz tâ'ifesi meydân-ı mezbûrda (sh. 71) ve tekke-i merkûmeye zabt itdürüb vechen min'el-vücûh bir ferde mâni' olmamak bâbında hüdâvendigâr-ı sâbık zamânında yeniçeri ağası 'arzıyla virilen emr-i şerîf mûcibince merhûm ve sultân Ahmed han ve sultân Mustafa hân tâb-ı serâhmâ zamânlarında evâmir-i şerîf virildiği mukaddemâ vâki' olan harîkde emr-i şerîf muharrak olduğda kaydı mûcibince cennet mekân firdevs-i aşiyân Sultân Mahmûd hân 'aleyh'ül-rahmet ve'l-gufrân zamânında emr-i şerîfe sâdır ve mûcibince 'amel oluna deyü 'unvânına hatt-ı hümâyûn keşide ve ba'de sultân Mahmûd hân zamânında dahi emr-i şerîfe dahi sâdır ve mûcib-i 'amel oluna deyü 'unvânına hatt-ı hümâyûn keşide ve ba'de Sultân Osmân hân zamânında dahi vech-i meşrûh üzre emr-i şerîfe sâdır ve mûcibince 'amel oluna deyü kezalik 'unvânına hatt-ı hümâyûn keşide ve ba'de birer... .. hüdâvendigâr-ı sâbık merhûm ve mağfûr cennet mekân firdevs-i aşiyân sultân Mustafa hân 'aleyh'ül-rahmet ve'l-gufrân zamânında dahi ber vech-i meşrûh emr-i şerîf sâdır ve kezalik mûcibince 'amel oluna deyü 'unvânına hatt-ı hümâyûn keşide ve ba'de hüdâvendigâr-ı sâbık merhûm ve mağfûr 'amme-i Sultân Abdülhamid hân 'aleyh'ül-rahmet ve'l-gufrân zamânında dahi vech-i meşrûh üzre emr-i şerîf sâdır ve kezalik mûcibince 'amel oluna deyü 'unvânına hatt-ı hümâyûn keşide ve el hâletü hâzihi taht-ı 'ali baht-ı Osmâni üzre cülûs-ı hümâyûn sa'âdet-i makrûnum vâki' olmakdan nâşî emr-i mezkûrun tahrîri istid'â olmağın vech-i meşrûh üzre 'amel olunmak bâbında.

Derkenar: Fermân-ı şerîf gerü ve red ve şek olup muahheran ahr-ı vecihle evâmir-i şerîfe yazılmışdır.

Samsun, Fatsa, Ünye ve Vana iskele ve limanların muhafazasına ve içlerine palanga inşa edilmesi ve buraların muhafazası için yeteri miktar top asker ve mühimmat konulmasını bildiren hükümdür.

(161)

Dergâh-ı Mu'allâm Kabucu Başlarından Hâlâ Canik Muhassılı Olan Paşa Zâde Seyyid Hayrullah Beğe Dâme Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki kabucu başı mûmâ-ileyhsin bu def'a tarafından Samsun ve Ünye iskeleleri ve Fatsa ve Vana limanlarına palangalar inşâsı ve derunlarına top ve 'asker ve mühimmat ve bârut ve hakkıyla istihkâm olunmasına dâir vârid olan ma'rûzâtta ve takdîm olunan defter-i menzûr ve mekâhime-i mûrîmû ma'lûm 'ilm-i 'âlim adâ-yı pâdşâhânem olumuşdur tarafından tahrîr ve iş'âr olduğu vecihle ol taraflara tiz elden palangalar inşâsı ve derunlarına toplar ve 'asker ve mühimmât ve bârut irsâli husûsu mu'avenet derkâr ve bundan akdemce ol tarafları muhâfaza için Anadolu sevâhiline beş kıt'a ve Rumili cânibine diğer beş kıt'a donanmâ-yı hümâyûn sefâin ihrâc ve irsâl olunmuş olup bu def'a dahi bi-mennihi te'âlâ mecmû' sefere donanmâ-yı hümâyûnumla 'azîmet üzre olan deryâ kabudanı Vezîrim Hüseyi Paşa iclâlehu bahr-ı siyaha irsâle lâzım kâfe-i sevâhilin müzâr-ı a'dâdan hıfz ve harâset emrine ikdâm ideceği eğirce bedîdârdır ancak ol havâlilerde eshân-ı tekavvuz ve i'tibârdan limânların civârlarında vâki' iskele ve limân ve sâ'ire iktizâ iden mahalleri muhâfazaya kıyâm eylemeleri ve muktezâ-yı vakt ve hâl vâcib-i 'uhde-i gayret ve diyânetleri idiği zâhir ve sen ki mîr mûmâ-ileyhsin senden bu bâbda ve husûsât-ı mühimme-i sâ'ire rızâ-cûyân ve 'akılâne hareket ve rızâ-yı pâdşâhânem müvâfık ve dikkat ve hâl iktizâsına mutâbık ibrâz-ı asâr kâr-güzâr ve dirâyete ikdâm ve dikkat ve me'mûl ve muntazar-ı şehriyârânım olduğu bedîhî ve bâhir olmağdan nâşî muhâfız-ı sevâhil ve inhâya dâir mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfi muktezâleri üzre hareket ve hâlâ Trabzon vâlisi Vezîrim Abdullah Paşa iclâlehu ile bi'l-muhârebe zikr olan iskele ve limanların ve sâ'ir muhâfazaları muktezâ olan mahallerin istihkâm-ı esbâbına hafz ve harâsetleriyle min-küll'il-vücûh müzâr-ı a'dâdan meyâmîni husûsuna sarf-ı mukaderat eylemek fermân olmağın rikâb-ı hümâyûnumdan hassaten iş bu emr-i emr-i 'aâli şânıma ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olmuş idi Bu husûs trabzon vâlisi Vezîr müşarûn-ileyh dahi diğer emr-i şerîfimle tenbîh ve te'kîd olduğu ma'lûmun olduğda ber vech-i meşrûh Vezîr müşarûn-ileyh ile muhâberve ittifâk iderek ve sermu gaflet

ve rehâvet vukû'na tecvîz eylemeyerek zikr olan iskele ve limânların ve sâ'ir muhâfaza ve takvîyeye lâzım gelen mahallerin min-küll'il-vücûh istimâle levâzım hıfz ve hirâsetlerine ve mekr-i a'dâdan meyâminiyle dâmen der meyân-ı gayret sermu kusûr ve rehâvet vukû'na tecvîzden ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan asâr-ı dirâyet ve hamıyyete menâfi vaz'nâ melâye zuhûrundan bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemek bâbında

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 203

Bir sûreti: Trabzon vâlisi Vezîr müşarûn-ileyh Abdullah Paşaya vech-i meşrûh üzre.

Bir sûreti: Mir mûmâ-ileyhe aslına mûnderiç olduğu vecihle emr-i şerîf yazıldığı hikâye olunarak.

Cezayir-i garp beylerbeyisi Muhammed'in, Rusya ve Avusturya gemilerini ele geçirmeğe ve düşman sularında korsanlığa çıkmağa ve birkaç parça gemi ile donanmayı hümayuna katılmalsını bildiren hükümdür.

(162)

Cezâyiri Garp Beğlerbeğisi Muhammed Dâme İkbâlehuya ve Cezâyiri Garb Ocakluları Zîde Mecdühuma Hüküm Ki:

Sen ki mîr mîrân-ı mûmâ-ileyhsin miyâne-i emsâlinden mürettib-i kâr güzârı ve dirâyet ile şehir-i neş'âr ve te'diye hidemât-ı gazâ ve cihâdda ibrâz-ı merdâneni v eşecâ'at ve izhâr lâzım-ı gayret ve diyânete ikdamdan ma'lûm ve aşikâr olub muktezâ-yı hamıyyetin üzre devlet-i 'aliyenin hervecihle sadâkatkâr ve istikâmet şî'ârı olduğundan mâ'adâ Cezâyir-i garp ocağı ahâlisi dahi ötedenberü a'dâ-yı dîn ile muhârebe ve cihâda kıyâm ve kahr ve cümle müşrîkine ikdâm ider kuzât-ı muvahhidine vekemâha müdâfından olduğarımuhtâcı tarîf ve beyân değildir. El hâletü hâzihi düşman-i dîn ve devlet-i ve 'addûv-i mülke ve şerî'at olan Moskovlu ve müttelikî Nemcelü üzerlerine sefer-i hümayûnum muhakkak ve mukarrer olub 'avn ve 'inâyet Bârî ve meded kâr-ı ruhâniyet hazret-i risâlet penah sallallahu te'âlâ 'aleyhi ve sellem ile kefer-i Moskovdan gereği gibi ahz-ı sâr ve intikâm alınmadığca gazâ kılıcı gilâfına girmemek husûsu cezmerde-i pâdşâhânem olub berren ve bahren lâzım gelen tedârikâta kavî ve'asâkir-i külliyyenin tertîb ve tanzimlerine taraf-ı devlet-i 'aliyemden leyl ve nehârikdâm ve sa'y mâ-lâ kelâm olmağda idiği ma'lûmun olan hâlâtandırdevlet-i 'aliyemin küffâr dūrha-karâr üzerine seferi zuhûruna garb ocaklarından üçer beşer kıt'a sefâin techîz ve tanzîmce Cezâyir dilâverleriyle donanmâ-yı hümayûnum ma'ıyyetine icrâ-yı farîz-i cihâd ide geldikleri kadîmdendir.

Mesbûk olan hâlâtdan ve karârgâh-ı sefâine-i düşman olan iskele ve limânlar sularına ocaklar gâzileri gorsanlığa çıkub ve revî deryada râst geldikleri a'dâ sefineleri üzerlerine varub merdâne delimâne ahz ve istisâl zümer-i müşrîkine kıyâm ve o makûle sefâine a'dânın igrâk ve ihrâkları emrine dâmen der meyân-ı ihtimâm eylediğileri zâhir olan kazâbâtdan olmağla mülâsebesi iş bu sefer-i hümâyûn nusret-i makrûnumda Cezâyir-i garb ocağı tarafından dahi beş kıt'a cezâyir sefinesi gelüb bahr-i sefide geşt ve güzâr eylemeleri ve Moskovlu ve Nemcelünün tüccâr gemilerini almalarıçün Alakarna ve Tebriste sularına gorsanlığa çıkmaları bâbında 'amme-i hüdâvendigâr (sh. 72) Sâbika merhûm ve mağfürleh Sultân Abdulhamid hân 'aleyh'ül-rahmet ve'l-gufran zamânında rikâb-ı hümâyûndan mahsûsen emr-i şerîfim sâdır olmuştur. El hâletü hâzihi cülûs-ı hümâyûn meymenet-i makrûnum vukû'na binâen tecdîdî lâzım gelmekle mukaddemâ sâdır olan emr-i 'âlî mûcibince 'amel ve hareket olunmak fermânım olmağın tecdîden iş bu emr-i 'âlî şânım ısdâr ve kabudanı deryâ tarafından (boşluk) irsâl olunmuştur. İmdi bi mennihi te'âlâ sefâin-i mezkûre bahr-ı sefidde b'ad'el-vürûd iktizâ iden t'ayînâtları cânib-i mîrîden i'tâ olunmak için ak deniz cezîreleri ve sevâhil-i bahr-i sefide mahsûs emr-i 'âlî şânımla tenbîh ve te'kîd oldığı ve her vecihle himâyet ve siyânetleti emrine dikkat olacağı ve o makûle cezâir-i garb ocağı sefineleri reviyeye-i deryâda rast geldikleri ve haber alub 'avn-i bârî ile ahz ve girfet olunmalarına muvaffak oldukları sefâin-i düşmanden zuhûr iden emvâl ve eşyâ ve izân ve eşyâ beyn'el- kuzât iktisâm olunması ve bir hilâleni cânib-i mîrî ve taraf-ı ahrde bir dürlü def'i bir olunması husûsuna ikdâm ve ihtimâm pâdşâhânem derkâr idiği ve olunmamağda cezâyir-i garb sefinelerinin cezâyir ocağı dilâverleri ve mükemmel edvâtıyla sefer-i sâbıkda olduğu müsüllü bu sefer-i hümâyûn nusret-i makrûnumda vaktiyle ihrâç ve muhâfaza cezâyir ve sevâhili düşmanden tesyîrî husûsuna iğtinâ ve dikkat olunmak sâlif'ül-zikr Alakarna ve Tebriste iskeleleri sularına korsanlığa çıkmağa ahz-ı metâlîbe daverânım idiği sen ki mîr mîrân mûmâ-ileyhsin ma'lûm hamiyet melzûmun olduğda göreyim seni ber vech-i meşrûh mükemmel ve muntazam edvât harbiye ve mâlzeme sâ'iresine ve cezâyir dilâverleriyle ol mikdâr sefâine sâfer-i sabıkda olduğu misüllü cezâyir-i garb ocağı tarafından şurûr-ı mezkûre ile ihrâç ve bahr-ı sefid adaları ve cezâyir sevâhil muhâfazaları ve geşt ve güzâr iden düşman sefineleri ahz igrâk ve ihrâkları emrine istihdâm olunmalarıçün vakt ve zâmanıya ol tarafları ve ihrâç olunmaları husûsuna ve cezâyir gâzileri kefer-i Moskovun tüccâr gemilerini ahz ve istisâl eylemek üzre Alakarna ve Tebriste sularına korsanlığa çıkub bu vecihle icrâ-yı farîz-i gazâyâ

kıyâm eylemeleri esbâbına istihsâline kemâl-i ikdâm ve dikkat-i tam ve senden me'mûl ve melhûz dâverânım olan asâr-ı dirâyet mâye-i hamîyyetve diyânet-i ibrâz ve izhâra sa'y-i mâ-lâ kelâm ve bu vecihle dahi ihrâz müsûbât-ı gazâ ve ihyâ-yı sünnet-i seniyye-i Resûl-ı kibriyaya ve mazhar-ı sa'âdet dâreyn olmağa sarf-ı mâhasıl ve sa'y ve ihtimâm eylesin ve şöyle ki ocaklû mûmâ-ileyhumasız siz dahi ber vech-i meşrûh 'amel ve hareket dâmen der-meyân-ı gayret idesin siz dahi me'mûl ve bu ana dek meşhûd olan şecâ'at ve gayret asârına icrâ ve cezâyir gâzikerinin dîn yolunda ve devlet-i 'aliyem uğrunda ve küffârdan ahz intikâm husûsuna kesb eyledikleri nâm ve şânlarına siz dahi ihyâya ve du'â-yı hayr ser'î'ül-nümâşir pâdşâhânem mazhar olmağa bezl-i mukadderet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 203

Bir sûreti: Tunus beğlerbeği Muhammed dâme ikbâlehuya ve Tunus ocakluları zîde mecdühuma Tunus ocağı tarafından üç kıt'a sefine ihrâç ve irsâl olunmak ve Alikorta ve Tebrsne sularına korsanlığa çıkılmağçün vech-meşrûh üzre

Bir sûreti: Trablus-garb beğlerbeği Ali dâme ikbâlehuya ve Trablus-garb ocakluları zîde mecdühuma Trablus-garb ocağı tarafından üç kıt'a sefine ihrâç ve irsâl olunmak ve Alikorta ve Tebrsne sularına korsanlığa çıkılmağçün ber vech-i muharrer.

Her hangi bir bahane ileri sürmeden derhal zikir olunan mahallerden istenilen miktarda asker tahrir ve tahrikiyle orduyu hümayuna dâhil olunmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 163)

Bundan Akdem Bâ-Fermân-ı 'Âli Sağ Kol Kazâlarından Mîrî ve Serdâr ve Serdengeçdi Neferâtına İhrâç ve Ordû-yu Hümayûnuma Me'mûr Oldıkları Mahallere Sevk-i Me'mûr Dergâh-ı Mu'Allâm Kabucu Başlıklarından Kulçak Mustafa Dâme Mecdühûya ve Zikir Olan Kazâların Kuzât ve Nüvvâba ve Vücûh-ı Belde ve Söz Sahipleri ve İş Eri ve Ocak İhtiyârları ve Yeniçeri Serdârları ve Ağavât ve 'Alamdârân Zîde Kadrühûma Hüküm Ki:

Moskovlû ve Nemçelû kefereleri tehdîden hudûd-ı islâmiyeye hücum fikri-fâsidiyle kendülerine takviye virmekden hisse olmadıkları haber olduğundan... sübhâne ve te'âla 'asâkir-i kasr temâserin dahi bu sene-i mübâreke dedüşman-i dîn hizlân-ı karîden gereği gib ahz-ı sâr ve intikâm ve killâ' ve bilâd a'dâdan feth ve teshîrlerine ikdâm niyet-i hâlisesiyle tizce gelüb erişmeleri emrine irâde-i kat'a pâdşâhâneme

ta'alluk eylediğinden ordûyu hümâyûnuma ve ser 'askerler ma'iyyetlerine vücûd bulunmaları şartıyla beher kazâdan 'asâkir-i islâmın ihzâr ve halal olunmaları akdem-i umûran olmakdan nâşî bundan ikdâm mürettib ve matlûb olan mîrî ve serdâr ve serdengeçdi bayraklarında neferâtını eylemek ve yerlü yeründen ihrâç ve mahal-i me'mûra isbât-ı vücûd eylemeleri bâbında sâdır olan emr-i 'âlî kabucu başı mûmâ-ileyh mübâşeretiyeye Medâniye ve Kurla ve ve Akhisâr Sârûhan ve Kemer Edremid ve Kirmâstı ve Kal'a-i Sultâniye ve Mihâilç ve ve Bergama ve Tuzla ve Sandağı ve Yalya ve Ayazmend ve Kuzân ve Lâpseki ve Kocalar ve Kapudağı ve Kuyûd ve Gügercinlik ve Sefer-i hisâr Haşim ve Yenişehir Bursa ve Urla Nefs-i Bursa ve İnegöl Burus ve Başagelme ve Biga ve Güzelhisâr ve Menmûk ve Aydıncık ve Mirâmiç ve Gemlik ve Manyâs ve Câka ve Ayverendi ve Baygesvi ve Ezine Kazdağı ve Konak ve Adarmir ve Biğadiç ve Ünye kazâlarına lede'l-vüsûl ber mûcib emri 'âlî 'amel ve hareket ve neferât-ı mezkûreden bir neferî giriye kalmamak üzere mâhal-i me'mûrlarına sevk ve tesyîrlerine ta'ahhüd olındığı siz ki mevlâna-yı mûmâ-ileyhimsiz bu def'a der 'aliyemden vârid olan i'lâmlarınızdan tahrîr ve inhâ olunmuş. El hâletü hâzihi evvel bahar hülûl ve vakt-i muhârebeye duhûl idüb 'asâkir-i mürettib-i matlûbenin bir an akdem erişmeleri ehemmi idiği ve düşman-i dînin bir tarafda tecemmüm ve galebesi ve hemân hudûdlarda hücum ve tasallutu zâhir ve aşikâr ve ma'âz-Allâhu te'âlâ 'asâkir nasr-ı temâserin vaktiyle erişmemesi a'dânın ferc-iyâb olması mevcûd olacağı bâhir ve bedîdâr olduğundan bundan sonra 'askerin ve gayr-i 'askerî eli ve ayağı sağ ve harbe ve darbe kâdir olanların vilâyetlerinden kıyam ve esâmeleri harâm ve irsâllerine ikdâm ve ihtimâm farîza-i zimmet kâfe-i enâm olmağla bu emr-i dîniyeye bi'l-ittihâd'ül-ihimâm ve mukaddema ve muahhera sâdır olan evâmir-i 'aliyede mestûr olduğu vecihle kazâlarınızdan mürettib ve matlûb olan mîrî serdâr ve serdengeçdi neferâtını bahâdır ve çerî ve cesûr müsellağ olarak ve bir ferdî geriye kalmayarak cümlesini ihrâç ve giceyi gündüze katarak bir an ve bir sâ'at evvel ta'cîl-ale'l-ta'cîl mahâl-i me'mûrlarına isbât-ı vücûd ve mukâbele-i a'dâda kıyâm ve bezl-i mechûd eylemeleri üzere irsâl ve îsâl esbâbına ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen hassaten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma'lûmunuz olduğda vech-i meşrûh üzere 'amel ve hareket etmek ikdâm ve sa'y-ı mâ-le kelâm ve mikdâr-ı zerre hilâf-ı emr ve rızâ vaz ' ve hâlet vukû'na idânet-i ruhsat ve cevâzdan tehâşî ve ittikâ-i tâm eyleyesiz ve sen ki kabucu başı mûmâ-ileyhsin düşman-i dîn her tarafda hudûd-ı islâmiyeye sû-i kasd-ı fikr-i fâsidesiyle tasallutu zâhir olmağla sen dahi bu

bâbda ziyâde ‘acele ve sür‘at iderek beher kazada matlûb olan neferâta vilâyetlerinden ihrâç ve bir an evvel ordû-yu hümâyûnuma ve me’mûr kılındığın mahallere irsâl ve îsâlleri husûsuna mezid-i ihtimâm ve dikkat ve emr-i ‘âlî sânímda infâz ve icrâsına gayret ve sermu hilâf-ı hâlet vukû‘na bi-gâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 203

(sh. 73) Derkenar: Ordû-yu hümâyûnumdan afvun için emr-i ‘âlî sâdır olub havâle defterine kayd olunmuşdur.

Fî Evâsıt-ı Za Sene 203

Tokat sancağından, bir bahane ileri sürmeden istenilen miktarda asker tahrir ederek orduya dâhil olunmasını bildiren hükümdür

(Hüküm 164)

Tokât Nâibine ve Tokât Voyvodası (Boşluk) Zîde Mecdühûya ve Zâbitâna ve İş Eri Zîde Kadrühuma Hüküm Ki.

Bundan akdem Tokâd ve havâlisinden ordû-yu hümâyûnuma mürettib ve matlûb olan iki yüz elli nefer sipâh serdengeçdiler tahrîr ve mahale me’mûr îsâllerine Tokâd sâkinlerinden seyyid mîr Halîl zîde kadrühû ağâ nasb ve ta‘yîn olduğına hâvî sâdır olan emr-i ‘âlî çâvûş mübâşeretiyle mahaline lede’l-vüsûl emr-i ‘âlî-i mezkûr huzûr-ı şeri‘at feth ve kırât olundığıda cümlesi bayraklarıyla küşâd ve bir sâ‘at mukaddem neferâtı tekmîl ve savb-ı mahsûda tesyîre dikkat idüb lakin siz ki mevlâna ve voyvoda mûmâ-ileyhumasız hilâf-ı emr ve rızâ birbiriniz ile yekdâ ve yek-cihet olarak müdâhale ve mühâlefetden hisse olmayub ‘asker-i mürettibin te’hîrine bâis-i ibâdî olduğunuz bi’l-ihbâr ma‘lûm ve aşikâr olmakdan nâşî ‘asâkir-i mürettibi-i mezbûreye halal gelmemek vechiyle bi’l-tamâm serî‘an tahrîr ve bir gün evvel mahal-i me’mûra irsâl ve îsâlleri esbâbına istihsâbına bi’l-ittifâk ihtimâm vâkt olmamak bâbında siz ki mevlâna ve voyvoda sâ‘ir mûmâ-ileyhumsız size hitâben emr-i şerîfim sûduru bâ-takrîr istid‘â olmağla vech-i meşrûh üzre ‘amel ve hareket eylemeniz fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen rikâb-ı hümâyûnumdan hassaten iş bu emr-i ‘âlî-şâním ısdâr ve (boşluk) ile tisyâr olunmuşdur. İmdi bu husûsu mevâd-ı uhrâya kıyâs olunmayub ehemm ve ikdâm-ı umûrdan olmak hasebiyle bu bâbda kusûr ve rehâvet bir vecihle câiz olmadığı ve ‘asker-i mürettibin serî‘an yerlerinden tahrîk ve bir dakika mukaddem mahal-i me’mûra tesyîrleri matlûb-ı şâhânem idiğive ‘avk ve te’hîrlerine mevâdî harekete cesâret idenler haklarında

lâzım gelen mu'âmele icrâ olacağı ma'lûmunuz olduğda ber vech-i meşrûh 'amel ve harekete dâmen der-meyân-ı gayret birle 'asâkir-i mürettib-i mezkûreye imrâr-ı vaktî tecvîz itmeyerek serî'an ve 'âcilen tahrîr ve tecvîz ve bir an akdem ve bir dakika mukaddem savb-ı maksûda irsâl ve îsâlleri esbâbına istihsâline bi'l-ittifâka kemâl-i ihtimâm ve dikkat ve ba'd-ezîn edâ kûsûr ve rehâvete emr ve rızâ efât-ı vakt ve te'hîr maslahat-ı mûcib vaz' ve hâlet vukû'na irâet-i rıza ve cevâz ile mazhar muâheze ve 'ikâb olmakdan bi-gâyet tehâşî ve mucânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 203

Hûnît defterdarı Seyit Abbas'ı zimmetine aldığı akçelerin İsmâili seraskeri Hasan Paşa'nın Anadolu seferiyesinde düşülmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 165)

Kütahiye Mütessellimi (boşluk) Zîde Mecühûya Hüküm Ki.

Dergâh-ı mu'allâm başlarından sâbık Hûnît defterdarı seyyid Abbâs dâme mecdühûnın bu def'a rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği takrîr kâğıdında Hûnît defterdârlığı... virileceği ta'biliyâtıçün Hûnît ta'bitiyâdan ma'lûm'ül-esâmî kesânden istidâne eylediği elli sekiz bin yedi yüz elli sekiz gûruşun taleb zimmetine almış nakd-i mikdârı el yevm ordû-yu hümâyûnuma varûb sadr-ı a 'zamım ref'i rik' iştikâ eylediklerinden sadr-ı a 'zam müşarûn-ileyhe husûs... Asitâne-i 'aliyemden rü'yeti bâbında merkûmun yararına mektûb i'tâsıyla bu tarafa irsâl olunmalarıyla mûmâ-ileyhe ikiyüz iki senesi Hûnît kal'asına binâ emînî ve defterdâr olduğundan ikiyüz üç senesi muharremine gelince gerek merkûmundan ve gerek mahal-i sâ'ireden tedârik umûruna binâ ve ta'biliyâtı mesrûfî altı yüz yetmiş kise akçaya bi't-tamâm ve Asitâne-i 'aliyemeden hûtulına 'azîmetine defterdârın teslîm eylediği otuz kise akça olub halde İsmâili ser 'akeri sâbık Ali Paşanın bir def'a on beş ve bir def'a dahi beş kise nin cem'an otuz kise akça teslîminden başka tâtârıyla taraf-ı devlet-i 'aliyemden bir def'a beş bin ve bir def 'a dahi kendü tâtârıyla beş bin ve bir def'a cevfdâdıyla on iki bin beş yüz min-hays'ül-mecmû'elli iki bin beş yüz gûruş makbûzû olub masarrûfata inzâren şey kalub olmağdan nâşî... deyû matlûb Ali hâlî kalmadığı ve mûmâ-ileyh bu tarafa 'avdet eylediği esnâda hûtinede mûmâ-ileyhe vâsıl olmak üzere İsmâili ser 'askeri Vezîrim Hasan iclâlehü vasıtasıyla muâhhera irsâl olunan yigirmi beş bin müşarûn-ileyh mûmâ-ileyh tarafına göndermek üzere iken îsâl idemediğinden meblağı mezbûrî ahr-ı me'mûra sarf eylediği hâlâ nepiste ser 'askeri müşarûn-ileyh mûmâ-ileyhe şifâen ifâde eylediği inhâ etmekle sen ki

Kütahya mütesellimi mûmâ-ileyhsin Hûnîte nezd-i emînîmûmâ-ileyhe mukaddema irsâl olunan yiğirmî beş bin gûruş ser ‘asker müşarûn-ileyh zimmetinde olmakla bu def‘a Hûnîte ahâlîsine mûmâ-ileyh deyn olan meblağ-ı ma‘lûmun cânib-i mîrîden edâsı imkânında olmadığına binâen ser ‘asker asker müşarûn-ileyh zimmetinde olan yiğirmî beş bin ve ba‘de mûmâ-ileyh tarafına müşarûn-ileyh edâ olunmak üzere karzân yiğirmî beş bin cem‘an elli bin gûruş ser ‘asker müşarûn-ileyh Anadolu eyâletî seferiyesi ifrâz ve mûmâ-ileyhe ehl-i merkûmeye olan deyinlerinin virilmek için mûmâ-ileyhe teslîm olunmak fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuştur. İmdi sen ki mütesellim mûmâ-ileyhsin keyfiyet ma‘lûmun olduğda ber vech-i meşrûh ser ‘asker müşarûn-ileyh zimmetinden olan yiğirmî beş bin ve ba‘de mûmâ-ileyh tarafından müşarûn-ileyhe edâ olunmak üzere karzân yiğirmî beş bin cem‘an elli bin gûruş ser ‘asker müşarûn-ileyhin Anadolu eyâleti seferiyesinden ifrâz ve mûmâ-ileyhin ehl-i merkûmeye olan deyinlerini virilmek için mûmâ-ileyh teslîm ihtimâm ve dikkat ve hilâfında ittikâ ve mübâderet ve keyfiyeti der ‘aliyeme tahrîr ve işâret eylemek bâbında.

Fî Evâsâtı Ş Sene 1203

Derkenar: Tekrâr emri şerîf yazılmıştır.

Fî Evâhir-i L Sene 203

Dağlı eşkiyasını dağıtmak için Edirne’den iki kıta top, yeteri miktar asker ve haseki el hac Abdülhamid’in görevlendirildiğini bildiren hükümdür.

(Hüküm 166)

Edirne Bostancı Başısı Ali Beğ Dâme Mecdühûya Hüküm Ki.

Bu esnâda Dağlı eşkiyâsı başlarına cem‘ eyledikleri haşârat ile Gümilcine kazâsına tâbi’ Berîad kurrâ ile Karacan kazâsına tâbi’ birkaç karyeye hafiyeten basub katl-i nufûs ve gasb-ı emvâl ve hetk-i a’râza müsüllü güne gün mezâlîm cesâret eyledikleri bilâ-ihbâr ma‘lûm-ı pâdşâhânem olmağla ba‘de-ezîn ol havâliye nâm eşkiyâ mesmû‘a olacak hâlâtdan istihsâline irâde-i ‘aliyem etmekden nâşî hassa hasekilerimden el hac Abdulhamid haseki zîde mecdühû der ‘aliyemden mahsûs ol havâlie mübâşir ta’yîn ve ma‘iyyetine cünd nefer hasekiler dahi terfîk ve müstakile bi’l-menâbir eşkiyâ-yı merkûmenin ahz ve istîsâlleri ikdâm eylemeye gereği gibi tenbîh ve te’kîd olduğundan başka lede’l-iktizâ haseki mûmâ-ileyh i’ânet ve def‘i mazarrat eşkiyâyı sa’y ve dikkat eylemek için sana hitâben diğere emr-i şerîf dahi tasdîr olunmuş olmağla sen ki bostancı başı mûmâ-ileyh eşkiyâ-yı merkûme ile

mukâvemet düşvâr ve üzerlerine tob götürülmek iktizâ ideceği aşikâr olduğu ba'de hitâm'ül-müsallah götürdülüb yine mahaline vaz' olmağ şartıyla lade'l-iktizâ Edirne sûcûd toplardan ma'rifetinle iki kıt'a i'tâ ve haseki mûmâ-ileyh ma'yyetine irsâle ve isrâ eylediği fermânım olmağın iş bu emr-i 'alî şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma'lûmun olduğda ber vech-i meşrûh ba'de hitâm'ül-müsallah yine mahaline vaz' olunmağ şartıyla Edirne sûcûd toplardan lade'l-iktizâ ma'rifetinle haseki mûmâ-ileyh tarafına iki kıt'a tob irsâliyle i'ânet müsâra'at eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 203

Vidin seraskeri Vezir Hasan Paşaya gönderilen hazinenin İstanbul'dan Vidine varıncaya kadar selamet ile Hasan Paşa'ya ulaşmasını sağlamak için tüm güvenlik önlemlerinin almasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 167)

(sh. 74) Asitâne-i 'Aliyemden Vidine Varınca Yol Üzerinde Vâki'Kazâların Kuzât Ve Nüvâbına ve Mütesellimler ve Voyvodalar ve Şehir Kethüdâları ve Yeniçeri Serdârları ve Sâ'ir Zâbitân ve İş Erlerine Hüküm Ki:

Hâlâ Sivâs vâlisi ve Vidin cânibi ser 'askeri düstûr Vezîrim Hasan Paşa iclâlünün mansıb-ı seferiyesi ve sâ'ire hasılâtı olarak bu def'a der 'aliyeleri taraf-ı müşarûn-ileyh Tâtâr ağâsı ile irsâl olunan iki yük hazînenin esnâ-yı râhda muhâfaza ve muhâresesi esbâbına istishâliyle sâlimen Vidine îsâli bâbında siz ki mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhumasız size hitâben emr-i şerîfim sūdûru müşarûn-ileyhin kapu kethüdâsı tarafından bâtakrîr istid'â olunmakla vech-i meşrûh üzre 'amel etmek fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhumasız hazîne-i merkûme bâbında levâzım tâtârı ile her kangınızın taht-ı hükümet ve kazâsına dâhil olur ise lyl ve nehâr muhâfazasına dikkat ve gider oldukda dahi esnâ-yı râhda muhâreseye vâfi müsellim ve mu'temed cebelü ma'yyetinle kazâ be kazâ emin ve sâlim bir birinize irsâl ve Vidine îsâli husûsuna ihtimâm ve dikkat eylesesiz şöyle ki hazîne merkûmenin muhâresesine kusûr ve rehâvet vukû'yla bir güne zarar ve gezend isâbet itmek ihtimâli olur ise evvel kazânın zâbitânı v eiş erlerine tatmîr itdirileceğinden başka muhâfazasına tekâsül zâhir olanların dahi hâl ve şânlarına göre mazhar-ımuâheze ve gadâb-ı şâhânem olacaklarından şübhe olmadığı bedîhî ve bâhir olmakla ana göre 'amel ve hareket ve hilâfında hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 203

Edirne bostancı başısının eşkiyaları dağıtmakla görevlendirildiğini bildiren hükümdür.

(Hüküm 168)

Mekrî ve Gümilcine ve Fericik ve Malkara ve Keşan ve Yenice Karasu ve Çağlayol Nam Diğer sâr-i Şayân ve Dırâma ve Levzekub Kazâları Nâiblerine ve Şehr Kethüdâları ve Yeniçeri Zâbitî Zîde Mecdühuma ve Sâ'ir Zâbitân ve Vücûh-ı Belde ve İş Erleri Zîde Kadrühuma Hüküm Ki:

Bir müddeten berü zuhûr iden Dâğlu eşkiyâsı 'âdet-i me'lûfeleri öte taraftan katî vâfir eşkiyâ cem' ve bu esnada Gümilcine kazâsına tâbi' berî 'ardafdâ ile Fericek kazâsına tâbi' birkaç karyeye hafiyeten basub gasb-ı emvâl ve katl-i nüfus ve hekte-i 'ağrâz ve nâmus müsüllü nice mezâlim ta'addibâta cesâret ve zikr olan kurrâya külliyyen ihrâk ve nisâ ve sibyanları mübtelâ kayd-ı esr ve istirkâk etmeleriyle kurrâ-i mezkûre âhâlisi perâkende ve perişân ve karîne-ı hasâr ve bu vecihle umûru muhimme ve mübâya'âta ve asâkir tanzîme akde-i te'hîre dûçâr olduğu ve eşkiya-i merkûmenin ahz ve istîsaleriçün Edirne bostancı başıları ve ba'zen mübâşirler ta'yîn olduğca her biri her biri âhir mahale firâr ve ba'de yine gelüb fukâra ve zu'afâyâ îsâl-i zarar ve hasâr eylediklerine binâen bu def'a der aliyemden mahsûs bir mübâşir ta'yîni ve ehl-i kazâ ile bi'l-ittifâk eşkiya-i merkûmenin bilâd ve 'ibâd üzerlerinden zulm ve ta'addileri men' ve def' olunması siz ki Mekrî ve Gümilcine ve Fericik mevlâna-yı mûmâ-ileyhumasız tarafınızdan der bâr-ı utûfet-karâr-ı şâhâneme vârid olan i'lâmâtda ve ahâlîden başka başka muhzırlarından derç ve tastîr olunmuş havâle-i mezkûrede serzede-i zuhûr olub sekene-i memlekete ve inhâ ve fukarâ ve zu'afâyâ hilâfî şer'-i şerîfe ve muğâyir rızâ mezâlim ve ta'addiyâtları cesâretleri tahakkuk iden eşkiyânın 'âlâ eyyi hâl ahz ve istîsaleri ile tathîr bilâd ve te'mîne 'ibâde ihtimâm ikdâm ve fî-mâba'd nâm-ı eşkiyâ mesmû' olmayacak hâlâtdan istihâline sa'y-i mâ-lâ kelâm olunmak husûsusna irâde-i kat'a dâverânım ta'alluk etmekden nâşî eşkiyâ-yı mezkûrenin def'i mazarratları husûsuna Edirne bostancı başısı ve kazâların zâbitân ve iş erleri ile bi'l-muhâbere ikdâm gayret eylemek üzere hassa hasekilerimden el hâc Abdulhamid haski zîde kadrühu mahsûs der 'aliyemden mübâşir ta'yîni ve ma'iyetine çend nefer hasekiler terfik ve tesyîr olub lede'l-iktizâ Edirne bostancı başısı dahi ustalar ta'yîni ve vücûh-ı sâ'ire ile i'ânet eylemek üzere bostancı başı mûmâ-ileyh diğer emr-i şerîfimle tenbîh ve te'kîd olmağla siz ki mevlâna ve zâbitân ve iş erleri mûmâ-ileyhumasız bundan sonra kazâlarınızı cuş-ı

vücûd habâset olan eşkiyâdan tazyikî husûsunda lede'l-iktizâ Edirne bostancı başısı ve mübâşir haseki mûmâ-ileyhumâ ile muhâbere ve ittifâka ri'âyet ve eşkiyâ-yı merkûme bir mahalde zuhûr ve cem'iyet ile kurrâ ve kasabâta iderler ise ikâh bulunub keyfiyeti derhâl mübâşir haseki mûmâ-ileyhe ihbâr ve kazâlarınızda haeb ve darbe kâdir iş erlerini istishâb birle eşkiyâ-yı merkûmenin terfîk-i cem'iyet ve def'i mazarratları emrine ve şekâvetleri mütahakkik olanların te'dibât-ı meşrû'aları icrâsına ve ba'd-ezîn kazâlarınız derûnunda eşkiyâ zuhûr ve ferdâ-ferîdende mâl ve cânın zarar ve hasârat vukû'a mesmû'a olacak vecihle kazâlarınız dâhillerine... tenzîfe ve tethîr dâmen der meyân-ı gayret eylemeniz fermanım olamğın mahsûsen iş bu emr-i 'âlî şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma'lûmunuz olduğda ber vech-i meşrûh ba'd'el-yevm bostancı başı ve mübâşir haseki mûmâ-ileyhuma ile muhâbere ve haseki mûmâ-ileyhuma ma'iyetine me'mûr diğer hasekiler ile ittifâk iyleyerek eşkiyâ-yı merkûmenin def'i mazarrat ve tefrîk cemiyetlerini mübâderet ve kazâlarınız dâhillerinde vücûd-ı hadîsat olub eşkiyâdan tezyik ve tethîre bezl-i mukadderat ve ba'd'el-yevm nâm eşkiyâ mesmû'a olunacağı hâlâtdan böyle istishâline cümleiniz bi'l-ittifak sarf-ı liyâkat eyleyesiz şöyle ki eşkiyâ-yı merkûmenin bir mahalde cemiyetleri zuhûr idüb kasabât ve kurrâdan ba'zı mahallere sû-i kasdları ma'lûm iken mübâşir haseki mûmâ-ileyh ihtiyârdan tekâfûl ve ba'd'el-ihbâr mûmâ-ileyh i'ânetden tekâsülünüz zuhûr eylemek veyahud kazânız sekenesinden ba'zıları zikr olunan Dağlı eşkiyâsına tarâfdar olmak lâzım gelir ise sonra bir vecihle cevâba kâdir olamayub eşedd-i ukûbete mazhar olacağınız muhakkak bilüb anamütebassırane ve müteyakkızane hareket ve def'i şedâr eşkiyâyâ ezdâl ve cân-ı sa'y ve gayret eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1203

Derkenar: İş bu emr-i 'âlî lede'l-vüsûl ber mantûk emr-i münifine 'amel ve harekete mübâderet eylediklerini Zağra-i atik ve... Mustafa Paşa ve Çirbân kâdîlarının bir kıt'a i'lâmların ve Akça Kazânlık ve İslime kazâlarına o müsüllü eşkiyâ tâ'ifesi gelmeyüb bundan böyle zuhûr ider ise ahz ve tedmîrlere ihtimâm idecekleri Kazânlık ve İslime kazâlarının dahi i'lâmları Akça Kazânlık kazâsına eşkiyâ-yı merkûmenin tûna... Servili 'alemdâr Süleyman ile kendülerüne i'lân etmeyerek ve ma'lûm olacak mahallere emr aramayarak bayraklarıyla sefere giddüler deyû Servi kazâsı tarafına geçdüklerü mesmû'a olduğda der 'akibe mûmerrave mü'âbir olan mahallerde kazâ yolunda şeblerine teğbiye birle servend itdürülüb bundan böyle

vârid olurise bi'l-ittifak ahz ve tedmîrlerine ihtimâm olacağı nâtik Akça Kazânlık kâdîsının diğeri bir kıt'a i'lâmâtın mefâhimine bâ-fermân 'âlî şerh virilmiştir.

Fî Evâsâtı Za sene 203

Bir sûreti: Dimetoka ve Sultân yeri ve Çirmen ve Çirbân ve Üznice iyâd-ı hasküy kazâları nâiblerine ve yeniçeri zâbitne ve sâ'ir zâbitân ve vücûh-ı belde ve iş erleri zîde kadrühuma bunlardan 'avâmât ve muhzır vârid olmamakla tayyî olunarak ber vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Filibe kâdîsına ve Zağra-i atik ve Ahî çeledi ve Bâzarcık ve Râzlık nâiblerine ve yeniçeri zâbitne ve sâ'ir zâbitân ve vücûh-ı belde ve iş erleri zîde kadrühuma bunlardan 'avâmât ve muhzır tevârüd etmemekle tayyî olunarak ber minvâl huharrar.

(sh. 75) Derkenar: İş bu emr-i'âlî lede'l-vürûd ber mantûk emr-i şerîfe ba'zıları bundan kırk beşer gün mukaddem 'azîmet ve ba'zıları dahi Canderoz tarafına 'azîmet itmek üzere oldukları nâtik ma'lûm'ül-isim kazâların kâdîlarından vârid olan i'lâmâtının mefâhimine bâ fermân-ı 'âlî şerh virilmiştir.

Fî 10 L Sene 203

Anadolunun sağ kolunda ki kazalardan istenilen miktarda asker tahrir ederek herhangi bir gecikmeye meydan vermeden Mübaşir Mustafa emrinde orduya katılmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 169)

Anadolunun Sağ Kolu Yemîn ve Yesârıyla Nihayete Varınca Vâki' Mevâl-i Fihâm Zîde Fazâlihuma ve Sağ Kolların Sefer-i Hümâyûnuna Me'mûr 'Askere Sürücüler Kethüdâlığı Pâyesiyle Mübaşir ve Sürücü Ta'yîn Olan Dergâh-ı Mu'allâm Kabucu Başlarından Kulçuk Mustafa Dâme Mecdühûya ve Kuzât ve Nüvvâba ve Yeniçeri Zâbitleri Zîde Mecdühuma ve Şehr Kethüdâları ve Sâ'ir Zâbitâna ve İş Erleri ve Söz Sahipleri ve Vücûh-ı Belde Zîde Kadrühuma Hüküm Ki.

Bi-mennihi te'âlâ iş bu sene-i mübâreke evvel baharında dahi Moskovlu ve Nemçelü keferelerine gereği gibi ahz-ı sâr ve intikam niyet-i hâlisesiyle cem'an 'asâkir-i mürettibin bir an akdem ve bir dakika mukaddem mahal-i me'mûrlarına isbât-ı vücûd ve hidamât-ı gazâda kıyam ve bezl-i mechûd eylemeleri ehemmi mühimme ve vâcib'ül-ihtimâm olduğına binâen taht-ı hükümet ve kazânızdan sefer-i hümâyûnum mürettib ve matlûb olan 'asâkirin bir ferdî girüye kalmayarak cümlesi serî'an ve

‘âcilen yerinden tahrîk ve bir gün evvel ve bir sâ‘at mukaddem ordû-yu hümâyûnuma ve me‘mûr oldukları mahallere tesyîre ihtimâm ve dikkat- tam olmak hulâsasıyla bundan ikdâm Hüdâvendîgâr-ı sâbık zâmanında ordû-yu hümâyûnumdan ısdâr ve kabucu başı mûmâ-ileyh ile irsâl olunan emr-i şerîfde etrâfıyla tafsîl ve te‘kîd olunmuşdu. El hâletü hâzihi evvel bahar duhûl ve vakt-i muhârebe duhûl idüb sadr-ı a‘azm ve serdâr-ı ekrem kariban düşman-i dîn üzerine hareket üzre olduğu ve bundan sonra vakitlerde hiç müsâ‘id olduğu zâhir ve aşikâr olmağdan nâşî fi-mâb‘ad dakika-i vâhîde te‘hîr ve imrâr*1 vakt tecvîz itmeyerek mukaddemâ sâdır olan emr-i ‘âliye tafsîl ve beyân olduğu vechiyle taht-ı hükümet ve kazânızdan serfe-i hümâyûnuma me‘mûr ve mürettib olan ‘askerî sürücüsü ta‘yîn olarak kabucu başı mûmâ-ileyh mübâşeretiyile ‘âlâ eyyi hâl acâleten dâr ve dabârlarından ihrâç ve bir dakika mukaddem ordû-yu hümâyûnuma ve me‘mûr oldukları mahallere irsâl ve îsâlleri esbâbına istishâline mezid’ül-ihimâm ve dikkat eyledikleri fermânım olmağın te‘kîden ve isti‘câlen hassaten rikâb-ı hümâyûnumdan iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mevlâna ve sâ‘ir mûmâ-ileyhumasız bu vakti evkâta-ı sâ‘ireye ve bu husûsu mevâd-ı uhrâya kıyâs olmayub bi-gâyet ehemmm ve ikdâm-ı umûrdan olduğu ve kefare-i moskovdan hudûdu islâmiyeye sû-i kâsd fikr-i fâsidiyle her taraftan hücum irâdesin- de oldukları aşikâr iken b‘ad-ezîn imrâr-ı vakt vukû‘na ber vechile câiz olmadığı ve bu bâbda mikdâr-ı zerre kusûr ve rehâvet ve beyhûde ‘özü ve ‘illet irâdıyla gadabından imtinâ‘ müsüllü hâlâtta ibtidâr idenler haklarında afv ev iğmâma mu‘âmeleleri mersûr olub o müsüllüler dünya ve ‘ukbâda mazhar-ı sacâlat ve nedâmet olacağı ma‘lûmunuz olduğda mazmûn emr-i şerîfim iktizâsına göre i‘lân ve isâ‘at ve tevakkuf ve te‘hîr vukû‘na tecvîzden mübâ‘adet iden ‘asâkir-i mürettibin cümlesi mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfe mazmûn üzre serî‘an ve ‘âcilen yerinden ihrâç ve bir gün evvel mahal-i me‘mûrlarına irsâle ikdâm ve dikkat ve sermu hilâfından ittikâ ve mücânebet eylesiz ve sen ki kabucu başı mûmâ-ileyhsin sen dahi mukaddemâ sūdûr iden emr-i ‘âlî mefhûmu ve muktezâ-yı me‘mûrin üzre ‘amel ve harekete dâmen der-meyân-ı gayret birle bir an evvel tekmîl emr-i mübâşirine ikdâm ve edâ tekâsül ve betâet vukû‘yla te‘hîr maslahat-ı mühimmeye mucib olur vaz‘ı tecvîzden tehâşî ve ittikâ-i tam eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 203

Derkenar: Tekrâr emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L Sene 203

Osmanzâde Hacı Ahmet ve mübaşir Ali'nin, bir bahane öne sürmeden bir an evvel memur oldukları askeri tahrir ederek orduyu hümayuna katılmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 170)

Dergâh-ı Mu'allâm Kabucu Başlarından Kara Osmân Zâde El-Hâc Ahmed Dâme Mecdühûya ve Kabucu Başı Mûmâ-ileyhe Tahrîr ve İsti'câli Oldığı 'Asker ile Mahalinden İhrâç ve Geliboluya İmrâra Budan Akdem Mübâşir Ta'yîn Olan Ali Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Sen ki kabucu başı mûmâ-ileyhsin bedeninden tahrîr ideceğin bin beşyüz neferden mâ'adâ mîrî olarak bin nefer süvârî 'asker tahrîr ve istishâb ve ordû-yu hümayûnuma vüsûle şitâb eylemek bâbında me'mûrine ve istic'alîne hâvî bundan akdem ısdâr ve irsâl olan evâmîr-i şerîfe mekâmiline ve muktezâ-yı me'mûrine nazarân şimdiye dek senin mahali me'mûra vüsûle me'mûl iken el-yevm hareket etmediğde vârid olan tahrîratinden zâhir olub bi-mennih-i te'âlâ sadr-ı a'zam ve serdâr-ı ekremim sâye-i livâ-i serîfe nusret-i terdîfe ilticâ ile düşman-i dîn üzerine hareket üzre olduğu ve 'asker-i merkûmenin serî'an yerlerinden hurûç ve bir gün evvel mahal-i me'mûrlarına isbât-ı vücûd eylemeleri ehemmi mühimmeden idiği bedîdâr ve ma'âz-Allâhu te'âlâ bu bâbdate'hîr ve betâet vukû'na cesâret ne derçlerde bâ'is peşimân ve nedâmet olacağı bedîhî ve aşîkâr olmağdan nâşî bedeninden tahrîr ideceğin bin beş yüz neferden başka mîrî olarak tahrîr ve istishâbına me'mûr olduğun sâlif'üz-zikr bin nefer süvârî 'askerî gerek şimdiyedek tahrîr ve tekmîl yola hurûç itmemiş ise ba'd'el-yevm bir dakika tevakkuf ve te'hîr vukû'na tecvîz etmeyerek ve giceyi gündüze katarak teveccühle ve ne tarîkle olur ise serî'an ve 'âcilen tekmîl ve ma'yyetine istishâb ile mukaddeman ve muahharan sâdır olan evâmîr-i şerîfe mûciblerince yerlerinden akdem ve bir dakika mukaddem yerinden hareket ve ordû-yu hümayûnuma vüsûle sarf-ı mukadderat eylemek fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen hassaten rikâb-ı hümayûnumdan iş bu emr-i şerîfim dahi ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma'lûmun olduğda ber vech-i meşrûh me'mûr tahrîr ve istishâbı olduğun 'askerî gerek bu âna dek tekmîl ve yol hurûç itmemiş isen ba'd-ezîn bir an tevakkuf ve te'hîr vukû'na tecvîz etmeyerek giceyi gündüze katarak 'acâleten ve müsâra'at tuvâna ve bahâdır ve cenge ve harbe kâdir yiğitlerden olmak üzre tamâmen tahrîr ve tecvîz ma'yyetine istishâb birle bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem mahalinden hareket ve mukaddem ve mu'âheze sâdır olan evâmîr-i şerîfe muktezâları üzre ordû-yu hümayûnuma erişmeğe ziyâde sa'y ve gayret ve ba'd-ezîn

dahi ma'âz-Allâhu te'âlâ mikdâr-ı zerre imrâr-ı vakt mucib olur vaz' vukû'na cesâretle nedâmet ve peşimân fâ'ide vermeyeceği vecihle mazhar-ı eşedd-i avfun ve cezâ olmağdan gâyet'ül-gâye tehâşî ve mücânebet eylesin ve sen ki mübâşir mûmâ-ileyhsin sen dahi kabucu başı mûmâ-ileyhe muktezâ-yı me'mûrîn üzere 'acâleten me'mûr tahrîr ve istishâbı olduğın 'asker ile yerinden kaldurub Çardakdan Gelibolu cânibine imrâr ve iktizâ iden sendâtını Geliboludan ahz ma'ber-ı mezbûrdan avân itdirildiği haberiyle bir an akdem bu tarafa 'avdet ve bu bâbda fi-mâba'd mikdâr-ı zerre menâfi tavr-ı istikâmet vaz'a cesâret ve asker-i mezbûrun savb-ı maksûda vusûlleri te'hîre kalmak müsüllü hâlet vukû'na idâet-i ruhsat ve cevâz ile mazhar-ı eşedd-i avfun ve cezâ olmakdan nefsinin siyânet eylemek bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 203

(sh. 76) Derkenar: İş bu emr-i âli lede'l-vüsûl kabudanı mesfûrun yigirmi dört kise akçeyi ibrâz ve iskân ve meblağ-ı mezbûrun ahâliden ber mûcib zimmetleri müfredâtı bir birlerinden istirâne olarak cümle ve tahsîl ve meblağ-ı mezbûrı cezîre-i mezbûrun muhâfızı sa'âdetlü Vezîr-i mükerrerem nasûh Paşa arzlarının huzûrunda kapdan-ı mesfûrun tamâmen teslîm virenden kat'a ilâfî ve hamîyyet-i şer'îye olunub husûsu mezbûrun muğâyir iştikâ eyledikler ise amel ve i'tibâr olmak müstemâ mutazammın Bozca ada nâibinin i'lâm nâib-i mûmâ-ileyhin i'lâmını mesbûk müşarûn-ileyhin dahi vârid olan mektûbun müfâhimine bâ-fermân âli şerh verilmiştir.

Fi 26 L Sene 203

Bozcaada limanında el konulan Venedik tüccar gemisinin serbest bırakılması bildiren hükümdür.

(Hüküm 171)

Bozca Ada Muhâfızı Vezire ve Nâibe ve Zâbitâna Hüküm Ki:

Bundan akdem Venedik kabudanından Covani İsrante nâm kabudana hitâb ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a sağîr sefinesiyle asitâne-i sa'âdetime gelür iken sert hava ve fırtanaya tesâdüf etmek hasebiyle kabudan mecbûren Bozca ada limânına lenger-i endâz olub bir iki gün ikâmet eyledikten sonra bayrağını küşâd ile limân-ı mezkûreden azîmet üzere iken cezîre-i mezbûrdan bir kaç kıt'a kâyık ile vâfir müsallah adam sefîne-i mezbûrenin üzerine hücum ve cebren derûnuna dâhil ve Venedik bayrağını râfi've ihrâç ve tâ'ifesine şutûm-ı galize ile şetm ve güne gün hûrdâzâ iderek sefîne-i mezbûrenin derûnuna tahsîs ve taharrî itdikten sonra

kabudan-ı mefsûr ve bâzircisini nakliye ve bezden zincir ile sen ki muhâfız-ı müşarûn-ileyhsin senin ile şehir kethüdâsı ve sâ'ire zâbitân huzûrlarına götürüb kabudan-ı mefsûrun Venedik kabudanı olduğu nâtik ibrâz eylediği sened ve pâtantasına ve limân-ı mezbûrda bulunan Dobra ve Nike? kabudanının kefâletine ve ale'l-husûs bayrağı himâye ve sefîneyi tahlîs için boğaz hisarlarında mukim Venedik konsolusunun istid'â zâbitân-ı merkûm bir dürlü i'tibâr etmeyüb sefîne-i mezbûrun sekiz gün meks tevkîf itdirdiklerinden muhâlif rüzkâr ve şiddet ve havadan sefîne-i mezbûre karaya düşüb neks ve kabudan mesfûr bu vecihle külli zarar ve hasar tatarruk etmiş olduğu ve sefîne-i mezbûrun sağır ve derûnunda kabudan ile mürâhları sekiz neferden i'bâret olub içinde top ve edavât-ı harbiye ve mühimmât seferden bir nesne olmadığı Venedik Dozi ve Cumhûrunun Asitâne-i aliyemde mukim Paylos Nefyolu Koska Rita hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr mukaddemâ rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği bir kıt'a takrîr kâğıdı hülâsasında lede'l-inhâ ve istid'â sefîne-i mezkûra enhâ olduğu üzre muhâlif hava takrîbiyle cezîre-i mezkûra limânına zarûri lenger-i endâz olub buna ta'addî icâb etmez iken sefîne-i mezkûrenin üzerine hücum ve derûnunda olan kabudan ve bâzircisi hüseyin ve sefîne-i mezkûre tevfiik olunmak hasebiyle muhâlif havadan nâşî karaya düşüb naksa olduğu müvâfik nefsi-i evâmir olduğu sûretde vâki'olan zarar ve hasâretten ma'rifet-i şer'ile tazmîni ve kabudan mersûmun arzâ ve iskânı emrine dikkat ve fi-mâb'd bu makûle menâf-i ahidnâme-i hümâyûna harekât tiber-câya tasaddî vukû'na idânet-i rusat dan mücânebet ve keyfiyeti der aliyeme i'lâm ve iş'âra müsâra'at olunamak bâbında bundan akdem amme-i hüdâvendiğâr sâbık merhûm ve mağfûret nişân sultân Abdülhamid hân aleyh'ül-rahmet ve'l-gufrân zamânında emri-i şerîf sâdır olmuşıdi. El hâletü hâzihi elçiy-i mûmâ-ileyhin deraliyeme takdîm eylediği bir kıt'a takrîr kâğıdında ber vech-i muharrer sâdır olan emri-i âli mahaline lede'l-vürûd zâbitân merhûm ber mûcib emri-i âli sefîneyi ihrâç ve noksân zararı tazmîn ve edâya mâ'adâ ve ta'ahhüd eylediği leyte la'alle ile imrâr-ı vakt ve muhâlefet ibtidâr ve maksadları icrâ-yı hakdan iğrâz tefrîd-i eyyâm ile nükûl idüb bir nesneyi münderiç olmadığı aşikâr ve ihbâr olunduğuna göre sefîne-i mezkûrenin sudan ihrâcı mümkün olduğundan bahisle icrâyı hakka ve inkâz emri-i âliye dikkat olunmak bâbında te'kîdi hâvî müceddeden emri-i şerîf sudûruna istid'â eylediğine binâen Venedik cumhûru devlet-i aliyeme ebed-i müddetimde dost ve hemcivârı olub tüccâr ve kabudanadamlarından izdâr ve rencide olunmaları vucûhla rızâ-yı pâdşâhânem mûmâna'at olmakla mukaddemâ sâdır olan emri-i âliden âlâ eyyi hâl enkâzına ve kabudan-ı mersûm arazisine ikdâm sefîne-i mezkûre bir

tarîkle ihrâç olunmadığı azlıklığı taaddî mezkûreden neşât eylediği i'nd'el-tahkîk muktezâ-yı şer'îkavîm üzere lâzım gelen hasârın icâb edenlerden tahsîliyle ihkâk-ı hakka ihtimâm ve tekrâr emr-i şerîfim sûduruna hâcet olmakdan kemâl tehâşî ve ittikâ-i tâm olunmak fermânım olunmağın imdi siz ki muhâfız-ı müşâr ve mevlâna ve zâbitân mûmâ-ileyhumasız Venedik ve cumhûru devlet-i aliye dâ'im'ül-karârımın dost ve hem civârı olub tüccâr ve kabudan ve adamlarının ihdâr ve rencîde olmaları vechiyle rızâ-yı şâhâneme muhâlif olmağın ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh mukaddemâ sâdır olan emr-i âlînin âlâ eyyi hâl enkâzına ve kabudan mersûmun irsâline ikdâm ve sefîne-i mezkûrun bir tarîkle ihrâç olunmadığı azlıklığı ta'add-yı mezkûrdan neş'et eylediğın ind'el-tahkîk muktezâ-yı şer'î kavim üzrelâzım gelen hasârın icâb edenlerdden tahsîl ihkâk-ı hakka ihtimâm ve dikkat tekrâr emr-i şerîfim ısdârına sâhib olmakdan ve ve bu mâliyeye vesîle ve âlet ittihâdıyla kazıyyede müdâhale olmayanlara bi-vech ta'arruz ta'adîden kemâl tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fi Evâhir-i Ş Sene 203

Derkenar: Ahâli ve ocaklu ve ra'ıyyesi rızâlarıyla on iki bin gûruş sefîne-i mezkûr bedeli olmak üzre kabudan-ı mersûma teslîm ve bin gûruş dahi muhâfız Nasûh Paşa ma'rifetiyle tahsîl vechiyle üzerlerine takdîm oldukda ba'zı muhtelif mahallerden bir mikdâr mebleğa noksan olmak hasebiyle noksan-ı mezkûr bin gûruş teshîl maslahatı zimmetinde ba'zı zî kudretten istirâne olunması râbt virildiğine mebnî ba'zıları edâ ve ba'zı müfsidde pişeler adm-ı edâ virildiği vecihle iştikâyıa asitâne-i aliyeme firâr itmeleriyle iştikâ ederler ise tâ'dîl olmaları nizâm virileceği nâtik müşârûn-ileyhden vârid olan bir kıt'a mektûbun mefhumûna bâ-fermân-ı âli şerh virildi.

Fi 7 Za Sene 203

(sh. 77) **Derkenar:** Mûcibince amel olsun deyün emr-i şerîfim bâlasına hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn küşîde kılınmıştır.

Derkenar: Tekrâr me'mûretine hâvî emr-i âli yazılmıştır.

Fi Evâhir-i Za Sene 203

Kapıdan-ı derya ve Karadeniz seraskerliğine atanan Vezir Hüseyin Paşa'dan, Anadolu ve Rumili sahilleri ile özellikle Özi kalasının Rusya saldırılarına karşı korunmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 172)

Bu Def'a Rütbe-i Vâlâ-yı Vüzâratla Deryâ Kabudanlığı ve Bahr-ı Siyâh Cânibi Ser Askerliği Bi'l-istiklâl Müfevvez Cûş-ı Hammiyeti Kılınan Vezîrim Hüseyin Paşaya Hüküm Ki:

El hâletü hâzihi devlet-i aliyemin Nemçe ve Moskov kefereleri üzerilerine seferi muhakkak ve mukarrar olub bu iki hasım maksaddan hasartte Rrabb'ül-âleminin avn ve i'nâyet ve iki cihan güneşi mefhar'ül-mevcûdât peygamberimiz Muhammed'ül-Mustafa sallallâhu te'âlâ aleyhi ve sellem hazretlerinin imdâd-ı rûhâniyeti ile gereğib gibi ahz-ı sâr ve intikam olmadığca gazâ kılıcı gılâfına girmemek husûsu ikdâm imâl-i pâdşâhânem olmakdan nâşî sâbık deryâ kabudanı olan düstür Vezîrim Gâzî Hasan Paşa iclâluhû Özi cânibi ser askeri nasb ve ta'yîn olunub deryâ kabudanlığı umûr-ı sâ'ireye kıyâs olunmadığından ber muktezâ-yı vakt ve hâl eshâb-ı dirâyet ve gayretten birine ihâlesi ehemmi mühimme vâcib'ül-ihitimâmdan idiği zâhir ve sen ki Vezîr müşarûn-ileyhsin ötedenberü tersâne-i âmiremde me'mûr ve mustahdem olduğun hidemât-ı mühimmede bâ-tahsîs kabudan-ı hümâyûnum kabudanlığından akilâne ve rızâ-cûyâne hareket ikdâm ve vakt ideğeldikde ve vücûhla çırâğlığa ehliyeti ve istihkâkdan nezd-ferd-i dâverânım bedîhî ve bâhir olmakdan nâşî deryâ kabudanlığı ve bi'l-istiklâl bahr-ı siyâh cânibi ser askerim senin hoş gayret ve uhde-i diyânetine ihâle ve takvîze olmağın bi-avn-ı te'âlâ donanmâ-yı hümâyûnum sefinelerini kâfe-i takarrur ve edavât ve mühimmât-ı mükemmel olarak bu tarafdn ma'yyetine istishab ve mütevekkilen al'allâh'ul-mu'ayyine hareket ve avn ve i'nâyet cenâb-ı mürsel'ün-ileyh yâd ile bahr-ı siyah cânibine tevcîh ve azîmet ve senin donanmâ-yı hümâyûnum me'mûretinden maksûd-ı asıl moskovlunun bahr-ı siyahdaolan donanmâ-yı menhuse senn bi-avn-ı Bâri bi'l-küllîye izmihlâl ve Rumili ve Anadolu sevâhiline ve emr-i şedd iden devlet-i aliyem tüccâr sefinelerinin istihsâl esbâb-ı muhâfazaları ve Özi kal'sının me'mûrları ile Bahcâyer ve İcâli düşmanden nizâ' ve istimplâsı husûslarına merdâne ve gubûrâne ikdâm ve dikkat kaziyyesi olmakla mekâsidi haber-i mezkûrenin husûle temkûle tedâbire ve ne güne hareket olunmak ider ise muktezâ-yı istiklâl istirâdın üzere bilâ tevakkuf icrâsına bezl-i mukadderat donanmâ-yı hümâyûnum kabudanları rü'esâ ve zâbitân ve bi'l-cümle neferâtdan hidamât-ı mühimme dîn ve devlet-i aliyemde re'y ve emrinle istihdâmları husûsuna nicelerinden yararlılık ve bahâdırlıkları zâhir olan sefâin-i a'dâyâ çatub merdâne ve delimâne hareket ve yüz aklığına muvaffik olanların hâl ve şânlarına sebkât eden hizmet ve gayretlerine göre her birinin nâil-i merâbir ve ikdâm ve mazhar-ı nevâziş ve ikrâm olmaları emrine mezid-i ikdâm ve dikkat eve senin emr ve

re'yine muhâlefet ve kahr istibsâl düşman-i dînden tekâsül ve rehâvet eden kabudan ve zâbitân ve efrâd-ı askeriyeden her kim olur ise müstahak oldukları te'dîbâdan icrâsına müsâra'at iderek avn-ı Bâriyle bu sene-i mübârekede düşmân-ı dînden gereği gibi ahz olunmakemrine sarf-ı tâb ve tâkat ve bir maddede ma'âz-Allâhu te'âlâ ednâ mertebe nâmülâyim hâlet vukû'ndan bigâyet tehâşî ve mücânebet eylemek fermânım olmağın me'mûriyet istiklâline mutazammın rikâb-ı hümâyûnumdan hassaten iş bu emr-âlî şânım ısdâr ve hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnumla mevşihâ ile tarafına irsâl olunmuşidi. İmdi bu vakitler evkât-ı sâ'ireye kıyâs olunmayıb giceyi gündüze katarak ve hâb ve râhatı terk iderek dîn-i mübine hizmet ve devleti aliyeme uğârunda sâdakât ve gubûrana hareket bezl-i mukadderat idecek mevsimler tamâmen bu vakitler idiği ve senden deryâ kabudanı ve bahr-ı siyaha bi'l-istiklâl sre asker nasb ve ta'yîn olduğunudan maksûd ve bilâd-ı mastûr olduğun üzere düşman-ı dîn doanmâ-yı menhûsesenin inşâ-Allâhu te'âlâ bi'l-küllîye ve izmihlâl Karadenizin istihsâl esbâb-ı eminine ve Özi kal'asının ibâdı küffâr-ı haksârdan nezâ' ve tahlîsi husûslarından bezl-i mechûd kaziyyes-i olmak mülâsesiyle bu husûslarda ve a'dâdan ahz-ı sârve inyikam olunmak emrinde ber muktezâ-yı vakt ve hâl tevcîhle hareket ve ne güne tedâbire şerâ' ve mübâşeret olunmak ve ne mahallerden geşt ve güzâr ve ne mevzularda ikâmet ve karâr kılınmak ve'l-hâsıl tarafından ne makûle tedâbir zuhûra gelmek lâzım gelir ise cümlesinin icrâsı senin re'y nezdine havâle olmağla kat'a bu tarafta istîzâne ta'alik ile vakt geçirmeden ve fırsat-ı fevt etmeyüb muktezâ-yı istiklâl üzere müstainen bi-llâhi te'âlâ hemân icrâsına ikdâm ve gayret ve lede'l-iktizâ lâzım gelenler ile dahi muhâbere ve ittifâk ri'âyet iderek a'dâ-yı dîne galebe ve nusret zuhûruna mûcib olacak hâletten böyle istihsâle bezl-i mâ-hâsıl ve sa'y ve mukaddert iylemek ahaz-ı metâlib-i dâverânım idiği du'â-yı hayr-ı pâdşâhânem seninle ve ma'iyetinde hidamâtı cihâd ve gazâda te'dîyede sâdıkâne ibrâz gayret ve metânet iden kabudan ve zâbitân ve ru'esâ-yı sâire ve efrâd-ı gazâda muvahhidin ile bile olduğu ve a'dâ sefineleri üzerine varub iğrâk ve ihrâklarına sebep olanların hâl ve şânlarına göre rütbe ve ihsân-ı şâhâneme mazhar kılınacakları derkâr ve sunuf-ı a'dâdan sefine ahz ve giriftar müvaffik olanlardan bir nesne talep olunmayub ahz olunan düşman seffinesi derûnundan çıkan emvâl ve eşyâ ve erzâk ve eslâh ahz ve girift eden guzât beyinlerinde iğtinâm ve iktirâm varub bir halâline cânib-i mîriden ve bir taraf ahzdan bir vecihle müdâhale ve ta'arruz olduğuna kat'a rızâ-yı pâdşâhânem olduğu bedîdâr olmağla bu sûretleri bi'l-cümle donanmâ-yı hümâyûnum ricâl ve neferâtına a'dâda

ve işâ'at idesin göreyim seni bu bâbda zinhâr ve zinhâr ma'âz-Allâhu te'âlâ kusûr ve gaflet vukû'na tecvîz etmeyerek ma'iyetine me'mûr kabudan rü'esâ ve sâ'ire efrât-ı askeriye hidamât-ı lâzımeden böyle istihdâm ederek deryâ kabudanlığına ve bahr-i siyah ser asker müteferri' ve düşmandan ahz ve intikam alınmasına mütâ'alluk kâfe-i husûsât-ı mühimmenin vech-ı mergûb ve mustahsen üzere ricâl donanmâ-yı hümâyûnumla bi'l-ittifâk râiyet ve temşîtine ve senden me'mûl ve muntazar-ı pâdşâhânem olan asâr-ı şecâ'at ve mâye-i fetânet ve gayret muktezâsı üzere farîz-i gazâyâ icrâ ve sünnet-i seniyye resûl-ü kibriyâyı ihyâyâ ve'l-hâsıl bu sene-i mübârekede bahr-i siyahda düşman seffinelerinden bâ-avn-i Bâri bi'l-küllîye gâileler bu def'a Özi kal'asında istihlâsı ve bahr-i mezbûrun vücûhla te'mîni husûslarına sarf-ı mukadderatla ahr'ül-edvâr... nâsdan haber ile yâd olunacak ve sa'âdet dâreyne mûcib olacak vecihle dîn-i mübine ve devlet-i aliyyeme hidmet vücûda getirmekle bezl-i tâb ve tâkat kabudandan ve ricâl ve rü'esâyı donanmâ-yı hümâyûnumdan re'y ve emrine muhâlefet dîn-i mübine hidmet eylediklerine fevâziş taltiflerine ve rızân muhâlif hareket ve umûr-ı dîniyede ednâ tekâsül ve rehâvet (sh. 78) idenlerin lâyık oldukları mücâzâtın icrâsına teşmîr-i müsâi'd mekînet eylesin Cenâb-ı Hak ve nâsır-ı mutlak ism-i a'zamı ve halîl-i ekrem ve resûl-i muhteremi hürmetine berr ve bahirde olan asâkir-i İslâm'ı innemâ teveccüh vâ mansûr ve a'dâ-yı dîni innemâ kânû menkesu ve makhûr eyleye! Âmîn. Benim du'âm seninle ve ma'iyetinde cân ve baş fedâ iderek dîn ve devlet ve devlet-i aliyyem uğrunda müstakimen ve gayyûrâne ibrâz-ı hizmet ve sadâkat iden kullarım ile bilebilir. Seni ve seninle mûcib-i iş bu emr-i devletde terk-i hâb ve rahat iden cünûd-ı muvahhidîni Cenâb-ı hayrû'l-hâfızına dâim eyledim. Her hâlde hazret-i Hüdâvend-i kadîr mu'ayyen ve zahîr ve yâver ve aşgîrnâ ola. Bâlâda münderic olan rızâ-yı şehri yârânemi ve ber-muktezâ-yı dikkat ve hâl lâzım gelen tedâbiri icrâda sana ve ber-bilâd-ı istibâl muktezâsınca mikdâr-ı zerre tekâsül vukû'nu tecvîz eylemeyerek ber-tabk me'mûl ibrâz-ı âsâr-ı merdânine ve şecâ'at ve izhâr-ı lâzime-i dirâyete mezîd-i ikdâm ve gayret ve ma'âz-Allâhu te'âlâ bir maddesi ednâ mertebe kusûr ve rehâvet vukû'ndan ve merâsim-i hezm ve ihtiyât-ı menâffî sermû gaflet ve âdem tebkâz ve basîret ile tenbîhde nedâmeti müşâhede olunacak bir gûne vaz'-ı nâ-murâdım zuhûrundan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet ve lâzımü'l-inhâ olan ahvâl ve âsârı der-aliyyeme tahrîr ve isti'âre-i mübâderet eylemen bâbında.

Derkenar: Sen ki ser-‘asker Paşasın. Tamâm, dîn ve devletime hizmet idecek vakitlerdir. Göreyim seni sâdikâne çalışsın. İki cihânda mükâfâtın derkârdır. Ve min-allâhu’t-tevfîk. Ve bu emr-i şerîf ünvánına mübârek hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn keşîde kılınmıştır.

Seyyid Hacı Hüseyin Paşa’nın, Kuban hanı Baht Giray ile ittifak ederek İsmailiye kalesinden top ve levazım alarak Özi kalesi üzerine varması ve bu kale civarındaki düşman faaliyetlerinin önlenmesi bildiren hükümdür.

(Hüküm 173)

Hâlâ Soğucak ve Anapa ve Sâ’ir Ol Havâlî Ser-askeri Vezîrim Es-seyyid El-hâc Hüseyin Paşaya Hüküm Ki:

Sen ki ser-‘asker-i müşârün-ileyhsin. Bundan akdem Soğucak ve Anapa tarafları ser-‘askerliğini senin cûş-i gayret boşuna ihâle ve takvîz olunub bu bâbda me’mûriyetini şâmil ve husûsât-ı sâ’ireyi müstemil hüdâvendigâr-ı sâbık ‘amm-i merhûm ve mağfîret-nişân Sultân Abdülhamîd Hân... garrz’ül-cenân zamânında hutût-ı hümâyûn ile mevsim-i mukaddem ve muahhar bi’d-def‘ât evâmir-i şerîfe sâdir olmuş olmakla her husûs yegân yegân ma‘lûmun olan hâlâtdandır. El-hâletü hâzihi Nemçe ve Moskov kefereleri üzerlerine sefer-i hümâyûnum mukadder ve muhakkak olub Rabb’ül-âleminin ‘avn ve i’nâyeti ve mefhar mevcûdât peygamberimiz Efendimiz Muhammed’ül-Mustafâ ‘aleyh ve âlâ âl ve ashâba... ül-tehâyânın imdâd-ı rûhâniyeti ile bu iki hasm-ı mağrûrdan gereği gibi ahz ve intikâm olmadıkça seyf-i cihâd gılâfına girmemek akdem-i âmâl-i pâdişâhânem olduğuna binâen memaliki Anadolu ve Rumili’nde vâki‘ kazâlardan ordû-yu hümâyûna ve ser-‘askerler ma‘iyyetlerine ve sâ’ir mahallere me’mûr yeniçeri ve cebeci ve topçu ve top arabacı ve sipâh ve silah-dâr ve bölükât-ı erba‘a ocakları halkı ve serdâr ve serden-geçdi bayrakları ve bin-başlıları ve sâ’ir mecmû‘-ı sunûf-ı ‘askeriyenin ve hâsılı gerek dirlikde ulûfesi olan ve gerek bilâ-dirlik eli ayağı tutan ve darb ve harbe kudreti olub ehl-i İslam’dan olanların sefer-i hümâyûna ‘azîmet eylemeler için Rumili ve Anadolu’nun üçer kollarına başka başka hutût-ı hümâyûnumla müveşşem mufassal ve meşrûh evâmir-i şerîfem ısdâr ve tisyâr olduğundan mâ‘adâ hâlâ Kuban hânı olan Baht Giray Hân dâme ma‘âliyhû tarafından Kuban’a kâfe-i kabâil ve akvâm üzerlerine başbuğ nasb olunan Kalkay Mehmed Giray Sultân dâme uluvvühû der-‘aliyyemden doğru Samsun’a ve andan Kuban taraflarına vürûda müsâra‘at itmek üzere me’mûr ve

ta'yîn kılınub ve ol tarafda kabâil halkına ve selâtin-i Cengiziye'ye tevzî' olunmak üzere bu def'a bir mantûk defter hitâben ve şerîfân-ı mülûkâne muahheran ve sen ki mûmâ-ileyhin inzimâm râbiyle tevzî' için tarafına irsâl olunub ve abâdı menhûse-i a'dâya girift olan Akri (Efri, Afri?) kal'asının 'avn-i bârîyle şer' ve istihlâsı irâdesine mebnî Özi cânibi ser-'askerliği dahi sâbıkâ deryâ kapudânı Vezîrim Gâzî Hasan Paşa iclâlehûya ihâle ve tefvîz-birle Der-sa'âdetümden mükemmel ve mumtazam dâ'ire ve itbâ'iyile hareket ve İsmail'e varıncaya dek uğruna ve yemîn ve yesârında olan kazâların kâffe-i sunûf-ı askeriyesini sürerek İsmail'e ve andan külliyyetlü top ve cebe-hâne ve mühimmât ve edevât-ı muhâsara ile Özi üzerine teveccüh ve 'azîmete ve sadr-ı a'zam ve serdâr-ı ekremimle muhâbere ve Özi istihlâsına me'mûr olan Kuban hânı müşârün-ileyh ve sâ'irleriyle ittifâk iderek kal'a-i mezkûrenin bu düşmanden tahlîs emr-i ehemmine dâmen-der-meyân gayret eylemek üzere ta'yîn ve deryâ kapudânlığı sâbıkâ kapudâne-i hümâyûnum kapudânı olan Vezîrim Hasan Paşa iclâlehûya tevcîh ve Bahr-i siyâhın bi'l-istklâl ser-'askerliği uhde-i dirâyet ve diyânetine ihâle ve tefvîz-birle umûmen sagîr ve kebîr donanma-yı hümâyûnum sefâinini alub mütevekkilen ale'l-lâhu'l-mu'în Bahr-i siyâha 'azîmete ve Rumili ve Anadolu sevâhilini ve devlet-i 'aliyyem bihâr sefînelerini mazarrat-ı a'dâdan muhâfazaya dikkat ve donanma-yı menhûse-i a'dâyı bi'l-mukâbele iğrâk ve ihrâka bezl-i makderet ve küffâr Kâman Kırım ve Tamân ve Şehrriâ havâlilerine... ve perîşânlık virecek ve 'askerini işgâl idecek hâlâtın istihsâline ve ba'de Özi üzerine varub kara câniblerinde me'mûrlar ile bi'l-cümle 'avn ü i'nâyet-i cenâb hayr'ül-nusret ile Özi kal'asının istimdâdına ve ol taraflarda olan zümre-i müşrikin kahr ve istîsâllerine sarf ve hasr ve sa'y ve dikkat eylemesi ve sâyâsı ve tenbihât-ı sâ'ire kapudân-ı deryâ müşârün-ileyh etrâfıyla tavsîye ve te'kîd olunarak Bahr-i siyâh cânibine irsâl olmakdan nâşî sen ki ser-asker-i müşârün-ileyhsin. Mukaddem ve muahhar sâdır olan evâmîr-i şerîfe ile me'mûr olduğun vechiyle muktezâ-yı dikkat ve hal gereği gibi mütâla'a ve düşmanden ahz-ı intikâm olunmak ne makûle tedâbîr ve harekâta menût ve mevkûf ise mülâhaza birle giceyi gündüze katub ve hâb ve rahâtı nefsine harâm bilerek min-gayr-ı tevakkuf i'mâl ve icrâsına ve ber-muktezâ-yı vakt ve hâl-i düşman-i dîn üzerine galebe ve nusret zuhûru be-her-hâl Kuban ve sâir ol havâlîlerde mübâşir olan mahallerden düşman memleketine îsâle rahne ve hasâr olunarak beru taraflarda olan cem'iyetlerine havf getürecek hâlâtın istihsâline menût olduğundan teveccühüyle ve ne tarîk ile olabilür ise senden me'mûl ve muntazır-ı pâdişâhânem olan asâr-ı metânet ve muhabbet ve mâye-i denbirâra ve

gayret muktezâsınca kat' -1 imrâr-1 vakti tecvîz itmeyerek ve sultân-1 mûmâ-ileyhe ve sâ'ir ile muhâbere ve ittifâka riâyet ve mecmû'-1 cânib-i halkın celb ve te'lîfleriyle hidemât-1 lâzimededen istihdâmlarına ve atebe ve şerîfân-1 mülûkânemin lâyıki üzere sultân-1 mûmâ-ileyh ile bilâ-ittifâk tevzî'ine dikkat eyleyerek Özi müdâfileri ve dahi yerlerde olan cem'iyet-i düşman-i dîne kerre ve veht tertîl ideceğin hâlâtın istihsâline dâmen der-meyân-1 gayret ve el-hâsıl ol havâlî-yi ser-askerliğine mütazarra' olan ve ber-muktezâ-yı dikkat ve hâl düşmanden ahz-1 sâr ve intikâm olunmak husûsuna i'mâl ve icrâsı lâzım gelen kâffe-i hâlâtın muktezâ-yı istiklâl ve dirâyetin üzere derhâl evyet ve tesviyesine ve zinhâr ve zinhâr bir maddeyi tahrîr ve ibttidâne ta'lîk ile atın girüye ve te'hîre kalmasını mûcib olacak vaz' vukû'a gelmemesine mezîd ikdâm ve dikkat eylemen fermânım olmağın te'kîd ve me'mûriyet ve istikbâlini hâvî hâssına iş bu emr-i şerîfi ısdâr ve hatt-1 hümâyûn-1 şevket-makrûnumla nehale mevşihâ (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi dâmen gayreti meyân cem'iyetiniz ile giceyi gündüze katarak ve rahat ve asâyişi nefsimize harâm bilerek şerî'at-mutahhara hazret-i seyyid'ül-mürselîni inkâr iden ve dîn ve milletimizin (sh. 79) adûsi olan Moskov keferesinden intikâm-1 ahz olacak ezdâcân bezl-i tâb ve tevâb idecek vakitler işte tamâm bu mevsimler idüğü ve bu emr-i dîn üzere kusûr ve tekâsül vukû' ma'âz-Allâhu te'âlâ düşmanımızın ferce yâb olmasını mûcib olacağına binâen bu bâbda menâfi-i hamiyet ve dîyânete zerre mikdârı tekâsüle irâde-i ruhsat idenlerin dünyalara giriftâr olacakları envâ'i ukûbet ezâlarından â'adâ bârî-yi huzûr-1 manevî hakkında dahi sâhib-i şerî'at efendimize bir vechile cevâba kâdir olamayub yüz karalığıyla gazâb idilmeye giriftâr olacakları ve düşman-i dînden ahz-1 intikâm olunmak husûsuna ve hidemât-1 cihâd ve gazâ-yı nâ-dînede sâdikâne kıyâm idenlerin sa'âdet dâreyne mazhar olacakalarına kat'a şübhe olmadığı ma'lûmun oldukda göreyim seni bu vakitler evkât-1 sâ'ireye kıyâs itmeyerek küffâr-1 hâk-sârdan ahz-1 intikâm olunmak ve derbend ve memleketlerine zarar ve hisâret îsâl itdirilmek ve beru taraflarda olan cem'iyet-i düşman-i dîne za'af ve perîşânlık virilmek ne makûle tedâbir ve bu vechile harekete menût ve mevkûf ise kat' istindâne ve ta'alîk itmeyüb ve zinhâr vakit geçürmeyerek muktezâ-yı istihdâmın üzere serîan icrâsına ve bir maddede sermû rehâvet ve tekâsül vukû'a gelmemesine dâmen der-meyân gayret ve selâtin ve rü'esâ kabâilden ve iktizâ idenlerin atâya ve şer fakâyıkları mevcûd ve sultân-1 mûmâ-ileyhin infihâm-1 re'yi ile tevzî' ve taksîm birle celb kalyonlarına gazâ ve cihâda teşvîk ve iğrâ olunmaları esbâbını istihsâle sarf-1 makderet ve zuhûruna mündahîl olduğumuz fetehât-1 celîleye

sebeb olmak vâla-ı ahr olan ve vâdî hayr ile yâd olunacak vechiyle hidemât-ı mezkûreyi vücûda getürmeğe sarf ve hısn ve sa'yve makderet eylemesinde seni ve seninle iş bu emr-i dîne ez-dil ve cân üzere hizmet ve sadâkat iden rü'esâ ve zâbitân ve efrâd-ı askeriye Cenâb-ı hayrî'l-hâfızîne ve duâ eyledim. Benim duâm seninle ve ale'l-husûs hidemât-ı cihâdî îfâda sâdıkâne ve gayyûrâne izhâr-ı sebât ve metânet iden kullarım ile bilebilir. Cenâb-ı hak ve kâdir-i mutlak ism-i a'zamı dînî bi's-seyf olan habîb-i erkemi ve resûl-i muhteremi hürmetine siyâsetimize bakmayub olunan duâlarımızı dergâh-ı icânîyâha girmesine hayra kabûle mevsûl idüb ber ve bahirde olan asker-i İslâm'ı innemâ teveccühvâ muzaffer ve mansûr ve ağdâ-yı dîni innemâ kânû emermed ve makhûr eyleye. Âmîn! Gerek bâlâda münderic olan rızâ-yı pâdişâhânemi icrâdan ve gerek muktezâ-yı vakt ve hâlin icâb ve iktizâ eylediği tedâbir ve harekâtı îfâ husûsunda senden me'mûl olan dirâyet ve hamiyet âsârını vücûda getürmeğe mezîd sa'y ve ikdâm ve sâdır olduğu bir maddede hilâf-ı me'mûl bir gûne vaz'-ı nasâyılı vukû'undan tehâşî ve ittikâ-yı tâm eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 203

Derkenar: Mücebince 'amel oluna diyu emr-i şerîfin bâlâsına mübârek hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn keşîde kılınmıştır.

Derkenar: İş bu emr-i 'âli lede'l-vârid devâm-ı eyyâm-ı ömr ve devlet-i pâdişâhâneye muahharan ber-müceb-i emr-i mübîn 'amel ve harekete mübâderet olunduğu nâtık kavî-i mezkûrun hâvî olduğu kazâlar kâdîlarının vârid olan i'lâmı hâvî mefâhimi bâ-fermân-ı 'âli şerh virildi.

Fî 24 Za Sene 203

Derkenar: Vech-i meşrûh üzere tekrâr şerh vârid olmuştur.

Fî Gurre-i Z Sene 203

Yöneticilerin sefer için gayri meşru olarak halktan fazla akçe ve hizmet talep etmemelerini bildiren hükümdür.

(Hüküm 174)

Anadolu'nun Sağ Kolunda Vâki' Mevâlî-yi Fihâm zîde fezâlihuma ve Kuzât ve Nüvvâba ve Zâbitân ve Şehr Kethüdâları ve Vücûh-ı Memlekete ve Sâ'ir İş Eriği Zîde Kadrühûma Hüküm Ki.

Cemîle-i zamânda a'dâ-yı dîn üzerine galebe ve nusret ta'zîm-i bi-emrullah ve şefkat âlâ Halkullah ile vedî'a-ı cenâb-ı rabb-i izzet olan fukarâ-yı ra'iyet üzerlerinden ref'-i mezâlim ve izhâr-ı ittisâle arzlarıyla husûle geldiği ve küllekem-ı râ'î ve ve

külle-kem me'sûl an-ra'iyet sevdâsı üzere fukarâ-yı ra'iyetin her hâlde vücûh-ı mezâlim-i ta'addiyâtdan siyânetleri ile kâfe-i sükkân-ı bilâd ve ittihâ ve âmm-ı reâyâ ve berâyâ haklarında âsâr-ı müşfikâne izhârı ve refâh-ı hâl ve arâyış yanlarını mûcib olur hâlâtın istihsâli zimmet-i himmet tâcirâ lâzime-i vâcib ve mütemmim olub bu husûsların... me'mûl-i husûle dahi taraf-ı hümâyûn-ı pâdişâhânemden mensûb üzere ve hatt-ı murâd-karara muktezâyâ rahım ve şefkat ve neşr-i asâr-ı adâlete dikkat eylemelerine mevcûd olduğu müştakını ta'rîf ve beyâna ve iki seneden beru devlet-i aliyyemin Moskovlu ve Nemçelü kefereleri gibi iki hasm-ı mağrûr ile vâki' olan seferi ve kefer-i Moskovlunun beyze-ı İslâmiye'ye ve âmm-i ibâd-ı müslimîne derkâr ve âşikâr olan sû-i kasd ve hıyânetleri âmmeye ma'lûm olub bunların bilâd-ı İslâmiye'den ve ale'l-husûs bu kadar tehâyete hudûd-ı İslâmiye'den vâki' kılâ' ve ser-hadlerinden ve kurb ve civâr-ı a'dâda bulunan dîn karındaşlarının üzerlerinden def'-i kird ve mazarratlarını mûcib olacak hâlât her ne ise icrâsına ve fukarâ-yı ra'iyetin matlûbât-ı şikâyet bahânesiyle iz'âcları vukû'a gelmemesine ikdâm ve dikkat mecmû'-ı hükkâm ve zâbitânın ve hâsılı hamiyet ve diyânet-i ashâbiyetde olanların cümlesinin vâcibe-i uhde-i diyânetleri olduğu ve âreste-i delîl ve itibâtdır hâl böyle iken kuzât ve nüvvâb ve şehir kethüdâları cihet-i sâ'ire ile itdikleri mezâlime âdem-i kanâ'at ve kazâlardan cihâd için matlûb olan arabalar ve deve ve katır ve bunların emsâli mîrî ve mekkârî matlûbât-ı seferiyenin her bir kolunu birer âdeme ta'yîn-i fiyât ile ikdâm ve ikdâm sûretinde tefvîz eyledikte mekre ta'yîn olunan fiyâtın bir katını dahi üzerlerine zam ve cebren ve kahren fukarâdan tahsîl ve zam olunan akçeyi kâdî ve şehir kethüdâsı ve mübâşir beynlerinde taksim eyledikleri ve bunlardan mâ'adâ kuzât ve nüvvâb makûleleri harcı defter-i tâmiyla dahi tekâlîf-i seferiyeden akça aldıkları ve matlûbât-ı seferiye-i mezkûreyi ol vechiyle maktûan der-uhde iden kimesneler dahi kendü kârına bakub isti'mâl-i şâyân olmayanlarından tedârik ve anı dahi ordû-yu hümâyûnuma noksân îsâl idüb bu vechiyle hem fukarânın hâlleri perîşân ve hem matlûbât-ı seferiyenin karîn-i ihtilâl olduğu nümâyeneler idiği tahkîk olduğundan bu husûs hüdâvendigâr-ı şerîf amme-i merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Abdülhamid'in aleyhi'r-rahmet ve'l-gufrân zamânında bundan akdem Anadolu ve Rumili'nin üçer kollarına başka başka hutût-ı hümâyûn ile ma'lûmü'l-emr-i şerîf isdâr ve irsâliyle tenbîh ve te'kîd olunmuşdu. El-hâletü hâzihi taht-ı âlî-baht-ı Osmânî üzere cülûs-ı hümâyûn-ı meymenet-makrûnum vâki' olub evkât ve ahyâf-ı pâdişâhânem ref'-i mezâlim ve neşr-i asâr-ı adâlet ile vedî'a-ı cenâb-ı rabb-i izzet olan fukarâ ve zu'afânın istihsâle esbâb-ı refâh ve âsâyışlerine mevcûd ve

himmet ve'l-ehemmiyet-i hüsverânem 'avn ve i'nâyet-i bârîyle düşmanlardan ahz-ı sâr ve intikâm olunmak emrine masrûf olmakdan nâşî mukaddem sâdır olan emr-i âlî-şânım mûcibince fi-mâba'd Anadolu ve Rumili'nde bir mahalden bu müsüllü vaz'-ı sünûh itmemek vechiyle... ve yine cesâret ider olur ise afv ve ağmâz kabûl itmeyerek elbette ve elbette sâ'ire-i gayriye kılınmasına benim dahi irâde-i kat'-i mülûkânem ta'alluk idüb taraf-ı hümâyûnumdan bu vechiyle cürm ve niyet olunmakla imdi iş bu emr-i şerîfim (boşluk) ile her bir kazâya vusûlünde sicile kayd ve alenen kırâ'at ve mefhûm-ı şefî'ş-şer'iyye olunarak ba'de'l-yevm bâlâda mastûr hâlât gerihetde bir şey zuhûra gelmemesine gayret ve bi'l-ittifak dâmen der-meyân gayret eylesüz. Şöyle ki taraf taraf tebdîller ta'yîn ile her mahallin taharrisinden kusûr olmayacağı muhakkaktır. Tekâlif-i seferiyeden gerek tarîk-i mezbûre ile ve gerek sûret-i aher ile fukarâdan bir akça ve bir habbe alındığı ve deftere zamm olduğu ve harcı defter-i tâm ve tâm-ı aher ile fukarâdan bir pâre ahz olunduğu mesmû'-i şâhânem olmak lâzım gelür ise ol kâdî ve nâibin yeri harab ve ebedî kal'a-bend olacağı ve şehir kethüdâsı ve mübâşir ise emân ve zamân virmeksizin cezâları tertîbiyle sâire gayret kılınacağı ve ecdâd-ı i'zâmım ervâh-ı tayyibeleriçün bu makûlenin birisi agraz olunacağı zâhirdir kadâv-ı zaman ettirir sevdâsı üzere bu inzârdan sonra cesâret vâki' olur ise ve te'kîd diyu büyütlarında mevcûd ana göre hareket ve selâmet fikr lâzım ise mûceb-i emr-i âlî-şânım üzere amel ve hareket eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 203

Derkenar: Mûcebince 'amel oluna deyü emr-i şerîfin bâlâsına mübârek hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn keşîde kılınmıştır. Ber-mûceb-i emr-i 'âlî.

Bir sûreti: Anadolu'nun orta kolunda vâki' mevâlî-i fihâm ve kuzât ve nüvvâba ve sâire ber-vech-i muharrer.

Derkenar: Mûcebince 'amel oluna deyü emr-i şerîfin bâlâsına mübârek hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn keşîde kılınmıştır.

Bir sûreti: Erzurum mollâsına ve Anadolu'nun sol kolunda vâki' sâir kuzâta ve nüvvâba ve zâbitâna ve sâ'ire ber-vech-i meşrûh.

Derkenar: Mûcebince 'amel oluna deyü emr-i şerîfin bâlâsına mübârek hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn keşîde kılınmıştır.

Derkenar: İş bu emr-i 'âlî lede'l-vüsûl ber mantûk emr-i âli amel ve hareket mübâderet birle hazreti cihândârenin hâlât olduğu nâtık kol... hâvî olan kazâların kâdîlarından vârid olan ilamın mefâhimine bâ-fermân 'âlî şerh virildi.

Fî 12 D Sene 203

Bir sûreti: Rumili'nin sağ kolunda vâki' kazâların kuzât ve nüvvâba ve sâ'ire ber-minvâl-i muharrer.

Derkenar: Mûcebince 'amel oluna deyü emr-i şerîfin bâlâsına mübârek hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn keşîde kılınmıştır. Ber-mûceb-i emr-i 'âlî 'amel ve harekete ta'ahhüd oldukları nâtık oldukları kazâlar kâdîlarının vârid olan i'lâmların mefâhimine bâ-fermân-ı 'âlî şerh virildi.

Fî 3 Sene 203

Bir sureti: Rumili'nin orta kolunda vâki' mevâlî-i fihâm ve kuzât ve nüvvâba ve zâbitân ve şehir kethüdâları ve sâ'ireye ber-siyâk-ı meşrûh.

Derkenar: Mûcebince 'amel oluna deyü emr-i şerîfin bâlâsına mübârek hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn keşîde kılınmıştır.

Bir sûreti: Rumili'nin sol kolunda vâki' mevâlî-i fihâm ve kuzât ve nüvvâba ve sâ'ire ber-minvâl-i meşrûh.

Derkenar: 'Amel ve harekete ta'ahhüd oldukları nâtık kazâlar kâdîlarının iki kıt'a vârid olan i'lâmının mefâhimine bâ-fermân-ı 'âlî şerh virildi.

Fî 27 L Sene 203

Bayramiç'den Vidin'e orduya doğru yola çıkan askerin yolda gereken ihtiyaçlarının giderilmesi konusunda yardım edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 175)

(sh. 80) Bayramiç Kazâsından Vidine Varınca Yol Üzerinde Vâki' Kuzât ve Nüvvâba ve Şehir Kethüdâları ve Zâbitân ve İş Erlerine Hüküm Ki:

Hala Biga sancağı mütesellimi Hâzım-zâde mîr Osmân zîde mecdühû gelüb mûmâ-ileyh tahrîrine me'mûr olduğu beş yüz nefer 'askeri ve ma'iyetin me'mûrları istishâb ile yerlerinden tahrîk ve muktezâ-yı me'mûrine üzere Vidin cânibi ser'askeri ma'iyetine tisyâr ve îsâl üzre itdügüne inhâ ve 'asker-i mezkûrenin esnâ-yı râhda iktizâ eden mekûlâtlarını rızâsıyla satanlardan akçaları iştirâsına mu'âvenet olunarak bir gün evvel mahal-i me'mûrlarına sür'at ve vüsûlleri mûceb olur hâletden istihşâline dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim südüru istid'â olunmakla neferat-ı mezkûrenin esnâ-yı râhda iktizâ eden mekûlâtları rızâlarıyla satanlardan akçalarıyla iştirâ ve i'tâsına mu'âvenet olunmak fermânım olmağın imdi senki mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhsin ber-vech-i meşrûh 'asker-i mezkûrenin Bayramiçden Vidine varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht kazâsına vâsıl olur ise iktizâ eden mekûlâtlarını

rızâlarıyla satanlardan akçaları iştirâ ve i'tâsına mu'âvenet ve müzâharet olunarak bir sâ'at evvel ve bir dakika mukaddem savb-ı maksûda irsâl ve îsâlleri esbâbına isthsâline bi'l-ittifâk ziyâde ihtimâm ve dikkat ve mugâyir rızâ sermu mûmâna'at ve muhâlefet vukû'yla esnâ-yı râhda meks ve tehîrlerini müstelzim olur olur hâletden tecvîzden tehâşîve mücânebet ve hilâf-ı fermân-ı hümâyûnum vaz' ve hilâfindan mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 203

Derkenar: İş bu emr-i âlinin kaydı bâ fermân-ı 'âli bir kâlf olunmuşdur.

Fî 28 S Sene 1203

Derkenar: Tekrâr emr-i akçaları âli yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L Sene 203

Murad Oğlu Mehmet'in bir an evvel mali gücü oranında asker tahrir ederek orduya katılmak üzere yola çıkmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 176)

Karaman Erenlerinden Murad Oğlu Mehmed Zîde Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin kendi bedeninden olarak i'ânet'ül-cihâda iki yüz nefer güzîde ve bahâdır ve darbe ve harbe kâdir süvârî 'asker tahrîr ve bi'n-nefs istishâb ile bi mennini te'âlâ evvel baharda ordû-yu hümâyûnumda mevcûd olunmak üzere vakitle mahalından ihrâç ve ordû-yu hümâyûnuma îsâl etmek bâbında me'mûretine hâvî sâdır olan emr-i 'âli kâim-makâmı 'âli makâmım kethüdâsı Çukâdârlarından İsmâil zîde kadrühû mübâşeretiyile lede'l-vüsûl sendan şimdiye dek ol mikdâr süvârî ile ordû-yu hümâyûnuma vüsûle me'mûl iken olan mahal-i me'mûre vâsıl olmadığından mâ'adâ âdem-i kudretinden bahisle henüz yerinden hareket ve savb-ı maksûda 'azîmet etmedikde vârid olan i'lâm mühzırdan müstebân olub mü'min ve muvahid olanların ifâ-yı farîzayı gazâ ve cihâda mübâderet eylemek lâzımeden olmakla senin dîne ve müslümânlıkla alakan var ise mukaddema sâdır olan emr-i 'âli mûcibince me'mûr olduğun mahale varub isbât-ı vücûd eylemek fermânım olmağın isti'câlen hassaten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi kefer-i mesfûrenin cümleye ma'lûm olan gurûr ve istikbârları ve beyze-i İslâmiyeye ve 'amme-i i'bâd-ı müslimîne derkar olan sû-i kasd ve hıyânetleri takrîbiyle bi'l-cümle me'mûrinin muhâfaza-i hudûd ve bilâd ve müdâfa'atı a'dâ-yı hıyânete i'tibâr zimmetine beher hâl mahal-i me'mûrlarına mevcûd olmaları ve zann-ı mü'ekke

olduğu ve bu emr-i dînde irtikâb-ı kusûr ve rehâvet edenler haklarında ber vecihle afv ve iğmâz mu'âmeleleri mensûr olamyub mürtek-i gaflet ve rehâvet olanların beher hâl mukaddemâ sâdır olan emr-i âlide münderiç ve a'ydât-ı giriftâr olacakları ve ifâ-yı muktezâ-yı me'mûrin edenler iz'âf-ı müzâ'if mazhar-ı mükâfât olacaklarına şübhe olmadığı ve dîn yolunda ve devlet-i 'aliyem uğûratta malen ve bedenlen hıdmet ve gubûrane hareket ve ifrâz musûbet-i dünya ve ahret idecek böyle bir vakitte ednâ mertebe te'hît ve betâet câiz olmayıb dünya ve ukbada bâ'is-i hüzn ve ezâil olacağı ve matlûb olan 'askeri tedârik ve techîz ve bir an ikdâm îsâl husûsu senden matlûb-ı şâhânem idiği ma'lûmun oldukda ber-minvâl muharrer kendü bedeninden tahrîr edeceğin iki yüz nefer süvârî 'askerî güzîde ve müntahibe olmak ve bir nefer noksân ve na tuvâna ve işe yaramaz çiftçi ve ırgât makulesinden olmamak üzere serî'an ve 'âcilen tahrîr ve techîz ve bi'n-nefs istishâb birle bir an evvel ve bir sâ'at mahalinden hurûç ve ordû-yu hümâyûnumada mevcûd bulumaya kemâl-i ikdâm ve dikkat ve ba'd-ezîn mikdâr-ı zerre irtikâb kusûr ve rehâvet ve imrâr-ı vakt mûcib sermu tekâsül ve betâet vukûyla mukaddemâ sâdır olan emr-i âlide münderiç ve ı'ydât-ı giriftâr olmakdan gâyet'ül-gâye tehâşî ve mücânebet ve acâaleten yerinden hareket ve mahal-i me'mûra vüsûlünü der aliyeme tahrîr ve i'lâm müsâra'at eylemek bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 1203

(sh. 81) **Derkenar:** İş bu emr-i 'âli mahaline gitmeyüb battâlde hafz olunması fermân buyruldu.

Hüdavendigâr sancağına mütesellim olarak atanmak için ismi geçen Nuri ve Abdulkadir adlı kişiler ile ilgili gerekli incelememin yapılarak uygun görünen kişinin mütesellim olarak atanmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 177)

Buras Mollâsına Hüküm Ki:

Hüdâvendigâr sancağını Tâhir Ömer zâde Osmân dâme izzühûya muhtar-ı ahâlî olan mütesellim ile zabt etmek ve tayyâratından karındâşı Şeyh Ahmed zîde mecdühûya mâh bi meyâh yarımşar kîse akça virmek şartıyla mukaddemâ ber-vechi ma'îşât tevcîh ve ihsân olub lakin livâ-i mezbûrda mütesellim olan seyyid Abdulkâdir zîde kadrühûnun mütesellimlik umûrunda kusûruna binâen Bursa sükkânına Nuri zîde kadrühûnun mütesellim nasb olunması istid'â olduğu merkûmun mütesellim nasb olunması bâbında bundan akdem emr-i âli sâdır olmuşıdi. El hâletü hâzihi mûmâ-ileyh Nuri zabt-ı memleket ve himâyet ve siyânet ehl-i dirayete muktedir

olmadığından bahisle azl ve yerine mûmâ-ileyh Seyyid Abdülkâdir mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim sūdûru senki Bursa mollâsı mevlâna-yı mûmâ-ileyhsin der aliyeme vârid olan i'lâmının ve ahâlînin muhzırlarından istid'â ve mûmâ-ileyh Nuri zabt ve rabt-ı memleket ve mimâyet ve sıyânet ve ehl-i dirayete muktedir olmağın beyânıyla 'azl olmaması dahi livâ-i mezbûr mutasarrıfı mîr mûmâ-ileyhin tahrîrâtının istircâ olunmuş i'lâm ve muhzırın mefhûmı mütesellim-i sâbık Abdülkâdirin yine mütesellim olunmak istid'âsına muhtevî ve muahharan Hüdâvendigâr mutasarrıfından vârid olan üç kıt'a tahrîrâtda hâlâ mütesellim olan Mehmed Nurinin ehliyeti beyânıyla mütesellimliğden azl olunmamasına hâvî olub ikisinin beyânı tevkîk olmadıkça münâzi'iden hâl olmadıkca sûret-i hâlden müstebân olmakla mütesellimliğe... .. ma'rifeti şer'î vücûh ehl-i ittifâkları ve Hüdâvendigâr mutasarrıfından re'yi ve rızâsıla tahkîk ve hakikat-ı hâl taraf-ı şer'iatın i'lâm ve ahâlî taraflarından muhzır ve hüdâvendigâr mutasarrıfı tarafından arz ve inhâ münâzi'ie mûcib ve vâka'nın hilâfı tahrîr olunmakdan ittikâ-i tam olunmak fermânım olmağın isti'lâma hâvî iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi senki mevlâna-yı mûmâ-ileyhsin keyfiyet ma'lûmun oldukça ber vech-i meşrûh mütesellimliği... .. ma'rifeti şer'î vücûh ehl-i ittifâkları ve Hüdâvendigâr mutasarrıfından re'yi ve rızâsıla tahkîk ve keyfiyeti hâl taraf-ı şer'aten i'lâm ve ahâlî taraflarından muhzır ve hüdâvendigâr mutasarrıfı tarafından arz ve inhâ münâzi'ie mûcib ve vâka'nın hilâfı tahrîr olunmakdan ittikâ-i tam olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1203

Kubân hânlığına Kırım Giray hanzade Baht Giray Han'a tevcih olunup biraderleri Kalgay Mehmet Giray Sultanın dahi Kuban tarafında müstakilen başbuğ tayin olduğu ve Dağıstan civarındaki kabilelerin Kalgay Mehmet Giray Sultana ve Soğucak ile Anapa seraskeri Vezir Seyit Hacı Hüseyin Paşa'ya yardım etmeleri ve Rusya üzerine hücum ve civarlarında olan kurra ve kasabat ve kalalar tahrip etmelerini bildiren hükümdür.

(Hüküm 178)

Dağıstan Civârında Vâki' Kamalan? Kabilesinden Enderây ve Baksây Kabilelerinin Ümerâ ve Ülemâ ve İhtiyâran ve Bi'l-Cümle İş Erleri ve Söz Sahipleri ve Sâ'ir Büyük ve Küçük Kabileleri Halkı Zîdet Ulüvvûhuya Hüküm Ki:

Cihat-ı câmi‘yyet’ül-islâmiye hasebiyle sizler öteden berü devlet-i ‘aliyeme taht-ı itâ‘at inkiyâdından olub saltanat-ı seniyeimin dost ile dost ve düşmanı ile düşman olduğunuz aşikâr olmakla sizden her vecihle tevcîh-i şâhâneme derkârdır. Bu def‘a mücerreden size i‘ânet ve himmetinin hâlisesiyle Kubân hânlığı müteveffâ Kırm Giray Hân-zâde Baht Giray Hân dâme ma‘âliyyeye tevcîh olub Birâderleri selâtin-i Cengiziyenin nâmdarlarından Kalgay Muhammed Giray Sultan dâme ulüvvûhu dahi Kubân tarafına müstakilen başbuğ nasb ve ta‘yîn ve Sogucak ve Anapa ser ‘askeri Vezîrim seyyid el-hâc Hüseyin Paşa iclâlehu ma‘iyyetine Anadolu memâlikinden güzîde ve pâk kırk elli bin ‘asker ve top ve cebehâne ve mühimmât sâ‘ire tesyîr ve bahren mükemel donanmâ-yı hümâyûnum kalyonları irsâl olunmakla siz ki zikr olan kabilelerin ümerâ ve ülemâ ve ihtiyârane ve iş erleri ve söz sahibleri ve sâ‘irelersiz bi mennihi te‘âlâ Kalgay mûmâ-ileyh Kubâna lede‘l-vüsûl sizden mahsûs adam irsâl ve zdüşman ile mühârebede beraberce sa‘y ve ikdâm eylemeniz tarafınıza iş‘âr idecek olmakla Kalgay mûmâ-ileyhden haber vardıkda derhâl cümleliz birbirlerinizle ittifâk ve ittihâd ve Kalgay mûmâ-ileyhe itâ‘at ve emr ve re‘yi ile mütâba‘at birle dînimizin düşmani olan Moskov keferesi üzerine hücum ve civârınızda olan kurrâ ve kasabât ve kal‘aları tahrîb ve evlâd ve iyâl ve büyük ve küçük er ve avratlarını esir edüb mal ve eşya ve hayvânatlarını yağmâ ve gârat ve aranızda taksîm ve iğtinâm ederek bu sene-i mübârekede Moskov kâfirinden gereği gibi intikam almağa dâmen-der-meyân-ı gayrat eylemeniz fermânım olmağın mahsûsen iş bu emr-i âlîşânım ısdâr ve Kalkay mûmâ-ileyh ile tarafınıza ba‘as ve tesyâr olunmuşidi. İmdi küffâr-ı haksârın bu sene-i mübârekede ol taraflara tasallut sevdeâsında olacağı bedîdâr olmağla ber muktezâ-yı gayret-i dînle ser ‘asker müşâr ve kalgay mûmâ-ileyhuma ile bi‘l-ittifâk düşmani bi avn-i te‘âlâ girişüb kat‘a küffâra göz açtırmamağa ve gereği gibi haddini bildirmeğe ve kurb ve civârınızda olan kurra ve kasabât ve kal‘aları yakub ve yıkub ve mal ve eşyalarını alub yağma ve garet iderek emr-i gazâ ve cihâdda cenâb-ı Bârinin ve Resûlünün emrini yerine getirmeğe ziyâde ihtimâm ve dikkat ve cemiyetiniz bir cisim gibi olarak dîn-i mübine ve devlet-i aliyeme kemâl-i hidmet ve sadâkat ibrâzına bi‘l-ittifâk dâmen-der-meyân-ı gayret eylemeniz sizlerden me‘mûl ve matlûb-ı pâdşâhânem idiği ve moskov keferesi ez kadîm hîlekar bir kavim olub envâi‘hîle ve harra‘ ile memleketi ferç ve ahâlîsini ne hallere giriftâr eylediği cümleliz ma‘lûmunuz olan hâlâtden olmağla Moskovun sözüne ber-vecihle kulak virmeyüb ve bir dakika gâflet olmayub ve hîlelerine ısdâr ve kat‘a i‘tibâr etmeyerek dâ‘imâ gözünüzü açub ve gayret guşağını belinize kuşanub ve ellerinizden inmeyüb

ve kılıçlarınızı alarak bırakmayub gice ve gündüz küffâr üzerine varıb ve memleketlerini hüçûm birle şu kâfire gereği gibi perişâanlık virmek can ve gönülden sa'y ve ikdâm eylemeniz lâzım-ı vakt ve hâlde olduğu ve ma'âz-Allâhu te'âlâ Moskov kefersinin hîlesine aldanub müdâfa'alarını ve kahr ve istîsâlleri husûsuna ihtimâma kusûr ve tekâsül ve rehâvet eyler iseniz sonra pişimân ve nâdim olmak fâ'ida vermiyeceği ve inşâ-Allâhu te te'âlâ düşman-i dîne ne güne olabilirise râm üzere intikam aldığınız sûretde amrâ ve hidmetiniz zâi' olmayub taraf-ı şâhânemden katî çok i'zzet ve ikrâm göreceğinizden kat'a şübhe olmadığı ma'lûmunuz oldukda göreyim sizi gice ve gündüze katub ve uyhu ve râhatı terk edüb bir an gâfil olmayarak ser asker müşâr ve kalgay mûmâ-ileyhuma ile bi'l-ittifâk düşman memleketleri üzerine akınlar ve çapullar iderek ve memleketlerini yakub ve yıkarak ve evlâd ve iyâllerini ve büyük ve küçük er ve avratlarını esir ve mal ve eşya ve hayvânatlarını zabt ve beyninizde taksîm eyleyerek düşmana gereği gibi perişanlık virmeğe cümleniz bi'l-ittifâk mezid-i sa'y ve gayret ve sizlerden me'mûl v emuntazar pâdşâhânem olduğu üzre hidamât-ı gazâ ve cihâda... .. adâ ve ifâ-yı hak te'âlânın emrini ve rasûl-ı ekremin sünnet-i seniyyesini yerine getirmeğe ve dünyâ ve ahretde selâmet ve sa'âdete mazhar olmağa ve du'â-yı pâdşâhânemi almağa sarf-ı mukadderat ve hilâf-ı me'mûl vaz've hareket vukû'na ve düşman-i dîn ile emr-i muhârebede tekâsül ve kusûrdan gâyet'ül-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1023

(sh. 82) Bir sûreti: Küçük ve büyük kabârtay kabileleri ümerâ ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileler halkına ber minvâl meşrûh.

Bir sûreti: Ejderhanda vâki' Ara yol tâtârları kabileleri 'ülemâ ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileler halkına ber vech-i meşrûh.

Gazy ve Hânya ve Resmodaki yöneticilerin düşman ve korsan gemilerine karşı uyanık olmaları ve kudreti olanların büyük ve küçük gemiler inşa ettirip derhal düşman ve korsan gemilerine hücum etmelerin bildiren hükümdür.

(Hüküm 179)

Gazy ve Hânya ve Resmo Muhâfızlarına ve Kuzât ve Nüvvâba ve Zâbitâna ve İş Erleri ve Söz Sahipleri ve Vücûh-ı Ahâlîlerine Hüküm Ki:

Geçen sene Moskovlû ve Nemçelû keferelerine Tebrisine ve Aygarona ta'bir olunan iskelelerden beş on kıt'a derme çatma sağır ve kebîr sefâine menhûseleri Akdeniz adaları aralarına girüb aralık bulduğları gibi ba'zı sevâhil ve tüccâr sefinelerine ta'arruz iderek ve ağır hasâr etmiş olduğları muhtâc-ı ta'rîf değildir fi-mâb'ad bahr-ı sefidde vâki' cezîre ve sevâhil ahâlîlerinden izhâr-ı havâhaş ve rağbet idenler sâbıklarda olduğı misüllü sağır ve kebîr gorsan sefineleri dânadâb ve gorsanlığa çıkub adalar aralarında sâ'ire düşman ve gorsan sefineleri gezen mahallerde geşt ve güzâr ve râst geldiğleri ve haber aldığları düşman ve gorsan sefineleri üzerlerine varub ahz ve girfet olmalarına bi'l-ittifâk ve ikdâm ve sa'y-ı peşimâr eylemeleri husûsunda irâde-i kat'a mülûkâneme ta'alluk etmekle hassaten iş bu emr-i 'âlî şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur İmdi-siz ki Vezir müşâr ve mîr mîrân ve mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhumasız keyfiyeti taht-ı hükümetinizde iktizâ idenlere etrafiyla i'lân ve işâ'at ve hemân bir taraftan gorsanlığa çıgmağa ve sefâin teçhiz itmek kudreti olanlar kat'a tevakkuf etmeyüb kudretleri mertebe büyük ve küçük sefineleriyle gorsanlığa çıkub geşt ve güzâr ve râst geldiğleri sefâin a'dâyı iğrâk ve ihrâğa sa'y-ı peşimâr eylemelerini etrafiyla tenbîh ve te'kîd dikkat ve siz dahi iktizasına göre bu hususa nezârat eylemeniz ikdâm mâ'dîl-i şâhânem olduğı ve bunların düşman ve gorsan sefineleri üzerlerine varub gubûrune ve delimâne çâtub 'avn ve i'nâyet bâriyle ahz ve girfet eylediğleri düşman ve gorsan sefinelerinden çıkân emvâl ve eşyâ ve erzâk ve üserâyı ve derûnunda her ne varsa bir hardane top ve cebehâne ve mühimmât ve teknesine taraf-ı mirîden ve mevâlana deryâ canibinden ve sâ'ir Ferdâvas tarafından vech-i min'el-vücûh müdâhale ve ta'arruz olduğına kat'a rızâ-yı pâdşâhânem olmadığı ve cümlesi merdâne ve delimâne düşman ve gorsan ahz ve istisâl iden guzât-ı müslimînin olacağı ve düşmanden ahz olan sefâin ve beyn'el-'asâkir iğtinâm olarak emvâl ve eşyâ vararak ahrdan her kim ta'arruz eder ise bi'l-tahkîk-i muhakkem hakkından gelineceği ve bu husus sâdır olan hatt-i hümayûn şevket-makrûnum mucibince sâdır ve deryâ kabudanı olan Vezirim Hüseyin Paşa edâm-Allâhu te'âlâya dahi etrafiyla tenbîh ve te'kîd olduğı ma'lûmun olduğda ber veçhi-i meşrûh siz dahi keyfiyet cümleye iktizasına göre ifâde ve iş'âra müsâra'at ve bu hususa nezârat ve kemâl-i ikdâm ve dikkat iderek küffâr-ı haksârın bahr-ı sefidde düşman ve gorsan sefineleri tâmî bundan sonra mesmû'-ı pâşâhânem olacağı

hâlâtdan bu vecihle istihsaline dâmen der meyân-ı gayret ve gorsanlığa tâlib olan ve sefine teçhizine şurû‘ ve mübâşeret idenleri ma‘lûm-ı pâdşâhânem almak için isim ve şهادetleri beyanıyla der ‘aliyeme tahrîr ve iş‘âra mübâderet ve bu vesile ile devlet-i ‘aliyemle dost olan devlet tüccâr sefinelerine ta‘arruz vukû‘ndan tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 1203

Bir sûreti: Midilli ceziresinde vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve zâbitâna cümle iş erleri ve söz sahibleri ve vücûh-ı ahâlîlerine ber vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Rodos nâibi ve zâbitâna ve iş erleri ve söz sahibleri ve vücûh-ı ahâlîlerine ber minvâl meşrûh.

Bir sûreti: İstanköy nâibi ve zâbitâna ve iş erleri ve söz sahibleri ve vücûh-ı ahâlîlerine ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti: Bozca ada nâibi ve zâbitâna ve iş erleri ve söz sahibleri ve vücûh-ı ahâlîlerine vech-i muharrer üzre.

Bir sûreti: Limni nâibi ve zâbitâna ve iş erleri ve söz sahibleri ve vücûh-ı ahâlîlerine vech-i ber-siyâk-ı meşrûh.

Bir sûreti: Lefkoşe mollâsian ve Kıbrıs ceziresinde vâki‘kazâların kuzât ve nüvvâbına siyâk-ı meşrûh üzre.

(sh. 83) Bir sûreti: Mora vâlisi ve Mora evâletinin sevâhilinde vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına zâbitâna ve bi’l-cümle vücûh-ı ahâlîlerine ber minvâl muharrer.

Bir sûreti: Mîr mirânı kiramdan Ağrıboz muhâfızı Ahmed dâme ikbâlehuya ve Ağrıboz sancağında vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Ağrıboz mütesellimi zîde mecdühuya ve bi’l-cümle zâbitân ve iş erleri ve söz sahibleri ve vücûh-ı ahâlîlerine ber siyâk-ı meşrûh.

Derkenar: İş bu emr-i ‘âlî lede’l-vürûd ber mantûk emr-i ‘âlî ‘amel ve harekete ta‘ahhüd eylediklerini nâtik Limânköy kâdîsından vârid olan i‘lâmın mefhumunda bâ fermâ ‘âlî şerh virilmiştir.

Fî 28 M Sene 203

Bir sûreti: Limânköy kâdîsına ve zâbitâna ve beğe ve beğzâdeğâna ve kabudana ve iş erleri ve söz sahibleri ve bi’l-cümle vücûh-ı ahâlîlerine ber vech-i muharrer.

Bir sûreti: Bar kâdîsına ve zâbitâna ve beğe ve beğzâdeğâna ve kabudana ve iş erleri ve söz sahibleri ve bi’l-cümle vücûh-ı ahâlîlerine ber vech-i meşrûh.

Derkenar: İş bu emr-i ‘âlî lede’l-vürûd ber mantûk emr-i münîfe ‘amel ve harekete mübâderet eylediklerini nâtik Mora vâlisinden vârid olan bir kıt‘a mektubun ve sâ’ir

kazâların kâdîlarından başka başka ilâmlarının mefâhimine bâ fermâ ‘âlî şerh virilmiştir.

Fî 23 Za Sene 203

Bir sûreti: Akdeniz boğazından Anadolu sâhiliyle Moraya varınca sevâhilde vâki‘ kazâların kuzâtve nüvvâbına ve bi’l-cümle zâbitâna ve şehir kethüdâlarına iş erleri ve söz sahibleri ve vücûh-ı ahâlîlerine ber minvâl meşrûh.

Bir sûreti: Saydâ vâlisi ve bahr-ı sefid boğazından Anadolu sâhiliyle saydâya varınca sevâhilde vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve şehir kethüdâları zâbitân bi’l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve vücûh-ı ahâlîlerine ber vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Sakız ceziresi ve zâbitân ve iş erleri ve söz sahibleri ve vücûh-ı ahâlîlerine ber vech-i meşrûh..

Katırlı Halil’in Selânik’e mütesellim olarak atanmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 180)

Selânik Mollâsına ve Selânik Sancağında Vâki‘ Kazâların Kuzât Ve Nüvvâbına Hüküm Ki.

Selânik sancağı düstûr Vezir Tayfûr Paşa iclâlehuya tevcih olub taraf-ı müşarûn-ileyhden livâ-i mezbûra bir mütesellim nasb labudd ve muktezî ve dergâh-ı mu‘allâm kabucubaşlarından katırlı Halil dâme mecdühûnun umûr-ı mütesellimliğe idâre ve fukarâ-yı ra‘iyeti himâyeye liyâkati bedîhî idiği beyânıyla taraf-ı müşarûn-ileyhden mûmâ-ileyhe livâ-i mezbûra mütesellim nasb olmak bâbında emr-i şerîfim sūdûruna müşarûn-ileyhin kapu kethüdâsı vekili el hâc Ebubekr zîde kadruhû bâ ‘arz-ı hâl istid‘â etmekle vech-i meşrûh üzre mûmâ-ileyh mütesellim nasb olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlâna-yı mûmâ-ileyhimsiz ber vech-i meşrûh mütesellimliğe mezkûr mûmâ-ileyhden zabt ve müşarûn-ileyh tarafına râci‘ olan tayyârât ve ‘âidâtı kadîmden olduklarına vecihle ahz ve kabz itdürüb mütesellimliği umûruna âheri dahl ve ta‘arruz itdirilmemek bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 203

Kalgay Muhammed Giray Sultan’ın, Kuban tarafında olan Çerkez, Abaza ve Nogay kabileleri üzerlerine başbuğu olarak tayin edildiğini bildiren hükümdür.

(Hüküm 181)

Kabâil-i Çerâkesden Şakâyık Kabilesinin Ümerâ ve Evzdan ve Sipâha ve Bi'l-Cümle İş Eri ve Söz Sahipleri ve Sâ'ir Büyük ve Küçük Kabileler Halkı Zîde İtâ'athuma Hüküm Ki:

Sizler ötedenberü devlet-i 'aliyeme taht-ı itâ'at ifkiyâdan olub saltanat-ı seniyeimin dostu ile dost ve düşmei ile düşman olduğunuz ecelden cümleniz devlet-i 'aliyemden futâd'ül-tende mehmî ve is'âd olmanız matlûb-ı şâhânem olduğına binâen mücerreden size i'kırım girây han-zâde Baht-girây hân dâme ma'âliyhuya tevcih ve hân müşârûn-ileyhin biraderleri kalgay Muhammed girây Sultân dâme ulüvvûhu Kuban tarafında olan kâfe-i kabâil-i Çerâkes ve Abâza ve Nogay üzrelerine Başbuğu nasb ve ta'yîn e Soğucak ve Anapa ser 'askeri Vezîrim seyyid el hâc Hüseyin Paşa iclâlehu ma'iyetine Anadolu memâlikinden güzîde ve pâk kırk elli bin 'asker ve top ve cebehâne ve mühimmât-ı sâ'ire tesyîr ve bahren mükemmel donanmâ-yı hümâyûnum kalyonları irsâl olunmağla siz ki kabile-i mezkûrenin kabilesinin ümerâ ve evzdan ve sipâha ve bi'l-cümle iş eri ve söz sahipleri ve sâ'ire kabile halkı mûmâ-ileyhumasız bi-mennihi te'âlâ Kalgay mûmâ-ileyh kuban lede'l-vüsûl cümleniz birbiriniz ile ittifâk ve itdihâd ve kalgay mûmâ-ileyhe itâ'at ve emr ve re'yine mütâba'at birlir dînimiz düşmanı olan Moskov keferesi üzerine hücum ve civârınızda olan kurrâ ve kasabât ve kal'alarını tahrîb ve evlâd ve 'iyâl ve büyük ve küçük er ve avratlarını esir idüb ve mâl ve eşyâ ve hayvânatları yağmâ ve gârat ve aranızda taksîm ve iğtinâm iderekbu sene-i mübâreke de Moskov kâfirinden gereği gibi intikâm almağa dâmen der meyan-ı gayret eylemeniz fermânım olmağın mahsûsen iş bu emr-i'âli şânım ısdâr ve Kalgay mûmâ-ileyh ile tarafınıza ba'is tisyâr olunmuşdur. İmdi geçen sene Moskov keferesi Anapa üzerine geldiğde hucûm-ı kabâile tâkat getüremeyüb müntehzemân firâr itmeleriyle bu husûsda zuhûra gelen hizmet ve gayretiniz ma'lûm-ı pâdşâhânemdir Bu sene-i mübâreke de dahi ol taraplara keferesi Moskovdan tasallut sevdâsında olur ise yine ser 'asker müşâr ve kalgay mûmâ-ileyhuma ile bi'l-ittifak düşmanı bi-'avn-ı te'âlâ girişüb ve kat'an küffâra göz açtırmamağa ve gereği gibi haddini bildirmeğe ve kurb ve civârınızda olan kurrâ ve kasabât ve kal'alarını yakûb ve yıkûb mâl ve eşyâ alub yağmâ ve gârat iderek emr-i gazâ cihâdda cenâb-ı bârînin ve Resûlünün emrini yerine getirmeğe ziyâde sa'y ve gayret ve geçen sene zuhûr iden hizmetinizden bu sene-i mübâreke de birkaç kat ziyâde hidmat ve şecâ'at izhâr eylemek cümleniz bir cisim gibi olarak dâmen der meyan-ı gayret eylemeniz sizlerden me'mûl ve matlûb olan hâlâtdan

olmağla Moskovun sözüne bir vecihle kulak virmeyüb ve bir dakika gâfil olmayub ve hilelerine aslâ ve kat'an ihtiyâr itmeyerek dâima gözünüzü açub ve gayret guşâğını belinize guşânub ve atlarunuzdan inmeyüb ve kılıçlarınızı elden bırakmayub gice ve gündüz küffâr üezrine varub ve mamleketlerine hücûm birle şu kâfiregereği gibi perişânlık virmeğe cân-ı gönülden sa'y ve ikdâm eylemeleriniz lâzım-ı vakt ve hâlet olduğu ve ma'âz-Allâhu te'âlâ Moskovlu keferesinin hilesine aldanub müdâfa'alarında ve kahr ve istisâlleri husûsunda ihtimâmdan kusûr ve tekâsül ve rehâvet ideriseniz sonra peşimân ve nâdim olamak fâida virmeyecek ve inşâ-Allâhu te'âlâ düşman-i dînden ne güne olabilirse merâm üzre intikâm aldığınız sûretde ömür ve hizmetiniz zâyî' olmayub taraf-ı şâhânemden katî çok 'inâyet ve ikrâm göreceğinizden kat'an şübhe olmadığı ve bu def'a Sultân mûmâ-ileyhile kabâil halkına hâlul halince tevzî' olak için 'atâyâ-yı pâdşâhânem irsâl olduğu ma'lûmunuz olduğda göreyim sizi giceyi gündüze katub ve uyhu ve rahât terk edüb bir an gâfil olmayarak Soğucak ve Anapa taraflarına ser 'asker müşâr ve Kalgay mûmâ-ileyh ile bi'l-ittihâd muhâfaza ve muhâreseye ve aralık aralık düşman memleketleri üzerine akınlar ve çapullar iderek ve memleketlerini yakub yıkarak evlâd ve 'iyâl ve büyük ve küçük er ve avratlarını esir ve mâl ve eşyâ ve hayvânatları sendatâ ve beyninizde taksîm eyleyerek düşmana gereği gibi perişânlık virmeğe cümleniz bi'l-ittifâk harîr sa'y ve gayret ve sizlerden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olduğu üzre hidemât-ı gazâ ve cihâdî (silik) edâ ve ifâya Hakk te'âlânın emrini ve resûl-ı ekreminin sünnet-i seniyesini yerine getirmeğe ve dünyâ ve ahrette selâmet ve sa'âdetemazhar olmak ve du'â-yı pâdşâhânemi almağa sarf-ı mukadderat ve hâlâta memûl vaz' ve hareket vukû'ndan ve düşman-i dîn ile emr-i muhârebede tekâsül ve kusûrdan gâyet'ül-gâye tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 203

(sh 85) Bir sûreti: Kabâil-i çerâkeseden Zâne kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağîr ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına ber vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Kabâil-i çerâkeseden Haltûkay kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağîr ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına ber vech-i muharrer.

Bir sûreti: Kabâil-i çerâkeseden Bûzâdûm kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağîr ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına ber vech-i meşrûh üzre.

Bir sûreti: Kabâil-i çerâkeseden Temirgün kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına ber vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Kabâil-i çerâkeseden Yeştesâ kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına ber vech-i muharrer

Bir sûreti: Kabâil-i çerâkeseden Mevhûş kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına ber siyâk-ı muharrer.

Bir sûreti: Abaza kabâilinden 'Aybâzan kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına vech-i meşrûh üzre.

Bir sûreti: Abaza kabâilinden Şâpûk kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına siyâk-ı meşrûh üzre.

Bir sûreti: Abaza kabâilinden Tûkaç kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti: Abaza kabâilinden Çölyûdan kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına siyâk-ı meşrûh üzre.

Bir sûreti: Abaza kabâilinden Kârzanâ kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına ber vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Abaza kabâilinden Alnikesrâ kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına vech-i meşrûh üzre.

Bir sûreti: Sevâhil-i bahr-ı siyahda sâkin Abaza kabâilinden Kûbâkıl kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti: Sevâhil-i bahr-ı siyahda sâkin Abaza kabâilinden Hûdâyı kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına siyâk-ı muharrer üzre.

Bir sûreti: Sevâhil-i bahr-ı siyahda sâkin Abaza kabâilinden Sanâşî kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına ber-siyâk-ı muharrer.

Bir sûreti: Sevâhil-i bahr-ı siyahda sâkin Abaza kabâilinden Zordâne kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti: Sevâhil-i bahr-ı siyahda sâkin Abaza kabâilinden Avdîne kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Sevâhil-i bahr-ı siyahda sâkin Abaza kabâilinden... Kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti: Sevâhil-i bahr-ı siyahda sâkin Abaza kabâilinden Edideğile kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına ber-vech-i muharrer.

Bir sûreti: Sevâhil-i bahr-ı siyahda sâkin Abaza kabâilinden Sahrâysâyan kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına siyâk-ı muharrer üzre.

Bir sûreti: Sevâhil-i bahr-ı siyahda sâkin Abaza kabâilinden Yasâv oğlu kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına ber-siyâk-ı meşrûh.

Bir sûreti: Sevâhil-i bahr-ı siyahda sâkin Abaza kabâilinden Kamç oğlu kabilesinden ümerâ ve özden ve sipâh ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına ber-vech-i meşrûh.

Bir sûreti: Ada-i şâhî beğleri ve Ada-i şâhîde sâkin bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sağır ve kebîr sâ'ir kabileleri halkına ber-siyâk-ı meşrûh.

Derkenar: Ordûdan me'mûret-i Özi ser 'askerî ma'iyetine tahvîl olmağla ol vecihle isti'câle olub iş bu emr-i şerîfim girü kalub battâla hıfz olunmuşdur

Tekeli Ebu Bekir'in, bir an evvel memur olduğu askeri tahrir ederek orduya katilmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 182)

Mîr Mîrandan Tekeli Ebu Bekr Dâme İkbâlehûya Hüküm Ki:

Sen ki mîr mîrandan mûmâ-ileyhsin mukaddem ve muahheran ordû-yu hümâyûnu ve rikâb-ı kâm-yâbımdan ısdâr ve irsâl olunan evâmi-i şerîfimde ifâde ve iş'âr olduğu vecihle bedeninden tahrîrine me'mûr olduğu beş yüz nefer süvârîden mâ'adâ mâliye emrî mücibince beş yüz nefer mîr süvârî 'askerî tahrîr ve cümlesi bin nefer olarak bi'n-nefs istishâb ve ordû-yu hümâyûnuma 'azîmet ve vüsûle şitâb ve sür'at iylemek sana farîza-i zimmet ve vâcib-i 'uhde-i 'ubûdiyet iken avân asker-i mezkûrenin ordû-yu hümâyûnuma îsâl eylemediğinden mâ'adâ henüz yerinden hareket ve mahal-i me'mûre 'azîmet eylemediğin zâhir ve bu keyfiyet sana bu bâbda evâmir-i şerîfeye sür'at imtisâl ve metâvi'nde izhâr sûret muhâlefet ve hilâfda emr ve rızâ kusûr ve rehâvet güne harekete içtisâr üzere olduğundan neşât olunmuş idduğünden kat'an şübhe olmadığı bedihî ve bâhir olduğdan nâşî eğer bedeninden ve mîriden tahrîrine me'mûr olduğın bin nefer süvârî 'askerî şimdiye dek tahrîr ve tekmîl ile bi'n-nefs istishâb ve ordû-yu hümâyûnuma 'azîmet etmemiş ise ba'b'el-yevm bir dakika tevakkuf ve te'hîr vukû'na tecvîz etmeyerek tevcîhle ve ne tarikle olur ise serî'an ve 'âcilen tuvâna ve bahadır yiğitlerden olmak üzere tahrîr ve tekmîl ve bi'n-nefs istishâb ve yahud başbuğu ta'yînî ile mahal-i me'mûre îsâl ve irsâl esbâbına istishâl kemâl-i ikdâm ve dikkat ve hilâfında bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz fermânım olmağın isti'câlen ve te'kideden hâvî rikâb-ı hümâyûnumdan hassaten iş bu emr-i 'âlî şânım ısdârve (boşluk) ile irsâl olunmuştur. İmdi senki mîr mîrandan mûmâ-ileyhsin bu husûsus mevâd-ı uhrâyâ kıyâs olmayub bi-gâyet ehemm ve ikdâm umûrdan olduğu ve bundan böyle vakitte hiç müsâ'id kalmadığı ve 'asker-i mezbûrenin biran akdem ve bir dakika mukaddem ordû-yu hümâyûnumda isbât-ı vücûd etmeleri matlûb-ı kat'î mülûkânem idiği ve bundan sonra tereddüd etmek ihtimâli olur ise nedâmet ve vâhâmetine müzâhîret ideceğinden şübhe olmağığı ma'lûmun olduğda ber-vech-i meşrûh me'mûr tahrîrî olduğın 'asker î bu ana değin tekmîl ile istishâb ve sevb-i maksûda 'azîmet itmemiş isen fî-mâba'd bir dakika tevakkuf ve te'hîr vukû'na tecvîz etmeyerek ve giceyi gündüze katarak ne vecihle olur ise olsun tuvâna ve bahadır ve cenge ve harbe kâdir yiğitlerden olmak üzere tamâmen ve serî'an tahrîr ve tecvîz idüb bi'n-nefs istshâb ve yahud başbuğu nasb ve ta'yîn ile heman ol taraftan ihrâç ve 'acâlen ordû-yu hümâyûnuma irişdirmeğe ziyâde ihtimâm ve vakt ve bu emr-i dîn ve devlet-i 'aliyemden muvâfik-ı rızâ ibrâz-ı lâzıme-i kâr güzârî ve dirâyete bezli mâhasıl ve sa'y ve liyâkat ve ba'd-ezîn dahi mikdâr-ı zerre imrâr-ı vakte mücib olur

vaz' ve vukû'na cesâret ile giriftâr ikâb olmakdan gâyet'ül-gâye tehâşi ve mücânebet eylemniz bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 203

Anadolunun sağ kolunda bulunan kazalardan istenilen miktarda asker tahrir edilerek, Anadolu sürücüler sürücüsünün maiyetinde, orduya dâhil olunmasını bildiren hükümdür

(Hüküm 183)

(sh. 85) **Anadolunun Sağ Kolunda Vâki' Mevâl-i Fihâm Zîde Fezâlühuma ve Sâ'ir Kuzât ve Nüvvâba Zîde Fazlühuma ve Zikr Olan Sağ Kol Asâkirini İhrâc Bundan Akdem Bâ Fermân Âlî Sürücüler Sürücüsü Me'mûr Kılınan Saksoncu Başî Esbak Mehmed Ref' ve Mukaddemâ Serdâr ve Serdengeçdi Bayrakları küşâdına Me'mûr (Boşluk) ve Ba'de İstî'câl Evâmiri İle Gönderilen Turnacı Başî (Boşluk) Zîde Mecdühuma Vucûh-ı Belde ve Söz Sahibleri ve Serdâr ve Serdengeçdi Ağavât ve Alamdarane ve Ocak İhtiyârları Zîde Kadrühûma Hüküm Ki:**

Evvel bahar ve nevrûz-ı firûz duhûl ve ordû-yu hümâyûnuma nusret-i mev'ûd sahrâyâ hurûç ve darb-ı hıyyâm üzre olub düşman-i dîn hizlân-ı ferîde her tarafta tecemmüm ve galebesi ve leşker-i hezimet karine-yi tehiyye ve hudûd-ı İslâmiyye hucûm ve sû-i kâsd fikr-i fâsîdinde olduğu bu havâlide Rusyalu ve Nemçelü taraflarına ahz olan dillerin ve tevârud eden câsusların takrîrlerine ma'lûm olmakla 'asâkir-i nusret-i mev'ûdun dahi tizce gelûb erişmelerine 'azîmet birle memâlik-i islâmiyye ve hudûd-ı pâdşâhâneme me'mûr oldukları mahallerde isbât-ı vücûd ve kahr ve tedebbür a'dâ-yı bezl-i mechûd eylemeleri lâbud ve ihrâç ve irsâlleri emrine bi'l-cümle hükkâm ve zâbitân ve söz sâhibleri gayret ve ikdâm eylemeleribâbında bundan akdem bi'l-defe'ât evâmîr-i zikre ısdâr ve irsâliyle cümleye tebeyyün-i zikr olunmuşdur. Bu esnada livâ-i şerîf nusret-i redîf sayesiyle ordû-yu hümâyûnum düşme-i dîn üzerine hareket ve 'azîmete müteheyi olub 'asâkir-i mürettib-i matlûbenin bir gün akdem ve bir sâ'at mukaddem vürûd ile taht-ı livâ-i sa'âdet ihtivâ-yı resûl-ı kibriyâda mevcûd olmaları lâzım ve bundan ra 'azm-i vakt birle te'hîrlerine ruhsat menâfi-i diyânet ve mEvâhir-ie ve te'dîbâtı mûcib olmağla sen ki mevlâna ve söz sahibleri ve iş erleri ve ocak ihtiyârları mûmâ-ileyhumasız düşman-i

dîn iki tara olub ‘askerin küllüyetlü olarak evelce gelüb erişmeleri lâbüd ve bu hidmet-i dîn ve devlet-i ‘aliyeme hizmetî olub ve ihrâcî ‘askerden betâet ve rehâvet ve tecvîzden ber vecihle câiz olmamağla kazâlarınızdan kâni eli ve ayağı tutar darbe ve harbe kâdir ‘asâkirin sedâr ve serdengeçdi... gönüllü bayraklarıyla ve ‘atik ağavat ve ‘alemdârane tevâbi‘ ve levâhikleriyle dâr ve diyârlarından mübâşerât ma‘rifetleriyle ihrâç ve me‘mûr oldukları İsmâili cânibi ve Moskov ser ‘askeri ma‘iyyetine irsâle mezid-i dikkat ve müğâyir fermân-ı ‘âlî te‘hîr ve yâhûd noksân ‘asker göndermekden bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında bu def‘a dahi te‘kîd ve isti‘câle mutazammın fermân-ı ‘âlî şânım mu‘âsır olmağın iş bu emr-i şefim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi ber vech-i muharrer mukaddemâ ve bu def‘a ısdâr ve irsâl olunan emr-i ‘aliye mûciblerince ‘amel ve gönderilen memhûr defter mantûkunca beher kazâdan serdâr ve serdengeçdi bayraklarıyla mürettib ve matlûb neferât-ı merkûmenin bir gün evvel ihrâç ve bir ferdî geriye kalmamak ve matlûblarına noksân olmamak üzere tamâmen ihrâç ve ber vech-i şitâb irsâle mübâderet ve sen ki ‘asker sürücüsü ser-sak-ı esbak mûmâ-ileyhsin senden gayret ve diyânet ve ihrâc-ı ‘asâkire isti‘dâdve liyâkat me‘mûl olduğdan nâşî Anadolu ‘asâkiri sürücüsü Vezîrim Abdi Paşa iclâlehünün emr ve irâdesi üzere hareket ve taraf taraf çâvşâna irsâl tahrîrâta tisyâr ile ikdâm sağ ve orta kolların serdâr ve serdengeçdi ve gönüllü bayraklarıyla darbe ve harbe kâdir ‘asâkiri atik ağavat ve ‘alemdârane tevâbi‘ ve levâhikleriyle bir sâ‘at akdem ihrâç ve savb-ı me‘mûrlarına irsâle gayret ve ikdâm ve mukaddem ve muahheran ihrac-ı ‘asâkire me‘mûr turnâcı başıya mahsûs adamlar irsâliyle te‘kîd ve bu emr-i dîn ve devlet-i ‘aliyemde kusûr ve rehâvet ve ihrâc-ı ‘asâkire tereddüd edenler her kimler olur ise olsun müşarûn-ileyhin emr ve re‘yi menzum olarak te‘dîb ve kal‘a-ben birle infâz-ı emr-i ‘âlî şânıma bezl ve sa‘y ve miknet ve siz dahi betâet güne hareket tereddüd ve tesâmühden tehâşî ve mücânebet ber vech-i merâm itmâm emr-i me‘mûrine ikdâm eylesün ve sen ki mukaddemâm ve ba‘dehu bu husûsa me‘mûr mübâşerât mûmâ-ileyhumasız siz dahi bu bâbda kemâl-i gayret ve ihrâc-ı ‘asâkire dikkat ve adm-i itâ‘at ve te‘hîr-i ‘asâkire bâdî olan ve yâhûd noksân neferât ihrâcına cesâret idenleri sürücüler sürücüsü mûmâ-ileyh tarafına tahrîr ve inhâ mübâderet ve tereddüd ve tesâmühden bi-gâyet hazer itmâm umûr-ı me‘mûrenize ikdâm ve hilâfında ittikâ-i tam eylesesiz deyü ordû-yu hümâyûnuma sâbık dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağâsı hâfız sâlih ağâ dâme mecdûhu tarafından verilen mühürlü mektûb mûcibince ordû-yu hümâyûnumdan sâdır olan emr-i şerîfim cülûs-ı hümâyûn meymenet-i makrûnum

vukû'na binâen tahrîri lâzım gelmeğın mûcibince amel olunmak bâbında hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda sekbân bâşı olan (boşluk) dâme mecdühû tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzre tahrîrâtları emr-i 'âlî şân yazılmışdır.

Fî Evâil-i Ş Sene 1203

Derkenar: Merkûm Süleymânın isti'câline tekrar fermâ-ı şerîf yazılmıştır.

Fî Evâil-i N Sene 203

Mübaşirlerin bir an evvel memur oldukları askerleri tahrir ederek, Edirne'de Vezir Gazi Hasan Paşa maiyetine iltihak olmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 184)

Sekvâ Sükkânında Paşa ve Karındâşı Âlim ve Akhisârda Sâkin Bâlâbân ve İnegöl Sâkinlerinden Mîr Şems 'ullâh Zîde Kadrühûma Hüküm Ki:

İş'arı dîn ve devlet ve 'udûvi mülk ve millet olan Moskovlu ve Nemçelü kefereleri üzerlerine icrâ-yı farîzi-i gazâ ve i'lâ-yı kelimetullah'ul-ma'liyânini hülâsasıyla iş bu sene-i mübâreke evvel baharında dahi sefer-i hümâyûnum nusre-i makrûnum tahakkuk ve takkarur eylediğine binâen bi mennihi te'âlâ kefer-i Moskovdan gereği gibi ahz-ı sâr ve intikam için livâ-i şerîf nusret-i terdif sâyesine ilticâ ile kariben sadr-ı a'zam ve serdâr-ı ekremim bir taraftan ve ihbâr ve iğyâr-ı kesîre dahi ser 'askerân ve başbuğları ma'iyetleriyle ber vechi cânibden a'dâ-yı dîn üzerine hareket üzre oldukları ve hidamâtı cihâdı te'dîbeye kıyam kâfe-i ehl-i islâm üzerlerine ve husûsu sâye-i gâyetvâyede devlet-i 'aliyemde iktisâb-ı servet ve yesâr ile farîz-i gazâyâ malen ve bedenlen icrâyâ liyâkat ve iktidârı olanlara farz-ı 'ayn olduğu aşikâr ve siz ki mûmâ-ileyhumasız sizin vucûhla sefer-i hümâyûnuma 'azîmete kudret ve mülkünüz bi'l-ihbâr bedîdâr olmakdan nâşî bilecik sükkânından Hacı Himmet zâde Ahmed zîde mecdühû ma'lûm'ül-isim me'mûrları 'asker ile istishâb ve el hâletü hâzihi Özi cânibinde olan kefer-i merkûma 'avn ve 'inâyet bâriyle kahr ve istîsâlleri irâdesiyle bu def'a bi'l-istiklâl Özi cânibi ser 'askeri nasb olan Vezîrim Gazî Hasan Paşa iclâlehû ma'iyyetiyle Edirnededen iltihâka sür'at ve şitâb üzre mûmâ-ileyhe me'mûreti sâ'ireye başka emr-i şerîfim ısdâr olmağla mûmâ-ileyhe üzerinize serkerde olarak sizin dahi her biriniz kudretinize mürettib 'asker ile ser 'asker müşarûn-iley ma'iyetine Edirne'de iltihâk eylemek üzre me'mûriyetinize irâde-i 'aliyeme ta'alluk etmeğın me'mûretinize hâvî rikâb-ı hümâyûnumdan hassaten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mûmâ-ileyhumasız keyfiyet-i

me'mûretiniz ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh 'amel ve harekete dâmen dermeyân-ı gayret birle bi-gâyet güzîde ve müntahib olarak kuretinize mürettib âsker tahrîr ve techîz ve istishâb birle serf'an ve 'âcilen yerlerinizden hareket ve serkerde nasb olan mûmâ-ileyh Hacı himmet zâde ile bi'l-ma'iyye bir gün evvel be bir sâ'at mukaddem Geliboludan mürûr ve Edirnedan ma'bir müşarûn-ileyhe lühûk ve ma'an Özi cânibe vürûd ve hidamât-ı gazâda kıyam ve mesûle ikdâm ve sa'y mâ-lâ kelâm ve mahalinden hurûç ve ma'bir müşarûn-ileyhe vüsûlünüzü der sa'âdetime tahrîr ve ifhâm ve hilâf-ı emr ve rızâ üzre te'hîr ve betâet vukû'na cesâret ile mazhar-ı ikâb olmakdan tehâşî ve ittikâ-i tam eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 1203

Bahadır Giray'ın bir an evvel Rumeli'ndeki çiftlikten hareketle Anapa ve Kuban tarafına doğru hareket etmesini ve Hasan Paşaya ve Muhammed Girây Selatin'e katilmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 185)

Soğucak ve Anapa Ser 'Askerî Vezîrim... Hasan Paşaya Selâtîni Cengiziyeden Kalgay Olub (Silik) (Silik) ve Afıl Kabâili Üzerine Başbuğ Ta'yîn Olan Muhammed Girây Sultan Dâme Ūlûvvûhuya Hüküm Ki:

Sefer-i kırımdan hicret edüb el-yevm Kubanda... .. hakîm olan Bahadır Girây sultânın sâ'ir selâtîni müsüllü Rum ilinde ve ala çiftlikleri (silik) (silik) (silik) vakt ve mâledin olduğuna binâen Rum ilinde mahsûsa ve bir kıt'a haklarında (silik) (silik) (silik) bundan akdem birkaç def'a âsitâne-i sa'âdetim tarafına 'azîmete irâde ve bundan evâmit-i 'aliye (silik) (silik) (silik) (silik)mûmâ-iley her def'a bir güne a'zâr-ı vâhiye irâdıyla evâmir-i 'aliyeye ve varan mübâşirlere i'dâ (silik) (silik) (silik) olub emr-i 'aliyem tahkîkden... .. ve sûretde tereddüd izhar etmekle el hâletü hâzihi devlet-i 'aliyem düşme-i dîn ve devlet olan Moskov keferesi üzreine bundan böyle idiği mukâtele ve muhârebede sultân mûmâ-ileyhin Kuban itmiş bulunması muâmelen mülâhazalara mebni ber vechile câiz olamğla sizki ser 'asker ve Kalğa-yı mûmâ-ileyhumasız diğér sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince bu def'a dahi sultân mûmâ-ileyh der 'aliyeme 'avdet itmeyüb yine ta'alluk ve muhâlefet kaydında olur ise beher hâl cebeleri ol tarafuna tard ve ta'yîni muktezî olmağın irâd eylediği a'zâr-ı vâhiyesine bir dürlü havâlesimle i'tibâr olunmayarak alâ eyyi hâl cebren ve zecren bulunduğú mahalden kaldurub anapaya bir sefîneye irtikâb ve esnâ-yı râhda karâr ve

gabilinden gâilesi çekilmemek için çeri ve çüz adamlar terfikiyle ve ne tarik ile olur ise olsun bir sâ'atden evvel Âsitâne-i sa'âdetim tarafına sevk ve tesyîr olunması husûsuna irâde kat'a şehriyâranım ta'alluk itmeğin bi-gâyet hakka ve mestûr olarak rikâb-ı kâmyâbımdan iş bu fermân-ı 'âlî şânımisdâr ve tisyâr olunmuşdur. İmdi... mülâhazalardan binâen fî-mâba'd sultân mûmâ-ileyhin ol tarafda ikâmeti kat'a câiz olmamakla ittikâlarından sudûr olan diğer emr-i şerîfim mûcibince der hâl der sa'âdetim tarafına 'avdet eyledi ne güne ve yine itâ'at itmediği sûretde bi'l-tefakkuf cebren ve zecren emr-i şerîfden evvel emirden bir ferdi ikâh itmeksizin iktizâsına göre... ile bir takrîb sultân mûmâ-ileyh olduğu mahale ahz ve doğru iskeleye (silik) ve Anapadan bir sefîneye irtikâb ve ma'iyetine muktedir ve çüz adamlar terfikiyle ala cezm-i edâ isti'câl der sa'âdetim tarafına irsâl ve tebsîle dâmen der-meyân-ı gayret ve tekâsül tesâmüh ile gerek Kuban ve gerek esnâ-yı tarikde karâr ve kabilinden ve hilâf-ı rızâ vaz've hareket vukû'na gayet'ül-gâye tehâşî ve mûcânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 1203

(sh. 86) **Derkenar:** Haseki merkûma hitâben diğer emr-i 'âlî yazıldı.

Fî Evâil-i N Sene 203

Gümilcine havalisinde meydana gelen eşkıyalık hareketinin bir an evvel bastırılması için Mübaşir tayin olan Abdülhamid Hasekiye yardım edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 186)

Zikr-i Âtî Husûsuna Der Aliyemden Mahsûsen Mübâşir Ta'yîn Olsn Hassa Hasekilerimden El Hac Abdulhamid Haseki Zîde Mecdühûya Hüküm Ki:

Bir müddetden berü zuhûr eden Dağlı eşkiyası âdet me'lûfeleri üzere bu esnâda etrâfda katî vâfir eşkiyâ cem' ve bostancı başı Edirneye avdet eylediği gibi Gümilcine kazâsına tâbi' Berîad kurrâ ile Karaca kazâsına tâbi' bir kaç karyeyi hafiyeten basub gasb-ı emvâl ve katl-i nüfûs ve hetk-i a'râza ve nâmûs müsüllû nice mezâlim ve ta'addiyâta cesâret ve zikr olunan kurrâyı külliyyen ihrâk nisâ ve sibyanlarını mübtelâ kayd-ı esr ve istirkâk etmeleriyle kurrâ-i mezkûre âhâlisi perâkende ve perişân ve karîne-ı hasâr ve bu vecihle umûru muhimme ve mübâya'âta ve 'asâkir tanzîme akde-i te'hîre dûçâr olduğu ve eşkiya-i merkûmenin ahz ve istîsaleri vâd olduğundan her biri âhir mahale firâr ve ba'de yine gelüb fukâra ve zu'afâya îsâl-i zarar ve hasâr eylediklerine binâen der 'aliyemden bir mübâşir ta'yîni

ile fukâra-yı ra'yyet üzerlerine eşkiya-i merkûmenin zulüm ve ta'addileri men' ve def' olunması bu def'a Gümilcine ve Karacan nâibleri taraflarından der bâr-ı utûfetkarârı vârid olan i'lâmâtda ve ahâliden başka başka muhzırlarından derç ve tastîr olunmuş havâle-i mezkûrede serzede-i zuhûr olub sekene-i memlekete ve inhâ ve fukârâ ve zu'afâya hilâfi şer'-i şerîfe ve muğâyir rızâ mezâlim ve ta'addiyâtları tahakkuk iden eşkiyânın âlâ eyyi hâl ahz ve istîsaleri ile tathîr bilâd ve te'mîne-ibâde ikdâm ve fî-mâba'd nâm-ı eşkiyâ mesmû' olmayacak hâlâtdan istihsâline sa'y-i mâlâ kelâm olunmak husûsusna irâde-i kat'a dâverânım ta'alluk etmekden nâşî sen ki haseki mûmâ-ileyhsin ol tarafların her hâline fevkdâ ve ahz tektîl eşkiyâyı liyâket ve iktidârın aşikâr olmakla emsâlden mübâneze bi'l-ittihâb bu husûsu der 'aliyemden hassaten mübâşir ta'yîn kılınmışsındır. İmdi iş bu emr-i 'âlî şânım ol hâvale varub ma'yyetine terfîk olan hasekiler ile evvel etrâfda vâki'kazâların teftîş ve dâimâ ol havâlde geşt ve güzâr iden eşkiyâ mezbûrun ibâd ve bilâd üzerlerine defi' mazâr ve hasârları emrine ikdâm ve bundan sonra eşkiyâ-i merkûm bir mahalde zuhûr ve cem'iyet ile kurrâ ve kasâbat hüçûm iderler ise tehammüm eyledikleri kazâların zâbitân ve şehir kethüdâları ve yeniçeri ve sâ'ir iş erleri ile haberleşerek eşkiyâ-yı merkûmun tefrîk-i cem'iyeti ve defi' mazarratları emrine ve şekâvet mütahakkik olmalarına te'dibât şurû'aları icrâsına ihtimâm eylemek matlûb-ı pâdşâhânem olduğu ve bu husûsu kazâlar dahi diğêr tevcih kat'a evâmîr-i 'aliyem ısdâr ve lede'l-iktizâ Edirne bostancı başısı dahi üste dâhillerine vücûd fesâd alûd eşkiyâdan tasfiye ve tethîre bezl-i mukadderat ve ba'd'el-yem nâm eşkiyâ mesmû'a olmayacak hâletde böyle istihmâline sarf-ı mâhasıl ve sa'y ve liyâkat eyleyesin şöyle ki senin der aliyemden bi'l-ittihâb mübâşir ta'yîn olmandan müfemmerde havâle-i mezkûrde zuhûr iden dâferâda ve eşkiyâ makûlelerine sekene-i memlekette ve enhâ ve fukâra ve zu'afâ üzerlerinden defi' mazarratlarıyla tethîre balâd ve irâh-ı ibâd ihrâç ve bezl-i mechûd kazıyyesi iken bu bâbda münâf-i tavr-ı eşkiyâ tama'a ve arzı ta'bîye ve hatır ve gönle ri'âyet ile şekâvet mütahakkik bunların mücâbet ve kazıyye-i şekâvete müdahaleleri bulmayan bî-cürm ehl-i irzın makûlesine esâr ve tehammüd ve garra ve şekâvet ile iltihaya ile ahzına mugâyiri rızâ vaz' ve hareket vukû'a edânet-i ruhsat olmak lâzım gelir ise nedâmet ve pişimân mukayyed olmayacağı mahsûsen âna göre amel ve harekete ihtimâm ve sizden me'mûl olan kâr-güzârı ve istikâmet muktezâsı icrâyı sa'y mâ-lâ kelâm ve hilâfindan tehâşî ve ittikâ-i tâm eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1203

İspanya krallığı elçisi için çalışan kişilere ait para, mücevherat ve önemli evrakların çalındığına binaen derhal bunların bulunması ve bu işe karışanların kişilerin derhal cezalandırılması ve malların hak sahiplerine geri verilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 187)

Kumânuh Kâdîsına ve Rum İli Kâim-Makâmı (Boşluk) Zîde Mecdühûya Hüküm Ki:

Asitâne-i aliyemde mukîm büyük İspânyâ elçisi Deboline* hutimet avâkıbuhû bi'l-hayrın hizmetinde olan yasâkçılarından acem oğlu Mustafa nâm yasâkçı ile bundan akdem der 'aliyemden Devleni tarafına tahrîrâtı irsâl olduğu Kumânuh kazâsına vardıkda menzil bârgirleri bulunmadığından kazâ-i mezbûrda iki gün meks ve fardâsı vakt-i seherden evvel azîmet ve bir sâ'at mikdâr-ı mesâfe kat'a eyledikten sonra tahrîrât heğbesiyle bir hafda düşüb heğbeyi kasrâ görüb yokladıkda heğbenin içinden tahrîrât ile altmış beş gûruş ve tahrîrâtının içinde olan bin yüz altı gûruşluk elmâs tâşları zâyi' olmuş olduğundan tekrâr Kumânuh avdet ve Kumânuh şehir kethüdâsı konâğına varub birkaç imlâ-i temeşşük tahrîrât parçaları ateşde kurutduklarını görüb keyfiyeti sen ki Kumânuh kâdîsı mevlâna-yı mûmâ-ileyhsin sana ifâde eyledikde menzilhânenin hizmetine olanların cümlesi ihzâr viren birkaç değnek darb odacının karındâşı Nabiz mûmâ-ileyh tahrîrât boğçasını sarka ve sahrâya ihrâc ve keşide etmiş oldukları şehir kethüdâsı merkûm mezkûranın temrûğa urub yasâkc-ı mezbûrun istanbûla geldikte tahrîrât-ı mezkûre Baltaka kazâsıyla Kumânuh mâ-beyninde nehirde mürûr ider eyler iken gark oldu deyu söylenmesi tenbîh ve birine bir kat'a i'lâm ve i'tâ ve i'âde oldukda elçiy-i mûmâ-ileyh mukaddemâ bâ-takrîr lede'l-inhâ ve'l-istid'â ber-vech-i meşrûh izâ'at ve gârt olmak gerek tahrîrat boğçası ve gerek düveninde mevzû'a ol mikdâr gûruş kıymetlü elmâs ve nukûd-ı mezkûre ma'rifet-i şer'iyile bi'l-taharrî zâhire ihrâc ve tamâmen ve kâmilen tahsîl ve bi-kusûr yasâkc-ı mezkûre red ve teslîm birle icrâ-yı hakka mezid-i i'tinâ ve dikkat ve ba'd-ezîn bu misüllü hilâf-ı rizâ vaz'vukû'a gelmemesi esbâbına istihsâline sa'y ve gayret ve bu bahane ile kabâhat-ı mezkûrede müdahale olmayan bi-cürm kimesneler i'zz ve töhmet ve kaziyyede müdahale olmaları himâye vukû'ndan hizz ve mübâderet eylemeniz için siz ki mevlânâ ve kâim-makâm mûmâ-ileyhumasız size hitâben iş bu sene-i mübareke Evâhir-ii cemâdi-yel-evvelinde sâdır olan emr-i şerîfe yasâkçı merkûm ile lede'l-vüsûl keyfiyet Kumânuh ahâlîsinden suvâl oldukda yasâkçı merkûm Baltakdan Kumânuh ya gelir ise heğbesini suya düşürüb zikr olunan tahrîrât

ile altmış gûruş zâyi‘ olduğunu bu bâbdan ma‘adâ nesnesi olmadığı ihbârlarıyla gelirini mebayin tarafınızdan vârid olan i‘lâm ve tahrîrâtın mefhûmları emr-i şerîf-i mezkûrun kayd balâsına şerh verilmişidi. El hâletü hâzihi elçi mûmâ-ileyhin rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği takrîr kâğidında birbirine mugâyir olmadıktan nâşî mekâtib-i merkûm ile ol mikdâr gûruşluk elmâs taşları zâhire ihrâc-ı olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru istid‘â etmekle mukaddemâ sâdır olan emr-i âlînin âlâ eyyi hâl infâziyla icrâ-yı haka kemâl-i ihtimâm vâkt ve hilâf-ı hâlet vukû‘na idânet-i ruhsatdan bi-gâyet tevkî ve mübâ‘adet olunmak fermânım olmağın imdi devlet-i aliye idi‘ül-istimrârıyla esbâbınâ oluna beyninde müt‘akkid olan selim ve mersafâne-binâ elçi-i mûmâ-ileyh tarafından tahrîrât ile emr-i şedd idegelen kurmbârların imtisalleri husûsuna dikkat-i matlûb idiği ve yasâkçı mezkûrun hâl olduğu mekâtib ile ol mikdâr gûruşluk emvâlîn zâyi‘ olması hükkâm ve zâbitân kusûr ve rehâvetleri neşât etmiş olduğuna şubhe olmadığı siz ki mevlânâ ve kâim-makâm mûmâ-ileyhumasız ma‘lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh mukaddemâ sudûr eden emr-i âlî mûcibince aâl eyyi vechi-kân tahrîrâtı merkûm ile emvâl mezkûrenin bi’t-tamâm zâhire ihrâcına sa‘y ve ikdâm ve ba‘d-ezîn hilâf-ı rızâ a‘zâr-ı vâhiyeye şâmil tahrîrât irsâliyle tetkîk emr-i şedd keyfiyet tesâmüh ve tekâsül gâyet‘ül-gâye tehâşi ve ittikâ-i tam eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 1203

Hacı Osman’ın yaşlılığından ve rahatsızlığından dolayı orduyu hümayuna katılmak hususunda af edildiğini bildiren hükümdür.

(Hüküm 188)

(sh. 87) Kebân ve Erğani Mad‘enlerine Merbût Tezin Harberût Kazâsında Sâkin El Hâc Osman Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Hâlâ darphâne-i ‘âmirem emîni dergâh-ı mu‘allâm kabucu başlarından Yûsuf dâme mecdühûnun rikâb-ı hümâyûnuma takdîm eylediği takrîr kâğidında sen ki mûmâ-ileyhsin sefer-i hümâyûnuma me‘mûrine ve istic‘âline hâvî mukaddem ve muahhar sâdır olan evâmîr-i şerîfim ikizce tarafına vâsıl olub lakin ber vechile rukûb ve nüzûle iktidârı olmayıb i‘llil ve ihtiyâr ve sezâvâr merhamet ve hıdâmet ve ma‘âdinin lüzûmun bulduğundan bahisle me‘mûriyeti merkûmdan ‘afvun muktezâ-yı tahrîr ve istid‘â olduğuna binâen sen ki mûmâ-ileyhsin alîl ve ihtiyâr ve hıdamât-ı ma‘âdinin lüzûmu olduğu aşikâr olmakla me‘mûriyet-i mezkûreden ‘avfuna hâvî iş bu emr-i

şerîfim ısdâr ve ırsâl olunmuşıdi. İmdi senkimûmâ-ileyhsin ‘alîl ve ihtiyârlığın merhametine ve hıdamât-ı ma‘âdinin lüzûmuna binâen me’mûriyet-i mezkûreden ‘afvun husûsuna müsâ‘id-i ‘aliyem erzâne kaldığı ma‘lûmun oldukda ber vech-i meşrûh hıdamât-ı ma‘âdin-i hümâyûnum kıyâma mübâderet ve devâm-ı ömr ve devletim da‘vâtına mülâzebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 203

Cengiz han soyundan olanların bir an evvel harekete geçerek Soğucak ve Anapa canibi seraskeri Vezirim Battal Seyit Hüseyin Paşa ve Kuban canibi başbuğu Muhammed Giray Sultan’a dâhil olunmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 189)

Soğucak ve Anapa Cânibi Ser Askeri Vezîrim Battâl Seyid Hüseyin Paşaya ve Kubân Cânibi Başbuğu Muhammed Girây Sultân ve Selâtîni Cengiziyeden Kubânın Şekâyık Kabilesi Derûnunda Mukîm Bahâdır Girây Sultân Dâme Ulüvvûhumâya Hüküm Ki:

Hânân-ı pîşîn ve selâtîn besâlet-i iyân cengiziyeye ötedenberü sâye-i himmeti-vâye-i devlet-i aliyeme ilticâ birle esvâr-ı nîşîn-i pester emin ve râhat oldukları ol mahallrde vesile-i refâh-ı hâl ve zerî‘a-i asâyîşin bâlları olacağı hâlâtden istihsâline taraf-ı bâhir işâret saltanat-ı seniyemden her gün himmet ve i‘nâyet masarûfa ve himme âna semt imâllerine i‘nân-ı yekdân mekârim ve ihsân münsafâ ve ma‘atûf olub kâ‘ide dîrîne devlet-i ‘aliyem üzere himâyet ve siyânetleri husûsunda dakika fevt olmadığı cümlelerin ma‘lûmu olan keyfiyetlerden olan cengiziyenin ez kadim cânib-i devlet-i ‘aliyeme meyl ve mütâba‘at evâmîr-i şerîfeye sür‘at ve inkiyâd ve mütâva‘atları cihetiyle min-küll’ül-vücûh ekserî kırımdan ba‘d’el-hicre doğru dâr’ul-hilâfa saltanatı seniyem cânibi kulûb levâzım safvet ve sadâkatî ifâ atabe-i ‘aliye-i Osmâniye ilticâ ve ba‘de Rum-ilitaraflarına ‘azîmet birle diledikleri mahallere âlâ çiftliklerinin derûnunda olan ve iyâl ve etbâ‘ları iskân ve iyvâ etmeleriyle haklarında merâsim mihmânnevâzî ve şefkat icrâ olunmuş olduğu muhtâc-ı beyân olmaktan nâşî sen ki Kubânda mukîm sultân mûmâ-ileyhsin sen nesl-i neseb-i cengiziyeye vâsıl asl’üt-ticâyeden teşa‘üb eden selâtîni olan hamîyyet ve etvâr seffire ile mevsûn ve meftûrlarından olub kâmet-i sadâkatden câme-i asâlet ve dûş-ı istikâmetden kasâ-yı keyâset ve dirâyet ile müzeyyin olduğuna tarafına tevcih ve i‘tiyâr-ı mülûkânem derkâr ve hakkında hürşid’ül-iltifât şâhânem lâmi‘ ve derhaşât... olub böyle vakt-i

muhârebede senin kubân tarafında ikâmet ber vecihle tecvîz kerde-i hüdâvendigârânem olmağla emsâlin gibice sen dahi Rum eyâletinde vâki' çiftliklerin birinde sâye-i devlet-i 'aliyemde kemâl-i refâh ve rehâvet ile ikâmet eylemek için 'acâleten Asitâne-i sa'âdetim tarafına avdetin husûsuna irâde-i kat'a dâverânıma ta'alluk eylemen rikâb-ı kâmiyâbımdan hahsûs iş bu emr-i 'âlî şânım ısdâr ve kalgay-ı mûmâ-ileyh ile tisyâr olunmuşdur. İmdi devlet-i 'aliyeme ibzi'ül-kavâmım el hâletü hâzihi Moskov keferesi ile muhârebe ve mukâtele üzere olub böyle henkâme habere ve peykârda senin oltarafda bulunman bir dürlü münâsib olmadığı ve sen sultân Cengiziyenin mu'teber ve mu'tenâlarından olub refâh verahâtın matlûb ve maksûd pâdşâhânem olmakla sen ki selâtin müsüllü Rumeli eyâletinde ikâmetin için mahsûsca sana bir çiftlik tedârîki taraf-ı şâhânemden tasvîb ve tasmîm olmakdan nâşî serî'an ve âcilen asitâne-i sa'âdetim tarafına vüsûl ikdâm ve gayret eylemek ahz-ı metâlib mülûkânem idiği ve bu cânibe ve revâkere her vecihle mazhar-ı hüsnü nevâniş veiltifât hüsrevânem olacağınızdan başka bi'l-cümle levâzâmat refâh ve arâmış yalandan istikmâl hakmâmetde cânib-i celîl ahâkîl hüdîvânemden iktizâ iden himmet ve i'nâyet masrâf kılınacağı ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh bir an ve bir dakika tevakkuf etmeyerek ol taraftan hareket doğru Asitâne-i sa'âdetim cânibine avdet birlr tahsîl rızâyı bi-'avn iktizâ-yı hüdîvânem müsâra'at fî-mâba'd a'zâr-ı vâhiye irâdiyla meks ve tevekkufdan ve megâyir rızâ ve hareket vukû'ndan tehâşî ve mücânebet eyleyesin ve siz ki ser asker müşâr ve kalgay ve mûmâ-ileyhsiz ber mivâl meşrûh masmûn emr-işerîfim sizin dahi ma'lûmunuz oldukda sultân mûmâ-ileyhuma bir an tevakkuf itdirmeyüb levâzımı râhiyesini tedârik birle mu'azzezâ ve manzuman Anapadan münâsib bir sefîneye irkâb ve Rumilin'de vâki' tehiyye olacağı hakikaten ikâmet üzere serî'an ve 'âcilen der sa'âdetime irsâle şitâb ve mâlzeme-i râhiyesine dâir vâki' olan umûruna mu'âvenet ve tevkîr ve ihtirâyı emrine ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 1203

Nogay, Çerkez ve Abaza kabilelerinin mirzaban ve ulema ve ihtiyaran ve iş erleri ve söz sahipleri ve sairlerin, Kalgay Mehmet Giray Sultan'a ve serasker Vezir Seyit Hacı Hüseyin Paşa'ya yardım etmelerin bildiren hükümdür.

(Hüküm 190)

(sh. 88) Nogây Kabâ'ilinden El-yevm Kubân Taraflarında Sâkin Biricik Oğul Kabilesinden Mîrzâban ve Ülamave İhtiyâran ve Bi'l-Cümle İş Erleri ve Söz Sahipleri ve Sâ'ir Büyük ve Küçük Kabileleri Halkına Hüküm Ki:

Siz ki memleket-i kırımdan hicret ile himâyetvâye devlet-i aliyeme ilticâ ile idelüden berü taht-ı itâ'atve inkiyâd saltanat-ı seniyeimde olub devlet-i 'aliyemin dostu ile dost ve düşmanı ile düşman olduğunuz ecilden size her vecihle tevcîh-i şâhânem derkâr ve refâh-ı hâl varmış yalnız husûsu taraf-ı mülûkânemden mültezim ve matlûb idiği mustagni 'avn'ül-iş'ârdır bu def'a mücerred hakkınızda derkâr olan tevcîh-i dâverânı maisbât-ı zimmet 'avâtıf-ı 'âli hüsrevânemden kubân hânlığı zavkî Kırım girây hân zâde baht girây hân dâmen ma'âliyeye tevcîh olunub birâderleri kalgay Muhammed Girây Sultân dâme ulüvvûhu dahi kubân tarafında olan kâfe-i kabâil-i Nogay ve Çerâkes ve Abâza üzerlerine cânibi devlet-i 'aliyemden başbuğ nasb ve ta'yîn ve serkerde dâima saltanat-ı seniyeinin kanâdı ikza-i mühimmem olması matlûb ma'sûd hüdâvendiğâranem olduğuna mutlaka size i'ânet himmet niyet-i hâlisesiyle Soğucak ve Vâya ser 'askeri Vezîrim seyyid el hâc Hüseyin Paşa iclâlûhu ma'iyetine Anadolu memleketlerinden güzîde ve pâk kırk elli bin asker ve top ve cebehâne ve mühimmât sâ'ire tisyâr ve bahren mükemmel donanmâ-yı hümâyûnum kalyonları ırsâl olunmakla sizki kabile-i mezkûrenin mîrzâban ve ülemâ ve ihtiyâran ve iş erleri ve söz sahipleri ve sâ'irelersiz bi mennihi te'âlâ kalgay mûmâ-ileyh Kubana lede'l-vüsûl cümleiniz birbiriniz ile ittifâk ve ittihâd ve kalgay mûmâ-ileyhe itâ'atve emrve re'yine mütâba'at birle dînimizin düşmanı olan Moskov keferesi üzereine hücûm ve civârınızda olan kurrâ ve kasabât ve kal'aları tahrîb ve evlâd ve 'iyâlve büyük ve küçük er ve avratlarını esir edüb mal ve eşya ve hayvânatları yağmâ ve gârat ve aranızdataksîm ve iğtinâm iderek ve bu sene-i mübârekeke Moskov kâfirinden gereği gibi intikam almağa ve lede'l-iktizâ Kırım memleketi üzerine dahi hücûm ile memlekete dalarak Kırımı bir düşmanden tahlîse dâmen-der-meyân-ı gayret eylemeniz fermânım olmağın mahsûsan iş bu fermân-ı âlîşânım ısdâr ve kalgay mûmâ-ileyh ile nasb ve tisyâr olunmuşdur. İmdi gecen sene Moskov keferesi Anapa üzerine geldikde hücûm kabâile tâkat götüremeyüb mütehezzemâ firâr etmeleri bu husûsta zuhûra gelen hidmet ve gayretiniz ma'lûm-ı pâdşâhânem olub bu sene-i mübârekeke dahi dahi ol taraflarda tasllut sevdâsında olacağı ve sizlerin ol havâlide dahi râhat komuyacağı aşikâr olmağla göreyim sizi yine ser asker müşâr ve kalgay mûmâ-ileyh ile bi'l-ittifâk düşmanı bi-avn-i te'âlâ girişüb ve kat'a küffâra göz

açtırmamağa ve gereği gibi haddini bildirmeğe ve kurb ve civârınızda olan kurrâ ve kasabât ve kal'alarını yakub ve yıkub ve mal ve eşyalarını alub yağmâ ve gârat iderek emr-i gazâ ve cihâda cenâb-ı Barinin ve Resûlünün emrini yerine getirmeğe ziyâde ihtimâm ve dikkat ve geçen senezuhûr iden hizmetinizden bu sene-i mübârekele bir kaç kât hizmet ve şecâ'at izhârına cümleliz bir cism olarak dâmen-der-meyân-ı gayret eylemeniz sizlerden me'mûl ve matlûb-ı pâdşâhânem idiği ve moskov keferesi ez ferç hîlekâr bir kavm olub envâi' hîle ve har'a ile yine sizleri bimasnûr ve perişân akrâ fikr-i fâsîdinde olduğu cümleliz ma'lûm olan hâlâten olmağla Moskov sözünü ber vecihle kulak virmeyüb ve bir dakika gâfil olmayub ve hîlelerine asla ve kat'a i'tibâr etmeyerek dâ'imâ gözünüzü açıb ve gayret guşağını belinize kuşanub ve atlarınızdan inmeyüb ve kılıçlarınızı ellerinizden bırakmayub gice ve gündeüz küffâr üzerine ve il ve memleketlertine hücûm birle şu kâfire gereği gibi perişanlık vermekle cân-ı gönülden sa'y ve ikdâm eylemeniz lâzım-ı vakt ve hâlden idiği ma'âz-Allâhu te'âlâ Moskov keferesinden hîlesine aldanub müdâfa'alarını ve kahr v istîsâllerihusûsunda ihtimâm ve kusûrve tekâsül ve rehâvet tehâsül ideriseniz sonra pişimân ve nâdim olmak fâ'ide virmeyeceği inşâ-Allâhu te'âlâ düşme-i dînden ne güne olabilirse merâm üzre intikam alacağınız sûretde emek ve hizmetiniz zây'î olmayub taraf-ı şâhânemden kati çok i'nâyet ve ikrâm göreceğiniz kat'a şübhe olmadığı ve bu def'a kabâil-i mûmâ-ileyh ile kabâil halkını hâlül'ül-hâlince ta'azîm olmak için atâbâ-yı pâdşâhânem irsâl olduğu ma'lûmunuz oldukdahemân giceyi gümdüze katub ve uyhu ve râhatı terk idüb bir an gâfil olmayarak Soğucak ve Anapa taraflarına ser 'asker müşâr ve kalgay mûmâ-ileyhuma ile bi'l-ittifak muhâfaza ve muhâreseye ve aralık aralık düşman memleketleri üzerine akınlar çapullar ededrek memleketleri yakub ve yıkarak ve evlâd ve i'yâllerini ve büyük ve küçük er ve avratlarını esir ve mal ve eşya ve hayvânatları zabt ve beyninizde taksîm iderek düşmana gereği gibi perişanlık virmek ve bi-avni te'âlâ hatt-ı... ibâdi düşman-i dînden nez'î ve teshîrine mûcib olur hâlâtdan istihsâliyle abâ ve ecdâdın yurdunu şen ve âbâdan etmek cümleliz bi'l-ittifâk mezid-i sa'y ve gayret ve sizlerden me'mûl ve muntazar pâdşâhânem olduğu üzre hizmâtı gazâ ve cihâda kemâ-hiye-hakkîhâ edâ ve ifâya ve Hak te'âlânın emrin ve Resûl'ül-ekreminin sünnet-i seniyesini yerine getirmeğe ve dünya ve ahiretde selâmet ve sa'âdete mazhar olmak ve du'â-yı pâdşâhânemi almağa sarf-ı mukadderet ve hilâf-ı me'mûl vaz' ve hareket vukû'ndan ve düşman-i dîn ile emr-i muhârebede tekâsül ve kusûrdan tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 1203

Bir sûreti: Nogay kabilesinden el-yevm Kuban tarafında sâkin Nevruz oğlu kabilesinin mîrzâbân ve ulemâ ve ihtiyâran ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sâ'ire büyük ve küçük kabileleri halkına.

Bir sûreti: Nogay kabilesinden el-yevm Kuban tarafında sâkin Yerbasân* kabilesinin mîrzâbân ve ulemâ ve ihtiyâran ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sâ'ire büyük ve küçük kabileleri halkına.

Bir sûreti: Nogay kabilesinden el-yevm Kuban tarafında sâkin kazây oğlu kabilesinin mîrzâbân ve ulemâ ve ihtiyâran ve bi'l-cümle iş erleri ve söz sahibleri ve sâ'ire büyük ve küçük kabileleri halkına ber-minvâl meşrûh.

Evladı Fatıha'n mukataası zabitanı Abdurrahman'ın kudreti oranında asker tahrir ederek, orduya bir an evvel dâhil olmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 191)

(sh. 89) Hâlâ Evlâd-ı Fâtihân Zâbitî Mîr Abdurrahman Zîde Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin bedeninden beş yüz nefer asker tahrîr ve bi'n-nefs istishâb ve ordû-yu hümâyûnuma îsâl eylemek üzre ordû-yu hümâyûnumda sâdır olan emr-i şerîfim me'mûr kılınmış olduğundan bahsle ol mikdâr asker tahrîrini kadrine mefkûd idiği ve bi'n-nefs azîmetden evlâd-ı fâtihân mukâta'asına kariîne ihtilâl olunmasını ve emvâli mîrîyesinde... müceb olacağı bu def'a tarafınızdan takdîm olunan tahrîratda derç ve tastîr olunmaktan nâşî ve sâ'râ mürettib tûvânâ ve bahâdır ve cenge ve harbe kâdri askeri tahrîr ve üzerlerine kâr güzâr ve i'mâl 'askere liyâkate berîdâr bir başbuğ nasbıyla serî'an ordû-yu hümâyûnuma tesyîre ikdâm ve dikkat ve mukâta'a-i mezkûrenin ihtilâllerine ve gâyet ve emvâl-i mîrîyeyi kusr ve noksândan siyânet-i zimmetinde sen ol tarafta kemâkân ikâmet ve uhdene muhavvel olan husûsatdan muvâfık-ı rızâ te'dîyesine ikdâm ve gayret eylemek emrîne irâde-i mülûkâneme ta'alluk etmeğin hassaten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuştur. İmdi sen ki mîr-i mûmâ-ileyhsin keyfiyet ma'luûm oldukça ber-vech-i meşrûh bedeninden kudretine mürettib tûvânâ 'asker tahrîr ve üzerlerine kâr güzâr bir başbuğ ta'yîni ve iktizâ eden ve sâyâyı etrafıyla tevcîh ve tâyîn birle serî'an ordû-yu hümâyûnuma tesyîre kemâl-i ihtimâm ve dikkat ve sen uhdene muhavvel olan husûsat-i mütehhimenin kemâ-yenbaği idâre-i rû'yetine ihtimâm-ı gayret ve asker-i

mezkûreyi sa'ra mürettib sizden noksân göndermeğe ve bir neferi yollarda ve mahalinde firâr etmeğe müsüllü vaz' vukû'a gelmemesine sarf-ı mukadderat ve hilâfında tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 1023

Derkenar: Bozcaada gönderilecek 'askeri irsâl ve Vidin ser 'askeri ma'yyetine îsâl ideceği 'asâkir ile Kûmbûrun kal'asından Köse deresive ada limâna varınca sevâhil muhâfızı için ordû-yu hümâyûndan emr-i şerîf sâdır... .. olduğu emre şerh yazıldı.

Fî Evâil-i L Sene 203

Hadımzade Mir Osman'ın, istenilen miktarda asker tahrir ederek, orduya bir an evvel dâhil olmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 192)

Sâbıkâ Biga Mütesellimi Hâdım Zâde Mîr Osman Zîde Mecdühûya Hüküm Ki:
 Sen ki mîr mûmâ-ileyhsin üçyüz yetmiş beş nefer askeri-i tahrîr ve Bozca ada cezîresini muhâfazayı ikdâm eylemek için isti'câl mütezammin iki yüz iki senesi evâsat-ı Ramazanında rikâb-ı müstetâb-ı dîvân-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim sâdır olduğundan mâ'adâ muvâharâ ordû yu hümâyûn ve rikâb-ı kâmiyâbımdan sâdır olan evâmîr-i şerîf müzâmini üzre bedeninden beş yüz nefer süvârî 'askerî tahrîr ve ma'lûm'ül-isim me'mûrin üzerlerine serkerde olarak cümlesini istishâb ve Vidin ser 'askeri ma'yyetine vâsıl lühûk sür'at ve şitâb eylemek üzere me'mûr olunmuşıdi. El hâletü hâzihi Moskavlu ve Nemçenden sefâine menhûsları nakş ve enderbâr adalarını vürûd ile cezîre-i mezbûreye sû-i kâsd irâde-i fâsidesinden oldukları ve bahr-ı sefid adalarının müzâr-ı a'dâdan muhâfazaları husûsuna ikdâm ehemmi mühimmeden idiği bedîdâr olmaktan nâşî bundan akdem ma'rifetinle Bozca ada muhâfızı düsdûr Vezîrim Nasuh Paşa iclâlühû ma'yyetine irsâl fermân olan üç yüz yetmiş beş nefer Vidin ser 'askeri ma'yyetine celb gelmeyerek serî'an ve 'âcilen tedârik ve ve tekmîl ve bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem cezîre-i mezbûre muhâfazasına irsâl husûsuna kemâl-i ihtimâm ve dikkat eylemek fermânım olmağın te'kîde isti'câle hassaten rikâb-ı hümâyûnumuzdan iş bu emr-i âlî şânım ısdâr ve(boşluk)ile irsâl olunmuştur. İmdi siz ki mûmâ-ileyhsiz bâ husûs mevad-ı uhrâya kıyas olunmayub ehemmi ve akdem-i umûrunda olacağı ve bu esnâda kefer-i Moskovun sefâini menhûsları Akdenize hurûç ile adalar aralarına geşt ve güzâr ve ba'zı Cezayir sevâhiline sû-kâsd fikr-i fâsidi ile îsâl hasâra ictisâr

edecekleri mülâhazadan gayri ba‘id olan mulâsebesiyle bu bâbda kusûr ve rehâvet ve te’hîr ve betâet vukû’a ber-vech ile câiz olmadığı ve sâbıka emrine üç yüz yetmiş beş neferin serî‘an tedârik ve bir gün evvel cezîre-yi mezbûre tesyîr-i matlûbu şâhânem idiği ma‘lûmdan olduktan ber-vech-i meşrûh üç yüz yetmiş beş nefer ‘askirî ‘âcelen ve serî‘an tahrîr ve tekmîl ve bir an ve bir dakika mukaddem Bozca ada cezîresini muhâfızî ikrâr üzere irsâl mübâderet ve muahheran sâdır olan evâmir-i şerîfîm müzammine üzre bedeninden beş yüz nefer süvârî ‘askerî dahi ‘âcilen tahrîr ve ma‘lûm’ül-isim oldukda me’mûrin üzrine serkerde olarak cümlesine istishâb ve Vidin ser ‘askeri ma‘iyyetine vâsıl ve lühûk sür‘at ve şitâb eyleyüb bu bâbd mikdâr-ı zerre tekâsül ve betâet ve imrâr-ı vakte mûcib mugâyir rızâ-yi mülûkânem vaz‘ ve hâlet vukû’yla giriftâr ikâb ve itâb olmaktan bi-gâyet tevekkî ve mübâ‘adet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Ş Sene 1203

Edirne ve çevresinde meydana gelen eşkıyalık topluluğunun dağıtılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 193)

(sh. 90) Edirne Bostâncı Bâşısı Mîr Ali Dâme Mecdühûya Hüküm Ki:

Bir müddetden beru zuhûr eden dâğlı eşkiyâsı âdet-i me’lûfiyeleri üzerine bu esnâda etraftan katî vâfir eşkiyâ cem‘ ve senin Edirmeye ‘avdet eylediği gibi Gümilcine kazâsına tâbi‘ Berîad kurrâ ile Karaca kazâsına tâbi‘ bir kaç karyeyi hafiyeten basub gasb-ı emvâl ve katl-i nüfûs ve hetk-i a’râza ve nâmûs müsüllû nice mezâlim ve ta‘addiyâta cesâret ve zikr olunan kurrâyı külliyyen ihrâk nisâ ve sıbyânlarını mübtelâ kayd-ı esr ve istirkâk etmeleriyle kurrâ-i mezkûre ahâlîsi perâkende ve perişân ve karîne-ı hasâr ve bu vecihle umûru muhimme ve mübâya’âta ve asâkir tanzîme akde-i te’hîre dûçâr olduğu ve eşkiya-i merkûmenin ahz ve istîsaleri vâd olduğundan her biri âhir mahale firâr ve ba‘de yine gelüb fukâra ve zuafâyâ îsâli zarar ve hasâr eylediklerine binâen der aliyemden bir mübâşir ta’yîni ile fukâra-yı ra‘iyyet üzerlerine eşkiya-i merkûmenin zulüm ve taaddileri men‘ ve def‘ olunması Gümilcine ve Meğri ve Karacan nâibleri taraflarından bu def’a der bâr adâlet karâr-ı şâhânem vârid olan i‘lâmâtda ve ahâlîden başka başka muhzırlarından derç ve tastîr olunmuş havâle-i merkûmede sözden zuhûr olub sekene-i memlekete ve enhâ ve fukarâ ve zu‘afâyâ hilâfî şer’-i şerîfe ve muğaâyir rızâ mezâlim ve ta‘addiyâtları tahakkuk iden eşkiyâda âlâ eyyi hâl ahz ve istîsaleri ile tathîr bilâd ve te’mîne ibâre-i ikdâm ve fî-mâba’d nâm-ı eşkiyâ mesmû’ olacak hilâf-ı istihsâline sa’y-i mâlâ kelâm

olunur husûsusna irâde-i kat'a dâverânım ta'alluk etmekden eşkıyâ-yı merkûme bundan sonra bir mahalde zuhûr ve cemiyet ile kurrâ ve kasâbata hücûm ederler ise der hâl kazâ ahâlîleri ve zâbitân ve iş erleriyle haberleşerek def'i müzarrat eşkıyâ husûsusna ikdâm ve gayret eylemek üzre hassa hasekilerimden hâcî Abdulhamid haseki zîde mecdühû mahsûse der 'aliyemden mübâşir ta'yîn ve ma'iyetleri hayyiz-ı nefer hasekiler terfîk ve tesyîr olunmakla sen ki bostancı başı mûmâ-ileyhsin ol havâlde sana zîde esenn-i hükümetinde olmakdan naşi lede'l-iktizâ tefrîki cemiyeti def'i müzarrat eşkıyâ husûsusna tarafından mikdâr-ı kifaye nefarât ile ustalar ta'yînve vücûh-ı sâ'ire ile haseki mûmâ-ileyhe i'ânet ve kazâların hükkâm ve zâbitân ve sâ'ir iktizâ edenler ile bi'l- muhâbere def'i müzarrat eşkıyâ ve ve tethîre tard ve inhâya ikdâm ve gayrat eylemek fermânım olmağın mahsûsen iş bu emr-i 'âlfî şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki bostancı başı mûmâ-ileyhsin kazâ ahâlîleri ve hasekiyân mûmâ-ileyhüm ile muhâbere ve ittifâk eden eşkıyâ-yı merkûmun def'i müzarrat ve terfîki cemiyetlerine mübâderet ve kazâlar dâhillerine vücûd fesâd-ı âlûd eşkiyâdan tazyîke ve tathîre bezl-i mukadderat ve ba'de-l- yevm nâm eşkıyâ mesmû' olacağı hâlâtda istishâline sarf-ı liyâkat eylemek ahrâs-ı mutâlebe dâverânım idiği ve seninle ve mübâşir ta'yîn olunan hasekiyân mûmâ-ileyhüm ile bi'l-ittifâk def'i müzarrat eşkıyâ husûsusna dâmen-der-meyân-ı gayret eylemeleri başka başka emr-i şerîfimle bil-cümle kazâlar zâbitân ve ahâlîlerine tenbîh ve te'kîd olduğu ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh hasekiyân mûmâ-ileyhüme i'ânet ve bu bâbda senden me'mûl-ı şâhânem olduğu üzere ızrâra gayret ve hamiyete ifay-ı bezl-i mukadderat eyleyesin şöyle ki havâl-i mezkûrede zuhûr eden harâmzâde ve eşkıyâ mukûlelerine sekkene-i mahalinde ve enhâ ve fukarâ ve zu'afâ üzerlerine def'i müzarratlarıyla tathîre bilâd ve arama ibâre-i ikdâm olmak maksûd iken bu bâbda münâfi tavr-ı istikâmet tama' ve arz-ı ta'yîne ve hatır ve gönüle ri'âyet ile şekâvet tahkîk olanları himâye ve kaziyye şekâvete müdâhalleri olmayan ba-cürm ahâlî ırz makûlesine iş'âr-ı töhmet ve 'add ve şakâvet ile akça ahzına ve muğâyir rızâ vaz' ve hareket vukû'na irâde-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise nedâmet ve peşimân mukayyed olacağı muhakkaktır âna göre amel ve harekete ihtimâm ve senden me'mûl olan kâr-güzâr ve istikâmet iktizâsına i'dây-ı sa'y-i mâ-lâ kemâl ve hilâfından tehâşî ve ittikâ tâmm eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1203

Mübaşirlerin, bir an evvel askerleri tahrir ederek ve bizzat orduya katılmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 194)

Kebân Ma'aden Emîni Havâcegân Dîvân-ı Hümâyûnumdan El Hac Yusuf Zîde Mecdühûya ve Malatya Sancağı Mütesellimmi Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Malatyada sâkin hoôca Mahmud Ağâ zâde hân beğ zîde mecdühû bedeninden bin ve Çar sancağı sükkânından köse hâcî Abdullah zîde mecdühû beş yüz nefer ceng-âver ve bahâdır ve harb ve darba kâdir tâm'ül-müsallah süvârî 'askerî tahrîr ve tekmîl birle 'acâlen istishâb ve oldukları mahallerden kalkub bir gün evvel Soğûcağa vusûl ve soğûrcak başbuğu ma'iyetine hidmât-ı gazâda kıyâm ve müsûl eylemeleri husûsusna irâd-ı 'aliyeme ta'alluk eylediği beyânıyla me'mûretlerine ve ba'de isti'câle şâmil rikâb-ı hümâyûnumun bundan akdem evâmir-i 'aliyeme ısdâr ve irsâl olunub lakin mûmâ-ileyhümânın ol mikdâr 'asker ile 'azîmete iktidârları olmağın ordû-yu hümâyûnuma vârid olan tahrîratdan müstebân olmakdan nâşî tahrîrine me'mûr oldukları ol mikdâr süvârî 'askerî tazyîk ile âlâ-eyyi-hâl tedârik ve istishâb birle mahallerinden hareket ve ordû-yu hümâyûnuma vusûle mübâderet eylemeleri bâbında evâmir-i 'aliye sâdır olmuştur el-hâletü hâzihi mûmâ-ileyhümanın me'mûretlerine hâvî sudûr eden evâmir-i şerîfde lede'l-vusûl mûmâ-ileyhe emr-i 'âlî-ye âdem-i itâ'at ve mahal-i me'mûrlarına 'azîmete tereddüd ve muhalefet güne hareket ictisâr iyledikleri tahrîr ve iş'âr olunmuş olmakla mukaddemân me'mûr oldukları mahale gitmekde tereddüd idüb itâ'ati emr-i 'âlî etmezler ise ahz ve habs olub keyfiyetleri der aliyeme 'arz ve i'lâm olunmak fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen iş bu emr-i 'âlî şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuştur. İmdi siz ki ma'den emîni ve mütesellim mûmâ-ileyhümâsız mukademân ol mikdâr süvârî ile ordû-yu hümâyûnuma irsâleri matlûb idiği ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh bedenlerinden ceng-âver ve müsallah ve tuvâna olmak ve bir neferi noksân ve na tuvâna olmamak şartıyla tazyîk olan süvârîyi bi't-tamâm serî'an tahrî ve tekmîl ve bi'n-nefs istishâb ittirüb oldukları mahallerden tahrîk ve bir gün evvel ordû-yu hümâyûnuma tisyârlarına müsâra'at ve fi-mâba'd hilâf-ı emr ve rızâ ve münâfi-i diyânete bu bâbda mikdâr-ı zerre kusûr ve rehâvet ve 'avk ve te'hîr maslahat-ı mühimmeye mûcib olur vaz' ve hareket vukû'na cesâret ve me'mûr oldukları mahale gitmekde tereddüd ve evâmir-i 'âlî-ye âdem-i itâ'at ederler ise merkûmân ahz ve

habs edib keyfiyetlerini der-sa'âdetime 'arz ve i'lâma mübâderet ve hilâfında idânet ruhsatdan mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Ş Sene 1023

(sh. 91) **Derkenar:** Mûcibince 'amel oluna deyû bâlâsına hatt-ı hümâyûn keşide buyrulmuştur.

Karadeniz'in Anadolu sahilinde ki liman ve iskelelerin korunması için gerekli tüm önlemlerin alınması ile Trabzon ve Giresun gibi şehirlerden yeteri kadar topçu ve asker tahrir edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 195)

Dergâh-ı Mu'allâma Kabucu Başlarından Hâlâ Cânîk Muhassalî Battâl Paşa Zâde Seyyid Hayrullah Beğ Dâme Mecdühûya Hüküm Ki:

Senki kabucu başı mûmâ-ileyhsin ber muktezâ-yı vakt ve hâl bahr-ı siyâhın Anadolu sevâhiline mekr a'dâdan muhâfaza husûsuna akdem umûrda bulunduğu cihetden Cânîk sancağı dâhilinde vâki' kâfe-i sevâhiline ve Sâmsun iskelesine mikdâr-ı kifâye neferât ta'yîniyle rûz ve leyl muhâfazasına ve Soğucak ve Anâpa taraflarına mürettib olan 'asâkirin peyder pey sefîneleri ile savb-ı me'mûrlarına tesyîrleri husûsuna ikdâm ve dikkat virerek hâlâ Vana vâlisi ve Soğucak ve Anâpa ve ol havâlilerin ser'askeri Vezîr seyyit el- hâc Hüseyin Paşa iclâlehenun vüçühla takviye-i bâzûyu liyâkatine mûcib olur hâlâtden istihsâlina dâmen-der-meyân-ı gayret eylemek vesâyâsı ve vesâyâ-yı muktezi sâ'ire derciyle bundan mukaddemce bâlâsına hatt-ı hümâyûn ile mu'anven 'amme-i merhûm ve mağfûr-leh sultân Abdülhamid hân aleyh'il-rahmet ve'l-gufrân zamânında emr-i şerîf ısdâr ve irsâl olunmuş idi. El-hâletü hâzihi tarafından derbâr-ı şevket karârına tevârüd eden tahrîrâtıda emr-i şerîf-i mezkûrenin vüsûlünden ve ber mantûka emr-i 'âlî şâna Giresun hudûdundan kerze sînûruna varınca sevâhilde vâki' iskele ve limânlarının her birine kadri kifâye askerler tertîb ve karâkollar vaz' ve kârgüzâr başbuğları ta'yîn vüçüh-ı sâ'ire ile istihsâle esbâb-ı muhâfazalarına dikkat üzere olduğundan bahisle Samsun ve Ezine iskeleleri ve Fatsa ve Vana limânlarına palangalar inşâsı ve derûnlarına tob ve 'asker ve mühimmât vaz'ıyla isthkâm verilmesi husûsları husûsât-ı sâ'ire ale'l-tafsîl derç ve tastîr ve zikr olunan limân ve iskelelere inşâsı iktizâ iden tâbyaların ve lâzım gelen neferât ve top ve levâzım-ı sâ'irenin bir kıt'a deftere dahî ba's ve tesyîr olunmuş mukadem ve muahhar sâdır olan emr-i şerîfde tafsîl ve beyân olduğu vechle muhâfazası muktezî olan mecmû'a iskele ve limân ve mevâzi'-ı sâ'irenin mekâbiri

a'dâdan muhâfazaları husûsuna sizden me'mûl ve muntazar pâdşâhânem olan asâr-ı dirâyet ve mâye-i rüşd ve rekâbet muktezâsınca leyl ve nehâr terki-i hâb ve râhat iderek ol havâlilerde eshâb-ı nüfûk ve liyâkade olanların mikdâr-ı kifâye nefarât ta'yînlerine ve zikr olan Samsun ve Ezine iskeleleri ve Fatsa ve Vana limanlarının hâlâ Trabzon vâlisi Vezîr Adullah Paşa iclâlehu ile bil-muhâbere istihsâl esbâb-ı muhâfaza ve hirâsetlerine virerek ser 'asker müşârün-ileyh ma'iyetine Samsun ve sâ'ir o havâlilerden bir taraftan külliye'lü 'asâkir tesyîriyle müşârün-ileyh i'ânet ve takviye-i bâzû-yı liyâkatine mûcib olur hâlâtdan istihsâlına bezl-i mukadderat ve hidmât muhâfazaya ta'yîn olunan nefarâtın idâre-i ta'yînlerine dahî i'tinâ ve dikkat eylemek husûsları senden matlûb ve muntazar pâdşâhânem olmaktan nâşî bu husûslarda ve sâ'ir muhavvel uhde-i dirâyetten kılınan mecmûa-i mehâm vâcib'ül-ihimâmından vakit ve hâl iktizâsına mutâbık ve razâ-yı meyâmin irtizâ-yı pâdşâhânem muvâfık ibrâz-ı âsâr kâr-güzârî-ye ikdâm ve sâ'ir-i gâyetvâye-i şâhânesi hakkında mükâfatın müşâhade olunacak hidmâtı bir güzîde ibrâzına sarf-muhassıl ve sa'y ve ihtimâm eylemeğe fermânım olmağın hasseten rikâb-ı hümâyânından iş bu emr-i 'âlî şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi sizden bu bâbda ve her husûsuta rızâ-cûyâne ve 'âkılâne hareket ve rızâ-yı pâdşâhânem muvâfık ve vakt ve hâl iktizâsına mutâbık ibrâz-ı 'asâkir kâr-güzârî ve dirâyet-i ikdâm ve dikkat ve muhâfaza-i sevâhil ve inhây-ı dâire mukaddemâ sâdır olan o emr-i şerîfe muktezâları üzre hareket ve Trabzona vâlisi Vezîr müşârün-ileyh ile bi'l-muhâbere zikr olunan iskele ve limânların ve sâ'ir muhâfazaları muktezî olan muvâzaadan istihsâl esbâb-ı hıfz ve hirâsetleri zimmetinin semt ve münâsib olan civârlarında bulunan ashâbın iktidârın iktizâsına göre miktâr-ı kifâye neferât ile ta'yînleri husûsuna ve neferât-ı mezkûranın idâreleri min küll'il-vücûh ol havâle ve etrâfna mazârr-ı a'dâdan te'mînleri temkûle harekete tevakkuf iderse derhâl icrâsına sarf-ı mukadderat ve bâbân müşârün-ileyh takviye-i bâzû-yu me'mûriyetine mûcib olur hâlâtden istikmâl emrinde peyderpey 'asâkirî külliye'lü tesyîriyle imdad-ı i'ânette sermû rehâvet ve kusûr ve rehâvet vukû'a gelmemesine bezl ve sa'y ve liyâket eylemek ahz-ı mütâlib dâverânım idiği ve bi-mennihi teâlâ husûsât-ı mezkûrede muvâfık-ı rızâ-yı ibrâz-ı hüsn hidmete muvaffak olduğun hâlde imkân zâyi' olmayıb traf-ı pâdşâhânemden iz'âfiyla nâil-i mükâfat olacağından kat'a şübhe olmadığı ve bu husûslar Trabzon vâlisi Vezîr müşârün-ileyh dahî diğerk emr-i şerîfimle tenbîh ve te'kît olunduğu ve hidmât-i muhâfazaya ta'yîn olunan neferâtın devâm ve sebâtları ta'yînâtları idâresiyle kayd-ı zarûretten vâreste olmalarına mütevaffık olmak mülâsebesiyle

nefarât-ı mezkûrenin iktizâ eden (sh. 92) ta'yinâlarını sen revîyyet idüb ba'dehu tarafından der 'aliyeme defteri takdîm olundukda sûret-i nizâmın ibtidâr olunacağı ma'lûmun oldukda ber vech-i meşrûh Vezîr müşârün-ileyh ile muhâbere (silik) iderek ve sermû gaflet ve rehâvet vukû'na tecvîz ile zikr olunan iskele ve limânların ve sâ'ir muhâfazası lâzım gelen mecmû'a müvâza'ada min-küll'il-vücûh istikmâl lâzımı hıfz ve hirâsetlerine ve semt ve münâsib olan eshâb-ı iktidârın neferât-ı vâfire ile hıdmâtı muhâfazaya ta'yînlerini ve muhâfazaya me'mûr olan neferânın ta'yinâları tarafından irâde ve revîyyet olunub ba'dehu defteri der sa'âdetime takdîm mübâderet birle ol havâlilerin mekr-i a'dâdan vücûhla te'mînine ve bir taraftan bâban müşârün-ileyh ma'îyyetine külliyyetlû cünûd zafer mev'ûd erişdirilmek emrine dâmen-dermeyân-ı gayret ve sermû kusûr ve rehâvet vukû'na tecvîzden ve senden me'mûl ve muntazar-ı şâhânem olan âsâr-ı dirâyete ve hamiyete münâfi vaz' nâ mülâyim zuhûrunda bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene1023

Derkenar: Tekrar emir yazılmışdır.

(Fî) Evâsıt-ı N Sene 203

Bir Sûreti: Trabzon vâlisi müşârün-ileyh Abdülnur pâşa iclâlehuya asılda münderiç emr-i şerîf iktizâsına göre hikâye olunarak sevâhil muhâfazası ve Soğûrcağa 'asker erişdirilmesi husûsları derç olunarak ber vech-i meşrûh.

Canikli Ali Paşa zade Mir Mehmet'in Vezirköprü yerine Amasya'da, halka zarar vermemek kaydıyla, ikamet etmesine iz verildiğini bildiren hükümdür.

(Hüküm 196)

Dergâh-ı Mu'allâm Kabucu Başlarından Cânikli Ali Pâşa Zâde Mîr Mehmed Dâme Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki kabucu başı mâmâ-ileyhsin Sinob muhâfazasına me'mûr iken bu esnâda muhafızlık mezkûr uhdenden sarf ve tahvîl ve dergâh-ı mu'allâm kabucu başlarından altı kulaç zâde Hüseyin dâme mecdühûnun uhdesine ihâle ve tefvîze olunub senin ol tarafta ikâmetine mûcib bir hâlet kalmamakla ol cânibden hareket ve mâlikânenin derûnunda karârgahın üzre Vezîr köprü kasabâsında ikâmet eylemek için emr-i şerîfim sâdır olmuş idi el-hâletü hezihi Zeytun ve Gereğ'er kazâları nâiblerinin rikâb-ı müstetâbıma vârid olan i'lâm ve ahâlîlerinin mühzırları mefâhimine senki kabucu başı mûmâ-ileyhsin kendu hâlinde olmayıb tarafından ve

îtâ'd cânibleriden ehl-i fukarâ-yı ra'ıyyete hilâf-ı şer' ve muğâyir rızâ ta'addî ve rencîde ve mütâlebât-i mezâlîm âmiz ile cevr ve ezâdan hali olmayıb perakende ve perişan olacaklarından bahisle fî-mâb'ad ve Vezîr köprüsüne ikâmet etmeyüb Amasyada iskân eylemek bâbında emr-i şerîfim ısdârı tahrîr ve istid'â olunmakla kabucu başı mûmâ-ileyhsin vedâyi' hâlik'ül-berâyâ olan fukarâ-yı ra'ıyyete bir türlü rencîde ve remîde olunduklarına rızâ-yı sa'd'ül-iktizâ-yı şâhânem olmağın ba'd'el-yevm Vezîr köprüsünde ikâmet etmeyüb Amasyada sâkin olmakla ve hilâf-ı rızâ fukarâ-yı ra'ıyyet ve ehl-i memlekete itâle-i dest ta'addî vukû'na ittikâ-i tam eylemek fermânım olmağın tenbîhen iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdi sen ki kabucu başı mûmâ-ileysin ber vech-i muharrer zamân 'adâlet-i nişân hüdvânımdan ve vedâyi' celle rabb-i izzet olan ehl-i fukarâ-yı ra'ıyyet ve sâ'ire bir ferde zulum ve ta'addî olduğuna kat'a rızâ-yı bi-menni iktizâ-yı pâdşâhânem olmayıb asûde-i neşîne istirâhat olmaları matlûb mülûkânem idiği ma'lûmun oldukda vech-i meşrûh üzre ba'd'el-yevm Vezîr köprüsünde ikâmet etmeyüb oldukları mahallerden hareket ve Amasyada sâkin olub fî-mâb'ad hilâf emr-i rızâ fukarâ-yı ra'ıyyet ve ehl-i memlekete bir türlü el-hâl-i dest ta'addî sen dahî tecvîzden bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâil-i N Sene1023

Karaman'dan Vidin'e doğru yola çıkan talebe-i ulumun yolda gereken ihtiyaçlarının giderilmesi konusunda yardım edilmesini bildiren hükümdür.

(Hüküm 197)

Eyâlet-i Karamanda Vâki' Aladağ Kazâsına Tâbi' Ovadağ Vidine Varınca Yol Üzerinde Vâki' Kuzât ve Nüvvâb ve Şehir Kethüdârı ve Zâbitân ve İş Erlerine Hüküm Ki:

Taleb-i ulûmdan ma'lûm'ül-sâmî kimesneler gelüb bunlar hâdimî zâde Mehmed Emin zîde ilmühûnun beğın ma'ıyyetiyle sefer-i hümâyûnuma 'azîmet murâd eyledikleri inhâ ve esnâ-yı râhda iktizâ eden mekûlâtlarını rızâsıyla satanlardan akçaları iştirâsına mu'âvenet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunım istid'â eyledikleri ecilleden merkûmların esnâ-yı râhda iktizâ eden mekûlâtlarını rızâsıyla satanlardan akçaları râici üzre iştirâsına mu'âvenet olunmak bâbında.

Fî Evâil-i N Sene 1023

Mübâşirlerin, bir bahane öne sürmeden bir an evvel askerleri tahrir ederek ve bizzat orduya katılmalarını bildiren hükümdür.

(Hüküm 198)

(sh. 93) Balıkesir Kâdîsına ve Karasi Mütesellimî (boşluk) ve Zikr-i Âtî ‘Askerî Ordû-yu Hümâyûnuma İrsâl Ocakdan Mukaddemâ Mübâşir Ta’yîn Olan Orta Çâvûş Vekîlî (boşluk) Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Balıkesir sâkinlerinden Gânem oğlu Halîl zîde kadrühûnun kendü bedeninden darbe ve harbe kâdir ve bahâdır yüz elli nefer ‘asker tahrîr ve techîz ve bi’n-nefs istishâb ile serî’an ordû-yu hümâyûnuma vüsûle ve hidmâtı gazâda kıyâm ve müsûle mübâderet eylemesi husûsuna irâd-ı ‘aliye ta’alluk eylediği beyânıyla sen ki mütesellim mûmâ-ileyhsin merkûm Halîlin kendü bedeninden yüz elli nefer ‘asker tahrîr ve âlâ eyyi hâl bir sâ‘at ikdâm tekmîle yanına istishâb ettirüb ordû-yu hümâyûnuma irsâline mübâderet eylemek bâbında bundan akdem me’mûretine şâmil rikâb-ı hümâyûnumdan sâdır olan emr-i ‘âlî mübâşir mûmâ-ileyh ile lede’l-vürûd merkûm halîl emr-i şerîf ‘âdem-i itâat birle el’ân yerinden hareket itmediği bi’l-ihbâr resîde-i derc-i tahkîk olmakdan nâşî mukaddemâ sâdır olan emr-i ‘âlî mûcibince muktezâ-yı me’mûreti üzre merkûm ol mikdâr ‘asker ile serî’an mahalinden ihrâç ve bir gün evvel savb-ı me’mûrine irsâle ihtimâm ve dikkat tâm eylemeniz fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen hassaten iş bu emr-i ‘âlî şânım ısdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlâna ve mütesellim mûmâ-ileyhsiz merkûmdan matlûb olan ‘asker ile bir sâ‘at mukaddem mahal-i me’mûrine vüsûle matlûb-ı şâhânem idiği ma‘lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh merkûm Halîlden bedeninden ceng-âver ve bahâdır ve eli kılıca kâdir ol mikdâr ‘askeri bir an akdem tahrîr ve tekmîl ve bi’n-nefs istishâb itdürüb mahalinden ihrâç ve ordû-yu hümâyûnuma ‘acîlen irsâl ve îsâl esbâbına istihsâle müsâraat ve fî-mâba’d sermû kusûr ve rehâvet vukû’nda ve ‘asker-i mezkûre noksân ve na tuvâna istishâb itdirmek ve yerinden tahrîk olmakdan bi-gâyet hazer ve mûcânebet eyleyesiz ve sen ki mübâşir mûmâ-ileyhsiz siz dahâ merkûm tekmîl neferâtıyla tahrîk itmedikce ‘avdet itmeyüb muktezâ-yı me’mûretin üzre sâlif’üz-zikr yüz elli nefer ‘askerin bir neferi noksân olmamak ve cümlesi tuvâna ve bahâdır olmakla ‘acâleten ve müsâra‘at yerlerinden ihrâç ve bir an akdem ve bir sâ‘at mukaddem savb-ı maksûda îsâl eylediğine müş’ir tahrîrâtı ahzıyla ‘avdet ve hilâfında ziyâde tehâşîve mübâderet eylemeniz bâbında.

Derkenar: Merkûm Süleymân Mehmedin ‘afvuçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâil-i L Sene 203

Derkenar: Merkûm Süleymân Mehmedin tarafından yerine ‘askerin vâk’sefere götürmek üzere me’mûretinden ‘afvuna müş’ir emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâil-i L Sene 203

Varna kalesinin muhafazası için derhal Kocaeli sancağı ve kazalarından asker tahrir olunması ve hiç vakit kaybetmeden Varna kalesine doğru yola çıkılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 199)

Geyve ve Akhisâr Kazâlarına ve Kocaeli Sancağı Mütesellimî (Boşluk) Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Anâdolonun sol kolunda sefere me’mûr ‘askerin bir an akdem ihrâçları bâbında hatt-ı hümâyûnum ile muanven sâdır olan emr-i ‘âlî hassa hasekilerimden İbrâhim haseki zîde kadrühû lede’l-vüsûl Geyve kazâsından matlûb olan atîk serdengeçdi ağâlarından bayat nâm karye sükkânından al hac Ahmed ve kurb ve civârda vâki’ Dede beğ balâbân bölûkbâşı Mehmed ve alemdârı me’mûr oldukları mahale gitmeyüb ‘adm-i itâ’at eyle(me)diklerinden başka umûr-ı mühimmenin ta’tîline dahî bâdî olmalarıyla ocakdan mübâşir muvakkitle me’mûr oldukları Vârna kal’ası muhâzasına ‘azîmet etmeleri için isti’câle hâvî emr-i şerîfim sudûru Geyve kazâsında der ‘aliyeme vârid olan i’lâmda ve haseki merkûm arz-ı hâlinde tahrîr ve enhâ ve husûsu mezbûr hâlâ rikâb-ı hümâyûnum sekbânbaşı olan esseyid beğ Mehmed dâme mecdühûdan isti’lâm olundukta Geyve kazâsında atîk serdengeçdi ağâlarına bayât nâm karye sükkânından el hac Ahmed ve Akhisar kazâsından bâlâbân Mehmed ve ol havâlilerde vâki’ atîk ağavât ve alamdârâne ve ocaklıluk dâ’iyesinde olanların Vârna kal’ası muhâfazasına me’mûriyetleri bâbında müte‘addid evâmir-i ‘aliyem ile ocakdan mübâşerât ile irsâl olunmuş olub merkûmdan ‘âdem-i itâ’atleri vürûd eden tahrîrâtdan müstebân olmakla merkûmdan bu güne harekâtlarına sâ’ir kazâ ve kasabât-ı sâ’ire bir ma’nâ olmakla Geyve kazâsında merkûm Hacı Ahmed ve elli dokuz bölûkden Hacı Mustafa ve Akhisar kazâsında kırk altı bölûkden merkûm bâlâbân Mehmed oğlu Yâşû ve Hacı Hasan ve bil-cümle alamdârâna ocaklıluk dâ’iyesinde olanlar ocakdan tûrnacıbaşı Ömer zîde mecdühû mübâşeretiyle âlâ eyyi hâl ihrâç ve ber vech-i şitâb mahal-i me’mûrları olan Vârna muhâfazasına ‘azîmet eylemeleri bâbında siz ki mevlâna ve mütesellim mûmâ-ileyhümsiz size hitâben emr-i şerîfim sudûruna sekbânbaşı mûmâ-ileyhe i’lâm

etmekte i'âmı mûcibince 'amel olunmak fermânım olmağın iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve müşârûn-ileyh ile ısdâr olunmuşdur imdi siz ki mevlâna ve mütesellim mûmâ-ileyhümsiz ma'rifetiniz ve mübâşir mûmâ-ileyh muvakkatiyle merkûmun Hacı Ahmed ve el-hac Mustafa ve bâlâbân Mehmed oğlu Yâşû ve el-hac Hasan ve bil-cümle alamdârâna ocaklıluk dâ'iyesinde olanlar âlâ eyyi hâl ihrâç ve ber vech-i şitâb mahal-i me'mûrları olan Vârna muhâfazasına 'azîmet ve îrsâllerine esbâb-ı isthsâline ihtimâ dikkat ve hilâf-ı emr-i rızâ vaz' ve hareketten tehâşî ve mucânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i N Sene 1203

Mir İbrahim'in, bahane öne sürmeden bir an evvel memur olduğu askerleri tahrir ederek orduyu hümayuna katılmak üzere yola çıkmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 200)

(sh. 94) Karahisâr-ı Şarkî Voyvodası Mîr İbrâhim Zîde Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki mîr mûmâ-ileyhsin bedeninden beş yüz nefer 'asker tahrîr ve bi'n-nefs istishâb ile ordû-yu hümâyûnuma vüsûle şitâb ve mübâderet eylemen bâbında me'mûretine hâvî rikâb-ı hümâyûnumda bundan akdem emr-i 'âlî ısdâr ve irsâl olub lakin Soğucak ve Anâpa ser 'askerî Vezîrim Battâl Hasan Paşa iclâlehunun Beridan? ağâlarından olub karahisâr şarkî sancağı kazâlarından Anâpa cânibine mürettib olan iki bin nefer piyâdenin ihrâç ve sefâine irtikâb ve istishâbıyla savb-ı me'mûrlarına sevk ve irsâline ikdâm eylemek üzere me'mûr iken ordû-yu hümâyûnuma me'mûretine hâvî sâdır olan emr-i âlî vârid olub ancak ol mikdâr 'askerî tahrîre kudreti olmadığından mâ'adâ Anâpa tarafına ihrâca mürettib olan piyâdenin vakt ve zamânıyla mahaline îsâl akde-i te'hîre dûcar olacağından bahisle cânibi müşârûn-ileyhin ihrâcına me'mûr oldukları piyâdeye istishâb ve bir gün evvel mahaline îsâl eylemek şartıyla ordû-yu hümâyûnuma olan me'mûriyetden 'afvun husûsu bu def'a bâ- takrîr istid'â olduğuna binâen sen ki mîr mûmâ-ileyhsiz müşârûn-ileyh tarafından ihrâcına me'mûr olduğun 'askerî serî'an alub mahaline göndermek şartıyla ordû-yu hümâyûnuma olan me'mûretinden 'afvun ve müşârûn-ileyh tarafına 'azîmetine isti'câline mütezammın hassaten iş bu emr-i şerîfim ısdâr ve (boşluk) ile isâdr olunmuşdur. İmdi bu husûs mevâd-ı uhrâyâ kıyâs olunmayıb ehemmi-dâverim umûrdan olmak mülâsesiyle bu bâbda kusûr ve rehâvet ve imrâr-ı vakt vukû'a cesâret ve bir vechile câiz olmadığı ve senden mukaddemâ ordû-yu hümâyûnuma olan me'mûretinden 'afvun husûsuna müsâ'de-i 'aliyem erzân kılınması ser 'asker

müşarûn-ileyh cânibine ihrâç ve irsâl mürettib ve matlûb olan ‘asâkirî serî’an istishâb ve bir gün evvel ma‘iyyet-i müşarûn-ileyhe îsâl eylemek şartıyla mebnî idiği ma‘lûmun oldukda ber vech-i meşrûh ‘amel ve harekete dâmen-der-meyân-ı gayret birle müşarûn-ileyh tarafından ihrâcına me’mûr olduğu ‘askeri serî’an ve ‘âcilen istishâb ve bir an akdem ve bir dakika mukaddem mahaline îsâl husûsuna kemâl-i ihtimâm ve dikkat ve kusûr ve rehâvet vüsûlüne emr-i ‘âlî münâfi rızâ-yı mülûkânem mikdâr-ı zerre ifâte-i vakte ve te’hîr maslahat-ı mühümmeye mûcib vaz‘ ve hâlet vukû‘yla giriftârı itâb ve ikâb olmakdan bi-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i N Sene 1203

Nogay, Abaza ve Çerkez kabilelerinin, Kubana müstakillen başbuğ tayin olan Kalgay Mehmet Giray Sultan’a ve Hüseyin Paşa’ya her türlü desteklerinin verilmesini isteyen hükümdür.

(Hüküm 201)

Selâtni Cengiziyeden Kûbânda Temir Gün Kabilesinde Sâkin Selim Girây Hân Zâde Hacı Giray Sultân Zîde Ulüvvuhûya Hüküm Ki:

El-yevm Kûbân tarafında ikâmet üzre olan Selâtni Cengiziye mukaddemâ Kırımdan hicret ile sâye-i mâşvâye devlet-i ‘aliyeme ilticâ eylemekden ve muktezâ-yı diyânet ve hamiyetleri üzre moskvlu kâfirinden rû-gerdân ve mecbûl oldukları asâlat ve şecâ‘at lâzimesince dâimâ düşmandan ahz-ı sâr ve intikâma nigerân oldukları vâsılım ve semâyâna ve haklarında her vecihle tevcîh-i şâhânem derkâr idiği müstagnî hakk’ül- beyândır el- hâletü hâzihi ‘adüvv-yi dîn ve millet olan Moskovlunun müsettah izârı Kûbân taraflarında olub ol cânibe sû-i kasdı derkâr ve ma‘âz-Allahu te‘âlâ ol cevânibde olan selâtin ve akvâm-ı memlekete kadîmde iken ne güne perişân etmiş ise yine evvelce perişân ve perâkende etmek fikr-i fâsîdide idiği kati aşikâr olmakla mücerred ol tarafda sâkin Selâtni Cengiziyeye kabâil-i Nogay ve Çerâkes ve Abâzaya i‘ânet ve hamiyet niyet-i hâlisesiyle bu def’a Kûbân hanlığı avâtıf-ı ‘aliye mülûkânemden müteveffâ Kerim Girây hân zâde Baht Girây han dâme ma‘âlihûya tevcîh olunub birâderleri kâlgây Mehmed Girây Sultân dâma ulüvvuhû dahî Kûbâna mustakillen başbuğu nasb ve ta’yîn ve Soğûcak ve Anâpa ser ‘askeri Vezîr seyyid el hac Hüseyin Paşa iclâlehu ma‘iyyetine Anâdolu memâlikinden güzîde ve pâk kırk elli bin asker ve tob ve cebehâne ve mühimmât-ı sâ’ire tesyîr ve bahren mükemmel donanmâ-yı hümâyûnum kaputanları irsâl etmekle sen ki selâtin

mûmâ-ileyhsin senin öteden berü devlet-i ‘aliyeme sadâkate ve hizmetine girmeyü ma’lûm-ı hümayûnum olub ba’d- ezîn dahî senden kemâl-i hidmât ve gayret ve me’mûl-ı pâdşâhânem olmak hasabiyle bi-mennihi te‘âlâ kâlgây mûmâ-ileyhe kûbâna lede’l-vüsûl mûmâ-ileyhe itâ‘at ve re’y ve rızâsına mütâba‘at birle dînimizin düşmanı olan Moskovlunun üzerine bi’l-ittifâk hücum ve civârda vâki‘ kurrâ ve kasabât ve kal‘aları tahrîb ve evlâd ve iyâl ve büyük ve küçük er ve avratlarını esir ve mâl ve eşyâ ve hayvânatlarını yağmâ ve gârat ederek bu sene-i mübâreke de Moskov kâfirinden gereği gibi intikâm almağa dâmen-der-meyân-ı geyret etmek fermânım olmağın hassaten iş bu emr-i ‘âlfî şânım ısdâr ve seni taltîf ve i‘zâz için samur müst’amel’ül- hubûra dirahten ve bir tob ferve mevrise-i ileyhim sultâni ve hazine-i ‘âmiremden bin gûruş ‘atiyye-i behiyye-i hüsrevâne ifrâz ve kâlgây mûmâ-ileyh ile tarafına nasb ve tisyâr olunmuşdur. İmdi hil‘at-ı zâhir-i mülûkâneme hutuvât-ı ta‘azzum ve eyyi hâl ile işğal ve cûş-ı istihâline iktisâ‘ ve ‘atiyye-i behiyye-i şâhâneme habel istikâmetine âmâde idüb ber muktezâ-yı gayert-i dîne ser ‘asker müşâr ve kâlgây mûmâ-ileyhuma ile bi’l-ittifâk düşmana bi-avni te‘âlâ korkutub ve kat‘â küffâra göz açtırmamağa gereği gib haddîni bildirmeğe ve kurb ve civârda olan kurrâ ve kasabât ve kal‘aları yakub ve yıkub ve mâl ve eşyalâlarını alub yağmâ ve gâret ederek emr-i gazâ ve cihâdda Cenâb-ı Bârinin ve Resûlünün emrini yerine getirmeğe ihtimâm ve dikkat eylemek senden me’mûl ve matlûb-ı dâverânım idiği ve in-şâ‘-Allâhu te‘âlâ düşman-i dînden ne güne olabilirse merâm üzre intikâm emrimiz sûrette emek ve hizmetin zâyi‘ olmayıb taraf-ı şâhânemde katî çok izzet ve ikrâm göreceğinizden kat‘a şübhe omadığı ma’lûmun oldukda ber vech-i meşrûh geçen sene zuhûr-ı mükevvinine hidmet ve gayretiniz misüllü bu sene-i mübâreke de dahî geceyi gündüze katub uyhû ve rahâtı terk edüb bir ân gâfil olmayarak Soğûcak ve Anâpa taraflarına ser ‘asker müşârûn-ileyh ve kâlgây mûmâ-ileyhuma ile bi’l-ittifâk muhâfaza ve muhâreseye ve aralık aralık düşman memleketleri ve karye üzerlerine akınlar ve çapullar ederek düşman memleketlerini yakub yıkarak ve evlâd ve iyâllerini ve büyük ve küçük er ve avratlarını esir ve mâl ve eşyâ ve hayvânatlarını zabt ve beyninizde taksîm eyleyerek düşmana gereği gibi perişânlık vermek bi-avni te‘âlâ hatta gebertmeğe âbâdî düşman-i dînden şer‘ve teshîre mûcib olur hâlâtân istihsâliyle abâ ve ecdâdımız bu dîni şen ve âbâdân etmek ezdal ve cân sarf... .. senden me’mûl ve muntazar-ı pâdşâhânem olduğu üzre hidmât-i gazâ ve cihâd kemâlî hakkîhâ edâ ve ifâya ve hak te‘âlânın emrini ve rasûlü ekreminin sünnet-i seniyesini yerine getirmek ve dünya ve ahrette selâmete ve sa‘âdete mazhar olması

ve du‘â-yı pâdşâhânem almağa sarf-ı mukadderat ve hilâfında me‘mûl vaz‘ ve hareket vukû‘nda ve düşman-i dîn ile emr-i muhârebede tekâsül ve kusûrdan tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsat-ı Ş Sene 203

Bir sûreti: Selâtîni Cengiziyeden Kûbânda sâkin gazâ bey beslemesi mü‘min Girây Sultan zâde Salih Girây Sultan zîde ulüvvuhû ber minvâl meşrûh samur kürk bin gûruş ve ‘atiyye derciyle.

Bir sûreti: Selâtîni Cengiziyeden Kûbânda Satı? Kabilesinde sâkin Gâzi Girây Sultan zâde Arslân Girây Sultan zîde ulüvvuhû vech-i meşrûh üzere samur kürk bin gûruş ve ‘atiyye derciyle.

(sh. 95) **Bir sûreti:** Selâtîni Cengiziyeden Kûbânda Abâzan kabilesinde sâkin bâyı mirzâ beslemesi Gâzi Girây Sultan zâde Mesud Girây Sultan zîde ulüvvuhû ‘atiyye olarak bir yüz elli gûruş ve bir tob ferve kakum irsâl olunduğu derciyle ber minvâl muharrer.

Bir sûreti: Selâtîni Cengiziyeden Kûbânda Nerâdarğı? Kabilesinde sâkin Gâzi Girây Sultan zâde Murâd Girây Sultan ‘atiyye olarak bir yüz elli gûruş ferve kakum irsal olunduğu derciyle vech-i meşrûh üzre.

Bir sûreti: Selâtîni Cengiziyeden Kûbânda Nevrûz oğlu kabilesinde sâkin Kırım Girây Sultan zâde Selim Girây Sultâna ‘atiyye olarak bir yüz elli gûruş ve bir tob kakum kürk irsâl olunduğu beyânıyla ber siyâk-ı meşrûh.

Bir sûreti: Selâtîni Cengiziyeden Kûbânda Hatûgay kabilesinde sâkin Saâdet Girây Sultan zâde islâm Girây Sultan zîde ulüvvuhû ‘atiyye olarak bir yüz elli gûruş ve bir tob kakum kürk irsâl olunduğu derciyle vech-i muharrer üzre.

Derkenar: Tekrar emr-i şerîf yazılmışdır.

Kara Osman zade Hacı Ahmet’in, bahane öne sürmeden bir an evvel tahrir memur olduğu askerlerin bir kısmını, vekili aracılığıyla Sakız adasına göndermesi ve diğer kısmıyla bizzat orduya katılmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 202)

Dergâh-ı Mu‘allâm Kabucu Başlarından Kara Osmân Zâde El-Hac Ahmed Dâme Mecdühûya Hüküm Ki:

Sen ki kapûcu başı mûmâ-ileyhsin bi’n-nefs ordû-yu hümâyûnuma me‘mûr olduğun ‘askerden mâ‘adâ mukaddem sâdır olan evâmir-i şerîf mücibimce Sâkız cezâresine

vekîlin ile irsâline me'mûr olduğun bin neferin isti'mâliçün muahharan iki yüz elli senesi evâsat-ı ramazânıda rikâb-ı müstetâbımda dîvân-ı hümâyûnum tarafından emri şerîf sâdır olmuş idi el-hâletü hâzihi Sâkız cezîresine kurb ve civâr olan kızılhisâr pîşkâhında Moskov bandıra basılı bir kaç kıt'a sefâin-i a'dâ geşt ve güzâr üzere oldukları bi'l-ihbâr ma'lûm ve aşikâr bahr-i sefid adalarına min küll'li-vücûh ve nusret a'dâ-yı dînde hıfz ve hirâsetleri emrine ikdâm ve dikkat tamm olunmağa hane üzere ehemmi mehâm vâsıl'ül-ihimâmından idiği bedihî ve bedîdâr olmakdan nâşî ordû-yu hümâyûnuma olan me'mûriyetine hâlâl gelmemek şartıyla mukadde me'mûr olduğun bin nefer askeri serî'an ve 'âcelen tedârik ve tekmîle bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem vekîlin ile Sâkız cezîresine irsâl husûsuna mezid-i ikdâm ve gayret eylemek fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen rikâb-ı hümâyûnumda hassaten iş bu emri 'âlî şânım ısdâr ve (boşluk) ile tisyyâr olunmuşdur. İmdi sen ki kabûcu başî mûmâ-ileyhsin bu husûsusn mevâd-ı uhrâyâ kıyâs olunmayıb bi-gâyet ehem ve ikdâm-ı umûrdan olduğun ve bu esnâlarda Akdenize düşman sefîneleri çıkub adalar aralarına geşt ve güzâr ve ba'zı cezire ve sevâhile sû-i kasd ve îsâle hasâr dâ'iyeye fâsedesine ve ibtidâr eylemek mülâhazadan ba'îd olmak hasebiyle bu bâbda tekâsül ve bi-kusûr tesâmuh ve te'hîr vukû'na ber vech-i câiz olmayıb neticede müeddî peşîmân ve nedâmet olacağı bi'l-tafsîl ordû-yu hümâyûnuma me'mûr olduğun 'askerden mâ'adâ mukaddem me'mûr olduğun bin neferin dahî 'acâleten sakıza tesyîrleri matlûb-ı şâhânem idiği ma'lûmun oldukda ber vach-i meşrûh Sakıza göndereceğün sâlif'üz-zikr bin neferi serî'an tedârike ve tekmîl ve bir sâ'at mukaddem vekîlin ile cezîre-i merkûmdan irsâle mübâderet ve sen dahî muahharan sûdur eden evâmir-i 'aliyem mûcibince bedeninden ve mîrîden tahrîrine me'mûr olduğun iki bin beş yüz nefer sūvârî 'askeri bi-t-tamâm istishâb ve bir an akdem ordû-yu hümâyûnuma erişmeğe ziyâde ikdâm ve şitâb ve ba'd-ezîn ednâ ve kusûr ve rehâvet ve muğâyir rızâ hüsrevânem ifâte-i vakte mûcib olur vaz' ve hareket vukû'na cesâret ile mazhar-ı nedâmet ve rehâvet olmakdan bi-gâyet tehâşî ve mûcânebet eylemek bâbında.

Fî Evâhir-i B Sene 1203

Güzel hisardan Vidine doğru yola çıkan askerin yolda gereken ihtiyaçlarının giderilmesi konusunda yardım edilmesini bildiren hükümdür

(Hüküm 203)

Güzel Hisârdan Vîdine Varıncaya Kadar Yol Üzerinde Vâki‘ Kuzât ve Nevvâba ve Şehir Kethüdâları ve Zâbitân ve İş Erlerine Hüküm Ki:

Degâh-ı mu‘allâm kabucu başlarından sâbık Aydın muhasalı Cihân zâde Mire beğ dâme mecdühû bedeninden tahrîrine me‘mûr olduğu bin nefer süvârî ‘askeri techîz ve istishâb ve yerlerinden tahrîk ile Vîdin ser ‘askeri ma‘iyyetine îsâl üzere idiği bâ-takrîr inhâ ve ‘asker-i mezbûrenin esnâ-yı râhda iktizâ eden mekûlâtlarını akçalarıyla si‘r râici üzere satanlardan iştirâ ve i’tâsına mu‘âvenet olunarak bir gün evvel mahal-i me‘mûrlarına sür‘at vüsûllerine mûcib olur hâlâtdan istishâline rızâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sūdûru istid‘â olunmakla neferât-i merkûmdan esnâ-yı râhda iktizâ eden mekûlâtlarını rızâsıyla satanlardan akçalarının râici üzre iştirâ mu‘âvenet olunmak fermânım olmağın imdi senki mevlâna ve sâ‘ir mûmâ-ileyhsiz ber vech-i meşrûh ‘asker-i merkûmenin Güzel hisârdan ser ‘asker müşârün-ileyh ma‘iyyetine varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht kazâsına vâsıl olur ise iktizâ eden mekûlâtlarını râici üzre satanlardan akçaları iştirâsına mûmâna‘at olunmayıp tedârike ve i’tâsına mu‘âvenet ve mezâhiret olunarak bir sâ‘at evvel savb-ı maksûda irsâl ve îsâlleri esbâbına istishâline bi‘l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve müğâyir emr-i rızâ mûmâna‘at ve muhâlefet vukû‘na meks ve te‘hîrleri müstelzim olur hâlâta tecvîzden bi-gâyet ittikâ ve mübâderet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i N Sene 1203

(sh. 96) Derkenar: Derûn emr-i âlî mezkûre bir denk hazîne akhisar halâfında sakarya nehrine düşmüş... olmakla hazîne-i mezbûrenin telef olduğu mahal-i kazâsı... mezkûr... ve geyve... asâkir-i güzide ... olub ahâlîsi... .. olduğu geyve... tarafında vurud eden bir kıt‘a arz-ı hâl... olmakdan nâşî mukaddemâ... merkûmenin tahsîli bâbında sâdır olan emr-i âlî şânım Geyve kazâsına dahî... olduğuna binâen kazâ-i mezbûrun ahâlîlerine tarafından... hazîne-i merkûme için celb olmaları olunmak üzre ahâlî merkûme... ve kaydı emr-i şerîfim merkumden... olunur sâdır olan fermân-ı âlî mûcibince... emr-i âliye Geyve kazâsı nâtık... olunmuşdur.

Fi 14 L 1203

Dergâhı muallam gediklilerinden Seyyid Hacı Mahmut’un mübaşeretiyile irsal olan on dört kile hazinenin bir dengi, Sakarya nehrine düşmesi ile bu kaybolan hazinenin tutarı Geyve, Sapanca ve Akhisar kazalarına adil olarak taksim edilerek toplanmasını bildiren hükümdür.

(Numarasız)

Akhisâr ve Sabânca ve Terabazan Kâdîlarına ve Kocaeli Sancağı Mütesellimi ve Bu Husûsta Me'mûr Ol Tarafda Olan Kâim-Makâm Âli Makâmım Çûkadârlarından Afrân Mehmet Zîde Kadrühûya Hüküm Ki:

Kırşeheri sancağında Şerefli 'aşiretinin beyi Abdullah zîde mecdühûnun tahrîrine me'mûr olduğu bin nefer mîrî süvâri askeri mîrileri olarak dergâh-ı mu'allâm gediklilerinden esseyid el hac Mahmud zîde mecdühûn mubâşeretiyle irsâl olan on dört kîle hazînenin bir dengi nehr-i Sakaryaya düştüğü mukaddemâ lede'l-inhâ nehr-i mezbûra düşen sâlif'üz-zikr bir denk hazînenin âlâ eyyi hâl ihrâcına ikdâm ve sa'y-i mâ-lâ kelâm olunmak için bir kat'a ve ba'dehu tarîki hâle olan araba yolu tathîrine me'mûr kurrâ ahâlîleri Akhisâr kazâsı zâbitânı zikr olan dengin itlâfına sebep oldukları enhâ oldukda vech-i meşrûh üzre Akhisâr kazâsından tahsîli bâbında diğer bir kıt'a ve hazîne-i merkûme Akhisâr ahâlîsinden yolların tathîrine ve Sabanca ve Geyve ahâlîsinden dahî yarar cebelû terfikiyle muhâfaza ve muhârasa adîm'ül-ihimâmılarına mebnî zâyî' olduğu aşikâr olmaktan nâşî vech-i meşrûh üzre Akhisâr ve Geyve ve Sabânca kazâları ahâlîsinden tahsîl zimmetinde dahî başka bir kat'a evâmîr-i aliyem ısrâr ve irsâl olunmuş idi el-hâletü hâzihi siz ki mübâşir mûmâ-ileyhsin der bâr-ı utûfet kararına vârid olan arz-ı hâline ber vech-i muharrer muahharan sâdır olan emr-i âli ile zikr olunan kazâların lede'l-vürûd Akhisâr kazâsı ahâlîleri hisselerine isâbet iden edâ-ya müteahhid oldukları ve Geyve ve Sabânca kazâları ahâlîleri hisselerine isâbet eden edâvata imtinâ' eyledikleri enhâ ve Geyve ve Sabânca kazâlarına isâbet eden meblağın tahsîli bâbında emr-i şerîfim sudûru istid'â olmuş olmakla siz ki mütesellim ve mübâşir mûmâ-ileyhümâsız vech-i meşruh üzre tahsîl olunmak fermânım olunmağın iş bu emr-i şerîfim ısrâr ve irsâl olunmuştur imdi siz ki mevlâna ve mütesellim ve mübâşir mûmâ-ileyhümâsız keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber vech-i meşrûh ile olan sâlif'üz-zikr bir denk hazînedan Geyve ve Sabânca kazâları ahâlîlerinden hisselerine isâbet eden meblağa i'tizârına i'tibâr etmeyerek Akhisâr kazâsı ahâlîlerinden dahi kezâlik hisselerine isâbet eden meblağı ta'ahhüdleri mûcibince tamamen tahsîl ve ba-kusûr der aliyeme tesyîr ve irsâle mezid-i ihtimâm ve dikkat ve mikdâr-ı zerre kusûr ve rehâvet ve bu bahane ile meblağ-ı mezbûrdan ziyâde ahâlîden bir akçe ahzına cesâret vukû'yla mazhar muâheze itâb olmaktan bi-gâyet hazer ve münâcebet eylemeniz bâbında.

Fi Evâsıt-ı Ş Sene 1203

Kayseri'den Vidine doğru yola çıkan askerin yolda gereken ihtiyaçlarının giderilmesi konusunda gerekli önlemlerin alınmasını bildiren hükümdür

(Hüküm 204)

Kayseriden Vidine Varınca Yol Üzerinde Vâki' Kuzât ve Nüvvâba ve Şehr Kethüdâların ve Zâbitâna ve İş Erlerine Hüküm Ki:

Kayseri sükkânından Zeneci zâde Ahmet zîde-kadrühû kendi bedeninden tahrîrine me'mûr olduğu beş yüz nefer süvâri askerin tahrîr ve techîz ve istishâb ile yerlerinden tahrîke ve me'mûr olduğu Vidin ser-askeri ma'iyetine îsâl üzere idiği bi'l-ahbâr aşikâr olub asâkir-i mezbûrenin esnâ-yı râhda iktizâ eden me'kûlâtlarının akçeleri ile si'r râici üzere satanlardan iştirâ ve i'tâsına mu'âvenet olunarak bir gün evvel mahal-i me'mûrlarına sür'at-i vüsûlüne mûcib olur hâlâtdan istihsâline dikkat olunmak ehemm ve ikdâmı umûrdan olmakla asâkir-i merkûmenin esnâ-yı râhda iktizâ eden me'kûlâtları rızâsıyla satanların akçeleriyle si'r râiciyle iştirâsına mu'âvenete ve beyhûde esnâ-yı râhda meks-i vâfi feyizlerince mûcib va'zdan mücânebet olmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlâna ve sâ'ir mûmâ-ileyhsiniz ber vech-i muharrer asâkir-i merkûme Kayseriden Vidine varınca esnâ-yı râhda her kangınızın taht kazâsına vâsıl olur ise iktizâ iden me'kûlâtlarından si'r râici üzere satanlardan akçelerini iştirâsına mûmânaat olunmayub tedâriki ve i'tâsına mu'âvenet ve muzâherat olunarak bir sâ'at savb-ı maksûda irsâli ve isâlleri esbâbına istihsâline bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat ve muğâyir emr ve rızâ mûmâna'at ve muhâlefet vuku'na meks ve te'hîrlerinin müstelzim olur hâlâta tecvîzden bi-gâyeti ittikâ ve mübâderet eylemeniz bâbında.

Fi Evâsıt-ı Ş Sene 1203.

Hüdâvendigar sancağına Seyit Abdülkadir'in mütesellim olarak atanmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 205)

Bursa Molâsına ve Hüdâvendigâr Sancağında Vâki' Kazâların Kuzât ve Nüvvâbına Hüküm Ki:

Hüdâvendigâr sancağı Tâhir Ömer zâde Osman dâme izzühûya muhtâr-ı ahâlî olan mütesellim ile zabt etmek ve tayyârâtından karındâşı Şeyh Ahmet zîde mecdühûya mâh bi mâh yarımşar kese akçe virmek şartıyla mukaddemâ ber veche ma'îşet tevcîh

ve ihsân olunmuş idi el-hâletü hâzihi mîr mûmâ-ileyhe der aliyeme vârid olan tahrîrâtında livâ-i mezbûrede mütesellim olan Nûri nâm kimesne zabt ve rabt memleket ve himâyet ve siyânet ahâlî ve ra'iyete muktedir olmadığından bahisle azl yerine Seyyid Abdülkâdir zîde kadrühü mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu isti'câl olmağla şa'bânı şerîfin on beşinci günü i'tibârî ile mütesellimliği mezkûr mîr mûmâ-ileyhin alınması üzre mûmâ-ileyh seyid el hac Abdulkâdire ihâle olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlân-yı mûmâ-ileyhimsiz keyfiyet ma'lûmunuz oldukta ber vech-i meşrûh mütesellimliği merkûmu şart-ı merkûm ve tevcîh mezkûrdan i'tibârî ile mûmâ-ileyh Seyyid Abdulkadirin zabt ve mîr mûmâ-ileyh tarafına râci' olan tayyârâtı ve 'âidât kadîmden olageldiği vecihle ahz ve kabz etdirüb mütesellimlik umûruna âheri dahl ve ta'arruz ettirilmemek bâbında.

Fi Evâhir-i Ş Sene 1203

Anadolu eyaletine, Kütahya'da sakin dergâh-ı muallam kapıcı başlarından Seyid Ayaz'a mütesellimliğin ihale olunmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 206)

(sh. 97) Kütâhya Nâibiyle Anadolu Eyâletinde Vâki' Sâ'ir Kazâların Kuzâd ve Nüvvâbına Hüküm Ki:

Anadolu eyâletine bu def'a Özi ser-asker düstûr Vezîrim Gâzî Hasan Pâşa iclâlühûya tevcîh olub müşarûn-ileyhümâ Özi tarafına azîmet edeceğine binâen tarafından eyâlet-i mezbûreye bir mütesellim nasb-ı muktezî olmaktan nâsî iş bu sene-i mübâreke şa'bânın on sekizinci gününden itibâr ile mütesellimliği mezkûr Kütahyada sâkin dergâh-ı mu'allâm kabucu başlarından izhâr esseyid Ayâz dâme mecdühûya ihâle olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu müşarûn-ileyhin kapu ketüdâsı havâceğân dîvân-ı hümâyûnumdan Kürd Mehmet Emîn zîde mecdühûya bâ arz-ı hâl istid'â etmekle vech-i meşrûh mu'tâd üzre mütesllim nasb olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlân-yı mûmâ-ileyhumasız ber-vech-i meşrûh mütesellimliği mezkûru yevm-i merkûmdan itibârî ile kabucu başı mûmâ-ileyhe zabt ve müşarûn-ileyh tarafına râci' olan tayyârâtı ve 'âidât kadîmden olageldiği vecihle ahz ve kabz ettirüb mütesellimliği umûruna âheri dahl ve ta'arruz etirilmemek bâbında.

Fi Evâhir-i Ş Sene1203

Battal Seyit Hüseyin Paşa tarafından Özi mütesellim olarak Karga Halil'in atanmasına rağmen Karga Halil'in idari acıdan yetersiz olması nedeniyle yerine mütesellim olarak Karga Seyit Hacı Ahmet'in atanmasına bildiren hükümdür.

(Hüküm 207)

Özi Eyâletinde Vâki' Olan Kazâların Kuzât ve Nüvvâbına Hüküm Ki:

Özi eyâletine hâlâ Soğucak cânibi ser askeri düstûr Vezîrim Battal Seyyit Hüseyin Pâşa iclâlühûya iş bu bin iki yüz üç senesi şa'bânın on dördüncü gününde ordu-yu hümâyûnum tarafından tevcih ve ihsânım olub müşarûn-ileyh tarafından eyâlet-i mezbûreye bir mütesellim nasb-ı muktazî ve Özi sükkânından Karga Halil zîde mecdühû zabt ve rabt memleket ve himâyete ve sıyânete neferâta muktedir olmakdan nâşî eyâlet-i mezbûreye mütesellim nasb olunmak bâbında emr-i şerîfim südüruna müşarûn-ileyhin kapı kethüdâsı olan hassa silahşörlerimden Karga Seyyid el-hâc Ahmed zîde mecdühû bâ-arz-ı hâl istid'â etmekle vech-i meşrûh mûmâ-ileyh mütesellim nasb olmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlâna mûmâ-ileyhimsiz keyfiyet ma'lûmunuz oldukta ber vech-i meşrûh mütesellim-i mezkûrun mûmâ-ileyhe zabt ve müşarûn-ileyhe tarafına râci' olan tayyârât ve 'âidâtı kadîmden olageldiği vecihle ahz ve kabz ettürüb mütesellimliği umûruna âheri dahl ve ta'arruz ittirilmemek bâbında.

Fi Evâhir-i Ş Sene 1203

Derkenar: Ordu-yu hümâyûnun mahaline kayd için ilm ve haber verilmiştir.

Bozcaada kalesinin Akdeniz boğazının kilidi olup buranın korunması için gerekli önlemlerin alınmasını bildiren hükümdür.

(Hüküm 208)

Bozca Ada Nâibine Hüküm Ki:

Sen ki mevlâna-yı mîr mîran şeyh İbrâhim zîde ilmühûdan rikâb-ı hümâyûnuma vârid olan i'lâmında bahr-ı sefide de vâki' Bozca ada kal'ası muhâfazasında olan yerlü ve kapu kûlû cebeci ve tobcu nefarâtı ve sâ'ire bi'l-cümle serhad nişînân meclis-i şer'e varub kal'a-i mezbûre muhâfazasına me'mûr sûcu neferâtı ahr-ı kalîl olub lede'l-iktizâ mevcûd olan tobları i'mâl ve idâreye adîm'ül-iktiâr ve beher hâl yerlüden müceddeden askerî tobcu neferâtı tahrîr ve tashîh muhtâç olduğu ciheten

serhad-ı mezkûrenin sıyâneten ahâlîden istihdâm şâyân elli nefer askerî tobcu neferâtı tahrîr ve tashîh olunmak rızâsında oldukları inhâ oldukdan nâşî kuyûd lede'l-merâci' kal'a-i mezbûre muhâfazasında olan dergâh-ı mu'allâm tobcu ve cebeci neferâtan defterleri ordu-yu hümâyûnumda olduğu piyâde mukâbelesi kılınmadan ba'd'el-ihrâç muktezâsı hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda tobcu başı olan Câfer zîde mecdühûdan lede'l-istihdâm kal'a-i mezbûre muhâfazası me'mûr dergâh-ı mu'allâm tobcularından bu tarafta sâlyâneçisi yerinde mevcûd sebeb-i tahrîr hükmi nâtik olduğu üzere kal'a-i mezbûrede ma'an zâbitân ve ihtiyârân ve sabâyâ fakat kırk nefer tobcu olub ve ber mûcib defter yoklama kal'a-i mezbûrede cem'an yetmiş kıt'a tobcu mevcûd olduğundan başka mezbûr tobların dahî ekseri kebîr ve cesîm olub hassaten on altı ve ba'zıları dahî on bir çâblarında olduğundan neferât mevcûdsa zikr olunan tobları idâre idemeyüb beher hâl neferâtı kesireye muhtâç iddüğüne beyân birle kal'a-i mezbûrenin emr-i mühâfazasıçün ber mûcib i'lâm şer'i matlûbleri olan neferâtı mahalinden tuvâna yiğitlerden tahrîr ve tashîhine defteri der aliyme irsâl olunmak için emr-i münifim sūdûrunu tobcubaşı vekîli mûmâ-ileyh i'lâm idüb bu sûrette i'lâm olduğu üzere neferât-ı merkûmenin tahrîr ve tashîhler için dîvân-ı hümâyûnumda emr-i şerîfim tahrîrini hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda bâş defterdârım olan İsmâli dâme ulüvvûh i'lâm itmekle i'lâmı mûcibince amel olunmak fermânım olmağın rikâb-ı hümâyûnumda iş bu emr-i âli şânım ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi Bozca ada kal'ası bahr-i sefid boğâzının kilidi mesâbesinde olub takvîye ve istihkâm-ı lâzımdan olmakla sen ki mevlâna-yı mûmâ-ileyhimsin kal'a-i mezbûrenin emr-i muhâfazas için ber mûceb i'lâm şer'e matlûb olan neferâtı muhayyer tuvâna yiğitlerden tahrîr ve tashîh ve kayıdları tanzîmi için isim ve şöhrêleri beyânıyla defterini der aliyme irsâle mübâderet ve kusûr ve rehâveden bi-gâyet ittikâ eylemek bâbında.

Fi Evâsıt-ı N Sene 1203

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MATERYAL VE YÖNTEM

4.1. MATERYAL VE YÖNTEM

190 numaralı mühimme defteri, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığında bulunmaktadır. Mühimme defterleri arasındaki kodu "A.DVN. MHM. d" dir. Defterin baştan iki sayfası hariç, defterde numaralandırılmamış boş sayfa bulunmamaktadır. Toplam sayfa sayısı 200 dür. Defter 30 x 21 cm. ebadında, ciltli ve ebruludur. Mühimme defterinin üzerindeki etikette "*fi Evâil-i receb'ül-ferd Sene 1203 fi Evâhir-i muharrem'ül-haram sene 1204*" kaydı bulunmaktadır. Etiketle hem Arapça, hem de Latince rakamlar ile 190 sayısı bulunmaktadır. Latince rakamların sonradan konulduğu tahmin edilmektedir. 190 numaralı mühimme defteri bir rikap mühimmesi olup Salih Paşa'nın kaymakamlığında ve Reisülküttap Muhammed Raşit Efendi başkanlığında yazılmıştır.

Çalışmamız, 190 numaralı Mühimme Defterinin 1. ve 97. Sayfaları arasında kapsamaktadır. Bu sayfalar arasında mevcut 208 numaralandırılmış hüküm ile numara verilmemiş 2 hüküm bulunmaktadır. Ayrıca 8 ve 9 rakamlarının verildiği iki ayrı hüküm de mevcuttur. Defter genel olarak sağlam ve defterin sayfaları da korunmuştur. Ancak silinmiş kelimelerin bulunduğu hükümler de mevcuttur. Defterde, 5. sayfaya kadar tek sayfa numarası bulunurken, 5. sayfadan sonra, sayfalara ikinci kez numara verildiği görülmektedir. Bu bize bazı sayfaların deftere sonradan eklendiği izlenimini vermektedir. Defter divani hat kırması ile yazılmıştır. Defterdeki yazının kaligrafisine bakıldığında farklı kâtiplerce yazıldığı anlaşılmaktadır. Peşi sıra gelen hükümlerde bile farklı tip yazıya rastlanmaktadır. Hükümlerin bazıları kolay okunmakla birlikte bazıları küçük harfle ve bazıları da kalın harfler yazılmış olması medeniyle okunması bir hayli eziyetlidir. Bazı hükümler de sık bir şekilde yazılmıştır. Bir sayfada bazen bir hüküm bulunurken

bazen iki, bazen de üç hüküm bulunabilmektedir. Bazı hükümler de üzeri çizili mevcut olup bu satırların üzerine tekrardan yazılar yazılmıştır. Bu uygulamanın yapıldığı hükümlerin okunması bir hayli zordur. (29, 137, 157 numaralı hükümler) Defterdeki ilk hükmün tarihi Fî 17 B Sene 1203'tür. (1 numaralı hüküm) Defterde birçok suretle birçok derkenar bulunmaktadır. Derkenarların yazılış şekli ve tarihlerine baktığımız zaman, hükmün yazıldığı tarihten sonra ve başka bir kâtip tarafından kaleme alındığı anlaşılmaktadır. Defterdeki hükümler genel olarak sağdan sola yazılmakla birlikte bazı hükümlerin yukarıdan aşağıya doğru yazıldığı görülmektedir. (10, 12, 23, 51, 77, 84, 85, 89, 114, 128, 156, 166, 185, 203 numaralı hükümler) sayfalarda 1-2 cm. boşluklar bulunmaktadır.

190 numaralı mühimme defterinin dili; anlaşılır, sade ve açık bir Türkçedir. Ancak Arapça ve Farsça kelimelerden oluşan okunması ve anlaşılması bir hayli meşakatli hükümler de mevcuttur. Kimi hükümlerde Kuran-ı Kerim'den ayetler bulunmaktadır. Ayetler gayet okunaklı yazılmıştır. Ayrıca yabancı ülkeler gönderilen ferman ile Eflak Voyvodasına gönderilen bir ferman gayet okunaklı yazılmıştır. Bu hükümlerde Arapça ifadeler ön plandadır. Yazımı açık; ama dil içeriğinden dolayı okunması zahmetlidir. Bu hükümlerde Arapça kelime ve terkipler ön plandadır. Bu tarz hükümler defterin başında bulunmakla beraber sayıları azdır. Sadrazam Yusuf Paşa ile Mekke-i Mükerrreme Şerifine gönderilen hükümler arasında, bu tarz yazılmış hükümler bulunmaktadır. (6, 7, 8, 9 ve 127 numaralı hükümler) Defterdeki hükümlerden biri tamamen Arapça yazılmıştır. (42 numaralı hüküm) Bunlar haricindeki hükümlerin dili, gayet sade ve hükümler anlaşılır bir Türkçeye yazılmıştır.

Tarihler hükümlerin altında olup, "Fî Evâsatı S Sene 203" şeklinde yazılmıştır. Defterdeki tüm tarihler bu format ile kaleme alınmıştır. Tarihlerde günler açık olarak yazılmamıştır. Ancak ayın hangi evresinde olduğu tarihlerde belirtilmiştir. Yıllar, sene kelimesinin ardından rakamla yazılmıştır. Yıllar kimi zaman 203, kimi zaman ise 1203 şeklinde yazılmıştır. Ancak derkenarların tarihlerinde günler genellikle belirtilmiştir. Derkenarlardaki tarihler, Fî 13 L Sene 203 şeklinde kaleme alınmıştır. Her iki tarih yazımında da ayların rumuzları kullanılmıştır. 6 ve 24 numaralı hükümlerde de herhangi bir tarihe rastlanılmamıştır.

Çalışma, altı bölüm halinde hazırlanmıştır. İçindekiler kısmında bölümler sayfa numaralarıyla birlikte verilmiştir. Giriş kısmında, Divanı Hümayunun tarihsel gelişimiyle, Mühimme Defterlerinin, önemi ve tarih içindeki seyri açıklanmıştır.

Ayrıca 1787 yılında başlayan ve III. Selim'in tahta çıktığı ilk yılları kapsayan tarihi olaylardan kısaca ikinci bölümde bahsedilmiştir. Metnin transkripsiyon bölümünde, asıl hükümden önce, her hükmün kısa özeti, italik ve kalın puntıyla yazılmıştır. Hüküm içerisinde okunamayan kelimeler (...) ile gösterilmiştir. Ayrıca emin olunamayan kelimelerin sonuna da (?) işareti konulmuştur. Değerlendirme kısmında ise 190 numaralı Mühimme defterinden yola çıkılarak, III. Selim döneminin ilk aylarında meydana gelen olaylar açıklanmaya çalışılmıştır. Ekler kısmında da 190 numaralı Mühimme Defterinin orjinal metni konulmuştur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BULGULAR

5.1. HÜKÜMLERİN TASNİFİ

5.1.1. Hükümlerin Gönderildiği Makamlar

Hükümlerin Gönderildiği Makamlar	Hüküm Numaraları
Yabancı Ülke Krallarına	6, 8,
Sadrazam	8,
Rikap Kaymakamı	4
Reisülküttap	1, 2, 4
Defterdar	5
Beyler beyi	57, 66, 106, 159, 162
Vezir	15, 41, 43, 49, 50, 52, 53, 54, 58, 59, 64, 73, 74, 82, 83, 89, 99, 101, 102, 103, 107, 108, 117, 131, 145, 158, 159, 160, 171, 172, 173, 184, 185, 189
Alay beyleri	61
Bostancı başı	18, 91, 118, 166, 193
Sekban başı	12
Turnacı başı	132
Kaptan Reislere	8, 13
Kadı	3, 10, 14, 15, 16, 17, 19, 22, 23, 25, 26, 27, 37, 38, 44, 46, 47, 48, 49, 50, 53, 54, 56, 64, 68, 72, 74, 75, 78, 81, 83, 84, 85, 88, 89, 95, 99, 101, 102, 103, 104, 109, 110, 117, 130, 131, 135, 136, 138, 140, 144, 146, 150, 151, 152, 156, 159, 160, 163, 167, 168, 169, 174, 175, 179, 180, 183, 186, 195, 197, 199, 203, 204, 205,

	206, 207
Molla	10, 26, 62,78, 110, 146, 177, 180, 205
Mekke Emiri	7, 42, 52,
Naip	10, 17, 19, 22, 23, 25, 30, 35, 37,44, 46, 48, 68, 72, 75, 78, 81, 84, 85, 86, 87, 88, 95, 104, 106, 109, 110, 130, 135, 136, 137, 138, 140, 144, 146, 150, 151, 152, 156, 159, 163, 164, 167, 168, 169, 171, 174, 175, 179, 180, 183, 195, 197, 203, 204, 205, 206, 207,
Zabit	14, 17, 19, 22, 23, 25, 26, 27, 29, 35, 37, 44, 46, 48, 56, 62, 68, 72, 81, 85, 86, 87, 88, 95, 98, 104, 109, 110, 121, 123, 129, 130, 135, 136, 137, 150, 151, 156, 159, 163, 167, 168, 169, 171, 174, 175, 179, 182, 183, 191, 197, 203, 204
Mütesellim	16, 19, 20, 22, 46, 48, 68, 79, 90, 149, 156, 165, 167, 192, 194, 198, 199
Kapıcı başı	16,31, 47, 51, 59, 70, 92, 111, 112, 153, 154, 163, 170, 196, 202
Voyvoda	11, 19, 22, 46, 96, 113, 114, 124, 125 134, 156, 159, 164, 167, 200
Mutasarrıf	97, 105, 142
Sancak Sakini	9, 21, 24, 28, 32, 45, 55, 60, 67, 105, 115, 126, 127, 128, 133, 176, 188
Mimar Halifesi	40
Mübaşir	11, 31,34, 36, 63, 65, 68, 69, 75, 76, 77,78, 90, 93, 94, 97, 98, 100, 113, 119, 122, 139, 148, 157, 158, 186
Şehir Kethüdası	19, 22, 25, 34, 39, 44, 46, 81, 85, 86, 88, 95, 104, 113, 118, 120, 130, 135, 141, 147, 150, 151, 156, 159, 167,168, 174, 175, 197, 203, 204
Aşiret / Kabile Beyi	116, 178, 181, 190, 201
Muhassıl	30,159, 161, 195
Çukadar	80, 155
Tersane-i Amire Kethüdası	143
İskele Emini	46
Bina Emini	71

5.1.2. Hükümlerin Konulara Göre Dağılımı

Konularına Göre Hükümler	Hüküm Numaraları
Cülusu hümayun ilanı	7, 8, 9, 48, 78,
Orduyu hümayun katılma emri	3, 9, 11, 12, 21, 24, 28, 31, 32, 34, 36, 37, 38, 39, 45, 55, 56, 60, 61, 63, 65, 66, 67, 68, 69, 73, 76, 77, 79, 90, 93, 96, 97, 105, 107, 109, 112, 113, 114, 115, 116, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 133, 134, 136, 139, 141, 142, 145, 148, 149, 150, 151, 152, 154, 157, 163, 164, 169, 170, 173, 176, 183, 184, 191, 192, 194, 198, 200, 202
Donamayı hümayun ile ilgili hükümler	8, 13, 14, 17, 27, 86, 87, 104, 162, 143, 147, 179,
Sahil ve liman kalelerinin güvenliği ile ilgili hükümler	20, 29, 35, 40, 58, 59, 75, 98, 123, 129, 137, 139, 161, 195, 199, 208
Hazine ve mühimmat nakli	19, 16, 22, 25, 80, 111, 155, 167, Numarasız hüküm
Mısır eyalet ile ilgili hükümler	15, 49, 50, 53, 54, 64, 99, 102, 117, 131,
Kuban ile ilgili hükümler	178, 185, 189, 190, 201
Eşkriyalık hareketleri	18, 33, 57, 89, 100, 101,106, 165, 166, 186, 193
Atama ve görevden alma	10, 84, 108, 138, 146, 153, 173, 196, 200, 205
Yabancı elçilerin müracaatları ile ilgili hükümler	6, 23, 30, 47, 62, 74, 85, 103, 132, 140, 171, 172, 187
Divan kâtipleri ile ilgili hükümler	1, 2, 4
Muhallefat kabzı	91, 92, 94, 159
Mekulat satışı	81, 88, 95, 130, 135, 144,175, 203, 204
Mal nakli	70
Köprü yapımı	71
Mekke Emirine	52

Ravzayı mutahharada yapılacak tamirat	83
Borçların ödenmesi	82, 158, 165
Cezzar Ahmet Paşa'dan yardım talebi	41
Kişilerin güvenliğinin sağlanması	44, 46
İkamet izni	43
Halka zulüm edilmemesi	174
İmdat-ı seferiye	110, Numarasız hüküm
Menzil hanelerin çalışmaları	118

5.2. 190 NUMARALALI MÜHİMME DEFTERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5.2.1. Orduyu Hümayuna Katılma İle İlgili Hükümler

190 numaralı Mühimme defterine kayıtların yazıldığı zaman diliminde Osmanlı devleti, Rusya ve Avusturya devletlerine karşı savaş halindeydi. Ayrıca Sultan I. Abdülhamid Han ölmüş ve yerine Sultan III. Selim Han, Osmanlı devletinin başına geçmişti. Sultan III. Selim Han, bu savaşın zaferle sonuçlanması ve daha önce Ruslara bırakılmış olan Kırım'ın kurtarılmasına öncelik verilmesi konusunda her şeyin yapılması arzusundaydı. Bu nedenle devletin insan kaynaklarının, orduyu hümayuna aktarılmasını istemekteydi. Sultan III. Selim Han devrinin ilk aylarında yazılan 190 numaralı Mühimme defterinde, incelenen 208 hükümden sekseni orduya katılmayla ilgilidir.

Hükümlerde Selim Han'ın savaşa gelişimine ilişkin düşüncesini ilk olarak görmekteyiz. Sultan III. Selim han savaşın devam edeceğine ilişkin "...*bu iki hasm-ı mağrûrdan gereği gibi ahz ve intikâm olmadıkça seyf-i cihâd gılâfına girmemek*

*akdem-i âmâl-i pâdişâhânem olduğuna...*⁶⁴ ifadesi yeni padişahın kararlılığının bir nevi ilanı niteliğindedir. Ayrıca Sultan III. Selim Han devam eden savaştan muhakkak zafer elde edilmesi için gerekli tüm önlemlerin alınması konusunda “...sene-i mübâreke de dahî Moskovlu ve Nemçelî kefereleri üzerlerine sefer-i hümâyûnum muhakkak ve mukarrer olub in-şâ-Allâhu te’âlâ kefereleri Moskovludan gereği gibi ahz-ı sâr ve intikâm olunmak ve farîza-yı gazâyı icrâ ve sünnet-i seniyye-i resûl-i kibriyâ aleyh ve alâ eli ve ashâba efdâl’ül-tahiyâtı ihyâ itmek yine hâlisasıyla berren ve bahren iktizâ iden tedâriklerinin tehiyyesine ikdâm...”⁶⁵ ifadesiyle herkesin savaş hazırlıklarının tam yapmasını istemektedir.

Mutlak zafer ve düşmandan intikam almak için gönderilen hükümlerin genelinde muhattablardan “...kendi bedeninden olmak üzere...”⁶⁶ veya “...miri olmak üzere...”⁶⁷ “...nefer asker tahrir ve bi’n-nefs istishâb ile ordu-yu hümâyûnuma azîmet ve vüsûle şitâb ve müsâra’at eylemek...”⁶⁸ gibi ifadelerle hükmün muhatabından, bizzat istenilen miktarda askerle orduya dahil olunması istenmektedir. Bu konuda çabuk davranmaları da “ol mikdâr süvârî ve piyâdeyi serî’an tahrîr ve istishâb ile bir gün evvel ve bir güne hareket...”⁶⁹ ile bir çok hükümde ifade edilmektedir. Ayrıca bu konuda her hangi bir gecikmeye meydan vermemek için bazı hükümlerde “...zinhâr ve zinhâr tevakkuf ve te’hîr vukû’na tecvîz etmeyerek...”⁷⁰ gibi ifadeler kullanılmaktadır.

Tahriri istenilen askerlerin vasıflarından bahsederken “...cümlesi tuvâna ve bahâdır dilâverlerden...”⁷¹ veya “...darb ve harbe kâdir tüvân ve bahâdır...”⁷² veya “...güzîde ve müntahib olmak...”⁷³ veya “...pâk ve güzîde olarak...”⁷⁴ gibi ifadeler bir çok hükümde belirtilmektedir. Kimi hükümlerde de askerlerle ilgili olarak “...ve bir neferini noksân ve na-tuvâna ve işe yaramaz çiftci ve ırgad makulesinden olmamak üzere...”⁷⁵ ifadeleriyle kimlerin asker olarak tahrir edilemeyeceği belirtilmektedir.

⁶⁴ Mühimme Defteri, 190, s.78, h.173.

⁶⁵ MD., 190, s.6, h.8.

⁶⁶ MD., 190, s.12, h.21.

⁶⁷ MD., 190, s.12, h.21.

⁶⁸ MD., 190, s.12, h.21.

⁶⁹ MD., 190, s.13, h.24.

⁷⁰ MD., 190, s.14, h.2.

⁷¹ MD., 190, s.15, h.31.

⁷² MD., 190, s.19, h.39.

⁷³ MD., 190, s.33, h.67.

⁷⁴ MD., 190, s.51, h.114.

⁷⁵ MD., 190, s.41, h.90.

Ayrıca düşmanların “...*hudûd-ı İslâmiyeye hucûm ve sû-i kasd fikr-i fâsidenin olduğu...*”⁷⁶ ifadesiyle niyetlerine dikkat çekilerek, askerin bir an evve “...*yerlerinden ve yurdlarından ihrâc ve kendülerinden birisi girüye kalmayub askerlerinden bir ferdi noksân olmamak...*”⁷⁷ üzere orduya dahil olunması emredilerek bu konuda kesinlikle “...*özü edenlerine â‘zâr-ı vâhiyelerine iğnâ olunmayıb te‘dib olunacakları muhakkak...*”⁷⁸ ve “...*irâd-ı özü edenler haklarında beher hâl dünyâ ve ukbâda bâ‘is-i pişmân ve nedâmet olacağından şübhe olmadığı...*”⁷⁹ gibi ifadeler ile hükümlerin muhattabları tehdit etmektedir.

Orduyu hümayuna katılma ile ilgili olarak 190 numaralı mühimme defterinde ki hükümlerin numaraları şunlardır.

3, 9, 11, 12, 21, 24, 28, 31, 32, 34, 36, 37, 38, 39, 45, 55, 56, 60, 61, 63, 65, 66, 67, 68, 69, 73, 76, 77, 79, 90, 93, 96, 97, 105, 107, 109, 112, 113, 114, 115, 116, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 133, 134, 136, 139, 141, 142, 145, 148, 149, 150, 151, 152, 154, 157, 163, 164, 169, 170, 173, 176, 183, 184, 191, 192, 194, 198, 200, 202

5.2.2. Donanma-yı Hümayunun Faaliyetleriyle Sahil ve Liman Kalelerinin Güvenliği

Bu başlık altında donanmayı hümayunun, Akdeniz ve Karadeniz’deki faaliyetleriyle sahil şehirlerinin olası bir düşman veya korsan saldırılarına karşı liman ve iskelelerin muhafazası için yetkililerin gereken önlemlerin almaları konusu incelenmektedir.

İlk olarak 8 numaralı hükümde, Rusya ve Avusturya ile savaşın devam etmesi dolayısıyla donanmayı hümayun kalyonları kaptanlarından, Halil Kaptan ve onun emrine verilen firkateyn kaptanlarının, Karadeniz’in Rumeli sahilini düşman ve korsan saldırısından koruması için tüm önlemlerin alınması istenerek “...*Bahr-i siyâhın Rumili sevâhilini Sünne’den yukarulara varıncaya dek muhâreseye ve amed-şüd iden ehl-i İslâm sefînelerini mazarrat-ı a‘dâdan muhâfazaya kıyâm ve geşte ve güzâr iden sefâini düşman-i dînin ihrâk ve iğrâkına ve kahr ve istisâl gürûh-ı müşrikîne ikdâm-ı tâm...*”⁸⁰ ifadesi ile Karadeniz’in Rumeli sahilini düşman ve

⁷⁶ MD., 190, s.61, h.136.

⁷⁷ MD., 190, s.18, h.36.

⁷⁸ MD., 190, s.56, h.125.

⁷⁹ MD., 190, s.56, h.126.

⁸⁰ MD., 190, s.6, h.8.

korsan saldırısından koruması için tüm önlemlerin alınması emredilmektedir. Yine 13 numaralı hükümde de “...*bu sene dahi Bahr-i Sefîd câniblerinde korsan sefîneleri geşte ve güzâr ve ba‘zı sevâhil ve adalarda ve mürûr ve ubûr iden ehl-i İslâm sefâinine îsâl-i hasâret-i ibtidâr itmesi mülâhazadan ba‘îd olduğu cihetden Akdeniz adalarını ve kâffe-i cezâir ve sevâhilini ve amed-şüd iden ehl-i İslâm sefînelerini mazarrat-ı korsan ve düşmanden muhâfazaya kıyâm ve sefâin-i düşmanın iğrâk ve ihrâkına ve kahr ve istîsâl gerde-i müşrikine ikdâm-ı tâm ...*”⁸¹ ifadesiyle donanmayı hümayun kaptanlarından olan İbiş Kaptan zade Mehmet Arif Kaptan ve emrine verilen diğer kaptanlarla Akdeniz adalarının sahillerini düşman ve korsan saldırısına karşı savunması emredilmektedir. 162 numaralı hükümde ise Cezayir Beylerbeyi Muhammed’den üçer beşer kıta gemi teçhiz ederek derhal donanmayı hümayuna göndermesi ve ayrıca düşman ve korsan gemileriyle düşman bandıralı tüccar gemilerine saldırması emredilmektedir.

190 numaralı Mühimme defterinde kalyonlar için denizci asker tahrir edilmesi konusunda da çeşitli hükümler bulunmaktadır. Bu konuyla ilgili olarak 14 numaralı hükümde “...*Bahr-ı Sefîd ve Siyâh’a ihrâcı istenilecek donanma-yı hümâyûnum sefînelerinde istihdâm için kalyoncu neferâtının teksîri husûsuna ikdâm ehemmi mühimden olduğuna binâen Ağrıboz kazâsından bâ-emr-i âlî müretteb ve matlûb olan kalyoncu neferâtının serîan tedârik ve ihrâcı ve bir gün evvel tersâne-i âmireme sevk...*”⁸² emriyle donanmayı hümayun için kalyoncu asker tahrir edilmesi ve tersane amire sevk edilmesi, Eğriboz kadısından istenmektedir. Ayrıca 17 numaralı hükümde “...*donanmâ-yı hümâyûnum sefâininne iktizâ iden hidemâti icrâtlarıyla i‘mâl ve istihdâm zimmetine memâlik-i mahrûsem sevâhilinde kânî kazâ ve nâhiye ve karyelerde mütemekkin i‘mâlî sefâine kâdir ve fenn-i harbde mâhir birer mikdâr Rum ra‘iyyesi tertîb ve tahrîr...*”⁸³ ifadesiyle memalik-i mahursam sahillerinde yaşayan ve gemi yapımında usta olan, ayrıca fenni-i harbe kadir bir miktar Rum reayasının tahrir edilerek, en kısa zamanda tersaneyi amireye sevk edilmesi: Varna Ahyol, Mora, Bergos, Merye, Süzeyol kadılarından, naiplerinden ve kethüdalarından istenmektedir. Ayrıca Ermeni reayasının tahrir edilerek tersane-i amireye sevk edilmelerine ilişkin kaza yöneticilerini acele davranmaları 104 numaralı hükümde emredilmektedir. Donanmay-ı hümayun için 87 numaralı

⁸¹ MD., 190, s.9, h.13.

⁸² MD., 190, s.9, h.14.

⁸³ MD., 190, s.10, h.17.

hükümde İnegöz'den ve 27 numaralı hükümde de Sakine Kazasın'dan kalyoncu asker tahrir edilmesi ve acilen mübaşirler vasıtasıyla tersaneyi amire ye sevk edilmesi istenmektedir. 86 numaralı hükümde ise “...*donanmâ-yı hümâyûnum sefâininde iktizâ eden hidemâtda i'mâl ve istihdâm zimmetinde memâlik-i mahrûsem sevâhilinde kâni kazâ ve karyelerde mütemekkin i'mâl sefâine kâdir ve fenni-i deryâda mâhir birer mikdâr Ermeni re'ayâsı tertîb ve tahrîr...*”⁸⁴ Üsküdar ve Galata mollalarından donanmayı hümayun için gemi yapımında usta ve fenni-i harbe kadir bir miktar Ermeni reayasının tahrir edilerek en kısa sürede tersaneyi amireye sevk edilmesi belirtilmektedir.

143 numaralı hükümde “...*iki kıt'a mîrî firkate ve bir kıt'a mîrî salyanelû firkate ve on kıt'a mîrî salyanelû kırlangıç sefâine tertîb ve ta'yîn...*”⁸⁵ emriyle Bahri Sefid sahillerinin korunması için tersaneyi amire kethüdası Kalyona Zade Ahmet'ten gücü oranında firkateyn ve kırlangıç tarzı gemiler inşa ve tertip ettirilerek, bölgenin düşman ve korsan gemilerinden korunması için gerekli önlemlerin alınması belirtilmektedir. 147 numaralı hükümde de “...*bedeninden dört kıt'a mebnî şayika sefînesi tarh ve inşâ ve serî'an ve 'âcelen tekmi'l ve tersâne-i 'âmireme isrâ ve tesyîr eylemek...*”⁸⁶ Çaka kazası şehir kethüdasından da dört adet şalupa tarzı gemiler inşa ettirip tersaneyi amireye göndermesi de istenmektedir. 179 numaralı hükümde ise “...*hemân bir taraftan gorsanlığa çıgmağa ve sefâin teçhiz itmek kudreti olanlar kat'a tevakkuf etmeyüb kudretleri mertebe büyük ve küçük sefineleriyle gorsanlığa çıkub geşt ve güzâr ve râst geldiğleri sefâin a'dâyı iğrâk ve ihrâğa sa'y-ı peşimâr eylemelerini...*”⁸⁷ ifade ederek Gazye, Hanya ve Resmo muhafızlarından kudretleri oranında gemiler inşa ettirilerek düşman ve korsan gemilerine karşı harekete geçilmesi istenmektedir.

Varna Kalesi'nin önemine binaen buraya asker sevk edilmesi çeşitli hükümler ifade edilmektedir. 75 numaralı hükümde “...*bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem kazâlarınızdan ihrâc ve bir ferdi tertîb ve matlûbdan noksân olmamak üzre hemen mübâşir ma'rîfetiyle civâr ve mübâşir olan iskalelerden sefâine irkâb ve me'mûr oldukları Varna muhâfazasına irsâl mezid-i dikkad ...*”⁸⁸ emri ile Sapanca, Adapazarı, Hendek, Düzce, Kırmaz, Ağaçalı, Akyaz, Sarı çayır gibi kazaların

⁸⁴ MD., 190, s.40, h.86.

⁸⁵ MD., 190, s.64, h.143.

⁸⁶ MD., 190, s.65, h.147.

⁸⁷ MD., 190, s.82, h.179.

⁸⁸ MD., 190, s.36, h.75.

yetkililerinden, askerlerin deniz yoluyla ve mübaşirler komutasında Varna'nın savunmasına yardım etmek amacıyla hareketleri emredilmektedir. 98 numaralı hükümde “...*Varana kal'asına isâl hasâret ve sû-i kast fikr-i fesâdesi mülâhazadan ba'id olmadığına binâen evvel bi evvel kal'a-i merkûmenin takviye ve istihkâmı mertebe-i vücûden idiği...*”⁸⁹ ifadesiyle Kocaeli Sancağında bulunan askerlerin mübaşirler emrinde Varna'nın korunması için derhal deniz yolu ile hareket edilerek Varna'ya ulaşılması istenmektedir. 137 ve 139 numaralı hükümler Kocaeli sancağında bulunan bazı ağaların Varna'ya doğru yola çıkmakta geciktiklerinden dolayı tenkit edilmektedir. 139 ve 199 numaralı hükümler ise Geyve, Akhisar ve Kocaeli sancaklarından Varna Kalesinin muhafazasına memur oldukları halde yola çıkmayan ağalar tenkit edilmektedir. Ayrıca bu hükümlerde mütesellilerinden Geyve ve Akhisar'dan Varna'ya doğru yola çıkmakta geciken kişiler ile ilgili olarak gereken işlemlerin yapılması istenmektedir.

161 numaralı hükümde Canik muhassılı Paşa zade Seyit Hayrullah Bey'den Samsun, Fatsa, Ünye, Vana liman ve iskeleleri için palangalar inşaa edilmesi ve buralara top, asker ve mühimmat konularak olası bir Rus donanması saldırısına karşı korunması istenmektedir. Yine 195 numaralı hükümde, Canik muhassılı Paşa Zade Seyit Hayrullah Bey'den bu limanların muhafazası istenmekte, bu limanlar ve iskeleler aracılığıyla peyder pey asker sevk edileceği belirtilerek, asker sevkinde önemli bir üst olmaları hasebiyle bu limanların korunmasının önemi dikkat çekilmekte ve nu limanların korunmasında Trabzon valisi Abdullah Paşa ile işbirliği içinde olunması emredilmektedir. 20 numaralı hükümde Sinop limanı ve Kastamonu havalilerinin düşman donanması saldırısına karşı korunması, Sinop muhafızına emredilmektedir. 35 numaralı hükümde de Kala-i Sultani kalasında bulunan ve kale muhafazasının haricindeki tüm askerlerin orduya hümayuna katılmaları konusunda Kala-i Sultani naibine emredilmektedir. 40 numaralı hükümde İstanbul Boğazından Sinop limanına ve Bendere-i Kili taraflarına kadar olan ve ihtiyaç duyulan yerlere derhal palanga ve istihkâm yapılması konusunda bir mimar halifesi tayin edildiği; İnşaa edilen palanga ve istihkâmın için top, asker ve harp araç ve gereçleri konulması konusunda Tophane-i amireden bir mübaşir atandığı ve bu yerlerin düşman donanmasına karşı korunması için gerekenlerin yapılması, hükümü muhatabından

⁸⁹ MD., 190, s.43, h.98.

istenmektedir. Ayrıca 29 numaralı hükümde de Ertekmir zabitinden acil olarak tersane-i amire de gemi yapımı için kereste gönderilmesibelirtilmektedir.

129 numaralı hükümde Çorlu, Vize, Saray ve Pınarhisar'ı kazaları kadılarından ve otuz üç sekban ortası zabitanından Baltamsa, Borla, İnce ada ve Sandal Limanlarının düşman ve korsan gemilerinden muhafazası için gerekli askerin tahrir edilmesi ve güvenlik için lazım olan önlemlerin alınması belirtmektedir. 123 numaralı hükümde İstanbul Boğazında, Rumeli'de bulunan Ermene burnuna ve Anadolu sahil tarafından Sinop'a varıncaya kadar olan yerlerdeki iskele ve limanların korunması için gerekli tedbirlerin alınması belirtilmektedir. Ayrıca gerekli yerlere palangalar inşa edilmesi ve bunlar için yeterli miktarda asker, top ve harp araç gereci konulması Bostancı başı Çukadır Süleyman beyden istenmekte ve Karadeniz sahilinin düşmandan korunması önemle ifade edilmektedir. 58 numaralı hükümde Giresun, 59 numaralı hükümde ise Trabzon ve Sinop kalelerinin olası bir Rus saldırısı karşı korunması için yeterli miktarda topçu neferin tahrir edilmesi kale muhafızlarından istenmektedir. 208 numaralı hükümde ayrıca Bozcaada'nın önemine binaen burada da ihtiyaç duyulan topçu askerin tahrir edilmesi için gerekli çalışmaların yapılması Bozcaada naibinden emredilmektedir

5.2.3. Yabancı Elçilerin Müracaatları ile İlgili Hükümler

İlk olarak Osmanlı devletine yeni atanan Venedik elçisinin, ikamet etmesi ve çalışmalarına başlayabileceğini belirten 6 numaralı hüküm mevcuttur. Ardından 23 numaralı hüküm de İspanya elçisinin yasakçılarının buldukları yerden, İstanbul'a gelebilmeleri için yasakçılara, menzilhanelerde kolaylık sağlanması ve ihtiyaç duydukları ulaşım vasıtalarını, fazla ücret almadan ve beyhude yere oyalamadan kendilerine verilmesi bildirilmektedir. 187 numaralı hükümde de bu yasakçıların Kamunhun adlı kazada bazı eşya ve hazinelerinin çalındığı İspanya elçiliğince ifade edilmiş ve bu hükümde soyguncuların yakalanması ve yasakçıların eşya ve hazinelerin kendilerine iade edilmesi istenmektedir. 30 numaralı hükümde Fransız elçisinin, Sabık İzmir Voyvodası Şaban Ağa'dan alacağı olduğu ifade edilmiş ve yetkililerden bu borcun Sabık İzmir Voyvodasından tahsil ederek, hak sahibine iade edilmesi emredilmektedir. 62 numaralı hükümde ise İngiltere elçiliğinin berathı tercümanı ve onun ortağının Belgrad yakınlarında naklettikleri pamuklar ile yakalanmış oldukları ifade edilerek, Belgrad valisinden bu kişilerin serbest bırakılması ve el konulan pamukların iade edilmesi emredilmektedir. 85 numaralı

hükümde de İngiltere elçisi, İngiliz tüccar Richard'ın, Çanakkale'ye gidip gelmek için izin istediği ifade edilerek, bu tüccarın selametle gidip gelmesi konusunda gerekli önlemlerin alınması, tüccarın yolu üzerinde bulunan kadı, naip ve zabıtlere istenmektedir. 103 numaralı hükümde ise Venedik elçisinin ifadesiyle Darca limanına demir atan bir Venedik gemisine, Darca Voyvodasının saldırdığı ve mürettebatın esir ve gemideki malların ise yağma edildiği ifadesi üzerine, derhal bu duruma neden olan kişilerin cezalandırılması ve mürettebatın serbest bırakılması ve yağmalanan malların geri iade edilmesi Rumeli valisinden istenmektedir.

171 numaralı hükümde de yine Venedik elçisi, hava muhalefeti nedeniyle Bozcada limanına sığınmak zorunda kalan Venedik bandıralı geminin derhal kaptanı, mürettebatı ve içinde bulunan mallar ile serbest bırakılması Rumeli valisinden istenmektedir.

5.2.4. Kuban ile Kafkasya

Kırım ve Kuban bölgesi Osmanlı devleti açısından stratejik öneme sahiptir. Özellikle Küçük Kaynarca Antlaşması sonrası Kırım bölgesinin kaybedilmesi, Kafkasya ve bilhassa Karadeniz'in güvenliğinin tehlikeye girmesine yol açmış ve bu nedenle Osmanlı Devletinin, Kuban bölgesi ile ilgilenmesine neden olmuştur. Bu nedenle Kuban ile ilgili hükümler ayrı bir başlık altında değerlendirilmiştir.

Bu bölge ile ilgili 178 numaralı hükümde Kuban Hanlığına Baht Giray Hanın getirildiği ve kardeşi Kalgay Muhammet Giray'ında müstakilden Kuban'a başbuğu olarak atandığı belirtilmektedir. Ayrıca Dağıstan civarında bulunan kabilelerden, Kalgay Muhammet Giray'ın, Ruslar ile girişeceği muharebede, Kalgaya her türlü yardımın yapılması istenmektedir. Kabilelere, Rusya ile yapılan muharebede gayretlerin beklendiğinde özellikle ifade edilmektedir. 185 ve 189 numaralı hükümler de Kalgay Muhammet Sultan'ın, muharebeye bir an evvel dâhil olması ve Dağıtandaki işlerin halli için Anapa'ya hareket etmesi emredilmektedir. Nogay, Çerkez ve Abaza kabilelerine hitaben gönderilen 190 numaralı hükümde ise Muhammed Giray Sultanın müstakilden Kuban'a başbuğ olduğu belirtilerek, Kalgayın, Ruslar ile giriştiği muharebede her türlü desteğin verilmesi emredilmektedir. Kuban bölgesine gönderilen 201 numaralı hükümde ise Kırım han zadelerinden olan Selim Giray Han zade Hacı Giray'dan, Rusya ile devam eden muharebede yardımını istenmektedir.

5.2.5. Eşkiyalık Hareketleri

190 numaralı Mühimme defterin de muhtelif yerlerde meydana gelen eşkiyalık faaliyetleri de dikkat çekmektedir. Aşağıda bu konu ile ilgili hükümlerin incelemesi bulunmaktadır.

Buna göre 166 numaralı hükümde eşkiyaların “...*birkaç karyeye hafiyeten basub katl-i nufûs ve gasb-ı emvâl ve hetk-i a'râza müsüllü güne gün mezâlim cesâret eyledikleri...*”⁹⁰ ifadesiyle Edirne civarında meydana gelen Dağlı eşkiyasının halka zulüm ve eziyetleri nedeniyle bu fesat cemiyetinin dağıtılması için haseki ve mübaşirlerin tayin edildiği belirtilerek bu haseki ve mübaşirlerin emrine yeterli miktarda top ve asker verilerek bu şakilerin üzerine yürümesi emredilmektedir. Ayrıca 165-186-193 numaralı hükümlerde de Dağlı eşkiyasının sürekli olarak yer değiştirdiğinden dolayı, bölgede bulunan kazaların birbirleriyle muhabere ederek şakilerin görüldükleri yerde dağıtılması emredilmektedir.

89 ve 101 numaralı hükümlerde Şam çevresinde Zağferenci oğlu Ahmet'in meydana getirdiği şekavet hareketlerinden dolayı halkın perişan olduğu belirtilerek “...*şâki-i mezbûr bir daha şam-ı şerife dâhil olmamasıçün...*”⁹¹ ifadesiyle Şama Zağferenci oğlu Ahmet'in girdirilmemesi emredilmektedir. Ayrıca Şam kalesinde meydan getirdiği kargaşalıkta harp alet ve edevatlarını kayıp ve zarar gördüğünden dolayı, bu şakinin, şekavetinin bir an evvel sona erdirilmesi için gerekli bütün önlemlerin alınması ifade edilmektedir.

Ayrıca 57 numaralı hükümde Maraş bölgesinde meydana gelen eşkiya hareketlerinden dolayı halkın rencide olması ve zarar ve ziyana uğraması dolayısı ile Dulkadir Zade Ömer Bey'den, bu şakileri dağıtması emredilmektedir. Ayrıca 106 numaralı hükümde ise Dulkadir Zade Ömer Bey'den, Ayıntap'ta bulunan Battal Zade Mehmet Nuri Paşa'nın, halka eziyet ve zulüm etmesi nedeniyle Mehmet Paşa'nın hakkından gelinmesi istenmektedir. 100 numaralı hükümde Terkos ve Çatalca civarlarında bir grup eşkiyanın halka zulüm ettiği belirtilerek, görevlendirilen haseki ile topçunlar ustası Mehmet ustadan bu şaki topluluğunu dağıtması istenmektedir.

18 numaralı hükümde Zağra ve Aydos havalisinde bir grup eşkiya topluluğunun dağıtıldığı haberi alındığı ifade edilerek, Edirne bostancı başından bu gibi eşkiya cemiyetlerini dağıtılarak, halka zarar vermemesi ifade edilmektedir. Yine

⁹⁰ MD., 190, s.33, h.166.

⁹¹ MD., 190, s.40, h.89

33 numaralı hükümde Kandi nam Karyede yakalanan eşkıya başısının firar ederek Saray Vizeye sığındığı belirtilerek bu eşkıyanın vakit kaybetmeden derhal tutuklanması ve cemiyetinin dağıtılması belirtilmektedir.

5.2.6. Tayin

190 numaralı mühimme defteri içindeki hükümler arasında çeşitli makamlara yönelik atamaları yapıldığı da görülmektedir. Aşağıda yapılan atamalar ile ilgili bilgiler bulunmaktadır. 10 numaralı hükümde: Halep eyaletine Şaban zade Abdurrahman'ın, 84 numaralı hükümde Karasi sancağına Şatır Zade Ali'nin, 138 numaralı hükümde: Sultanönü sancağına Mahmut Aya Zade Mir Mehmet'in, 200 numaralı hükümde: Hüdavendigâr sancağına Abdulkadir adlı kişinin ve 146-173-205 numaralı hükümde de de Kütahya sancağına Ayaz adlı kişinin mütesellim olarak atandıkları ifade edilmektedir. Ayrıca 108-172 numaralı hükümlerde Kaptan Derya Vezir Gazi Hasan Paşa'nın, Özi Canibi seraskeri olarak atanması nedeniyle Kapıdan-ı deryalığa ve Karadeniz canibi seraskerliğinin Vezir Hüseyin Paşa'nın tayin edildiği ifade edilmektedir. 74 numaralı hükümde Mısır Kahire'de ikamet eden Keçek Gayyar Ağa'nın, Haznedar-ı Nebevi hizmetine atandığı belirtilmektedir. Ayrıca 140 numaralı hükümde Murtaza Alemdarın Avcı başı olarak atandığı ve 132 numaralı hükümde Tunacı başı Nuh'un Bozcaada muhafızlığına atandığı belirtilmektedir. Son olarak 47 numaralı hükümde Sinop Kalesinin muhafazası için humbaracı ocağından atanan kişilerin görevde buldukları sürede tımarlarına ve esamelerine zarar gelmemesini ifade edilmektedir.

5.2.7. Muhtelif Konular ile İlgili Hükümler

1 numaralı hükümde cülus-ı hümayun nedeniyle beratların ve ahkamların yenilenmesi ve bu işlem sırasında fazla harç alınmaması Reisülküttaptan istenmektedir. 2 numaralı hükümde ise ..”*günlere vüs‘at gelmek hasebiyle...*”⁹² ifadesiyle günlerin uzaması belirtilerek, katiplerin çalışma saatlerinin bu duruma göre ayarlanması yine reisülküttaptan istenmektedir. 4 numaralı hükümde ise ordu katiplerinin derhal yerlerinden hareketle orduyu hümayundaki görevlerine dönmeleri emredilmektedir.

⁹² MD., 190, s.1, h.2.

22 numaralı hükümde “...*nısb-ı seferesi olarak tarafı müşarûn-ileyhe irsâl olan üç yük hazinenin esnâ-yı râhda muhâfaza ve muhâresesi esbâbına istihsâli sâlimen Vidine îsâl ...*”⁹³ ifadesiyle Vidin seraskeri Hasan Paşa'nın nasbı seferisi olarak Asitane'den gönderilen üç yük hazinenin güven içinde Hasan Paşa'ya ulaştırılması istenmektedir. 167 numaralı hüküm yine bu konuda oluk bu defa Hasan Paşa'ya sevk edilen iki yük hazinenin selametle kendisine ulaştırılması emredilmektedir

188 numaralı hükümde orduya katılmak için emir alan ancak “...*‘alîl ve ihtiyârlığın merhametine ve hıdamât-ı ma‘âdinin lüzûmuna binâen me‘mûriyet-i mezkûreden ‘afvun husûsuna müsâ‘id-i ‘aliyem erzâne kaldığı...*”⁹⁴ ifadesiyle Osman adlı kişinin rukub ve nüzule iktidarı olmadığı, ayrıca ihtiyarlık ve hastalık dolayısıyla yola çıkacak kudretinin bulunmaması nedeniyle orduya katılma konusunda af edildiği bildirilmektedir.

Muhallefatların, canibi miriye için zaptı hususunda üç hüküm bulunmaktadır. Bunlardan ilki 91 numaralı hüküm olup , “...*müteveffât-i Akîfe hanımın muhallefâtı cânib-i mîrîden zabt için...*”⁹⁵ ifadesiyle Meylanezade Akife hanımın muhallefatının zaptı konusundadır. Bu konuda diğer bir hükümde 92 numaralı hüküm olup “...*muhallefâtı kabzına me‘mûr olduğun Daltabân zâde ve Battâl zâdenin mevcûd olan zahîrelerin bir dânesi itâf ve izâ‘at olunmayarak...*”⁹⁶ ifadesiyle Daltaban zadenin muhallefatının zaptına memur edilen Abdullah beyedir. Bu konu ile ilgili son hüküm ise 94 numaralı hüküm olup yine Daltaban zadenin muhallefatının zaptı konusunda bir rehavet ve kusur edilmemesi emreden hükümdür. 159 numaralı hüküm de nefli ocağından olupta çeşitli nedenlerden dolayı izne giden neferlerin gittikleri mahallerde vefat edenlerin mühallefatlarına el konulmaması belirtilerek bu mühellfatların ocağa irsal olunması emredilmektedir.

Yine 190 numaralı Mühimme defteri içinde Sultan III. Selim Han'ın cülusunun ilanı ile ilgili hükümler bulunmaktadır. Bu konuda yazılan hükümlerden birisi 48 numaralı hüküm olup “...*bin ikiyüz üç senesi receb-i mürecebin on birinci Salı günü ‘amme-i hüdâvendiğâr sâbık cennet mekân firdevs-âşiyân Abdulhamit hân aleyh’il-rahmet ve’l-gufrân “İrci’ ile rabbike” nidâsına lebbeyk-zene icâbet olunarak gülşendâ-yi bekâya rahlet ve dûr’ül-halden ukbâya intikâl ve azîmet*

⁹³ MD., 190, s.12, h.22.

⁹⁴ MD., 190, s.87, h.188.

⁹⁵ MD., 190, s.41, h.91.

⁹⁶ MD., 190, s.41, h.92.

edüb...”⁹⁷ ifadesi ile Anadolu eyaletindeki kadı, naip, mütesellim ve sair görevlilere gönderilmiştir. Bu hükme göre Abdülhamid Han’ın vefat etmiş olması nedeni ile hutbelerin Selim han adına okunması ve kalelerden toplar atılmak suretiyle Sultan III. Selim Han’ın cülusunun halka ilan edilmesi istenmektedir. Ayrıca aynı içerikle 78 hükümde Rumeli eyaletindeki görevlilere gönderilmiştir. Sultan III. Selim Hanın cülusunun ilanı ile ilgili olarak, cephede bulunan sadrazam Yusuf Paşaya gönderilen 8 numaralı bir hüküm bulunmaktadır. Bu hükümde “*Bâ emrullâhu te‘âlâ ‘amme-i sultan Abdulmecid hân ecel-i müsemmâsıyla ‘âzim-i dâr-ı cenân olub nöbet-i hilâfet-i saltanat bi’l-ırs ve’l-istihkâk zât-ı mekkârim pâdşâhâneme intikâl etmekden nâşî taht-ı ‘âli baht-ı Osmânî üzre cülûs-ı hümayûnum vâki’ olmağla...*”⁹⁸ ifadesi ile yaşanan taht değişikliği ilan edilmekte ve Yusuf Paşa’nın, Sadriazam olarak göreve devam edeceği belirtilmektedir. 7 numaralı hüküm ise Mekke-i Mükerrerme şerifi Şeyh Galip’e gönderilmiştir. Bu hükümde de taht değişikliği ilan edilmekte ve hutbelerin artık Sultan III. Selim Han adına okutulması ve hayır duaların yapılması istenmektedir. Bu konudaki bir diğer hükümde 9 numaralı hüküm olup başta Fransa krallığı olmak üzere Avrupa devletlerine cülusu hümayun ilan edilmiştir.

70 numaralı hükümde Vüzeden Vize iskelesine getirilen “*...olunan elli iki adet yiğirmi ikişer arşun tûlnet on beş mirfek cisminde olan battâlar câbalar...*”⁹⁹ ifadesi ile malların acil olarak zahire gemilerine konularak Asitaneye gönderilmesi, Ahyol mahkeme eminin Mustafa’dan istenmektedir.

71 numaralı hüküm “*...bir an akdem ve bir sâ‘at mukaddem geceyi gündüze katarak tekmîline ve haber-i mezkûrenin inşasının...*”¹⁰⁰ ifadesi ile İskeçe köprüsünün bir an evvel yapılması, köprü eminden istenmektedir. 83 numaralı hükümde ise Şam valisinden, Medine-i Münevverede ki Ravza-i Mutahharada yapılacak tamirat için izin verdiği; ancak hücre-i mutahharaya kesinlikle dokunulmaması emredilmektedir.

82 numaralı hükümde Gazye hamlüle ağalarına, öteden beri sancaklardan aldıkları meblağın bir an evvel toplanarak sahiplerine verilmesini emretmektedir. Yine 158 numaralı hükümde ise Şeyhülislam İbrahim’in, Mora’da bulunan mukataasından alacağına derhal tahsil edilmesi ve Şeyhülislam İbrahim’e meblağın tastamam teslim edilmesi, Mora valisinden istenmektedir. 165 numaralı hükümde de

⁹⁷ MD., 190, s.23, h.48.

⁹⁸ MD., 190, s.6, h.8.

⁹⁹ MD., 190, s.34, h.70.

¹⁰⁰ MD., 190, s.34, h.71.

Kütahya müteselliminden, Hunti Defterdarının zimmetinde olan miri malın tamamen tahsil edilerek meblağın bir an evvel canibi-i miriye aktarılması emredilmektedir.

41 numaralı hükümde Sayda valisi Cezzar Ahmet Paşa'dan, Rusya ve Avusturya ile devam eden savaşta, devletin masraflarının arttığı belirtilerek, Paşa'dan gücü oranında hazineye para ve zahire yardımı yapması istenmektedir.

44 numaralı hükümde ise Eğriboz da tutuklanan Levadiyeli tüccar, tüccarın kardeşi ve adamlarının serbest bırakılarak geminin selametle denize açılması Eğriboz kadısına emredilmektedir.

46 numaralı hükümde Varna'dan, Sinop'a mübaşir vasıtasıyla nakil olan kişilerin güven içinde menzillerine ulaşması konusunda gerekli önlemlerin alınması yol üzerinde bulunan kadı naip ve şehir kethüdalarından istenmektedir.

160 numaralı hükümde “...sultân Mehmed hân gâzî tâb-ı serâh İstanbul mahâlinde eylediği ok meydanı hudûduna dâhil ve hâlâ yekte olan mahalde hıyâm zafer penâhları vâka' olub meydân-ı mezbûrdan feth-i müyesser olmağla guzât-ı islâm ve 'âmmе-i enâm ok atub du'â olunmak için vakf ve şart iderek meydân-ı mezbûrda fakat ok atulub kimesne bir kârışı yerine ve bir avuç toprağına ta'arruz etmeyüb su yolları ve mezâristan ve bâğ ve bağçe olmayub...”¹⁰¹ ifadesiyle Fatih Sultan Mehmet'in, ok meydanını, ok atanlara vakıf ettiği ifade edilerek bu bölgenin kesinlikle vakıf amacı dışında kullanılmaması belirtilmektedir.

Adaletnameler, özellikle devletin buhranlı yıllarında halkı korumak, idarecilerin yolsuzluklarını, halka zulmetmelerini, kanunları n usulsüz uygulayışını, vergilerin kanunnamelere aykırı olarak toplanmasını önlemek için çıkarılan genel mahiyetteki fermanlardır¹⁰². 174 numaralı hükümde, Anadolu eyaletinde ki görevliler ikaz edilerek, halktan, savaş masrafları adı altında haksız vergiler ihdas etmemeleri emredilmektedir. 153 ve 196 numaralı hükümler aynı içerikli olup, Canikli Ali Paşa Zade Seyit Mehmet'in, Sinop muhafızlığından azledildiği ve Sinop'tan ayrılarak Amasya'ya hareket etmesi ve Amasya'da ikamet etmesi emredilmektedir. 43 numaralı hükümde de Ali Paşa'nın, Limni adası yerine Sebdülbahirde ikamet etmesine izin verildiği belirtilmektedir.

Mekulat satımları ile ilgili olarak; Ankara'dan (81 numaralı hüküm), Bilecek'ten (88 numaralı hüküm), Eski İl'den (95 numaralı hüküm), Kütahya'dan

¹⁰¹ MD., 190, s.70, h.160.

¹⁰² Halil İnalçık. (1988). Adâletnâme. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, c.I, İstanbul, ss.346-347.

(130 numaralı hüküm), Güzel Hisar (203 numaralı hüküm), Kayseri (204 numaralı hüküm), Bayramiç'ten (135-144-175 numaralı hükümler) orduyu hümayuna katılmak için hareket eden askerin, esnayı rahta mekulatlarını rayici üzere satanlara iştirak ve itasına muavenet olunması konusunda kadılara naiplere emirler verilmektedir.

118 numaralı hükümde de Edirne menzil hanesinin, menzil hane kurallarına uygun bir şekilde çalışması emredilmektedir. 52 numaralı hükümde “...*Dâhil-i Harem-i muhteremde müderrisîn ve ulemâyı cümle ve buhârî-yi şerîf hatmine şürû' ve mevâmi' ve hilâfında leyle-i isneyn ve cum'ada meşâyih-taraf-ı aliye yetmişer bin kelime-i tevhîdi terk eylememelerini ve külli leyl-i münâsib olan bir mahalde selâmet-i hâl-i iyâd-ı müslimîn niyyet-i hâlisesiyle ber-vech-i münâvebe bin bir salavât-ı münciyye ve yine leyle-i cum'ada yirmi iki bin âyete'l-kürsî kırâati tanzîm ve tesviye ve ale'd-devâm nezârete ikdâm ve dikkat eylemeniz...*”¹⁰³ isteğiyle Rusya ve Avusturya ile olan savaşın devam ettiği belirtilerek, Şerif Galip'ten zafer için Mekke-i Mükerrermede, hatimlerin yapılması, Salavatı şeriflerin, Ayetle kürsilerin ve Buhari'yi şerifin okunması istenmektedir.

Bu başlık altında ifade edeceğimiz son hüküm 110 numaralı hüküm olup, Halep eyaletine gönderilmiştir. Bu hükümde seferler zamanında valiler için toplanması adet olan imdadı seferiyenin, Halep eyaletinden toplanarak, Salih Paşa'ya verilmesi emredilmektedir.

5.2.8. Mısır Eyaletiyle İlgili Hükümler

Mısır eyaleti ile ilgili hükümler genel olarak, Mekke-i Mükerreme şerifleri için gönderilmesi adet olmuş para veya hediyelerin gecikmeden, Mekke-i Mükerreme şeriflerine ulaştırılması ile ilgilidir.

15 numaralı hükümde: “...*kâide-i mer'iyet-i Mısırıye üzre haftân ağâlarına i'tâsı müta'âd olan bin altun bir iki seneden beri şerîf-i Mekkei Mükerrrem olanlara...*”¹⁰⁴ ifadesiyle Mısır'daki haftan ağalarının kadimi olduğu üzere Mekke-i Mükerreme Şeriflerine gönderdikleri paraların birkaç seneden beri gitmediği belirtilerek; Mısır valisi, kadısı ve şeyhül beldeden bu konuda dikkatli davranmaları emredilmektedir. Ayrıca gönderilmesi gereken meblağın bir an evvel gönderilmesi de ilave edilmektedir. Yine 49 numaralı hükümde “... *hazîne-i Mısriyye'den 'atiyye-i*

¹⁰³ MD., 190, s.27, h.52.

¹⁰⁴ MD., 190, s.10, h.15.

hümâyûnum olmak üzere ta'yîn ve irsâli mu'tâd olan yigirmi beş bin gûruşdan iki yüz iki senesi 'atiyyesi Mısır mîr-hâcı tarafından ihrâca tamâmen vâsıl olub lâkin seney-i sâbıkadan beru ümerâ-yı Mısriyye zimmetlerinde bâkî kalan dört senlik yüz bin gûruş 'atiyye-i şâhânem henüz vâsıl olmamakla bakâyâ-yı mezkûre dahi îcâb ve iktizâ idenlerden tamâmen tahsîl ve şerîf-i müşârün-ileyhe irsâl olunmasını ..."¹⁰⁵ ifadesi ile atıye-i hümayunun, Mekke-i Mükerrreme şerifine ödendiği; ama şerifin, hala Mısır eyaletinden alacağıının tamamen tahsil edilmediği belirtilerek, kalan miktarından derhal tahsil edilmesi ve hak sahibine gönderilmesi, Mısır eyaleti yetkililerinden istenmektedir. Mekke-i Mükerrremeye gönderilmesi gereken miktarın derhal Mekke-i Mükerrreme şerifine ulaştırılması ile ilgili olarak 190 numaralı Mühimme defterinde 53-54-99-102 numaralı hükümlerde de belirtilmekte ve Mısır eyaleti yetkililerden, bu konuda duyarlı davranmaları istenmektedir. Mısır valisine gönderilen bir başka hükümde 117 numaralı hükümdür. Bu hükümde, Mısır valisinden, Helvahane-i hassa için gerekli olan malzemelerin görevli mübaşire teslim edilmesi istenmektedir.

131 numaralı hükümde de “...îklim-i Mısırdâ mevcûd kâfê-i ahâlî zimmet-i reâyânın sâbıkâda olduğu vecihle ale'l-re's cizyeleri cibâyeti için tarafından ta'yîn olan cizyedâr ve kâtib ve nâzırlarını gerek şeyh'ül-belde ve ümarâ-i sâ'ireye ve gerek ocağa seb'a zâbitânı mûmâ-ilyhüma taraflarından güzâr adamlar terfik olunarak şehir kasaba ve kurrâda tavattun ve mürûr ve ubûr eden ehl-i zimmet keferyi tahrîr ve minvâl muharrer üzre evrâkları i'tâ ve mal cizyelerini cibâyet ve tahsîl bi'l-ittifâk bezl-i sa'y ve mukaddirîn eylemeniz...”¹⁰⁶ ifadesiyle Mısırdâ yaşayan gayr-i müslimlerin cizyelerinin toplanması ile ilgili olup, bu konuda görevli mübaşire gerekli yardımın yapılması, Mısırlı yetkililerden istenmektedir. Ayrıca 50 numaralı hükümde İskenderiye muhafızlığına atanan İsmail Bey'in, asker haricinde kapı halk içinde İskenderiye gümrüğünden verilmesi gereken harçların, tamamlanarak verilmesi konusunda dikkatli olunması Mısır valisinden istenmektedir. Mısır ile ilgili bir başka son hükümde 64 numaralı hüküm olup , “...Cülûs-ı hümâyûnuma mahsûs olmak üzre cânib-i Mısırdan matlûb olunan yüz elli bin gûruşdan bundan akdem ber-vech-i police yigirimi dokuz bin ve ber-vech-i nakid dahi bin gûruşunu cem'ânaltı yüz bin gûruş tahsîl olunub...”¹⁰⁷ ifadesiyle cülusu

¹⁰⁵ MD., 190, s.26, h.49.

¹⁰⁶ MD., 190, s.59, h.131.

¹⁰⁷ MD., 190, s.28, h.64.

Hümayuna mahsus olarak Mısırdan gönderilmesi gereken meblağın bir an evvel Asitaneye gönderilmesi, Mısır eyaleti yetkililerden istenmekteydi.

5.2.9. Mühimmat ve Hazine Nakilleri

19 numaralı hükümde “... *Der aliyemden ordû-yu hümâyûnuma irsâl olan mühimmât-i hiyâmda esnâ-yi râhda muhâfaza ve muhârasesi esbâbına istihsâline sâlimen ordû-yu hümâyûnuma îsâl husûsuna ikdâm-ı mehammı muktezî olmaktan...*”¹⁰⁸ ifadesiyle İstanbul’dan, orduyu hümayun için gönderilen mühimmatın, salimen orduyu hümayun ulaştırılması konusunda, yol üzerinde bulunan kadı, naip ve kethüdaların gereken tedbirleri almaları emredilmektedir. Ayrıca 25 numaralı hükümde İstanbul’dan, orduyu hümayuna gönderilen hazinenin, orduyu hümayuna ulaştırılması konusunda da yol üzerinde bulunan kadı, naip ve kethüdaların gereken tedbirleri almaları emredilmektedir.

16 numaralı hükümde de “*Eskişehir kazâsına tâbi ‘ sâlf’üz-zikr Laçın karyesi civarında vâki ‘ sahrâda ecdâd-ı ızâmımdan merhûm ve mağfîret-i nîşân Yıldırım Bâyezid hân ‘aleyh’il-rahmet ve’l-gufrân sekencesiyle meskûn bu esnâda küllüyetlû defîne zuhûr eylediği...*”¹⁰⁹ ifadesiyle Eskişehir yakınlarındaki Laçın adlı karyede Sultan Yıldırım Beyazıt Han’ın sekencesinde bulunan hazinenin, kim tarafından bulunduğu ve ne miktarda olduğunun tespit edilmesi ile bulunan bu hazinenin canibi miriye zaptı için bir mübaşirin görevlendirildiği belirtilmektedir. 111 numaralı hükümde ise “...*mahal-i mezkûre varub hâl olduğda emr-i şerîfte ibrâz birle defînenin taharrine ve tefahhüse mubâderet ve haber verilen mahale hafren musâra‘at eylediğinde defîne ve binâda eser ve asâr zühûr etmeyüb mukaddemâ ol mahallere akça bulan kimlerdir deyû sû‘al eyledikde bir çok koyun ra’i eder iken toprak arasında yedi gûruşluk mikdâr-ı para bulan ba‘de ağnâm sahibleri kol oğulları demekle ma‘arûf mehmed ve mustafa nam kimesneler haber verdikte onlar dahi altı buçuk gûruşluk para bulmuş oldukları ve bundan mâ‘adâ nesne-i meşhûdları olmadığı ihbâr ...*”¹¹⁰ ifadesiyle Yıldırım Bayezıt’ın sekencesi civarında bulunduğu ifade edilen hazine ile ilgili olarak mübaşirin inceleme yaptığı, yapılan inceleme sonucu çobanların tesadüfen birkaç kuruş buldukları ve bu paralarında mübaşir tarafından İstanbul’a nakil olduğu ifade edilmektedir.

¹⁰⁸ MD., 190, s.11, h.19.

¹⁰⁹ MD., 190, s.10, h.16.

¹¹⁰ MD., 190, s.50, h.111.

80 numaralı hükümde Dergâh-ı muallam geldiklerinden Hacı Mahmut mübaşeretıyla irsal olan 10 denk yükü hazinenin bir denginin Sakarya nehrine düşüp kaybolması sonucu meydana gelen zararın, gereken önlemi almadıkları gerekçesiyle Akhisar ahalisinden tahsil edilmesini emredilmektedir. 155 numaralı hükümde ise Akhisar halkının tek başlarına bu zararı ödemeye kudretlerinin olmaması nedeniyle Sakarya nehrine düşerek kaybolan hazinenin zararının, Akhisar, Geyve ve Sapanca kazaları ahalilerine paylaştırılarak, tahsil edilmesi emredilmektedir. Ayrıca bu konu ile ilgil olarak aynı içerikle numarasız bir hükümde bulunmaktadır

SONUÇ

Divan-ı hümayun, Osmanlı devletinin merkez teşkilatında buluna en önemli yönetim organıydı. Devletin yönetimiyle ilgili işlerin görüşülüp karara bağlandığı yer olan Divan-ı hümayun; bugünkü bakanlar kurulunun görevlerini ifa ederdi. Divan-ı hümayunda görüşülen konular göre birçok deftere kaydedilmekteydi. Bunlar arasında en önemlileri muhimme, ahkâm, tahvil, rûs, name, ahidname gibi defterler olup bundan başka daha birçok defterde mevcuttu. Konumuz olan Mühimme defterleri ise Divan-ı hümayunda kararlaştırılan hususlar üzerine, padişahın onayı alındıktan sonra düzenlenen fermanların suretlerinin kaydedildiği defterlerdi. Bu nedenle Mühimme defterleri, Divan-ı hümayunda müzakere edilen siyasi, içtimaî, mahalli, örfî ve idari konular ile ilgili birçok önemli hükümler bulunmaktadır. Bu bakımdan 190 numaralı Mühimme defteri de diğer Mühimme defterleri gibi oldukça önemli bilgiler içermektedir.

190 numaralı Mühimme defteri, öncelikle bir rikap mühimmesidir. Sadrazam Yusuf Paşa, 1787 yılında başlayan Osmanlı- Rus ve Avusturya savaşları nedeniyle cepheye bulunmaktadır. Bu nedenle 190 numaralı Mühimme defteri, Salih Paşa'nın kaymakamlığında ve Reisülküttap Muhammed Raşit Efendi başkanlığında yazılmıştır. 190 numaralı mühimme defterine kayıtların yazıldığı zaman diliminde Sultan I. Abdülhamid Han ölmüş ve yerine Sultan III. Selim Han Osmanlı devletinin başına geçmiştir. Bu açıdan defter içerik olarak oldukça önemli ve ilgi çekici hükümleri içermektedir. III. Selim'in cülusu hümayununu bildiren fermanların suretleri, divan kâtiplerin çalışma saatlerinin düzenlenmesi, Medine-i Münevverde ki tamirat faaliyetleri, ordu ve donanma ile ilgili hükümler, atamalar, eşkıyalık faaliyetleri, yabancı elçiliklerin müracaatları, donanma hizmetine için Rum ve Ermeni reayadan kişilerinde alınması emirleri gibi değişik konularda hükümler bulunmaktadır. Özellikle III. Selim'im tahta geçtiği ilk birkaç ayın tahlili açısından oldukça önemli bilgiler içermektedir.

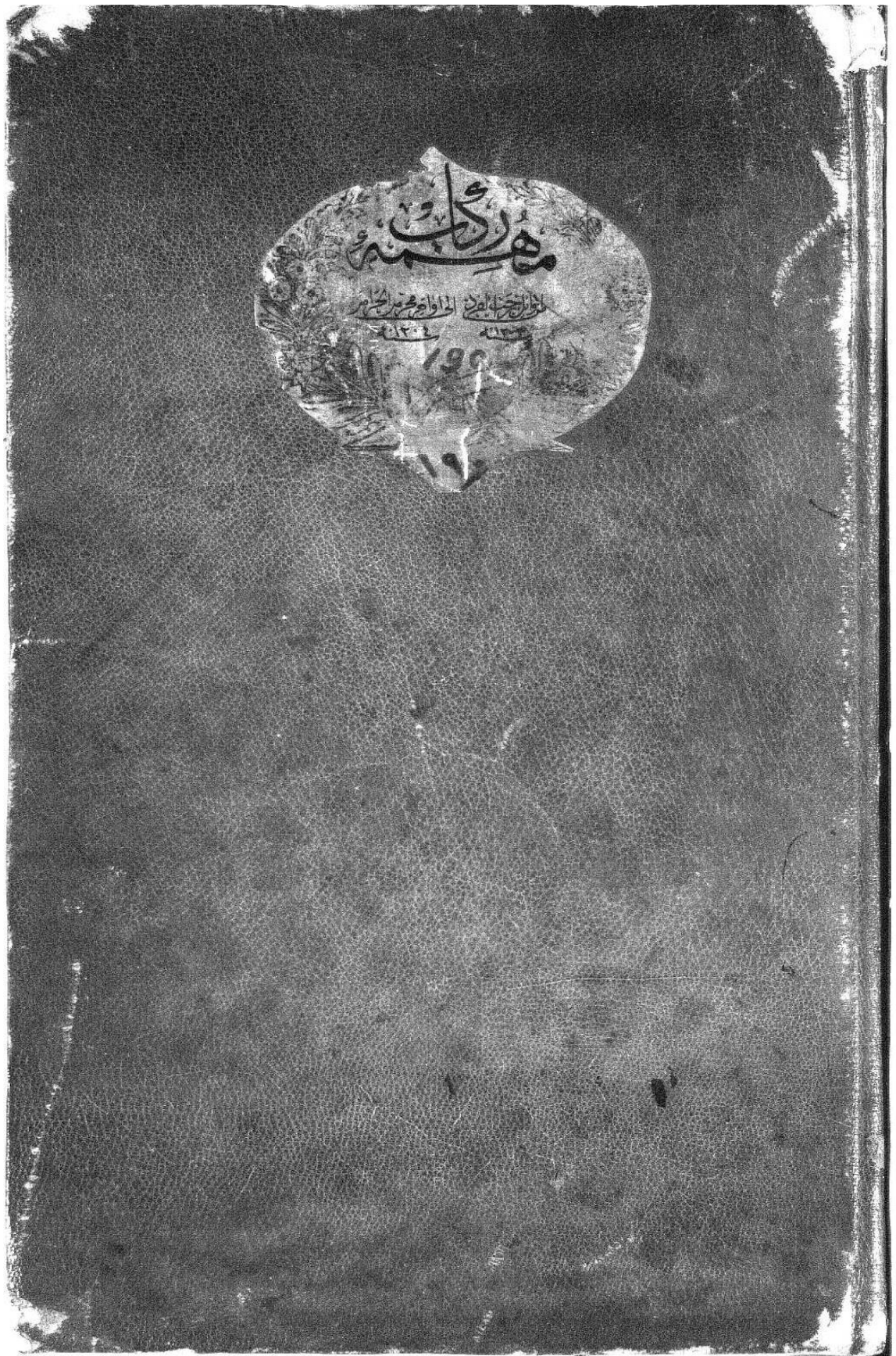
KAYNAKLAR

- Aktepe, Münir. (1988). I. Abdülhamid. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, c.I, İstanbul, ss.213-216.
- Ahıskalı, Recep. (1999). Divan-ı Hümayun Teşkilatı. *Osmanlı Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, c.VI., Ankara, ss.24-33.
- Ahmet Cevdet Paşa. (1994). *Cevdet Paşa Tarihinden Seçmeler*. (Düzenleyen Sadi IRMAK, Behçet Kemal ÇAĞLAR), MEB. Yayınları, İstanbul, ss.168-221.
- Armaoğlu, Fahri. (2006). *19 yüzyıl Siyasi Tarihi (1789/1914)*. Alkım Yayınevi, İstanbul, ss.16-22.
- Baycar, Adnan. (2004). *Osmanlı Rus İlişkileri Tarihi-Ahmet Cavid Bey'in Müntahabı*. Yeditepe Yayınları, İstanbul, ss. 523-622.
- Başbakanlık Osmanlı Arşiv Rehberi. (2000). T.C. Başbakanlık Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivleri Daire Başkanlığı, İstanbul, ss.2-18.
- Gültepe, Necati. (1999). Osmanlılarda Bürokrasi: Merkezin Yönetimi. *Osmanlı Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, c.VI., Ankara, ss.241-255.
- Gökbilgin, Tayyib. (1922). *Osmanlı Paleografya ve Diplomatikas*. İstanbul, s.105.
- İnalcık, Halil. (1988a). Adâletnâme. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, c.I, İstanbul, ss.346-347.
- İnalcık, Halil. (1994b). Reisülküttâb. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, c.9, İstanbul, s.674.
- Karal, Enver Ziya. (1983). *Büyük Osmanlı Tarihi*. TTK Yayınları, c.I, Ankara, ss.13-21.
- Kurat, Akdes Nimet. (1992). Türk Kavimleri ve Devletleri. Murat Kitabevi, Ankara, ss.267-273.
- Kütükoğlu, Mübahat S. (1994a). Mühimme Defteri. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, c.31, İstanbul, ss.520-523.
- Kütükoğlu, Mübahat S. (1995b). *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*. Kubbealtı Yayınları, İstanbul, ss.99-124.
- Mumcu, Ahmet. (2006). Divan-ı Hümayun. *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, c.9, İstanbul, ss.430-432.

- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı. (1983a). *Osmanlı Tarihi*. TTK Yayınları, c.V, Ankara, ss.487-595.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı. (1988b). *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*. TTK Yayınları, Ankara, ss.40-93.
- Ünal, Mehmet Ali. *44 numaralı Mühimme Defteri*, İzmir, 1995, s.v.
- Şahin, Hasan. (2002). Kaynarca'dan (1774) Paris Barışı'na (1856) Kadar Şark Meselesi Perspektifinde Osmanlı-Rus Münasebetlerine Genel Bir Bakış, *Türkler Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, c.12, Ankara, ss.531-544.
- Yalçınkaya, Mehmet Alaaddin. (2002a). XVIII. Yüzyıl: Islahat, Değişim ve Diplomasi Dönemi (1703-1789). *Türkler Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, c.12, Ankara, ss.479-511.
- Yalçınkaya, Mehmet Alaaddin. (2002b). III. Selim ve II. Mahmud Dönemleri Osmanlı Dış Politikası. *Türkler Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, c.12, Ankara, ss.629-659.

EKLER

EK A. 190 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ

فایقام باشا
 بامر الله تعالى عم سلطان عبدالعزیز خان امیر مسما سبیلہ عازم دارچان اولوب نوبت خلافت سلطنت بالورق والورق
 ذات مکرم بادشاہانہ منہ انتقال اتمدن نانی تخت عالیجت عثمانی افندہ جلوس ہوا نوم واقع اولغہ حالہ صدم
 یوسف باشا صدارت عظامہ کاکان انقا اولوب استغلول ایچون خط ہا یونکہ ہر ہا یونکہ کوندنک اوندہ در
 ووشن دین اولو مسعودی کچہ لرینہ اعلاہ کلمہ الله ایچون واخذ انعام اولد فہ سبف ہما د شہر بارانہ مہ مال
 نام اولوام ہر مسکو دہ اولد نہ مدر حباب خبر اتا صرن ہر حالہ نوز و صرت احشا و ثریا کتوحات مہمہ ایہ کافہ اولد
 نامل سرور اولوان ایہہ بالجمہ فذوالعزا و ذوالحجہ اولد جا قلم صاحبان واغوا می و کرم خدمہ سلطنت سبب
 امور لرسن و امور لرین ضرہ دین دولتمہ نافع خدمانہ موئن ایہہ ہم دعام سرن ایہہ دین دولت صرافین
 ایہہ در صرافین ایہہ لری الله ذوالحجہ دارین سعید ایسون حبابی ظاہر اولدی ہر ایچون برون و برون ترینان سرفینان
 تاخیرہ فلانسی وقت زمانہ لرینہ بر بندر سی و صدر اعظم طرفین کتو بجزارت اوندہ خزانہ مطوبہ لک غنشین ایچام
 نظامی و سرمد لرین نقویہ سی و اموال میریہ نیک تحصیلری و اسلوسول سکا نایک ظاہر ولاز ماری جلدین تصور
 اولماسی و دین دولتمہ نافع مصالح کیرویہ فلانسی حاصل کلیم کافہ امور دولتک رضا ناہارہہ موئن و مہم
 ادارہ سی قطعا مطوب سرفیور تمام خدمت اولوام و تقریر و در حجابین ہر حالہ جمہ فی مظہر توفیق ایہہ ایست

رکاب ہا یون حضرت ہما ندر ایدن فریجہ بادشاہنہ و ساز جلوس ہا یون خبر با زیک نامہ ہا یونک سرورہ سی
 مہوریند
 الخفیہ
 اتخار الامرا العظام العیسویہ بخار الکبریا الختام المسجیہ مصلح مصالح جاہیر الطائفۃ القصرانیہ صاحب زبائل
 و التوقار صاحب ولایۃ القدر والاعتبار ہا ولایت تراجمہ واکا تابع نیجہ مالک وسبعۃ السالک با و سانی
 حشمتلو اولو و غنشلو قدری صارت و تکرار الخفیہ لوزختم الله عوانیہ بالخیر والرشاد والہم الیہ سبیل القدر
 والسند اولو توفیق وضع ہا یون واصل اولیچہ معلوم اولد کہ ہم المجدم خدا وندکار سابق سلطنت عبدالحمید خان
 علیہ الرحمۃ والفقراں بظلالہ کنتسرای بقاہہ رحمت و دارالظلمہ عقابہ انتقال و رحمت الیہ کتہ ناہ جانب
 مالک الملک والملوک تقدست ذانہ عن ورمۃ المحرورین وانا سونک مواہب کاملہ بیباقی واکا جہان کوشی سلطان
 سررسالت وادینا کتھورین سحر لالیبا وسندلا مصلحا حبیب خدا شمع یوم جزا لہ الحمد المصلحی علیہ برسلوا
 التماسات اذکبار وین الخیارات السامات انا ہا ہر ہر بنک دستبارک محرات شاملۃ البرکات یہ جاہ غنمشناہ
 خلافت و جاہ شافی و ارجلات رسکناہ سلطنت و کفی سستای ذات صفعت سماعزہ بالورق والورق والورق
 وانشویک ایچون اوج سنہ سی دعب شریفنک این بقی کوندہ خت عالیجت عثمانی واورنک عدالت رفت شریکت
 نشانی اوندہ جلوس ہما سی ماقوی ہا یون سقید اولوب جمہ مالک محرم زردہ جمع نویسی و معینک اولو جمہ قوی
 لرامک منار شرف ما زردہ نام سانی واسم کراہیم خطبہ لادشوب و دارالغریب حقور نامہ دود اولون کلار دہ
 دفاتر دودا ہمہ اسم سفا و سحر الیہ سکند لادولوب احکام سنیفہ مدت التزام کافہ مالک و سنیفہ المسکا
 جاری و اشعہ خورشید عدل دارلحمانیہ ظلمت ظلم ستم ذائل و شوارای اولغہ بیون الله الوہاب وقوم لری
 جلوس ہا یون بیقن آکشاہیز دولت علیہ مزالہ رابطہ بند مصلح و مصافحات دوسر قواعد سلولوات اولونک
 ستودہ سلوکہ اعلیٰ و اشعار و بدیہ تدبیرہ اسلافی شرف نادر اولو لہم ہا یون جمہ برا فایہہ جلوس بیجت

بام سرزت ارشامنی اعلان و اجبار بھون اشون نامہ ہا یون ملا طیفقوز احمدار ایہہ ارسلان کشتد
 انکا الله تعالیٰ ارسول خاندان شایخ الارکان وودمان رابع البیان تر ایہہ حکم وباداروشنیدہ دستور اولوان
 ہرودھا و قاہہ و شروط وائتہ مقضیہ و واقع اولغہ جلوس ہا یونزدن دوستلغہ ایچن سرت مہمہ بہ اظہار و خت
 مکتوکر دہ اولو حکام مملکت واعیایا و لایکرا اسما رایدون مابندہ صغفہ و محکم طرفیند مرتبط و درشم اولون
 شرایط خدیو بھون ووزا فی منواطہ مسوکر و ایمان زمان سعادت افزا زردہ دہی راسولین سابق معر و غیر لوتولوب
 مادامکہ طرفکر دن صلح و صلح مستلزم الفنا و مہمہ فصور ظہور ایہہ حباب ہا یونزدن دہی و مہم ایچہ
 خلافتہ جواز کوسر لوب مابندہ موثق و مستحکم اولو مصافحات و ولایتک مراسمی کالی حقہا مرطبان و شخصی اغش
 اسایش و عابای طرفین و سبب از ماضی اہالی و جانین ابدکی فی اشتباہد و السلام علی من اتبع الهدی

رصورہ
 حالہ اسراع و غوت و دندال واکا تابع نیجہ برک فرالی و قورکیا و مسویہ و ہر سہار و فوز ما یاد و بنارسانک
 اولدہ و دوقہ سی اولد برمیو غ و دالمہورک و تونہ سی و حکما دارا اعتباری اولغہ و غنشلو و کوز و عسار و
 عمق الله عوانیہ بالخیر والرشادہ و وجہ محرز

رصورہ
 حالہ انگلرہ و اسقویہ و اولاندہ واکا تابع ولایتک
 فرالی کوسر مویس نانی صفت عوانیہ بالخیرہ و وجہ محرز

رصورہ
 حالہ یوسر اسانیا فرالی و ساز ایالات و ذواعا تانک
 حکماری اولو حشمتلو و کتو و کوز قاروس صفت
 عوانیہ بالخیر والرشادہ و وجہ محرز

رصورہ
 دایمادہ و قورکیا و دندال و غوت طائفہ برنک فرالی
 و نیجہ حکمکون و دوقہ سی واکا تابع برنک تونہ سی
 و حکماری حشمتلو و کتو و کوز عوسا تونہ سی و صفت
 عوانیہ بالخیرہ و وجہ محرز

رصورہ
 فری بالو سی حشمتلو واکا تابع برنک فرالی و اسیانہ لک
 فرالی زاوہ سی کتو نزلو فری و ذواعا صفت عوانیہ بالخیر و الرشاد
 والہم الیہ سبیل القدران والسدادہ و وجہ محرز

رصورہ
 نہ و تراجی لری و غنشلو اسانسلو و احسنوس الیہ لری حشمتلو و کتو و کوز
 فرالی و اسیانہ لک فرالی زاوہ سی کتو نزلو فری و ذواعا صفت عوانیہ بالخیر و الرشاد و وجہ محرز

٢٢

٢٤

٢٥

٢٦

٢٧

٢٨

٢٩

٣٠

٣١

٣٢

٣٣

٣٤

٣٥

٣٦

٣٧

٣٨

٣٩

٤٠

٤١

٤٢

٤٣

٤٤

٤٥

٤٦

٤٧

٤٨

٤٩

٥٠

٥١

٥٢

٥٣

٥٤

٥٥

٥٦

٥٧

٥٨

٥٩

٦٠

٦١

٦٢

٦٣

٦٤

٦٥

٦٦

٦٧

٦٨

٦٩

٧٠

٧١

٧٢

٧٣

٧٤

٧٥

٧٦

٧٧

٧٨

٧٩

٨٠

٨١

٨٢

٨٣

٨٤

٨٥

٨٦

٨٧

٨٨

٨٩

٩٠

٩١

٩٢

٩٣

٩٤

٩٥

٩٦

٩٧

٩٨

٩٩

١٠٠

١٠١

١٠٢

١٠٣

١٠٤

١٠٥

١٠٦

١٠٧

١٠٨

١٠٩

١١٠

١١١

١١٢

١١٣

١١٤

١١٥

١١٦

١١٧

١١٨

١١٩

١٢٠

١٢١

١٢٢

١٢٣

١٢٤

١٢٥

١٢٦

١٢٧

١٢٨

١٢٩

١٣٠

١٣١

١٣٢

١٣٣

١٣٤

١٣٥

١٣٦

١٣٧

١٣٨

١٣٩

١٤٠

١٤١

١٤٢

١٤٣

١٤٤

١٤٥

١٤٦

١٤٧

١٤٨

١٤٩

١٥٠

١٥١

١٥٢

١٥٣

١٥٤

١٥٥

١٥٦

١٥٧

١٥٨

١٥٩

١٦٠

١٦١

١٦٢

١٦٣

١٦٤

١٦٥

١٦٦

١٦٧

١٦٨

١٦٩

١٧٠

١٧١

١٧٢

١٧٣

١٧٤

١٧٥

١٧٦

١٧٧

١٧٨

١٧٩

١٨٠

١٨١

١٨٢

١٨٣

١٨٤

١٨٥

١٨٦

١٨٧

١٨٨

١٨٩

١٩٠

١٩١

١٩٢

١٩٣

١٩٤

١٩٥

١٩٦

١٩٧

١٩٨

١٩٩

٢٠٠

١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠
 ٣١
 ٣٢
 ٣٣
 ٣٤
 ٣٥
 ٣٦
 ٣٧
 ٣٨
 ٣٩
 ٤٠
 ٤١
 ٤٢
 ٤٣
 ٤٤
 ٤٥
 ٤٦
 ٤٧
 ٤٨
 ٤٩
 ٥٠
 ٥١
 ٥٢
 ٥٣
 ٥٤
 ٥٥
 ٥٦
 ٥٧
 ٥٨
 ٥٩
 ٦٠
 ٦١
 ٦٢
 ٦٣
 ٦٤
 ٦٥
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

٢٤
 ٢٢
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

٦٤
 ٦٥
 ٦٦
 ٦٧
 ٦٨
 ٦٩
 ٧٠
 ٧١
 ٧٢
 ٧٣
 ٧٤
 ٧٥
 ٧٦
 ٧٧
 ٧٨
 ٧٩
 ٨٠
 ٨١
 ٨٢
 ٨٣
 ٨٤
 ٨٥
 ٨٦
 ٨٧
 ٨٨
 ٨٩
 ٩٠
 ٩١
 ٩٢
 ٩٣
 ٩٤
 ٩٥
 ٩٦
 ٩٧
 ٩٨
 ٩٩
 ١٠٠

Handwritten marginal notes in the top right corner of the right page.

Main handwritten text on the right page, starting with 'فان منكم...' and continuing with several lines of script.

Second main handwritten text block on the right page, starting with 'انما...' and continuing with several lines of script.

Third main handwritten text block on the right page, starting with 'انما...' and continuing with several lines of script.

Handwritten text at the top of the left page, starting with 'انما...' and continuing with several lines of script.

Second main handwritten text block on the left page, starting with 'انما...' and continuing with several lines of script.

Third main handwritten text block on the left page, starting with 'انما...' and continuing with several lines of script.

Fourth main handwritten text block on the left page, starting with 'انما...' and continuing with several lines of script.

بصحة
 من غير ان يكون له حصة في الميراث...
 انما هو الذي يورثه الله تعالى...
 انما هو الذي يورثه الله تعالى...

بصحة
 انما هو الذي يورثه الله تعالى...
 انما هو الذي يورثه الله تعالى...

بصحة
 انما هو الذي يورثه الله تعالى...
 انما هو الذي يورثه الله تعالى...

بصحة
 انما هو الذي يورثه الله تعالى...
 انما هو الذي يورثه الله تعالى...

بصحة
 انما هو الذي يورثه الله تعالى...
 انما هو الذي يورثه الله تعالى...

١٦١
 انما هو الذي يورثه الله تعالى...
 انما هو الذي يورثه الله تعالى...

١٦٢
 انما هو الذي يورثه الله تعالى...
 انما هو الذي يورثه الله تعالى...

١٦٣
 انما هو الذي يورثه الله تعالى...
 انما هو الذي يورثه الله تعالى...

بصحة
 انما هو الذي يورثه الله تعالى...
 انما هو الذي يورثه الله تعالى...

Handwritten notes at the top of the right page, including the number 187.

Main handwritten text on the right page, starting with 'فان ان يرضيه...' and continuing with dense script.

Second main handwritten text block on the right page, starting with 'فان ان يرضيه...' and continuing with dense script.

Handwritten text at the top of the left page, including the number 188.

Main handwritten text block on the left page, starting with 'موضوع...' and continuing with dense script.

Second main handwritten text block on the left page, starting with 'فان ان يرضيه...' and continuing with dense script.

DİZİN

A

Abaza: 266, 269, 270, 281, 295, 300, 319
 Adana: 86, 185
 Adapazarı: 133, 134, 316
 Ağaçlı: 316
 Ağraz: 140, 142
 Ahıska: 88
 Ahi çelebi: 244
 Ahyol: 25, 26, 45, 91, 114, 152, 182, 315, 323
 Akhisar: 125, 129, 222, 223, 294, 300, 317, 328
 Akşehir: 86, 187, 188
 Akyazı: 119
 Alanya: 86, 213, 214, 216
 Alaşehir: 190
 Alıcı aşireti: 190
 Amasra: 120
 Amasya: 71, 79, 80, 85, 220, 291, 324
 Amid: 87
 Anapa: 21, 90, 252, 261, 266, 267, 268, 274, 275, 279, 281, 282, 283, 319
 Ankara: 84, 130, 208, 324
 Anamur: 23
 Antalya: 84
 Arapkir: 85
 Artuk-Abad: 120, 122
 Avalonya: 125
 Aydiye: 84
 Aydın: 299
 Aydınçık: 36, 37, 38, 206, 239
 Aydos: 46, 320
 Ayntab: 87, 155, 320

B

Baba-yı Atik: 53, 82
 Bağdat: 88
 Bahr-ı Sefid: 39, 207, 228, 234, 265, 285, 298
 Baht Giray (Kuban Hanı) : 158, 252, 261, 319
 Balıkesir: 84, 128, 292
 Bandırma: 36, 37, 38, 55
 Bartın: 119
 Basra: 88

Battal Hüseyin Paşa: 89, 149
 Bayramıç: 197, 208, 212, 258, 325
 Bazarcık: 245
 Belgrad: 20, 57, 60, 65, 66, 103, 104, 126, 162, 163, 164, 171, 187, 190, 213, 318
 Bendere-i Kili: 72, 317
 Bergos: 25, 45, 53, 152, 203, 315
 Beyşehir: 177, 178
 Biga: 84, 201, 236, 258, 284
 Bilecik: 43, 44, 136, 167, 274
 Birecik: 88
 Bolu: 71, 84, 117, 210
 Borla: 191, 318
 Bosna: 15, 20, 111, 127, 205, 206
 Boyabat: 71
 Bolvadin: 156
 Bozcaada: 89, 193, 246, 265, 284, 285, 304
 Bozok: 85, 113, 117, 120, 122, 153, 157, 206, 207, 210
 Bursa: 83, 111, 194, 211, 236, 266, 302

C

Canderoz: 168, 172, 180, 185, 201, 219, 243
 Canik: 221, 232, 291, 317, 324
 Cerde: 149
 Cezayir: 32, 34, 39, 40, 233, 285, 315
 Cezzar Ahmet Paşa: 74, 87
 Cidde: 88, 92, 93

Ç

Çalı: 96
 Çanakkale: 78, 133, 319
 Çardak iskelesi: 170
 Çatalca: 148, 149, 203, 320
 Çayır aşireti: 190
 Çerkez: 17, 23, 266, 267, 268, 281, 295, 319
 Çirmen: 81, 127, 242
 Çıldır: 88
 Çura: 53
 Çorlu: 191, 203, 318
 Çorum: 71, 85, 113, 120, 122, 206

D

Dağıstan: 17, 261, 319
Danimarka: 31
Daraca: 151
Denizli: 97, 179
Dimetoka: 110, 201, 245
Dimyat: 89
Divriği: 86
Diyarbakır: 87, 116, 156, 209
Domaniç: 48, 172, 173
Düzce: 119, 316

E

Edirne: 17, 24, 46, 53, 127, 139, 175,
176, 239, 240, 241, 273, 274, 276,
277, 285, 286, 320, 325
Eflak: 15, 19, 183, 307
Eğriboz: 41, 42, 77, 79, 126, 265, 325
Ergani: 279, 289
Ermene burnu: 181, 318
Ermeni: 54, 55, 133, 134, 315, 316,
329
Erikli: 119
Erzurum: 71, 87, 117, 157, 218, 257
Eski il: 143, 324
Eskişehir: 43, 44, 83, 166, 167, 180,
200, 201, 327
Eymür: 113
Ezine: 236, 289

F

Fatsa: 231, 232, 289, 317
Fecr aşireti: 173
Fericik: 25, 241
Filibe: 123, 243
Fransa: 14, 15, 16, 29, 59, 323

G

Galata: 54, 230, 316
Gazye: 88, 263, 316, 323
Gelibolu: 78, 116, 127, 156, 165, 170,
176, 177, 181, 187, 188, 209, 210,
218, 225, 226, 245, 246, 247
Gemlik: 54, 55, 236
Gerede: 71, 108
Geyve: 61, 71, 111, 129, 130, 134,
146, 167, 222, 223, 293, 294, 300,
317, 328
Giresun: 98, 100, 101, 288, 289, 318
Got: 31

Göynük: 71

Güğercin: 110

Gümölcine: 242, 276, 286

Güzel Hisar: 84, 299, 325

H

Halep: 35, 63, 64, 87, 142, 165, 321
Hanya: 88, 316
Haymana: 72
Hayrabolı: 203
Hemşin: 102, 107
Hendek: 119, 316
Hüdavendigâr: 111, 163, 211, 260,
302, 321

I

Istranca: 203
Isparta: 83

İ

İbraili: 19, 218
İçaruz iskelesi: 187
İçil: 23, 86, 140
İnebahtı: 126
İnegöl: 52, 167, 236, 273
İngiltere: 15, 16, 20, 21, 31, 104, 133,
318, 319
İskenderiye: 17, 89, 90, 91, 106, 326
İskeçe: 115, 126, 323
İskilip: 119
İsmaili: 19, 21, 116, 218, 238, 252,
253, 326
İspanya: 16, 31, 51, 277, 318
İstanbul: 3, 13, 15, 19, 20, 45, 46, 51,
53, 55, 73, 74, 78, 114, 134, 142,
152, 230, 204, 278, 317, 318, 324,
327
İstanköy: 89, 265
İstife: 42
İsveç: 31
İzmir: 59, 85, 318
İznik: 71, 113
İzvornik: 127

K

Kahire: 106, 118, 118, 174, 175, 321
Kala-i Sultani: 67, 317
Kaman: 253, 292
Kangırı: 84, 113, 117, 120, 122, 157,
206, 210

Kara Hisar: 83, 87, 96, 296
 Karaman: 86, 96, 259, 292
 Karasu: 119, 241
 Karesi: 84, 128, 132, 292, 321
 Kars: 88
 Kastamonu: 47, 48, 71, 157, 210, 317
 Kayseri: 86, 301, 325
 Keban: 279, 287
 Kefken: 73, 146, 147, 200
 Kerkük: 88
 Kirmastı: 38, 111, 306
 Kıbrıs: 15, 89, 223, 224, 265
 Kırım: 2, 13, 14, 15, 16, 20, 253, 261, 266, 275, 280, 281, 282, 295, 297, 312, 319
 Kırşehir: 86, 113, 120, 122, 222
 Kilis: 127, 140, 142
 Kuban: 21, 160, 252, 253, 261, 266, 267, 274, 275, 279, 282, 283, 285, 318
 Kütahya: 43, 67, 82, 83, 96, 97, 189, 192, 198, 238, 302, 303, 321, 324
 Kocaeli: 146, 147, 200, 293, 300, 317
 Konya: 35, 86

L

Laçın: 166, 327
 Lazkiye: 179
 Lefkoşe: 265
 Leh: 31
 Limni: 78, 89, 265, 324

M

Malatya: 87, 145, 287
 Maraş: 87, 99, 109, 117, 155, 157, 210, 320
 Medine-i Münevvere: 77, 88, 94, 132, 323, 329
 Mekke-i Mükerrreme: 27, 29, 43, 75, 77, 88, 90, 93, 94, 132, 148, 150, 323, 325, 326
 Mısır: 43, 44, 83, 90, 92, 95, 106, 117, 119, 148, 150, 156, 157, 174, 192, 193, 325, 326, 327
 Moskov (Rusya): 5, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 28, 32, 36, 39, 44, 47, 61, 62, 70, 74, 93, 116, 121, 128, 249, 254, 267, 274, 282, 296, 312, 313, 314, 317, 319, 324, 325, 329
 Mora: 15, 45, 127, 226, 265, 315, 323

N

Nederland (Hollanda): 31
 Nemçe (Avusturya): 15, 16, 17, 18, 19, 20, 31, 32, 36, 39, 44, 61, 66, 70, 74, 104, 113, 122, 141, 184, 252, 263, 273, 284, 312, 324, 325, 329
 Niğbolu: 127
 Nogay: 266, 281, 283, 295, 296, 319

O

Ohri: 125
 Orta geçe: 58

Ö

Özi: 17, 18, 19, 127, 158, 159, 160, 161, 167, 248, 249, 250, 251, 253, 270, 303, 321

P

Pınar hisar: 186, 199, 314
 Prusya: 31

R

Rakka: 87, 103, 116, 117, 157, 210
 Resmo: 88, 263, 316
 Ricanlı Aşireti: 99
 Rişvan: 145
 Rum: 16, 44, 45, 151, 152, 315, 329
 Rusçuk: 19, 68, 92
 Rodos: 19, 68, 92

S

Sakız: 89, 266, 289, 298, 299
 Samsun: 111, 231, 232, 252, 289, 317
 Saruhan: 84
 Sayda: 74, 87, 265, 324
 Selanik: 266
 Semendire: 20, 126
 Serez: 64, 65, 149
 Sinop: 34, 47, 48, 72, 73, 81, 101, 221, 291, 317, 318, 321, 324
 Sivas: 57, 85, 117, 157, 210
 Sofya: 123
 Soğucak: 90, 102, 108, 252, 261, 266, 268, 275, 279, 281, 283
 Sultanönü: 83, 200, 321
 Sürmene: 99

Ş

Şam: 87, 116, 131, 132, 136, 137, 149,
159, 320, 323

Şehr-i Zor: 88

T

Tarsus: 184, 185

Teke: 84, 270

Terkos: 148, 149, 203, 320

Trabzon: 71, 88, 98, 99, 100, 101, 102,
105, 107, 108, 232, 233, 288, 289,
290, 317, 318

Trablus garp: 39, 235

Tokat: 71, 227

Tunus: 39, 40, 89, 235

U

Uç Hisar: 126

Ulu kışla: 194

Ü

Ünye: 201, 231, 232, 236, 317

Üsküdar: 54, 316

Üsküp: 125, 126

V

Varna: 45, 48, 81, 119, 120, 146, 147,
153, 200, 293, 315, 316, 317, 324

Van: 87, 117, 156, 157, 210

Vandal: 31

Venedik: 15, 26, 31, 150, 151, 246,
247, 248, 318, 319

Vidin: 48, 49, 50, 51 52, 112, 113,
114, 121, 122, 123, 127, 141, 162,
163, 164, 167, 168, 169, 173, 190,
195, 197, 201, 202, 206, 208, 209,
212, 240, 258, 284, 285, 292, 299,
301, 322

Vize: 81, 114, 127, 203, 318, 321, 323

Y

Yanya: 126

Yarım Burgaz: 148

Yenice-i Taraklı: 71

Yenişehir: 86, 111, 167, 177, 236

Yergöğü: 219

Z

Zağra: 46, 53, 242, 243, 320

Zile: 117, 157, 210

ÖZGEÇMİŞ

1976 yılında Gaziantep'te doğdum. İlk ve orta öğrenimim Gaziantep'te tamamladım. 1988 de Gaziantep Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih bölümünden mezun oldum. 2000 yılında öğretmenliğe başladım. Evli ve iki çocuk babasıyım. Halen Saçaklı Adil Özberk Anadolu İmam Hatip lisesinde müdür yardımcısı olarak görevime devam etmekteyim.

CURRICULUM VITEA

I was born in Gaziantep in 1976. I educated primary and secondary school in Gaziantep. I graduated from History Department of Science and Literature Faculty in Gaziantep University. I started my job as teacher in 2000. I'm married and have two children. Now, I am assistant of headmaster in Saçaklı Adil Özberk Anadolu İmam Hatip High School.